ΤΜΗΜΑ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ

Π2.2 ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑΤΑ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΣΕΜΙΝΑΡΙΑΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

[Απόφαση Συνέλευσης, συνεδρία 535, 29/1/2026]

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Χειμερινό εξάμηνο

Α΄ Εξάμηνο	1-24
Γ΄ Εξάμηνο	25-36
Ε΄/ Ζ΄ Εξάμηνο	37-229

Εαρινό εξάμηνο

Β΄Εξάμηνο	230-252
Δ΄ Εξάμηνο	253-284
Στ΄/ Η΄ Εξάμηνο	285-394
Σεμιναριακή Εργασία	395-398
Πρακτική Άσκηση	399-402

Winter semester

!st Semester	403-422
3rd Semester	423- 429
5th/ 7th Semester	430-467

Spring Semester

2nd Semester	468-484
4th Semester	485-503
6th / 8th Semester	505-590
Seminar Essay	591-593
Internship	594-597

ΚΛΑΣΙΚΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ

1. ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	**Φιλοσοφική**		
ΤΜΗΜΑ	**Ιστορίας και Αρχαιολογίας**		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	**Προπτυχιακό**		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	**ΑΚΛ 601**	**ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ**	**Α'**
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	**Εισαγωγή στην Κλασική Αρχαιολογία και Τέχνη (1100-31 π.Χ.)**		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ		**ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ**	**ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ**
		3	5
ΓΝΩΣΤΙΚΟ ΠΕΔΙΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Μάθημα γενικού υποβάθρου (υποχρεωτικό στο Α΄ εξάμηνο σπουδών)		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:			
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Ελληνικά – για φοιτητές του προγράμματος ανταλλαγών Erasmus+ δυνατότητα προφορικής εξέτασης στα Αγγλικά ή στα Γερμανικά		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	Ναι		
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	http://ecourse.uoi.gr/course/view.php?id=1771		

2. ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα
Το μάθημα απευθύνεται σε πρωτοετείς φοιτητές, με λιγοστές έως ανύπαρκτες γνώσεις περί αρχαιολογίας με στόχο να μυηθούν στο αντικείμενο της κλασικής αρχαιολογίας και να γνωρίσουν κάποια από τα σημαντικότερα μνημεία της αρχαίας ελληνικής τέχνης
Γενικές Ικανότητες
Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών.

3. ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Στο πλαίσιο της γενικής εισαγωγής στην κλασική αρχαιολογία το μάθημα στοχεύει στην απόκτηση των βασικών γνώσεων που αφορούν την επιστήμη της κλασικής αρχαιολογίας. Οι φοιτητές γνωρίζουν την ιστοριογραφία της κλασικής αρχαιότητας: Σχολές- μεθοδολογικά εργαλεία, ερευνητικές κατευθύνσεις. Αξιολογείται η σημασία των υλικών καταλοίπων και των γραπτών πηγών. Συζητείται το ζήτημα και η σχέση αρχαιολογίας και Ιστορία της Τέχνης. Παρουσιάζονται τα σημαντικότερα μνημεία της Αρχαίας Ελληνικής Τέχνης: Αρχιτεκτονική Γλυπτική- Ζωγραφική- Αγγειογραφία- Μικροτεχνία.

Ενότητες μαθήματος

1. Η αρχαιολογία ως ξεχωριστός κλάδος της αρχαιογνωστικής έρευνας. Το γνωστικό αντικείμενο της αρχαιολογίας. Το ερευνητικό πεδίο της κλασικής αρχαιολογίας. Η μετάβαση από την Εποχή του Χαλκού στην Εποχή του Σιδήρου. Οι περίοδοι της αρχαίας ελληνικής Τέχνης από το 1100 έως το 31 π.Χ. Βιβλιογραφία.
2. Τα στάδια της ελληνικής αρχαιολογίας. Οι Ξένες Αρχαιολογικές Σχολές. Οι κρατικοί φορείς και το αρχαιολογικό έργο. Μεθοδολογικά εργαλεία, ερευνητικές κατευθύνσεις. Ανασκαφική διαδικασία-υλικά κατάλοιπα. Αρχαιολογία και Ιστορία της Τέχνης.
3. Το τέλος της 2ης και η αρχή της 1ης χιλιετίας. Οι «Σκοτεινοί αιώνες». Η γεωμετρική περίοδος (τέλος 11ου έως το τέλος του 8ου αιώνα π.Χ.). Τα αρχαιολογικά δεδομένα. Ο γεωμετρικός ρυθμός (κεραμική, χαλκοτεχνία- μικροτεχνία).
4. Αρχαϊκή περίοδος: «Δαιδαλικός ρυθμός», «ανατολίζουσα τέχνη». Η γένεση της μνημειακής πλαστικής. Ανάλυση των όρων: τεχνοτροπία, εικονογραφική προσέγγιση με βάση παραδείγματα έργων.
5. Κλασική περίοδος: «Αυστηρός ρυθμός». Ανάλυση του όρου τεχνοτροπία. Η μεγάλη χαλκοπλαστική. Ονόματα γλυπτών-σωζόμενα έργα.
6. Τα μεγάλα Ιερά: «αποθησαυρισμένος πλούτος». Τύποι οικοδομημάτων. Ο αρχαίος ελληνικός ναός και τα μέρη του. Οι θησαυροί, οι στοές, το θέατρο. Λατρευτικά αγάλματα, αναθήματα. Περίοπτα έργα και εξηρτημένη γλυπτική.
7. Δημόσια και ιδιωτικά μνημεία. Νεκροπόλεις και ταφικά μνημεία. Πολεοδομία. Το αρχαίο ελληνικό σπίτι.
8. Η αρχαία ελληνική ζωγραφική. Οι γραπτές πηγές και τα σωζόμενα έργα. Η αγγειογραφία. Οι ρυθμοί. Η κατασκευή και η χρήση των αγγείων.
9. Η μικροτεχνία. Η χρήση των μετάλλων και των πολύτιμων λίθων.

4. ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ.	Παράδοση πρόσωπο με πρόσωπο στην αίθουσα διδασκαλίας
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ	• Χρήση παρουσίασης PowerPoint • Επίσημες ιστοσελίδες ερευνητικών φορέων • Τροφοδότηση της ηλεκτρονικής πλατφόρμας του e-course με πληροφορίες σχετικές με τις υπό εξέταση περιόδους • Αναλυτικές σημειώσεις για κάθε παράδοση με την απαιτούμενη βιβλιογραφία για εμβάθυνση στο e-course • Καθημερινή επικοινωνία με τους φοιτητές (μέσω email)

ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	

Δραστηριότητα	***Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου***
Διαλέξεις	39 ώρες
Εκπαιδευτική επίσκεψη στο Αρχαιολογικό Μουσείο Ιωαννίνων	6 ώρες
Εκπαιδευτική άσκηση στη Διδακτική Συλλογή του Μουσείου Εκμαγείων	3 ώρες
Αυτόνομη μελέτη	57 ώρες
Προετοιμασίας εργασίας (προαιρετική)	20 ώρες
Σύνολο Μαθήματος	**125 ώρες**

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ	Τρίωρη γραπτή εξέταση. Ερωτήσεις αναγνώρισης και σχολιασμού αντικειμένων ή μνημείων και ερωτήσεις ανάπτυξης που αφορούν θέματα και ζητήματα της ύλης που διδάχθηκε. Γλώσσα αξιολόγησης: Ελληνικά και για φοιτητές του προγράμματος ανταλλαγών Erasmus+ κατά περίπτωση προφορική εξέταση στα Αγγλικά ή Γερμανικά Δυνατότητα προφορικής εξέτασης για φοιτητές με βεβαιωμένη δυσκολία γραφής και κατανόηση

5. ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Βασική Βιβλιογραφία

Neer, R.T., *Τέχνη & αρχαιολογία του ελληνικού κόσμου* (μτφρ. Α. Καλλέγια) Αθήνα 2018
Πλάντζος, Δ., *Ελληνική Τέχνη και Αρχαιολογία 1100-30 π.Χ.*, Αθήνα 2016[2]
Βουτυράς Μ., Γουλάκη-Βουτυρά Α., *Η αρχαία ελληνική τέχνη και η ακτινοβολία της*, Θεσσαλονίκη 2011.
Hölscher T., *Κλασική αρχαιολογία. Βασικές γνώσεις* (μτφρ. Π. Παπαγεωργίου), Θεσσαλονίκη 2019[2]

Γενική βιβλιογραφία (επιλογή)

Κοκκορού –Αλευρά Γ., *Η τέχνη της αρχαίας Ελλάδας. Σύντομη ιστορία (1050-50 π.Χ.)*, Αθήνα 1990.
Gruben G., *Ιερά και ναοί της αρχαίας Ελλάδας* (μτφρ. Δ. Ακτσελή), Αθήνα 2015[2]
Helmann M. -Ch., *Η αρχαία ελληνική αρχιτεκτονική* (μτφρ. Μ. Λεβεντοπούλου), Αθήνα 2003.
Müller- Wiener W., *Η αρχιτεκτονική στην αρχαία Ελλάδα* (μτφρ. Μ.Σμιτ-Δούνα), Θεσσαλονίκη 1995

Γιαλούρης Ν., *Αρχαία γλυπτά*, στη σειρά: Ελληνική Τέχνη, Εκδοτική Αθηνών, Αθήνα 1994.
Βοκοτοπούλου Ι., *Αργυρά και χάλκινα έργα τέχνης*, στη σειρά: Ελληνική Τέχνη, Εκδοτική Αθηνών, Αθήνα 1997.
Καλτσάς Ν., *Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο. Τα γλυπτά*, Αθήνα 2000.

Λυδάκης Σ., *Αρχαία ελληνική ζωγραφική και οι απηχήσεις της στους νεότερους χρόνους*, Αθήνα 2002.
Πλάντζος Δ., *Η τέχνη της ζωγραφικής στον αρχαιοελληνικό κόσμο*, Αθήνα 2018.

Boardman J., *Η Ιστορία των αρχαίων ελληνικών αγγείων* (μτφρ. Κ. Κοπανιάς), Αθήνα 2006.
Τιβέριος Μ., *Αρχαία αγγεία*, στη σειρά : Ελληνική Τέχνη, Εκδοτική Αθηνών, Αθήνα 1996.

(ΔΙΑ)ΔΙΚΤΥΟΓΡΑΦΙΑ

Ίδρυμα Λάτση. Ο κύκλος των Μουσείων http://www.latsis-foundation.org/ell/ekpaidefsi-epistimi-politismos/politismos/o-kyklos-tonmouseion

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

(1) ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	Φιλοσοφική		
ΤΜΗΜΑ	Ιστορίας και Αρχαιολογίας		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	Προπτυχιακό		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΑΠΡ501	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	Α
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	**ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΠΡΟΪΣΤΟΡΙΚΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ**		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ *σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων*		ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ
Διαλέξεις		3	5
Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο (δ).			
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ *γενικού υποβάθρου, ειδικού υποβάθρου, ειδίκευσης γενικών γνώσεων, ανάπτυξης δεξιοτήτων*	Γενικού υποβάθρου		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	-		
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Ελληνική		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	-		
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	http://users.uoi.gr/gramisar/prosopiko/vlaxopoulos/		

(2) ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα
Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.

Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α

- *Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με το Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης*
- *Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης και το Παράρτημα Β*
- *Περιληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων*

Το μάθημα προσφέρει βασικές γνώσεις για τον κλάδο της Προϊστορικής Αρχαιολογίας. Παρουσιάζονται συνοπτικά οι επιστημονικοί στόχοι του κλάδου, οι μέθοδοι και τεχνικές της έρευνας πεδίου, οι εργαστηριακές αναλύσεις στις οποίες υποβάλλονται τα προϊστορικά ευρήματα και οι μέθοδοι που χρησιμοποιούνται για την χρονολόγησή τους και την ταύτιση των τρόπων κατασκευής τους. Τονίζεται ο διεπιστημονικός χαρακτήρας της Προϊστορικής Αρχαιολογίας και η εξάρτησή της από επικουρικούς κλάδους, όπως η γεωμορφολογία, η φυσική ανθρωπολογία, οι βιο-επιστήμες και η ταφονομία. Παρουσιάζεται επίσης η διαδοχή των πολιτισμών στην Ηπειρωτική Ελλάδα και στον Αιγαιακό χώρο κατά την Εποχή του Λίθου και την Εποχή του Χαλκού. Στόχος είναι η εξοικείωση των φοιτητών με βασικές έννοιες (ορολογία), με το χρονολογικό–πολιτισμικό πλαίσιο του προϊστορικού Αιγαίου, με τις πρακτικές που ακολουθεί η σύγχρονη Προϊστορική Αρχαιολογία καθώς και η κατανόηση των διαφορών της από γειτονικούς κλάδους, όπως η αρχαιολογία της ιστορικής περιόδου και η ιστορία.

Στόχος:
Η εξοικείωση των φοιτητών με βασικές έννοιες (ορολογία), με το χρονολογικό-πολιτισμικό πλαίσιο του προϊστορικού Αιγαίου, με τις πρακτικές που ακολουθεί η σύγχρονη Προϊστορική Αρχαιολογία, καθώς και η κατανόηση των διαφορών της από συγγενικούς κλάδους, όπως η Αρχαιολογία των Ιστορικών χρόνων και η Ιστορία.

Γενικές Ικανότητες
Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα;.

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών
Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις
Λήψη αποφάσεων
Αυτόνομη εργασία
Ομαδική εργασία
Εργασία σε διεθνές περιβάλλον
Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον
Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών
Σχεδιασμός και διαχείριση έργων
Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα
Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον
Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου
Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής
Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης
……
Άλλες…
…….

Ανάλυση και σύνθεση δεδομένων.
Προαγωγή της δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης.
Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον.
Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον.
Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα.

(3) ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Διάγραμμα –Διάρθρωση μαθήματος

-Εισαγωγή στον κλάδο – τα όρια της Προϊστορίας. Ιστορία της έρευνας. Αρχαιολογική προσωπογραφία. Βασική ορολογία. Βιβλιογραφικές οδηγίες (2 μαθήματα).
-Μέθοδοι και τεχνικές στην ανασκαφική και επιφανειακή έρευνα. Όψη και σημασία της αρχαιολογικής στρωματογραφίας (1 μάθημα).
- Μέθοδοι χρονολόγησης (σχετική και απόλυτη χρονολόγηση). Διεπιστημονικές προσεγγίσεις (1 μάθημα).
- Γενικό διάγραμμα της Ελλαδικής και Αιγαιακής Προϊστορίας. Εξελικτικές φάσεις και χρονολόγησή τους (1 μάθημα).
- Απώτερη Προϊστορία: Παλαιολιθική και Μεσολιθική Εποχή (2 μαθήματα).
- Νεολιθικός Πολιτισμός στην Ηπειρωτική Ελλάδα και στο Αιγαίο (2 μαθήματα).
- Πολιτισμικές ενότητες της Πρώιμης Εποχής του Χαλκού (3η χιλιετία π.Χ.) στον ευρύτερο Αιγαιακό χώρο (2 μαθήματα).
- Οι εξελίξεις κατά την Μέση και Ύστερη Εποχή του Χαλκού στον μείζονα Αιγαιακό χώρο. Διαδοχή και ανάπτυξη των ανακτορικών πολιτισμών της 2ης χιλιετίας π.Χ. (Παλαιοανακτορικού και Νεοανακτορικού στην Κρήτη - Μυκηναϊκού στην Ηπειρωτική Ελλάδα), καθώς και των σχετιζόμενων Προϊστορικών γραφών (2 μαθήματα).

(4) ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

<table>
<tr><td>ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ
Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.</td><td>Διαλέξεις στην τάξη</td></tr>
<tr><td>ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ
Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές</td><td></td></tr>
<tr><td>ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ
Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας.
Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο,</td><td>
<table>
<tr><th>Δραστηριότητα</th><th>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</th></tr>
<tr><td>Διαλέξεις</td><td>3 Χ 13 = 39 ώρες</td></tr>
<tr><td>Προαιρετική εκπόνηση εργασίας</td><td>10 ώρες</td></tr>
<tr><td>Φροντιστήρια με αντικείμενο την αντιμετώπιση – επεξεργασία κεραμικών και λίθινων</td><td>3 Χ 3 = 9 ώρες</td></tr>
</table>
</td></tr>
</table>

Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ. *Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης σύμφωνα με τις αρχές του ECTS*	προϊστορικών ευρημάτων, στο Μουσείο Εκμαγείων και Διδακτικών Συλλογών του Τομέα Αρχαιολογίας του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων	
	Προσκεκλημένη διάλεξη	2 ώρες
	Μελέτη βιβλιογραφίας	40 ώρες
	Σύνολο Μαθήματος	*100*
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ *Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης* *Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες* *Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.*	Γραπτή εξέταση (100%). Προφορική εξέταση για φοιτητές με μαθησιακές δυσκολίες. Δημόσια παρουσίαση της προαιρετικής εργασίας.	

(5) ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Στην προσωπική ιστοσελίδα του διδάσκοντος http://users.uoi.gr/gramisar/prosopiko/vlaxopoulos/

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

(1) ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	**Φιλοσοφική**			
ΤΜΗΜΑ	**Ιστορίας και Αρχαιολογίας** **Φιλολογίας**			
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	**Προπτυχιακό**			
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	**ΙΑΕ103**	**ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ**	**Α**	
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	**ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ**			
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ		**ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ**	**ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ**	
		3	5	
Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο (δ).		Παράδοση και συζήτηση στην αίθουσα ή μέσω MSTeams		
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Μάθημα γενικού και εισαγωγικού υποβάθρου.			
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	Όχι			
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Ελληνικά και για φοιτητές του προγράμματος ανταλλαγών Erasmus+ κατά περίπτωση εξετάσεις σε Αγγλικά, Γερμανικά ή Γαλλικά			
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	Και σε φοιτητές Erasmus+			
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	Στην επίσημη ιστοσελίδα e-course του Πανεπιστημίου			

(2) ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα

- *Κατανόηση των διαφορετικών γεωγραφικών και δημογραφικών διαστάσεων ελληνικού χώρου κατά τη διάρκεια μιας διακριτής ιστορικής περιόδου*
- *Αναγνώριση των συνισταμένων που οδηγούν στη συγκρότηση των ισορροπιών μεταξύ των ελληνικών πολιτικών δυνάμεων, τον έλεγχο και τη διαχείριση της εξουσίας σε μια περίοδο που διακρίνεται από αλλαγές*
- *Αξιολόγηση της πολιτισμικής παραμέτρου ως ιστορικής αναλυτικής κατηγορίας*
- *Εξοικείωση με τα ερευνητικά εργαλεία και μεθοδολογία που χρησιμοποιούν οι ιστορικοί της αρχαιότητας*

Γενικές Ικανότητες

1. *Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών*
2. *Αυτόνομη εργασία*
3. *Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα*
4. *Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής σκέψης.*

(3) ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Το μάθημα αποσκοπεί στην παρουσίαση μιας ευρύτερης περιόδου της Αρχαίας Ελληνικής Ιστορίας. Στόχος είναι να αναδείξει τις συνέχειες και τις τομές μεταξύ της ύστερης εποχής του χαλκού και της κλασικής περιόδου, σε βασικές έννοιες και θεσμούς, τόσο στην πολιτική, όσο και στην κοινωνία και τον πολιτισμό.
Αντικείμενο του μαθήματος είναι η περίοδος από το τέλος του μυκηναϊκού κόσμου ως το τέλος της κλασικής εποχής.

Έμφαση δίνεται σε μεθοδολογικά ζητήματα που αφορούν τον τρόπο με τον οποίο εφαρμόζεται η ιστορική έρευνα, καθώς και στην ανάλυση αντιπροσωπευτικών γραμματειακών, επιγραφικών και αρχαιολογικών πηγών της περιόδου, αλλά και σε νεότερες ιστοριογραφικές προσεγγίσεις της αρχαίας ελληνικής ιστορίας.

Επιμέρους ενότητες και μαθήματα:

1. Η θέση της Αρχαιότητας στην σύγχρονη κοινωνική πραγματικότητα και εκπαίδευση. Βασικά προβλήματα και τάσεις της έρευνας. Πηγές και βιβλιογραφία. Ιστορική μεθοδολογία. Χρονολογικά προβλήματα.

2. Οι Μυκηναίοι, οι «Σκοτεινοί αιώνες» και ο Ομηρικός κόσμος: οικονομία και κοινωνία, πολιτικοί θεσμοί. Η πολιτική δομή και η λειτουργία της κοινωνίας που περιγράφεται στα ομηρικά έπη. Η αριστοκρατική ιδεολογία.
3. Η Αρχαϊκή εποχή: Καινοτομίες και η γένεση και η ανάπτυξη της «πόλης».

4. Η επέκταση του ελληνικού κόσμου και ο αποικισμός ($8^{ος}$-$6^{ος}$ αι. π. Χ.).
5. Συγκρούσεις και κρίσεις της Αρχαϊκής εποχής. Πολιτικοί, οικονομικοί και στρατιωτικοί μετασχηματισμοί. Τύραννοι και Νομοθέτες. Το παράδειγμα των Κυψελιδών της Κορίνθου ($7^{ος}$ -$6^{ος}$ αι. π.Χ.)..

6. Σπάρτη και Αθήνα. Εσωτερικές εξελίξεις και διακρατικές σχέσεις ($7^{ος}$ -$6^{ος}$ αι. π.Χ.).

7. Οι ελληνο-περσικοί πόλεμοι ($5^{ος}$ αι. π.Χ.).

8. Η άνοδος της Αθηναϊκής δημοκρατίας ($5^{ος}$ αι. π.Χ.)

9. Έθνη και πόλεις της κλασικής περιόδου ($5^{ος}$ αι. π.Χ.).

10. Ο Πελοποννησιακός Πόλεμος και οι συνέπειες του.

11. Κοινωνία και οικονομία κατά την κλασική εποχή ($5^{ος}$-$4^{ος}$ αι. π.Χ.).

12. Πολιτισμός και θρησκευτική ζωή ($5^{ος}$-$4^{ος}$ αι. π.Χ.).

13. Βασικές εξελίξεις κατά τον $4^{ο}$ αι. π.Χ. Από τις ηγεμονικές πόλεις στην ηγεμονία των Μακεδόνων.

(4) ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

<table>
<tr><td>ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ.</td><td>Παράδοση πρόσωπο με πρόσωπο και εξ’ αποστάσεως</td></tr>
<tr><td>ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ</td><td>Χρήση παρουσίασης power point και σχετικού εποπτικού υλικού (χαρτών και σχεδιαγραμμάτων).
Επικοινωνία με τους φοιτητές μέσω τηλεφώνου ή μέσω της πλατφόρμας ασύγχρονης τηλεκπαίδευσης</td></tr>
<tr><td>ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ</td><td>
<table>
<tr><th>Δραστηριότητα</th><th>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</th></tr>
<tr><td>Διαλέξεις, Ανάλυση βιβλιογραφίας και πηγών</td><td>40 ώρες</td></tr>
<tr><td>Αυτόνομη μελέτη</td><td>80 ώρες</td></tr>
<tr><td></td><td></td></tr>
<tr><td>Εκπόνηση μελέτης (προαιρετική)</td><td></td></tr>
<tr><td></td><td></td></tr>
<tr><td>Σύνολο Μαθήματος</td><td>120 ώρες</td></tr>
</table>
</td></tr>
<tr><td>ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ</td><td>Γλώσσα αξιολόγησης: Ελληνικά και για φοιτητές του προγράμματος ανταλλαγών Erasmus+ κατά περίπτωση εξετάσεις σε Αγγλικά, Γερμανικά ή Γαλλικά.
Κατά κανόνα γραπτή, και κατ’εξαίρεση προφορική εξέταση με ερωτήσεις κατανόησης ευρύτερων θεμάτων, καθώς και ιστορικής αξιολόγησης κειμένων και πηγών. Παράλληλη απαίτηση για κρίση, αναλυτική και συνθετική ικανότητα.
Ενισχυτική εργασία, που μπορεί να αποτελέσει έως 20% της τελικής βαθμολογίας.</td></tr>
</table>

(5) ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Εγχειρίδια για τον Εύδοξο:

1. C. Orrieux και P. Schmitt Pantel, *Αρχαία Ελληνική Ιστορία*, Εκδ. Gutenberg, Αθήνα 2018, σελ. 236-494.
2. F. Lefèvre, *Ιστορία του Αρχαίου Ελληνικού Κόσμου*, Εκδ. Καρδαμίτσα, Αθήνα 2016.
3. Pomeroy, S., και άλλοι, *Συνοπτική Ιστορία της Αρχαίας Ελλάδας*, Αθήνα 2023.

Συμπληρωματική βιβλιογραφία:

1. Clancier, Ph., Coloru, O., Gorre, G., *Οι Ελληνιστικοί Κόσμοι. Από τον Νείλο στον Ινδό Ποταμό,* Gutenberg, Αθήνα 2020.
2. M.-F. Baslez, *Πολιτική Ιστορία του Αρχαίου Κόσμου*, Αθήνα 2014.
3. H. Bengtson, *Ιστορία της Αρχαίας Ελλάδος*, Αθήνα 1998.
4. C. Mossé και A. Schnapp-Gourbeillon, *Επίτομη Ιστορία της Αρχαίας Ελλάδας*, (εκδ. Παπαδήμα), Αθήνα 1998.
5. F. Walbank, *Ο ελληνιστικός κόσμος*, Θεσσαλονίκη 1999.

6. H.-J. Gehrke, *Ιστορία του ελληνιστικού κόσμου*, Αθήνα 2000.
7. P. Lévêque, *Ο ελληνιστικός κόσμος*, Αθήνα 2001.
8. A. Momigliano, *Ξένη σοφία. Τα όρια του εξελληνισμού στην αρχαιότητα*, Αθήνα 1998.
9. G. Shipley, *Ο ελληνικός κόσμος μετά τον Αλέξανδρο*, Αθήνα 2012.
10. M. Austin & P. Vidal-Naquet*, Οικονομία και κοινωνία στην Αρχαία Ελλάδα,* Αθήνα 1988.
11. J. M. Hall, *Αρχαία ελληνική ιστορία. Η αρχαϊκή περίοδος 1200 - 479 π. Χ.,* Θεσσαλονίκη 2013.

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

(1) ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	**Φιλοσοφική**		
ΤΜΗΜΑ	**Ιστορίας και Αρχαιολογίας**		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	**Προπτυχιακό**		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	**ΙΒΥ 201**	**ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ**	**Α**
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	**Εισαγωγή στις Βυζαντινές Σπουδές**		

ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ *σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων*	**ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ**	**ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ**
	3	5
Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο (δ).	Παράδοση	

ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ *γενικού υποβάθρου, ειδικού υποβάθρου, ειδίκευσης γενικών γνώσεων, ανάπτυξης δεξιοτήτων*	Μάθημα γενικού και εισαγωγικού υποβάθρου.
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	Όχι
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Ελληνικά και για φοιτητές του προγράμματος ανταλλαγών Erasmus+ κατά περίπτωση εξετάσεις σε Αγγλικά, Γερμανικά ή Γαλλικά
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	Και σε φοιτητές Erasmus+
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	-

(2) ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.

Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α

- *Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με το Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης*

- *Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης και το Παράρτημα Β*

- *Περιληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων*

Μαθησιακά αποτελέσματα: Εξοικείωση με την επιστήμη της Ιστορίας του Βυζαντίου, γνώση του γενικότερου ιστορικού πλαισίου (αυτοκράτορες, σημαντικά γεγονότα/σταθμοί), του κοινωνικού πλαισίου και των δομών της διοίκησης του κέντρου και των επαρχιών και των βασικών αρχών της οικονομίας του κράτους.

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα;.

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών	*Σχεδιασμός και διαχείριση έργων*
Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις	*Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα*
Λήψη αποφάσεων	*Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον*
Αυτόνομη εργασία	*Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου*
Ομαδική εργασία	*Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής*
Εργασία σε διεθνές περιβάλλον	*Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης*
Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον	……
Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών	*Άλλες…*

Ανάπτυξη κριτικής ικανότητας και ιστορικής σκέψης, ανάπτυξη δυνατότητας χρήσης και ερμηνείας πηγών, αυτόνομη αναζήτηση στο αντικείμενο της Βυζ. Ιστορίας, προσαρμογή και χρήση νέων τεχνολογιών στον χώρο των μεσαιωνικών σπουδών.

(3) ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Ιστορία των βυζαντινών σπουδών, πηγές της Βυζαντινής Ιστορίας, οι περιοχές του κράτους, ο αυτοκράτορας και οι θεσμοί, η κρατική οργάνωση, η εκκλησία, η διοίκηση (πολιτική και στρατιωτική), η οικονομία, ο πληθυσμός, εξωτερική πολιτική και σχέσεις με τους γειτονικούς λαούς, η επιβίωση του Βυζαντίου μέχρι σήμερα και η προσφορά του στον πολιτισμό.

(4) ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ *Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.*	Παράδοση πρόσωπο με πρόσωπο
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ *Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές*	Έντονη χρήση παρουσίασης power point και σχετικών video

ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ

Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας.

Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ.

Δραστηριότητα	***Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου***
Αυτόνομη μελέτη	110 ώρες
Προετοιμασία πηγών	15 ώρες
Σύνολο Μαθήματος	**125 ώρες**

Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης σύμφωνα με τις αρχές του ECTS	
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ *Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης* *Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες* *Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.*	Γλώσσα αξιολόγησης: Ελληνικά και για φοιτητές του προγράμματος ανταλλαγών Erasmus+ κατά περίπτωση εξετάσεις σε Αγγλικά, Γερμανικά ή Γαλλικά. Γραπτή εξέταση. Ερωτήσεις κατανόησης ιστορικών κειμένων με παράλληλη απαίτηση για ιστορική κρίση. Ερωτήσεις ανάπτυξης όπου απαιτείται από μεγάλα κεφάλαια να επιλεγούν τα σημαντικότερα. Μικρές ερωτήσεις εξειδικευμένων αλλά σημαντικών θεμάτων της Ιστορίας του Βυζαντινού Κράτους

(5) ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

LILLIE R.-J., Εισαγωγή στη Βυζαντινή Ιστορία. Αθήνα 2007.
ΟΣΤΡΟΓΚΟΡΣΚΥ ΓΚ. , Ιστορία του Βυζαντινού Κράτους (τ. 1-3). Αθήνα 2008
ΧΡΙΣΤΟΦΙΛΟΠΟΥΛΟΥ ΑΙΚ., Βυζαντινή Ιστορία (τ. 1-3). Θεσσαλονίκη 1996-2001.
BOOCKMANN, H., Einführung in die Geschichte des Mittelalters. Μόναχο 2001.
BRUBAKER, L. - HALDON, J., Byzantium in the iconoclast era (c. 680-850). The sources: an annotated survey. With a contribution on the architecture of iconoclasm (by R. OUSTERHOUT). Άλντερσοτ 2001
BZ: Byzantinische Zeitschrift, UfiI. 1-42 (Λειψία 1892-1943/1949) 43-83 (Μόναχο 1950-1990) 84/85 (Στουτγάρδη-Λειψία 1991 κ.ε.).
KAPLAN, M., Les hommes et la terre a Byzance du VIe au XIe siecle. Propriete et exploitation du sol, στη σειρά Byzantina sorbonensia (αρ.10) Παρίσι 1992.
ΚΟΥΚΟΥΛΕΣ Φ., Βυζαντινών βίος και πολιτισμός (τ. 1-6). Αθήνα 1948-1957.
P. MAGDALINO, Constantinople medievale. Etudes sur l'evolution des structures urbaines, στη σειρά Travaux et Memoires du Centre de Recherche d'Histoire et Civilisation de Byzance. Monographies. Παρίσι 1996.
NECIPOGoLU, N., Byzantine Constantinople. Monuments, Topography and Every day Life, στη σειρά The Medieval Mediterranean (αρ. 33), Λέυντεν, Βοστώνη, Κολωνία 2001.
STEPHENSON, P., Byzantium's Balkan frontier. A political study of the Northern Balkans, 900-1204, Καίμπριτζ 2000.

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

(1) ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	**Φιλοσοφική**		
ΤΜΗΜΑ	**Ιστορίας-Αρχαιολογίας**		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	**Γενικής Κατεύθυνσης**		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	**ΙΕΠ 401**	**ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ**	**Α**
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	**Εισαγωγή στην ιστορία της μεσαιωνικής Δύσης (4ος-15ος αι.)**		

ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ *σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων*	**ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ**	**ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ**
	3	5
Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο (δ).		

ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ *γενικού υποβάθρου, ειδικού υποβάθρου, ειδίκευσης γενικών γνώσεων, ανάπτυξης δεξιοτήτων*	Γενικού υποβάθρου
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Ελληνική
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	Ναι
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	

(2) ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.

Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α

- *Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με το Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης*
- *Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης και το Παράρτημα Β*
- *Περιληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων*

Το μάθημα αποτελεί μία συνολική επισκόπηση των πολιτικών, κοινωνικών, θρησκευτικών και πολιτισμικών εξελίξεων που διαμόρφωσαν τη Δυτική Ευρώπη από την ύστερη Αρχαιότητα έως και τα τέλη του Μεσαίωνα. Εστιάζει στη μετάβαση από τον ρωμαϊκό κόσμο στη μεσαιωνική πραγματικότητα και εξετάζει κομβικές θεματικές, όπως:

- Η εγκατάσταση των γερμανικών φύλων στα εδάφη της Δυτικής Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας και η διαμόρφωση των πρώτων "βαρβαρικών" βασιλείων.
- Η σταδιακή ενίσχυση της παποσύνης και η διαμόρφωση της σχέσης Κράτους και Εκκλησίας.
- Η ύπαρξη και αλληλεπίδραση δύο αυτοκρατοριών και η συγκρότηση της έννοιας της "Χριστιανικής Ευρώπης".
- Οι Σταυροφορίες και οι πολιτικο-θρησκευτικές τους διαστάσεις.
- Η ανάπτυξη του μοναχισμού, η πολιτισμική αναγέννηση των Καρολίγγειων και η αναβίωση των πόλεων κατά τον 12ο και 13ο αιώνα.
- Οι τοπικές και περιφερειακές ιδιαιτερότητες της Αγγλίας, της Ιβηρικής, της Σκανδιναβίας και άλλων περιοχών.
- Οι οικονομικές εξελίξεις και η μετάβαση από την αγροτική οικονομία σε πιο σύνθετες μορφές εμπορίου και κοινωνικής οργάνωσης.

Κατά τη διάρκεια του μαθήματος, οι φοιτητές θα εξοικειωθούν με τις βασικές κατηγορίες ιστορικών πηγών της μεσαιωνικής περιόδου, θα ασκηθούν στη διαχρονική κατανόηση ιστορικών θεσμών και ιδεών, και θα καλλιεργήσουν κριτική σκέψη ως προς την αποτίμηση γεγονότων και ερμηνειών. Παράλληλα, δίνεται έμφαση στη χρήση σύγχρονων ιστοριογραφικών προσεγγίσεων για την καλύτερη κατανόηση της περιόδου.

Η αξιολόγηση περιλαμβάνει τελική γραπτή εξέταση, ενώ η συμμετοχή στην τάξη και η παρουσίαση προφορικής εργασίας προσμετρώνται στον τελικό βαθμό.

Στόχος του μαθήματος είναι οι φοιτητές να αποκτήσουν μια στέρεη εισαγωγική γνώση του ευρωπαϊκού Μεσαίωνα, να κατανοήσουν τις βασικές εξελίξεις και να μπορούν να εντάξουν τα γεγονότα της περιόδου σε ένα ευρύτερο ιστορικό πλαίσιο μακράς διάρκειας.

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα;.

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και *Σχεδιασμός και διαχείριση έργων*

πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών *Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις* *Λήψη αποφάσεων* *Αυτόνομη εργασία* *Ομαδική εργασία* *Εργασία σε διεθνές περιβάλλον* *Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον* *Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών*	*Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα* *Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον* *Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου* *Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής* *Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης* *……* *Άλλες…* *…….*

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών
Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης
Άσκηση κριτικής ικανότητας
Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα
Παραγωγή νέων ερευνητικών ιδεών
Ομαδική ή ατομική προαιρετική εργασία

(3) ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Στόχος του μαθήματος είναι οι φοιτητές να αποκτήσουν μια στέρεη εισαγωγική γνώση του ευρωπαϊκού Μεσαίωνα, να κατανοήσουν τις βασικές εξελίξεις και να μπορούν να εντάξουν τα γεγονότα της περιόδου σε ένα ευρύτερο ιστορικό πλαίσιο μακράς διάρκειας. Το μάθημα αποτελεί μία συνολική επισκόπηση των πολιτικών, κοινωνικών, θρησκευτικών και πολιτισμικών εξελίξεων που διαμόρφωσαν τη Δυτική Ευρώπη από την ύστερη Αρχαιότητα έως και τα τέλη του Μεσαίωνα. Εστιάζει στη μετάβαση από τον ρωμαϊκό κόσμο στη μεσαιωνική πραγματικότητα εξετάζοντας κομβικές θεματικές, όπως την κάθοδο και εγκατάσταση των γερμανικών φύλων, την ενίσχυση της παποσύνης και την ανάπτυξη του μοναχισμού, την Καρολίγγεια αναγέννηση, τις πολιτικο-θρησκευτικές διαστάσεις των Σταυροφοριών, την ανομοιομορφία των ‘μεσαιωνικών’ κόσμων της Αγγλίας, Γαλλίας, Ιβηρικής και Σκανδιναβίας, καθώς και τον οικονομικό μετασχηματισμό που οδήγησε στην ανάπτυξη ενός διαφορετικού οικονομικού μοντέλου με την παράλληλη άνθιση των πόλεων.

(4) ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ *Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.*	Στην τάξη
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ *Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές*	Χρήση power point. Υπάρχει ηλεκτρονική σελίδα του μαθήματος στην ηλεκτρονική τάξη, όπου και αναρτώνται οι διαλέξεις, πρωτογενείς και δευτερογενείς πηγές καθώς και σύνδεσμοι ιστοσελίδων
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ *Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας.* *Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση,*	

Δραστηριότητα	***Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου***
Αυτόνομη μελέτη	60 ώρες

Άσκηση Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ. *Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης σύμφωνα με τις αρχές του ECTS*	<table><tr><td>Προετοιμασία πηγών</td><td>15 ώρες</td></tr><tr><td>Αυτόνομη εργασία στην αναγνώριση πηγών</td><td>50 ώρες</td></tr><tr><td></td><td></td></tr><tr><td></td><td></td></tr><tr><td>Σύνολο Μαθήματος</td><td>125</td></tr></table> Το μάθημα διεξάγεται σε μορφή διαλέξεων και, εκτός από την γραπτή εξέταση, δίδεται η δυνατότητα εκπόνησης μίας εργασίας που θα επιφέρει μία μονάδα στην γενική βαθμολογία. Δεν υπάρχει συγκεκριμένο όριο ωρών αυτοτελούς προετοιμασίας, ωστόσο αυτό δεν απαλλάσσει τους φοιτητές από την μελέτη των θεμάτων που εξετάζονται. Βιβλιογραφικές αναλύσεις και χρήση νέων τεχνολογιών αναφέρονται κατά την διάρκεια του μαθήματος.
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ *Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης* *Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες* *Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.*	Α. Γραπτή εξέταση (80%) που περιλαμβάνει: -Ερωτήσεις ανάπτυξης ή -Ερωτήσεις σύντομης απάντησης -Συμπερασματική αξιολόγηση Β. Προαιρετική Εργασία (20%)

(5) ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

-Προτεινόμενη Βιβλιογραφία :

I. Wickham, C., *Η Μεσαιωνική Ευρώπη*, μτφρ. Χρήστος Γεμελιάρης (Εκδόσεις Αλεξάνδρεια, 2018).

II. Nicholas, D., *Η εξέλιξη του Μεσαιωνικού κόσμου. Κοινωνία, Διακυβέρνηση και σκέψη στην Ευρώπη 312-1500* (MIET, 2013).

III. Μπενβενίστε, Ρ. *Από τους Βαρβάρους στους Μοντέρνους: Κοινωνική Ιστορία και Ιστοριογραφικά προβλήματα της Μεσαιωνικής Δύσης* (Αθηνα: Πόλις, 2013).

-Συναφή επιστημονικά περιοδικά:

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

(1) ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	**ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗ**		
ΤΜΗΜΑ	**ΤΜΗΜΑ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ**		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	**ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΟ**		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	**ΙΝΕ 361**	**ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ**	**Α΄**
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	**ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗ ΝΕΟΤΕΡΗ ΚΑΙ ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ (15ος-20ός αι.)**		

ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ *σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων*	**ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ**	**ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ**
	3	5
Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο (δ).		

ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ *γενικού υποβάθρου, ειδικού υποβάθρου, ειδίκευσης γενικών γνώσεων, ανάπτυξης δεξιοτήτων*	Μάθημα γενικού υποβάθρου
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Ελληνικά
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	Ναι
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	

(2) ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.

Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α

- *Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με το Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης*
- *Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης και το Παράρτημα Β*
- *Περιληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων*

Στο μάθημα παρουσιάζονται και συζητούνται σώματα πηγών της νεότερης και σύγχρονης ελληνικής ιστορίας, βασικά εργαλεία έρευνας (βιβλιογραφίες, περιοδικά) και τα κύρια γενικά ιστορικά έργα (λ.χ. Ιστορία του Νέου Ελληνισμού του Α. Βακαλόπουλου, Ιστορία του Ελληνικού Έθνους, κ.ο.κ.)

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα;.

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων	*Σχεδιασμός και διαχείριση έργων* *Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα*

τεχνολογιών	*Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον*
Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις	*Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας*
Λήψη αποφάσεων	*και ευαισθησίας σε θέματα φύλου*
Αυτόνομη εργασία	*Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής*
Ομαδική εργασία	*Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης*
Εργασία σε διεθνές περιβάλλον	*……*
Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον	*Άλλες…*
Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών	*…….*

Εξοικείωση με την ιστορία της νεότερης και σύγχρονης ελληνικής ιστορίας, εξοικείωση με την επιστήμη της ιστορίας, γνώση του γενικότερου ιστορικού πλαισίου της νεότερης και σύγχρονης ελληνικής ιστορίας.

(3) ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Περίληψη: Εισαγωγικό μάθημα στη νεότερη και σύγχρονη ελληνική ιστορία. Βασικοί άξονες: α) η περιοδολόγηση της νεότερης και σύγχρονης ελληνικής ιστορίας, β) η ιστοριογραφική ανάλυση των εννοιών που χρησιμοποιεί η ιστορική επιστήμη για να ορίσει την νεότερη και σύγχρονη ελληνική ιστορία ως «ιστορία του νέου ελληνισμού», «πρώιμη νεότερη ελληνική ιστορία», «ιστορία του κατακτημένου ελληνικού έθνους», «βενετοκρατία», «τουρκοκρατία», «οθωμανική κυριαρχία», «ιστορία του ελληνικού κράτους», «σύγχρονη ιστορία» κ.ο.κ..
Ταυτόχρονα στο μάθημα παρουσιάζεται η έννοια της ιστορικής πηγής, του αρχείου και εξετάζεται συνοπτικά η κριτική μέθοδος και η επεξεργασία των πηγών. Παρουσιάζονται και συζητούνται σώματα πηγών της νεότερης και σύγχρονης ελληνικής ιστορίας, βασικά εργαλεία έρευνας (βιβλιογραφίες, περιοδικά) και τα κύρια γενικά ιστορικά έργα (λ.χ. Ιστορία του Νέου Ελληνισμού του Α. Βακαλόπουλου, Ιστορία του Ελληνικού Έθνους, Ιστορία του Νέου Ελληνισμού 1770–2000 σε επιμέλεια Β. Παναγιωτόπουλου, Ιστορία της Ελλάδας του 20ού αιώνα σε επιμέλεια Χ. Χατζηιωσήφ, κ.ο.κ.).
Στο μάθημα περιλαμβάνονται επισκέψεις σε ιστορικά αρχεία και βιβλιοθήκες.

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Μαθήματα 1 -3
Εισαγωγή: Τι είναι «νεότερη ιστορία», «νεότερη ελληνική ιστορία», «ιστορία του νέου ελληνισμού», «σύγχρονη ιστορία», «σύγχρονη ελληνική ιστορία», «ιστορία του ελληνικού κράτους». Ζητήματα περιοδολόγησης και ιστοριογραφίας. Η «αντικειμενικότητα» στην ιστορία.
Μαθήματα 4- 8
Πηγές και βιβλιογραφία: Τι είναι πηγή; Κατηγορίες και είδη πηγών. Τι είναι αρχείο; Αρχειακοί φορείς. Πως φυλάσσονται τα αρχεία και ποιοι κανόνες τα διέπουν; Διεύρυνση των πηγών για την ιστορική έρευνα. Η κριτική μέθοδος (εσωτερική και εξωτερική κριτική), τα ερωτήματα, η επεξεργασία των πηγών. Οι πηγές και ο κόσμος των αρχείων στην Ελλάδα. Βασικά σώματα πηγών για τη νεότερη και σύγχρονη ελληνική ιστορία. Βιβλιογραφίες και βοηθήματα.
Μαθήματα 9- 12
Ζητήματα περιοδολόγησης και ιστοριογραφίας: Ορολογία, περιοδολόγηση και βασικά ιστοριογραφικά ζητήματα (Οθωμανική κυριαρχία, βενετική κυριαρχία, Διαφωτισμός, Ελληνική Επανάσταση, Ελληνικό κράτος, μεταρρυθμίσεις του Τανζιμάτ, εκσυγχρονισμός Τρικούπη/Βενιζέλου, Βαλκανικοί Πόλεμοι,

Μεσοπόλεμος, Α΄ και Β΄ Παγκόσμιος Πόλεμος, Δεκαετία 1940, Μεταπολεμικός κόσμος). Πηγές.
Μάθημα 13ο
Επισκόπηση.

(4) ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ *Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.*	Παράδοση πρόσωπο με πρόσωπο
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ *Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές*	Τα μαθήματα διεξάγονται με τη βοήθεια του PowerPoint και υποστηρίζονται από έντυπο και ηλεκτρονικό υλικό και από το σύστημα E-Course.
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ *Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας.* *Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ.* *Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης σύμφωνα με τις αρχές του ECTS*	<table><tr><th>*Δραστηριότητα*</th><th>*Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου*</th></tr><tr><td>Διαλέξεις</td><td>39 ώρες</td></tr><tr><td>Παρουσίαση και ανάλυση ιστορικών πηγών</td><td>15 ώρες</td></tr><tr><td>Μελέτη</td><td>71 ώρες</td></tr><tr><td>Σύνολο Μαθήματος</td><td>***125***</td></tr></table>
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ *Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης* *Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες* *Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.*	Γλώσσα αξιολόγησης: Ελληνικά και για φοιτητές/φοιτήτριες του προγράμματος ανταλλαγών Erasmus+ κατά περίπτωση εξετάσεις σε Αγγλικά. *Γραπτές ή προφορικές εξετάσεις* με ερωτήσεις διαβαθμισμένης δυσκολίας.

(5) ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Το μάθημα βασίζεται σε βιβλιογραφικό οδηγό, σε εγχειρίδιο μέσω του «Εύδοξος», σε ψηφιοποιημένα άρθρα ανοιχτής πρόσβασης, σε ηλεκτρονικά εγχειρίδια ανοιχτής πρόσβασης.

Ηλεκτρονικά εγχειρίδια ανοιχτής πρόσβασης

1. Δημήτρης Παπασταματίου, Φωκίων Κοτζαγεώργης, *Ιστορία του νέου*

ελληνισμού κατά τη διάρκεια της οθωμανικής πολιτικής κυριαρχίας, Σύνδεσμος Ελληνικών Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών, Αθήνα 2015. https://repository.kallipos.gr/handle/11419/4721.

2. Ελπίδα Βόγλη, *Τι πρέπει να γνωρίζει ο ιστορικός για την επιστήμη και το επάγγελμά του*;, Σύνδεσμος Ελληνικών Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών, Αθήνα 2015. https://repository.kallipos.gr/handle/11419/3821

Εγχειρίδια – «Εύδοξος»

1. Χρήστος Χατζηιωσήφ (επιμέλεια), *ΟΨΕΙΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ 1900-1940,* εκδόσεις Βιβλιόραμα, Αθήνα 2009.
Κωδικός Βιβλίου στον Εύδοξο: 6625
ISBN: 978-960-8087-84-2

2. Thomas Gallant, *Νεότερη Ελλάδα. Από τον πόλεμο της Ανεξαρτησίας μέχρι τις μέρες μας,* εκδόσεις Πεδίο, Αθήνα 2017.
Κωδικός Βιβλίου στον Εύδοξο: 59385852
ISBN: 9789605467807

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

(1) ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	**Φιλοσοφική**			
ΤΜΗΜΑ	**Ιστορίας και Αρχαιολογίας**			
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	**Προπτυχιακό**			
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	**ΚΑΝ102**	**ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ**	**Γ'**	
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	**Ζητήματα ανθρωπολογικών σπουδών [Κοινωνική Θεωρία και Ανθρωπολογική Σκέψη]**			
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ *σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων*			**ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ**	**ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ**
			3	5
Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο (δ).				
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ *γενικού υποβάθρου, ειδικού υποβάθρου, ειδίκευσης γενικών γνώσεων, ανάπτυξης δεξιοτήτων*	**Γενικού υποβάθρου**			
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:				
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	**Ελληνικά**			
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	**Ναι**			
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)				

(1) ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.

Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α

- *Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με το Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης*
- *Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης και το Παράρτημα Β*
- *Περιληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων*

α) Εξοικείωση με τα επιστημολογικά αντικείμενα και τις κυριότερες θεωρητικές προσεγγίσεις των Κοινωνικών Επιστημών από τον 19ο αιώνα έως σήμερα

β) Γνωριμία με βασικά θεωρητικά κείμενα και συγγραφείς της διεθνούς βιβλιογραφίας

γ) Κατανόηση βασικών αρχών της κοινωνικής θεωρίας

γ) Εισαγωγική γνώση της ανθρωπολογικής σκέψης και γνωριμία με τα γνωστικά αντικείμενα και τα ερευνητικά πεδία της κοινωνικής και πολιτισμικής ανθρωπολογίας

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα;.

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών	*Σχεδιασμός και διαχείριση έργων*
	Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα
	Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον
Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις	*Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου*
Λήψη αποφάσεων	
Αυτόνομη εργασία	*Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής*
Ομαδική εργασία	*Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης*
Εργασία σε διεθνές περιβάλλον	*……*
Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον	*Άλλες…*
Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών	*…….*

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών
Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον
Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα
Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου
Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής
Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

(2) ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Το μάθημα διατρέχει τις έννοιες της κοινωνίας και του πολιτισμού. Αποτελεί μια εισαγωγική παρουσίαση των σημαντικότερων ρευμάτων της κοινωνικής θεωρίας και των αντίστοιχων θεωρητικών «Σχολών» από τον 19ο αιώνα έως σήμερα, από τον εξελικτισμό και τον λειτουργισμό έως τις σύγχρονες θεωρήσεις του φύλου και τη μετααποικιακή θεωρία. Οι παραδόσεις του μαθήματος κατανέμονται σε δύο μέρη:
Α. Κοινωνική Θεωρία
- παρουσιάζονται συνοπτικά επιστημολογικά ζητήματα των κοινωνικών επιστημών (υποκείμενο και αντικείμενο, αιτιακή εξήγηση και ερμηνευτική κατανόηση, παραγωγικός και επαγωγικός συλλογισμός)
- μελετώνται οι βασικές σχολές της κοινωνικής θεωρίας και οι παραδοχές τους, καθώς και οι διάφορες στροφές (γλωσσική, πολιτισμική, υλική, χωρική), και συζητούνται οι σχέσεις ανάμεσα στο άτομο και την κοινωνία, στην ανθρώπινη δράση και την κοινωνική δομή
Β. Ανθρωπολογική σκέψη
- οι έννοιες της «κοινωνίας», του «πολιτισμού», της «παράδοσης», ως σύνολα δράσεων και ανταλλαγών, συμβόλων, συλλογικών αναπαραστάσεων και ταξινομήσεων, οι οποίες διαμορφώνουν θεσμούς, συσχετισμούς και ταυτότητες, νοηματοδοτώντας τις ανθρώπινες ενέργειες στο εσωτερικό των ανθρώπινων κοινωνιών και των πολιτισμών. Η διαχείριση της διαφορετικότητας και του «ξένου». Οι μηχανισμοί της Μνήμης και της Προφορικότητας. Θεματικές περιοχές έρευνας για την κοινωνική/πολιτισμική ανθρωπολογία και βασικές μεθοδολογικές αρχές.

(3) ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ *Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.*	Πρόσωπο με πρόσωπο
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ *Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές*	Χρήση Τ.Π.Ε στη Διδασκαλία και στην Επικοινωνία με τους φοιτητές
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ *Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας.* *Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ.* *Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης σύμφωνα με τις αρχές του ECTS*	

Δραστηριότητα	***Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου***
Διαλέξεις	39
Μελέτη και ανάλυση βιβλιογραφίας	86
Σύνολο Μαθήματος	***125***

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ *Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης* *Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες* *Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.*	Η αξιολόγηση γίνεται στην ελληνική γλώσσα. Γραπτή εξέταση (Ερωτήσεις σύντομης απάντησης και Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων)

(4) **ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ**-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Elliott Anthony, *Σύγχρονη Κοινωνική Θεωρία. Μια εισαγωγή*, Αθήνα, Πεδίο, 2021.
Γκέφου-Μαδιανού Δήμητρα, *Πολιτισμός και εθνογραφία. Από τον εθνογραφικό ρεαλισμό στην πολιτισμική κριτική*, (5η εκδ.), Αθήνα, Εκδόσεις Πατάκη, 2022.

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

1. ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	Φιλοσοφική		
ΤΜΗΜΑ	Ιστορίας-Αρχαιολογίας		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	Προπτυχιακό		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΙΕΠ 471	**ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ**	Γ'
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	**Νεότερη Ευρωπαϊκή και Παγκόσμια Ιστορία**: από τη Μεγάλη Ύφεση του 19ου αιώνα στην Παγκοσμιοποίηση		

ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ *σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων*	**ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ**	**ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ (ECTS)**
Διαλέξεις	3	5
Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο (4).		

ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ *Γενικού Υποβάθρου, Επιστημονικής Περιοχής (Ειδικού Υποβάθρου), Ειδίκευσης ή Κατεύθυνσης, Γενικών Γνώσεων, Ανάπτυξης Δεξιοτήτων*	Γενικού Υποβάθρου
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	ΟΧΙ
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Διδασκαλία: ελληνικά, Εξετάσεις: ελληνικά και αγγλικά (Erasmus+)
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	Ναι
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	

2. ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος, οι γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.
Συμβουλευτείτε:

- Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6 & 7 σύμφωνα με το Ευρωπαϊκό και το Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων Ανώτατης Εκπαίδευσης
- Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων του Ε.Ο.Π.Π.Ε.Π
- Οδηγό ECTS 2015

Κατανόηση και παρουσίαση της διεθνούς ιστορίας από την πλευρά της οικονομίας και της οικονομικής πολιτικής των κρατών της Ευρώπης και των ΗΠΑ, στην περίοδο που εξετάζεται.
Αντίληψη και αξιολόγηση διαφορετικών προσεγγίσεων και προβληματισμών.
Ανάπτυξη της ικανότητας να εργάζονται με πηγές και βιβλιογραφία.
Αντίληψη και αξιοποίηση των διεπιστημονικών προσεγγίσεων στη θεματική ενότητα.

Γενικές Ικανότητες Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος, σε ποια/ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα;
Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις Λήψη αποφάσεων Αυτόνομη εργασία Ομαδική εργασία Εργασία σε διεθνές περιβάλλον Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών Σχεδιασμός και διαχείριση έργων Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης …… (Άλλες)
Ανάπτυξη της ιστορικής σκέψης. Ανάπτυξη της ικανότητας χρήσης και ερμηνείας πηγών. Αυτόνομη εργασία σε θεματικές της Ευρωπαϊκής και Παγκόσμιας Ιστορίας. Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον. Παραγωγή νέων ερευνητικών ιδεών. Σεβασμός στη διαφορετικότητα και την πολυπολιτισμικότητα. Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον. Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας. Επίδειξη ευαισθησίας σε θέματα φύλου. Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης.

3. ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Το μάθημα αποτελεί μια επισκόπηση της διεθνούς ιστορίας, με έμφαση στην Ευρώπη, από την Μεγάλη Ύφεση του 1873 ως την παγκοσμιοποίηση μετά τον Ψυχρό Πόλεμο και μέχρι σήμερα.
Η πρώτη ενότητα (μάθημα 1-4) εξετάζει την Ευρώπη και τις ΗΠΑ στην εποχή των μεγάλων πολιτικών και κοινωνικών αλλαγών του τελευταίου τέταρτου του 19ου αι.. Μας απασχολούν θεματικές όπως η διαμόρφωση της πολιτικής εξουσίας της αστικής τάξης, η ανάδυση του εργατικού ζητήματος, ο σοσιαλισμός και ο συνδικαλισμός, η σημασία της οικονομικής πολιτικής των εθνικών κρατών, ο δυναμισμός της αμερικανικής οικονομίας μετά τον Εμφύλιο, τα χαρακτηριστικά της νέας ιμπεριαλιστικής φάσης της αποικιοκρατίας, που συγκροτεί τη διεθνοποιημένη οικονομία και διαταράσσει τις ευρωπαϊκές ισορροπίες.
Η δεύτερη ενότητα (μάθημα 5-8) μελετάει τους δύο Παγκόσμιους Πολέμους και αναζητάει τις συνέχειες και τις τομές που χαρακτηρίζουν την περίοδο του Μεσοπολέμου, από την πλευρά της καπιταλιστικής ανάπτυξης. Η τελευταία βρίσκεται αντιμέτωπη με τις ανατροπές του πολέμου αλλά και με ένα νέο παραγωγικό μοντέλο (σοσιαλισμός) που διαμορφώνεται μετά τη ρωσική Επανάσταση, ενώ παράλληλα αμφισβητείται η πολιτική της έκφραση (κοινοβουλευτικό σύστημα) από τον φασισμό. Δίνεται έμφαση στην οικονομική κρίση του 1929, τις εθνικές επιλογές ανάκαμψης και τα νέα μοντέλα οικονομικής

ανάπτυξης που διατυπώνονται για την αντιμετώπισή της, σε επίπεδο πολιτικό (New Deal) αλλά και θεωρητικό (Keynes, Γενική Θεωρία).
Η τρίτη ενότητα (μάθημα 9-12) εξετάζει τη διαμόρφωση της μεταπολεμικής τάξης πραγμάτων και την προσπάθεια δημιουργίας ενός πολυμερισμένου διεθνούς συστήματος διαφορετικού από αυτό του 19ου αιώνα και του Μεσοπολέμου, με τις συμφωνίες του Bretton Woods. Παρουσιάζονται και αναλύονται οι επιπτώσεις του σχεδίου Μάρσαλ στις ευρωπαϊκές οικονομίες, η παγίωση του Ψυχρού Πολέμου, η αποαποικιοποίηση, η εδραίωση των μοντέλων κοινωνικής και οικονομικής ευημερίας στη Δύση, η δημιουργία των ευρωπαϊκών κοινοτήτων, οι αμφισβητήσεις της δεκαετίας του 1960, οι πετρελαϊκές κρίσεις της δεκαετίας του 1970.

4. ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ *Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.*	Πρόσωπο με πρόσωπο	
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ *Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές*	Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία	
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ *Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας.* *Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας/εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ.* *Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα, καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης σύμφωνα με τις αρχές του ECTS*	**Δραστηριότητα**	**Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου**
	Διαλέξεις	39
	Μη καθοδηγούμενη μελέτη	31
	Μελέτη και ανάλυση πηγών και βιβλιογραφίας	55
	Σύνολο Μαθήματος	**125**
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ *Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης* *Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες* *Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης (περιγραφή του τι χρειάζεται να κάνει ο φοιτητής για να αποδείξει ότι έχει επιτύχει το συγκεκριμένο μαθησιακό αποτέλεσμα) και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.*	Γλώσσα αξιολόγησης: Ελληνικά και Αγγλικά (φοιτητές/τριες Erasmus+). Μέθοδος αξιολόγησης: γραπτές εξετάσεις	

5. ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Derek Aldcroft, Η Ευρωπαϊκή Οικονομία, 1914-2000, Αθήνα, Αλεξάνδρεια, 2007
- Ivan T. Berend, Οικονομική Ιστορία του Ευρωπαϊκού 20ού Αιώνα. Τα οικονομικά συστήματα από το Laissez-Faire στην παγκοσμιοποίηση, Αθήνα, Gutenberg, 2021
- Bradford DeLong, Στον δρόμο προς την ουτοπία - Η οικονομική ιστορία του 20ού αιώνα, Αθήνα, Μεταίχμιο, 2023
- Barry Eichengreen, Η Ευρωπαϊκή Οικονομία μετά το 1945, Αθήνα, Αλεξάνδρεια, 2013
- Robert Heilbroner, William Mildberg, Η γένεση της οικονομικής κοινωνίας, Αθήνα, Κριτική, 2010
- Tony Judt, Η Ευρώπη μετά τον Πόλεμο, Αθήνα, Αλεξάνδρεια, 2012
- Albert S. Lindemann, Ιστορία της Νεότερης Ευρώπης, Αθήνα, Κριτική, 2014
- John Merriman, Ιστορία της Νεώτερης Ευρώπης, Αθήνα, εκδόσεις Πεδίο, 2022
- Ashoka Mody, EuroTragedy : A Drama in Nine Acts, Οξφόρδη, Oxford University Press, 2018
- Βασίλης Πατρώνης, Ευρωπαϊκή οικονομική ιστορία, Αθήνα, εκδόσεις Ηρόδοτος 2019
- D. Priestland, The Red Flag: Communism and the Making of the Modern World (London: Penguin, 2010)
- Derek W. Urwin, The Community of Europe: A History of European Integration since 1945, Λονδίνο (β΄ έκδοση), Taylor and Francis, 1995
- J. Young, J. Kent, International Relations Since 1945: A Global History (Oxford: Oxford University Press, 2004)

ΣΧΟΛΗ	**Φιλοσοφική**		
ΤΜΗΜΑ	**Ιστορίας και Αρχαιολογίας**		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	**Προπτυχιακό**		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	**ΙΝΤ 100**	**ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ**	**Γ**
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	**ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ Ι**		

ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	**ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ**	**ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ**
	3	5

ΓΝΩΣΤΙΚΟ ΠΕΔΙΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Μάθημα γενικού υποβάθρου. Το μάθημα απευθύνεται σε εκπαιδευόμενους ιστορικούς της τέχνης, ιστορικούς του νεώτερου κόσμου, κλασικούς αρχαιολόγους, σπουδαστές της ιστορίας της φιλοσοφίας και της λογοτεχνίας, αλλά είναι επίσης καλά προσαρμοσμένο στις ανάγκες όλων όσων προέρχονται από άλλες σχολές ή τμήματα με ενδιαφέροντα στην ιστορία, την τέχνη και τα ζητήματα πολιτιστικής και καλλιτεχνικής διαχείρισης σήμερα.
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	-
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Ελληνικά
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	Ναι
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	-

2. ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Σκοποί

- να συντελεστεί μία πρώτη εξοικείωση των φοιτητών με τον πολύπλοκο και πολυστρωματικό κόσμο της τέχνης κατά τη διάρκεια του 18ου και 19ου αιώνα και να αποκτήσουν γνώσεις σχετικά με την πολιτιστική ιστορία του ταξιδιού και των συλλογών
- να παρουσιαστεί το ευρύ φάσμα καλλιτεχνικών κινημάτων και φιλοδοξιών της εποχής – νεοκλασικισμός, προ-ρομαντικές τάσεις σχετικές με το Υπέροχο, το Γκροτέσκο και το Γραφικό , φυσιοκρατικές και πραγματοκρατικές τάσεις, ρομαντισμός, νατουραλισμός και ρεαλισμός
- να εξεταστούν οι πολυάριθμες και μεταβαλλόμενες χρήσεις των έργων τέχνης και του γούστου γενικότερα για την πολιτική και κοινωνική ανασυγκρότηση των ελίτ και των άλλων τάξεων και κοινωνικών ομάδων στο εσωτερικό των ανερχόμενων αυτοκρατοριών και ευρωπαϊκών φιλελεύθερων πολιτευμάτων.
- Βλ. περιγραφή μαθήματος, τελευταία παράγραφος

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές

αποσκοπεί το μάθημα;.	
Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών *Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις* *Λήψη αποφάσεων* *Αυτόνομη εργασία* *Ομαδική εργασία* *Εργασία σε διεθνές περιβάλλον* *Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον* *Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών*	*Σχεδιασμός και διαχείριση έργων* *Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα* *Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον* *Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου* *Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής* *Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης* *……* *Άλλες…* *…….*
Γενικές Ικανότητες	
Ευαισθητοποίηση σε ζητήματα παγκόσμιας πολιτισμικής κληρονομιάς και κριτική κατανόηση των χρήσεων στις οποίες αυτή υπόκειται στον μοντέρνο και σύγχρονο πολιτισμό Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής ιστορικής σκέψης Σεβασμός στη διαφορετικότητα και την πολυπολιτισμικότητα	

3. ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Στο μάθημα αυτό εξετάζονται καλλιτεχνικά φαινόμενα του 18ου και των αρχών του 19ου αι. Αυτή είναι η περίοδος κοσμοϊστορικών ρήξεων στην οικονομία, την πολιτική, την επιστήμη και την κοινωνική οργάνωση οι οποίες συνοδεύονται από εξίσου τεκτονικές αλλαγές στην τέχνη. Εξετάζονται λοιπόν σχετικά φαινόμενα όπως η νέα σχέση του καλλιτεχνικού κόσμου με την αρχαιότητα και την επιστημονική μελέτη της αρχαίας τέχνης, το φαινόμενο του Grand Tour και η σπουδαιότητά του για την εμφάνιση του Νεοκλασικισμού. Διερευνάται επίσης η εξαιρετική ποικιλία φυσιοκρατικών ρευμάτων αλλά και προ–ρομαντικών τάσεων που εμφανίζονται την ίδια εποχή και εστιάζουν στο πάθος, την εκφραστικότητα, την ένταση και την ακρίβεια των καλλιτεχνικών έργων. Αυτή επίσης είναι η εποχή των μεγάλων πολέμων και επαναστάσεων στην Ευρώπη και την Αμερική, η περίοδος κατά την οποία η τέχνη επικεντρώνεται στην παραγωγή όλο και εντονότερων συγκινήσεων σε άμεση αντιστοιχία με τις αυξανόμενες απαιτήσεις για όλο και ισχυρότερες διεγέρσεις και εμπειρίες από την τέχνη και την πραγματικότητα.

Σε αυτό το πλαίσιο εξετάζονται οι νεωτερικές θεωρίες του Grotesque, του Γοτθικού, του Γραφικού και κυρίως του Υπέροχου/Sublime μαζί με τις ριζοσπαστικές καλλιτεχνικές τάσεις που παρήγαγαν. Στο ίδιο πλαίσιο θα παρουσιαστούν και οι τρείς μεγάλοι υφολογικοί άξονες της τέχνης αυτής της περιόδου – «νεοκλασικισμός», φυσιοκρατία, «ρομαντισμός». Θα εξεταστούν επίσης ο νέος ιστορικός ρόλος που αναλαμβάνει ο καλλιτέχνης και οι πολλές νέες μορφές ταυτότητας που υιοθετεί ανάλογα με την κοινωνική του προέλευση και φιλοδοξίες. Τέλος, οι φοιτητές θα κατανοήσουν τη δημιουργία νέων δικτύων παραγωγής και πώλησης καλλιτεχνικών έργων (τη νέα αγορά τέχνης) και φυσικά την εμφάνιση νέων μορφών περιγραφής και κριτικού λόγου για τα καλλιτεχνικά έργα.

4. ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ.	Παράδοση πρόσωπο με πρόσωπο
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ	Εκτός από το ποικίλο οπτικό υλικό που θα καλυφθεί, το

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ	μάθημα αυτό ενσωματώνει μία εκτενή γκάμα βιβλιογραφίας, από πρωτογενείς γραπτές πηγές (πρακτικά διαβουλεύσεων, ιστορικά άρθρα και δημοσιεύσεις στον τύπο) μέχρι σύγχρονες ακαδημαϊκές δημοσιεύσεις για τα υπό εξέταση θέματα.

ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ		
	Δραστηριότητα	***Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου***
	Αυτόνομη μελέτη	85 ώρες
	Προετοιμασία εργασίας	40 ώρες
	Σύνολο Μαθήματος	**125 ώρες**
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ	Γλώσσα αξιολόγησης: Ελληνικά Γραπτή εξέταση Θα προσφερθούν σε εθελοντική βάση ατομικές ή ομαδικές εργασίες – μεταφράσεις συγκεκριμένων πρωτογενών πηγών από τα αγγλικά ή αυτόνομα δοκίμια πάνω σε συγκεκριμένα θέματα και βιβλιογραφία – οι οποίες θα περατωθούν με την επίβλεψη και συνεργασία του διδάσκοντα. Οι εργασίες δεν είναι υποχρεωτικές αλλά θα αξιολογηθούν και θα συνυπολογισθούν στην τελική βαθμολογία αυτών που θα τις αναλάβουν.	

4. ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- *Charles Harrison, Paul Wood and Jason Gaiger (ed.), *Art in Theory 1648-1815: An Anthology of*
- *Changing Ideas*, Oxford: Blackwell, 2001
- Selections: Mengs, 546-550, Diderot 604-608, Winckelmann 466-475, Reynolds, 532-538,
- Jacques-Louis David 721-728, Caspar David Friedrich 1023-27 1031-2 1035-36, John
- Constable 1059-64, Philip Otto Runge 1075-1080
- *Edmund Burke*, *A Philosophical enquiry into the sublime and beautiful and other pre-revolutionary writings*, London: Penguin 1998 (79-199)
- Γιόχαν Βίνκελμαν, *Σκέψεις για τη Μίμηση των Ελληνικών Έργων στη Ζωγραφική και τη Γλυπτική*, Αθήναι: Ίνδικτος, 2001
- *** Frederick Antal, *Μελέτες Ιστορίας της Τέχνης*, Ηράκλειο: Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης, 1999
- *** David Irwin, *Neoclassicism*, London: Phaidon, 1997 (Αθήνα, Καστανιώτης, 1999) (διαβάστε ειδικά τα κεφάλαια 1, 2, 3, 6, 7, 9)
- Aris Sarafianos, 'Stubbs, Walpole and Burke: Convulsive Imitation and "Truth Extorted,"' Tate Papers, no 13, Spring 2010
- Aris Sarafianos, "Pain, Labor and the Sublime: Medical Gymnastics and Burke's Aesthetics," Representations 91 (Summer 2005), 58-83

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

(1) ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	**ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗ**		
ΤΜΗΜΑ	**ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ**		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	**ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΟ**		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	**ΙΒΥ 311**	**ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ**	**5ο (ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΟ)**
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	**ΥΣΤΕΡΗ ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ: ΚΡΑΤΟΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΑ**		

ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ *σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων*	**ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ**	**ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ**
Διαλέξεις	3	5
Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο (δ).		

ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ *γενικού υποβάθρου, ειδικού υποβάθρου, ειδίκευσης γενικών γνώσεων, ανάπτυξης δεξιοτήτων*	Μάθημα γενικού υποβάθρου
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Ελληνική
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	Ναι (στην ελληνική)
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	

(2) ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.

Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α

- *Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με το Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης*

- *Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης και το Παράρτημα Β*

- *Περιληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων*

Το μάθημα αποσκοπεί στην παρουσίαση της ιστορίας του Βυζαντίου κατά την ύστερη περίοδο, και συγκεκριμένα κατά το χρονικό διάστημα 1204-1453.

Με την ολοκλήρωση του μαθήματος ο φοιτητής/τρια θα είναι σε θέση να:

- Γνωρίζει τα βασικά πολιτικά γεγονότα της περιόδου 1204-1453
- Κατανοεί την εξέλιξη των θεσμών του βυζαντινού κράτους και να αναγνωρίζει τους παράγοντες που επέδρασαν στη διαμόρφωσή τους
- Αντιλαμβάνεται τις συνέχειες και τις τομές στην εξέλιξη του βυζαντινού πολιτισμού
- Εμβαθύνει στο πολυφυλετικό και πολυεθνικό υπόστρωμα της βυζαντινής επικράτειας μέσα από τη συρρίκνωσή της, μετά την άλωση της Πόλης από τους Σταυροφόρους (1204)
- Αναγνωρίζει τις πολιτικές οντότητες που αναδείχθηκαν μετά το 1204 και τη σημασία τους για τη διαμόρφωση ενός νέου πολιτικού πλαισίου στον χώρο της ΝΑ Μεσογείου
- Αντιλαμβάνεται τις κοινωνικές δομές, όπως αυτές διαμορφώθηκαν κατά την «εμπόλεμη» παλαιολόγεια περίοδο
- Έχει συνειδητοποιήσει τον ρόλο του βυζαντινού ιδεολογικού, πολιτικού και πολιτιστικού οικοδομήματος στη διαμόρφωση του νέου ελληνισμού
- Να αναλύει αντιπροσωπευτικές πηγές (κυρίως κείμενα) αποκτώντας εξοικείωση με τα εργαλεία της επιστημονικής έρευνας

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα;.

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών	*Σχεδιασμός και διαχείριση έργων*
Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις	*Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα*
Λήψη αποφάσεων	*Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον*
Αυτόνομη εργασία	*Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου*
Ομαδική εργασία	*Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής*
Εργασία σε διεθνές περιβάλλον	*Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης*
Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον	……
Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών	*Άλλες…*
	…….

- Ανάλυση ιστορικών πηγών
- Ανάπτυξη κριτικής ικανότητας και ιστορικής σκέψης
- Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα
- Αναγνώριση των ιστορικών ιδιαιτεροτήτων του Βυζαντίου και της συμβολής του στη διαμόρφωση του νέου ελληνισμού

(3) ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Α. Εισαγωγικά (Το Βυζάντιο και οι σταυροφορίες) Β. Πολιτική ιστορία: Β.1. Η 4η σταυροφορία και η άλωση της Πόλης (1204) Β.2. Οι πρώτοι Παλαιολόγοι και ο ρόλος των δυτικών δυνάμεων Β.3. Οι βυζαντινοί εμφύλιοι πόλεμοι Β.4. Η επέκταση των Σέρβων και των Οθωμανών Β.5. Η πορεία προς την Οθωμανική κατάκτηση Γ. Κράτος και κοινωνία: Γ.1. Πολιτειακές δομές και θεσμοί Γ.2. Κοινωνική και οικονομική οργάνωση – Πληθυσμός/Πόλεις Γ.3. Ανατολή και Δύση: Θρησκευτικές αντιπαραθέσεις Γ.4. Παλαιολόγεια Αναγέννηση

(4) ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ *Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.*	Πρόσωπο με πρόσωπο (στην αίθουσα)
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ *Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές*	Χρήση ΤΠΕ στην διδασκαλία
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ *Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας.* *Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ.* *Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης σύμφωνα με τις αρχές του ECTS*	

Δραστηριότητα	***Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου***
Διαλέξεις	70
Διαδραστική διδασκαλία	30
Μελέτη και ανάλυση ιστορικών πηγών	25
Σύνολο Μαθήματος	**125**

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ *Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης* *Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες* *Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.*	Γλώσσα αξιολόγησης: Ελληνική (για φοιτητές του προγράμματος Erasmus+ κατά περίπτωση εξέταση στην Αγγλική). Γραπτή εξέταση με ερωτήσεις ανάπτυξης και ερωτήσεις κατανόησης ιστορικών κειμένων διδαχθέντων στην αίθουσα.

(5) ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Αραμπατζής Χ., *Η Σύνοδος της Λυών. Πρόσωπα και Θεολογία*, Θεσσαλονίκη 2002.
- Βρυώνης Σ., *Η παρακμή του μεσαιωνικού Ελληνισμού στην Μικρά Ασία και η διαδικασία εξισλαμισμού (11ος - 15ος αι.),* μετ.. Κ. Γαλαταριώτου, Αθήνα 2000².
- Γιαννακόπουλος Κ.., *Βυζαντινή Ανατολή και Λατινική Δύση,* (ελλ. μετ.) Αθήνα 1974.
- Γιαννακόπουλος Κ., *Ο αυτοκράτωρ Μιχαήλ Η΄ Παλαιολόγος και η Δύσις, 1258-1282,* μετ. Κ. Πολίτη, Αθήνα 1991².
- Γλύκατζη-Ahrweiler Ε., *Η πολιτική ιδεολογία της βυζαντινής αυτοκρατορίας*, Αθήνα 2009².
- Hendrickx B., *Οι πολιτικοί και στρατιωτικοί θεσμοί της Λατινικής Αυτοκρατορίας της Κωνσταντινουπόλεως,* Αθήνα 1999.
- Inalcik H., *Η οθωμανική αυτοκρατορία. Η κλασική εποχή, 1300-1600*, μετ. Μ. Κοκολάκης, Αθήνα 1995.
- Καρπόβ Σ., *Ιστορία της αυτοκρατορίας της Τραπεζούντας*, μετ. Ε. Κριτσέφσκαγια, Αθήνα 2017.
- Κατσώνη Π., *Μια επταετία κρίσιμων γεγονότων. Το Βυζάντιο στα έτη 1366-1373. Η διαμάχη Ανδρονίκου Δ΄ και Ιωάννη Ε΄ των Παλαιολόγων*, Θεσσαλονίκη 2002.
- Η ίδια, *Ανδρόνικος Δ΄ Παλαιολόγος. Βασιλεία και αλληλομαχία*, Θεσσαλονίκη 2008.
- Κιουσοπούλου Τ., *Βασιλεύς ή Οικονόμος. Πολιτική εξουσία και ιδεολογία πριν την Άλωση,* Αθήνα 2007.
- Κοντογιαννοπούλου Α., *Η εσωτερική πολιτική του Ανδρονίκου Β΄ Παλαιολόγου (1282-1328). Διοίκηση – Οικονομία,* Θεσσαλονίκη 2004.
- Η ίδια, *Τοπικά συμβούλια στις βυζαντινές πόλεις. Παράδοση και εξέλιξη (13ος -15ος αι.),* Αθήνα 2015.
- Κορδώσης Μ., *Η κατάκτηση της νότιας Ελλάδας από τους Φράγκους. Ιστορικά και τοπογραφικά προβλήματα,* Θεσσαλονίκη 1986.
- Κωτσιόπουλος Κ., *Το κίνημα των Ζηλωτών στη Θεσσαλονίκη (1342-1349). Ιστορική, θεολογική και κοινωνική διερεύνηση,* Θεσσαλονίκη 1997.
- Λαϊου Α., *Η αγροτική κοινωνία στην ύστερη βυζαντινή εποχή,* μετ. Α. Κάσδαγλη, Αθήνα 1983.
- Μαυρομμάτης Λ., *Οι πρώτοι Παλαιολόγοι. Προβλήματα πολιτικής πρακτικής και ιδεολογίας,* Αθήνα 1983.
- Νεράντζη-Βαρμάζη Β., *Το Βυζάντιο και η Δύση (1354-1369). Συμβολή στην ιστορία των πρώτων χρόνων της μονοκρατορίας του Ιωάννη Ε΄ Παλαιολόγου,* Θεσσαλονίκη 1993.
- Nicol D., *Βυζάντιο και Βενετία*, μετ. Χ.Α. Μουτσοπούλου, Αθήνα 2004.

- Ο ίδιος, *Ιωάννης Καντακουζηνός: ο απρόθυμος αυτοκράτορας: αυτοκράτορας του Βυζαντίου και μοναχός, 1295-1383,* μετ. Ε. Νικολάου, Αθήνα 2008.
- Ο ίδιος, *Ο αθάνατος αυτοκράτορας: η ζωή και ο μύθος του Κωνσταντίνου Παλαιολόγου, τελευταίου αυτοκράτορα του Βυζαντίου,* (ελλ. μετ.) Αθήνα 1993.
- Ο ίδιος, *Οι τελευταίοι αιώνες του Βυζαντίου 1261-1453,* μετ. Σ. Κομνηνός, Αθήνα 2005.
- Ο ίδιος, *Το Δεσποτάτο της Ηπείρου, 1267-1479. Μια συνεισφορά στην ιστορία της Ελλάδας κατά τον Μεσαίωνα,* (ελλ. μετ.) Αθήνα 1991.
- Ο ίδιος, *Το τέλος της βυζαντινής αυτοκρατορίας,* μετ. Μ. Μπλέτας, Αθήνα 1997.
- Ντούρου-Ηλιοπούλου Μ., *Η ανδεγαυική κυριαρχία στη Ρωμανία επί Καρόλου Α', 1266-1285,* Αθήνα 1987.
- Ostrogorsky G., *Ιστορία του βυζαντινού κράτους,* τ. Γ', μετ. Ι. Παναγόπουλος, Αθήνα 2014³.
- Runciman St., *Σικελικοί εσπερινοί: Η ιστορία του μεσογειακού κόσμου στα τέλη του 13ου αιώνα*, (ελλ. μετ.) Αθήνα 2003.
- Σταυρίδου-Ζαφράκα Α., *Νίκαια και Ήπειρος τον 13ο αι.. Ιδεολογική αντιπαράθεση στην προσπάθειά τους να ανακτήσουν την αυτοκρατορία,* Θεσσαλονίκη 1990.

- *Βυζάντιο και Σερβία κατά τον ΙΔ΄αιώνα,* Αθήνα 1996.
- *Μοναστήρια, Οικονομία και Πολιτική. Από τους μεσαιωνικούς στους νεώτερους χρόνους,* επιμ. Η. Κολοβός, Ηράκλειο 2012.
- *Η Άλωση της Πόλης,* εκδ. Ε. Χρυσός, Αθήνα 1994.
- *Η άλωση της Κωνσταντινούπολης. Η κατάκτηση του Βυζαντίου από τους Οθωμανούς*, μετ. Π. Γκουμέα, Αθήνα 2008.
- *Η τέταρτη Σταυροφορία και ο ελληνικός κόσμος*, επιμ. Ν. Μοσχονάς, Αθήνα 2008.
- *Ο ύστερος Μεσαιωνικός κόσμος, 11ος -16ος αι.,* εκδ. Α. Σαββίδης – Ν. Νικολούδης, Αθήνα 2007.
- Οι *βυζαντινές πόλεις 8ος – 15ος αι. Προοπτικές της έρευνας και νέες ερμηνευτικές προσεγγίσεις,* εκδ. Τ. Κιουσοπούλου, Ρέθυμνο 2012.

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

(1) ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	**ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗ**		
ΤΜΗΜΑ	**ΤΜΗΜΑ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ**		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	**ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΟ**		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	**ΑΒΥ704**	**ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ**	**Ε', Ζ'**
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	**ΠΑΛΑΙΟΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΚΑΙ ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ**		

ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ *σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων*	**ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ**	**ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ**
	3	5
Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο (δ).		

ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ *γενικού υποβάθρου, ειδικού υποβάθρου, ειδίκευσης γενικών γνώσεων, ανάπτυξης δεξιοτήτων*	Γενικού υποβάθρου, ανάπτυξης δεξιοτήτων
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Ελληνικά, Αγγλικά και Γερμανικά (για φοιτητές Erasmus+)
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	Ναι
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	

(2) ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.

Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α

- *Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με το Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης*
- *Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης και το Παράρτημα Β*
- *Περιληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων*

Εμπλουτισμός γνώσεων που έχουν αποκτηθεί στο 2ο εξάμηνο. Εκμάθηση της ορολογίας της Παλαιοχριστιανικής και Βυζαντινής αρχιτεκτονικής, της τυπολογίας και μορφολογίας των μνημείων, των λειτουργικών κατασκευών του ναού και των «σχολών» αρχιτεκτονικής της Μεσοβυζαντινής περιόδου. Διεύρυνση γνώσεων για μνημεία της Παλαιοχριστιανικής και Βυζαντινής περιόδου.

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα;.

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών
Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις
Λήψη αποφάσεων
Αυτόνομη εργασία
Ομαδική εργασία
Εργασία σε διεθνές περιβάλλον
Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον
Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών
Σχεδιασμός και διαχείριση έργων
Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα
Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον
Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου
Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής
Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης
……
Άλλες…
…….

Παρουσίαση της φυσιογνωμίας της αρχιτεκτονικής κληρονομιάς του Βυζαντίου μέσα από αναφορές στα υλικά δομής, τις τεχνικές κατασκευής, και τους αρχιτεκτονικούς τύπους.
Το μάθημα εστιάζεται στις ρωμαϊκές και ανατολικές απαρχές, στις επιρροές από τον αραβικό κόσμο και γενικότερα στα εξωγενή δάνεια που εμπλούτιζαν την βυζαντινή αρχιτεκτονική παράδοση σε όλη την ιστορία της. Ιδιαίτερο βάρος θα δοθεί στην ανάλυση της εκκλησιαστικής και κοσμικής αρχιτεκτονικής της Κωνσταντινούπολης και στην πολεοδομική οργάνωση της. Θα παρουσιαστούν επίσης τα μέρη των ναών και η εξέλιξη των αρχιτεκτονικών τύπων.

(3) ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Ξεκινώντας με πρακτικές εκτιμήσεις σχετικά με τα υλικά δομής, τον σχεδιασμό και την κατασκευή των κτιρίων το μάθημα θα παρακολουθήσει και αναλύσει τους βασικούς σταθμούς εξέλιξης της βυζαντινής αρχιτεκτονικής από τις απαρχές της κατά τη παλαιοχριστιανική περίοδο στη Ρώμη και τους Άγιους Τόπους ως τα τελευταία λαμπρά επιτεύγματα της στη Θεσσαλονίκη και στο Μυστρά της εποχής των Παλαιολόγων. Εκτός της εκμάθησης ομάδων, κατηγοριών και τύπων κτιρίων θα ασχοληθεί και με τα οργανικά μέρη των μνημείων, τη λειτουργία και την εξέλιξή τους.
Το μάθημα δεν θα περιοριστεί μόνο στην αρχιτεκτονική των θρησκευτικών κτισμάτων, αλλά θα επεκταθεί και στην αρχιτεκτονική των κοσμικών μνημείων. Ιδιαίτερο βάρος θα δοθεί στην ανάλυση της εκκλησιαστικής και κοσμικής αρχιτεκτονικής της Κωνσταντινούπολης και στην πολεοδομική οργάνωση της Πόλης από την ίδρυσή της μέχρι την Άλωση. Επιπλέον, θα συζητηθούν η διάδοση και η επιρροή της αρχιτεκτονικής της πρωτεύουσας στις βυζαντινές επαρχίες και τα γειτονικά κράτη, καθώς και τα περιφερειακά χαρακτηριστικά που συμβάλλουν στη μοναδική σημασία της βυζαντινής αρχιτεκτονικής.

(4) ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ *Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.*	Παράδοση πρόσωπο με πρόσωπο
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ *Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές*	**Έντονη χρήση παρουσίασης power point**
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ *Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας.* *Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ.* *Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης σύμφωνα με τις αρχές του ECTS*	

Δραστηριότητα	**Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου**
Αυτόνομη μελέτη	110 ώρες
Εκπαιδευτική εκδρομή στην Άρτα	15
Σύνολο Μαθήματος	**125**

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ *Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης* *Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες* *Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.*	Γλώσσα αξιολόγησης: Ελληνικά και για φοιτητές του προγράμματος ανταλλαγών Erasmus+ κατά περίπτωση εξετάσεις σε Αγγλικά ή Γερμανικά. Γραπτή σεμιναριακή εργασία

(5) ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ĆURČIĆ S., Architecture in the Balkans. From Diocletian to Süleyman the Magnificent, New Haven 2010

ΓΚΙΟΛΕΣ Ν., Παλαιοχριστιανική Τέχνη. Ναοδομία (π. 200-600), Αθήνα 1998

ΓΚΙΟΛΕΣ Ν., Βυζαντινή Ναοδομία (600-1204), Αθήνα 1992

KRAUTHEIMER R., Παλαιοχριστιανική και Βυζαντινή Αρχιτεκτονική, Αθήνα 1991

MANGO C, Byzantine Architecture, New York 1976

ΜΠΟΥΡΑΣ Χ. – ΜΠΟΥΡΑ Λ., Η ελλαδική ναοδομία κατά τον 12ο αιώνα, Αθήνα 2002

OUSTERHOUT R., Eastern Medieval Architecture: The Building Traditions of Byzantium and Neighboring Lands, Oxford 2019

ΠΑΝΑΓΙΩΤΙΔΗ-ΚΕΣΣΙΣΟΓΛΟΥ Μ. – ΚΑΛΟΠΙΣΗ-ΒΕΡΤΗ Σ., Πολύγλωσσο εικονογραφημένο λεξικό όρων βυζαντινής αρχιτεκτονικής και γλυπτικής, Αθήνα 2010

RODLEY L., Εισαγωγή στη Βυζαντινή Τέχνη και Αρχιτεκτονική, Αθήνα 2010

ΧΑΤΖΗΤΡΫΦΩΝΟΣ Ε. - ĆURČIĆ S., (επιμ.), Η αρχιτεκτονική ως εικόνα. Πρόσληψη και αναπαράσταση της αρχιτεκτονικής στη βυζαντινή τέχνη, (6 Νοεμβρίου – 31 Ιανουαρίου 2010. Μουσείο Βυζαντινού Πολιτισμού), Θεσσαλονίκη 2009

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

(1) ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	**ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗ**		
ΤΜΗΜΑ	**ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ**		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	**ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΟ**		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	**ΑΒΥ740**	**ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ**	**Ε', Ζ'**
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	**ΜΝΗΜΕΙΑΚΗ ΖΩΓΡΑΦΙΚΗ ΤΗΣ ΠΑΛΑΙΟΛΟΓΕΙΑΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ**		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ		**ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ**	**ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ**
		3	5
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Ειδικού υποβάθρου - Ειδίκευσης		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	-		
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Ελληνική (επίσης Αγγλική και Γαλλική, όταν υπάρχουν αλλοδαποί φοιτητές/φοιτήτριες)		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	Ναι		
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)			

(2) ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα
Με την επιτυχή ολοκλήρωση αυτού του μαθήματος ο φοιτητής/η φοιτήτρια θα πρέπει: -Να εμβαθύνει στα καλλιτεχνικά ρεύματα της μνημειακής ζωγραφικής της υπό εξέταση περιόδου και να εξοικειωθεί ιδιαίτερα με την εικονογραφία. -Να ερμηνεύει τις ιδιαιτερότητες στη διαμόρφωση των χώρων του ναού σύμφωνα με τον τύπο του ναού, τις επιδράσεις από άλλες καλλιτεχνικές παραδόσεις καθώς και σύμφωνα με τις αντιλήψεις του κτήτορα. Επίσης στη ζωγραφική να ερμηνεύει το εικονογραφικό πρόγραμμα καθώς και εικονογραφικά θέματα, που εμφανίζονται αυτή την εποχή, και να διακρίνει τις διάφορες τεχνοτροπικές τάσεις. -Να συνθέτει μέσα από συγκεκριμένα παραδείγματα τα στοιχεία της ζωγραφικής, του κτιρίου, ώστε να εντοπίζει τις ομοιότητες ανάμεσα στα μνημεία. Επίσης να αναγνωρίζει τις διαφορετικές καλλιτεχνικές παραδόσεις της εποχής και, τέλος, να χρονολογεί τα μνημεία και το διάκοσμό τους.
Γενικές Ικανότητες

- Ανάπτυξη κριτικής ικανότητας και ιστορικής και αρχαιολογικής σκέψης,
- Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών
- Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις
- Λήψη αποφάσεων
- Αυτόνομη εργασία
- Ομαδική εργασία
- Αυτόνομη χρήση βιβλιογραφίας

(3) ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Το μάθημα εστιάζει στη μελέτη της μνημειακής ζωγραφικής που αναπτύχθηκε από τον 13ο έως και τον 15ο αιώνα (1453). Παρουσιάζονται αναλυτικά οι καλλιτεχνικές τάσεις της εποχής στα μεγάλα κέντρα, δηλαδή την Κωνσταντινούπολη, τη Θεσσαλονίκη και το Άγιον Όρος, τον Μυστρά και την Κρήτη, ενώ ειδική αναφορά γίνεται και στη ζωγραφική του σερβικού κράτους. Τα καλλιτεχνικά εργαστήρια, οι επώνυμοι ζωγράφοι και η χορηγία αποτελούν επίσης σημαντικές θεματικές ενότητες. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στην εικονογραφία σε συνάρτηση με λειτουργικά κείμενα που διαμόρφωσαν σε μεγάλο βαθμό τη ζωγραφική αυτής της περιόδου.

(4) ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

<table>
<tr><td>ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ</td><td>Πρόσωπο με πρόσωπο</td></tr>
<tr><td>ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ</td><td>Χρήση παρουσίασης με Power Point</td></tr>
<tr><td>ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ</td><td>
<table>
<tr><th>Δραστηριότητα</th><th>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</th></tr>
<tr><td>Αυτόνομη μελέτη</td><td>110</td></tr>
<tr><td>Μελέτη και ανάλυση της βιβλιογραφίας</td><td>15</td></tr>
<tr><td></td><td></td></tr>
<tr><td>Σύνολο Μαθήματος</td><td>125</td></tr>
</table>
</td></tr>
<tr><td>ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ</td><td>Γλώσσα αξιολόγησης: Ελληνικά και για φοιτητές του προγράμματος ανταλλαγών Erasmus+ κατά περίπτωση εξετάσεις σε Αγγλικά ή Γαλλικά.
Ανάθεση ατομικών εργασιών. Αναγνώριση των πηγών και ερμηνεία τους.</td></tr>
</table>

(5) ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

M. Angold, Church and Society in Byzantium under the Comneni, 1081-1261, Cambridge 1995.
J. Van Antwerp Fine, The Late Medieval Balkans: A Critical Survey from the Late Twelfth Century to the Ottoman Conquest, University of Michigan Press, Michigan 1987.
Ανταπόδοση. *Μελέτες βυζαντινής και μεταβυζαντινής Αρχαιολογίας και τέχνης προς τιμήν*

της καθηγήτριας Ελένης Δεληγιάννη-Δωρή, Αθήνα 2010.
Χ. Μαυροπούλου-Τσιούμη, Ε. Κυριακούδης (eds.), Αφιέρωμα στη μνήμη του Σωτήρη Κίσσα, Θεσσαλονίκη 2001.
Sh. E. J. Gerstel, R. S. Nelson (eds.), Approaching the Holy Mountain.Art andand Liturgy at St. Catherine's Monastery in the Sinai, Turnhout 201
G. Babić, Ikonografski program žinopisa u pripratamacrkavakralja Milutina, Symposium de Gračanica,105-25.
C. M. Vafeiades, The Byzantine Painting after 1341: The Rendering of Space and Form, Βυζαντινά 34(2015-2016)
Κ. Βαφειάδης, Ύστερη Βυζαντινή Ζωγραφική. Χώρος και μορφή στην τέχνη της Κωνσταντινουπόλεως 1150-1450, Αθήνα 2015.
Α. Βασιλακέρης, Οι τοιχογραφίες του Πρωτάτου και το πρόσωπο του Αυτοκράτορα, ΔΧΑΕ 34 (2013), 117-28.
E. Dimitrova, Seven Streams: The Stylistic Tendencies of Macedonian Fresco Painting in the 13th Century, Niš I Vizantija 6 (2007), pp. 193-206.
V. J. Djurić, Fresques médiévales à Chilandar. Contribution au catalogue des fresques du Mont Athos, Actes du XIIe CIÉB, Ohrid 1961, Beograd 1963, vol. III, Art et Archeologie, 59-98.
S. Kalopissi-Verti, Painters in Late Byzantine Society. The Evidence of Church Inscriptions, CahArch 42 (1994), pp. 139-58 (= Eadem, Οι ζωγράφοι στην ύστερη βυζαντινή κοινωνία. Η μαρτυρία τωνεπιγραφών, Το πορτραίτο του καλλιτέχνη στο Βυζάντιο, (1997), pp. 121-59)
Σ. Καλοπίσση-Βέρτη, «Τάσεις της μνημειακής ζωγραφικής περί το 1300 στον ελλαδικό και νησιώτικο χώρο (εκτός από τη Μακεδονία)», Ο Εμμανουήλ Πανσέληνος και η εποχή του, Αθήνα 1999, 63-90.
S. Kalopissi-Verti, Aspects of Byzantine Art after the Recapture of Constantinople (1261-c. 1300): Reflections of Imperial Policy, Reactions, Confrontation with theLatins, *Orient et Occident*, 41-64.
Χ. Μαυροπούλου-Τσιούμη, Οι τοιχογραφίες του 13ου αιώνα στην Κουμπελίδικη Καστοριάς, Θεσσαλονίκη 1973.
Χ. Μαυροπούλου-Τσιούμη, Η μνημειακή ζωγραφική στη Θεσσαλονίκη στο δεύτερο μισό του 14ουαιώνα, Ευφρόσυνον, vol. I, pp. 658-68.
J. Meyendorff, Spiritual Trends in Byzantium in the Late Thirteenth and Early FourteenthCenturies, in Art et Société à Byzance sous les Paléologues, Venise 1971, (= The KariyeDjami IV, 93-106).
D. Mouriki, Stylistic Trends in Monumental Painting of Greece at the Beginning of the Fourteenth Century, in Symposium de Gračanica (= Mouriki 1995, I, 1-80).
R. S. Nelson, Tales of Two Cities: The Patronage of Early Palaeologan Art and Architecture in Constantinople and Thessaloniki, Ο Μανουήλ Πανσέληνος, 127-45.
Athens 1996).
Μ. Νυσταζοπούλου-Πελεκίδου, Η βυζαντινή μνημειακή ζωγραφική στα Βαλκάνια. Ιστορική συγκυρία και πολιτική ιδεολογία, τέλη 12ου – 16ος αι., Εώα και Εσπερία 6 (2004-2006), 149-90.

ΣΧΟΛΗ	**Φιλοσοφική**		
ΤΜΗΜΑ	**Ιστορίας και Αρχαιολογίας**		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	**Προπτυχιακό**		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	**ΑΒΥ 747**	**ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ**	**Δ'**
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	**Βυζαντινή γλυπτική**		

ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	**ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ**	**ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ**
	3	5

ΓΝΩΣΤΙΚΟ ΠΕΔΙΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Γενικού υποβάθρου
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	-
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Ελληνικά, για φοιτητές του προγράμματος ανταλλαγών Erasmus+ κατά περίπτωση εξετάσεις σε Αγγλικά ή Ιταλικά
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	Ναι
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	-

2. ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα
Στο μάθημα θα εξεταστεί η υλική παραγωγή στο χώρο της Βυζαντινής αυτοκρατορίας και των περιοχών που εξαρτώνται πολιτιστικά από αυτήν, στους τομείς του αρχιτεκτονικού ανάγλυφου, της εικονιστικής πλαστικής και της μικροτεχνίας.
Γενικές Ικανότητες

Εξοικείωση του φοιτητή με την ειδική βιβλιογραφία. Ανάπτυξη της κριτικής προσέγγισής στο υλικό αυτό.

3. ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Αντικείμενο αυτού του μαθήματος είναι η εξέλιξη της γλυπτικής στο Βυζάντιο και η πορεία της από την παλαιοχριστιανική έως την παλαιολόγεια περίοδο. Μετά από μια γενική εισαγωγή στην ιστορία της έρευνας, ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί στις μεγάλες συλλογές γλυπτών και την ιστορία τους και στα υλικά και την τεχνική ορολογία της γλυπτικής. Ξεχωριστές ενότητες θα αποτελούν τα θέματα της επανάχρησης αρχιτεκτονικών μελών και αρχαίων αγαλμάτων στο Βυζάντιο, των χριστιανικών σαρκοφάγων, της εικονιστικής πλαστικής και της μικρογλυπτικής. Θα εξεταστεί επίσης η θεματική της διαμόρφωσης μιας καινούριας αντίληψης περί των τρισδιάστατων μορφών μετά από την εικονομαχική έριδα. Θα δοθεί ιδιαίτερη έμφαση στην παλαιοχριστιανική γλυπτική και στα σπάνια δείγματα βυζαντινών ανάγλυφων εικόνων της μέσης και ύστερης εποχής, στα βυζαντινά γλυπτά ως *spolia* και τη μεταθανάτια ζωή τους στη μεσαιωνική Δύση. Προβλέπεται μια εκπαιδευτική εκδρομή στη συλλογή βυζαντινών γλυπτών της Άρτας.

4. ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

<table>
<tr><td>ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ.</td><td>Παράδοση πρόσωπο με πρόσωπο</td></tr>
<tr><td>ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ</td><td>Χρήση παρουσίασης power point</td></tr>
<tr><td>ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ</td><td>Το μάθημα παραδίδεται υπό μορφή διαλέξεων. Προβλέπεται επίσης εκπαιδευτική εκδρομή στη συλλογή βυζαντινών γλυπτών της Άρτας.</td></tr>
<tr><td></td><td>
<table>
<tr><th>Δραστηριότητα</th><th>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</th></tr>
<tr><td>Αυτόνομη μελέτη</td><td>86 ώρες</td></tr>
<tr><td>Διαλέξεις του διδάσκοντος και παρουσιάσεις των φοιτητών</td><td>39 (13x3) ώρες</td></tr>
<tr><td>Σύνολο Μαθήματος</td><td>125 ώρες</td></tr>
</table>
</td></tr>
<tr><td>ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ</td><td>Γραπτή εξέταση. Ερωτήσεις αναγνώρισης και περιγραφής έργων και μνημείων συνδυαστικά με ερωτήσεις μικρής ανάπτυξης. Η εκπόνηση εργασίας από τους φοιτητές είναι προαιρετική και επιτρέπεται μόνο σε όσους παρακολουθούν το μάθημα.</td></tr>
</table>

5. ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Davis Ch., *Byzantine relief icons in Venice and along the Adriatic coast: orants and other images of the Mother of God*, München 2006

Effenberger A., Konstantinopel. Scultura bizantina dai musei di Berlino, Verona 2000

Firatlı N., La sculpture Byzantine figuree au Musee Archeologique d'Istanbul, Paris 1990

Grabar A., *Sculpture byzantine du Moyen Âge*, II *(XIe-XIVe siècle)*, [Biblioth. des «CArch», XII], Paris 1976

Lange R., Die byzantinische Reliefikone, Recklinghausen. 1964

Melvani N., Late Byzantine Sculpture, Turnhout 2013

Παζαράς Θ., Ανάγλυφες σαρκοφάγοι και επιτάφιες πλάκες της μέσης και ύστερης βυζαντινής περιόδου στην Ελλάδα, Αθήνα 1988

Pennas Ch. – C. Vanderheyde C. (επιμ.), La sculpture byzantine: VIIe-XIIe siècles, Actes du colloque international organisé par la 2e Éphorie des antiquités byzantines et l'École française d'Athènes, 6-8 septembre 2000, Athènes (= BCH (Suppl. 49) 2008)

Vikan G., *Catalogue of the Sculpture in the Dumbarton Oaks Collection from the Ptolemaic Period to the Renaissance*, Washington D.C. 1995

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

(1) ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	**Φιλοσοφική**		
ΤΜΗΜΑ	**Ιστορίας και Αρχαιολογίας**		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	**Προπτυχιακό**		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	**ΑΒΥ 749**	**ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ**	**5th, 7th**
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	**Βυζαντινά Εικονογραφημένα Χειρόγραφα Ι**		

ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ *σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων*	**ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ**	**ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ**
	3	5
Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο (δ).	Παράδοση	

ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ *γενικού υποβάθρου, ειδικού υποβάθρου, ειδίκευσης γενικών γνώσεων, ανάπτυξης δεξιοτήτων*	Μάθημα γενικού υποβάθρου.
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	Όχι
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Ελληνικά και για φοιτητές του προγράμματος ανταλλαγών Erasmus+ κατά περίπτωση εξετάσεις σε Αγγλικά, Γερμανικά ή Γαλλικά
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	Και σε φοιτητές Erasmus+
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	-

(2) ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.

Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α

- *Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με το Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης*

- *Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης και το Παράρτημα Β*

- *Περιληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων*

Πρώτη γνωριμία των φοιτητών με τα εικονογραφημένα χειρόγραφα και ανάδειξη της σημασίας της μελέτης της ζωγραφικής τους. Τα χειρόγραφα ως αποθήκη της βυζαντινής εικονογραφίας και η μαρτυρία τους για τη ζωγραφική χαμένων σήμερα ναών της Κωνσταντινούπολης. Παρουσίαση εικονογραφημένων χειρογράφων της Ύστερης Αρχαιότητας και της Παλαιοχριστιανικής περιόδου σε Ανατολή και Δύση..

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα;.

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών	*Σχεδιασμός και διαχείριση έργων*
Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις	*Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα*
Λήψη αποφάσεων	*Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον*
Αυτόνομη εργασία	*Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου*
Ομαδική εργασία	*Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής*
Εργασία σε διεθνές περιβάλλον	*Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης*
Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον	……
Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών	*Άλλες…*
	…….

Ανάπτυξη κριτικής ικανότητας, συγκριτικής σκέψης και καλλιτεχνικής αντίληψης. Ανάπτυξη δυνατότητας χρήσης και ερμηνείας πηγών που αναφέρονται στην τέχνη της Ύστερης Αρχαιότητας και της Παλαιοχριστιανικής εποχής. Αυτόνομη αναζήτηση στο αντικείμενο των πρώιμων εικονογραφημένων χειρογράφων, χρήση νέων τεχνολογιών στον χώρο της Βυζαντινής Τέχνης. Εκπόνηση προαιρετικής αυτόνομης εργασίας με έντονη έρευνα σε βιβλιοθήκες και στο διαδίκτυο.

(3) ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Εισαγωγή στη δημιουργία και τη χρήση του χειρόγραφου βιβλίου στην Αρχαιότητα. Η συμβολή του K. Weitzmann και η σύγχρονη κριτική προσέγγισή της. Ο πάπυρος: Υλικό, ειλητό, προβλήματα γραφής, εικονογράφησης, αποθήκευσης. Εικονογράφηση σωζόμενων Αιγυπτιακών παπύρων. Η εφεύρεση της περγαμηνής και η δημιουργία του κώδικα: πλεονεκτήματα έναντι του παπύρου. Η μετάβαση από το ειλητό στον κώδικα και η σημασία της τόσο για την εξέλιξη του βιβλίου όσο και για την εικονογράφησή του. Στοιχεία που αποτελούν το διάκοσμο ενός χειρογράφου, με ιδιαίτερη έμφαση στα πρωτογράμματα και τη γραφή. Τα στάδια αυτονόμησης της μικρογραφίας. Η εικονογράφηση των επιστημονικών πραγματειών. Ενδελεχής παρουσίαση σχεδόν όλων των σωζόμενων κωδίκων από την Ανατολή και τη Δύση, τόσο λατινικών όσο και ελληνικών, οι οποίοι χρονολογούνται από το τέλος της Ύστερης Αρχαιότητας μέχρι και το τέλος της Παλαιοχριστιανικής εποχής.

.Προβλέπεται **προαιρετική** εκπόνηση σύντομης εργασίας, η οποία θα παρουσιαστεί από τους φοιτητές και θα προσμετρηθεί στην τελική τους βαθμολογία.

(4) ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ *Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.*	Παράδοση πρόσωπο με πρόσωπο, παρουσίαση εργασιών
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ *Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην*	**Έντονη χρήση παρουσίασης power point και διαδικτύου, και ιστοσελίδων μουσείων (Rossano) και βιβλιοθηκών (Βατικανή, Λαυρεντιανή, κ.α.)**

Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές	
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ *Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας.* *Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ.* *Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης σύμφωνα με τις αρχές του ECTS*	**Δραστηριότητα** / **Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου** Αυτόνομη μελέτη — 110 ώρες Προαιρετική εκπόνηση εργασίας — 15 Σύνολο Μαθήματος — **125 ώρες**
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ *Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης* *Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες* *Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.*	Γλώσσα αξιολόγησης: Ελληνικά και για φοιτητές του προγράμματος ανταλλαγών Erasmus+ κατά περίπτωση εξετάσεις σε Αγγλικά, Γερμανικά ή Γαλλικά. Γραπτή εξέταση. Ερωτήσεις ανάπτυξης που αφορούν στην αναγνώριση και χρονολόγηση σημαντικών εικονογραφημένων χειρογράφων της εξεταζόμενης περιόδου. Ερωτήσεις που αφορούν στη γενική χρήση και εξέλιξη του βιβλίου και της εικονογράφησής του από την Ύστερη Αρχαιότητα μέχρι και το τέλος της Παλαιοχριστιανικής εποχής.

(5) ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΓΑΛΑΒΑΡΗΣ Γ., *Ελληνική Τέχνη. Ζωγραφική Βυζαντινών Χειρογράφων*, Αθήνα 2006.
WEITZMANN K., *Late Antique and Early Christian Book Illumination*, Νέα Υόρκη 1977 (και Γαλλικά, Γερμανικά).
WEITZMANN K., *Ancient Book Illumination*, Κέιμπριτζ (Μασαχ.) 1959.
WEITZMANN K., *Illustrations in Roll and Codex. A Study of the Origin and Method of Text Illustrations*, Πρίνστον 1970².
ΓΑΛΑΒΑΡΗΣ Γ., *Το βυζαντινό εικονογραφημένο χειρόγραφο, προσφορά του καλλιτέχνη στο Θεό*, Αθήνα 1994.
HUNGER H., *Schreiben und Lesen in Byzanz. Die byzantinische Buchkultur*, Μόναχο 1989.
DŽUROVA A., *La miniatura bizantina. I manascritti miniati e la loro diffusione*, Μιλάνο 2001 (και Γερμανικά).

ΣΧΟΛΗ	**Φιλοσοφική**		
ΤΜΗΜΑ	**Ιστορίας και Αρχαιολογίας**		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	**Προπτυχιακό**		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	**ΑΒΥ 757**	**ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ**	**5th, 7th**
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	**Μνημειακή Τοπογραφία Βυζαντινής Θεσσαλονίκης**		

ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	**ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ**	**ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ**
	3	5

ΓΝΩΣΤΙΚΟ ΠΕΔΙΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Μάθημα ειδικού υποβάθρου (Σεμινάριο)
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	ΟΧΙ
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Ελληνικά. Για φοιτητές του προγράμματος ανταλλαγών Erasmus+ κατά περίπτωση παρουσίαση εργασίας σε Αγγλικά.
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	Ναι
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	-

2. ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Στόχος του μαθήματος είναι οι φοιτητές να έλθουν σε επαφή με τα μνημεία της Θεσσαλονίκης, τα οποία τοποθετούνται χρονικά από τους υστερορωμαϊκούς χρόνους μέχρι και την κατάκτηση της πόλης από τους Οθωμανούς. Μέσα από τη μελέτη τους και την εξέταση της αρχιτεκτονικής, της γλυπτικής και ζωγραφικής τους, αναμένεται η διεύρυνση της γνώσης τους όσον αφορά στη βυζαντινή τέχνη Αξιοσημείωτη είναι επίσης η διεύρυνση του γνωστικού πεδίου των φοιτητών μέσα από την επαφή τους με βιβλιοθήκες το διαδίκτυο στοιχεία που τους βοηθούν στην ανάπτυξη της κριτικής τους ικανότητας.
Γενικές Ικανότητες
Καταβάλλεται προσπάθεια η προσέγγιση των καλλιτεχνικών τάσεων να συνδεθεί με την ευρύτερη κοινωνία (κτήτορες, αξιώματα κλπ.) και την καλλιτεχνική δημιουργία του Βυζαντίου.

3. ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Στο μάθημα εξετάζεται η καλλιτεχνική δημιουργία σε επίπεδο αρχιτεκτονικής, γλυπτικής και ζωγραφικής από τους πρώτους χριστιανικούς χρόνους μέχρι και την άλωση της πόλης από τους Οθωμανούς το 1430. Η μελέτη της ταφικής ζωγραφικής, στοιχείο αναπόσπαστο της ιστορίας πόλης, συνδυάζεται με αναφορές στη ζωγραφική των κατακομβών της Ρώμης, σε περιπτώσεις που τα σωζόμενα μνημεία επιτρέπουν μια τέτοια σύγκριση. Στη συνέχεια μελετώνται τα σημαντικότερα μνημεία της παλαιοχριστιανικής, μέσης και ύστερης βυζαντινής περιόδου, στα οποία συμπεριλαμβάνονται και τα τείχη της πόλης. Όσον αφορά στην ύστερη περίοδο, ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στην ονομαζόμενη «σχολή της Θεσσαλονίκης» και εξετάζεται διεξοδικά η σχέση της με τη σύγχρονη ζωγραφική με άλλες , σύγχρονες καλλιτεχνικές σχολές της αυτοκρατορίας και περιοχών που επηρεάζονται από την τέχνη της.

4. ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ.	Παράδοση πρόσωπο με πρόσωπο και παρουσίαση φοιτητικών εργασιών
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ	Εκτενής χρήση παρουσίασης power point

<table>
<tr><td>ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ</td><td>και διαδικτύου</td></tr>
<tr><td>ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ</td><td>Ένα τμήμα του μαθήματος παραδίδεται υπό μορφή διαλέξεων, ενώ στη συνέχεια παρουσιάζονται οι εργασίες που έχουν εκπονηθεί από τους φοιτητές..</td></tr>
<tr><td></td><td>
<table>
<tr><th>Δραστηριότητα</th><th>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</th></tr>
<tr><td>Αυτόνομη μελέτη</td><td>90 ώρες</td></tr>
<tr><td>Διαλέξεις του διδάσκοντος και παρουσιάσεις των φοιτητών</td><td>39 (3Χ13) ώρες</td></tr>
<tr><td>Σύνολο Μαθήματος</td><td>129 ώρες</td></tr>
</table>
</td></tr>
<tr><td>ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ</td><td>Η αξιολόγηση θα γίνει από την παρουσίαση της εργασίας που έχει εκπονηθεί.</td></tr>
</table>

5. ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ε. Μαρκή, *Η νεκρόπολη της Θεσσαλονίκης στους υστερωμαϊκούς και παλαιοχριστιανικούς χρόνους. Μέσα του 3ου έως μέσα του 8ου αιώνα*, Αθήνα 2006.

Α. Ξυγγόπουλος, *Συμβολαὶ εἰς τὴν τοπογραφίαν τῆς βυζαντινῆς Θεσσαλονίκης*, Αθήνα 1949.

Χρ. Μαυροπούλου-Τσιούμη, *Βυζαντινή Θεσσαλονίκη*, Θεσσαλονίκη 1980.

Ε. Κουρκουτίδου-Νικολαΐδου – Α. Τούρτα, *Περίπατοι στη βυζαντινή Θεσσαλονίκη*, Αθήνα 1997.

Μ. Καζαμία-Τσέρνου, *Μνημειακή τοπογραφία της χριστιανικής Θεσσαλονίκης, Α΄, Οι ναοί. 4ος-8ος αιώνας*, Θεσσαλονίκη 2009.

Ε. Κουρκουτίδου Νικολαΐδου – Χ. Μαυροπούλου-Τσιούμη – Χ. Μπακιρτζής, *Ψηφιδωτά της Θεσσαλονίκης. 4ος -14ος αιώνας*, Αθήνα 2012.

ΣΧΟΛΗ	**Φιλοσοφική**		
ΤΜΗΜΑ	**Ιστορίας και Αρχαιολογίας**		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	**Προπτυχιακό**		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	**ΑΒΥ 763**	**ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ**	**Δ'**
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Τοπογραφία βυζαντινού Μυστρά		

ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	**ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ**	**ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ**
	3	5

ΓΝΩΣΤΙΚΟ ΠΕΔΙΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Γενικού υποβάθρου
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	-
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Ελληνικά, για φοιτητές του προγράμματος ανταλλαγών Erasmus+ κατά περίπτωση εξετάσεις σε Αγγλικά ή Ιταλικά
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	Ναι
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	-

2. ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα
Στο μάθημα εξετάζεται το καλλιτεχνικό, κοινωνικό και ιστορικο-πολιτικό περιβάλλον της περιοχής στα χρόνια του Δεσποτάτου του Μυστρά. Βασική στόχευση της διδασκαλίας του μαθήματος αποτελεί η προσέγγιση στα ζητήματα και τους προβληματισμούς που σχετίζονται με την ταύτιση και αξιολόγηση των βυζαντινών μνημείων της περιοχής.

Γενικές Ικανότητες
Αναγνώριση και σύνθεση των πληροφοριών σχετικά με τα μνημειακά κατάλοιπα της ύστερης βυζαντινής εποχής στη Νότια Πελοπόννησο. Ανάπτυξη κριτικής ικανότητας στην προσέγγιση στα δεδομένα της έρευνας.

3. ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Αντικείμενο του μαθήματος αποτελεί η διεξοδική ανάλυση της ιστορίας, της αρχιτεκτονικής καθώς και της ζωγραφικής του Μυστρά, πρωτεύουσα του Δεσποτάτου του Μορέως και τελευταίο σημαντικό πολιτιστικό και πολιτικό κέντρο της βυζαντινής αυτοκρατορίας. Βασικές θεματικές των παραδόσεων θα αποτελέσουν τα οχυρωματικά έργα και η πολεοδομική συγκρότηση του οικισμού, οι μονές και οι εκκλησίες του Μυστρά και τέλος η παρουσία της αυτοκρατορικής οικογένειας στην πόλη. Ιδιαίτερη προσοχή θα δοθεί επίσης σε άλλα καλλιτεχνικά κέντρα της περιοχής όπως η Μονεμβασία, το Γεράκι και το Λεωνίδιο.

4. ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

<table>
<tr><td>ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ.</td><td>Παράδοση πρόσωπο με πρόσωπο</td></tr>
<tr><td>ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ</td><td>Χρήση παρουσίασης power point</td></tr>
<tr><td>ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ</td><td>Το μάθημα παραδίδεται υπό μορφή διαλέξεων. Προβλέπεται μια εκπαιδευτική εκδρομή στην πόλη του Μυστρά και σε άλλα βυζαντινά μνημεία της Πελοποννήσου.</td></tr>
<tr><td></td><td>
<table>
<tr><th>Δραστηριότητα</th><th>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</th></tr>
<tr><td>Αυτόνομη μελέτη</td><td>86 ώρες</td></tr>
<tr><td>Διαλέξεις του διδάσκοντος και παρουσιάσεις των φοιτητών</td><td>39 (3Χ13) ώρες</td></tr>
<tr><td>Σύνολο Μαθήματος</td><td>125 ώρες</td></tr>
</table>
</td></tr>
<tr><td>ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ</td><td>Γραπτή εξέταση. Ερωτήσεις αναγνώρισης και περιγραφής έργων και μνημείων συνδυαστικά με ερωτήσεις μικρής ανάπτυξης. Η εκπόνηση εργασίας από τους φοιτητές είναι προαιρετική και επιτρέπεται μόνο σε όσους παρακολουθούν το μάθημα.</td></tr>
</table>

5. ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Γ. ΜΑΡΙΝΟΥ, *Άγιος Δημήτριος. Η μητρόπολη του Μυστρά* [Δημοσιεύματα του

Αρχαιολογικού Δελτίου αρ. 78], Αθήνα 2002

ST. RUNCIMAN, *Μυστράς. Η Βυζαντινή πρωτεύουσα της Πελοποννήσου*, (μτφ. Π. Κορρέ – Τ. Καπαστώρη), Αθήνα 1986

Σ. ΣΙΝΟΣ (επιμ.), *Τα μνημεία του Μυστρά. Το έργο της Επιτροπής Αναστήλωσης Μνημείων Μυστρά*, Αθήνα 2009

Σ. ΣΙΝΟΣ, *Η αρχιτεκτονική του καθολικού της Μονής της Παντάνασσας του Μυστρά*, Αθήνα 2013

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

(1) ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	**ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗ**		
ΤΜΗΜΑ	**ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ**		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	**ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΟ**		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	**ΑΚΛ 607**	**ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ**	**Ε', Ζ'**
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	**Αρχιτεκτονική (Γενική Επισκόπηση)**		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ *σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων*	**ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ**		**ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ**
	3		**3**
Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο (δ).	Παράδοση Αναλυτικές σημειώσεις για κάθε παράδοση με συμπληρωματική βιβλιογραφία για εμβάθυνση Παρουσίαση εργασιών φοιτητών κατά τη διάρκεια εκπαιδευτικής εκδρομής Εκπαιδευτική εκδρομή Προσκεκλημένοι ομιλητές		
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ *γενικού υποβάθρου, ειδικού υποβάθρου, ειδίκευσης γενικών γνώσεων, ανάπτυξης δεξιοτήτων*	Μάθημα γενικού υποβάθρου επιλογής για φοιτητές και των δύο κατευθύνσεων (ιστορίας και αρχαιολογίας)		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	Συνιστάται η Εισαγωγή στην Κλασική Αρχαιολογία (ΑΚΛ 601)		
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Ελληνικά – για φοιτητές του προγράμματος ανταλλαγών Erasmus+ δυνατότητα προφορικής εξέτασης στα Αγγλικά ή στα Γερμανικά		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	Ναι		
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	http://ecourse.uoi.gr/course/view.php?id=1904		

(2) ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.

Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α

- *Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με το Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης*
- *Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης και το Παράρτημα Β*

- *Περιληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων*

Εξοικείωση των φοιτητών με βασικούς όρους και έννοιες της αρχαίας ελληνικής αρχιτεκτονικής και με τα χαρακτηριστικά και τη λειτουργία των σπουδαιότερων οικοδομημάτων της μητροπολιτικής Ελλάδας, της Μικράς Ασίας και των αποικιών της Δύσης.
Κριτικός χειρισμός των γραπτών πηγών και της βιβλιογραφίας.

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα;.

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών	*Σχεδιασμός και διαχείριση έργων*
	Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα
	Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον
Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις	*Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας*
Λήψη αποφάσεων	*και ευαισθησίας σε θέματα φύλου*
Αυτόνομη εργασία	*Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής*
Ομαδική εργασία	*Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης*
Εργασία σε διεθνές περιβάλλον	*……*
Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον	*Άλλες…*
Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών	*…….*

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση των δεδομένων και της βιβλιογραφίας.
Αυτόνομη εργασία.
Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα.
Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον.
Προαγωγή της δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης.
Καλύτερη αντίληψη της κοινωνίας, των ιδεών και του υλικού πολιτισμού της Αρχαιότητας.

(3) ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Αντικείμενο του μαθήματος αποτελεί η αρχαία ελληνική αρχιτεκτονική. Μέσα από τη γνωριμία με τα κυριότερα κτίρια και μνημεία της ελληνικής Αρχαιότητας και την προσέγγιση μιας ειδικής βιβλιογραφίας σε συνδυασμό με τη χρήση των γραπτών πηγών και την συνεξέταση των κοινωνικοπολιτικών δεδομένων της κάθε εποχής οι φοιτητές θα μπορέσουν να ελέγξουν και να συμπληρώσουν τις γνώσεις τους σε θέματα θρησκευτικής, αστικής, οικιστικής, αμυντικής αλλά και ταφικής αρχιτεκτονικής.
Στόχος του μαθήματος είναι οι φοιτητές αφενός να κατανοήσουν τις συνθήκες γένεσης και εξέλιξης της αρχιτεκτονικής και αφετέρου να εξοικειωθούν με τα θεμελιώδη χαρακτηριστικά της, τα διαφορετικά υλικά, τις δομές, τους ρυθμούς, τους ποικίλους τύπους και λειτουργίες των ελληνικών οικοδομημάτων. Ειδικότερα θα εξεταστούν αντιπροσωπευτικά παραδείγματα ναών, καθώς και οι κυριότεροι τύποι δημόσιων οικοδομημάτων (θέατρα, γυμνάσια, βουλευτήρια, λουτρά κ.ά.), αλλά και ιδιωτικές κατοικίες, τύποι οχυρώσεων και ταφικά κτίσματα. Παράλληλα θα θιγούν γενικότερα θέματα σχεδιασμού και οργάνωσης των πόλεων, πολεοδομικά συστήματα και ζητήματα οργάνωσης των ιερών (αστικών, υπαίθριων και πανελλήνιας εμβέλειας).
Με την ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές θα εξοικοιωθούν με βασικούς όρους και έννοιες της αρχαίας ελληνικής αρχιτεκτονικής αλλά και με τη λειτουργία και τη χρήση των διαφόρων οικοδομημάτων δημόσιου, ιδιωτικού, θρησκευτικού και ταφικού χαρακτήρα.

<u>Ενότητες του μαθήματος</u>

- Η αρχαία ελληνική αρχιτεκτονική ως ξεχωριστός κλάδος της αρχαιογνωστικής έρευνας και το γνωστικό της αντικείμενο. Περίγραμμα και στόχοι του μαθήματος. Παρουσίαση και ανάλυση των περιόδων που συναπαρτίζουν τους ιστορικούς χρόνους και των ιστορικών γεγονότων-σταθμών που τις καθορίζουν. Βιβλιογραφία και σχολιασμός της
- Οι απαρχές της αρχαίας ελληνικής αρχιτεκτονικής – οικισμοί, ανακτορικά κέντρα και ταφικά μνημεία κατά τη Μινωική και Μυκηναϊκή εποχή
- Υλικά δομής, εξόρυξη και μεταφορά τους, εργαλεία και τρόποι δομής, τεχνικές και συστήματα τοιχοποιΐας, κεράμωση και διακόσμηση των κτιρίων.
- Προγραμματισμός, σχεδίαση και οργάνωση ενός οικοδομικού έργου – αναθέτες, χορηγοί και δωρητές, οικοδομικές επιτροπές, αρχιτέκτονες και τεχνίτες
- Παρουσίαση των αρχιτεκτονικών μελών και στοιχείων που απαρτίζουν ένα αρχιτεκτονικό σύνολο με αναφορά και σχολιασμό των αρχαίων ονομασιών.

- Οι ρυθμοί (δωρικός, ιωνικός και κορινθιακός). Γενικά χαρακτηριστικά των ρυθμών και διαφοροποιά στοιχεία - παρουσίαση των κυριότερων μνημείων της αρχαϊκής και κλασικής περιόδου
- Πολεοδομία και οικιστικός σχεδιασμός, οχυρώσεις, τειχοδομία και ιδιωτική κατοικία
- Βωμοί και θησαυροί
- Θόλοι, στοές και κρηναία οικοδομήματα
- Θέατρα, στάδια, γυμνάσια
- Αρχιτεκτονική των ελληνιστικών χρόνων – ακροπόλεις, άνδηρα, οικιστική αρχιτεκτονική (ανάκτορα, οικίες, δημόσια κτίρια, χορηγικά μνημεία), ιερά και ναοί, οικοδομήματα θεάματος και αγωγής και ταφικά μνημεία

(4) ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ *Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.*	Παράδοση πρόσωπο με πρόσωπο στην αίθουσα διδασκαλίας, σεμιναριακές προσωπικές συναντήσεις κατά την εκπόνηση των εργασιών
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ *Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές*	Χρήση παρουσίασης PowerPoint Επίσημες ιστοσελίδες ερευνητικών φορέων Τροφοδότηση της ηλεκτρονικής πλατφόρμας του e-course με πληροφορίες και ειδήσεις σχετικές με την υπό εξέταση περίοδο Αναλυτικές σημειώσεις για κάθε παράδοση με την απαιτούμενη βιβλιογραφία για εμβάθυνση στο e-course Καθημερινή επικοινωνία με τους φοιτητές (μέσω e-mail)
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ *Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας.* *Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ.* *Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης σύμφωνα με τις αρχές του ECTS*	<table><tr><th>Δραστηριότητα</th><th>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</th></tr><tr><td>Διαλέξεις</td><td>3 X 13 = 39 ώρες</td></tr><tr><td>Ομιλία προσκεκλημένου ομιλητή και συζήτηση</td><td>3 ώρες</td></tr><tr><td>Εκπαιδευτική εκδρομή</td><td>10 ώρες</td></tr><tr><td>Αυτόνομη μελέτη και ανάλυση βιβλιογραφίας</td><td>73 ώρες</td></tr><tr><td></td><td></td></tr><tr><td>Σύνολο Μαθήματος</td><td>125 ώρες</td></tr></table>
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ *Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης* *Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες* *Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.*	Τρίωρη γραπτή εξέταση. Ερωτήσεις σύντομης απάντησης και ερωτήσεις ανάπτυξης που αφορούν θέματα και ζητήματα της ύλης που διδάχθηκε. Γλώσσα αξιολόγησης: Ελληνικά και για φοιτητές του προγράμματος ανταλλαγών Erasmus+ κατά περίπτωση προφορική εξέταση στα Αγγλικά ή Γερμανικά Δυνατότητα προφορικής εξέτασης για φοιτητές με βεβαιωμένη δυσκολία γραφής και κατανόησης

(5) ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Βασική Βιβλιογραφία (επιλογή)

Μαστραπάς Α. Ν., *Ελληνική Αρχιτεκτονική. Από τους πρώιμους ιστορικούς χρόνους μέχρι τη Ρωμαιοκρατία*, Αθήνα 1994.
Gruben G., *Ιερά και ναοί της Αρχαίας Ελλάδος* (μτφρ. Δ. Ακτσελή) Αθήνα 2015[2].
Hellmann M.-Ch., *Η αρχαία ελληνική αρχιτεκτονική* (μτφρ. Μ. Λεβεντοπούλου) Αθήνα 2003.
Mueller-Wiener W., *Η Αρχιτεκτονική στην Αρχαία Ελλάδα* (μτφρ. Μπ. Σμιτ-Δούνα) Θεσσαλονίκη 1995.

Γενική Βιβλιογραφία (επιλογή)

Ανδρόνικος Μ., Αρχιτεκτονική (αρχαϊκοί χρόνοι), στο: *ΙΕΕ* τ. Β΄ (1971) σελ. 396-410.
Ανδρόνικος Μ., Αρχιτεκτονική (κλασικοί χρόνοι), στο: *ΙΕΕ* τ. Γ'2 (1972) σελ. 270-291.
Βαλαβάνης Π., *ΙΕΡΑ ΚΑΙ ΑΓΩΝΕΣ ΣΤΗΝ ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΑΔΑ. Ολυμπία, Δελφοί, Ισθμία, Νεμέα, Αθήνα*, Αθήνα 2017[2].
Barletta, B.A. *The origins of the Greek Architectural* orders, Cambridge 2001.
Βιτρούβιος, *Περί αρχιτεκτονικής* (μτφρ. και σχόλια Π. Λέφας) Αθήνα 2000.
Dinsmoor W.B., *The Architecture of Ancient Greece. An Account of its Historical Development*, Λονδίνο 1975[3].
Ginouvès R., *Dictionnaire méthodique de l'architecture grecque et romaine*, τ. 1-3 (1985-1998).
Gruben G., *Klassische Bauforschung*, Μόναχο 2007.
Hellmann M.-Ch., *L'architecture grecque*, τ. 1-3, Παρίσι 2002-2010.
Hoepfner W. - Schwandner, E. L., *Haus und Stadt im klassischen* Griechenland, Μόναχο 1994[2].
Hoepfner W. (επιμ.), *Ιστορία της κατοικίας 5000 π.Χ. – 500 μ.Χ.* (μτφρ. Η. Τσιριγκάκης) Θεσσαλονίκη 2005.
Κορρές Μ., *Από την Πεντέλη στον Παρθενώνα*, Αθήνα 1994[2].
Lauter H., *Αρχιτεκτονική των ελληνιστικών χρόνων* (μτφρ. Ε. Ρομποτή), Αθήνα 2017.
Lawrence A.W., *Greek Architecture*, Λονδίνο 1996[5].
Lézine-Βελισσαροπούλου Β., *Αρχιτεκτονική και πολιτική στην αρχαία Ελλάδα. Η εμπειρία της αρχαικής τυρρανίδας*, Αθήνα 2002.
Lippolis E. - Livadiotti M. – Rocco G., *Architettura greca. Storia e monumenti del mondo della polis dalle origini al V secolo* (2007).
Μπακαλάκης Γ. – Ντούσκου Ι., Αρχιτεκτονική των Ελληνιστικών χρόνων, στο: *ΙΕΕ* τ. Ε΄ (1974) σελ. 430-438.
Μπούρας Χ., *Μαθήματα Ιστορίας της Αρχιτεκτονικής* Ι, Αθήνα 1980.
Ορλάνδος Α.Κ., *Τα υλικά δομής των Αρχαίων Ελλήνων*, τ. Ι (1955-56), τ. ΙΙ (1959-1960).
Ορλάνδος Α.Κ. – Τραυλός, Ι., *Λεξικόν αρχαίων αρχιτεκτονικών όρων*, 1986.
Spawforth T., *The complete Greek* Temples, Λονδίνο 2006.
Walter-Καρύδη, Ε. *Το ελληνικό σπίτι. Ο εξευγενισμός της κατοικίας στα υστεροκλασικά χρόνια*, [Βιβλιοθήκη της εν Αθήναις Αρχαιολογικής Εταιρείας αρ. 158] Αθήνα 1996.
Winter F. E., *Studies in Hellenistic* Architecture, Toronto 2006.

(ΔΙΑ)ΔΙΚΤΥΟΓΡΑΦΙΑ

Ginouvès, R., *Dictionnaire méthodique de l'architecture grecque et romaine. Tome I. Matériaux, techniques de construction, techniques et formes du décor*, τ. Ι (1985)
https://www.persee.fr/doc/efr_0000-0000_1985_dic_84_1
Ginouvès, R. *Dictionnaire méthodique de l'architecture grecque et romaine. II. Eléments constructifs: supports, couvertures, aménagements intérieurs*, τ. ΙΙ (1992)
https://www.persee.fr/doc/efr_0000-0000_1992_dic_84_2
Ginouvès, R. *Dictionnaire méthodique de l'architecture grecque et romaine. Tome III. Espaces architecturaux, bâtiments et ensembles*, τ. ΙΙΙ (1998)
https://www.persee.fr/doc/efr_0000-0000_1998_dic_84_3

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

(1) ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	**Φιλοσοφική**		
ΤΜΗΜΑ	**Ιστορίας και Αρχαιολογίας**		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	**Προπτυχιακό**		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	**ΑΚΛ**	**ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ**	**Ε, ΣΤ**
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	**Κεραμεική και Πηλοπλαστική Γεωμετρικής και Αρχαϊκής περιόδου**		

ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ *σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων*	**ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ**	**ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ**
	3	5
Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο (δ).	Παράδοση στο αμφιθέατρο Αναλυτικές σημειώσεις για κάθε παράδοση με συμπληρωματική βιβλιογραφία για εμβάθυνση Παρουσίαση εργασιών φοιτητών σε σεμιναριακό περιβάλλον Ασκήσεις σε κεραμεικό υλικό στη Διδακτική Συλλογή του Μουσείου Εκμαγείων	

ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ *γενικού υποβάθρου, ειδικού υποβάθρου, ειδίκευσης γενικών γνώσεων, ανάπτυξης δεξιοτήτων*	Μάθημα ειδικού υποβάθρου για φοιτητές κατεύθυνσης αρχαιολογίας
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	Εισαγωγή στην Κλασική Αρχαιολογία (συνίσταται)
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Ελληνικά

ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	-
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	-

(2) ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα
Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.

Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α

- *Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με το Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης*
- *Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης και το Παράρτημα Β*
- *Περιληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων*

Εξοικείωση των φοιτητών με την ερευνητική διαδικασία και τη συγγραφή εργασιών. Εμβάθυνση στην τεχνολογία, παραγωγή, χρήση και σημασία κεραμεικής και ειδωλίων κατά την Πρώιμη Εποχή του Σιδήρου και την Αρχαϊκή εποχή. Απόκτηση ειδικότερων γνώσεων.

Γενικές Ικανότητες
Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα;.

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών
Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις
Λήψη αποφάσεων
Αυτόνομη εργασία
Ομαδική εργασία
Εργασία σε διεθνές περιβάλλον
Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον
Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών
Σχεδιασμός και διαχείριση έργων
Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα
Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον
Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου
Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής
Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης
……
Άλλες…
…….

Ανάπτυξη κριτικής ικανότητας και σύνθεση δεδομένων, εξοικείωση με τη συνεργασία σε ομάδες αλλά και με την αυτόνομη εργασία. Διαχείριση και μελέτη αρχαιολογικού υλικού.

(3) ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Στο πλαίσιο του σεμιναριακού μαθήματος, θα σκιαγραφηθεί η εξέλιξη της κεραμεικής και της ειδωλοπλαστικής από το $12^{ο}$ έως και το τέλος του $7^{ου}$ αιώνα π.Χ. Κεραμεική τεχνολογία, σχηματολόγια λεπτής και χονδροειδούς κεραμεικής, μέθοδοι διακόσμησης, χρήσεις και βιογραφίες αγγείων, ειδωλίων και προσωπογραφίες αγγειοπλαστών είναι μερικά από τα ζητήματα που θα συζητηθούν. Η έμφαση θα δοθεί στο αρχαιολογικό συγκείμενο αγγείων και ειδωλίων και στη σημασία κυρίως της κεραμεικής για την αρχαιολογία των πρώιμων

ιστορικών χρόνων και την κατανόηση των σύγχρονών της κοινωνιών.

Οι φοιτητές θα αναλάβουν υποχρεωτικά θέμα εργασίας που θα πρέπει να παραδοθεί σε γραπτή μορφή ενώ θα προηγηθεί προφορική παρουσίαση στα πλαίσια του μαθήματος.

Προβλέπεται άσκηση σε πρωτότυπο κεραμικό υλικό στη Διδακτική Συλλογή στο Μουσείο Εκμαγείων.

(4) ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

<table>
<tr><td>ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ
Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.</td><td>Παράδοση πρόσωπο με πρόσωπο</td></tr>
<tr><td>ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ
Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές</td><td>Χρήση παρουσίασης power point και σχετικών video, επίσημων ιστότοπων μουσείων, ανασκαφών και ερευνών.

Τροφοδότηση της ηλεκτρονικής πλατφόρμας ecourse με άρθρα και άλλο υλικό για τη συγγραφή των εργασιών και τη σχετική έρευνα.</td></tr>
<tr><td>ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ
Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας.
Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ.

Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης σύμφωνα με τις αρχές του ECTS</td><td>
<table>
<tr><th>Δραστηριότητα</th><th>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</th></tr>
<tr><td>Διδασκαλία στο αμφιθέατρο</td><td>33 ώρες</td></tr>
<tr><td>Ασκήσεις στη διδακτική συλλογή</td><td>10 ώρες</td></tr>
<tr><td>Αυτόνομη μελέτη</td><td>42 ώρες</td></tr>
<tr><td>Προετοιμασία εργασίας</td><td>40 ώρες</td></tr>
<tr><td></td><td></td></tr>
<tr><td>Σύνολο Μαθήματος</td><td>125 ώρες</td></tr>
</table>
</td></tr>
<tr><td>ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ
Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης

Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση,</td><td>Γλώσσα αξιολόγησης: Ελληνικά

Προφορική παρουσίαση στο αμφιθέατρο και παράδοση γραπτής εργασίας</td></tr>
</table>

Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες *Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.*	

(5) ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Alexandridou, A., 2013. *The Early black-figured Pottery of Attica in Context (ca. 630-570 BCE)*, Leiden.
- Boardman, J. 2003. *Πρώιμη ελληνική αγγειογραφία. 11ος - 6ος αιώνας π.Χ.* Αθήνα.
- Boardman, J., 2001. *Η ιστορία των αρχαίων ελληνικών αγγείων: αγγειοπλάστες, αγγειογράφοι και εικόνες* (μτφρ. Κ. Κοπανιάς). Αθήνα.
- Cook, R.M., 1994. *Ελληνική Αγγειογραφία*. Αθήνα: Καρδαμίτσα.
- Rasmussen, T. και Spivey, N., 1997. *Προσεκτικές ματιές στα ελληνικά αγγεία* (μτφρ. Θ. Ξένος). Αθήνα.
- Coldstream, J.N., 1968/2008. *Greek Geometric Pottery. A survey of Ten Local Styles and their Chronology*, London.
- Coldstream, J.N., 1997. *Γεωμετρική Ελλάδα*, Αθήνα.
- Desborough, V.R.d'A., 1952. *Protogeometric Pottery,* Oxford.
- Langdon, S., 2008. *Art and Identity in Dark Age Greece, 1100–700 b.c.e.*, Cambridge.
- Lemos, I.S., 2002. *The protogeometric Aegean: the archaeology of the late eleventh and tenth centuries BC*, Oxford.
- Rocco, G., 2008. *La ceramografia protoattica. Pittori e botteghe (710-630 a.C.)*, Rahden/Westf.
- Rombos, Th., 1988. *The Iconography of Attic Late Geometric Pottery*, Jonsered.
- Τζιφόπουλος, Ι. (επιμ.), 2012. *Μεθώνη Ι: Επιγραφές, χαράγματα και εμπορικά σύμβολα στην υστερογεωμετρική και αρχαϊκή κεραμική από το 'Υπόγειο'*, Θεσσαλονίκη.
- Vlachou, V. (επιμ.), 2015. *Pots, Workshops and Early Iron Age Society: Function and Role of Ceramics in Early Greece. Proceedings of the International Symposium held at the Université libre de Bruxelles, 14-16 November 2013*, Brussels.
- Whitley, J., 1997. *Style and Society in Dark Age Greece. The Changing Face of a Pre-literate Society 1100-700 BC*, Cambridge.

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

(1) ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗ			
ΤΜΗΜΑ	ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ			
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΟ			
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	**ΑΚΛ 682**	**ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ**	**Ε΄ Ζ΄**	
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΓΛΥΠΤΙΚΗ (Γενική Επισκόπηση)			
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ *σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων*			**ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ**	**ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ**
			3	5
Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο (δ).			Παράδοση Διαφάνειες σε κάθε παράδοση και παροχή συμπληρωματικής βιβλιογραφίας για κατανόηση και εμβάθυνση στη μελέτη του θέματος. Τροφοδότηση με άρθρα, βιβλία και ηλεκτρονικές πηγές και ιστοτόπους για σφαιρική πρόσεγγιση	
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ *γενικού υποβάθρου, ειδικού υποβάθρου, ειδίκευσης γενικών γνώσεων, ανάπτυξης δεξιοτήτων*	Γενικού υποβάθρου			
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:				
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Ελληνική Για φοιτητές του προγράμματος ανταλλαγών Erasmus+ παροχή δυνατότητας γραπτής ή προφορικής εξέτασης στα αγγλικά			
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	ΝΑΙ			
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	https://ecourse.uoi.gr/course/view.php?id=1840			

(2) ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.

Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α

- *Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με το Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης*
- *Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης και το Παράρτημα Β*
- *Περιληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων*

Εμβάθυνση στην ελληνική πλαστική από την εμφάνιση της μνημειακής πλαστικής μέχρι το τέλος της κλασικής αρχαιότητας.
Κατανόηση της εξέλιξης των κυριότερων κατηγοριών ελληνικής και ρωμαϊκής γλυπτικής.
Κατανόηση των τυπολογικών και τεχνικών χαρακτηριστικών των γλυπτών.
Κατανόηση διαφόρων ζητημάτων τεχνικής, εργαστηρίων, εικονογραφίας, χρήσης και συμβολισμού των γλυπτών.
Οι φοιτητές με το πέρας του εξαμήνου θα είναι σε θέση να αναγνωρίζουν σε ποια κατηγορία ανήκει ένα γλυπτό, να το χρονολογούν, να το ερμηνεύουν και να το αξιολογούν συγκριτικά.

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα;.

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών	*Σχεδιασμός και διαχείριση έργων*
	Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα
	Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον
Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις	*Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου*
Λήψη αποφάσεων	
Αυτόνομη εργασία	*Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής*
Ομαδική εργασία	*Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης*
Εργασία σε διεθνές περιβάλλον	*……*
Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον	*Άλλες…*
Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών	*…….*

-Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση των δεδομένων, πληροφοριών και της βιβλιογραφίας, με τη χρήση των απαραίτητων τεχνολογιών.
-Αυτόνομη εργασία
- Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα
- Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής
-Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης
-Κατανόηση του αρχαίου πολιτισμού μέσα από τις πτυχές του δημόσιου και ιδιωτικού βίου αλλά και μέσα από το πρίσμα της ερμηνείας των δεδομένων

(3) ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Το μάθημα εξετάζει την εξέλιξη της ελληνικής μνημειακής γλυπτικής από την εμφάνισή της έως το τέλος της κλασικής αρχαιότητας.
Θα παρουσιασθούν, μέσα από αντιπροσωπευτικά παραδείγματα, οι κυριότερες κατηγορίες των έργων της αρχαίας ελληνικής και ρωμαϊκής γλυπτικής, όπως αρχιτεκτονικά γλυπτά, αγάλματα ιδεαλιστικά και εικονιστικά, και ελεύθερα στημένα ανάγλυφα.
Όλα τα παραπάνω θα εξεταστούν με γνώμονα την εξελικτική τους πορεία αλλά και την τεχνοτροπική τους ένταξη. Επίσης θα εξεταστούν ζητήματα τεχνικής, εργαστηρίων, εικονογραφίας αλλά και χρήσης των γλυπτών και συμβολισμού τους.
Στόχος του μαθήματος είναι να κατανοήσουν οι φοιτητές την αρχή και την εξέλιξη της ελληνικής μνημειακής πλαστικής, τα κύρια χαρακτηριστικά της, τα διάφορα είδη μνημείων γλυπτικής, και να εξοικειωθούν με την ορολογία της και τη βασική βιβλιογραφία.

Ενότητες του μαθήματος

- Το αντικείμενο της αρχαίας ελληνικής γλυπτικής. Περίγραμμα και στόχοι του μαθήματος. Ορολογία και βασική βιβλιογραφία. Είδη και χρήση των γλυπτών. Τα υλικά. Οι απαρχές της ελληνικής γλυπτικής.
- Η ανατολίζουσα και η δαιδαλική περίοδος.
- Αρχαϊκή περίοδος: Κούροι.
- Αρχαϊκή περίοδος: Κόρες. Άλλοι τύποι ολόγλυφων έργων.
- Αρχαϊκή περίοδος: Αρχιτεκτονική γλυπτική.
- Αρχαϊκή περίοδος: Ανάγλυφα
- Πρώιμη κλασική περίοδος: ολόγλυφα έργα
- Πρώιμη κλασική περίοδος: αρχιτεκτονική γλυπτική.
- Ώριμη κλασική περίοδος: αρχιτεκτονική γλυπτική.
- Ώριμη κλασική περίοδος: ολόγλυφα έργα.
- Αρχιτεκτονική γλυπτική του β΄ μισού 5ου αι.
- Πλούσιος ρυθμός.
- Ύστερη κλασική περίοδος: 4ος αι.

(4) ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ *Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.*	Πρόσωπο με πρόσωπο- διαλέξεις στην τάξη.
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ *Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές*	Παρουσιάσεις με χρήση PowerPoint Χρήση της ηλεκτρονικής πλατφόρμας του μαθήματος στο e-course. Επίσημες ιστοσελίδες ερευνητικών φορέων. Επικοινωνία με τους φοιτητές μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου (e-mail).
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ *Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας.* *Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική*	

Δραστηριότητα	***Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου***
Διαλέξεις	39 ώρες
Επίσκεψη σε Μουσείο	3 ώρες
Μελέτη και ανάλυση	83 ώρες

(Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ. *Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης σύμφωνα με τις αρχές του ECTS*	βιβλιογραφίας	
	Σύνολο Μαθήματος	***125***
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ *Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης* *Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες* *Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.*	Τρίωρη γραπτή εξέταση. Ερωτήσεις σύντομης απάντησης, αναγνώριση και σχολιασμός εικόνων και ερωτήσεις ανάπτυξης που αφορούν θέματα και ζητήματα της ύλης που διδάχθηκε. -Γλώσσα αξιολόγησης: Ελληνικά και για φοιτητές του προγράμματος ανταλλαγών Erasmus+ κατά περίπτωση γραπτή ή προφορική εξέταση στα Αγγλικά -Δυνατότητα προφορικής εξέτασης για φοιτητές με βεβαιωμένη δυσκολία γραφής και κατανόησης	

(5) ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

-Προτεινόμενη Βιβλιογραφία :

1. Rolley Claude, *Η ελληνική γλυπτική*, Αθήνα 2015.
2. Boardman John, *Ελληνική πλαστική: Η αρχαϊκή περίοδος*, (μετ. Ε. Σημαντώνη-Μπουρνιά), Αθήνα 2001.
3. Boardman John *Ελληνική πλαστική: Κλασσική περίοδος*, (μετ. Δ. Τσουκλίδου), Αθήνα 1993.
4. Boardman John, Ελληνική πλαστική: Ύστερη κλασική περίοδος και γλυπτική στις υπερπόντιες αποικίες (Μτφ. Α. Καλλέγια-Γαδ, επιμ. Θ. Ξένος), Αθήνα 1999.
5. Cl Rolley, *La sculpture grecque* II, Paris c. 1994.
6. Gisela Marie Augusta Richter, *Korai : Archaic Greek maidens : a study of the development of the Kore type in Greek sculpture*, London 1968.
7. Gisela Marie Augusta Richter, *Kouroi : archaic Greek youths : a study of the development of the kouros type in Greek sculpture*, London 1960.
8. Καρακάση Κατερίνα, *Archaische Koren*, München 2001.
9. Νικόλαος Γιαλούρης, *Αρχαία Γλυπτά*, Αθήνα 1994.
10. Ιφιγένεια Λεβέντη, *Πόλη σε κρίση: αρχιτεκτονική γλυπτική της Αθήνας την περίοδο του πελοποννησιακού πολέμου*, Αθήνα 2014.

-:

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

(1) ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	ΦΙΛΟΦΙΚΗ			
ΤΜΗΜΑ	ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ			
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΟ			
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	**ΑΡΩ102**	**ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ**	**Ε΄, Ζ΄**	
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Τοπογραφία- Πολεοδομία ρωμαϊκών χρόνων			
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ *σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων*			**ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ**	**ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ**
			3	3
Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο (δ).			Παράδοση Διαφάνειες σε κάθε παράδοση και παροχή συμπληρωματικής βιβλιογραφίας για κατανόηση και εμβάθυνση στη μελέτη του θέματος. Τροφοδότηση με άρθρα, βιβλία και ηλεκτρονικές πηγές και ιστοτόπους για σφαιρική πρόσεγγιση. Εκπαιδευτική εκδρομή σε αρχαιολογικούς χώρους.	
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ *γενικού υποβάθρου, ειδικού υποβάθρου, ειδίκευσης γενικών γνώσεων, ανάπτυξης δεξιοτήτων*	Γενικού υποβάθρου			
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	Η παρακολούθηση του μαθήματος «Ρωμαϊκή Τέχνη» κρίνεται σκόπιμη, χωρίς να είναι προαπαιτούμενο.			
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Ελληνική. Για φοιτητές του προγράμματος ανταλλαγών Erasmus+ παροχή δυνατότητας γραπτής ή προφορικής εξέτασης στα αγγλικά.			
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	Ναι			
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	https://ecourse.uoi.gr/course/view.php?id=3528			

(2) ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.

Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α

- *Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με το Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης*
- *Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης και το Παράρτημα Β*
- *Περιληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων*

Απόκτηση εξειδικευμένων γνώσεων σχετικά με την τοπογραφία των πόλεων κατά τους ρωμαϊκούς αυτοκρατορικούς χρόνους.
Κατανόηση της πολεοδομίας και της μορφής των πόλεων κατά τη ρωμαϊκή περίοδο.
Απόκτηση εξειδικευμένων γνώσεων για τους τύπους των αρχιτεκτονικών μνημείων στις ρωμαϊκές πόλεις.
Απόκτηση εξειδικευμένων γνώσεων για τις ελληνικές πόλεις κατά την περίοδο της ρωμαιοκρατίας.
Κατανόηση της επίδρασης που είχε ο ρωμαϊκός πολιτισμός στις περιοχές που κατακτήθηκαν από τους Ρωμαίους και ιδιαίτερα στην ελληνική χερσόνησο.

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα;.

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών	*Σχεδιασμός και διαχείριση έργων*
	Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα
	Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον
Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις	*Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας*
Λήψη αποφάσεων	*και ευαισθησίας σε θέματα φύλου*
Αυτόνομη εργασία	*Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής*
Ομαδική εργασία	*Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης*
Εργασία σε διεθνές περιβάλλον	*……*
Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον	*Άλλες…*
Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών	*…….*

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση των δεδομένων, πληροφοριών και της βιβλιογραφίας, με τη χρήση των απαραίτητων τεχνολογιών
-Αυτόνομη εργασία
- Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα
- Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής
- Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης
- Κατανόηση του αρχαίου πολιτισμού μέσα από τις πτυχές του δημόσιου και ιδιωτικού βίου αλλά και μέσα από το πρίσμα της ερμηνείας των δεδομένων

(3) ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Αντικείμενο του μαθήματος αποτελεί η τοπογραφία των πόλεων κατά τη ρωμαϊκή αυτοκρατορική περίοδο. Θα αναλυθεί ο πολεοδομικός σχεδιασμός αλλά και τα κτήρια, τόσο ως προς τα είδη, όσο και ως προς τις λειτουργίες τους, και η θέση αυτών μέσα στην πόλη. Επίσης, θα εξεταστούν οι ομοιότητες και οι διαφορές που υπάρχουν ανάμεσα στις πόλεις της ανατολικής αυτοκρατορίας και εκείνες της δυτικής. Έμφαση θα δοθεί στις ελληνικές πόλεις και την εξέλιξή τους στα χρόνια μετά τη ρωμαϊκή κατάκτηση.

Στόχος του μαθήματος είναι η εξοικείωση των φοιτητών/φοιτητριών με τη ρωμαϊκή τοπογραφία, πολεοδομία και αρχιτεκτονική και η κατανόηση της επίδρασης που είχε η ρωμαϊκή κατάκτηση στην τοπογραφία και αρχιτεκτονική των ελληνικών πόλεων.

Ενότητες μαθήματος

1. Εισαγωγή. Αντικείμενο του μαθήματος, περίγραμμα και στόχοι του. Ιστορικά στοιχεία. Ρωμαίοι και Έλληνες. Πολεοδομία στη ρωμαϊκή περίοδο. Χαρακτηριστικά κτήρια των ρωμαϊκών πόλεων.
2. Η πόλη της Ρώμης.
3. Οι ελληνικές πόλεις κατά την περίοδο της Ρωμαιοκρατίας. Νικόπολη
4. Φίλιπποι.
5. Φίλιπποι
6. Θεσσαλονίκη
7. Θεσσαλονίκη
8. Αθήνα
9. Αθήνα
10. Κόρινθος
11. Κόρινθος
12. Δίον.
13. Πόλεις της Μ. Ασίας

(4) ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

<table>
<tr><td>ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ
Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.</td><td>Πρόσωπο με πρόσωπο- Διαλέξεις στην τάξη</td></tr>
<tr><td>ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ
Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές</td><td>Παρουσιάσεις με χρήση PowerPoint
Χρήση της ηλεκτρονικής πλατφόρμας του μαθήματος στο e-course
Επίσημες ιστοσελίδες ερευνητικών φορέων
Επικοινωνία με τους φοιτητές μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου (e-mail).</td></tr>
<tr><td>ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ
Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας.
Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης</td><td>
<table>
<tr><th>Δραστηριότητα</th><th>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</th></tr>
<tr><td>Διαλέξεις</td><td>39 ώρες</td></tr>
<tr><td>Μελέτη και ανάγνωση βιβλιογραφίας</td><td>76 ώρες</td></tr>
<tr><td>Εκδρομή σε</td><td>10 ώρες</td></tr>
</table>
</td></tr>
</table>

(project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ. *Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης σύμφωνα με τις αρχές του ECTS*	αρχαιολογικό χώρο	
	Σύνολο Μαθήματος	***125***
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ *Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης* *Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες* *Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.*	-Τρίωρη γραπτή εξέταση. Ερωτήσεις σύντομης απάντησης, αναγνώριση και σχολιασμός εικόνων και ερωτήσεις ανάπτυξης που αφορούν θέματα και ζητήματα της ύλης που διδάχθηκε. -Γλώσσα αξιολόγησης: Ελληνικά και για φοιτητές του προγράμματος ανταλλαγών Erasmus+ κατά περίπτωση γραπτή ή προφορική εξέταση στα Αγγλικά -Δυνατότητα προφορικής εξέτασης για φοιτητές με βεβαιωμένη δυσκολία γραφής και κατανόησης	

(5) ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

-Προτεινόμενη Βιβλιογραφία :

1. Henner von Hesberg, *Ρωμαϊκή Αρχιτεκτονική*, Θεσσαλονίκη 2009.
2. Βασίλειος Ευαγγελίδης, *Η αγορά των πόλεων της Ελλάδας από τη ρωμαϊκή κατάκτηση ως τον 3ο αι. μΧ*, Θεσσαλονίκη, 2010.
3. Andrew & Nancy Ramage, *Ρωμαϊκή Τέχνη*: *από τον Ρωμύλο έως τον Κωνσταντίνο*, Θεσσαλονίκη 2018.
4. T. Hoelscher, *Κλασική Αρχαιολογία. Βασικές Αρχές*, Θεσσαλονίκη 2005.
5. Filippo Coarelli, *Guida Archeologica di Roma*, Milano 1980.
6. P. Gros, *L'architecture romaine : du début du IIIe siecle av. J.-C. à la fin du Haut-Empire*, Paris 1996.
7. F. Shear, *Roman architecture*, N. Haven 2000.

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

(1) ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	**Φιλοσοφική**		
ΤΜΗΜΑ	**Ιστορίας και Αρχαιολογίας**		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	**Προπτυχιακό**		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	**ΑΠΡ517**	**ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ**	**Ε, Ζ**
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	**Εισαγωγή στον Μινωικό πολιτισμό**		

ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ *σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων*	**ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ**	**ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ**
Διαλέξεις διάρκειας τριών ωρών / εβδομάδα	3	5
Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο (δ).		

ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ *γενικού υποβάθρου, ειδικού υποβάθρου, ειδίκευσης γενικών γνώσεων, ανάπτυξης δεξιοτήτων*	Ειδίκευσης γενικών γνώσεων
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	Εισαγωγή στην Προϊστορική Αρχαιολογία Το Αιγαίο και η Μεσόγειος κατά τη 2η χιλιετία π.Χ.
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Ελληνική (Αγγλική, κατά περίπτωση)
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	Ναι, με δυνατότητα εξατομικευμένης διδασκαλίας στα αγγλικά
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	http://users.uoi.gr/gramisar/prosopiko/vlaxopoulos/lessons15_16.htm

(2) ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.

Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α

- *Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με το Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης*
- *Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης και το Παράρτημα Β*
- *Περιληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων*

Το μάθημα εξετάζει την αρχαιολογία της Εποχής του Χαλκού στην Κρήτη, από την εποχή των ανασκαφών του Μίνωος Καλοκαιρινού και του Άρθρου Έβανς, όταν ο προϊστορικός πολιτισμός του νησιού ονομάστηκε «Μινωικός», έως σήμερα, εποχή συνολικής επανεκτίμησης των δεδομένων. Η Κρήτη εμφανίζει ήδη κατά την 3η χιλιετία π.Χ. και υπό την επίδραση των γειτονικών πολιτισμών, δυναμική πορεία στην ιστορική της διαδρομή. Η πορεία αυτή κορυφώνεται με την ίδρυση των ανακτόρων και την παγίωση σύνθετων οικονομικών και κοινωνικών δομών, που χαρακτηρίζουν τη φυσιογνωμία του νησιού καθ' όλη τη 2η χιλιετία π.Χ. (Παλαιοανακτορική, Νεοανακτορική και Μετανακτορική περίοδος).
Μέσα από την ανασκαφική τοπογραφία των θέσεων, την εξέταση των οικιστικών καταλοίπων, των ταφικών εθίμων και των τόπων λατρείας, τη γραφή και την τέχνη, το μάθημα προσφέρεται για μία εισαγωγική γνωριμία με τον Μινωικό πολιτισμό.
Εκπαιδευτική εκδρομή στην Κρήτη συμπληρώνει με βιωματική γνώση την προσέγγιση του φοιτητή και διαμορφώνει το ιδανικό πλαίσιο εξοικείωσης με την τοπογραφία, την αρχιτεκτονική και την τέχνη του νησιού, σε περιβάλλον 5-μερης πρακτικής άσκησης.

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα;.

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών	*Σχεδιασμός και διαχείριση έργων*
Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις	*Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα*
Λήψη αποφάσεων	*Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον*
Αυτόνομη εργασία	*Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου*
Ομαδική εργασία	*Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής*
Εργασία σε διεθνές περιβάλλον	*Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης*
Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον	……
Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών	*Άλλες…*
	…….

Το μάθημα αποσκοπεί στην κατανόηση του γεωφυσικού, ιστορικού και πολιτισμικού πλαισίου, μέσα στο οποίο αναπτύχθηκε ο Μινωικός πολιτισμός. Ο φοιτητής καλείται να παρακολουθήσει τα βιβλιογραφικά δεδομένα, να αναζητήσει περισσότερα και να ασκηθεί στη σύνθεσή τους, είτε παρουσιάζοντας προφορικά μικρά θέματα κατά την πορεία των μαθημάτων, είτε συγγράφοντας εργασία. Η κριτική προσέγγιση στη βιβλιογραφία, η ενθάρρυνση της αυτόνομης εργασίας, η χρήση ξενόγλωσσων πηγών (συμβατικών και ηλεκτρονικών) και η εξοικείωση στο διεπιστημονικό περιβάλλον της έρευνας συνιστούν βασικές αρχές του μαθήματος.

(3) ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Μάθημα 1
Κρήτη. Ο τόπος και το τοπίο.
Μάθημα 2
Οι απαρχές της έρευνας. Η γέννηση της "Μινωικής Αρχαιολογίας". Οι ανασκαφές του 19ου και του πρώιμου 20ού αιώνα στο νησί.
Μάθημα 3
Νεολιθική και Πρώιμη εποχή του Χαλκού της Κρήτης. Προανακτορική περίοδος. Οι επαφές με την Ανατολή και την Αίγυπτο.
Μάθημα 4
Παλαιοανακτορική περίοδος Ι. Τοπογραφία – Αρχιτεκτονική – Τέχνες των Πρώτων Ανακτόρων. Οικισμοί, Νεκροταφεία, Ιερά Κορυφής, Σπήλαια.
Μάθημα 5
Παλαιοανακτορική περίοδος ΙΙ. Οικονομία – Γραφή – Εξωτερικές Σχέσεις.
Μάθημα 6
Νεοανακτορική περίοδος Ι. Τοπογραφία Οικισμών και Ανακτόρων.
Μάθημα 7
Νεοανακτορική περίοδος ΙΙ. Η Αρχιτεκτονική των Ανακτόρων.
Μάθημα 8
Νεοανακτορική περίοδος ΙΙΙ. Τέχνες Γραφή, Οικονομία, Εξωτερικές Σχέσεις.
Μάθημα 9
Νεοανακτορική περίοδος IV. Θρησκεία, Κοινωνία, Εξουσία.
Μάθημα 10
Κρήτη και Θήρα. Η "Μινωική" έκρηξη και οι επιπτώσεις της.
Μάθημα 11
"Μινωίτες" και "Μυκηναίοι" στην Κρήτη. Μετανακτορική περίοδος Ι.
Μάθημα 12
Μετανακτορική περίοδος ΙΙ. Γραφή, Τέχνη, Εξωτερικές επαφές. Η Κρήτη στον "Μυκηναϊκό κόσμο".
Μάθημα 13
Η Μινωική Αρχαιολογία σήμερα. Πρόσληψη, Ερωτήματα, Νέα δεδομένα, Προοπτικές.

(4) ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ *Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.*	Παράδοση στην αίθουσα διδασκαλίας, σεμιναριακές συναντήσεις πρόσωπο με πρόσωπο κατά την εκπόνηση των εργασιών
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ *Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές*	Τ.Π.Ε. χρησιμοποιούνται στη διδασκαλία (επίσημες ιστοσελίδες ερευνητικών φορέων, ποικίλες εφαρμογές), στην αναζήτηση και εύρεση της πρόσφατης βιβλιογραφίας, στη μελέτη άλλων δεδομένων, στην καθημερινή επικοινωνία με τους φοιτητές (e-mail)
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ *Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας.* *Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές*	

Δραστηριότητα	***Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου***
Διαλέξεις	3 Χ 13 = 39 ώρες
Σεμιναριακές συναντήσεις	
Μελέτη και ανάλυσης βιβλιογραφίας	
Εκπαιδευτικές επισκέψεις σε μουσεία και ανασκαφές	32 ώρες
Συγγραφή εργασίας	

επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ. *Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης σύμφωνα με τις αρχές του ECTS*	Προσκεκλημένες διαλέξεις | | | | | | | Σύνολο Μαθήματος | ***71 ώρες διδασκαλίας***
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ *Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης* *Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες* *Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.*	Το μάθημα εξετάζεται σε τρίωρη γραπτή εξέταση, στην οποία τίθενται γενικά θέματα και ζητήματα της ύλης που διδάχθηκε, με δυνατότητα επιλογής (συνήθως 3 από τα 5 θέματα). Οι φοιτητές καλούνται σε απαντήσεις δοκιμιακού χαρακτήρα, με ανάπτυξη της προβληματικής κάθε ζητήματος και χρήση της κριτικής τους ικανότητας. Οι προαιρετικές εργασίες παρουσιάζονται δημόσια είτε στο πλαίσιο του μαθήματος είτε κατά την επιτόπια επίσκεψη σε ανασκαφές ή μνημεία.

(5) ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Γενική Βιβλιογραφία

- Στ. Αλεξίου, *Μινωικός πολιτισμός*, Ηράκλειο 1964.
- Α. Βασιλάκης, *Μινωική Κρήτη. Από τον μύθο στην Ιστορία*, Αθήνα 1999.
- Α.Γ. Βλαχόπουλος (επιμ.), *Αρχαιολογία – Νησιά του Αιγαίου*, Αθήνα 2006.
- Ph. Betancourt, *Ιστορία της Μινωικής κεραμικής*, Αθήνα 1992.
- C. Davaras, *Guide to Cretan Antiquities*, Athens 1989.
- O.T.P.K Dickinson, *Αιγαίο - Εποχή του Χαλκού*, Αθήνα 2003.
- J. Driessen, R. Laffineur, I. Schoep (επιμ.), *Monuments of Minos. Rethinking the Minoan Palaces*, *Aegaeum* 23, 2002.
- P. Faure, *Ιερά σπήλαια της Κρήτης*, Ηράκλειο 1996.
- J.W. Graham, *The Palaces of Crete*, Princeton 1987.
- J.-C. Poursat, *L'art Égéen* 1, Paris 2008.
- Rutter, J. (επιμ).: Τα μαθήματα αρ. 5, 6, 10-15, 18 στον ιστότοπο των Μαθημάτων Προϊστορικού Αιγαίου του Πανεπιστημίου Dartmouth
- http://www.dartmouth.edu/~prehistory/aegean/?page_id=104
- Γ. και Έ. Σακελλαράκη, «Νεολιθική και Μινωική Κρήτη», στο Ν. Παναγιωτάκης (επιμ.). *Κρήτη. Ιστορία και Πολιτισμός*, Ηράκλειο 1987.
- R. Treuil, P. Darcque, J.-Cl. Poursat, G. Touchais, *Οι Πολιτισμοί του Αιγαίου κατά τη Νεολιθική και την Εποχή του Χαλκού*, Αθήνα, 1996.
- P. Warren, *The Aegean Civilizations*, Oxford 1989.

Φωτογραφικό υλικό

- Δημοπούλου - Ρεθεμιωτάκη, Ν. Το Αρχαιολογικό Μουσείο Ηρακλείου , Ίδρυμα Ι. Λάτση, Αθήνα 2005
  http://www.latsis-foundation.org/megazine/publish/ebook.php?book=8&preloader=1

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

(1) ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	Φιλοσοφική		
ΤΜΗΜΑ	Ιστορίας και Αρχαιολογίας		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	Προπτυχιακό		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΑΠΡ 519	**ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ**	Ε, Ζ
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Νεολιθικός Πολιτισμός		

ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ *σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων*	**ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ**	**ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ**
	3	5
Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο (δ).		

ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ *γενικού υποβάθρου, ειδικού υποβάθρου, ειδίκευσης γενικών γνώσεων, ανάπτυξης δεξιοτήτων*	Ειδίκευσης γενικών γνώσεων
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	Εισαγωγή στην Προϊστορική Αρχαιολογία Το Αιγαίο και η Μεσόγειος κατά τη 2η χιλιετία π.Χ.
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Ελληνική
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	-
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	-

(2) ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.

Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α

- *Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με το Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης*
- *Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης και το Παράρτημα Β*
- *Περιληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων*

Αντικείμενο του μαθήματος αποτελεί ο νεολιθικός πολιτισμός όπως αυτός αναπτύσσεται στον ευρύτερο αιγαιακό χώρο και την ελληνική χερσόνησο. Πιο συγκεκριμένα, ξεκινώντας από την εξοικείωση με τη σχετική ορολογία, τις θεωρίες για την ανάδυση του νεολιθικού τρόπου ζωής και μια πρώτη επισκόπηση των κύριων χαρακτηριστικών του υλικού πολιτισμού, επιδιώκεται να σκιαγραφηθούν τα βασικά χαρακτηριστικά της Νεολιθικής περιόδου της Ελλάδας με έμφαση στις ποικίλες όψεις της καθημερινή ζωής. Οι τεχνικές κατασκευής και χρήσης των αντικειμένων με όλους τους ανθρωπολογικούς προβληματισμούς που η μελέτη και η ερμηνεία τους φέρει, αποτελούν τον βασικό άξονα της προσέγγισης της περιόδου. Στο πλαίσιο αυτό, θα συζητηθούν τόσο οι δυναμικές διαδικασίες παραγωγής του νεολιθικού πολιτισμού, όσο και οι πολιτικές, ιδεολογικές και συμβολικές προεκτάσεις του. Παράλληλα, στόχος του μαθήματος είναι να αποκτήσουν οι φοιτητές και οι φοιτήτριες μια εικόνα για τις ομοιότητες και τις διαφορές που ο νεολιθικός υλικός πολιτισμός εμφανίζει σε κάθε γεωγραφική περιοχή. Στο πλαίσιο αυτό, παρουσιάζονται συγκεκριμένα οι αντιπροσωπευτικότερες αρχαιολογικές θέσεις κάθε επιμέρους περιόδου, από την Αρχαιότερη έως και την Τελική Νεολιθική, ενώ ειδική αναφορά γίνεται στις διαδικασίες μετασχηματισμού των νεολιθικών κοινωνιών και στη σταδιακή ανάδυση των κοινωνιών της Εποχής του Χαλκού.

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα;.

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών	*Σχεδιασμός και διαχείριση έργων*
	Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα
	Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον
Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις	*Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου*
Λήψη αποφάσεων	
Αυτόνομη εργασία	*Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής*
Ομαδική εργασία	*Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης*
Εργασία σε διεθνές περιβάλλον	*……*
Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον	*Άλλες…*
Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών	*…….*

- Η γνωριμία και η εξοικείωση των συμμετεχόντων και των συμμετεχουσών με τις βασικές θεωρίες νεολιθικοποίησης, τη σύνδεσή τους με το μεσολιθικό και παλαιολιθικό «υπόστρωμα».
- Η γνωριμία με τις διάφορες πτυχές του νεολιθικού τρόπου ζωής στον αιγαιακό χώρο και η ένταξή τους στο πλαίσιο των ευρύτερων εξελίξεων στην Ανατολική Μεσόγειο και τις γύρω περιοχές.
- Η γνωριμία με τα σύγχρονα αρχαιολογικά δεδομένα της εξεταζόμενης περιόδου, τις βασικές κατηγορίες υλικού πολιτισμού με τις κατά τόπους παραλλαγές και διαφοροποιήσεις τους.
- Η εξοικείωση των φοιτητών/τριών με τις αρχαιολογικές θέσεις αναφοράς της κάθε χρονικής περιόδου.
- Η γνωριμία με τη θεωρητική ανθρωπολογική και αρχαιολογική συζήτηση που άπτεται όψεων της καθημερινής ζωής του νεολιθικού ανθρώπου και η εξοικείωση με τη σχετική βιβλιογραφία

(3) ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Το μάθημα περιλαμβάνει 13 συνεδρίες. Η πρώτη συνεδρία είναι εισαγωγική και έχει σκοπό να παρουσιάσει στους φοιτητές και τις φοιτήτριες τους βασικούς άξονες του μαθήματος, τη βασική και συμπληρωματική βιβλιογραφία καθώς και τον τρόπο εξέτασης. Οι τρεις ακόλουθες συνεδρίες στοχεύουν να αναπτύξουν το ζήτημα της ανάδυσης του νεολιθικού τρόπου παραγωγής ως φαινομένου και να εισάγουν τους φοιτητές και τις φοιτήτριες στις σύγχρονες θεωρητικές συζητήσεις σχετικά με τη νεολιθικοποίηση. Οι επόμενες πέντε συνεδρίες αφιερώνονται στην παρουσίαση των βασικών χαρακτηριστικών του νεολιθικού πολιτισμού στην Ελλάδα ακολουθώντας μια χρονολογική παρουσίαση των αρχαιολογικών δεδομένων και των βασικότερων αρχαιολογικών θέσεων. Στις ακόλουθες τρεις συνεδρίες εξετάζεται η τελευταία φάση της Νεολιθικής περιόδου (Τελική Νεολιθική/Χαλκολιθική) στην Ελλάδα και τις γύρω περιοχές, ενώ ξεχωριστή αναφορά γίνεται στη Νεολιθική Κύπρο. Η τελευταία συνεδρία έχει συγκεφαλαιωτικό χαρακτήρα.
Η κάθε συνάντηση διαιρείται σε ένα μέρος διάλεξης και σε ένα μέρος συζήτησης. Η διάρκεια του κάθε μέρους ποικίλλει ανάλογα με τις ανάγκες της κάθε θεματικής αλλά και τα ιδιαίτερα ενδιαφέροντα και ερωτήματα των φοιτητών/τριών. Στο πλαίσιο κάποιων συναντήσεων, επιδιώκεται και η συμμετοχή προσκεκλημένων αρχαιολόγων-ειδικών στο εκάστοτε θέμα συζήτησης. Γενικότερος στόχος είναι η διάλεξη από πλευράς διδάσκοντος να μην μονοπωλεί τη διεξαγωγή του μαθήματος, αλλά, αντίθετα, να έχει έναν περισσότερο διαλογικό χαρακτήρα και οι φοιτητές/τριες να ενθαρρύνονται ώστε να παρεμβαίνουν με ερωτήσεις και σχόλια καθ' όλη την διάρκειά του.
Κάθε μάθημα συνοδεύεται από αναλυτικές παρουσιάσεις διαφανειών (power point) και συναφές οπτικοακουστικό υλικό, το οποίο θα βρίσκεται στη διάθεση των φοιτητών/τριών μέσω της πλατφόρμας ασύγχρονης τηλεκπαίδευσης. Το υλικό αυτό έχει ως στόχο αφενός τη διευκόλυνση της ίδιας της διδασκαλίας και αφετέρου την οργάνωση της μελέτης από τη μεριά των φοιτητών/τριών. Σε κάθε συνάντηση θα προτείνεται βασική και βοηθητική βιβλιογραφία, δικτυακές πηγές, ηλεκτρονικοί κατάλογοι μουσείων, αλλά και ειδικές σημειώσεις που θα υποβοηθούν την καλύτερη κατανόηση και εμβάθυνση σε κάθε υπό εξέταση θέμα.

(4) ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ *Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.*	Παράδοση στην αίθουσα διδασκαλίας, σεμιναριακές συναντήσεις πρόσωπο με πρόσωπο κατά την εκπόνηση των εργασιών
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ	Χρήση παρουσίασης power point και σχετικών video,

<table>
<tr><td>ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ
Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές</td><td>επίσημων ιστότοπων μουσείων, ανασκαφών και ερευνών. Τροφοδότηση της ηλεκτρονικής πλατφόρμας ecourse με άρθρα και άλλο υλικό για τη συγγραφή των εργασιών και τη σχετική έρευνα.</td></tr>
<tr><td>ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ
Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας.
Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ.

Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης σύμφωνα με τις αρχές του ECTS</td><td>
<table>
<tr><th>Δραστηριότητα</th><th>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</th></tr>
<tr><td>Διαλέξεις</td><td>3 Χ 13 = 39 ώρες</td></tr>
<tr><td>Εκπαιδευτική επίσκεψη στο Αρχαιολογικό Μουσείο Ιωαννίνων</td><td>6 ώρες</td></tr>
<tr><td>Αυτόνομη μελέτη</td><td>57 ώρες</td></tr>
<tr><td>Προετοιμασίας εργασίας (προαιρετική)</td><td>20 ώρες</td></tr>
<tr><td>Εκπαιδευτική άσκηση στη Διδακτική Συλλογή του Μουσείου Εκμαγείων</td><td>3 ώρες</td></tr>
<tr><td></td><td></td></tr>
<tr><td></td><td></td></tr>
<tr><td></td><td></td></tr>
<tr><td></td><td></td></tr>
<tr><td>Σύνολο Μαθήματος</td><td>125</td></tr>
</table>
</td></tr>
<tr><td>ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ
Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης

Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες

Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.</td><td>Τρίωρη γραπτή εξέταση. Ερωτήσεις αναγνώρισης και σχολιασμού αντικειμένων ή μνημείων και ερωτήσεις ανάπτυξης που αφορούν θέματα και ζητήματα της ύλης που διδάχθηκε.

Δυνατότητα προφορικής εξέτασης για φοιτητές με βεβαιωμένη δυσκολία γραφής και κατανόηση.</td></tr>
</table>

(5) ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Βασική βιβλιογραφία

Θεοχάρης, Δ.Ρ. 2010. *Νεολιθικός Πολιτισμός. Σύντομη επισκόπηση της Νεολιθικής στον ελλαδικό χώρο*. Αθήνα: Μορφωτικό Ίδρυμα Εθνικής Τραπέζης.

Καραλή-Γιαννακοπούλου Λ. 2011, *Νεολιθικός πολιτισμός. Αναζητώντας ανθρώπινα ίχνη μέσα στο νεολιθικό περιβάλλον Ανατολής και Δύσης*, Αθήνα: Ινστιτούτο του Βιβλίου – Καρδαμίτσα.

Τουλούμης Κ. 1999, *Πριν από την ιστορία. Μια εισαγωγή στην Προϊστορική Αρχαιολογία*, Θεσσαλονίκη: Βάνιας.

Scarre C. 2023, *Το ανθρώπινο παρελθόν Η παγκόσμια προϊστορία και η διαμόρφωση των ανθρώπινων κοινωνιών*, Θεσσαλονίκη: University Studio Press.

Demoule J.-P., Garcia D. & Schnapp A., *Μια ιστορία των πολιτισμών. Πώς η αρχαιολογία*

ανατρέπει τις γνώσεις μας, Αθήνα: Καρδαμίτσα.

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

(1) ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	Φιλοσοφική		
ΤΜΗΜΑ	Ιστορίας και Αρχαιολογίας		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	Προπτυχιακό		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΑΠΡ 523	**ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ**	Ε, Ζ
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Νεολιθική κεραμική: τεχνολογία, τυπολογία και κοινωνικές διαστάσεις		

ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ *σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων*	**ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ**	**ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ**
	3	5
Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο (δ).		

ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ *γενικού υποβάθρου, ειδικού υποβάθρου, ειδίκευσης γενικών γνώσεων, ανάπτυξης δεξιοτήτων*	Ειδίκευσης γενικών γνώσεων
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	Εισαγωγή στην Προϊστορική Αρχαιολογία Το Αιγαίο και η Μεσόγειος κατά τη 2η χιλιετία π.Χ.
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Ελληνική
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	-
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	-

(2) ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.

Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α

- *Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με το Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης*
- *Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης και το Παράρτημα Β*
- *Περιληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων*

Το μάθημα επικεντρώνεται στη μελέτη της κεραμικής παραγωγής ως ένα από τα πιο κρίσιμα και πολυδιάστατα αρχαιολογικά τεκμήρια για την κατανόηση της Νεολιθικής περιόδου στον ελλαδικό χώρο. Η κεραμική, υλικό κατάλοιπο με ευρεία γεωγραφική και χρονική κατανομή, αποτελεί βασικό μέσο διερεύνησης ζητημάτων τεχνολογίας, τυπολογίας, οικιακής οικονομίας, πολιτισμικών παραδόσεων και κοινωνικής ταυτότητας. Στο πλαίσιο του μαθήματος, αναλύονται διεξοδικά οι βασικές πτυχές της νεολιθικής κεραμικής: οι διαδικασίες κατασκευής και διακόσμησης, οι τρόποι και οι τεχνικές χρήσης, καθώς και οι μεταβαλλόμενοι τρόποι αντιμετώπισης του υλικού από την αρχαιολογική έρευνα. Παράλληλα, παρουσιάζονται και συγκρίνονται οι κυριότερες κεραμικές παραδόσεις και στυλιστικές εξελίξεις του Αιγαίου, με έμφαση στις ιδιαιτερότητες κάθε φάσης της Νεολιθικής (Πρώιμη, Μέση, Νεότερη και Τελική Νεολιθική) και στις γεωγραφικές διαφοροποιήσεις μεταξύ περιοχών, όπως η Θεσσαλία, η Βόρεια Ελλάδα, η Πελοπόννησος, οι Κυκλάδες και η Κρήτη. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στη διεπιστημονική και πολυπαραγοντική προσέγγιση της κεραμικής μελέτης, μέσα από τη χρήση σύγχρονων μεθόδων όπως η πετρογραφική ανάλυση, η αξονική τομογραφία, οι αναλύσεις καταλοίπων χρήσης (residue analysis), αλλά και η ερμηνευτική προσέγγιση του υλικού πολιτισμού υπό το φως της ανθρωπολογικής και εθνοαρχαιολογικής θεωρίας και έρευνας. Μέσα από θεωρητική κατάρτιση και πρακτική εξάσκηση, οι φοιτητές εξοικειώνονται με την τεκμηρίωση, την ταξινόμηση και την ερμηνεία της κεραμικής, αναγνωρίζοντας τον ρόλο της όχι μόνο ως εργαλείο χρονολόγησης και πολιτισμικής ταυτοποίησης, αλλά και ως φορέα κοινωνικών και συμβολικών σημασιών.

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα;.

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών	*Σχεδιασμός και διαχείριση έργων*
	Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα
	Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον
Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις	*Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου*
Λήψη αποφάσεων	
Αυτόνομη εργασία	*Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής*
Ομαδική εργασία	*Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης*
Εργασία σε διεθνές περιβάλλον	*……*
Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον	*Άλλες…*
Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών	*…….*

Η διδασκαλία αυτού του μαθήματος αποσκοπεί στην εξοικείωση των φοιτητών με:
• τις κύριες θεωρητικές έννοιες της μελέτης του υλικού πολιτισμού και της τεχνολογίας όπως αυτές εφαρμόζονται στο κεραμικό υλικό,
• τη μεθοδολογία καταγραφής, ανάλυσης και μελέτης της κεραμικής,
• τις κυριότερες τυπολογικές ακολουθίες που έχουν αναπτυχθεί για τη μελέτη κεραμικών συνόλων του νεολιθικού Αιγαίου και τη χρονολογική τους σημασία, και τέλος, με
• χαρακτηριστικά παραδείγματα μελετών κεραμικής Νεολιθικής στον ελλαδικό χώρο.
Μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος ο φοιτητής/η φοιτήτρια θα είναι σε θέση να:
• αποτιμά την σημασία της κεραμικής ανάλυσης για τη μελέτη νεολιθικών κεραμικών συνόλων,
• κατατάσσει σε κεραμικές κατηγορίες και να χρονολογεί χαρακτηριστικά παραδείγματα κεραμικής της αιγαιακής Νεολιθικής,
• περιγράφει κεραμικά σύνολα και μεμονωμένα όστρακα χρησιμοποιώντας την κατάλληλη ορολογία,
• καταγράφει κεραμικά σύνολα και μεμονωμένα όστρακα με οργανωμένο τρόπο και με τη χρήση βάσεων δεδομένων,
• δίνει χαρακτηριστικά παραδείγματα μελετών που αφορούν την κεραμική τεχνολογία, την οργάνωση της κεραμικής παραγωγής και την τελετουργική χρήση/κατανάλωση της κεραμικής στο νεολιθικό Αιγαίο.

(3) ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Το μάθημα περιλαμβάνει 13 συνεδρίες. Η πρώτη συνεδρία είναι εισαγωγική και έχει σκοπό να παρουσιάσει στους φοιτητές και τις φοιτήτριες τους βασικούς άξονες του μαθήματος, τη βασική και συμπληρωματική βιβλιογραφία καθώς και τον τρόπο εξέτασης. Οι επόμενες 9 συνεδρίες αφορούν τους τρόπους ανάλυσης, καταγραφής και μελέτης της νεολιθικής κεραμική μέσα από συγκεκριμένα παραδείγματα. Οι ακόλουθες 2 συνεδρίες εστιάζουν πιο συγκεκριμένα τις κοινωνικές και συμβολικές διαστάσεις της κεραμικής παραγωγής, ενώ η τελευταία συνεδρία έχει συγκεφαλαιωτικό χαρακτήρα.
Η κάθε συνάντηση διαιρείται σε ένα μέρος διάλεξης και σε ένα μέρος συζήτησης. Η διάρκεια του κάθε μέρους ποικίλλει ανάλογα με τις ανάγκες της κάθε θεματικής αλλά και τα ιδιαίτερα ενδιαφέροντα και ερωτήματα των φοιτητών/τριών. Στο πλαίσιο κάποιων συναντήσεων, επιδιώκεται και η συμμετοχή προσκεκλημένων αρχαιολόγων-ειδικών στο εκάστοτε θέμα συζήτησης. Γενικότερος στόχος είναι η διάλεξη από πλευράς διδάσκοντος να μην μονοπωλεί τη διεξαγωγή του μαθήματος, αλλά, αντίθετα, να έχει έναν περισσότερο διαλογικό χαρακτήρα και οι φοιτητές/τριες να ενθαρρύνονται ώστε να παρεμβαίνουν με ερωτήσεις και σχόλια καθ' όλη την διάρκειά του.
Κάθε μάθημα συνοδεύεται από αναλυτικές παρουσιάσεις διαφανειών (power point) και συναφές οπτικοακουστικό υλικό, το οποίο θα βρίσκεται στη διάθεση των φοιτητών/τριών μέσω της πλατφόρμας ασύγχρονης τηλεκπαίδευσης. Το υλικό αυτό έχει ως στόχο αφενός τη διευκόλυνση της ίδιας της διδασκαλίας και αφετέρου την οργάνωση της μελέτης από τη μεριά των φοιτητών/τριών. Σε κάθε συνάντηση θα προτείνεται βασική και βοηθητική βιβλιογραφία, δικτυακές πηγές, ηλεκτρονικοί κατάλογοι μουσείων, αλλά και ειδικές σημειώσεις που θα υποβοηθούν την καλύτερη κατανόηση και εμβάθυνση σε κάθε υπό εξέταση θέμα.

(4) ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ *Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.*	Παράδοση στην αίθουσα διδασκαλίας, σεμιναριακές συναντήσεις πρόσωπο με πρόσωπο κατά την εκπόνηση των εργασιών
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ *Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία*	Χρήση παρουσίασης power point και σχετικών video, επίσημων ιστότοπων μουσείων, ανασκαφών και ερευνών. Τροφοδότηση της ηλεκτρονικής πλατφόρμας

<table>
<tr><td>με τους φοιτητές</td><td>ecourse με άρθρα και άλλο υλικό για τη συγγραφή των εργασιών και τη σχετική έρευνα.</td></tr>
<tr><td>ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ
Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας.
Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ.

Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης σύμφωνα με τις αρχές του ECTS</td><td>
<table>
<tr><th>Δραστηριότητα</th><th>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</th></tr>
<tr><td>Διαλέξεις</td><td>33 ώρες</td></tr>
<tr><td>Εκπαιδευτική άσκηση στη Διδακτική Συλλογή του Μουσείου Εκμαγείων</td><td>50 ώρες</td></tr>
<tr><td>Προετοιμασίας εργασίας (προαιρετική)</td><td>20 ώρες</td></tr>
<tr><td>Αυτόνομη μελέτη</td><td>22 ώρες</td></tr>
<tr><td></td><td></td></tr>
<tr><td></td><td></td></tr>
<tr><td></td><td></td></tr>
<tr><td></td><td></td></tr>
<tr><td></td><td></td></tr>
<tr><td>Σύνολο Μαθήματος</td><td>125</td></tr>
</table>
</td></tr>
<tr><td>ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ
Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης

Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες

Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.</td><td>Τρίωρη γραπτή εξέταση. Ερωτήσεις αναγνώρισης και σχολιασμού αντικειμένων ή μνημείων και ερωτήσεις ανάπτυξης που αφορούν θέματα και ζητήματα της ύλης που διδάχθηκε.

Δυνατότητα προφορικής εξέτασης για φοιτητές με βεβαιωμένη δυσκολία γραφής και κατανόηση.</td></tr>
</table>

(5) ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Βασική βιβλιογραφία

Γαλλής, Κ. 1996. Κεραμική: Θεσσαλία - Βόρειες Σποράδες. Στο Γ. Παπαθανασόπουλος (επιμ.) *Νεολιθικός Πολιτισμός στην Ελλάδα*: 120-123. Αθήνα: Ίδρυμα Ν.Π. Γουλανδρή.

Δημητριάδης, Σ. 2002. Νεολιθική κεραμική. Προβληματισμοί επί των μεθόδων αρχαιομετρικής ανάλυσης στο πεδίο σύνδεσης με την αρχαιολογική προσέγγιση και ερμηνεία. Στο *Η προϊστορική έρευνα στην Ελλάδα και οι προοπτικές της. Θεωρητικοί και Μεθοδολογικοί προβληματισμοί. Πρακτικά Διεθνούς Συμποσίου στη μνήμη του Δ.Ρ. Θεοχάρη, Θεσσαλονίκη-Καστοριά 26-28 Νοεμβρίου 1998*: 77-82. Θεσσαλονίκη: University Studio Press.

Δημουλά, Α. 2014. *Πρώιμη κεραμική τεχνολογία και παραγωγή: το παράδειγμα της Θεσσαλίας*. Θεσσαλονίκη: αυτοέκδοση.

Κωτσάκης, Κ. 1983. *Κεραμική τεχνολογία και κεραμική διαφοροποίηση: προβλήματα της γραπτής κεραμικής της Μέσης Νεολιθικής εποχής του Σέσκλου.* Διδακτορική διατριβή, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης.

Πεντεδέκα, Α. 2012. Δίκτυα ανταλλαγής της κεραμικής στη Νεολιθική Θεσσαλία: κόμβοι και σύνδεσμοι, οικισμοί και σχέσεις. *Αρχαιολογικό Έργο Θεσσαλίας και Στερεάς Ελλάδας 3*: 45-56.

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

(1) ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	Φιλοσοφική		
ΤΜΗΜΑ	Ιστορίας και Αρχαιολογίας		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	Προπτυχιακό		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	**ΙΑΕ 154**	**ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ**	**6ο και 8ο**
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Οι Έλληνες υπό ρωμαϊκή κυριαρχία (1ος – 3ος αιώνας μ.Χ.)		

ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ *σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων*	**ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ**	**ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ**
	3	
Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο (δ).		

ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ *γενικού υποβάθρου, ειδικού υποβάθρου, ειδίκευσης γενικών γνώσεων, ανάπτυξης δεξιοτήτων*	Ειδικού υποβάθρου (ειδίκευση ιστορική)
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	όχι
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Ελληνική
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	Ναι
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	

(2) ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.

Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α

- *Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με το Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης*
- *Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης και το Παράρτημα Β*
- *Περιληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων*

Το ζητούμενο είναι να κατανοήσουν οι φοιτητές τη ρωμαϊκή κυριαρχία στον ελλαδικό χώρο σε όλες τις εκφάνσεις της και να αντιληφθούν τα συναισθήματα των Ελλήνων για τη ρωμαϊκή κατοχή όπως αντικατοπτρίζονται από τις διαθέσιμες πηγές. Εξοικείωση με την πολιτική των Ρωμαίων και τη σχέση τους με τον ελληνικό πολιτισμό και ειδικότερα με την πολιτική των Αντωνίνων αυτοκρατόρων και την ιδιαίτερη σχέση τους με τις ελληνικές πόλεις, η γνωριμία με φαινόμενα όπως ο ευεργετισμός και η δεύτερη σοφιστική, η αντίληψη της λειτουργίας και σημασίας των Κοινών για τις ελληνικές πόλεις.

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα;.

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών	*Σχεδιασμός και διαχείριση έργων*
	Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα
	Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον
Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις	*Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου*
Λήψη αποφάσεων	
Αυτόνομη εργασία	*Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής*
Ομαδική εργασία	*Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης*
Εργασία σε διεθνές περιβάλλον	*……*
Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον	*Άλλες…*
Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών	*…….*

Προαγωγή της ελεύθερης και δημιουργικής σκέψης.
Εξοικείωση με τις πρωτογενείς πηγές.
Ανάπτυξη της ιστορικής σκέψης.
Σεβασμός στη διαφορετικότητα

(3) ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Το μάθημα εξετάζει τη θέση των Ελλήνων κατά την περίοδο της ρωμαϊκής κυριαρχίας και ειδικότερα κατά την αυτοκρατορική εποχή. Εστιάζει στη διαμόρφωση και τη διοίκηση των επαρχιών της αυτοκρατορίας κυρίως στις περιοχές της νότιας Ελλάδας και της Μ. Ασίας. Αναλύει τον τρόπο με τον οποίο οι Έλληνες αντιλαμβάνονταν τον εαυτό τους και τη συνέχεια του πολιτισμού τους στα πλαίσια μιας αυτοκρατορίας, τη συνέχιση των θεσμών των ελληνικών πόλεων, τον τρόπο ζωής, την ελληνική παιδεία, καθώς και την επιρροή του ελληνικού πολιτισμού στον ρωμαϊκό. Εστιάζει σε θέματα όπως η πολιτική των Ρωμαίων αυτοκρατόρων σε σχέση με τις ελληνικές πόλεις, η σημασία και η λειτουργία των Κοινών και η λατρεία του αυτοκράτορα, ο ευεργετισμός και η δεύτερη σοφιστική.

(4) ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ *Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.*	Πρόσωπο με πρόσωπο
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ *Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές*	**Χρήση Τ.Π.Ε. στη διδασκαλία**
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ *Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας.* *Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση*	

Δραστηριότητα	*Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου*
	39

βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ. *Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης σύμφωνα με τις αρχές του ECTS*		30
		56
	Σύνολο Μαθήματος	***125***
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ *Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης* *Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες* *Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.*	Γραπτή εξέταση στην ελληνική γλώσσα με ερωτήσεις σύντομης ή εκτενούς απάντησης.	

(5) ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

-Προτεινόμενη Βιβλιογραφία : Rostovtzeff M., *Ρωμαϊκή Ιστορία,* Παπαζήση, Αθήνα 1984.
Sartre Maurice, *Ρωμαϊκή αυτοκρατορία. Οι ανατολικές επαρχίες από τον Αύγουστο μέχρι τους Σεβήρους 31 πΧ – 235μΧ,* Καρδαμίτσα, Αθήνα 2013.
Veyne Paul, *Η Ελληνορωμαϊκή αυτοκρατορία, Εστία,* Αθήνα 2013.
-Συναφή επιστημονικά περιοδικά: Journal of Roman Studies

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

(1) ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	Φιλοσοφική		
ΤΜΗΜΑ	Ιστορίας και Αρχαιολογίας		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	Προπτυχιακό		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	**ΙΡΩ 171**	**ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ**	
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Η εμφάνιση και διάδοση του χριστιανισμού (1ος-4ος αι. μ. Χ.)		

ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ *σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων*	**ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ**	**ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ**
	3	
Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο (δ).		

ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ *γενικού υποβάθρου, ειδικού υποβάθρου, ειδίκευσης γενικών γνώσεων, ανάπτυξης δεξιοτήτων*	Ειδικού υποβάθρου
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	Όχι
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Ελληνική
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	

(2) ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.

Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α

- *Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με το Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης*
- *Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης και το Παράρτημα Β*
- *Περιληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων*

Το ζητούμενο του μαθήματος είναι να κατανοήσουν οι φοιτητές την εμφάνιση και την άνοδο του Χριστιανισμού μέσα στους κόλπους της Ρωμαϊκής Οικουμένης. Μετά το πέρας των μαθημάτων οι φοιτητές θα είναι σε θέση να κατανοούν τις πολύπλευρες διαστάσεις του χριστιανικού φαινομένου όπως αυτός αναπτύχθηκε μέχρι τα τέλη του τετάρτου αιώνα μ.Χ.

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα;.

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών	*Σχεδιασμός και διαχείριση έργων*
	Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα
	Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον
Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις	*Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου*
Λήψη αποφάσεων	
Αυτόνομη εργασία	*Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής*
Ομαδική εργασία	*Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης*
Εργασία σε διεθνές περιβάλλον	*……*
Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον	*Άλλες…*
Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών	*…….*

Προαγωγή της ελεύθερης και δημιουργικής σκέψης.
Εξοικείωση με τις πρωτογενείς πηγές.
Ανάπτυξη της ιστορικής σκέψης.
Σεβασμός στη διαφορετικότητα

(3) ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Η ανάπτυξη και η διάδοση του Χριστιανισμού γύρω από τη Μεσόγειο και οι προκλήσεις που αντιμετώπισε. Η λατρεία, οι διωγμοί και οι αιρέσεις. Επίσης θα εξεταστούν φαινόμενα όπως η εμφάνιση και η διάδοση του μοναχισμού, η μυστηριακή λατρεία καθώς και οι εσχατολογική γραμματεία.

(4) ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ *Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.*	Πρόσωπο με πρόσωπο
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ *Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές*	**Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία**
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ *Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας.* *Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ.* *Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης σύμφωνα*	

Δραστηριότητα	***Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου***
	39
	30
	56

με τις αρχές του ECTS		
	Σύνολο Μαθήματος	***125***
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ *Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης* *Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες* *Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.*	Γραπτές εξετάσεις στην ελληνική γλώσσα	

(5) ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

-Προτεινόμενη Βιβλιογραφία : Κυρτάτας Δ., *Η Οδός και τα βήματα των πρώτων Χριστιανών* (Αθήνα: Εκδόσεις του εικοστού πρώτου: 2020
Brown P., *Η Κοινωνία και το Άγιο στην Υστερη Αρχαιότητα* (Αθήνα: Άρτος Ζωής, 2000)
de Ste. Croix G.E.M., *Ο Χριστιανισμός και η Ρώμη: Διωγμοί, Αιρέσεις και Ήθη* (Αθήνα: MIET, 2005)
-Συναφή επιστημονικά περιοδικά:

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

(1) ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	**ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗ**		
ΤΜΗΜΑ	**ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ**		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	**ΕΙΔΙΚΟ ΥΠΟΒΑΘΡΟ (ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΙΣΤΟΡΙΑ, ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ)**		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	**ΙΒΥ 219**	**ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ**	**5ο ,7Ο, ΠΤΥΧΙΟ (ΕΠΙΛΟΓΗΣ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΟ)**
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	**ΟΙ ΒΥΖΑΝΤΙΝΟΙ ΚΑΙ ΟΙ ΓΕΙΤΟΝΕΣ ΤΟΥΣ ΣΤΟΝ ΧΩΡΟ ΤΩΝ ΝΔ ΒΑΛΚΑΝΙΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΑΔΡΙΑΤΙΚΗΣ (12ος – 15ος ΑΙ.)**		

ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ *σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων*	**ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ**	**ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ**
	3	5
Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο (δ).	Σεμινάριο	

ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ *γενικού υποβάθρου, ειδικού υποβάθρου, ειδίκευσης γενικών γνώσεων, ανάπτυξης δεξιοτήτων*	Ειδικού υποβάθρου, ειδίκευσης, ανάπτυξης δεξιοτήτων
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	Βυζαντινή Ιστορία
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Ελληνική
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	Ναι (στην Ελληνική)
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	

(2) ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.

Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α

- *Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με το Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης*
- *Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης και το Παράρτημα Β*
- *Περιληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων*

Το σεμινάριο αποσκοπεί στην παρουσίαση της ιστορίας της Αδριατικής και των ηπειρωτικών χωρών τις οποίες αυτή περιβάλλει, κατά τον ύστερο Μεσαίωνα.

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος ο φοιτητής / τρια θα είναι σε θέση να:

- Γνωρίζει τα βασικά πολιτικά γεγονότα της περιόδου 12ου -15ου αι.
- Αντιλαμβάνεται τα πολιτικά μορφώματα που δημιουργήθηκαν στην περιοχή
- Κατανοεί τον γεωστρατηγικό χαρακτήρα της περιοχής και να εξηγεί τις επεμβάσεις των εμπλεκομένων δυνάμεων
- Αναλύει σημαντικά στρατιωτικά και πολιτικά γεγονότα
- Διεισδύει στις ιδιαιτερότητες των βαλκανικών λαών
- Να επεξεργάζεται ειδικότερα θέματα, όπως π.χ. η επέκταση των Σέρβων στην περιοχή της Ηπείρου, η πολιτική της Βενετίας έναντι των Κροατών, η «δημοκρατία» της Ραγούζας, οι αλβανικές φυλετικές αντιπαραθέσεις, κ.ά.

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα;.

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών	*Σχεδιασμός και διαχείριση έργων*
	Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα
	Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον
Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις	*Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου*
Λήψη αποφάσεων	
Αυτόνομη εργασία	*Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής*
Ομαδική εργασία	*Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης*
Εργασία σε διεθνές περιβάλλον	*……*
Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον	*Άλλες…*
Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών	*…….*

- Ανάλυση ιστορικών πηγών
- Ανάπτυξη κριτικής ικανότητας και ιστορικής σκέψης
- Επεξεργασία διεθνούς βιβλιογραφίας
- Αντιμετώπιση ερευνητικών προβλημάτων π.χ. Σερβοκρατία στην Ήπειρο, κ.ά
- Εκμάθηση μέρους της ιστορίας των μεσαιωνικών βαλκανικών κοινωνιών
- Σεβασμός στην πολυπολιτισμικότητα

(3) ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Α. Εισαγωγική παρουσίαση της ιστορίας της Αδριατικής κατά την περίοδο 12ος – 15ος αι. – Παρουσίαση των εμπλεκόμενων εθνοτήτων

Β. Εργασίες - Ανάλυση ειδικότερων θεμάτων, όπως π.χ. η σερβική επέκταση στην Ήπειρο, κ.ά – Αντιμετώπιση μεθοδολογικών προβλημάτων

Γ. Παρουσίαση εργασιών

(4) ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ *Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.*	
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ *Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές*	
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ *Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας.* *Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ.* *Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης σύμφωνα με τις αρχές του ECTS*	

Δραστηριότητα	***Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου***
Διαλέξεις	15
Ανάλυση πηγών	25
Μελέτη και ανάλυση βιβλιογραφίας	25
Συγγραφή εργασίας	60
Σύνολο Μαθήματος	**125**

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ *Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης* *Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες* *Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.*	Γλώσσα αξιολόγησης: Ελληνική. Σύνταξη γραπτής εργασίας και παρουσίαση αυτής στην αίθουσα - Δημόσια παρουσίαση της εργασίας

(5) ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Α. ΣΥΓΓΡΑΜΑΤΑ ΓΙΑ ΤΟΝ ΕΥΔΟΞΟ

- Συγκέλλου Ε., *Μεσαιωνική Ήπειρος. Η νεώτερη έρευνα. Εξελίξεις και προοπτικές*, [Μουσικοφιλολογικός Σύλλογος Άρτης «Ο Σκουφάς»], Άρτα 2024.
(ΚΩΔ. ΕΥΔΟΞΟΣ: **133029885**)

Β. ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Ασωνίτης Σ., *Η Κέρκυρα και τα ηπειρωτικά παράλια στα τέλη του Μεσαίωνα (1386 - 1462),* εκδ. University Studio Press, 2009.
- Ο ίδιος, *Ανδηγαυική Κέρκυρα,* Κέρκυρα 1999.
- Fine, J.V.A. Jr., *The Late Medieval Balkans. A critical survey from the twelfth century to the Ottoman Conquest,* Michigan 1997.
- Νυσταζοπούλου-Πελεκίδου Μ., *Οι βαλκανικοί λαοί κατά τους μέσους χρόνους,* εκδ. Βάνιας, 1992
- Η ίδια, *Οι Βαλκανικοί λαοί. Από την τουρκική κατάκτηση στην εθνική αποκατάσταση, 14ος -19ος αι.,* Θεσσαλονίκη 1991.
- Nicol D., *Βυζάντιο και Βενετία*, μετ. Χ.Α. Μουτσοπούλου, Αθήνα 2004.
- Ο ίδιος, *Οι τελευταίοι αιώνες του Βυζαντίου 1261-1453,* μετ. Σ. Κομνηνός, Αθήνα 2005.
- Ο ίδιος, *Το Δεσποτάτο της Ηπείρου, 1267-1479. Μια συνεισφορά στην ιστορία της Ελλάδας κατά τον Μεσαίωνα,* (ελλ. μετ.) Αθήνα 1991.
- Ντούρου-Ηλιοπούλου Μ., *Από τη Δυτική Ευρώπη στην Ανατολική Μεσόγειο. Οι σταυροφορικές ηγεμονίες στη Ρωμανία (13ος -15ος αι.). Πολιτικές και θεσμικές πραγματικότητες,* Αθήνα 2012.
- Παπανδριανός Ι., *Διαβαλκανικά Ιστορικά Δοκίμια. Α΄ τόμος: Οι Βαλκανικοί λαοί από την κάθοδο των Σλάβων ως την εμφάνιση των Οθωμανών, 7ος –μέσα 14ου αι.,* Θεσσαλονίκη 1998.
- Σαββίδης Α., , *Σελίδες από τη βαλκανική αντίδραση στην οθωμανική επέκταση κατά τον 14ο και 15ο αι. Ουγγλέσης – Ουνυάδης – Καστριώτης – Κλαδάς,* Αθήνα-Θεσσαλονίκη 1991.
- Sugar P., *Η νοτιοανατολική Ευρώπη κάτω από την οθωμανική κυριαρχία, 1354-1804,* μετ. Π. Μπαλουξή, τ. Α΄, Αθήνα 1994.
- Συγκέλλου Ε., *Ο πόλεμος στον δυτικό ελλαδικό χώρο κατά τον ύστερο Μεσαίωνα (13ος-15ος αι.)* [ΕΙΕ/ ΙΒΕ, Μονογραφίες 8], Αθήνα 2008.

- *Βαλκάνια και Ανατολική Μεσόγειος (12ος-17ος αι.). Πρακτικά Διεθνούς Συμποσίου στη μνήμη Δ.Α. Ζακυθηνού* [ΕΙΕ/ΙΒΕ], Αθήνα 1998.
- *Βυζάντιο και Σερβία κατά τον ΙΔ΄αιώνα,* Αθήνα 1996.
-*Ο ύστερος Μεσαιωνικός κόσμος, 11ος -16ος αι.,* εκδ. Α. Σαββίδης – Ν. Νικολούδης, Αθήνα 2007.

1. ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	**Φιλοσοφική**		
ΤΜΗΜΑ	**Ιστορίας και Αρχαιολογίας**		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	**Προπτυχιακό**		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	**ΙΒΥ 238**	**ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ**	**Ε', Ζ'**
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	**Κωνσταντινούπολη: Πόλη και κοινωνία**		

ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	**ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ**	**ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ**
	3	5

ΓΝΩΣΤΙΚΟ ΠΕΔΙΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Ειδικού υποβάθρου.
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	-
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Ελληνική
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	Ναι
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	-

2. ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα
Σεμιναριακό μάθημα στο οποίο επί τη βάσει των εργασιών θα παρουσιαστεί η εικόνα της Κωνσταντινούπολης ως πρωτεύουσας του Βυζαντίου με τις παντοειδείς δομές της (πολιτικές, εκκλησιαστικές, οικονομικές, κοινωνικές) από την ίδρυσή της έως την κατάληψή της από τους Οθωμανούς το 1453. Οι φοιτητές θα αποκτήσουν μια πρώτη εικόνα για την πρωτεύουσα του Βυζαντίου με όλες τις λειτουργίες της ως πόλης, διοικητικού κέντρου και πόλου έλξης κοινωνικών δραστηριοτήτων.
Γενικές Ικανότητες
Εξοικείωση με την επιστημονική έρευνα και τη συγγραφή επιστημονικών δοκιμίων στον χώρο των βυζαντινών σπουδών.

3. ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Εισαγωγή και παρουσίαση των μεθόδων της έρευνας, instrumenta studiorum, παρουσίαση και εξήγηση των θεμάτων των σεμιναριακών εργασιών. Ακολούθως σε κάθε μάθημα οι συμμετέχοντες θα παρουσιάζουν την πρόοδο της έρευνάς τους, θα ακολουθεί συζήτηση επί των προβλημάτων και θα παρουσιάζουν ξενόγλωσσα άρθρα σχετικά με την εργασία τους.

4. ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

<table>
<tr><td>ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ.</td><td>Παράδοση πρόσωπο με πρόσωπο</td></tr>
<tr><td>ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ</td><td>Έντονη χρήση παρουσίασης power point</td></tr>
<tr><td>ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ</td><td>Εκπαιδευτική εκδρομή στην Κωνσταντινούπολη.</td></tr>
<tr><td></td><td>
<table>
<tr><th>Δραστηριότητα</th><th>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</th></tr>
<tr><td>Διαλέξεις</td><td>39 ώρες</td></tr>
<tr><td>Αυτόνομη μελέτη</td><td>40 ώρες</td></tr>
<tr><td>Εκπαιδευτική εκδρομή</td><td>46 ώρες</td></tr>
<tr><td>Σύνολο Μαθήματος</td><td>125 ώρες</td></tr>
</table>
</td></tr>
<tr><td>ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ</td><td>Η βαθμολόγηση των συμμετεχόντων θα γίνει αποκλειστικά επί τη βάσει των γραπτών εργασιών που θα παραδώσουν και της παρουσίασης αυτών.</td></tr>
</table>

5. ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Θα παρουσιασθεί βιβλιογραφία κατά την διάρκεια του σεμιναρίου.

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

(1) ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	**ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗ**			
ΤΜΗΜΑ	**ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ**			
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	**ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ "ΒΥΖΑΝΤΙΝΕΣ ΣΠΟΥΔΕΣ"**			
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	**ΙΒΥ 103**	**ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ**	**Ε΄, Ζ΄**	
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	**ΟΙ ΣΤΑΥΡΟΦΟΡΙΕΣ ΤΟΥ 12ου ΑΙΩΝΑ**			
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ			**ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ**	**ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ**
			3	15
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Ειδικού υποβάθρου - Ειδίκευσης			
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	-			
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Ελληνική			
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	Ναι			
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	-			

(2) ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα
Στο πλαίσιο του μαθήματος οι φοιτητές αναλύουν τις προσπάθειες επιβίωσης των σταυροφορικών κρατών στην Ανατολή, μετά το τέλος της πρώτης σταυροφορίας, εν μέσω των επιθετικών διαθέσεων των Σελτζουκικών εμιράτων της Μικράς Ασίας, των Φατιμιδών της Αιγύπτου και των άλλων μουσουλμάνων ηγεμόνων που τα περιέβαλλαν. Παράλληλα, αναλύουν τις σχέσεις των φιλόδοξων ηγεμόνων τους με την αυτοκρατορική εξουσία της Κωνσταντινούπολης, όπως αυτές διαμορφώθηκαν μετά και από τις αποτυχημένες σταυροφορίες του 1100. Μέσα από βυζαντινές, δυτικές, αραβικές, αρμενικές και άλλες πηγές διερευνούν τις σχέσεις Βυζαντίου και Δύσης στα πλαίσια της δεύτερης και της τρίτης σταυροφορίας, ενώ εξετάζουν τις σχέσεις των Φράγκων ηγεμόνων μεταξύ τους και το ρόλο της παπικής εκκλησίας. Μετά την ολοκλήρωση των μαθημάτων οι φοιτητές θα μπορούν: -να αξιολογήσουν το ρόλο των σταυροφορικών κρατών στη μεταβολή του status της βυζαντινής αυτοκρατορίας στην ανατολική Μεσόγειο. -να αξιολογήσουν το ρόλο της παπικής εκκλησίας στην εδραίωση του σταυροφορικού πνεύματος στα πλαίσια των αξιώσεών της επί των εκκλησιών της Ανατολής.

-να αξιολογήσουν το ρόλο των ιταλικών ναυτικών πόλεων και των Στρατιωτικών Ταγμάτων στις εξελίξεις στο χώρο της ανατολικής Μεσογείου.
- να αξιολογούν την αλληλεπίδραση των εξελίξεων σε Δύση και Ανατολή κατά τη μεσαιωνική περίοδο.
- να αξιολογούν τη διαφορετική εξελικτική πορεία Κράτους και Εκκλησίας σε Δύση και Ανατολή και να εξάγουν συμπεράσματα ακόμα και για τη σύγχρονή τους πραγματικότητα σε σχέση με άλλες ευρωπαϊκές χώρες.
- να διακρίνουν μέσα από τη συγκριτική μελέτη των πηγών του ρόλου της οπτικής του εκάστοτε συγγραφέα στην απεικόνιση της σύγχρονής του πραγματικότητας.
- να εκπονούν μια επιστημονική εργασία αξιοποιώντας δημιουργικά τις πηγές και τη δευτερεύουσα βιβλιογραφία που έχουν στη διάθεσή τους.

Γενικές Ικανότητες

Έρευνα, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων με τη χρήση των απαιτούμενων τεχνολογιών πληροφορίας και επικοινωνιών.
Παραγωγή καινοτόμων ιδεών.
Κριτική και αυτοκριτική
Παραγωγή ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης.

(3) ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

- Τα σταυροφορικά κράτη στη Συρία και την Παλαιστίνη
- Οι σταυροφορίες του 1101
- Οι ιταλικές ναυτικές πόλεις στους Αγίους Τόπους μετά την Πρώτη Σταυροφορία
- Η επίθεση του Νορμανδού Βοημούνδου εναντίον της βυζαντινής αυτοκρατορίας (1107) και η συνθήκη της Δεάβολης.
- Ο Βαλδουίνος Α΄ των Ιεροσολύμων και το Βυζάντιο
- Ίδρυση των Στρατιωτικών Ταγμάτων
- Ο Ιωάννης Β΄ Κομνηνός και η Αντιόχεια
- Ο Βερνάρδος του Κλαιρβώ και η κήρυξη της Β΄ Σταυροφορίας
- Η Β’ Σταυροφορία και η εξέλιξή της
- Σταυροφορικά κάστρα
- Η Γ΄ Σταυροφορία και η εξέλιξή της
- Η εντεινόμενη εχθρότητα μεταξύ Βυζαντινών και Φράγκων ως αποτέλεσμα και της διέλευσης των σταυροφορικών στρατευμάτων από τα βυζαντινά εδάφη.
- Μελέτη επιλεγμένων χωρίων από τις πηγές

(4) ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ	Πρόσωπο με πρόσωπο

ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ	Χρήση παρουσίασης με Power Point
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	

Δραστηριότητα	***Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου***
Μελέτη βιβλιογραφίας	60 ώρες
Ανάλυση των πηγών	15 ώρες
Εκπόνηση επιστημονικής εργασίας	50 ώρες
ΣΥΝΟΛΟ	125 ώρες

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ	Επιστημονική εργασία. Δημόσια παρουσίαση.

(5) ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑΤΑ ΓΙΑ ΤΟΝ ΕΥΔΟΞΟ

- S. RUNCIMAN, Η ιστορία των σταυροφοριών. Το βασίλειο της Ιερουσαλήμ και η φραγκική Ανατολή, 1100-1187, Εκδ. Γκοβόστη, Αθήνα, 2006.
- Χ. ΤΖΟΝΑΘΑΝ, Το Βυζάντιο και οι Σταυροφορίες, εκδ. Ωκεανίδα, Αθήνα 2003.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- M. BALARD, The Papacy and the crusades. Proceedings of the VIIth Conference of the Society for the Study of the Crusades and the Latin East: Crusades-Subsidia 3, New York 2011.
- M. BARBER, The Military Orders. Fighting for the Faith and Caring for the Sick, Routledge, New York 1994.
- A. J. BOAS, The Crusader World, Routledge, New York 2016.
- M. M. BOM, Women in the Military Orders of the Crusades, Palgrave, Macmillan, New York, 2013.
- M. BULL, Eyewitness and Crusade Narrative. Perception and Narration in Accounts of the Second, Third and Fourth Crusades, New York 2018.
- C. MORRIS, The Papal Monarchy. The Western Church from 1050 to 1250, Oxford, 1989.

- G. CONSTABLE, Crusaders and Crusading in the Twelfth Century, New York 2008.
- M. FAVREAU-LILIE, Die Italiener im Heiligen Land vom ersten Kreuzzug bis zum Tode Heinrichs von Champagne (1098-1197), Amsterdam 1989.
- N. HOUSLEY, Knighthoods of Christ. Essays on the History of the Crusades and the Knights Templar, Presented to Malcolm Barber, Aldershot, England, 2007.
- R. J. LILIE, Byzantium and the Crusader States, 1096-1204, POIKILA BYZANTINA, Oxford 1993.
- N. MORTON, The Medieval Military Orders, 1120-1314, Routledge, New York, 2013.
- J. PHILLIPS, The Second Crusade. Extending the Frontiers of Christendom, Hampshire, 2007.

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

(1) ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	**ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗ**		
ΤΜΗΜΑ	**ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ**		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	**Προπτυχιακό**		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	**ΙΒΥ 104**	**ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ**	**Ε' Ζ' (Επ. Υπ.)**
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	**ΤΟ ΒΥΖΑΝΤΙΟ ΤΟΥ 11ου ΑΙΩΝΑ (1025-1081): ΟΙ ΜΑΡΤΥΡΙΕΣ ΤΩΝ ΠΗΓΩΝ**		

ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ *σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων*	**ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ**	**ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ**
	3	5
Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο (δ).		

ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ *γενικού υποβάθρου, ειδικού υποβάθρου, ειδίκευσης γενικών γνώσεων, ανάπτυξης δεξιοτήτων*	Γενικού υποβάθρου
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Ελληνικά, Αγγλικά
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	Ναι
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	

(2) ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.

Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α

- *Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με το Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης*
- *Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης και το Παράρτημα Β*
- *Περιληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων*

Στο πλαίσιο του μαθήματος θα εξεταστεί η αντίληψη που είχαν για την κρίση του 11ου αιώνα οι σύγχρονοι ή οι λίγο μεταγενέστεροι βυζαντινοί συγγραφείς, ενώ θα εντοπιστούν τα βασικότερα σημεία της κριτικής τους. Θα αναζητηθούν τα αίτια της αναποτελεσματικότητας του βυζαντινού στρατού στην αντιμετώπιση των σελτζουκικών επιδρομών στην ανατολή, με κορυφαία εκδήλωσή της την ήττα των βυζαντινών στρατευμάτων το 1071 στο Μαντζικέρτ, ενώ θα εκτιμηθεί και η αποτελεσματικότητα των μεταρρυθμιστικών μέτρων που έλαβαν οι αυτοκράτορες του 11ου αιώνα στον τομέα της οικονομίας. Οι μαρτυρίες των βυζαντινών ιστορικών και χρονογραφικών έργων θα συνεκτιμηθούν, προκειμένου να προβληθούν ανάγλυφα οι επιτυχημένες ή όχι επιλογές των αυτοκρατόρων της τόσο κρίσιμης περιόδου από τον θάνατο του Βασιλείου Β' έως την άνοδο του Αλεξίου Α' Κομνηνού στον βυζαντινό αυτοκρατορικό θρόνο.

Μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος ο φοιτητής/τρια θα είναι σε θέση:

να κατανοήσει τις αλλαγές που επήλθαν στον βυζαντινό κόσμο κατά τον 11ο αιώνα

να μελετά συγκριτικά τις πηγές, ώστε να εξάγει ασφαλή συμπεράσματα σχετικά με τα γεγονότα

να διακρίνει την κριτική ή όχι στάση των πηγών απέναντι στα γεγονότα και να εξάγει συμπεράσματα για την αξιοπιστία τους.

να αξιολογεί την αποτελεσματικότητα των μεταρρυθμίσεων σε περιόδους κρίσεων.

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα;.

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών	Σχεδιασμός και διαχείριση έργων
Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις	Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα
Λήψη αποφάσεων	Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον
Αυτόνομη εργασία	Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου
Ομαδική εργασία	Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής
Εργασία σε διεθνές περιβάλλον	Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης
Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον	……
Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών	

Άλλες… …….
Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών. Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

(3) ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Το μάθημα ολοκληρώνεται σε 13 τρίωρα μαθήματα που θα αποτελούν κυρίως διαλέξεις. Θα γίνει λόγος για τη διακυβέρνηση της αυτοκρατορίας επί Βασιλείου Β', τις αλλαγές στη δομή της κοινωνικής κορυφής μετά την εποχή του Βασίλειου Β', τον βυζαντινό στρατό τον 11ο αιώνα, τους ακαδημαϊκούς θεσμούς του 11ου αιώνα, το Βυζάντιο και τους ξένους πολιτισμούς, το σχίσμα του 1054, το Βυζάντιο και τους Νορμανδούς τον 11ο αιώνα. Θα γίνει, εξάλλου, συνολική αξιολόγηση του status της βυζαντινής αυτοκρατορίας λίγο πριν την έναρξη των Σταυροφοριών σε σχέση και με τις εκτιμήσεις των συγχρόνων, όπως αυτές προκύπτουν από τις μαρτυρίες των έργων τους. Οι φοιτητές μπορούν να αναλάβουν προαιρετικά γραπτή εργασία, της οποίας ο βαθμός θα προστεθεί στη βαθμολογία που θα διαμορφωθεί ύστερα από γραπτή γενική εξέταση.

(4) ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ *και* ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ *Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.*	Πρόσωπο με πρόσωπο
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ *Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές*	Χρήση Τ.Π.Ε. στη διδασκαλία
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ *Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας.* *Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ.* *Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης σύμφωνα με τις αρχές του ECTS*	

Δραστηριότητα	***Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου***
Αυτόνομη μελέτη	60 ώρες
Προετοιμασία πηγών	15 ώρες
Αυτόνομη εργασία στην αναγνώριση των πηγών	50 ώρες
Σύνολο Μαθήματος	**125 ώρες**

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ *Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης* *Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες* *Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.*	Γραπτή τελική εξέταση

(5) ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Βιβλιογραφία : -

- M. ANGOLD, Η βυζαντινή αυτοκρατορία από το 1025 έως το 1204. Μια πολιτική ιστορία. Εκ Παπαδήμα, ISBN: 960-206-379-3, κωδικός στον Εύδοξο: 8107.

- J. C. CHEYNET, Ο βυζαντινός κόσμος, τόμος Β'. Η βυζαντινή αυτοκρατορία (641-1204), εκδ. Πόλις, 2011

- A. P. KAZHDAN-A. W. EPSTEIN, Αλλαγές στον βυζαντινό πολιτισμό κατά τον 11ο και 12ο αιών MIET, Αθήνα 1997, ISBN 960-250-130-8, κωδικός στον Εύδοξο: 43860.

φή επιστημονικά περιοδικά:

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

(1) ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗ		
ΤΜΗΜΑ	ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΟ		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	**ΙΒΥ 220**	**ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ**	Ε & Ζ
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΠΡΩΙΜΗ ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ : ΙΣΤΟΡΙΑ, ΚΟΙΝΩΝΙΑ, ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ & ΕΞΩΤΕΡΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ		

ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ *σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων*	**ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ**	**ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ**
	3	5
Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο (δ).	ΦΥΣΙΚΗ ΠΑΡΑΔΟΣΗ	

ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ *γενικού υποβάθρου, ειδικού υποβάθρου, ειδίκευσης γενικών γνώσεων, ανάπτυξης δεξιοτήτων*	ΜΑΘΗΜΑ ΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	ΟΧΙ
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Ελληνικά και για φοιτητές του προγράμματος ανταλλαγών Erasmus + γλώσσα εξέτασης Αγγλικά και Γαλλικά
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	ΝΑΙ
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	

(2) ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.

Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α

- *Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με το Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης*
- *Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης και το Παράρτημα Β*
- *Περιληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων*

Το μάθημα εστιάζει στην διερεύνηση της Πρώτο – βυζαντινής περιόδου (3ος – 7ος αι.).

Επιδιώκεται :

Α. η εξοικείωση των σπουδαστών με τις πηγές της περιόδου, την ιστορία τους, την κριτική τους προσέγγιση και την αξιοποίηση της δευτερεύουσας βιβλιογραφίας

Β. η κατανόηση της περιόδου ως ορισμένου ιστορικού χώρου,

Γ. η κατανόηση των θεμελιωδών γεγονότων της περιόδου, της δυναμικής τους και του τρόπου που διαμόρφωσαν την Βυζαντινή Ιστορία (π.χ. θεσμοί, δίκαιο, πολιτική),

Δ. ο σχηματισμός κριτικής στάσης απέναντι στα γεγονότα και την αναγωγή τους σε σύγχρονα ιστορικά μεγέθη, εξελίξεις, ιστορικά φαινόμενα.

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα;.

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών	*Σχεδιασμός και διαχείριση έργων*
	Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα
	Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον
Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις	*Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου*
Λήψη αποφάσεων	
Αυτόνομη εργασία	*Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής*
Ομαδική εργασία	*Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης*
Εργασία σε διεθνές περιβάλλον	*……*
Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον	*Άλλες…*
Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών	*…….*

- Ανάλυση ιστορικών πηγών
- Ανάπτυξη κριτικής ικανότητας και ιστορικής σκέψης
- Αξιοποίηση των υλικών τεκμηρίων
- Αυτόνομη χρήση βιβλιογραφίας
- Εξοικείωση με ηλεκτρονικά εργαλεία έρευνας στον τομέα των Μεσαιωνικών και Βυζαντινών σπουδών
- Παραγωγή πρωτότυπων ερευνητικών ιδεών

(3) ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Το μάθημα προσεγγίζει την Πρώτο – Βυζαντινή Περίοδο (3ος – 7ος αι.) από την ερευνητική σκοπιά της πολιτικής (εσωτερικής και εξωτερικής), της θεσμικής και νομικής και της κοινωνικής ιστορίας.

(4) ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

<table>
<tr><td>ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ
Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.</td><td>Παράδοση πρόσωπο με πρόσωπο</td></tr>
<tr><td>ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ
Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές</td><td>Χρήση παρουσίασης powerpoint και σχετικού οπτικοακουστικού υλικού.</td></tr>
<tr><td>ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ
Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας.
Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ.

Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή</td><td>
<table>
<tr><th>Δραστηριότητα</th><th>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</th></tr>
<tr><td>Αυτόνομη μελέτη</td><td>110 ώρες</td></tr>
<tr><td>Προετοιμασία πηγών</td><td>15 ώρες</td></tr>
<tr><td>Σύνολο Μαθήματος</td><td>125</td></tr>
</table>
</td></tr>
</table>

για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης σύμφωνα με τις αρχές του ECTS	
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ *Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης* *Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες* *Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.*	Γλώσσα αξιολόγησης: Ελληνικά και για φοιτητές του προγράμματος ανταλλαγών Erasmus+ Αγγλικά και Γαλλικά. Γραπτή εξέταση : Ερωτήσεις κατανόησης ιστορικών κειμένων με παράλληλη απαίτηση για περιγραφή, ανάπτυξη και αξιολόγηση των κειμένων αυτών. Ερωτήσεις α. ανάπτυξης, β. κρίσης γ. και σύντομης απάντησης.

(5) ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Barker, J.W., Justinian and the Later Roman Empire, Madison, 1966.
Barnes, T.D., *Constantine and Eusebius*, CUP, 1981.
Beck, H.G., *Η Βυζαντινή Χιλιετία*, MIET, Αθήνα, 2009.
Brakke, D., *Athanasius and the Politics of Asceticism*, OUP, 1995.
Brown, P., *Ο κόσμος της Ύστερης Αρχαιότητας, 150 – 750 μ.Χ.*, Αθήνα, 1988.
Brown, P., *The Rise of Western Christendom: Triumph and Diversity A.D. 200–1000*, OUP, 1988.
Cameron, A., *The Last Pagans of Rome*, OUP, 2011.
Dagron, G., *Η γέννηση μιας πρωτεύουσας. Η Κωνσταντινούπολη και οι θεσμοί της, 330-451*, MIET, Αθήνα, 2009.
De Ste Croix, G.E.M., *Ο Χριστιανισμός και η Ρώμη. Διωγμοί, Αιρέσεις και Ήθη*, MIET, Αθήνα, 2010.
Dixon, P., *Barbarian Europe*, NY, 1976.
Evans, J.A.S, *Η εποχή του Ιουστινιανού*, Αθήνα, 1999.
Lot, F., *The End of the Ancient World and the Beginnings of the Middle Ages*, NY, 1961.
Galvão – Sobrinho, C.R., *Doctrine ans Power : Theological Controversy and Christian Leadership in the Later Roman Empire*, Berkeley, 2013.
Harmless, W.S.J., *Desert Christians: An introduction to the Literature of Early Monasticism*, OUP, 2004.
Harries, J. – Wood, I., *The Theodosian Code. Studies in the Imperial Law of Late Antiquity*, London, 1993.

Heather, P., *The Fall of the Roman Empire : A New History*, London, 2005.
Hendy, M.F., *Studies in the Byzantine Monetary Economy c. 300-1453*, CUP, 1985.
Kaldellis, A., *Romanland: Ethnicity and Empire in Byzantium*, CUP, 2019.
Hitti, P., *History of the Arabs*, London, 1970.
Lenski, N., *Failure of Empire : Valens and the Roman State in the Fourth Century A.D.*, Berkeley, 2002.
Maraval, P., *Théodose le Grand (379-395). Le pouvoir et la foi*, Paris, 2009.
McGill, S. – Sogno, C. – Watts, E. (ed.), *From the Tetrarchs to the Theodosians : Later Roman History and Culture, 284 – 450 CE*, CUP, 2010.
Millar, F., *A Greek Roman Empire : Power and Belief under Theodosius II (408-450)*, Berkeley, 2006.
Musset, L., *The Germanic Invasions : The Making of Europe, AD 400 – 600*, Amsterdam, 1975.
Nicholas, D., *Η εξέλιξη του Μεσαιωνικού Κόσμου : Κοινωνία, Διακυβέρνηση και Σκέψη στην Ευρώπη (312-1500)*, ΜΙΕΤ, Αθήνα, 2009.
Rapp, C., *Holy Bishops in Late Antiquity : The Nature of Christian Leadership in an Age of Transition*, Berkeley, 1005.
Rees, R., *Diocletian and Tetrarchy*, Edinburgh, 2004.
Rostovtzeff, M., *Ρωμαϊκή Ιστορία*, Παπαζήσης, Αθήνα, 1984.
Sauer, E.W., *Sasanian Persia : Between Rome and the Steppes of Eurasia*, Edinburgh, 2017.
Todd, M., *The Barbarians : Goths, Franks and Vandals*, London, 1972.
Tompson, E.A., *Romans and Barbarians : The Decline of the Western Empire*, Madison, 1982.
Van Dam, R., *The Roman Revolution of Constantine*, CUP, 2007.
Veyne, P., *Η Ελληνορωμαϊκή Αυτοκρατορία*, Εστία, Αθήνα, 2020.
Veyne, P., *Όταν ο κόσμος μας έγινε χριστιανικός (312-394 μ.Χ.)*, Εστία, Αθήνα, 2019.
Ward – Perkins, B., *The Fall of Rome and the End of Civilization*, OUP, 2005.
Μπουραζέλης, Κ., *Οι Τρόφιμοι της Λύκαινας. Συνοπτική ιστορία των Ρωμαίων και της πολιτείας τους από την ίδρυση της Ρώμης έως και την εποχή του Διοκλητιανού (753 π.Χ. – 305 μ.Χ.)*, ΜΙΕΤ, Αθήνα, 2017.
Τρωϊάνος, Σπ., *Οι Πηγές του Βυζαντινού Δικαίου*, Σάκκουλας, Αθήνα, 1999.
Φειδάς, Βλ., *Εκκλησιαστική Ιστορία Α΄*, Αθήνα, 2002.
ΧΑΝΙΩΤΗΣ, Α., *Η Εποχή των Κατακτήσεων. Ο ελληνικός κόσμος από τον Αλέξανδρο στον Αδριανό (336 π.Χ. – 138 μ.Χ.)*, ΠΕΚ, Ηράκλειο, 2022.

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

(1) ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗ		
ΤΜΗΜΑ	ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΟ		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	**ΙΒΥ221**	**ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ**	**Ε, Ζ**
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Οικονομική Ιστορία του Βυζαντινού Κράτους		

ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ *σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων*	**ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ**	**ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ**
	3	5
Παράδοση		
Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο (δ).		

ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ *γενικού υποβάθρου, ειδικού υποβάθρου, ειδίκευσης γενικών γνώσεων, ανάπτυξης δεξιοτήτων*	Μάθημα ειδίκευσης
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	Όχι
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Ελληνικά και για φοιτητές του προγράμματος ανταλλαγών Erasmus + γλώσσα εξέτασης Αγγλικά και Γαλλικά
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	Ναι
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	

(2) ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.

Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α

- *Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με το Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης*
- *Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης και το Παράρτημα Β*
- *Περιληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων*

Το μάθημα αποτελεί επισκόπηση της Οικονομικής Ιστορίας της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας από τον 4ο αιώνα έως και την Άλωση της Κωνσταντινούπολης (1453).

Σκοπό του έχει την κατανόηση της Ιστορίας της Οικονομίας του Βυζαντινού Κράτους ως διακριτού ιστορικού τομέα που ωστόσο βρίσκεται σε απόλυτη εξάρτηση με τα ιστορικά, κοινωνικά και πνευματικά φαινόμενα.

Επιδιώκεται η εξοικείωση των σπουδαστών με τους θεμελιώδεις βυζαντινούς δικαιϊκούς και οικονομικούς θεσμούς και τις ανάλογες αρχές όπως το φορολογικό σύστημα, η τεχνολογία, το εμπόριο, η νομισματική πολιτική, η γεωργία, η εμπορική ναυτιλία, η κρατική ιδεολογία, οι φυσικοί συντελεστές, οι πλουτοπαραγωγικές δυνάμεις, οι δομές – παράγοντες ανάπτυξης της παραγωγής ή και ο ρόλος των επιμέρους μη κρατικών οικονομικών παραγόντων όπως για παράδειγμα οι γαιοκτήμονες.

Αναλόγως θα εξεταστούν «σταθερές» βυζαντινές διοικητικές αρχές και «νοοτροπίες εξουσίας» που χαρακτηρίζουν διαχρονικά την βυζαντινή οικονομική ιστορία και το ανάλογο αυτοκρατορικό νομοθετικό πρόγραμμα. Ως εκ τούτου η Βυζαντινή Οικονομική Ιστορία θα θεωρηθεί σε σχέση με το εγγύς και το ευρύτερο διεθνές περιβάλλον.

Τέλος εξετάζεται η επίδραση που η χριστιανική πνευματικότητα άσκησε στην οικονομική θεωρία μέσω εννοιών όπως για παράδειγμα η *ακτημοσύνη* και ο ρόλος της Εκκλησίας και των μοναστηριών στην διαμόρφωση του βυζαντινού οικονομικού μοντέλου.

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα;.

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών
Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις
Λήψη αποφάσεων
Σχεδιασμός και διαχείριση έργων
Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα
Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον
Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου

Αυτόνομη εργασία	*Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής*
Ομαδική εργασία	*Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης*
Εργασία σε διεθνές περιβάλλον	*……*
Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον	*Άλλες…*
Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών	*…….*

- Κατανόηση της σημασίας της Οικονομικής Ιστορίας της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας ως διακριτού ιστορικού αντικειμένου της Ιστορίας των Βυζαντινών θεσμών
- Εξοικείωση με το οικονομικό επιστημολογικό περιβάλλον
- Εξοικείωση με τους βυζαντινούς οικονομικούς θεσμούς
- Ένταξη της Οικονομικής Ιστορίας του Βυζαντινού Κράτους στο φάσμα της Παγκόσμιας Οικονομικής Ιστορίας
- Συσχετισμός και σύνδεση των οικονομικών φαινομένων με τα κοινωνικά και ιστορικά φαινόμενα
- Συσχετισμός και σύνδεση των οικονομικών φαινομένων με σύγχρονες θεωρίες
- Ανάλυση ιστορικών πηγών
- Ανάπτυξη κριτικής ικανότητας και ιστορικής σκέψης
- Αξιοποίηση των υλικών τεκμηρίων
- Αυτόνομη χρήση βιβλιογραφίας
- Εξοικείωση με ηλεκτρονικά εργαλεία έρευνας στον τομέα των Μεσαιωνικών και Βυζαντινών σπουδών
- Παραγωγή πρωτότυπων ερευνητικών ιδεών

(3) ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Το μάθημα εξετάζει την οικονομική ιστορία της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας από τον 4ο αιώνα έως και την Άλωση της Κωνσταντινούπολης (1453). Το μάθημα αναπτύσσεται χρονολογικά και θεματικά επιτρέποντας την εξέταση της προοδευτικής μετάβασης της οικονομίας από την Αρχαιότητα στον Μεσαιωνικό κόσμο, της δημιουργίας του μεικτού βυζαντινού οικονομικού μοντέλου και των δομών της ύστερης προβιομηχανικής εποχής. Αναλόγως εξετάζονται οι θεμελιώδεις οικονομικοί και νομικοί θεσμοί της Οικονομικής Ιστορίας του Βυζαντινού Κράτους.

(4) ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ *Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.*	Παράδοση πρόσωπο με πρόσωπο (στην αίθουσα)
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ *Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές*	Χρήση ΤΠΕ στην διδασκαλία
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ *Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας.* *Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ.* *Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης σύμφωνα με τις αρχές του ECTS*	

Δραστηριότητα	***Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου***
Διαλέξεις	100
Μελέτη και ανάλυση ιστορικών πηγών	25
Σύνολο Μαθήματος	***125***

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ *Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης* *Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες* *Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.*	Γλώσσα αξιολόγησης: Ελληνική (για φοιτητές του προγράμματος Erasmus+ κατά περίπτωση εξέταση στην Αγγλική και Γαλλική). Γραπτή εξέταση με ερωτήσεις ανάπτυξης και ερωτήσεις κατανόησης ιστορικών κειμένων διδαχθέντων στην αίθουσα.

(5) ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Allen R., Παγκόσμια Οικονομική Ιστορία, ΠΕΚ, Irakleon, 2023.

Angold M., The Byzantine Aristocracy, IX – XIII Centuries, Oxford, 1984.

Ashtor E., A Social and Economic History of the Near East in the Middle Ages, London, 1976.

Cavanaugh W., Continuity and Change in a Greek rural Landscape : the Laconian Survey, London, 2002.

Charanis P., Studies in the Demography of the Byzantine Empire, London, 1972.

Frankopan P., Οι Δρόμοι του Μεταξιού, Αλεξάνδρεια, Athens, 2022.

Haldon J., A Social History of Byzantium, Chichester, 2009.

Harvey, A., Οικονομική ανάπτυξη στο Βυζάντιο 900-1200, MIET, Athen, 1997.

Hendy M.F., Coinage and Money in the Byzantine Empire (1081-1261), Washington DC, 1969.

Hendy M.F., Studies in the Byzantine Monetary Economy, Cambridge, 1985.

Hendy M.F., The Economy, Fiscal Administration and Coinage of Byzantium, Northampton, 1989.

Jacoby D., Commercial Exchange Across the Mediterranean. Byzantium the Crusader Levant, Egypt and Italy, 2005.

Jones A.H.M., The Later Roman Empire (284-602) : A Social, Economic and Administrative Survey, Oxford, 2964.

Kazhdan Al. – Epstein A.W., Αλλαγές στον Βυζαντινό Πολιτισμό κατά τον 11ο και 12ο αιώνα, MIET, Αθήνα, 1997.

Λαΐου Α. – Morrisson C., Η Βυζαντινή Οικονομία, Παπαδήμας, Αθήνα, 2011.

Λαΐου Α., *Η αγροτική κοινωνία στην ύστερη βυζαντινή εποχή,* Athens 1983.

Λαΐου Α., Η Οικονομική Ιστορία του Βυζαντίου, MIET, Athens, 2010.

McGeer E., The Land Legislation of the Macedonian Emperors : Translation and Commentary, Toronto, 2000.

Nicol D., *Βυζάντιο και Βενετία*, Αθήνα, 2004.

Ostrogorsky G., *Ιστορία του βυζαντινού κράτους*, Αθήνα 2014³

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

(1) ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	**Φιλοσοφική**		
ΤΜΗΜΑ	**Ιστορίας-Αρχαιολογίας**		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	**Γενικής Κατεύθυνσης**		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	**ΙΕΠ 401**	**ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ**	**Α**
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	**Εισαγωγή στην ιστορία της μεσαιωνικής Δύσης (4ος-15ος αι.)**		

ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ *σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων*	**ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ**	**ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ**
	3	5
Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο (δ).		

ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ *γενικού υποβάθρου, ειδικού υποβάθρου, ειδίκευσης γενικών γνώσεων, ανάπτυξης δεξιοτήτων*	Γενικού υποβάθρου
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Ελληνική
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	Ναι
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	

(2) ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.

Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α

- *Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με το Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης*
- *Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης και το Παράρτημα Β*
- *Περιληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων*

Το μάθημα αποτελεί μία συνολική επισκόπηση των πολιτικών, κοινωνικών, θρησκευτικών και πολιτισμικών εξελίξεων που διαμόρφωσαν τη Δυτική Ευρώπη από την ύστερη Αρχαιότητα έως και τα τέλη του Μεσαίωνα. Εστιάζει στη μετάβαση από τον ρωμαϊκό κόσμο στη μεσαιωνική πραγματικότητα και εξετάζει κομβικές θεματικές, όπως:

- Η εγκατάσταση των γερμανικών φύλων στα εδάφη της Δυτικής Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας και η διαμόρφωση των πρώτων "βαρβαρικών" βασιλείων.
- Η σταδιακή ενίσχυση της παποσύνης και η διαμόρφωση της σχέσης Κράτους και Εκκλησίας.
- Η ύπαρξη και αλληλεπίδραση δύο αυτοκρατοριών και η συγκρότηση της έννοιας της "Χριστιανικής Ευρώπης".
- Οι Σταυροφορίες και οι πολιτικο-θρησκευτικές τους διαστάσεις.
- Η ανάπτυξη του μοναχισμού, η πολιτισμική αναγέννηση των Καρολίγγειων και η αναβίωση των πόλεων κατά τον 12ο και 13ο αιώνα.
- Οι τοπικές και περιφερειακές ιδιαιτερότητες της Αγγλίας, της Ιβηρικής, της Σκανδιναβίας και άλλων περιοχών.
- Οι οικονομικές εξελίξεις και η μετάβαση από την αγροτική οικονομία σε πιο σύνθετες μορφές εμπορίου και κοινωνικής οργάνωσης.

Κατά τη διάρκεια του μαθήματος, οι φοιτητές θα εξοικειωθούν με τις βασικές κατηγορίες ιστορικών πηγών της μεσαιωνικής περιόδου, θα ασκηθούν στη διαχρονική κατανόηση ιστορικών θεσμών και ιδεών, και θα καλλιεργήσουν κριτική σκέψη ως προς την αποτίμηση γεγονότων και ερμηνειών. Παράλληλα, δίνεται έμφαση στη χρήση σύγχρονων ιστοριογραφικών προσεγγίσεων για την καλύτερη κατανόηση της περιόδου.

Η αξιολόγηση περιλαμβάνει τελική γραπτή εξέταση, ενώ η συμμετοχή στην τάξη και η παρουσίαση προφορικής εργασίας προσμετρώνται στον τελικό βαθμό.

Στόχος του μαθήματος είναι οι φοιτητές να αποκτήσουν μια στέρεη εισαγωγική γνώση του ευρωπαϊκού Μεσαίωνα, να κατανοήσουν τις βασικές εξελίξεις και να μπορούν να εντάξουν τα γεγονότα της περιόδου σε ένα ευρύτερο ιστορικό πλαίσιο μακράς διάρκειας.

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα;.

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και *Σχεδιασμός και διαχείριση έργων*

πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών *Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις* *Λήψη αποφάσεων* *Αυτόνομη εργασία* *Ομαδική εργασία* *Εργασία σε διεθνές περιβάλλον* *Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον* *Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών*	*Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα* *Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον* *Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου* *Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής* *Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης* *……* *Άλλες…* *…….*

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών
Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης
Άσκηση κριτικής ικανότητας
Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα
Παραγωγή νέων ερευνητικών ιδεών
Ομαδική ή ατομική προαιρετική εργασία

(3) ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Στόχος του μαθήματος είναι οι φοιτητές να αποκτήσουν μια στέρεη εισαγωγική γνώση του ευρωπαϊκού Μεσαίωνα, να κατανοήσουν τις βασικές εξελίξεις και να μπορούν να εντάξουν τα γεγονότα της περιόδου σε ένα ευρύτερο ιστορικό πλαίσιο μακράς διάρκειας. Το μάθημα αποτελεί μία συνολική επισκόπηση των πολιτικών, κοινωνικών, θρησκευτικών και πολιτισμικών εξελίξεων που διαμόρφωσαν τη Δυτική Ευρώπη από την ύστερη Αρχαιότητα έως και τα τέλη του Μεσαίωνα. Εστιάζει στη μετάβαση από τον ρωμαϊκό κόσμο στη μεσαιωνική πραγματικότητα εξετάζοντας κομβικές θεματικές, όπως την κάθοδο και εγκατάσταση των γερμανικών φύλων, την ενίσχυση της παποσύνης και την ανάπτυξη του μοναχισμού, την Καρολίγγεια αναγέννηση, τις πολιτικο-θρησκευτικές διαστάσεις των Σταυροφοριών, την ανομοιομορφία των ‘μεσαιωνικών’ κόσμων της Αγγλίας, Γαλλίας, Ιβηρικής και Σκανδιναβίας, καθώς και τον οικονομικό μετασχηματισμό που οδήγησε στην ανάπτυξη ενός διαφορετικού οικονομικού μοντέλου με την παράλληλη άνθιση των πόλεων.

(4) ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ *Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.*	Στην τάξη
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ *Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές*	Χρήση power point. Υπάρχει ηλεκτρονική σελίδα του μαθήματος στην ηλεκτρονική τάξη, όπου και αναρτώνται οι διαλέξεις, πρωτογενείς και δευτερογενείς πηγές καθώς και σύνδεσμοι ιστοσελίδων
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ *Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας.* *Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση,*	

Δραστηριότητα	***Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου***
Αυτόνομη μελέτη	60 ώρες

Άσκηση Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ. *Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης σύμφωνα με τις αρχές του ECTS*	<table><tr><td>Προετοιμασία πηγών</td><td>15 ώρες</td></tr><tr><td>Αυτόνομη εργασία στην αναγνώριση πηγών</td><td>50 ώρες</td></tr><tr><td></td><td></td></tr><tr><td></td><td></td></tr><tr><td>Σύνολο Μαθήματος</td><td>125</td></tr></table> Το μάθημα διεξάγεται σε μορφή διαλέξεων και, εκτός από την γραπτή εξέταση, δίδεται η δυνατότητα εκπόνησης μίας εργασίας που θα επιφέρει μία μονάδα στην γενική βαθμολογία. Δεν υπάρχει συγκεκριμένο όριο ωρών αυτοτελούς προετοιμασίας, ωστόσο αυτό δεν απαλλάσσει τους φοιτητές από την μελέτη των θεμάτων που εξετάζονται. Βιβλιογραφικές αναλύσεις και χρήση νέων τεχνολογιών αναφέρονται κατά την διάρκεια του μαθήματος.
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ *Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης* *Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες* *Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.*	Α. Γραπτή εξέταση (80%) που περιλαμβάνει: -Ερωτήσεις ανάπτυξης ή -Ερωτήσεις σύντομης απάντησης -Συμπερασματική αξιολόγηση Β. Προαιρετική Εργασία (20%)

(5) ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

-Προτεινόμενη Βιβλιογραφία :

I. Wickham, C., *Η Μεσαιωνική Ευρώπη*, μτφρ. Χρήστος Γεμελιάρης (Εκδόσεις Αλεξάνδρεια, 2018).

II. Nicholas, D., *Η εξέλιξη του Μεσαιωνικού κόσμου. Κοινωνία, Διακυβέρνηση και σκέψη στην Ευρώπη 312-1500* (MIET, 2013).

III. Μπενβενίστε, Ρ. *Από τους Βαρβάρους στους Μοντέρνους: Κοινωνική Ιστορία και Ιστοριογραφικά προβλήματα της Μεσαιωνικής Δύσης* (Αθηνα: Πόλις, 2013).

-Συναφή επιστημονικά περιοδικά:

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

(1) ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗ		
ΤΜΗΜΑ	ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΟ		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	**ΙΒΥ 220**	**ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ**	Ε & Ζ
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΠΡΩΙΜΗ ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ : ΙΣΤΟΡΙΑ, ΚΟΙΝΩΝΙΑ, ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ & ΕΞΩΤΕΡΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ		

ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ *σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων*	**ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ**	**ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ**
	3	5
Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο (δ).	ΦΥΣΙΚΗ ΠΑΡΑΔΟΣΗ	

ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ *γενικού υποβάθρου, ειδικού υποβάθρου, ειδίκευσης γενικών γνώσεων, ανάπτυξης δεξιοτήτων*	ΜΑΘΗΜΑ ΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	ΟΧΙ
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Ελληνικά και για φοιτητές του προγράμματος ανταλλαγών Erasmus + γλώσσα εξέτασης Αγγλικά και Γαλλικά
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	ΝΑΙ
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	

(2) ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.

Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α

- *Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με το Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης*
- *Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης και το Παράρτημα Β*
- *Περιληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων*

Το μάθημα εστιάζει στην διερεύνηση της Πρώτο – βυζαντινής περιόδου (3^{ος} – 7^{ος} αι.).

Επιδιώκεται :

Α. η εξοικείωση των σπουδαστών με τις πηγές της περιόδου, την ιστορία τους, την κριτική τους προσέγγιση και την αξιοποίηση της δευτερεύουσας βιβλιογραφίας

Β. η κατανόηση της περιόδου ως ορισμένου ιστορικού χώρου,

Γ. η κατανόηση των θεμελιωδών γεγονότων της περιόδου, της δυναμικής τους και του τρόπου που διαμόρφωσαν την Βυζαντινή Ιστορία (π.χ. θεσμοί, δίκαιο, πολιτική),

Δ. ο σχηματισμός κριτικής στάσης απέναντι στα γεγονότα και την αναγωγή τους σε σύγχρονα ιστορικά μεγέθη, εξελίξεις, ιστορικά φαινόμενα.

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα;.

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών	*Σχεδιασμός και διαχείριση έργων*
	Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα
	Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον
Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις	*Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου*
Λήψη αποφάσεων	
Αυτόνομη εργασία	*Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής*
Ομαδική εργασία	*Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης*
Εργασία σε διεθνές περιβάλλον	*……*
Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον	*Άλλες…*
Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών	*…….*

- Ανάλυση ιστορικών πηγών
- Ανάπτυξη κριτικής ικανότητας και ιστορικής σκέψης
- Αξιοποίηση των υλικών τεκμηρίων
- Αυτόνομη χρήση βιβλιογραφίας
- Εξοικείωση με ηλεκτρονικά εργαλεία έρευνας στον τομέα των Μεσαιωνικών και Βυζαντινών σπουδών
- Παραγωγή πρωτότυπων ερευνητικών ιδεών

(3) ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Το μάθημα προσεγγίζει την Πρώτο – Βυζαντινή Περίοδο (3ος – 7ος αι.) από την ερευνητική σκοπιά της πολιτικής (εσωτερικής και εξωτερικής), της θεσμικής και νομικής και της κοινωνικής ιστορίας.

(4) ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

<table>
<tr><td>ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ
Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.</td><td>Παράδοση πρόσωπο με πρόσωπο</td></tr>
<tr><td>ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ
Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές</td><td>Χρήση παρουσίασης powerpoint και σχετικού οπτικοακουστικού υλικού.</td></tr>
<tr><td>ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ
Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας.
Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ.

Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή</td><td>
<table>
<tr><th>Δραστηριότητα</th><th>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</th></tr>
<tr><td>Αυτόνομη μελέτη</td><td>110 ώρες</td></tr>
<tr><td>Προετοιμασία πηγών</td><td>15 ώρες</td></tr>
<tr><td>Σύνολο Μαθήματος</td><td>125</td></tr>
</table>
</td></tr>
</table>

για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης σύμφωνα με τις αρχές του ECTS	
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ *Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης* *Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες* *Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.*	Γλώσσα αξιολόγησης: Ελληνικά και για φοιτητές του προγράμματος ανταλλαγών Erasmus+ Αγγλικά και Γαλλικά. Γραπτή εξέταση : Ερωτήσεις κατανόησης ιστορικών κειμένων με παράλληλη απαίτηση για περιγραφή, ανάπτυξη και αξιολόγηση των κειμένων αυτών. Ερωτήσεις α. ανάπτυξης, β. κρίσης γ. και σύντομης απάντησης.

(5) ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Barker, J.W., Justinian and the Later Roman Empire, Madison, 1966.
Barnes, T.D., *Constantine and Eusebius*, CUP, 1981.
Beck, H.G., *Η Βυζαντινή Χιλιετία*, MIET, Αθήνα, 2009.
Brakke, D., *Athanasius and the Politics of Asceticism*, OUP, 1995.
Brown, P., *Ο κόσμος της Ύστερης Αρχαιότητας, 150 – 750 μ.Χ.*, Αθήνα, 1988.
Brown, P., *The Rise of Western Christendom: Triumph and Diversity A.D. 200–1000*, OUP, 1988.
Cameron, A., *The Last Pagans of Rome*, OUP, 2011.
Dagron, G., *Η γέννηση μιας πρωτεύουσας. Η Κωνσταντινούπολη και οι θεσμοί της, 330-451*, MIET, Αθήνα, 2009.
De Ste Croix, G.E.M., *Ο Χριστιανισμός και η Ρώμη. Διωγμοί, Αιρέσεις και Ήθη*, MIET, Αθήνα, 2010.
Dixon, P., *Barbarian Europe*, NY, 1976.
Evans, J.A.S, *Η εποχή του Ιουστινιανού*, Αθήνα, 1999.
Lot, F., *The End of the Ancient World and the Beginnings of the Middle Ages*, NY, 1961.
Galvão – Sobrinho, C.R., *Doctrine ans Power : Theological Controversy and Christian Leadership in the Later Roman Empire*, Berkeley, 2013.
Harmless, W.S.J., *Desert Christians: An introduction to the Literature of Early Monasticism*, OUP, 2004.
Harries, J. – Wood, I., *The Theodosian Code. Studies in the Imperial Law of Late Antiquity*, London, 1993.

Heather, P., *The Fall of the Roman Empire : A New History*, London, 2005.
Hendy, M.F., *Studies in the Byzantine Monetary Economy c. 300-1453*, CUP, 1985.
Kaldellis, A., *Romanland: Ethnicity and Empire in Byzantium*, CUP, 2019.
Hitti, P., *History of the Arabs*, London, 1970.
Lenski, N., *Failure of Empire : Valens and the Roman State in the Fourth Century A.D.*, Berkeley, 2002.
Maraval, P., *Théodose le Grand (379-395). Le pouvoir et la foi*, Paris, 2009.
McGill, S. – Sogno, C. – Watts, E. (ed.), *From the Tetrarchs to the Theodosians : Later Roman History and Culture, 284 – 450 CE*, CUP, 2010.
Millar, F., *A Greek Roman Empire : Power and Belief under Theodosius II (408-450)*, Berkeley, 2006.
Musset, L., *The Germanic Invasions : The Making of Europe, AD 400 – 600*, Amsterdam, 1975.
Nicholas, D., *Η εξέλιξη του Μεσαιωνικού Κόσμου : Κοινωνία, Διακυβέρνηση και Σκέψη στην Ευρώπη (312-1500)*, ΜΙΕΤ, Αθήνα, 2009.
Rapp, C., *Holy Bishops in Late Antiquity : The Nature of Christian Leadership in an Age of Transition*, Berkeley, 1005.
Rees, R., *Diocletian and Tetrarchy*, Edinburgh, 2004.
Rostovtzeff, M., *Ρωμαϊκή Ιστορία*, Παπαζήσης, Αθήνα, 1984.
Sauer, E.W., *Sasanian Persia : Between Rome and the Steppes of Eurasia*, Edinburgh, 2017.
Todd, M., *The Barbarians : Goths, Franks and Vandals*, London, 1972.
Tompson, E.A., *Romans and Barbarians : The Decline of the Western Empire*, Madison, 1982.
Van Dam, R., *The Roman Revolution of Constantine*, CUP, 2007.
Veyne, P., *Η Ελληνορωμαϊκή Αυτοκρατορία*, Εστία, Αθήνα, 2020.
Veyne, P., *Όταν ο κόσμος μας έγινε χριστιανικός (312-394 μ.Χ.)*, Εστία, Αθήνα, 2019.
Ward – Perkins, B., *The Fall of Rome and the End of Civilization*, OUP, 2005.
Μπουραζέλης, Κ., *Οι Τρόφιμοι της Λύκαινας. Συνοπτική ιστορία των Ρωμαίων και της πολιτείας τους από την ίδρυση της Ρώμης έως και την εποχή του Διοκλητιανού (753 π.Χ. – 305 μ.Χ.)*, ΜΙΕΤ, Αθήνα, 2017.
Τρωϊάνος, Σπ., *Οι Πηγές του Βυζαντινού Δικαίου*, Σάκκουλας, Αθήνα, 1999.
Φειδάς, Βλ., *Εκκλησιαστική Ιστορία Α΄*, Αθήνα, 2002.
ΧΑΝΙΩΤΗΣ, Α., *Η Εποχή των Κατακτήσεων. Ο ελληνικός κόσμος από τον Αλέξανδρο στον Αδριανό (336 π.Χ. – 138 μ.Χ.)*, ΠΕΚ, Ηράκλειο, 2022.

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

(1) ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	Φιλοσοφική		
ΤΜΗΜΑ	Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	Προπτυχιακό		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ		**ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ**	Ε΄, Ζ΄ (ΕΥ)
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Οι πρώιμοι Σλάβοι και ο περίγυρός τους, 5ος-7ος αι.		

ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ *σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων*	**ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ**	**ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ**
	3	5
Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο (δ).		

ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ *γενικού υποβάθρου, ειδικού υποβάθρου, ειδίκευσης γενικών γνώσεων, ανάπτυξης δεξιοτήτων*	ΕΙΔΙΚΟ ΥΠΟΒΑΘΡΟ (ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ)
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	Επιτυχία στις εξετάσεις των μαθημάτων: *Εισαγωγή στη Βυζαντινή Ιστορία* και *Εισαγωγή στις Βαλκανικές Σπουδές* ή *Μεσαιωνική Ιστορία του σλαβικού κόσμου*, με βαθμό τουλάχιστον 6.
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Ελληνική
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	Ναι (στην Ελληνική)
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	

(2) ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.

Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α

- *Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με το Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης*
- *Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης και το Παράρτημα Β*
- *Περιληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων*

Το σεμινάριο αποσκοπεί στην παρουσίαση και ανάλυση του πρώιμου σλαβικού κόσμου και του περίγυρού του. Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος ο φοιτητής/τρια θα είναι σε θέση να:

- Γνωρίζει τις συνθήκες διαμόρφωσης και επέκτασης των πρώιμων Σλάβων
- Εμβαθύνει στις εσωτερικές διεργασίες που σχετίζονται με τις έξωθεν επιδράσεις
- Αναλύει τις πληροφορίες σχετικά με πρόσωπα και πολιτισμικά στοιχεία που είχαν σημαίνοντα ρόλο
- Κατανοεί τον περίγυρο του πρώιμου σλαβικού κόσμου σε διάφορες φάσεις του σλαβικού εποικισμού
- Επεξεργάζεται ειδικότερα θέματα που άπτονται της ιστορίας και του πολιτισμού των πρώιμων Σλάβων

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα;.

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών	*Σχεδιασμός και διαχείριση έργων*
	Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα
	Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον
Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις	*Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου*
Λήψη αποφάσεων	
Αυτόνομη εργασία	*Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής*
Ομαδική εργασία	*Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης*
Εργασία σε διεθνές περιβάλλον	*……*
Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον	*Άλλες…*
Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών	*……*

- Ανάλυση ιστορικών πηγών και αρχαιολογικών τεκμηρίων με ταυτόχρονη αντιμετώπιση των ερευνητικών ζητημάτων
- Ανάπτυξη κριτικής ικανότητας και ιστορικής σκέψης
- Επεξεργασία διεθνούς βιβλιογραφίας
- Εμβάθυνση των γνώσεων για τους πρώιμους Σλάβους και του περίγυρού τους
- Παραγωγή νέων ερευνητικών ιδεών
- Απόκτηση εμπειρίας και των αναγκαίων εφοδίων για τη σύνταξη αυτόνομης σεμιναριακής εργασίας

(3) ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Μετά την παράθεση του ζητήματος της σλαβικής εθνογένεσης, το Σεμινάριο εστιάζει στην επέκταση των πρώιμων Σλάβων στην Ανατολική, Κεντρική και Νοτιοανατολική Ευρώπη κατά τους 5ο-7ο αι. Κύρια σημεία του ενδιαφέροντος αποτελούν αφενός οι πληθυσμοί με τους οποίους οι Σλάβοι ήλθαν σε επαφή κατά την εγκατάστασή τους και αφετέρου οι επαφές τους με γειτονικές δυνάμεις/πολιτισμικά περιβάλλοντα, όπως το Βυζάντιο, οι Φράγκοι, οι λαοί της στέπας, τα βαλτικά φύλα κ.ά. Καταδεικνύονται οι εθνολογικές και πολιτισμικές μεταβολές που επέφερε η σλαβική μετανάστευση κατά τη μετάβαση από την ύστερη Αρχαιότητα στον πρώιμο Μεσαίωνα και γενικότερα οι συνθήκες που μετέβαλαν τα δεδομένα στο ήμισυ σχεδόν της Ευρώπης. Στο πλαίσιο αυτό, καθοριστικής σημασίας υπήρξαν οι επαφές με τους γείτονές τους για τη διαμόρφωση ποικίλων πολιτικών, κοινωνικών, οικονομικών κ.ά. δομών στον πρώιμο σλαβικό κόσμο. Εκτός από τις γραπτές πηγές, λαμβάνονται υπόψη και τα αρχαιολογικά δεδομένα τα οποία αντικατοπτρίζουν τις επιδράσεις από τους γείτονές τους καθώς και τη συμβίωσή τους με προγενέστερους πληθυσμούς.

Τρόπος εξέτασης: Υποχρεωτική σεμιναριακή εργασία, την οποία οι φοιτητές παρουσιάζουν προφορικά και υποβάλουν γραπτά.

(4) ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ *Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.*	Με φυσική παρουσία στην αίθουσα
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ *Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές*	Ναι, όταν απαιτείται
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ *Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας.* *Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ.* *Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης σύμφωνα με τις αρχές του ECTS*	

Δραστηριότητα	***Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου***
Διαλέξεις	10
Ανάλυση πηγών	35
Μελέτη και ανάλυση βιβλιογραφίας	20
Συγγραφή εργασίας	60
Σύνολο Μαθήματος	***125***

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ *Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης* *Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες* *Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.*	Γλώσσα αξιολόγησης: Ελληνική Υποχρεωτική σεμιναριακή εργασία, η οποία παρουσιάζεται προφορικά και υποβάλλεται γραπτά.

(5) ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Σύγγραμμα για τον Εύδοξο: Barford, Paul. M. *Οι πρώιμοι Σλάβοι. Πολιτισμός και κοινωνία στην πρώιμη μεσαιωνική Ανατολική Ευρώπη*, Αθήνα: Καρδαμίτσας, 2023.

***-Προτεινόμενη Βιβλιογραφία** :*

Brather, Sebastian. *Archäologie der westlichen Slawen. Siedlung, Wirtschaft und Gesellschaft im früh- und hochmittelalterlichen Ostmitteleuropa* [Ergänzungsbände zum Reallexikon der Germanischen Altertumskunde 61]. Berlin – New York: De Gruyter, 2008.

Buko, Andrzej. *The Archaeology of Early Medieval Poland. Discoveries– Hypotheses– Interpretations* [East Central and Eastern Europe in the Middle Ages, 450–1450, 1]. Leiden – Boston: Brill, 2008.

Curta, Florin. *The Making of the Slavs: History and Archaeology of the Lower Danube Region, c. 500- 700*. Cambridge: Cambridge University Press, 2001.

Dulinicz, Marek. Frühe Slawen im Gebiet zwischen unterer Weichsel und Elbe. Eine archäologische Studie [Studien zur Siedlungsgeschichte und Archäologie der Ostseegebiete 7]. Neumünster: Wachholtz, 2006.

Eichert, Stefan. *Frühmittelalterliche Strukturen im Ostalpenraum. Studien zu Geschichte und Archäologie Karantaniens* [Aus Forschung und Kunst 39]. Klagenfurt am Wörthersee: Geschichtsverein für Kärnten, 2012.

Καρδαράς, Γεώργιος. Εθνογένεση και επέκταση των πρώιμων Σλάβων στον ευρωπαϊκό χώρο (5ος-7ος αι.). Αθήνα 2020.

Pohl, Walter. *The Avars: A Steppe Empire in Europe, 567–822*. Ithaca NY: Cornell University Press, 2018.

Sarantis, Alexander. *Justinian's Balkan Wars. Campaigning, Diplomacy and Development in Illyricum, Thrace and the Northern World A.D. 527–565* [ARCA Classical and Medieval Texts, Papers and Monographs 53]. Prenton: Cairns, 2016.

Živković, Tibor. *Forging Unity. The South Slavs between East and West 550–1150*, Belgrade: Institute of History, 2007.

-Συναφή επιστημονικά περιοδικά:

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

(1) ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	**Φιλοσοφική**		
ΤΜΗΜΑ	**Ιστορίας-Αρχαιολογίας**		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	**Προπτυχιακό**		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	**ΙΕΠ468**	**ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ**	
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	**Ιστορία του Πρώτου Παγκοσμίου Πολέμου στην Ανατολική Ευρώπη**		

ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ *σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων*	**ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ**	**ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ**
	3	5
Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο (δ).		

ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ *γενικού υποβάθρου, ειδικού υποβάθρου, ειδίκευσης γενικών γνώσεων, ανάπτυξης δεξιοτήτων*	Γενικού υποβάθρου
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	όχι
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Ελληνικά και για φοιτητές προγράμματος ανταλλαγών Erasmus+, κατά περίπτωση, εξετάσεις σε Αγγλικά και Γερμανικά
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	Ναι
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	

(2) ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.

Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α

- *Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με το Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης*
- *Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης και το Παράρτημα Β*
- *Περιληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων*

Σκοπός του μαθήματος είναι εκτός από την βασική πραγματολογική ενημέρωση μία διαφοροποιημένη ιστορική προσέγγιση η οποία λαμβάνει υπόψιν τόσο τη Δυτική, όσο και την Ανατολική/Νοτιοανατολική Ευρώπη με ιδιαίτερη έμφαση σε διαπεριφερειακές συνδέσμους και ανταλλαγές.

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα;.

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών
Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις
Λήψη αποφάσεων
Αυτόνομη εργασία
Ομαδική εργασία
Εργασία σε διεθνές περιβάλλον
Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον
Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών
Σχεδιασμός και διαχείριση έργων
Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα
Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον
Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου
Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής
Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης
……
Άλλες…
…….

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών. Αυτόνομη και ομαδική εργασία σε διεθνές και διεπιστημονικό περιβάλλον. Παραγωγή νέων ερευνητικών ιδεών. Σεβασμός στη διαφορετικότητα και την πολύπολιτισμικότητα. Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου. Παραγωγή ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης.

(3) ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Ένα από τα βαθύτερα σημεία καμπής στη σύγχρονη ιστορία της Ανατολικής Ευρώπης είναι ο Πρώτος Παγκόσμιος Πόλεμος. Στην ουσία επρόκειτο για μία ολόκληρη αλυσίδα λίγο πολύ αλληένδετων πολεμικών συγκρούσεων που διήρκεσαν μέχρι το τέλος του Ρωσικού Εμφυλίου και του Ελληνο-Τουρκικού Πολέμου 1922, και οι απαρχές της τοποθετούνται στους Βαλκανικούς 1912/13 ή ακόμα και τον Ιταλο-Οθωμανικού Πολέμου 1911/12. Το μάθημα προσφέρει μία ιστορική επισκόπηση εκείνης της περιόδου με αναλυτική εξέταση, των αιτιών και των σύνθετων πολιτικο-στρατιωτικών εμπλοκών που συχνά βρίσκονται στη «σκιά» της διεθνούς έρευνας του Πρώτου Παγκοσμίου Πολέμου η οποία επικεντρώνεται περισσότερο στη Δυτική Ευρώπη. Έμφαση δίδεται επίσης στις οικονομικές, κοινωνικές και ιδίως στις ανθρωπιστικές επιπτώσεις των πολέμων, οι καταστροφικές διαστάσεις των οποίων συνέβαλαν καθοριστικά στη διαμόρφωση της εικόνας ενός πολιτισμο-γεωγραφικού χώρου ενδημικής βιαιότητας στις παρυφές της «πολιτισμένης Ευρώπης».

(4) ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ *Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.*	Πρόσωπο με πρόσωπο
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ *Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές*	Power point
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ *Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας.* *Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ.* *Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης σύμφωνα με τις αρχές του ECTS*	

Δραστηριότητα	***Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου***
Αυτόνομη Μελέτη	70 ώρες
Μελέτη και ανάλυση πηγών και βιβλιογραφίας	55 ώρες
Σύνολο Μαθήματος	***125***

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ *Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης* *Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.*	Ελληνικά. Γραπτές εξετάσεις. Δυνατότητα προαιρετικής σύνταξης γραπτής εργασίας (έως 4.000 λέξεις) που θα συμπεριληφθεί την τελική βαθμολογία.

(5) ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

W. Storey, The First World War: a concise global history, New York 2021

M. Rauchensteiner, The First World War and the end of the Habsburg monarchy, 1914-1918, Vienna 2014

J. Bohler e.a. (ed), Legacies of Violence: Eastern Europe's First World War, De Gruyter 2014

Hakan Yavuz, War and nationalism: the Balkan wars, 1912 - 1913, and their sociopolitical implications, Salt Lake City 2013

W. Höpken / W. van Meurs (ed), The First World War and the Balkans: historic event, experience, memory, Berlin 2018

Stavros Stavridis, The Greek-Turkish War: 1918 – 23, Piscataway NJ 2008

Marvin B. Fried, Austro-Hungarian war aims in the Balkans during World War I, Basingstoke 2014

Richard Hall, Prelude to the First World War: The Balkan wars, 1912 – 1913, Stroud 2014

Oto Luthar / Vera Gudac Dodić, The Great War and memory in Central and South-Eastern Europe, Leiden 2016

Katrin Boekh / Sabine Rutar (ed.), The Balkan Wars from Contemporary Perception to Historic Memory, Hampshire 2017

B. Olschowsky (ed), Central and Eastern Europe after the First World War, Berlin 2018

M. Venken, Debordering and Rebordering : Central and South Eastern Europe after the First World War, London 2022

C. Penell, A world at war, 1911-1949: explorations in the cultural history of war, Leiden 2019

T. Balkelis, The shaken lands: violence and the crisis of governance in East Central Europe, 1914-1923, Boston 2023

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

(1) ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	**Φιλοσοφική**		
ΤΜΗΜΑ	**Ιστορίας-Αρχαιολογίας**		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	**Προπτυχιακό**		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	**ΙΕΠ468**	**ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ**	
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	**Ιστορία του Πρώτου Παγκοσμίου Πολέμου στην Ανατολική Ευρώπη**		

ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ *σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων*	**ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ**	**ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ**
	3	5
Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο (δ).		

ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ *γενικού υποβάθρου, ειδικού υποβάθρου, ειδίκευσης γενικών γνώσεων, ανάπτυξης δεξιοτήτων*	Γενικού υποβάθρου
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	όχι
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Ελληνικά και για φοιτητές προγράμματος ανταλλαγών Erasmus+, κατά περίπτωση, εξετάσεις σε Αγγλικά και Γερμανικά
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	Ναι
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	

(2) ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.

Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α

- *Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με το Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης*
- *Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης και το Παράρτημα Β*
- *Περιληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων*

Σκοπός του μαθήματος είναι εκτός από την βασική πραγματολογική ενημέρωση μία διαφοροποιημένη ιστορική προσέγγιση η οποία λαμβάνει υπόψιν τόσο τη Δυτική, όσο και την Ανατολική/Νοτιοανατολική Ευρώπη με ιδιαίτερη έμφαση σε διαπεριφερειακές συνδέσμους και ανταλλαγές.

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα;.

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών
Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις
Λήψη αποφάσεων
Αυτόνομη εργασία
Ομαδική εργασία
Εργασία σε διεθνές περιβάλλον
Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον
Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών
Σχεδιασμός και διαχείριση έργων
Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα
Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον
Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου
Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής
Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης
……
Άλλες…
…….

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών. Αυτόνομη και ομαδική εργασία σε διεθνές και διεπιστημονικό περιβάλλον. Παραγωγή νέων ερευνητικών ιδεών. Σεβασμός στη διαφορετικότητα και την πολύπολιτισμικότητα. Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου. Παραγωγή ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης.

(3) ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Ένα από τα βαθύτερα σημεία καμπής στη σύγχρονη ιστορία της Ανατολικής Ευρώπης είναι ο Πρώτος Παγκόσμιος Πόλεμος. Στην ουσία επρόκειτο για μία ολόκληρη αλυσίδα λίγο πολύ αλληλένδετων πολεμικών συγκρούσεων που διήρκεσαν μέχρι το τέλος του Ρωσικού Εμφυλίου και του Ελληνο-Τουρκικού Πολέμου 1922, και οι απαρχές της τοποθετούνται στους Βαλκανικούς 1912/13 ή ακόμα και τον Ιταλο-Οθωμανικού Πολέμου 1911/12. Το μάθημα προσφέρει μία ιστορική επισκόπηση εκείνης της περιόδου με αναλυτική εξέταση, των αιτιών και των σύνθετων πολιτικο-στρατιωτικών εμπλοκών που συχνά βρίσκονται στη «σκιά» της διεθνούς έρευνας του Πρώτου Παγκοσμίου Πολέμου η οποία επικεντρώνεται περισσότερο στη Δυτική Ευρώπη. Έμφαση δίδεται επίσης στις οικονομικές, κοινωνικές και ιδίως στις ανθρωπιστικές επιπτώσεις των πολέμων, οι καταστροφικές διαστάσεις των οποίων συνέβαλαν καθοριστικά στη διαμόρφωση της εικόνας ενός πολιτισμο-γεωγραφικού χώρου ενδημικής βιαιότητας στις παρυφές της «πολιτισμένης Ευρώπης».

(4) ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ *Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.*	Πρόσωπο με πρόσωπο
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ *Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές*	Power point
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ *Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας.* *Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ.* *Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης σύμφωνα με τις αρχές του ECTS*	

Δραστηριότητα	***Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου***
Αυτόνομη Μελέτη	70 ώρες
Μελέτη και ανάλυση πηγών και βιβλιογραφίας	55 ώρες
Σύνολο Μαθήματος	***125***

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ *Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης* *Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.*	Ελληνικά. Γραπτές εξετάσεις. Δυνατότητα προαιρετικής σύνταξης γραπτής εργασίας (έως 4.000 λέξεις) που θα συμπεριληφθεί την τελική βαθμολογία.

(5) ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

W. Storey, The First World War: a concise global history, New York 2021

M. Rauchensteiner, The First World War and the end of the Habsburg monarchy, 1914-1918, Vienna 2014

J. Bohler e.a. (ed), Legacies of Violence: Eastern Europe's First World War, De Gruyter 2014

Hakan Yavuz, War and nationalism: the Balkan wars, 1912 - 1913, and their sociopolitical implications, Salt Lake City 2013

W. Höpken / W. van Meurs (ed), The First World War and the Balkans: historic event, experience, memory, Berlin 2018

Stavros Stavridis, The Greek-Turkish War: 1918 – 23, Piscataway NJ 2008

Marvin B. Fried, Austro-Hungarian war aims in the Balkans during World War I, Basingstoke 2014

Richard Hall, Prelude to the First World War: The Balkan wars, 1912 – 1913, Stroud 2014

Oto Luthar / Vera Gudac Dodić, The Great War and memory in Central and South-Eastern Europe, Leiden 2016

Katrin Boekh / Sabine Rutar (ed.), The Balkan Wars from Contemporary Perception to Historic Memory, Hampshire 2017

B. Olschowsky (ed), Central and Eastern Europe after the First World War, Berlin 2018

M. Venken, Debordering and Rebordering : Central and South Eastern Europe after the First World War, London 2022

C. Penell, A world at war, 1911-1949: explorations in the cultural history of war, Leiden 2019

T. Balkelis, The shaken lands: violence and the crisis of governance in East Central Europe, 1914-1923, Boston 2023

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

(1) ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	Φιλοσοφική		
ΤΜΗΜΑ	Ιστορίας και Αρχαιολογίας		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	Προπτυχιακό		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΙΕΠ452	**ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ**	Ε΄ και Ζ΄
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Η ανασυγκρότηση της Δυτικής Ευρώπης, 1945-δεκαετία 1960		

ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ *σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων*	**ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ**	**ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ**
	3	5
Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο (δ).		

ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ *γενικού υποβάθρου, ειδικού υποβάθρου, ειδίκευσης γενικών γνώσεων, ανάπτυξης δεξιοτήτων*	Γενικού υποβάθρου
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	Όχι
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Διδασκαλία: ελληνικά. Εξετάσεις: ελληνικά και αγγλικά (Erasmus+)
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	Ναι
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	

(2) ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.

Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α

- *Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με το Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης*
- *Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης και το Παράρτημα Β*
- *Περιληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων*

Το μάθημα αποσκοπεί στην εξοικείωση των φοιτητών/φοιτητριών με το πλέγμα των σχέσεων που συνέθεταν την ανασυγκρότηση και τη φυσιογνωμία της μεταπολεμικής Δυτικής Ευρώπης ώστε:

- να σκέφτονται συνθετικά, συνδυάζοντας τις επιμέρους πολιτικές, ιδεολογικές, κοινωνικές και οικονομικές παραμέτρους της ευρωπαϊκής μεταπολεμικής ιστορίας.
- να κατανοήσουν τις ιστορικές περιστάσεις μέσα στις οποίες διαμορφώθηκε η Δυτική Ευρώπη μετά τον Β’ Παγκόσμιο Πόλεμο.
- να αντιλαμβάνονται τις ρήξεις που επήλθαν με το παρελθόν (Β΄ Παγκόσμιος Πόλεμος και Μεσοπόλεμος).
- να εμβαθύνουν στις πολιτικές και κοινωνικές εξελίξεις που προκάλεσε ο Ψυχρός Πόλεμος και η εμπλοκή των ΗΠΑ στις χώρες της Δυτικής Ευρώπης.
- να κατανοήσουν το βάθος και το εύρος των μετασχηματισμών που προκλήθηκαν στη διαμόρφωση του μεταπολεμικής Δυτικής Ευρώπης.
- να αναγνωρίζουν και να αντιμετωπίζουν κριτικά τις πολλαπλές και διαφορετικές ιστοριογραφικές ερμηνείες αυτής της διαδικασίας.
- να μάθουν να μελετούν τις ιστορικές πηγές και να παράγουν ιστορικά επιχειρήματα με τα οποία να εξηγούν τις αιτίες των γεγονότων, τα αποτελέσματά τους και τις μακροπρόθεσμες συνέπειές τους.
- με βάση τα παραπάνω να είναι σε θέση γράψουν μια σύντομη εργασία διεθνούς ιστορίας. Υπάρχει ένα μεγάλο εύρος θεμάτων προς επιλογή.

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα;.

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών	*Σχεδιασμός και διαχείριση έργων*
	Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα
	Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον
Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις	*Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου*
Λήψη αποφάσεων	

Αυτόνομη εργασία	*Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής*
Ομαδική εργασία	*Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης*
Εργασία σε διεθνές περιβάλλον	*……*
Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον	*Άλλες…*
Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών	*…….*

Ανάπτυξη της ιστορικής σκέψης.
Ανάπτυξη της ικανότητας χρήσης και ερμηνείας πηγών.
Αυτόνομη εργασία σε θεματικές της Ευρωπαϊκής Ιστορίας.
Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον.
Παραγωγή νέων ερευνητικών ιδεών.
Σεβασμός στη διαφορετικότητα και την πολυπολιτισμικότητα.
Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας.
Επίδειξη ευαισθησίας σε θέματα φύλου.
Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης.

(3) ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Το μάθημα εστιάζει στους πολιτικούς, οικονομικούς και κοινωνικούς παράγοντες που διαμόρφωσαν τη φυσιογνωμία της Δυτικής Ευρώπης κατά τη μεταπολεμική περίοδο και πιο συγκεκριμένα, από το τέλος του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου έως τα τέλη της δεκαετίας του 1960. Μεταξύ άλλων, θα διερευνηθούν οι συνθήκες και οι όροι που οδήγησαν στη μεταπολεμική οικονομική έκρηξη, καθώς και στους μετασχηματισμούς που βίωσαν οι δημοκρατίες της Δυτικής Ευρώπης. Έμφαση θα δοθεί, επίσης, στα πρώτα μεταπολεμικά χρόνια και τη σχηματοποίηση του Ψυχρού Πολέμου, καθώς και στο πώς ο τελευταίος επηρέασε πολύπλευρα τις δυτικοευρωπαϊκές κοινωνίες. Απαραίτητη κρίνεται, ακόμη, η αναφορά στον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο, μιας και στη διάρκειά του διαμορφώθηκε μια σειρά αιτημάτων, τα οποία επηρέασαν αποφασιστικά τη φυσιογνωμία της μεταπολεμικής Δυτικής Ευρώπης. Πιο συνολικά, σε ό,τι αφορά τη μεταπολεμική περίοδο που καλύπτει χρονολογικά το μάθημα, θα δοθεί βάρος σε μια σειρά από μετασχηματισμούς που έλαβαν χώρα στη Δυτική Ευρώπη: τη διαμόρφωση των κύριων πολιτικών ρευμάτων, την ανάδυση του κράτους πρόνοιας και της «κοινωνικής οικονομίας της αγοράς, τη μέριμνα για τα ανθρώπινα δικαιώματα, την πολυεπίπεδη επιρροή των ΗΠΑ, την άνοδο της καταναλωτικής κουλτούρας, την ανάδυση των κινημάτων διεκδίκησης και διαμαρτυρίας και τη σημασία της μετανάστευσης.

(4) ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ *Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.*	Πρόσωπο με πρόσωπο
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ *Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές*	Χρήση προβολών PowerPoint Χρήση video Υποστήριξη από την πλατφόρμα ecourse Ηλεκτρονική επικοινωνία με τις φοιτήτριες και τους φοιτητές
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ *Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας.* *Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ.* *Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης σύμφωνα με τις αρχές του ECTS*	

Δραστηριότητα	***Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου***
Διαλέξεις	39
Μη καθοδηγούμενη μελέτη	31
Μελέτη και ανάλυση πηγών και βιβλιογραφίας	55
Σύνολο Μαθήματος	***125***

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ *Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης* *Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες* *Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.*	Γλώσσα αξιολόγησης: Ελληνικά και Αγγλικά (φοιτητές/τριες Erasmus+). Μέθοδος αξιολόγησης: Γραπτές εξετάσεις που θα περιλαμβάνουν ερωτήσεις ανάπτυξης και κρίσεως. Προαιρετικά δίνεται η δυνατότητα εκπόνησης γραπτής εργασίας (έως 4.000 λέξεις) ή παρουσίασης βιβλίου/άρθρου στο πλαίσιο του μαθήματος. Τόσο η εργασία όσο και η παρουσίαση βιβλίου/άρθρου θα συμπεριληφθούν στην τελική βαθμολογία.

(5) ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

-Προτεινόμενη Βιβλιογραφία :

Best Geoffrey*, War and law since 1945,* Clarendon Press, Oxford 1994.

Lorenzini Sara, *Global Development: A Cold War History*, Princeton University Press, Princeton & Woodstock 2019.

Smith Mark, *NATO Enlargement during the Cold War: Strategy and System in the Western Alliance*, Palgrave Macmillan, Hampshire & New York 2000.

Smyth Jim, *Cold War Culture, Intellectuals, the Media and the Practice of History*, Bloomsbury Academic, London & New York 2020 [2016].

Trachtenberg Marc, *A Constructed Peace: The Making of the European Settlement, 1945-1963*, Princeton University Press, Princeton 1999.

Berend Ivan, *Οικονομική Ιστορία του Ευρωπαϊκού 20ού Αιώνα. Τα οικονομικά καθεστώτα από το Laissez-Faire στην Παγκοσμιοποίηση*, Gutenberg, Αθήνα 2009.

Berstein Serge & Milza Pierre, *Ιστορία της Ευρώπης*, τομ. Γ΄, Αλεξάνδρεια, Αθήνα 1997.

Γιαννουλόπουλος Γιάννης, *Ο Μεταπολεμικός Κόσμος: Ελληνική και Ευρωπαϊκή Ιστορία (1945 - 1963)*, Παπαζήσης, Αθήνα 1992.

Hobsbawm Eric, *Η εποχή των άκρων. Ο Σύντομος Εικοστός Αιώνας 1914-1991*, Θεμέλιο, Αθήνα 2010 [1994].

Judt Tony, *Η Ευρώπη μετά τον πόλεμο*, Αλεξάνδρεια, Αθήνα 2012 [2005].

Lamberton John Harper, *Ο Ψυχρός Πόλεμος*, Gutenberg, Αθήνα 2021 [2011].

Mazower Mark, *Σκοτεινή Ήπειρος. Ευρωπαϊκός 20ός αιώνας*, Αλεξάνδρεια, Αθήνα 2009 [1998].

Σφήκας Θανάσης (επιμ.), *Το Σχέδιο Μάρσαλ: ανασυγκρότηση και διαίρεση της Ευρώπης*, Πατάκης, Αθήνα 2011.

Tilly Charles, *Κοινωνικά κινήματα 1768 - 2004*, Σαββάλας, Αθήνα 2007 [2004].

Χατζηβασιλείου Ευάνθης, *Εισαγωγή στην Ιστορία του Μεταπολεμικού Κόσμου*, Πατάκης, Αθήνα 2001.

Young John, *Η Ευρώπη του Ψυχρού Πολέμου, 1945-1991. Πολιτική Ιστορία*, Πατάκης, Αθήνα 2006 [1991].

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

(1) ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	**ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗ**		
ΤΜΗΜΑ	**ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ**		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	**ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΟ**		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	**ΙΝΕ382**	**ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ**	**Ε΄, Ζ΄**
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	**ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΔΙΑΦΩΤΙΣΜΟΣ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΕΣ ΖΥΜΩΣΕΙΣ ΚΑΙ ΙΔΕΟΛΟΓΙΚΑ ΡΕΥΜΑΤΑ ΠΡΙΝ ΤΗΝ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ ΤΟΥ 1821** **MODERN GREEK ENLIGHTENMENT, CULTURAL TRANSFORMATIONS, AND IDEOLOGICAL CURRENTS BEFORE THE REVOLUTION OF 1821**		

ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ *σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων*	**ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ**	**ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ**
	3	5
Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο (δ).		

ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ *γενικού υποβάθρου, ειδικού υποβάθρου, ειδίκευσης γενικών γνώσεων, ανάπτυξης δεξιοτήτων*	Γενικού υποβάθρου
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Ελληνική
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	Ναι, μετά από συνεννόηση
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	

(2) ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.

Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α

- *Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με το Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης*
- *Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης και το Παράρτημα Β*
- *Περιληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων*

Ο βασικός μαθησιακός στόχος του μαθήματος είναι η εξοικείωση με το κίνημα του νεοελληνικού Διαφωτισμού στον ώριμο 18ο και πρώιμο 19ο αιώνα. Ιδιαίτερη σημασία έχει η κατανόηση του Διαφωτισμού ως μιας ιστορικής διαδικασίας που υπερβαίνει το σχήμα της πρόσληψης των «ευρωπαϊκών ιδεών» και αποκτά τη δική του πρωτότυπη και ξεχωριστή δυναμική στο πλαίσιο του ελληνόφωνου και ελληνορθόδοξου κόσμου, υπό τη διαμορφωτική επίδραση συγκεκριμένων κοινωνικοπολιτικών και οικονομικών παραγόντων. Ειδικότερα, το μάθημα αποσκοπεί στο να κατανοήσουν οι φοιτήτριες και φοιτητές και να είναι σε θέση να αναπτύξουν αδρομερώς:

- Την εσωτερική δυναμική του κινήματος, την κοινωνική του σημασία, την ιδιαίτερη πολιτισμική του φυσιογνωμία και τη θέση του στο ευρύτερο ευρωπαϊκό πλαίσιο,
- την πολυμορφία των προσλήψεων και επεξεργασιών του Διαφωτισμού,
- το ευρύτερο κοινωνικοπολιτικό και οικονομικό συγκείμενο του νεοελληνικού Διαφωτισμού,
- τη σύγκρουση του Διαφωτισμού με τον Αντιδιαφωτισμό και τις κοινωνικές - πολιτισμικές τους συνιστώσες,
- τον ρόλο της εκκοσμίκευσης ως ιστορικής πραγματικότητας και ως αναλυτικής κατηγορίας, και
- τη σχέση μεταξύ του Διαφωτισμού, του πολιτικού φιλελευθερισμού και της ελληνικής εθνικής συγκρότησης.

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα;.

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών	*Σχεδιασμός και διαχείριση έργων*
	Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα
	Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον
Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις	*Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου*
Λήψη αποφάσεων	
Αυτόνομη εργασία	*Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής*
Ομαδική εργασία	*Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης*
Εργασία σε διεθνές περιβάλλον	*……*
Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον	*Άλλες…*
Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών	*…….*

Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης
Κατανόηση της σημασίας της διανοητικής και πολιτισμικής ιστορίας στη μελέτη του παρελθόντος
Κριτική αποτίμηση του ιστορικού παρελθόντος και των ιδεολογικών του χρήσεων

(3) ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Αντικείμενο αυτού του μαθήματος είναι ο νεοελληνικός Διαφωτισμός (όρος που εισήγαγε στην ιστοριογραφία μας ο Κ. Θ. Δημαράς) και οι ιδεολογικές ζυμώσεις- συγκρούσεις που συντελούνται στην ελληνική χερσόνησο στα τέλη του 18ου και στις αρχές του 19ου αι. Ο Διαφωτισμός, ένα πανευρωπαϊκό διανοητικό και πολιτικοκοινωνικό κίνημα με κύρια χαρακτηριστικά του την πίστη στον ορθό λόγο και στην ιδέα της επιστημονικής προόδου, τον αντικληρικαλισμό και την αποδέσμευση από την εκκλησιαστική αυθεντία, τη δυναμική της ανατροπής κατεστημένων πολιτικών κυριαρχιών και την αξίωση εγκαθίδρυσης νέων μηχανισμών εξουσίας, συναντήθηκε γόνιμα και πυκνά με τις αναζητήσεις και κοινωνικών ομάδων του υπό οθωμανική κυριαρχία ελλαδικού χώρου. Στο πλαίσιο αυτό, πρόσωπα και δίκτυα των ελληνορθόδοξων έγιναν ταυτόχρονα διαμεσολαβητές, υποδοχείς και, κυρίως, συνδιαμορφωτές του ευρωπαϊκού Διαφωτισμού, εμπλουτίζοντάς τον με προτάγματα και προοπτικές που πήγαζαν από το ιδιαίτερο πολιτικοκοινωνικό και πολιτισμικό τους συγκείμενο, στο πλαίσιο του οποίου σημαντικό ρόλο έπαιξε η επεξεργασία μιας ελληνικής ταυτότητας μεταξύ της κληρονομιάς της αρχαιότητας και της νεωτερικότητας.
Το μάθημα εξετάζει την διαδικασία συγκρότησης του νεοελληνικού Διαφωτισμού και την πορεία από την ανάδυσή του στη διαμόρφωση της ριζοσπαστικής του εκδοχής, τους κυριότερους εκφραστές του (Βούλγαρης, Μοισιόδακας, Καταρτζής, Ρήγας, Κοραής κ. ά.), τα κανάλια μέσα από τα οποία διαχέονταν οι ιδέες και οι δραστηριότητές τους, τις ιδεολογικές ζυμώσεις και αντιδράσεις που προκάλεσαν, καθώς και το ιδιαίτερο αποτύπωμα του νεοελληνικού Διαφωτισμού, με ιδιαίτερη έμφαση στη σχέση του με τη θρησκεία, την Εκκλησία και την οθωμανική εξουσία, αλλά και στη διατύπωση πολιτισμικών ιδεωδών ως προς το συναίσθημα, τη νεότητα και τις έμφυλες σχέσεις. Παράλληλα εξετάζεται η ίδρυση και λειτουργία σχολείων προσανατολισμένων στη νεωτερική εκπαίδευση, η πολιτισμική και κοινωνική τους σημασία και οι συγκρούσεις που πυροδότησαν, σε συνδυασμό με τις κοινωνικές αντιθέσεις στο εσωτερικό των ελληνορθόδοξων. Από την πλούσια εκδοτική δραστηριότητα της εποχής θα αναλυθούν κείμενα που έπαιξαν σημαίνοντα ρόλο στις ιδεολογικές ρήξεις των προεπαναστατικών κοινωνιών, όπου αποτυπώθηκε η συγκρότηση νέων πολιτικών ταυτοτήτων και κοινωνικών αξιώσεων. Εκκινώντας από τις διαφορές ανάμεσα στους όρους δήλωσης της ταυτότητας (Γραικός, Έλληνας, Ρωμιός) με βάση τα πολιτικά-πολιτισμικά τους συμφραζόμενα, θα συζητηθεί η συνεισφορά του Διαφωτισμού στη διαμόρφωση νέων οραμάτων για τη συγκρότηση της κοινωνίας και της πολιτικής εξουσίας.

(4) ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ *Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.*	Παράδοση πρόσωπο με πρόσωπο
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ	Χρήση προβολών ppt

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ *Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές*	Χρήση video Χρήση Διαδικτύου Υποστήριξη από την πλατφόρμα ecourse Ηλεκτρονική επικοινωνία με τις φοιτήτριες και τους φοιτητές
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ *Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας.* *Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ.* *Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης σύμφωνα με τις αρχές του ECTS*	

Δραστηριότητα	***Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου***
13 τρίωρες παραδόσεις	39
Προετοιμασία για το μάθημα (μελέτη βιβλιογραφίας)	26
Μελέτη για την εξέταση	60
Σύνολο Μαθήματος	***125***

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ *Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης* *Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες* *Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.*	Οι φοιτητές και φοιτήτριες αξιολογούνται με γραπτή εξέταση στα ελληνικά κατά την ολοκλήρωση του εξαμήνου. Η γραπτή εξέταση περιλαμβάνει ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής και ερωτήσεις ανάπτυξης. Οι φοιτητές Erasmus αξιολογούνται με την κατάθεση γραπτής εργασίας στα αγγλικά έως το πέρας του εξαμήνου.

(5) ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

-Προτεινόμενη Βιβλιογραφία :

Αγγέλου, Άλκης, *Των Φώτων. Όψεις του νεοελληνικού διαφωτισμού*, 2 τόμ., Αθήνα: Ερμής, 1988 και Αθήνα: ΜΙΕΤ, 1999.

Αθήνη, Αναστασία και Κώστας Ξούριας, *Νεοελληνική γραμματεία 1670-1830*, Αθήνα: Σύνδεσμος Ελληνικών Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών, 2015, <http://hdl.handle.net/11419/3325>.

Αποστολόπουλος, Δημήτρης, «Κοινωνικές διενέξεις και Διαφωτισμός στα μέσα του 18ου αιώνα: Η πρώτη αμφισβήτηση της κυριαρχίας των Φαναριωτών», στου ιδίου, *Για τους Φαναριώτες: Δοκιμές ερμηνείας και μικρά αναλυτικά*, Αθήνα: ΕΙΕ/ΚΝΕ, σ. 31-44.

Αρβανιτάκης, Δημήτρης, *Η αγωγή του πολίτη. Η γαλλική παρουσία στο Ιόνιο (1797-1799) και το έθνος των Ελλήνων*, Ηράκλειο: Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης, 2020.

Γιακωβάκη, Νάσια, «Ο Λόγιος Ερμής ως τόπος διαμόρφωσης του ελληνικού κοινού», στο Στέφανος Κακλαμάνης, Αλέξης Καλοκαιρινός και Δημήτρης Πολυχρονάκης (επιμ.), *Λόγος και Χρόνος στη Νεοελληνική Γραμματεία (18ος - 19ος αιώνας). Πρακτικά Συνεδρίου προς τιμήν του Αλέξη Πολίτη*, Ηράκλειο: Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης, 2015, σελ. 207-238.

Ηλιού, Φίλιππος, *Κοινωνικοί αγώνες και Διαφωτισμός: Η περίπτωση της Σμύρνης (1819)*, μτφρ. Ιωάννα

Πετροπούλου. Αθήνα: ΕΜΝΕ, 21986.
Κατσιαρδή- Hering, Όλγα, Αναστασία Παπαδία-Λάλα, Κατερίνα Νικολάου και Βαγγέλης Καραμανωλάκης (επιμ.), *Έλλην, Ρωμηός, Γραικός: Συλλογικοί προσδιορισμοί και ταυτότητες*, Αθήνα: Ευρασία, 2018.
Κιτρομηλίδης, Πασχάλης, *Νεοελληνικός Διαφωτισμός: Οι πολιτικές και κοινωνικές ιδέες*, Αθήνα: ΜΙΕΤ, 2000 (τρίτη έκδοση).
Κιτρομηλίδης, Πασχάλης, *Ιώσηπος Μοισιόδαξ. Οι συντεταγμένες της βαλκανικής σκέψης τον 18ο αιώνα*, Αθήνα: ΜΙΕΤ, 2004 (δεύτερη έκδοση).
Κιτρομηλίδης, Πασχάλης, «Ιδεολογικές συνέπειες της κοινωνικής διαμάχης στη Σμύρνη (1809-1810)», *Δελτίο Κέντρου Μικρασιατικών Σπουδών* 3 (1982), σ. 9-39.
Κονδύλης, Παναγιώτης, *Ο ελληνικός Διαφωτισμός: Οι φιλοσοφικές ιδέες*, Αθήνα: ΜΙΕΤ, 1996.
Λιάκος, Α. «Προς επισκευήν ολομέλειας και ενότητος: Η δόμηση του εθνικού χρόνου», στο *Επιστημονική συνάντηση στη μνήμη του Κ.Θ. Δημαρά*, Αθήνα: Κέντρο Νεοελληνικών Ερευνών/ ΕΙΕ, 1994, σελ. 171–199.
Λούκος, Σπύρος (επιμ.), *Κοινωνικοί αγώνες και διαφωτισμός, Μελέτες αφιερωμένες στον Φίλιππο Ηλιού*, Ηράκλειο: Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης, 2007.
Πατηνιώτης, Μανώλης, *Στοιχεία Φυσικής Φιλοσοφίας: Ο ελληνικός επιστημονικός στοχασμός τον 17ο και 18ο αιώνα*, Αθήνα: Gutenberg, 2013.
Πέτρου, Σταμάτης, *Γράμματα από το Άμστερνταμ*, επιμ. Φίλιππος Ηλιού, Αθήνα: Ερμής, 1976.
Σειρηνίδου, Βάσω, *Το εργαστήριο του λογίου: Αναγνώσεις, λόγια παραγωγή και επικοινωνία στην εποχή του Διαφωτισμού μέσα από την ιστορία της βιβλιοθήκης του Δημήτριου Ν. Δάρβαρη (1757-1823*), Αθήνα: Εθνικό ίδρυμα Ερευνών / Ινστιτούτο Ιστορικών Ερευνών, 2013.
Χατζηπαναγιώτη-Sangmeister, Ίλια, *Η «άδηλος» ιστορία του ιατροφιλοσόφου Ευσταθίου: Επιστήμη και νεωτερικές ιδέες στη νοτιοανατολική Ευρώπη του όψιμου Διαφωτισμού*, Ηράκλειο: Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης, 2021.
Ζελεπός, Ιωάννης. «"Βαλκανική Ορθοδοξία"; Η σημασία του κολλυβαδικού κινήματος για τη διαμόρφωση συλλογικής ταυτότητας στη νοτιοανατολική Ευρώπη», στο Κωνσταντίνος Δημάδης (επιμ.*), Ο ελληνικός κόσμος ανάμεσα στην εποχή του Διαφωτισμού και στον εικοστό αιώνα*, τόμ. 1, Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα, 2007, σ. 511-523.
Israel, Jonathan, *Η Ευρώπη και ο Ριζοσπαστικός Διαφωτισμός. Μια τυπολογία των διανοητικών και πολιτισμικών πηγών της νεωτερικότητας*, μτφρ. Μαρία Χριστίνα Χατζηϊωάννου, Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών, Κέντρο Νεοελληνικών Ερευνών, 2005.

-Συναφή επιστημονικά περιοδικά:
Μνήμων
Τα Ιστορικά
Ο Ερανιστής

-Προτεινόμενο σύγγραμμα:
Κιτρομηλίδης, Πασχάλης, *Νεοελληνικός Διαφωτισμός: Οι πολιτικές και κοινωνικές ιδέες*, Αθήνα: ΜΙΕΤ, 2000 (τρίτη έκδοση).

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

(1) ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	Φιλοσοφική		
ΤΜΗΜΑ	Ιστορίας και Αρχαιολογίας		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	Προπτυχιακό		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	**ΙΝΕ416**	**ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ**	Ε΄ και Ζ΄
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Η μεταπολεμική Ελλάδα, 1949-1974		

ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ *σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων*	**ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ**	**ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ**
	3	5
Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο (δ).		

ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ *γενικού υποβάθρου, ειδικού υποβάθρου, ειδίκευσης γενικών γνώσεων, ανάπτυξης δεξιοτήτων*	Γενικού υποβάθρου
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	Όχι
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Διδασκαλία: ελληνικά. Εξετάσεις: ελληνικά και αγγλικά (Erasmus+)
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	Ναι
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	

(2) ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.

Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α

- *Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με το Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης*
- *Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης και το Παράρτημα Β*
- *Περιληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων*

Το μάθημα αποσκοπεί στην εξοικείωση των φοιτητών/φοιτητριών ιστοριογραφικά και μεθοδολογικά με τη μεταπολεμική Ελλάδα ώστε:

- να σκέφτονται συνθετικά, συνδυάζοντας τις επιμέρους πολιτικές, ιδεολογικές, κοινωνικές και οικονομικές παραμέτρους της μεταπολεμικής περιόδου.
- να αντιλαμβάνονται την επιρροή των διαιρετικών τομών που προέκυψαν κατά τη δεκαετία του 1940 στον μεταπολεμικό ελληνικό κοινωνικό σχηματισμό.
- να κατανοήσουν το βάθος και το εύρος των μεταβολών που προκλήθηκαν στον μεταπολεμικό ελληνικό κοινωνικό σχηματισμό.
- να μάθουν να μελετούν τις ιστορικές πηγές και να παράγουν ιστορικά επιχειρήματα με τα οποία να εξηγούν τις αιτίες των γεγονότων, τα αποτελέσματά τους και τις μακροπρόθεσμες συνέπειές τους.
- με βάση τα παραπάνω να είναι σε θέση γράψουν μια σύντομη εργασία με επίκεντρο τη μεταπολεμική Ελλάδα. Υπάρχει ένα μεγάλο εύρος θεμάτων προς επιλογή.

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα;.

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών	*Σχεδιασμός και διαχείριση έργων*
	Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα
	Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον
Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις	*Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου*
Λήψη αποφάσεων	
Αυτόνομη εργασία	*Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής*
Ομαδική εργασία	*Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης*
Εργασία σε διεθνές περιβάλλον	*……*
Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον	*Άλλες…*
Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών	*…….*

Ανάπτυξη της ιστορικής σκέψης.
Ανάπτυξη της ικανότητας χρήσης και ερμηνείας πηγών.
Αυτόνομη εργασία σε θεματικές της Ευρωπαϊκής Ιστορίας.
Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον.
Παραγωγή νέων ερευνητικών ιδεών.
Σεβασμός στη διαφορετικότητα και την πολυπολιτισμικότητα.
Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας.
Επίδειξη ευαισθησίας σε θέματα φύλου.
Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης.

(3) ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Σκοπός του μαθήματος είναι να εξοικειωθούν και να κατανοήσουν οι φοιτητές και οι φοιτήτριες το ιστορικό περιβάλλον του ελληνικού κοινωνικού σχηματισμού από τη λήξη του Εμφυλίου Πολέμου έως την πτώση της δικτατορίας των Συνταγματαρχών και την έλευση της Μεταπολίτευσης. Το μάθημα εστιάζει σε μια σειρά θεματικών. Μεταξύ άλλων, στα χαρακτηριστικά της μετεμφυλιακής «καχεκτικής δημοκρατίας», στην οποία δέσποζαν οι κοινωνικοί και πολιτικοί αποκλεισμοί και τα κατασταλτικά μέτρα. Απαραίτητη κρίνεται, επίσης, η αναφορά στη δεκαετία του 1940 και ιδιαίτερα στον Εμφύλιο, καθώς στη διάρκειά του σχηματοποιήθηκε ένα μεγάλο τμήμα του μετεμφυλιακού πλέγματος εξουσίας. Στο ίδιο πλαίσιο, θα αναλυθούν οι κοινωνικές και πολιτικές διαιρέσεις που έτεμναν τον ελληνικό κοινωνικό σχηματισμό κατά τη διάρκεια της περιόδου που καλύπτει χρονολογικά το μάθημα, καθώς και η πορεία των πολιτικών δυνάμεων και οι απόπειρες θεσμικού και πολιτικού εκσυγχρονισμού που έλαβαν χώρα κυρίως τη δεκαετία του 1960. Βάρος θα δοθεί, ακόμα, στο μοντέλο οικονομικής ανάπτυξης που υιοθετήθηκε μεταπολεμικά και την επίδραση του Σχεδίου Μάρσαλ σε αυτό. Στην ίδια κατεύθυνση, θα αναζητηθούν οι λόγοι της οικονομικής ανόδου, οι αδυναμίες του αναπτυξιακού μοντέλου, καθώς και η κοινωνική αναδιάρθρωση που αυτό επέφερε. Έμφαση θα δοθεί, επίσης, στις αλλαγές που σημειώθηκαν στην κοινωνική και πολιτισμική ζωή (μετανάστευση, αστικοποίηση, ανάδυση νέων κοινωνικών υποκειμένων, πνευματικές αναζητήσεις, πολιτιστική «άνοιξη»). Επιπλέον, θα παρουσιαστεί η περίοδος της στρατιωτικής δικτατορίας (1967-1974) και των μορφών αντίστασης σε αυτή. Επιπρόσθετα, θα υπάρξει εστίαση στην έλευση της Μεταπολίτευσης και των τομών που επήλθαν σε σχέση με το μετεμφυλιακό παρελθόν. Τέλος, θα επιδιωχθεί η παρουσίαση της πλούσιας επιστημονικής συζήτησης που έχει αναπτυχθεί για την περιοδολόγηση της μεταπολεμικής περιόδου και της Μεταπολίτευσης.

(4) ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ *Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.*	Πρόσωπο με πρόσωπο
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ *Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές*	Χρήση προβολών PowerPoint Χρήση video Υποστήριξη από την πλατφόρμα ecourse Ηλεκτρονική επικοινωνία με τις φοιτήτριες και τους φοιτητές
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ *Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας.* *Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ.* *Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης σύμφωνα με τις αρχές του ECTS*	

Δραστηριότητα	***Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου***
Διαλέξεις	39
Μη καθοδηγούμενη μελέτη	31
Μελέτη και ανάλυση πηγών και βιβλιογραφίας	55
Σύνολο Μαθήματος	***125***

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ *Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης* *Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες* *Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.*	Γλώσσα αξιολόγησης: Ελληνικά και Αγγλικά (φοιτητές/τριες Erasmus+). Μέθοδος αξιολόγησης: Γραπτές εξετάσεις που θα περιλαμβάνουν ερωτήσεις ανάπτυξης και κρίσεως. Προαιρετικά δίνεται η δυνατότητα εκπόνησης γραπτής εργασίας (έως 4.000 λέξεις) ή παρουσίασης βιβλίου/άρθρου στο πλαίσιο του μαθήματος. Τόσο η εργασία όσο και η παρουσίαση βιβλίου/άρθρου θα συμπεριληφθούν στην τελική βαθμολογία.

(5) ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

-Προτεινόμενη Βιβλιογραφία :

Αβδελά Έφη, *Δια λόγους τιμής. Βία, συναισθήματα και αξίες στη μετεμφυλιακή Ελλάδα,* Νεφέλη, Αθήνα 2002.

Αλιβιζάτος Νίκος, *Οι πολιτικοί θεσμοί σε κρίση 1922 – 1974. Όψεις της ελληνικής εμπειρίας*, Θεμέλιο, Αθήνα 1995.

Βερναρδάκης Χριστόφορος - Μαυρής Γιάννης, *Κόμματα και κοινωνικές συμμαχίες στην προδικτατορική Ελλάδα. Οι προϋποθέσεις της μεταπολίτευσης*, Εξάντας, Αθήνα 1991.

Βόγλης Πολυμέρης, *Δυναμική αντίσταση. Υποκειμενικότητα, πολιτική βία και Αντιδικτατορικός Αγώνας 1967 - 1974*, Αλεξάνδρεια, Αθήνα 2023.

Βόγλης Πολυμέρης, *Η αδύνατη επανάσταση. Η κοινωνική δυναμική του εμφυλίου πολέμου*, Αλεξάνδρεια, Αθήνα 2014.

Γιαννίτσης Τάσος, *Ελληνική βιομηχανία: ανάπτυξη και κρίση*, Gutenberg, Αθήνα 1983.

Γιαννουλόπουλος Γιάννης, *Ο Μεταπολεμικός Κόσμος: Ελληνική και Ευρωπαϊκή Ιστορία (1945 - 1963)*, Παπαζήσης, Αθήνα 1992.

Close David, *Ελλάδα, 1945 - 2004. Πολιτική, Κοινωνία, Οικονομία*, Θύραθεν, Θεσσαλονίκη 2006 [2002].

Gallant Thomas, *Νεότερη Ελλάδα. Από τον Πόλεμο της Ανεξαρτησίας μέχρι τις μέρες μας*, Πεδίο, Αθήνα 2017.

Καζάκος Πάνος, *Ανάμεσα σε κράτος και αγορά. Οικονομία και οικονομική πολιτική στη μεταπολεμική Ελλάδα 1944 - 2000*, Πατάκης, Αθήνα 2001.

Καλλιβρετάκης Λεωνίδας, *Δικτατορία και Μεταπολίτευση*, Θεμέλιο, Αθήνα 2017.

Καλλιβρετάκης Λεωνίδας, *Το Πολυτεχνείο έξω από το Πολυτεχνείο. Οι αφανείς πρωταγωνιστές της εξέγερσης του 1973*, Θεμέλιο, Αθήνα 2023.

Καραμανωλάκης Βαγγέλης - Νικολακόπουλος Ηλίας - Σακελλαρόπουλος Τάσος (επιμ.), *Η Μεταπολίτευση '74 - '75. Στιγμές μιας μετάβασης*, Θεμέλιο, Αθήνα 2016.

Καραμανωλάκης Βαγγέλης, *Ανεπιθύμητο παρελθόν. Οι φάκελοι κοινωνικών φρονημάτων στον 20ό αι. και η καταστροφή τους*, Θεμέλιο, Αθήνα 2019.

Κατσάπης Κώστας, *Το «πρόβλημα νεολαία». Μοντέρνοι νέοι, παράδοση και αμφισβήτηση στη μεταπολεμική Ελλάδα: 1964 -1974*, Απρόβλεπτες Εκδόσεις, Αθήνα 2013.

Κλάψης Αντώνης, *1974 Μεταπολίτευση*, Μεταίχμιο, Αθήνα 2021.

Κορνέτης Κωστής, *Τα Παιδιά Της Δικτατορίας. Φοιτητική αντίσταση, πολιτισμικές πολιτικές και η μακρά δεκαετία του εξήντα στην Ελλάδα*, Πόλις, Αθήνα 2015 [2013].
Λαμπροπούλου Δήμητρα, *Οικοδόμοι. Οι άνθρωποι που έχτισαν την Αθήνα*, Βιβλιόραμα, Αθήνα 2009.
Mazower Mark (επιμ.), *Μετά τον Πόλεμο. Η ανασυγκρότηση της οικογένειας, του έθνους και του κράτους στην Ελλάδα, 1943-1960*, Αλεξάνδρεια, Αθήνα 2003.
Meynaud Jean (με τη συνεργασία Π. Μερλόπουλου - Γ. Νοταρά), *Οι πολιτικές δυνάμεις στην Ελλάδα 1946 - 1965*, 2 τομ., Σαββάλας, Αθήνα 2002.
Νικολακόπουλος Ηλίας, *Η Καχεκτική Δημοκρατία. Κόμματα και εκλογές 1946 - 1967*, Πατάκης, Αθήνα 2001.
Ρήγος Άλκης – Σεφεριάδης Σεραφείμ - Χατζηβασιλείου Ευάνθης, *Η «σύντομη» δεκαετία του ’60. Θεσμικό πλαίσιο, κομματικές στρατηγικές, κοινωνικές συγκρούσεις, πολιτισμικές διεργασίες*, Καστανιώτης, Αθήνα 2008.
Σακελλαρόπουλος Θεόδωρος (επιμ.), *Οικονομία και Πολιτική στη Σύγχρονη Ελλάδα*, Διόνικος, Αθήνα 2011.
Σακελλαρόπουλος Σπύρος, *Τα αίτια του απριλιανού πραξικοπήματος. 1949 - 1967: Το κοινωνικό πλαίσιο της πορείας προς τη δικτατορία*, Λιβάνης, Αθήνα 1998.
Σταθάκης Γιώργος, *Το δόγμα Τρούμαν και το σχέδιο Μάρσαλ. Η ιστορία της αμερικανικής βοήθειας στην Ελλάδα*, Βιβλιόραμα, Αθήνα 2004.
Τσάκας Χρήστος, *Με το Βλέμμα στην Ευρώπη. Οι Ελληνογερμανικές Σχέσεις μετά τον Πόλεμο (1953 - 1981)*, Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης, Ηράκλειο 2023
Τσουκαλάς, Κωνσταντίνος, *Κράτος, κοινωνία, εργασία στη μεταπολεμική Ελλάδα*, Θεμέλιο, Αθήνα 1999.

ΣΧΟΛΗ	**Φιλοσοφική**		
ΤΜΗΜΑ	**Ιστορίας και Αρχαιολογίας**		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	**Προπτυχιακό**		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	**INT 826**	**ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ**	**Ε,' Ζ'**
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	**Θέματα από την Ευρωπαϊκή Τέχνη: Η Δεύτερη Ζωή των Γλυπτών του Παρθενώνα, Βρετανία 1762-1938: Νεωτερικές Τομές στην Ευρωπαϊκή Πρόσληψη της Αρχαίας Τέχνης και Καλλιτεχνικές Πρακτικές στη Μ. Βρετανία**		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ		**ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ**	**ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ**
		3	5
ΓΝΩΣΤΙΚΟ ΠΕΔΙΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Μάθημα ειδικού υποβάθρου. Το μάθημα απευθύνεται σε εκπαιδευόμενους ιστορικούς της τέχνης, ιστορικούς του νεώτερου κόσμου, κλασικούς αρχαιολόγους, σπουδαστές της ιστορίας της φιλοσοφίας και της λογοτεχνίας, αλλά είναι επίσης καλά προσαρμοσμένο στις ανάγκες όλων όσων προέρχονται από άλλες σχολές ή τμήματα με ενδιαφέροντα στην ιστορία, την τέχνη και τα ζητήματα πολιτιστικής και καλλιτεχνικής διαχείρισης σήμερα.		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	-		
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Ελληνικά		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	Ναι		
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	-		

2. ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Σκοποί. Τρεις είναι οι κύριοι στόχοι αυτού του μαθήματος.

- πρώτον, να κατανοήσουμε τον αποφασιστικό ρόλο που οι διαδικασίες δημόσιας υποδοχής παίζουν στην ιστορία της τέχνης
- δεύτερον, να εξετάσουμε την κομβική θέση αυτών των έργων στη νεώτερη και σύγχρονη ιστορία της Βρετανίας
- τρίτον, να αποκτήσουμε μέσα από την ιστορικο-κριτική διερεύνηση του ζητήματος μία οξυδερκέστερη κατανόηση της τρέχουσας προσκόλλησης των Βρετανών στη συλλογή αυτή και, άρα, να διευρύνουμε τη βάση της συζήτησης που γίνεται εδώ και χρόνια σχετικά με τις ελληνικές διεκδικήσεις για την επιστροφή των γλυπτών.
- γ ο απώτατος στόχος είναι να δείξουμε την εξέχουσα θέση που κατέχει η συζήτηση γύρω από τα Γλυπτά του Παρθενώνα σε γ**ενικότερα ζητήματα διαχείρισης αμφιλεγόμενων συλλογών και μουσείων σήμερα. Το μάθημα αποσκοπεί στο να εμπλουτίσει κριτικά αυτές τις συζητήσεις γύρω από μία ιστορικά ενημερωμένη και ηθική διαχείριση της παγκόσμιας πολιτιστικής κληρονομιάς** ως προς τις σύγχρονες αναζητήσεις σχετικά με μία ιστορικά ενημερωμένη και ηθική **διαχείριση της παγκόσμιας πολιτιστικής κληρονομιάς.**

Επίσης με το μάθημα αυτό επιδιώκεται

- να συντελεστεί μία πρώτη εξοικείωση των φοιτητών με τον πολύπλοκο και πολυστρωματικό κόσμο της τέχνης κατά τη διάρκεια του 18ου και 19ου αιώνα και να αποκτήσουν γνώσεις σχετικά με την πολιτιστική ιστορία του ταξιδιού και των συλλογών που βρίσκεται στη βάση του εγχειρήματος του Έλγιν
- να εξεταστούν οι πολυάριθμες και μεταβαλλόμενες χρήσεις των έργων αυτών από το Βρετανικό Μουσείο αλλά και τους καλλιτέχνες και κριτικούς της εποχής

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα;.

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών	*Σχεδιασμός και διαχείριση έργων*
	Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα
Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις	*Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον*
Λήψη αποφάσεων	*Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου*
Αυτόνομη εργασία	*Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής*
Ομαδική εργασία	*Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης*
Εργασία σε διεθνές περιβάλλον	*……*
Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον	*Άλλες…*
Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών	*…….*

Γενικές Ικανότητες

Ευαισθητοποίηση σε ζητήματα παγκόσμιας πολιτισμικής κληρονομιάς και κριτική κατανόηση των χρήσεων στις οποίες αυτή υπόκειται στον μοντέρνο και σύγχρονο πολιτισμό
Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής ιστορικής σκέψης
Σεβασμός στη διαφορετικότητα και την πολυπολιτισμικότητα

3. ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Το μάθημα αυτό θα εστιάσει στη νεωτερική ιστορία των γλυπτών του Παρθενώνα στη Βρετανία, από τα μέσα του 18ου αι. μέχρι σήμερα. Θα εξετάσουμε τις πολύπλοκες ιστορικές δυνάμεις – κοινωνικές, καλλιτεχνικές, θεωρητικές και πολιτικές – που συνέβαλαν στη μεταφορά τους από το αρχικό περιβάλλον τους στην περιφέρεια της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας – την Αθήνα – στο μητροπολιτικό κέντρο της ισχυρότερης αυτοκρατορίας της εποχής – το Λονδίνο. Το μάθημα θα παρουσιάσει με λεπτομέρεια την (αρνητική) έκπληξη που τα γλυπτά αρχικά προκάλεσαν, τους πολλαπλούς τρόπους με τους οποίους υπονόμευσαν υπάρχουσες προσδοκίες διαμορφωμένες κάτω από την επίδραση του νεοκλασικισμού και άλλων επίσημων μοντέλων αισθητικής πρόσληψης.

Το μάθημα αναλύει το εγχείρημα του Έλγιν τοποθετώντας το στο εσωτερικό της ιστορίας του αρχαιολογικού και καλλιτεχνικού ταξιδιού και των συλλογών, αλλά και ενός ευρέος φάσματος από καλλιτεχνικά κινήματα εποχής. Θα αναλυθεί η νέα και ριζοσπαστική αισθητική που τα γλυπτά εισήγαγαν στον καλλιτεχνικό κόσμο της Αγγλίας, και κυρίως η θέση τους στην πορεία προς ένα είδος ρομαντισμού με φυσιοκρατικές και επιστημονικές διαστάσεις που συνδέονται με την ανατομία και την πρωτοφανή ακρίβεια και σωματικότητα των έργων αυτών. Τέλος, το μάθημα εστιάζει στις πολυάριθμες πολιτικές χρήσεις των συγκεκριμένων έργων από το Βρετανικό Μουσείο αλλά και από διάφορους καλλιτεχνικούς, δημόσιους και πολιτικούς θεσμούς, καλλιτέχνες και κριτικούς στη δυτική Ευρώπη μέχρι σήμερα.

4. ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ.	Παράδοση πρόσωπο με πρόσωπο
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ	Εκτός από το ποικίλο οπτικό υλικό που θα καλυφθεί, το μάθημα αυτό ενσωματώνει μία εκτενή γκάμα βιβλιογραφίας, από πρωτογενείς γραπτές πηγές (πρακτικά διαβουλεύσεων, ιστορικά άρθρα και δημοσιεύσεις στον τύπο) μέχρι σύγχρονες ακαδημαϊκές δημοσιεύσεις για τα υπό εξέταση θέματα.

ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ		
	Δραστηριότητα	***Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου***
	Αυτόνομη μελέτη	85 ώρες
	Προετοιμασία εργασίας	40 ώρες
	Σύνολο Μαθήματος	**125 ώρες**
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ	Γλώσσα αξιολόγησης: Ελληνικά Γραπτή εξέταση Θα προσφερθούν σε εθελοντική βάση ατομικές ή ομαδικές εργασίες – μεταφράσεις συγκεκριμένων πρωτογενών πηγών από τα αγγλικά ή αυτόνομα δοκίμια πάνω σε συγκεκριμένα θέματα και βιβλιογραφία – οι οποίες θα περατωθούν με την επίβλεψη και συνεργασία του διδάσκοντα. Οι εργασίες δεν είναι υποχρεωτικές αλλά θα αξιολογηθούν και θα συνυπολογισθούν στην τελική βαθμολογία αυτών που θα τις αναλάβουν.	

4. ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Beard Mary, *The Parthenon*, London, 2002. 726.120 809 385 BEA (ελληνική έκδοση, εκδ. Πατάκη, Αθήνα, 2003)
- St. Clair William , *Ο Λόρδος Έλγιν και τα Μάρμαρα*, Αθήνα, 1999, 733.309 24 CLA
- Jacob Rothenberg, *'Descensus ad terram': the Acquisition and Reception of the Elgin Marbles*, New York and London, 1977.
- Neils Jenifer, *The Parthenon from Antiquity to the Present*, Cambridge, 2005, 938.5 PAR
- Jenkins Ian, *The Parthenon Frieze*, London, 1994
- Σαραφιανός Άρης, «'Η Απόλυτη Σύγχυση της Επαγγελματικής Κρίσης': Καλλιτέχνες και Γλυπτά του Παρθενώνα στην Επιτροπή της Βρετανικής Βουλής, 1816», *Ιστορία της Τέχνης: Ζητήματα Ιστορίας, Μεθοδολογίας, Ιστοριογραφίας*, επιμ. Αρετή Αδαμοπούλου, Λία Γυιόκα, Κωνσταντίνος Ι. Στεφανής, Αθήνα, Gutenberg, 2019, 230-250.
- Σαραφιανός Άρης, "Η Πρόοδος της Ευγενούς Κοινωνίας και η Γένεση της Ιστορίας της Τέχνης: Προοδευτικοί Ευπατρίδες, Γούστο και Ιστορία (Μεγάλη Βρετανία, c. 1800), Τιμητικός Τόμος για τον Καθηγητή Μιλτιάδη Παπανικολάου, Θεσσαλονίκη, Εκδ. Βάνιας,

2017, 683-716.
- Sarafianos Aris, "Compassion and Disgust, Rescue and Destruction: The Mutilated Parthenon Sculptures and their British Asylum, circa 1816," *The Art of Compassion*, ed. Efi Kyprianidou, Nissos Publications, 2019, 135-153.
- Stoneman Richard , *Αναζητώντας την Κλασική Ελλάδα*, Αθήνα, 1996, 914.95 STO
- Christopher Hitchens, *Τα Ελγίνεια: Πρέπει να Επιστραφούν στην Ελλάδα;*, Αθήνα, 1988, 733.309 385 HIT
- Τουρνικιώτης Παναγιώτης, *Ο Παρθενώνας και η Ακτινοβολία του στα Νεώτερα Χρόνια*, Αθήνα, 1994, OVR 722.809 38 ΠΑΡ
- Τσιγκάκου Φανή Μαρία, *Ανακαλύπτοντας την Ελλάδα: Ζωγράφοι και Περιηγητές του 19ου αι.*, Αθήνα, 1981, 914.95 ΤΣΙ

- Potts, *Flesh and the Ideal*, New Haven and London, 1994

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

(1) ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	**Φιλοσοφική**		
ΤΜΗΜΑ	**Ιστορίας και Αρχαιολογίας**		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	**Προπτυχιακό μάθημα**		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	**INT854**	**ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ**	**Ε/Ζ/Πτυχίο**
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	**Φύλο και σεξουαλικότητα στην τέχνη της δυτικής Ευρώπης (18os-20ός αιώνας)**		

ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ *σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων*	**ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ**	**ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ**
	3	3
Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο (δ).		

ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ *γενικού υποβάθρου, ειδικού υποβάθρου, ειδίκευσης γενικών γνώσεων, ανάπτυξης δεξιοτήτων*	Ειδικού υποβάθρου, εξειδίκευσης
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	Δεν υπάρχουν προαπαιτούμενα μαθήματα.. Συστήνεται η ταυτόχρονη παρακολούθηση του μαθήματος Ιστορία της Σεξουαλικότητας (18ος-20ός αιώνας)
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	ελληνική
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	Ναι
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	Θα δημιουργηθεί

(2) ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.

Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α

- *Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με το Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης*
- *Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης και το Παράρτημα Β*
- *Περιληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων*

Οι φοιτητές και οι φοιτήτριες θα μπορούν

- να μελετήσουν την ιστορική διάσταση του φύλου και της σεξουαλικότητας σε κάθε περίοδο
- να κατανοήσουν τις απεικονίσεις της σεξουαλικότητας στις διαφορετικές μορφές τέχνης
- να προβληματιστούν αναφορικά με τις έμφυλες απεικονίσεις σε διαφορετικές περιόδους και καλλιτεχνικά κινήματα
- να κατανοήσουν τους έμφυλους ρόλους των καλλιτεχνών και των καλλιτέχνιδων
- να αναστοχαστούν αναφορικά με την queer διάσταση καλλιτεχνικών έργων, αλλά και τη θέση queer καλλιτεχνών και καλλιτέχνιδων στην ιστορία της τέχνης.

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα;.

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών
Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις
Λήψη αποφάσεων
Αυτόνομη εργασία
Ομαδική εργασία
Εργασία σε διεθνές περιβάλλον
Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον
Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών
Σχεδιασμός και διαχείριση έργων
Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα
Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον
Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου
Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής
Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης
.....
Άλλες...
.....

Το μάθημα αποσκοπεί:
- Στην αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών για ζητήματα ιστορίας της τέχνης με τη χρήση βιβλιογραφίας, αρχειακών πηγών και των απαραίτητων τεχνολογιών.
- Στον σεβασμό στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα μέσα από τη μελέτη καλλιτεχνικών έργων εντός και εκτός του ηγεμονικού κανόνα.
- Στην επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου και σεξουαλικού προσανατολισμού.
- Στην προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής, επαγωγικής, κριτικής σκέψης.
- Στην αυτόνομη εργασία.
- Στη διεύρυνση του γνωσιολογικού πεδίου σε σχέση με την ανάδειξη των έμφυλων σχέσεων στην ιστορία της τέχνης (18ος-20ος αιώνας).
- Στην κινητοποίηση, διεύρυνση, ενίσχυση των ικανοτήτων στη διαμόρφωση ερωτημάτων και προβληματισμών, στην αναζήτηση συνδέσεων, συνεχειών και αλλαγών παραδείγματος στην καλλιτεχνική παραγωγή, στην ανάλυση, τη σύνθεση και τον κριτικό αναστοχασμό των προσεγγίσεων αναφορικά με την καλλιτεχνική απεικόνιση του φύλου και της σεξουαλικότητας στην Ευρώπη.

(3) ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Οι έννοιες του φύλου και της σεξουαλικότητας συνδέονται άρρηκτα με την εικόνα και τις διαφορετικές και πολύμορφες απεικονίσεις του ανθρώπινου σώματος, της ερωτικής επιθυμίας και των έμφυλων σχέσεων. Το μάθημα παρακολουθεί και εξετάζει τις έμφυλες απεικονίσεις, καθώς και την υπαινικτική ή σαφή εκδήλωση της σεξουαλικότητας στα καλλιτεχνικά έργα, από τον 18ο ως και τα τέλη του 20ου αιώνα. Ο κυρίαρχος κανόνας σε ό,τι αφορά το επιτρεπόμενο και το απαγορευμένο στην τέχνη του 17ου και του 18ου αιώνα, οι ανιχνεύσεις τυχόν αποκλίσεων που συνήθως υποδόρια παρουσιάζονται στα καλλιτεχνικά έργα, οι κοινωνικές επιταγές, αλλά και οι ριζικές αλλαγές που φέρνουν τα κινήματα του μοντερνισμού, η αμφισβήτηση του κυρίαρχου αφηγήματος, η γυναίκα ως καλλιτεχνικό αντικείμενο, αλλά και υποκείμενο, η ομοφυλοφιλία, η πρόσληψη του ανθρώπινου σώματος από τον μοντερνισμό, ο κανόνας και η απόκλιση στην τέχνη των ολοκληρωτικών καθεστώτων του 20ου αιώνα, η σεξουαλική απελευθέρωση κυρίως μετά τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο, ο συντηρητισμός της δεκαετίας του 1980 και η ανάδειξη του queer ως αυτόνομου ερευνητικού πεδίου στην ιστορία της τέχνης είναι μερικά από τα θέματα που θα μας απασχολήσουν στη διάρκεια του μαθήματος.

Διάγραμμα μαθήματος

1. Εισαγωγή: έμφυλες θεωρίες, θεωρίες της σεξουαλικότητας
2-3. Φύλο και σεξουαλικότητα στην τέχνη του 17ου και του 18ου αιώνα.
4. Φύλο και σεξουαλικότητα στην αυγή της νεωτερικότητας (αρχές 19ου αιώνα).
5. Έμφυλες σχέσεις και σεξουαλική έκφραση στη σκιά των επαναστάσεων.
6. Η καλλιτεχνική μοναξιά καλλιτεχνών στα τέλη του 19ου αιώνα.
7. Ομοφυλοφιλία και queerness από τον 19ο στον 20ο αιώνα.
8-9. Το ερωτικό σώμα στον μοντερνισμό.
10. Το εκπεφρασμένο και το ανείπωτο στην τέχνη των ολοκληρωτικών καθεστώτων (1920-1930).
11. Σεξουαλική απελευθέρωση στη μεταπολεμική τέχνη.
12. Πορνογραφία, συντηρητισμός και η νόσος HIV/AIDS (1980 και εξής). Προς τον 21 αιώνα.
13. Παρουσιάσεις εργασιών. Επισκόπηση των βασικών ζητημάτων του μαθήματος.

(4) ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

<table>
<tr><td>ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ
Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.</td><td>Πρόσωπο με πρόσωπο παράδοση σε εβδομαδιαίες συναντήσεις στην αίθουσα διδασκαλίας</td></tr>
<tr><td>ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ
Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές</td><td>Χρήση πολυμέσων στη διδασκαλία, υποστήριξη μαθήματος μέσω της πλατφόρμας e-course, ηλεκτρονική επικοινωνία, συναντήσεις στο γραφείο της διδάσκουσας κατά τις μέρες/ώρες επικοινωνίας που έχουν οριστεί.</td></tr>
<tr><td>ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ
Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας.
Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ.

Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης σύμφωνα με τις αρχές του ECTS</td><td>
<table>
<tr><th>Δραστηριότητα</th><th>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</th></tr>
<tr><td>Διαλέξεις</td><td>39 ώρες</td></tr>
<tr><td>Αυτόνομη μελέτη</td><td>86 ώρες</td></tr>
<tr><td>Σύνολο Μαθήματος</td><td>125 ώρες</td></tr>
</table>
</td></tr>
</table>

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ *Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης* *Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες* *Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.*	*Γραπτή εξέταση* αποτελούμενη από ερωτήσεις διαβαθμισμένης δυσκολίας. *Συμμετοχή στο μάθημα* *Προαιρετικές εργασίες.* Οι φοιτητές και οι φοιτήτριες ενθαρρύνονται να αναλάβουν μικρές εργασίες 2.500 λέξεων. Η εργασία παρουσιάζεται προφορικά και υποβάλλεται γραπτά την ίδια μέρα με την εξέταση του μαθήματος στο mail της διδάσκουσας. Προσμετράται στην τελική βαθμολογία με έως και 3 βαθμούς, εφόσον η επίδοση στις γραπτές εξετάσεις είναι τουλάχιστον πέντε (5). Θα συνεκτιμηθεί η ικανότητα αναγνώρισης βασικών εικαστικών έργων, οργανικής τους ένταξης στο ιστορικό-πολιτικό-κοινωνικό πλαίσιο μέσα στο οποίο δημιουργήθηκαν, σύνδεσής τους με τα καλλιτεχνικά κινήματα στα οποία ανήκουν και εντοπισμού των βασικών καλλιτεχνικών χαρακτηριστικών, πάντα σε σύνδεση με τις έννοιες του φύλου και της σεξουαλικότητας. Για τους φοιτητές Erasmus προβλέπεται η παροχή βιβλιογραφίας σε αγγλικά και γαλλικά, ενδεχομένως και γερμανικά. Η εξέταση θα γίνει με την παρουσίαση εργασίας στη διάρκεια του εξαμήνου και την παράδοση τελικής εργασίας στην ημερομηνία της εξέτασης του μαθήματος.

(5) ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Α. Ιστορία και πολιτισμικές προσεγγίσεις

- Βασιλειάδου Δήμητρα, Γιαννιτσιώτης Γιάννης, Διαλέτη Ανδρονίκη, Πλακωτός Γιώργος (επιμ.), *Ανδρισμοί. Αναπαραστάσεις, υποκείμενα και πρακτικές από τη μεσαιωνική μέχρι τη σύγχρονη περίοδο*, Gutenberg, Αθήνα 2019.
- Βασιλειάδου Δήμητρα, Γκότση Γλαύκη (επιμ.), *Ιστορίες για τη σεξουαλικότητα,* εκδόσεις Θεμέλιο, Αθήνα 2020.
- Foucault Michel*, Ιστορία της σεξουαλικότητας. 1. Η βούληση για γνώση*, Πλέθρον, Αθήνα 2011.
- Foucault Michel*, Ιστορία της σεξουαλικότητας. 2. Η χρήση των ηδονών,* Πλέθρον, Αθήνα 2013.
- Foucault Michel*, Ιστορία της σεξουαλικότητας. 3. Η επιμέλεια εαυτού*, Πλέθρον, Αθήνα 2013.
- Foucault Michel*, Ιστορία της σεξουαλικότητας. 4. Οι ομολογίες της σάρκας*, Πλέθρον, Αθήνα 2019.

Β. Ιστορία της Τέχνης

- Broude, Norma, and Garrard, Mary D. (eds.), *Feminism and Art History: Questioning he Litany*, Harper & Row, New York, 1982.
- Broude, Norma, and Mary D. Garrard, *The Expanding Discourse: Feminism and Art History*, Icon Editions, New York, 1992.
- Chadwick, Whitney, *Women, Art, and Society*, Thames & Hudson, London, 2020.
- Γκότση Χ.-Γ., «Εικόνες μοντέρνων γυναικών στην ελληνική τέχνη του Μεσοπολέμου», *Ιστορία της Τέχνης, Ζητήματα Ιστορίας, Μεθοδολογίας, Ιστοριογραφίας, Πρακτικά Ε΄ Συνεδρίου Ιστορίας της Τέχνης* (επιμ. Αδαμοπούλου Α., Γυιόκα Λ., Στεφανής Κ.), Εταιρεία Ελλήνων Ιστορικών της Τέχνης, Gutenberg, Αθήνα, 2019, 516-531.
- Davis, Whitney (ed.), *Gay and Lesbian Studies in Art History*, Haworth Press, New York, 1994.
- Deepwell, Katy (ed.), *New Feminist Art Criticism: Critical Strategies*, University Press, Manchester, 1995.
- Gotsi C.-G., "Towards the Formation of a Professional Identity: women artists in Greece at the beginning of the twentieth century", *Women's History Review*, vol. 14, num. 2, November 2005, σ. 285-286.
- Gotsi C.-G., «"Feminist art", "female art", "sexless art" in a modernist context: women's collective exhibitions in Greece 1925-1937"» στο *Women's Contributions to Visual Culture*, 1918-1939, ed. Karen E. Brown, 2008, Ashgate Publishing Limited, England, σ. 37.
- Hessel, Katy, *The Story of Art Without Men*, W. W. Norton & Company, New York, 2023.
- Isaak, Jo Anna, *Feminism and Contemporary Art: The Revolutionary Power of Women's Laughter*, Routledge, London, 1996.
- Κοντογιώργη Α., «Ήταν κάποτε Ένα Παιδί που λάτρευε το Θέατρο: Το Σκηνογραφικό Έργο του Γιάννη Τσαρούχη. Από την Προσωπική Ετερότητα στη Συλλογική Ταύτιση» ["There was once upon a time a boy who adored the theater"], Πρακτικά Στ΄ Θεατρολογικού Συνεδρίου, https://ts.uop.gr/gr/, τόμος C [volume C],

https://ts.uop.gr/images/files/praktika/TOMOS_color.pdf, 381-398.

- Lord, Catherine and Meyer, Richard, *Art & Queer Culture*, Phaidon Press, London, New York, 2013
- Ματθιόπουλος, Ευγένιος Δ., *«Πέρα απ΄ την εγκράτεια και την απόλαυση: ο έρως που δημιουργεί τον κόσμο». Δύο μελέτες για τον Γιάννη Τσαρούχη*, Εκδόσεις Μουσείο Μπενάκη, Αθήνα, 2023.
- Meskimmon, Marsha, *Women Making Art: History, Subjectivity, Aesthetics*, Routledge, London, 2003.
- Μοσχονάς Σ., *Καλλιτεχνικά Σωματεία και Ομάδες Τέχνης στην Ελλάδα. Η σημασία και η προσφορά τους*, διδ. διατριβή, https://www.didaktorika.gr/eadd/handle/10442/25761, προσπελάστηκε 13/11/2022.
- Nochlin L., "Why Have There Been No Great Women Artists?", *Why Have There Been No Great Women Artists?*, 50th anniversary edition, Thames and Hudson, London, 2021. [Δελημπανίδου Γεωργία, «Γιατί δεν υπήρξαν σπουδαίες γυναίκες καλλιτέχνιδες», μτφρ.].
- Πάκα Α., *Γυναικείες μορφές στην ελληνική ζωγραφική στα τέλη του 19ου αιώνα και στις αρχές του 20ου: φεμινιστική προσέγγιση*, διδ. διατριβή, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης (ΑΠΘ). Σχολή Φιλοσοφική. Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας, 2012. https://phdtheses.ekt.gr/eadd/handle/10442/28339, προσπελάστηκε 14/11/2022.
- Parker, Rozsika, and Pollock, Griselda, *Old Mistresses: Women, Art and Ideology*, I.B. Tauris, London, 2013.
- Pollock, Griselda, *Vision and Difference: Femininity, Feminism, and Histories of Art*, Routledge, London, 1988.
- Pollock, Griselda, *Differencing the Canon: Feminist Desire and the Writing of Art's Histories*, Routledge, London, 1999
- Reckitt, Helena, and Phelan, Peggy (eds.), *Art and Feminism*, Phaidon Press, London, 2001.
- Robinson, Hilary (ed.), *Feminism Art Theory: An Anthology 1968-2014*, 2nd ed. Malden, Wiley-Blackwell, MA, 2015.
-

Προτεινόμενα επιστημονικά περιοδικά

- *Woman's Art Journal*
- *Signs: Journal of Women in Culture and Society*
- *Feminist Studies*
- *Art History* (has published significant feminist scholarship)

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

(1) ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	Φιλοσοφική		
ΤΜΗΜΑ	Ιστορίας και Αρχαιολογίας		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	Προπτυχιακό		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	**INT806**	**ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ**	**Ε΄, Ζ΄**
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Ελληνική τέχνη του 19ου αιώνα		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ *σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων*		**ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ**	**ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ**
		3	3
Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο (δ).			
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ *γενικού υποβάθρου, ειδικού υποβάθρου, ειδίκευσης γενικών γνώσεων, ανάπτυξης δεξιοτήτων*	Σεμιναριακό μάθημα		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	Χωρίς να είναι προαπαιτούμενο, κρίνεται καλό να έχουν παρακολουθήσει οι φοιτητές και οι φοιτήτριες τα μαθήματα Μοντέρνα Τέχνη: Πόλεμος και Επανάσταση (1795-1855) και Μοντερνισμός και Μοντέρνα Ζωή (1855-1905) (INT 822), καθώς και μαθήματα νεότερης ελληνικής ιστορίας του 19ου αιώνα.		
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Ελληνικά		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	Ναι		
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	https://ecourse.uoi.gr/course/view.php?id=4100		

(2) ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.

Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α

- *Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με το Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης*
- *Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης και το Παράρτημα Β*
- *Περιληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων*

Το μάθημα σκοπεύει
- να δώσει μία συνολική εικόνα της ελληνικής καλλιτεχνικής δημιουργίας του 19ου αιώνα,
- να συζητήσει/σχολιάσει/μελετήσει την έννοια της περιφέρειας αναφορικά με την ελληνική καλλιτεχνική δημιουργία της περιόδου,
- να διερευνήσει τις ιδιαίτερες ιστορικές συνθήκες που οδήγησαν σε συγκεκριμένες μορφές τέχνης
- να εξετάσει συγκριτικά την εξέλιξη της ελληνικής τέχνης του 19ου αιώνα σε σχέση με την αντίστοιχη καλλιτεχνική δημιουργία των καλλιτεχνικών «κέντρων»,
- να εξετάσει τις διαφορετικές εκφάνσεις της ελληνικής καλλιτεχνικής δημιουργίας συμπεριλαμβάνοντας τόσο τις πλαστικές όσο και τις εφαρμοσμένες τέχνες,
- να καταδείξει τις στενές σχέσεις της καλλιτεχνικής παραγωγής με την ιστορική πραγματικότητα στην ευρεία της έννοια: δηλ. με την πολιτική, αλλά και τους ευρύτερους μετασχηματισμούς που επιβάλλονται.
- να αναδείξει τη σημασία που έχει η δημόσια συζήτηση και η κοινωνική πρόσληψη των έργων τέχνης στη διαμόρφωση των νοημάτων, των ρόλων, των προσδοκιών και των στοχεύσεών που τους επιφυλάσσονται, κατά την κυκλοφορία τους στον κοινωνικό-ιστορικό χώρο.

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα;.

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών	*Σχεδιασμός και διαχείριση έργων*
Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις	*Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα*
Λήψη αποφάσεων	*Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον*
Αυτόνομη εργασία	*Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου*
Ομαδική εργασία	*Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής*
Εργασία σε διεθνές περιβάλλον	*Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης*
Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον	*……*
Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών	*Άλλες…*
	…….

Να αναδειχθεί ο κεντρικός ρόλος της τέχνης, ως ιστορικής πηγής για αυτήν την περίοδο και παράλληλα να γίνει κατανοητός ως καταλύτης για τις μελλοντικές εξελίξεις.

(3) ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Το μάθημα εξετάζει την καλλιτεχνική δημιουργία στη διάρκεια της πρώτης εκατονταετίας από την ίδρυση του νέου ελληνικού κράτους. Με βασικό άξονα τη μελέτη της εξέλιξης των εικαστικών τεχνών, επιχειρείται μια συνολική προσέγγιση της περιόδου, με σκοπό να διερευνηθούν τα αφηγήματα με βάση τα οποία διαμορφώθηκε ο χαρακτήρας της νέας ελληνικής τέχνης. Θα εξεταστούν ζητήματα όπως το δίπολο λαϊκή και λόγια τέχνη, η έννοια της περιφέρειας σε σχέση με τη μελέτη της ελληνικής τέχνης, το ιστορικό, πολιτικό και κοινωνικό πλαίσιο μέσα στο οποίο οι καλλιτέχνες κλήθηκαν να δημιουργήσουν τα έργα τους, οι επιδράσεις που δέχθηκαν από τις καλλιτεχνικές μητροπόλεις της δυτικής Ευρώπης, οι θεσμοί, κρατικοί και ιδιωτικοί που δημιουργήθηκαν για να υποστηρίξουν την καλλιτεχνική παραγωγή της περιόδου καθώς η ανταπόκριση των καλλιτεχνών στις εκάστοτε προκλήσεις.

Διάγραμμα μαθήματος

1. Εισαγωγή: περιεχόμενο μαθήματος, στόχοι μαθήματος, βασικές αρχές μελέτης και παρουσίαση θεωριών της νεότερης ελληνικής τέχνης. Ανάθεση εργασίας 1ης βδομάδας.
2. Σύντομη επισκόπηση της ιστορίας της ελληνικής τέχνης ως τα τέλη του 19ου αιώνα. Ανάθεση εργασίας 2ης βδομάδας.
3. Προεπαναστατική ελληνική τέχνη: περιηγητισμός και φιλελληνισμός. «Η Καλοσύνη των Ξένων». Ξένοι καλλιτέχνες στην Ελλάδα (πρώτες μετεπαναστατικές δεκαετίες). Ανάθεση εργασίας 3ης βδομάδας.
4. Πρώτες απόπειρες θεσμικής κατοχύρωσης της καλλιτεχνικής δημιουργίας στο ελληνικό κράτος. Η πρόσληψη της ελληνικής επανάστασης από τη λόγια και τη λαϊκή τέχνη και η καθιέρωσή της στο συλλογικό υποσυνείδητο. Η θεσμική μεταρρύθμιση του 1843. Ανάθεση εργασίας 4ης βδομάδας.
5. Θρησκευτικά θέματα. Ιστορική ζωγραφική. Ανάθεση εργασίας 5ης βδομάδας.
6. Η προσωπογραφία και η κοινωνική λειτουργία της. α΄ μέρος. Ανάθεση εργασίας 6ης βδομάδας.
7. Η προσωπογραφία και η κοινωνική λειτουργία της. β΄ μέρος.
8. Παρουσίαση και επεξήγηση των βασικών αρχών της τελικής εργασίας (δομή, βιβλιογραφικές αναφορές, βιβλιογραφία τέλους, βιβλιογραφικές πηγές).
9. Η ελληνική ιδιαιτερότητα: η ηθογραφία και η κοινωνική λειτουργία της. α΄ μέρος.
10. Η ελληνική ιδιαιτερότητα: η ηθογραφία και η κοινωνική λειτουργία της. β΄ μέρος.
11. «Ξένοι στον τόπο τους»: τα φιλολογικά θέματα. Η τοπιογραφία ως εθνική έκφραση.
12. Προφορικές παρουσιάσεις τελικών εργασιών. α΄ μέρος.
13. Προφορικές παρουσιάσεις τελικών εργασιών. β΄ μέρος.

(4) ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ *Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.*	Εβδομαδιαίες διαλέξεις από τη διδάσκουσα, εβδομαδιαίες εργασίες από τους/τις φοιτητές/φοιτήτριες (μελέτη και γραπτή περίληψη άρθρων και κεφαλαίων βιβλίων), επιλογή θέματος τελικής εργασίας, προφορική παρουσίαση τελικής εργασίας, παράδοση τελικής εργασίας στο τέλος του εξαμήνου
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ *Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές*	Χρήση παρουσίασης power point, βίντεο με ντοκουμέντα της εποχής.
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ *Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας. Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση*	

Δραστηριότητα	***Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου***
Διαλέξεις	39 ώρες
Αυτόνομη μελέτη	86 ώρες

Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ. *Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης σύμφωνα με τις αρχές του ECTS*	Σύνολο Μαθήματος	**125 ώρες**
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ *Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης* *Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες* *Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.*	Το μάθημα είναι σεμιναριακό. Απαιτείται η φυσική παρουσία των φοιτητών/φοιτητριών στη διάρκεια των διαλέξεων. Οι φοιτητές και οι φοιτήτριες θα κληθούν να εκπονήσουν μια σειρά από μικρές εβδομαδιαίες εργασίες, να αναλάβουν την εκπόνηση μιας εργασίας δοκιμίου σε θέματα που θα επιλεγούν σε συνεργασία με τη διδάσκουσα καθώς και την προφορική παρουσίαση της εργασίας τους πριν από την τελική παράδοση. Το σύνολο των εργασιών που θα παραδοθούν θα αποτελέσει το κριτήριο βαθμολόγησης στο τέλος του εξαμήνου. Δεν θα υπάρξουν γραπτές εξετάσεις. Εφόσον οι συνθήκες το επιτρέψουν το μάθημα θα ολοκληρωθεί με εκδρομή στην Αθήνα και επισκέψεις σε πινακοθήκες και μουσεία τέχνης, όπου θα γίνουν ολιγόλεπτες προφορικές παρουσιάσεις από τους/τις συμμετέχουσες/συμμετέχοντες.	

(5) ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ξενόγλωσση βιβλιογραφία

- Calotychos, V., *Modern Greece: A Cultural Poetics*, Oxford, Berg, 2003.
- Elkins, J., *Is Art History Global?* Λονδίνο και Νέα Υόρκη, Taylor and Francis, 2006.
- Herzfeld, M., "The Absent Presence: Discourses of Crypto-Colonialism", *The South Atlantic Quarterly*, vol. 101, no. 4, Fall 2002, pp. 899-926.
- Gotsi C.-G., "Towards the Formation of a Professional Identity: women artists in Greece at the beginning of the twentieth century", *Women's History Review*, vol. 14, num. 2, November 2005, σ. 285-286.
- Gourgouris St., *Dream Nation, Enlightment, Colonization and the Institution of Modern Greece*, Twenty Fifth Anniversary Edition, Stanford University Press, California, 2021.
- Kontogiorgi A. & Karterakis M., "The Double 'Peripheries' of Female Craftmanship in Greece", *Revista de História da Arte, 09, Living outside the Canon - Hommage to Foteini Vlachou (1975-2017)*, Joana Cunha Leal, Mariana Pinto dos Santos, Begoña

Farré Torras (ed.), Instituto de História da Arte, Faculdade de Ciências Sociais e Humanas – UNL, 2021, 48-60, https://institutodehistoriadaarte.files.wordpress.com/2021/05/rha_w_9.pdf προσπελάστηκε 14/11/2022.

- Nochlin L., "Why Have There Been No Great Women Artists?", *Why Have There Been No Great Women Artists?,* 50th anniversary edition, Thames and Hudson, London, 2021. [Δελημπανίδου Γεωργία, «Γιατί δεν υπήρξαν σπουδαίες γυναίκες καλλιτέχνιδες», μτφρ.].
- Plantzos, D., «Archaeology and Hellenic identity, 1896-2004: the frustrated vision», Μουσείο Μπενάκη, 11, 2008, https://doi.org/10.12681/BENAKI.17969, προσπελάστηκε 15 Νοεμβρίου 2023.
- Tziovas, D., "Beyond the Acropolis: Rethinking Neohellenism", *Journal of Modern Greek Studies*, no. 19, October 2001, pp. 189-220.
- Tziovas, D., *Re-imagining the Past: Antiquity and Modern Greek Culture,* Oxford University Press, Oxford, 2014.
- Vlachou, F., "Why Spatial? Time and the Periphery", *Visual Resources*, 32 (2016) 1-2, 9-24.

Ελληνική βιβλιογραφία

- Γιοφύλλης Φ., *Ιστορία της νεοελληνικής τέχνης*, 1821-1941, Α΄-Β΄, Αθήνα 1962-1963.
- Γκότση Χ.-Γ., «Η πρώτη "καλλιτεχνική έκθεσις των κυριών" (Αθήνα, 1891)», *Δίνη*, τχ.7, Σεπτέμβριος 1994, σ. 236-247.
- Δασκαλοθανάσης Ν., *Ο καλλιτέχνης ως ιστορικό υποκείμενο από τον 19ο, στον 21ο, αιώνα*, Άγρα, Αθήνα, 2004.
- Ελληνική τοπιογραφία 19ος-20ός αιώνας, Κατάλογος έκθεσης, ΕΠΜΑΣ, 2.2.- 16.4.1998.
- Καλλιγάς Μ., *Έλληνες ζωγράφοι στην Εθνική Πινακοθήκη* (Μια επιλογή), Εκδόσεις Δωδώνη, Αθήνα – Γιάννινα 1984.
- Κολοκοτρώνης Γ., *Η νεκρή φύση στη νεοελληνική τέχνη από τον 19ο αιώνα ως τις μέρες μας*, Θεσσαλονίκη 1992.
- Κοντογιώργη Α., «Το Θέατρο Σκιών στον χορό: το Καταραμένο Φίδι του Ελληνικού Χοροδράματος και η πρόσληψη του μοντερνισμού στην ελληνική καλλιτεχνική δημιουργία» στο *Ελληνικό Θέατρο Σκιών-Άυλη Πολιτιστική Κληρονομιά*, Μ. Μορφακίδης-Π. Παπαδοπούλου (επιμ.), Κέντρο Βυζαντινών, Ελληνικών και Κυπριακών Σπουδών, σσ. 387-397 (βλ. http://www.centrodeestudiosbnch.com/gr/pagina/765 & file:///C:/Users/user/Downloads/KontogiorgiAni.pdf)
- Κούρια Α., *Το παιδί στη νεοελληνική τέχνη*, 1833-1922, Αθήνα / Γιάννινα 1985.
- Κωτίδης Α., *Ζωγραφική 19ου αιώνα*, *Ελληνική τέχνη*, Εκδοτική Αθηνών, Αθήνα 1995.
- *Λεξικό Ελλήνων Καλλιτεχνών*, 4 τ., Μέλισσα, Αθήνα 1997. Λυδάκης Σ., Έλληνες ναΐφ ζωγράφοι, Μέλισσα, Αθήνα 2002.
- Λυδάκης Σ., *Η ιστορία της νεοελληνικής γλυπτικής*, Μέλισσα, Αθήνα 2011.
- Λυδάκης Σ., *Η ιστορία της νεοελληνικής ζωγραφικής*, Αθήνα 1976.
- Λυδάκης Σ., *Οι Έλληνες Γλύπτες*, εκδ. Μέλισσα, Αθήνα 1981.
- *Μακρυγιάννη Απομνημονεύματα*, εισαγωγή-σχόλια Σπ. Ι. Ασδραχά, Αθήνα χ.χ.
- Ματθιόπουλος, Ε. *Η τέχνη πτεροφυεί εν οδύνει*, Ποταμός, Αθήνα, 2005.
- Ματθιόπουλος, Ε.Δ., «Η ιστορία της τέχνης στα όρια του έθνους», στον συλλογικό τόμο: *Η ιστορία της τέχνης στην Ελλάδα*, πρακτικά Α΄ Συνεδρίου Ιστορίας της Τέχνης,

Πανεπιστήμιο Κρήτης, Ρέθυμνο, 2000, Ματθιόπουλος Ε. Δ., Χατζηνικολάου Ν. (επιμ.), Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης, Ηράκλειο 2003, σ. 419-475.

- Μερτύρη Α., *Ο ρομαντισμός και οι διαστάσεις του στην εικαστική πραγματικότητα κατά την διαμόρφωση του νέου Ελληνικού κράτους*, Πάντειο Πανεπιστήμιο Κοινωνικών και Πολιτικών Επιστημών, Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Διεθνών Σπουδών, 1994.
- Μισιρλή Ν., *Ελληνική ζωγραφική, 18ος-19ος αιώνας*, Εκδόσεις Αδάμ, Αθήνα 1993.
- Μοσχονάς Σ., Καλλιτεχνικά Σωματεία και Ομάδες Τέχνης στην Ελλάδα. Η σημασία και η προσφορά τους, διδ. διατριβή, https://www.didaktorika.gr/eadd/handle/10442/25761, προσπελάστηκε 13/11/2022.
- Μπαρούτας Κ., *Η εικαστική ζωή και η αισθητική παιδεία στην Αθήνα του 19ου αιώνα*, Αθήνα 1990.
- Μυκονιάτης Η., *Νεοελληνική Γλυπτική*, Εκδοτική Αθηνών, Αθήνα 1996.
- Ξύδης Α., *Προτάσεις για την Ιστορία της Νεοελληνικής Τέχνης*, τ. Α'-Β', εκδ. Ολκός, Αθήνα 1976.
- Πάκα Α., *Γυναικείες μορφές στην ελληνική ζωγραφική στα τέλη του 19ου αιώνα και στις αρχές του 20ου: φεμινιστική προσέγγιση*, διδ. διατριβή, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης (ΑΠΘ). Σχολή Φιλοσοφική. Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας, 2012. https://phdtheses.ekt.gr/eadd/handle/10442/28339, προσπελάστηκε 14/11/2022.
- *Παρίσι-Αθήνα 1863-1940*, Κατάλογος έκθεσης, ΕΠΜΑΣ, 20.12.2006-31.3.2007. • Παυλόπουλος Δ., Από τον Ιερό Λόχο στον Κωνσταντίνο ΙΒ'. Νεότερα Αθηναϊκά Γλυπτά, εκδ. Gutenberg, Αθήνα 2020.
- Παυλόπουλος Δ., *Χαρακτική, γραφικές τέχνες, Ιστορία, τεχνικές, μέθοδοι*, Διάττων, εκδ. Καστανιώτη, Αθήνα 2004.
- Πολίτης Α., *Ρομαντικά χρόνια Ιδεολογίες και νοοτροπίες στην Ελλάδα του 1830-1880*, Εταιρεία Μελέτης Νέου Ελληνισμού – Μνήμων, 2003.
- Σπητέρης Τ., *3 Αιώνες Νεοελληνικής Τέχνης 1660-1967*, τ. Α'-Γ', εκδ. Πάπυρος, Αθήνα 1979.
- Στεφανίδης Μ., *Εισαγωγή στην Ελληνική Γλυπτική από την αρχαιότητα ως σήμερα*, εκδ. Φιλιππότη, Αθήνα 1984.
- Στεφανίδης Μ., *Μικρή Πινακοθήκη. Πρόσωπα, κρίσεις και αξίες της νεοελληνικής τέχνης*, εκδ. Καστανιώτης, Αθήνα 20023.
- Σχολινάκη-Χελιώτη Χ., *Ελληνίδες ζωγράφοι, 1800-1922*, διδ. διατριβή, Αθήνα 1990.
- Σώχος Ξ., *Λεύκωμα Τηνίων Καλλιτεχνών*, Αθήναι 1929.
- *Τέσσερις Αιώνες Ελληνικής Τέχνης*, κατάλογος έκθεσης, γεν. επιμ. Όλγα Μεντζαφού-Πολύζου, Εθνική Πινακοθήκη - Μουσείο Αλεξάνδρου Σούτσου, γ΄ έκδοση, 2013.
- Τσούχλου Δ. – Μπαχαριάν Α., *Η Ανωτάτη Σχολή Καλών Τεχνών, Χρονικό, 1836-1984*, Αθήνα, 1984.
- Φιλιππίδης Δ., Νεοελληνική Αρχιτεκτονική, Μέλισσα, Αθήνα 1984.
- Χρήστου Χ., Κουμβακάλη-Αναστασιάδη Μ., *Νεοελληνική Γλυπτική 1800-1940*, εκδ. Εμπορική Τράπεζα της Ελλάδος, Αθήνα 1982.
- Χρήστου Χ., *Νεοελληνική χαρακτική, Ελληνική τέχνη*, Εκδοτική Αθηνών, Αθήνα 1994.

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

(1) ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	**Φιλοσοφική**		
ΤΜΗΜΑ	**Ιστορίας και Αρχαιολογίας**		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	**Προπτυχιακό**		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	**ΙΝΤ 837**	**ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ**	**Ε΄, Ζ΄**
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	**Ιστορία της Μεταπολεμικής Τέχνης στη Δύση: Μεταπολεμικός Μοντερνισμός (1945-1970)**		

ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ *σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων*	**ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ**	**ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ**
	3	3
Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο (δ).		

ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ *γενικού υποβάθρου, ειδικού υποβάθρου, ειδίκευσης γενικών γνώσεων, ανάπτυξης δεξιοτήτων*	Ειδικού υποβάθρου
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Ελληνικά
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	Ναι
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	

(2) ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Το μάθημα αποσκοπεί:

- να εξετάσει το πλαίσιο υποδοχής της μοντέρνας τέχνης και των ιστορικών πρωτοποριών στη μεταπολεμική Ευρώπη και Βόρεια Αμερική.
- να προσφέρει μια πολύπλευρη κατανόηση του μεταπολεμικού μοντερνισμού, μελετώντας καλλιτεχνικές τάσεις σε συνάρτηση με κομβικές θεωρητικές και κοινωνικοπολιτικές εξελίξεις της περιόδου, καθώς και φιλοσοφικά ρεύματα και παραδόσεις, όπως ο Υπαρξισμός, η Φαινομενολογία και η Κριτική Θεωρία.
- να εμβαθύνει στον κριτικό λόγο των σημαντικότερων θιασωτών της μοντερνιστικής θεωρίας και της αμερικανικής φορμαλιστικής κριτικής.
- να μελετήσει τον τεταμένο διάλογο μεταξύ εικαστικών τεχνών, μαζικής κουλτούρας, τεχνολογίας και μέσων μαζικής επικοινωνίας, μελετώντας παράλληλα τη μεταβαλλόμενη φύση της καλλιτεχνικής εργασίας μετά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο και έως τα τέλη της δεκαετίας του '60.
- να μελετήσει τις συνέχειες και ασυνέχειες ανάμεσα στην προπολεμική και μεταπολεμική καλλιτεχνική παραγωγή, καθώς και να καταδείξει τη σημασία των Ευρωπαϊκών προπολεμικών πρωτοποριών για την κατανόηση αναδυόμενων μεταπολεμικών τάσεων που έχουν ως κοινό στοιχείο την αμφισβήτηση της μοντερνιστικής αισθητικής.
- να προσφέρει μια πρώτη, συνοπτική εισαγωγή στις βασικότερες συζητήσεις γύρω από τη διαλεύκανση των όρων «μοντερνισμός» και «μεταμοντερνισμός».

Γενικές Ικανότητες

- Να εξοικειώσει τους φοιτητές με θεμελιώσεις καλλιτεχνικές εξελίξεις κατά την εξεταζόμενη περίοδο. Να αναπτύξει την ικανότητα κριτικής αξιολόγησης θεωρητικών κειμένων και ιστορικών πηγών, παράλληλα με την καλλιέργεια δεξιοτήτων οπτικής ανάλυσης. Να προσφέρει λεπτομερή γνώση ενός φάσματος εικαστικών τάσεων και των πολλαπλών αναγνώσεων και νοημάτων τους.

(3) ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Το μάθημα εξετάζει την ανανέωση, εξέλιξη και κριτική επανεξέταση μοντερνιστικών τάσεων στη Δυτική Ευρώπη και Βόρεια Αμερική μετά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο και έως τα τέλη της δεκαετίας του '60. Ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί στην ιδεολογικά φορτισμένη υποδοχή των πρωτοποριών και του προπολεμικού μοντερνισμού κατά τα πρώτα μεταπολεμικά χρόνια και στις δεκαετίες του '50 και '60. Ενδεικτικά και μεταξύ άλλων θα μελετηθούν τάσεις όπως ο αφηρημένος εξπρεσιονισμός και η μονοχρωματική ζωγραφική, η κινητική γλυπτική και η op art, η Ποπ Αρτ, ο Νέος Ρεαλισμός και μια σειρά από τάσεις όπως η τέχνη του Μινιμαλισμού, η εννοιολογική τέχνη, και τα happenings. Παράλληλα, το μάθημα εξοικειώνει τους φοιτητές με κομβικές θεωρητικές συζητήσεις γύρω από τον ορισμό του «μοντερνισμού», καθώς και με τις μεθοδολογικές δυσκολίες περιοδολόγησης του.

(4) ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ *Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.*	Παραδόσεις πρόσωπο με πρόσωπο
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ *Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές*	Χρήση παρουσιάσεων PowerPoint. Προβολές βίντεο. Τροφοδότηση της ηλεκτρονικής πλατφόρμας του e-course με υλικό σχετικό με το μάθημα.
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ *Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας.* *Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ.* *Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης σύμφωνα με τις αρχές του ECTS*	**Δραστηριότητα** / **Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου** Διαλέξεις: 39 ώρες Αυτόνομη μελέτη: 86 ώρες Σύνολο Μαθήματος: **125 ώρες**
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ *Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης* *Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς,*	Γραπτή εξέταση στην ελληνική γλώσσα με ερωτήσεις ανάπτυξης, στις οποίες θα αξιολογηθεί: η ικανότητα αναγνώρισης ορολογίας, εννοιών, και ένταξής τους στο ιστορικό-πολιτικό-κοινωνικό και αισθητικό πλαίσιο παραγωγής τους, με χρήση συγκεκριμένων παραδειγμάτων από τη διδακτέα ύλη.

Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες *Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.*	

(5) ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Adamson, Natalie and Steven Harris. "Material Imagination: Art in Europe, 1946-72." *Material Imagination: Art in Europe, 1946-72*, επιμέλεια, Natalie Adamson και Steven Harris. Malden, MA; Oxford: Wiley Blackwell, 2017

Argan, Giulio Carlo. *Η μοντέρνα τέχνη: 1770-1970*. Ηράκλειο: Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης, 2014

Bauman, Zygmunt. *Η Μετανεωτερικότητα και τα Δεινά της*. Αθήνα: Ψυχογιός, 2002

Buchloh, Benjamin, Hal Foster, Rosalind Kraus, κα. *Η Τέχνη από το 1900. Μοντερνισμός, Αντιμοντερνισμός, Μεταμοντερνισμός*. Αθήνα, Θεσσαλονίκη: Επίκεντρο, 2013

Craven, David. "Abstract Expressionism, Automatism and the Age of Automation." Στο *Pollock and After: The Critical Debate*, επιμέλεια Francis Frascina. Λονδίνο και Νέα Υόρκη: Routledge, 2000

Dezeuze, Anna. "'Open work,' 'do-it-yourself artwork,' and bricolage." Στο *The "do-it-yourself" artwork: Participation from Fluxus to New Media*. Μάντσεστερ: Manchester University Press, 2012

Δασκαλοθανάσης, Νίκος. *Ιστορία της τέχνης 1945-1975: από τη μοντέρνα στη σύγχρονη τέχνη : ζωγραφική - γλυπτική – αρχιτεκτονική*, Αθήνα: Futura, 2021

Eco, Umberto. *The Open Work*. Cambridge, Mass.: Harvard University Press, 1989

Galimberti, Jacopo. "The N Group and the 'Operaisti': Art and Class Struggle in the Italian Economic Boom." *Grey Room* 49 (Φθινόπωρο 2012): 80-101

Grant, Kim. *All About Process: The Theory and Discourse of Modern Artistic Labor*. University Park, PA: The Pennsylvania State University Press, 2017.

Greenberg, Clement. *Τέχνη και πολιτισμός: δοκίμια κριτικής*, μετάφραση και επιμέλεια: Νίκος Δασκαλοθανάσης. Αθήνα: Νεφέλη, 2007

Huyssen, Andreas. "Geographies of Modernism in a Globalizing World." *New German Critique* 100 (Χειμώνας 2007): 189-207.

Khan, Douglas. "In the Wake of Dripping: New York at Midcentury." Στο *Noise, Water, Meat: A History of Sound in the Arts*. Cambridge, Mass.; London: The MIT Press, 1999.

Λίπαρντ, Λούσυ. *Ποπ Αρτ*, μετάφραση: Γιώργος Τασσόπουλος. Αθήνα: Υποδομή , 1984

Roberts, John. *The Intangibilities of Form: Skill and Deskilling in Art after the Readymade*. Λονδίνο: Verso, 2007

Schapiro, Meyer. "Recent Abstract Painting." Στο *Modern Art, 19th and 20th centuries: Selected Papers*. Νέα Υόρκη: George Braziller, 1978

Στάγκος, Νίκος (επιμέλεια), *Έννοιες της μοντέρνας τέχνης: από τον φωβισμό στον μεταμοντερνισμό*, Αθήνα: Μορφωτικό Ίδρυμα Εθνικής Τραπέζης, 2003

Steyn, Juliet, "Realism versus Realism in British Art of the 1950s", *Third Text*, 22, 2008

Χαραλαμπίδης, Άλκης. *Η τέχνη του εικοστού αιώνα.* Θεσσαλονίκη: University Studio Press, 2018

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

(1) ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	**Φιλοσοφική**		
ΤΜΗΜΑ	**Ιστορίας και Αρχαιολογίας**		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	**Προπτυχιακό**		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	**INT839**	**ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ**	**Ε΄, Ζ΄,**
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	**Ιστορία των Εκθέσεων, των Μουσείων και των Συλλογών: Τέχνη και Αρχαιότητες στη Νεότερη Ευρώπη**		

ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ *σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων*	**ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ**	**ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ**
	3	5
Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο (δ).		

ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ *γενικού υποβάθρου, ειδικού υποβάθρου, ειδίκευσης γενικών γνώσεων, ανάπτυξης δεξιοτήτων*	Ειδικού υποβάθρου
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Ελληνικά
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	Ναι
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	

(2) ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.

Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α

- *Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με το Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης*
- *Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης και το Παράρτημα Β*
- *Περιληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων*

Το μάθημα αποσκοπεί:

- να εξετάσει το ιστορικό, κοινωνικοπολιτικό και επιστημολογικό πλαίσιο ανάδυσης του νεωτερικού μουσείου
- να μελετήσει τις ιδεολογικές και κοινωνικές παραμέτρους ερμηνευτικών, συλλεκτικών και εκθεσιακών πρακτικών, συνυφασμένων με την ανάδυση και την εδραίωση του νεωτερικού μουσείου
- να διερευνήσει την αμφίδρομη σχέση ανάμεσα στον θεσμό του μουσείου και στον ακαδημαϊκό χώρο της Ιστορίας της Τέχνης, καθώς και σε αυτόν της Αρχαιολογίας
- να εξετάσει το ρόλο του μουσείου στην ανάπτυξη της «τέχνης» ως διακριτής κατηγορίας
- να μελετήσει την εξέλιξη του μουσειακού φαινομένου και της μουσειακής αρχιτεκτονικής υπό το πρίσμα κομβικών θεωρητικών συζητήσεων γύρω από την οργάνωση της όρασης και τη «δόμηση» του θεατή εντός του μουσείου
- να προσφέρει μια θεωρητική εισαγωγή στο σύγχρονο πεδίο της μουσειολογίας και σε σχετικές διεπιστημονικές συζητήσεις γύρω από ζητήματα ταυτότητας (εθνικής, έμφυλης, φυλετικής), πολιτειακής συνείδησης και εξουσίας
- να μελετήσει τις προκλήσεις του σύγχρονου μουσείου, ιδιαίτερα όσον αφορά στον επαναπατρισμό συλλογών και στην επανέκθεση διαφιλονικούμενων αντικειμένων.

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα;.

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών
Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις
Λήψη αποφάσεων
Αυτόνομη εργασία
Ομαδική εργασία
Εργασία σε διεθνές περιβάλλον
Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον
Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών
Σχεδιασμός και διαχείριση έργων
Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα
Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον
Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου
Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής
Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης
……
Άλλες…
…….

Να εξοικειώσει τους φοιτητές με την ιστορικά σύνθετη και πολυδιάστατη έννοια του μουσείου καθώς και τους τρόπους συγκρότησης και λειτουργίας των συλλογών και των εκθέσεων. Να αναπτύξει την κριτική σκέψη και την ικανότητά τους να διακρίνουν τους μηχανισμούς και τις διαδικασίες παραγωγής της γνώσης, της ιστορίας, του πολιτισμού και ειδικότερα, της κατασκευής πολιτισμικών αξιών και συμβολών.

(3) ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Το μάθημα επικεντρώνεται στην ιστορία του θεσμού του μουσείου και στην εξέλιξη εκθεσιακών και συλλεκτικών πρακτικών από τον 18ο αιώνα έως και σήμερα. Μελετώνται η «προ-ιστορία» του μουσειακού θεσμού, οι ποικίλες συνθήκες που συνέβαλαν στην ανάδυση του νεωτερικού μουσείου, η διαπλοκή του θεσμού με το αποικιακό έθνος-κράτος, καθώς και ο σύγχρονός του ρόλος. Ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί στις διαχρονικές αλληλεπιδράσεις ανάμεσα στο μουσειακό θεσμό, στην αρχαιολογία και στο πεδίο της μελέτης και της συγγραφής της Ιστορίας της Τέχνης.

(4) ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ *Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.*	Πρόσωπο με πρόσωπο
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ *Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές*	Χρήση παρουσιάσεων PowerPoint. Προβολές βίντεο. Τροφοδότηση της ηλεκτρονικής πλατφόρμας του e-course με υλικό σχετικό με το μάθημα.
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ *Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας.* *Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ.* *Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης σύμφωνα με τις αρχές του ECTS*	

Δραστηριότητα	***Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου***
Διαλέξεις	41 ώρες
Αυτόνομη μελέτη	84 ώρες
Σύνολο Μαθήματος	***125***

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ *Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης* *Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες* *Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.*	Γραπτή εξέταση στην ελληνική γλώσσα με ερωτήσεις ανάπτυξης, στις οποίες θα αξιολογηθεί: η ικανότητα αναγνώρισης ορολογίας, εννοιών, και ένταξής τους στο ιστορικό-πολιτικό-κοινωνικό και αισθητικό πλαίσιο παραγωγής τους, με χρήση συγκεκριμένων παραδειγμάτων από τη διδακτέα ύλη.

(5) ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

-Προτεινόμενη Βιβλιογραφία :
-Συναφή επιστημονικά περιοδικά:

Abt J. (2006), «The Origins of the Public Museum», στο Sharon MacDonald (επιμ.), *Companion to Museum Studies*, Blackwell publishing, Λονδίνο & Νέα Υόρκη, 115-133

Alberro A. (2009), "Institutions, Critique, and Institutional Critique", στο A. Alberro & B. Stimson (επιμ.), *Institutional Critique: An Anthology of Artists' Writings*, The MIT Press, Κέιμπριτζ, 2-19.

Belk R. (1995), *Collecting in a Consumer Society*, Routledge, Λονδίνο & Νέα Υόρκη.

Bennett T (1995), *The Birth of the Museum: History, Theory, Politics*, Routledge, Λονδίνο & Νέα Υόρκη.

Bounia A. (2005), *Collecting in the Classical World: Collectors & Collections 100 BCE to CE 100*, Ashgate, Aldershot-Hampshire.

Γκαζή Α. (1999), «Από τις Μούσες στο Μουσείο: Η ιστορία ενός θεσμού διαμέσου των αιώνων», *Αρχαιολογία και Τέχνες* 70, 39-46.

Crimp, D. (1993), "This is not a Museum of Art", στο *On the Museum Ruins*, The MIT Press, Λονδίνο & Κέϊμπριτζ Μασαχουσέτης, 200-235.

Dimitrakaki A. & Perry L. (2013), "How to Be Seen: An Introduction to Feminist Politics, Exhibition Cultures and Curatorial Transgressions", στο Angela Dimitrakaki & Lara Perry, *Politics in a Glass Case: Feminism, Exhibition Cultures and Curatorial Transgressions*, Liverpool University Press, Λίβερπουλ, 1-21.

Duncan C. (1998), "The Art Museum as Ritual", στο Donald Preziosi (επιμ.) *The Art of Art History: A Critical Anthology*, Oxford University Press, Οξφόρδη, 424-434.

Floyd M. K. (2017), "Writing the Histories of Dada and Surrealist Exhibitions: Problems and Possibilities", *Dada/Surrealism* 21, 1-19.

Heinich N. & Pollak M. (1996), "From museum curator to exhibition *auteur*: inventing a singular position," στο Reesa Greenberg, Bruce W Ferguson, Sandy Nairne (επιμ.), *Thinking about Exhibitions*, Routledge, Λονδίνο & Νέα Υόρκη.

Hooper-Greenhill E. (2000), *The Interpretation of Visual Culture*, Routledge, Λονδίνο & Νέα Υόρκη.

Hooper-Greenhill E. (2003), *Το Μουσείο και οι Πρόδρομοί του*, μετ. Ανδρέας Παππάς, ΠΟΠ, Αθήνα.

Jolles A. (2013), *The Curatorial Avant-Garde: Surrealism and Exhibition Practice in France, 1925–1941*, The Pennsylvania State University Press, Πενσυλβάνια.

Κανιάρη Α. (2013), *Το Μουσείο ως Χώρος Τέχνης: Εκθέσεις, Συλλογές και η Τέχνη από τον 19ο στον 21ο αιώνα*, Εκδόσεις Γρηγόρη, Αθήνα.

Klein H. (2010), «Sacred Things and Holy Bodies: Collecting relics from late Antiquity to the Early Renaissance», στον κατάλογο έκθεσης *Treasures of Heaven. Saints, Relics, and Devotion in Medieval Europe*, Cleveland Museum of Art, the Walters Art Museum Baltimore και British Museum, Λονδίνο, 55-68.

Lewis G. (1992), "Museums and Their Precursors. A Brief World Survey", στο J.M.A. Thompson (επιμ.), *The Manual of Curatorship. A Guide to Museum Practice*, Butterworth-Heinemann, Λονδίνο, 5-20.

MacKenzie J.M. (2009), *Museums and Empire: natural history, human cultures and colonial identities*, Manchester University Press, Μάντσεστερ.

Margolin V. (1997), "Representing the Regime: Lissitzky and Rodchenko, 1930-1941", στο *The struggle for utopia: Rodchenko, Lissitzky, Moholy-Nagy, 1917-1946*, University of Chicago Press, Λονδίνο & Σικάγο.

Mitchell T. (1992) [1989] "Orientalism and the Exhibitionary Order", στο Nicholas B. Dirks (επιμ.), *Colonialism and Culture*, The University of Michigan Press, Ann Arbor, 289-318.

Οικονόμου Μ. (2003), *Μουσείο: Αποθήκη ή Ζωντανός Οργανισμός; Μουσειολογικοί Προβληματισμοί και Ζητήματα*, Εκδόσεις Κριτική, Αθήνα.

Okwui E. (2003), *Créolité and Creolization: Documenta 11_Platform 3*, Hatje Cantz, Βερολίνο.

Pearce S (2002), *Μουσεία Αντικείμενα και Συλλογές. Μια Πολιτισμική Μελέτη*. Εκδόσεις Βάνιας, Θεσσαλονίκη.

Platt S. (1988), "Modernism, Formalism, and Politics: The 'Cubism and Abstract Art' Exhibition of 1936 at the Museum of Modern Art", *Art Journal* vol. 47, no. 4, 284-295.

Preziosi D. (1998), "The Other: art history and/as museology", στο Donald Preziosi (επιμ.), *The Art of Art History: A Critical Anthology*, Oxford University Press, Οξφόρδη, 451-525.

Poulot D. (2000), "Revolutionary 'Vandalism' and the Birth of the Museum: The Effects of a Representation of Modern Cultural Terror", στο Susan Pearce (επιμ.), *Art in Museums*, Athlone Press, Λονδίνο, 192-214.

Ruskin J. (2008) [1867], "On the Present State of Modern Art, with Reference to the Advisable Arrangement of a National Gallery", στο Jonah Siegel (επιμ.), *The Emergence of the Modern Museum:*

An Anthology of Nineteenth-Century Sources, Oxford University Press, Οξφόρδη, 278-282.

Walker G.S. (2019), *The Private Collector's Museum: Public Good Versus Private Gain*, Routledge, Λονδίνο.

Whitehead C. (2017), *The public art museum in nineteenth century Britain: the development of the National Gallery*, Routledge, Λονδίνο & Νέα Υόρκη.

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

(1) ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	**ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗ**		
ΤΜΗΜΑ	**ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ**		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	**ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΟ**		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	**ΙΟΘ100**	**ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ**	**Ε΄, Ζ΄ (Επ. Υπ.)**
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	**ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΟΘΩΜΑΝΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΕΛΛΑΔΙΚΟΥ ΧΩΡΟΥ**		

ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ *σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων*	**ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ**	**ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ**
	3	5
Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο (δ).		

ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ *γενικού υποβάθρου, ειδικού υποβάθρου, ειδίκευσης γενικών γνώσεων, ανάπτυξης δεξιοτήτων*	Γενικού υπόβαθρου
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	Όχι
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Ελληνική· για φοιτητές του προγράμματος Erasmus+ κατά περίπτωση εξετάσεις στην Αγγλική
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	Ναι
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	

(2) ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.

Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α

- *Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με το Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης*
- *Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης και το Παράρτημα Β*
- *Περιληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων*

Βασικός εκπαιδευτικός–μαθησιακός στόχος του μαθήματος είναι η εποπτεία του ιστορικού–χρονολογικού αναπτύγματος της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας με ιδιαίτερη έμφαση στον γεωγραφικό χώρο της Ελλάδας (14ος – αρχές 20ού αι.). Εξετάζονται οι ακόλουθες δομές και συστήματα: πολιτικές–διοικητικές, κοινωνικές, νομικές–δικαιικές, οικονομικές και στρατιωτικές, καθώς επίσης και οι πολιτισμικές εκφάνσεις των πληθυσμών που διαβιούσαν στον ελλαδικό χώρο.

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα;.

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών	*Σχεδιασμός και διαχείριση έργων*
	Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα
	Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον
Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις	*Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου*
Λήψη αποφάσεων	
Αυτόνομη εργασία	*Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής*
Ομαδική εργασία	*Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης*
Εργασία σε διεθνές περιβάλλον	*……*
Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον	*Άλλες…*
Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών	*…….*

Ανάπτυξη κριτικής ιστορικής σκέψης
Ανάπτυξη δυνατότητας χρήσης και ερμηνείας πρωτογενών και δευτερογενών πηγών
Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον
Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών
Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα
Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

(3) ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Εξετάζονται οι ακόλουθοι τομείς:
(α) Πολιτική Ιστορία. Η γέννηση, η εδραίωση και η πτώση της αυτοκρατορίας, βασικοί κυβερνήτες, οι πολιτικές τους και οι διεθνείς σχέσεις.
(β) Διοικητικές δομές. Σουλτάνος/παλάτι, σχέσεις κέντρου–περιφέρειας, το σύστημα των μιλλετίων, οι κοινότητες.
(γ) Κοινωνική Ιστορία. Πληθυσμοί, δημογραφία, μετακινήσεις πληθυσμών, κοινωνικές ιεραρχίες, θρησκευτική και εθνοτική ποικιλομορφία, η Εκκλησία.
(δ) Νομικά Συστήματα. Ισλαμικό και Σουλτανικό Δίκαιο, απονομή δικαιοσύνης.
(ε) Οικονομική Ιστορία. Εμπόριο, ναυτιλία, γεωργία–κτηνοτροφία, μορφές γαιοκτησίας, αγορά, συντεχνίες, δημοσιονομικό σύστημα που συντηρούσε την αυτοκρατορία.
(στ) Πολιτισμική Ιστορία. Καθημερινή ζωή, παιδεία, πολιτισμικές εκφάνσεις, όπως τέχνη, αρχιτεκτονική, λογοτεχνία και μουσική.
(ζ) Στρατιωτική Ιστορία. Κατακτήσεις, μάχες, στρατιωτικές τακτικές και η οργάνωση του οθωμανικού στρατού.
(η) Μεθοδολογία–ιστοριογραφία. Διαχρονική θεώρηση της μελέτης της καταγραφής, ερμηνείας και κατανόησης της οθωμανικής περιόδου από τους ιστορικούς.

(4) ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

<table>
<tr><td>ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ
Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.</td><td>Πρόσωπο με πρόσωπο</td></tr>
<tr><td>ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ
Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές</td><td>Προβολή διαφανειών Power Point</td></tr>
<tr><td>ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ
Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας.
Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ.

Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης σύμφωνα με τις αρχές του ECTS</td><td>
<table>
<tr><th>Δραστηριότητα</th><th>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</th></tr>
<tr><td>13 τρίωρες διαλέξεις</td><td>39</td></tr>
<tr><td>Μελέτη πηγών</td><td>13</td></tr>
<tr><td>Αυτόνομη μελέτη</td><td>73</td></tr>
<tr><td></td><td></td></tr>
<tr><td></td><td></td></tr>
<tr><td></td><td></td></tr>
<tr><td></td><td></td></tr>
<tr><td></td><td></td></tr>
<tr><td></td><td></td></tr>
<tr><td>Σύνολο Μαθήματος</td><td>125</td></tr>
</table>
</td></tr>
<tr><td>ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ
Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης

Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες

Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.</td><td>Ελληνική (ή Αγγλική για τους φοιτητές Erasmus+).
Γραπτές εξετάσεις με ερωτήσεις ανάπτυξης και σχολιασμού πηγών.
Οι φοιτητές Erasmus+ έχουν τη δυνατότητα να υποβάλουν απαλλακτική εργασία στην Αγγλική.</td></tr>
</table>

(5) ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Howard A. Douglas, *Η ιστορία της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας*, Σοφία Λαΐου (μτφρ.) (Αθήνα: Ινστιτούτο του Βιβλίου Καρδαμίτσα, 2019) ISBN 978-960-35-4503-3

Δημήτριος Παπασταματίου, Φωκίων Κοτζαγεώργης, *Ιστορία του Νέου Ελληνισμού κατά τη διάρκεια της Οθωμανικής Πολιτικής Κυριαρχίας* (Αθήνα: Σύνδεσμος Ελληνικών Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών, 2015), ISBN 978-960-603-441-1

Ηλίας Κολοβός, *Στους καιρούς των σουλτάνων. Οι κοινωνίες της ελληνικής χερσονήσου υπό οθωμανική κυριαρχία (14ος–19ος αιώνας)* (Αθήνα: Ασίνη, 2023) ISBN 978-618-5346-51-5

Caroline Finkel, *Οθωμανική Αυτοκρατορία 1300–1923*, Μιχάλης Δελέγκος (μτφρ.) (Αθήνα: Διόπτρα, 2007) ISBN 978-960-364-328-9

Χαλίλ Ιναλτζίκ, *Η Οθωμανική Αυτοκρατορία. Η κλασική εποχή, 1300–1600*, Μιχάλης Κοκολάκης (μτφρ.) (Αθήνα: Αλεξάνδρεια, 1995) ISBN 960-221-097-4

Halil İnalcık, Donald Quataert (επιμ.), *Οικονομική και κοινωνική ιστορία της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας. Τόμος Α΄: 1300–1600*, Μαρίνος Σαρηγιάννης (μτφρ.) (Αθήνα: Αλεξάνδρεια, 2008) ISBN 978-960-221-430-5

Halil İnalcık, Donald Quataert (επιμ.), *Οικονομική και κοινωνική ιστορία της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας. Τόμος Β΄: 1600–1914*, Μαρίνα Δημητριάδου (μτφρ.), Μαρίνος Σαρηγιάννης (επιμ.) (Αθήνα: Αλεξάνδρεια, 2011) ISBN 978-960-221-489-3

Suraiya Faroqhi, *Κουλτούρα και καθημερινή ζωή στην Οθωμανική Αυτοκρατορία*, Κατερίνα Παπακωνσταντίνου (μτφρ.) (Αθήνα: Εξάντας, 2000) ISBN 978-960-2564-47-9

Suraiya Faroqhi, *A cultural history of the Ottomans. The imperial elite and its artefacts* (Λονδίνο, Νέα Υόρκη: I.B. Tauris, 2016) ISBN 978-1-7845-3096-9

Hakan Karateke, Helga Anetshofer (επιμ.), *The Ottoman world. A cultural history reader, 1450–1700* (Oakland: University of California Press, 2021) ISBN 978-0520303454

Χρήστος Ι. Κονταρίδης, *Ο οθωμανικός στρατός 1299–1922. Οργάνωση, οπλισμός, τακτικές μάχης και στρατιωτικές μεταρρυθμίσεις* (Αθήνα: Ευρασία, 2012) ISBN 978-960-8187-83-2

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

(1) ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	**ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗ**		
ΤΜΗΜΑ	**ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ**		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	**ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΟ**		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	**ΙΟΘ101**	**ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ**	**Ε΄, Ζ΄**
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	**ΟΘΩΜΑΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΠΑΛΑΙΟΓΡΑΦΙΑ Ι**		

ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ *σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων*	**ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ**	**ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ**
	3	5
Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο (δ).		

ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ *γενικού υποβάθρου, ειδικού υποβάθρου, ειδίκευσης γενικών γνώσεων, ανάπτυξης δεξιοτήτων*	Ειδικού υπόβαθρου
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	Όχι. Το μάθημα απευθύνεται σε αρχάριους δίχως προαπαιτούμενη γνώση Τουρκικής, Αραβικής και Περσικής.
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Ελληνική· για φοιτητές του προγράμματος Erasmus+ κατά περίπτωση εξετάσεις στην Αγγλική
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	Ναι
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	

(2) ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.

Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α

- *Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με το Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης*
- *Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης και το Παράρτημα Β*
- *Περιληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων*

Βασικός εκπαιδευτικός–μαθησιακός στόχος του μαθήματος είναι η εισαγωγή των φοιτητών στην ιστορική περίοδο της Κλασικής Οθωμανικής Τουρκικής (ΚΟΤ) (16ος – μέσα 19ου αι.), και το αραβοπερσικό αλφάβητο. Ως προς τη μορφολογία και σύνταξη, διδάσκονται φαινόμενα της Τουρκικής και της Αραβικής. Οι φοιτητές καλούνται να διαβάζουν, να μεταγράφουν και να μεταφράζουν στην Ελληνική μικρά τυπωμένα (*maṭbūʿ*) κείμενα της ΚΟΤ και να χρησιμοποιούν νεοτουρκικά, οθωμανικά, αραβικά και περσικά λεξικά (από τη δοθείσα λίστα λεξικογραφίας).

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα;.

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών	*Σχεδιασμός και διαχείριση έργων*
	Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα
	Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον
Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις	*Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας*
Λήψη αποφάσεων	*και ευαισθησίας σε θέματα φύλου*
Αυτόνομη εργασία	*Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής*
Ομαδική εργασία	*Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης*
Εργασία σε διεθνές περιβάλλον	*……*
Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον	*Άλλες…*
Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών	*…….*

Αυτόνομη και ομαδική εργασία
Απόκτηση βιωματικής εμπειρίας με το αντικείμενο της μελέτης
Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

(3) ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Ύστερα από την παρουσίαση (*Power Point*) της ιστορικής εξέλιξης της Τουρκικής, φάση της οποίας αποτελεί η Οθωμανική, τα πρώτα μαθήματα αφιερώνονται στη διδασκαλία του αραβοπερσικού αλφαβήτου και την ομαδοποίηση των γραμμάτων σε λεπτόφωνα–δασύφωνα και ηλιακά–σεληνιακά. Στη συνέχεια διδάσκονται τα ακόλουθα μορφολογικά και συντακτικά φαινόμενα:
(α) της Τουρκικής: σχηματισμός πληθυντικού (*cemʿ*), δείκτης κατηγορουμένου ή καταλήξεις του ρήματος «είμαι» σε παρόν και παρελθόν (*ek fiil imek*), κλίση και κτήση ουσιαστικών (*ad çekimi*, *iyelik*), προσωπικές, δεικτικές και ερωτηματικές αντωνυμίες (*żamāʾir-i şaḫṣiyye*, *żamāʾir-i işāret*, *żamāʾir-i istifhām*), Ενεστώτας (*Mażāriʿ*), Απλός Αόριστος (*Māżī-i Şühūdī*), Αφηγηματικός Αόριστος (*Māżī-i Naḳlī*).
(β) της Αραβικής: οριστικό άρθρο (*ḥarf-i taʿrīf*).
Ως προς τα εξεταζόμενα κείμενα, διδάσκονται έντυπα κείμενα διδακτικού εγχειριδίου που καθένα στοχεύει στην εμπέδωση του εκάστοτε μορφολογικού και συντακτικού φαινομένου.

(4) ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ *Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.*	Πρόσωπο με πρόσωπο
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ *Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές*	Προβολή διαφανειών Power Point
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ *Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας.* *Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ.* *Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης σύμφωνα με τις αρχές του ECTS*	

Δραστηριότητα	***Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου***
13 τρίωρες διαλέξεις	39
Ασκήσεις (ανάγνωσης και γραπτές)	26
Αυτόνομη μελέτη	60
Σύνολο Μαθήματος	***125***

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ *Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης* *Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες* *Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.*	Ελληνική (ή Αγγλική για τους φοιτητές Erasmus+). Το μάθημα αξιολογείται συνδυαστικά: (α) με γραπτές ασκήσεις κατά τη διάρκεια του εξαμήνου με συντελεστή 20%, (β) με τελική γραπτή εξέταση με συντελεστή βαθμολογίας 80% (40% ασκήσεις πρόσληψης γραπτού λόγου, λεξιλογίου και 60% ασκήσεις μορφολογίας και σύνταξης).

(5) ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Korkut M. Buğday, *The Routledge introduction to literary Ottoman*, Jerold C. Frakes (μτφρ.) (Λονδίνο: Routledge, 2009) ISBN 978-041-5494-38-0
Mehmet Eminoğlu, *Osmanlı Vesikalarını Okumaya Giriş* (Άγκυρα: Türkiye Diyanet Vakfı, 1996[3]) ISBN 978-975-3890-76-2
Muhammed Ali Ensârî, *Osmanlıca İmlâ Müfredâtı* (Κωνσταντινούπολη: Hayrât, 2010) ISBN 978-975-9023-21-8
Κωνσταντῖνος Ἀδοσίδης, *Στοιχεῖα τῆς ὀθωμανικῆς γραμματικῆς* (Κωνσταντινούπολις: Αὐτοκρατορικὸν Τυπογραφεῖον, 1850)

Ἰωάννης Χλωρός, *Μέθοδος πρὸς ἐκμάθησιν τῆς ὀθωμανικῆς γλώσσης* (Κωνσταντινούπολις: Πατριαρχικὸν Τυπογραφεῖον, 1900).

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

(1) ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	**ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗ**		
ΤΜΗΜΑ	**ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ**		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	**Προπτυχιακό**		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	**ΙΡΩ 191**	**ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ**	**Ε', Ζ'**
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	**Θεσμοί της Καρχηδόνας**		

ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ *σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων*	**ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ**	**ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ**
	3 (τρεις)	
Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο (δ).		

ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ *γενικού υποβάθρου, ειδικού υποβάθρου, ειδίκευσης γενικών γνώσεων, ανάπτυξης δεξιοτήτων*	Ειδικού υποβάθρου (ειδίκευση: ιστορική)
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Ελληνική
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	ΝΑΙ
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	

(2) ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.

Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α

- *Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με το Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης*
- *Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης και το Παράρτημα Β*
- *Περιληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων*

Ανάλυση πολιτεύματος: λειτουργία και λειτουργικότητα του θεσμικού συστήματος της Καρχηδόνας, της μεγάλης αυτής αντιπάλου της ρωμαϊκής Respublica.
Κατανόηση μιας αρχαίας κοινωνίας σημιτικού/φοινικικού τύπου που άφησε έντονο αποτύπωμα στην παγκόσμια Ιστορία.
Σύγκριση πολιτευμάτων: διαφορές με το ρωμαϊκό θεσμικό σύστημα.

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα;.

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών	*Σχεδιασμός και διαχείριση έργων*
Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις	*Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα*
Λήψη αποφάσεων	*Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον*
Αυτόνομη εργασία	*Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου*
Ομαδική εργασία	*Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής*
Εργασία σε διεθνές περιβάλλον	*Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης*
Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον	……
Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών	*Άλλες…*
	…….

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών.
Προαγωγή της ελεύθερης δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης.
Λήψη αποφάσεων στη βάση της ιστορικής πληροφορίας.
Σεβασμός στην πολιτισμική διαφορετικότητα.

(3) ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Οι άρχοντες: οι ανώτατοι κριτές, οι κατώτεροι άρχοντες: τρόπος ανάδειξης, εξουσίες.
Οι «πρεσβύτεροι» (γερουσία): σύνθεση και αρμοδιότητες.
Οι «πύλες» (λαϊκή συνέλευση): σύνθεση και αρμοδιότητες.
Οι «εκατόν» (το δικαστικό σώμα): : σύνθεση και λειτουργικές ισορροπίες σε σχέση με τους άλλους θεσμικούς πυλώνες.
Εξέταση της εξωτερικής πολιτικής της Καρχηδόνας σε σχέση προς τις Ελληνιστικές κρατικές οντότητες: περιπτωσιολογική προσέγγιση.
Διαμοιρασμός των σφαιρών επιρροής μεταξύ Ρώμης και Καρχηδόνας στον γεωγραφικό χώρο της δυτικής Μεσογείου.

(4) ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

<table>
<tr><td>ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ
Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.</td><td>Πρόσωπο με πρόσωπο, στην τάξη.</td></tr>
<tr><td>ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ
Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές</td><td></td></tr>
<tr><td>ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ
Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας.
Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ.

Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης σύμφωνα με τις αρχές του ECTS</td><td>
<table>
<tr><th>Δραστηριότητα</th><th>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</th></tr>
<tr><td>Διαλέξεις</td><td></td></tr>
<tr><td></td><td></td></tr>
<tr><td></td><td></td></tr>
<tr><td></td><td></td></tr>
<tr><td></td><td></td></tr>
<tr><td></td><td></td></tr>
<tr><td></td><td></td></tr>
<tr><td></td><td></td></tr>
<tr><td></td><td></td></tr>
<tr><td>Σύνολο Μαθήματος</td><td></td></tr>
</table>
</td></tr>
<tr><td>ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ
Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης

Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες

Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.</td><td>Γραπτή εξέταση στην ελληνική γλώσσα, είτε με Ερωτήσεις Εκτενούς Απάντησης, είτε με Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, είτε με Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής (κατά την κρίση του διδάσκοντος).</td></tr>
</table>

(5) ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

-Προτεινόμενη Βιβλιογραφία :
-Συναφή επιστημονικά περιοδικά:
Ιωάννης Ε. ΤΖΑΜΤΖΗΣ, *Καρχηδών. Μελετήματα ιστορίας και δικαίου*, Εκδ. Σάκκουλας Α.Ε., Αθήνα / Θεσσαλονίκη 2014 [ISBN: 978-960-648-693-7].

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

(1) ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	**Φιλοσοφική**		
ΤΜΗΜΑ	**Ιστορίας και Αρχαιολογίας**		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	**Προπτυχιακό**		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	**ΛΑΟ493**	**ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ**	**5ο και 7ο**
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	**Αρχειακή Εθνογραφία**		

ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ *σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων*	**ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ**	**ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ**
	3	5
Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο (δ).		

ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ *γενικού υποβάθρου, ειδικού υποβάθρου, ειδίκευσης γενικών γνώσεων, ανάπτυξης δεξιοτήτων*	Μάθημα ειδικού υποβάθρου, ειδίκευσης γενικών γνώσεων, ανάπτυξης δεξιοτήτων
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	Εισαγωγή στη Λαογραφία (ΛΑΟ451)
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Ελληνική
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	Όχι
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	https://ecourse.uoi.gr/

(2) ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.

Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α

- *Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με το Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης*
- *Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης και το Παράρτημα Β*
- *Περιληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων*

Μαθησιακοί στόχοι του μαθήματος:

α) Εξοικείωση με τη χρήση ταξινομικών συστημάτων αρχειοθέτησης και βιβλιογραφίας στην αρχειακή εθνογραφία.
β) Αρχές διεξαγωγής σωστικής καταγραφής και οργάνωση εθνογραφικής ύλης.
γ) Βασικές αρχές ποιοτικής έρευνας.

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα:.

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών	*Σχεδιασμός και διαχείριση έργων*
Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις	*Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα*
Λήψη αποφάσεων	*Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον*
Αυτόνομη εργασία	*Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου*
Ομαδική εργασία	*Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής*
Εργασία σε διεθνές περιβάλλον	*Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης*
Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον	……
Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών	*Άλλες…*
	…….

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών
Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις
Λήψη αποφάσεων
Αυτόνομη εργασία
Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον
Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών
Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα
Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον
Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου
Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής
Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

(3) ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Σεμινάριο με ερευνητικό και διαδραστικό χαρακτήρα πρακτικού προσανατολισμού, το οποίο δίνει έμφαση στις μεθοδολογικές αρχές της εθνογραφικής έρευνας πεδίου και στην αρχειοθέτηση των δεδομένων της. Παρουσιάζεται η ιστορία των αρχείων και των σωστικών καταγραφών της ελληνικής και της διεθνούς λαογραφίας, όπως και οι βασικές επιλογές των αρχειακών ταξινομήσεών τους. Η «εθνογραφία», ως ποιοτική μέθοδος διεξαγωγής της επιτόπιας έρευνας, συνιστά μια διπλή διαδρομή ιστορικού και ανθρωπολογικού ενδιαφέροντος κατά τη μελέτη των πολιτισμικών φαινομένων, ενώ η ανάδειξη των συγχρονικών συμφραζομένων των λαογραφικών συλλογών μέσα από τις εθνογραφικές πηγές τους και την ανθρωπολογική εμπειρία στο πεδίο αποτελεί ουσιώδη παράμετρό της. Το σεμινάριο διαχειρίζεται βασικά ζητήματα μεθοδολογίας και δεοντολογίας της εθνογραφικής έρευνας αρχείου και πεδίου, και μπορεί να συνδυαστεί με την Πρακτική Άσκηση σε κάποιον αρμόδιο φορέα. Η συμμετοχή στις παραδόσεις είναι υποχρεωτική και ολοκληρώνεται με την παρουσίαση ερευνητικών αποτελεσμάτων από την πλευρά των φοιτητών/τριών.

Προγραμματισμός παραδόσεων

Εισαγωγή: Από την προφορική λογοτεχνία στην προφορικότητα, από τον προφορικό λόγο στο γραπτό κείμενο. Βασικοί όροι, παρουσίαση του χρονοδιαγράμματος και της βιβλιογραφίας. Παρουσίαση των εργασιών (υποχρεωτικές για όλους: επιτόπια έρευνα).

Α' Μέρος: για την ιστορία των αρχείων και των σωστικών καταγραφών του 19ου και του 20ου αιώνα.

Β' Μέρος: ζητήματα μεθοδολογίας, οργάνωσης και δεοντολογίας της εθνογραφικής έρευνας πεδίου και αρχείου. Μια ιστορική διαδρομή.

Γ' Μέρος: Σύνθεση του μαθήματος

(4) ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ *Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.*	Πρόσωπο με πρόσωπο
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ *Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές*	Τ.Π.Ε.
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ *Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας.* *Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ.* *Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης σύμφωνα με τις αρχές του ECTS*	

Δραστηριότητα	***Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου***
Σεμινάρια-Διαδραστική διδασκαλία	40
Έρευνα Πεδίου/Πρακτική	40
Εκπαιδευτικές επισκέψεις	5
Εκπόνηση μελέτης	40
Σύνολο Μαθήματος	***125***

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ *Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης* *Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες* *Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.*	Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Δημόσια Παρουσίαση

(5) ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Bryman Alan, Μέθοδοι Κοινωνικής Έρευνας, Gutenberg, Αθήνα 2017.
Γκέφου - Μαδιανού Δήμητρα, Πολιτισμός και Εθνογραφία: από τον εθνογραφικό ρεαλισμό στην πολιτισμική κριτική, Εκδόσεις Πατάκη, Αθήνα 2011.
Λυδάκη Άννα, Ποιοτικές μέθοδοι της κοινωνικής έρευνας, Καστανιώτης, Αθήνα 2001.
Νιτσιάκος & Ποτηρόπουλος (επιμ.), Λαογραφία και Ανθρωπολογία - μια συμβολή στο διάλογο, Σιδέρης, Αθήνα 2018.
Παπαχριστοφόρου Μαριλένα, Ο εαυτός ως εργαλείο έρευνας – Εθνογραφία και Επιτέλεση, Παπαζήσης, Αθήνα 2022.
Φίλιας Βασίλης (επιμ.), Εισαγωγή στη μεθοδολογία και τις τεχνικές των κοινωνικών ερευνών, Σπουδαστήριο κοινωνιολογίας ΠΑΣΠΕ & Εθνικό Κέντρο Κοινωνικών Ερευνών, Gutenberg, Αθήνα 1977.
Συναφή επιστημονικά περιοδικά:
Λαογραφία
Επετηρίς του Κέντρου Ερεύνης της Ελληνικής Λαογραφίας
Εθνολογία

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

(1) ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	**Φιλοσοφική**		
ΤΜΗΜΑ	**Ιστορίας και Αρχαιολογίας**		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	**Προπτυχιακό**		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	**ΚΑΝ104**	**ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ**	**ΣΤ΄, Η΄**
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	**Αστικοί Πολιτισμοί**		

ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ *σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων*	**ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ**	**ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ**
	3	5
Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο (δ).		

ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ *γενικού υποβάθρου, ειδικού υποβάθρου, ειδίκευσης γενικών γνώσεων, ανάπτυξης δεξιοτήτων*	**Γενικού υποβάθρου**
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	**Ελληνικά**
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	**Ναι**
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	

(1) ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.

Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α

- *Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με το Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης*
- *Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης και το Παράρτημα Β*
- *Περιληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων*

α) Κατανόηση των βασικών επιστημολογικών και μεθοδολογικών αρχών της αστικής λαογραφίας και της ανθρωπολογίας των αστικών πολιτισμών

β) Εξοικείωση με βασικά βιβλιογραφικά κείμενα της ελληνικής και της διεθνούς βιβλιογραφίας

γ) Γνωριμία με μελέτες περιπτώσεων

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα;.

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών
Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις
Λήψη αποφάσεων
Αυτόνομη εργασία
Ομαδική εργασία
Εργασία σε διεθνές περιβάλλον
Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον
Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών
Σχεδιασμός και διαχείριση έργων
Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα
Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον
Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου
Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής
Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης
……
Άλλες…
…….

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών
Αυτόνομη εργασία
Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον
Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα
Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου
Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής
Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

(2) ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Από τις αρχές του 20ού αιώνα, η πόλη αποτέλεσε χώρο επαναπροσδιορισμού της έννοιας του πολιτισμού. Οι νέες αστικότητες που εμφανίστηκαν (τρόποι και πρότυπα ζωής, μορφές εργασίας, κατανάλωσης και διασκέδασης, αλλαγές στην κοινωνική συγκρότηση και οργάνωση, στο οικιστικό τοπίο κ.ά.) ώθησαν τους κοινωνικούς επιστήμονες στη μελέτη των διαδικασιών διαφοροποίησης, ταύτισης, και διάκρισης μέσα στο σύνθετο σχεσιακό σύστημα της πόλης.
Από τον πολιτισμό της φτώχειας στις υποκουλτούρες, από τις πολιτιστικές ηγεμονίες στον πολιτισμικό υβριδισμό και τις εμπειρικές έρευνες που εστιάζουν στις “φυλές” ή “σκηνές” της πόλης, το μάθημα εξετάζει τις βασικές θεωρητικές και μεθοδολογικές προσεγγίσεις των αστικών πολιτισμών σε διεθνές και διεπιστημονικό επίπεδο, με έμφαση σε μελέτες περιπτώσεων που αφορούν στην ελληνική κοινωνία από τα μέσα του 20ού αιώνα έως σήμερα.

(3) ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ *Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.*	Πρόσωπο με πρόσωπο
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ *Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές*	Χρήση Τ.Π.Ε στη Διδασκαλία και στην Επικοινωνία με τους φοιτητές
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ *Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας.* *Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών,*	

Δραστηριότητα	***Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου***
Διαλέξεις	39
Μελέτη και ανάλυση βιβλιογραφίας	86

Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ. *Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης σύμφωνα με τις αρχές του ECTS*		
	Σύνολο Μαθήματος	***125***
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ *Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης* *Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες* *Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.*	Η αξιολόγηση γίνεται στην ελληνική γλώσσα. Κατ'επιλογή των φοιτητών: γραπτή εξέταση (Ερωτήσεις σύντομης απάντησης και Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων) (100% του βαθμού) ή γραπτή εργασία (30% του βαθμού) και γραπτή εξέταση (70% του βαθμού)	

(4) **ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ**-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Βαρβούνης Μανόλης, Κούζας Γιώργος, *Εισαγωγή στην Αστική Λαογραφία*, Αθήνα, Εκδόσεις Παπαζήση, 2019.

Stevenson Deborah, *Πόλεις και αστικοί πολιτισμοί*, Αθήνα, Εκδόσεις Κριτική, 2007.

Γιαννακόπουλος Κώστας, Γιαννιτσιώτης Γιάννης (επ.), *Αμφισβητούμενοι χώροι στην πόλη. Χωρικές προσεγγίσεις του πολιτισμού*, Αθήνα, Εκδόσεις Αλεξάνδρεια, 2010.

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

(1) ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	Φιλοσοφική		
ΤΜΗΜΑ	Ιστορίας και Αρχαιολογίας		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	Προπτυχιακό		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	**ΚΑΝ100**	**ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ**	**5ο και 7ο**
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Ανθρωπολογία του φύλου		

ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ *σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων*	**ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ**	**ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ**
13 διαλέξεις	3	5
Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο (δ).		

ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ *γενικού υποβάθρου, ειδικού υποβάθρου, ειδίκευσης γενικών γνώσεων, ανάπτυξης δεξιοτήτων*	Ειδικού υποβάθρου, ειδίκευσης γενικών γνώσεων, ανάπτυξης δεξιοτήτων
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	Όχι
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Διδασκαλία: Ελληνικά Εξετάσεις: Ελληνικά
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	

(2) ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.

Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α

- *Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με το Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης*
- *Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης και το Παράρτημα Β*
- *Περιληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων*

Μέσα από το μάθημα επιδιώκεται:

- Η εξοικείωση των φοιτητών/τριών με τις διαδικασίες κοινωνικής και πολιτισμικής συγκρότησης του φύλου.
- Η ανάδειξη των τρόπων μέσω των οποίων το φύλο συνιστά θεμελιώδη αναλυτική κατηγορία της κοινωνικής ανθρωπολογίας αλλά και άλλων κλάδων των κοινωνικών επιστημών και της κοινωνικής έρευνας.
- Η ανθρωπολογική διερεύνηση του κεντρικού ρόλου που διαδραματίζει το φύλο στους τρόπους με τους οποίους τα υποκείμενα αντιλαμβάνονται, αναπαράγουν, νομιμοποιούν, αλλά και αμφισβητούν κοινωνικο-πολιτικές σχέσεις και ιεραρχικές δομήσεις ταυτότητας.
- Η κριτική ανάλυση των στερεοτύπων που απορρέουν από αντιλήψεις για τη «φυσική» θεμελίωση και υπόσταση του φύλου (π.χ. «φυσικός προορισμός» που καλούμαστε να εκπληρώσουμε).
- Η κριτική ανάλυση της κανονιστικής εννοιολόγησης των διχοτομήσεων που σχετίζονται με το φύλο (ανδρικό/γυναικείο, δημόσιο/ιδιωτικό, πολιτισμός/φύση, κοινωνία/οικογένεια, πολιτικό/οικιακό).
- Η εξοικείωση με την προσέγγιση της διαθεματικότητας: η έμφυλη διάσταση του υποκειμένου προσεγγίζεται στην πολλαπλότητα και πολυμορφία της, καθώς και στις διαρθρώσεις της με τη σεξουαλικότητα, την κοινωνική τάξη, την εθνότητα και την πολιτειότητα.

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα;.

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών	*Σχεδιασμός και διαχείριση έργων*
	Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα
	Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον
Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις	*Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου*
Λήψη αποφάσεων	
Αυτόνομη εργασία	*Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής*
Ομαδική εργασία	*Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης*
Εργασία σε διεθνές περιβάλλον	*……*
Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον	*Άλλες…*
Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών	*…….*

- Ανάπτυξη ανθρωπολογικής σκέψης.
- Αυτόνομη εργασία σε θεματικές που άπτονται του φύλου και της σεξουαλικότητας.
- Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον.
- Παραγωγή νέων ερευνητικών ιδεών.
- Σεβασμός στη διαφορετικότητα και την πολυπολιτισμικότητα.
- Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας.
- Επίδειξη ευαισθησίας σε θέματα φύλου.
- Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής
- Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης.

(3) ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Οι ανθρώπινες κοινωνίες στην πλειονότητά τους συγκροτούνται, ιεραρχούνται και προσδιορίζονται, βάσει έμφυλων ρόλων, διακρίσεων και ταξινομήσεων. Το μάθημα εξετάζει το φύλο ως κοινωνική και πολιτισμική κατασκευή και καθιστά σαφή τη διάκριση μεταξύ κοινωνικού και βιολογικού φύλου. Διατρέχει ενδεικτικά εθνογραφικά παραδείγματα, από την ανθρωπολογία των γυναικών στην ανθρωπολογία του φύλου, στρέφοντας την προσοχή και σε περιπτώσεις του ελλαδικού χώρου, τόσο σε επίπεδο πολιτισμικών/κοινωνικών/ταξικών διαφοροποιήσεων όσο και αναφορικά με την ιστορική διάσταση των φαινομένων. Από την εθνογραφία του φύλου στη φεμινιστική και στην κουήρ θεωρία, το μάθημα πραγματεύεται θέματα όπως η θρησκεία και το φύλο, η κοινωνική κατασκευή και η επιτελεστικότητα της σεξουαλικότητας και της ταυτότητας φύλου, οι φεμινιστικές σπουδές, οι ανδρισμοί και οι αρρενωπότητες, οι πολιτικές της αναπαραγωγής, ζητήματα υγείας, σώματος και ανθρώπινων δικαιωμάτων, ο ρόλος της γλώσσας στην κατανόηση του φύλου, το φύλο στην εργασία. Εν κατακλείδι, τις συμβολικές και τις κοινωνικές διαστάσεις των καθιερωμένων προσλήψεων για το φύλο από πολιτισμό σε πολιτισμό και από εποχή σε εποχή.

(4) ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ *Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως*	Πρόσωπο με πρόσωπο

εκπαίδευση κ.λπ.	
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ *Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές*	Χρήση power point Χρήση video Υποστήριξη από την πλατφόρμα ecourse Ηλεκτρονική επικοινωνία με τις φοιτήτριες, τα φοιτητά και τους φοιτητές
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ *Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας.* *Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ.* *Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης σύμφωνα με τις αρχές του ECTS*	

Δραστηριότητα	***Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου***
Διαλέξεις	80
Μελέτη και ανάλυση βιβλιογραφίας	45
Σύνολο Μαθήματος	***125***

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ *Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης* *Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες* *Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.*	Γραπτές εξετάσεις με ανάπτυξη δοκιμίου ή προφορικές εξετάσεις

(5) ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

-Προτεινόμενη Βιβλιογραφία :
-Συναφή επιστημονικά περιοδικά:

Βασική:

Αθηνά Αθανασίου (επιμέλεια και εισαγωγή): *Φεμινιστική Θεωρία και Πολιτισμική Κριτική*. Αθήνα: Νήσος 2006.

Αλεξάνδρα Μπακαλάκη (επιμ.), *Ανθρωπολογία, Γυναίκες και Φύλο*, Εισαγωγή, Αθήνα: Αλεξάνδρεια 1994.

Επιπρόσθετη:

Αθανασίου, Α. 2002. Ζωή στο όριο. *Δοκίμια για το σώμα, το φύλο και τη βιοπολιτική,* Αθήνα: Εκκρεμές.

Μακρυνιώτη Δήμητρα (επιμ.) *Τα Όρια του Σώματος. Διεπιστημονικές Προσεγγίσεις*. Αθήνα: Νήσος.

Μπάτλερ, Τ. (2008): *Σώματα με σημασία: οριοθετήσεις του «φύλου» στο λόγο*, μτφρ. Π. Μαρκέτου, Αθήνα: Εκκρεμές.

Καντζά, Β. & Μουτάφη, Β., Παπαταξιάρχης, Ε. (επιμ.) (2011): *Μελέτες για το φύλο στην ανθρωπολογία και την ιστορία*, Αθήνα: Αλεξάνδρεια.

Γιαννακόπουλος, Γ. (επιμ.) (2006): *Σεξουαλικότητα: Θεωρίες και Πολιτικές της Ανθρωπολογίας*, Αθήνα: Αλεξάνδρεια.

Αβραμοπούλου, Ε. & Χαλκίδου, Α. (επιμ.) (2022) *Αντι-κείμενα σεξουαλικότητας: Κριτικές θεωρίες και διεπιστημονικές αναγνώσεις*, Αθήνα: Τόπος.

Braidotti, R. (2014): *Νομαδικά Υποκείμενα: Ενσωματότητα και έμφυλη διαφορά στη σύγχρονη φεμινιστική θεωρία*, Αθήνα: Νήσος.

Ann Gary, Serene J. Khader & Alison Stone (eds) *The Routledge Companion to Feminist Philosophy*, London & New York: Routledge.

Moraga, Cherrie & Anzaldua, Gloria. 2015. *This Bridge Called My Back, Fourth Edition: Writings by Radical Women of Color*, New York: State University of New York Press.

Disch, Lisa & Hawkesworth, Mary (eds). 2015. *The Oxford Handbook of Feminist Theory*, Oxford: Oxford University Press.

Τσιμπιρίδου, Φωτεινή (επ.) (2016): Μουσουλμάνες της Ανατολής: Αναπαραστάσεις, Πολιτισμικές σημασίες και πολιτικές, Αθήνα: Κριτική.

Mohanty, Chandra- Talpade. 2021. Φεμινισμός χωρίς σύνορα: Αποαποικιοποιήση της θεωρίας και αλληλεγγύη στην πράξη. Αθήνα: Oposito.

Lorde, A. 2023. Sister Outsider. Αθήνα: Κείμενα.

Αθανασίου, Α. 2011. Βιοκοινωνικότητες: Θεωρήσεις στην ανθρωπολογία της υγείας, Αθήνα: Νήσος

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

(1) ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	Φιλοσοφική		
ΤΜΗΜΑ	Ιστορικό και Αρχαιολογικό		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	Προπτυχιακό		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	**ΚΑΝ101**	**ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ**	**5ο και 7ο**
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Ανθρωπολογία της συγγένειας		

ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ *σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων*	**ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ**	**ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ**
13 διαλέξεις	3	5
Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο (δ).		

ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ *γενικού υποβάθρου, ειδικού υποβάθρου, ειδίκευσης γενικών γνώσεων, ανάπτυξης δεξιοτήτων*	Ειδικού υποβάθρου, ειδίκευσης γενικών γνώσεων, ανάπτυξης δεξιοτήτων
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	Όχι
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Διδασκαλία: Ελληνικά Εξετάσεις: Ελληνικά
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	

(2) ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.

Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α

- *Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με το Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης*
- *Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης και το Παράρτημα Β*
- *Περιληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων*

Μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος αναμένεται από τον/ην οι φοιτητή/ήτρια:

- Να αναγνωρίζει σημαντικούς όρους της συγγένειας (για παράδειγμα, συγγένεια σε ευθεία και πλάγια γραμμή, σταυρεξάδελφα και παραλληλεξάδελφα κ.ά.) και να γνωρίζει τον τρόπο δημιουργίας ενός γενεαλογικού σχεδιαγράμματος
- Να κατανοεί τις κυριότερες ανθρωπολογικές θεωρίες που συνδέονται με τη μελέτη της συγγένειας (δομολειτουργισμός και θεωρία της καταγωγής, δομισμός και θεωρία της αγχιστείας, συμβολική προσέγγιση και πολιτισμική ανάλυση της συγγένειας, φεμινιστικές προσεγγίσεις στη μελέτη της συγγένειας και του φύλου)
- Να κατανοεί τη πολιτισμική ποικιλομοργία εννοιών όπως οικογένεια, γάμος, καταγωγή, συγγένεια, μητρότητα, πατρότητα - να είναι σε θέση να συνδέσει τις σχέσεις συγγένειας με άλλες μορφές σχέσεων όπως θρησκευτικές, οικονομικές, πολιτικές καθώς και με πλαίσια σημαντικά σε μια κοινωνία (για παράδειγμα, το νομικό πλαίσιο, η ιατρική, η τεχνολογία) και να αναλύει παλαιότερες αλλά και σύγχρονες μορφές συγγένειας (για παράδειγμα, σχέσεις συγγένειας που διαμορφώνονται μέσω υιοθεσίας ή με τη χρήση μεθόδων υποβοηθούμενη αναπαραγωγής) ενταγμένες στα πολιτισμικά και ιστορικά συμφραζόμενά τους.

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο

Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα;.

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών	*Σχεδιασμός και διαχείριση έργων*
Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις	*Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα*
Λήψη αποφάσεων	*Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον*
Αυτόνομη εργασία	*Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου*
Ομαδική εργασία	*Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής*
Εργασία σε διεθνές περιβάλλον	*Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης*
Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον	*……*
Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών	*Άλλες…*
	…….

- Ανάπτυξη ανθρωπολογικής σκέψης.
- Αυτόνομη εργασία σε θεματικές που άπτονται της συγγένειας
- Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον.
- Παραγωγή νέων ερευνητικών ιδεών.
- Σεβασμός στη διαφορετικότητα και την πολυπολιτισμικότητα.
- Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας.
- Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής
- Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης.

(3) ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Το μάθημα επικεντρώνεται στη γνωριμία με τις κυριότερες ανθρωπολογικές θεωρίες της συγγένειας και την κατανόηση βασικών εννοιών που παραδοσιακά την αφορούν, όπως καταγωγή, αγχιστεία, πνευματική συγγένεια, οικογένεια, οικιακή ομάδα, παραγωγή και αναπαραγωγή. Μέσα από τις διαφορετικές μορφές της, η συγγένεια εξετάζεται ως δομή και ως συνολικός τρόπος οργάνωσης μιας κοινωνίας, ενώ συνδέεται με περισσότερες εννοιολογικές κατηγορίες ή/και κοινωνικές πρακτικές, όπως η αιμομιξία, η εξωγαμία, η προίκα, η μεταγαμήλια εγκατάσταση, η οικογένεια και η οικιακή ομάδα, το κληρονομικό δίκαιο, η φροντίδα των γερόντων, μεταξύ άλλων. Παρουσιάζονται επίσης οι εννοιολογήσεις της συγγένειας και της οικογένειας σε διαφορετικά πολιτισμικά συμφραζόμενα, εργαλεία καταγραφής τους, σύμβολα και τελετουργίες της οικογένειας.

(4) ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

<table>
<tr><td>ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ
Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.</td><td>Πρόσωπο με πρόσωπο</td></tr>
<tr><td>ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ
Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές</td><td>Χρήση power point
Χρήση video
Υποστήριξη από την πλατφόρμα e-course
Ηλεκτρονική επικοινωνία με τις φοιτήτριες, τα φοιτητά και τους φοιτητές</td></tr>
<tr><td>ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ
Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας.
Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ.

Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης σύμφωνα με τις αρχές του ECTS</td><td>
<table>
<tr><th>Δραστηριότητα</th><th>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</th></tr>
<tr><td>Διαλέξεις</td><td>80</td></tr>
<tr><td>Μελέτη και ανάλυση βιβλιογραφίας</td><td>45</td></tr>
<tr><td></td><td></td></tr>
<tr><td></td><td></td></tr>
<tr><td></td><td></td></tr>
<tr><td></td><td></td></tr>
<tr><td></td><td></td></tr>
<tr><td></td><td></td></tr>
<tr><td></td><td></td></tr>
<tr><td>Σύνολο Μαθήματος</td><td>125</td></tr>
</table>
</td></tr>
<tr><td>ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ
Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης

Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες

Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.</td><td>Γραπτές εξετάσεις με ανάπτυξη δοκιμίου ή προφορικές εξετάσεις</td></tr>
</table>

(5) ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

-Προτεινόμενη Βιβλιογραφία :
-Συναφή επιστημονικά περιοδικά:

Βασική βιβλιογραφία:

Kuper, Adam.2006 [α'έκδοση1988,β'έκδοση2005]. *Η επανεπινόηση της πρωτόγονης κοινωνίας. Μεταμορφώσεις ενός μύθου.* Αθήνα: Αλεξάνδρεια

Τουντασάκη,Ειρήνη.(2008). *Ανθρωπολογικές θεωρήσεις της συγγένειας κατά τον 20ο αιώνα.* Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.

Sahlins, Marshall (2014) *Τι είναι (και τι δεν είναι) η συγγένεια.* Αθήνα: Εκδόσεις του Εικοστού Πρώτου

Επιπρόσθετη:

Καλπουρτζή, Εύα.2001. *Συγγενικές Σχέσεις και Στρατηγικές Ανταλλαγών. Το Παράδειγμα της Νάξου το 17ο αι.* Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα

Καντσά, Βενετία (επιμ.). 2013 *Η μητρότητα στο προσκήνιο. Σύγχρονες έρευνες στην ελληνική εθνογραφία.* Αθήνα: Αλεξάνδρεια

Καντσά, Βενετία (επιμ.). 2015 *Μεταβαλλόμενες σχέσες. Συγγένεια και ιατρικώς υποβοηθούμενη αναπαραγωγή.* Αθήνα: Αλεξάνδρεια

Καυταντζόγλου,Ρωξάνη(επιμ.)1996. *Οικογένειες του Παρελθόντος. Μορφές Οικιακής Οργάνωσης στην Ευρώπη και τα Βαλκάνια.* Αθήνα: Αλεξάνδρεια

Strathern,Marilyn.2008[1992].*Αναπαράγοντας το μέλλον. Ανθρωπολογία, συγγένεια και νέες τεχνολογίες αναπαραγωγής.* Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα

Τουντασκάκη, Ειρήνη. 2015. "*Το παιδί που μεγαλώνει μέσα σου θα πάρει και από σένα". Δωρεά ωαρίων, μητρότητα και συγγένεια*. Αθήνα: Πατάκης

Vernier,Bernard.2001. *Η Κοινωνική Γένεση των Αισθημάτων. Πρωτότοκοι και Υστερό τοκοι στην Κάρπαθο.* Αθήνα: Αλεξάνδρεια

Vernier, Bernard. 2012. *Το πρόσωπο και το όνομα. Συμβολή στη μελέτη των συστημάτων συγγένειας.* Αθήνα: Αλεξάνδρεια

Héritier,Françoise.2005. *Οι δύο αδελφές και η μητέρα τους. Ανθρωπολογία της Αιμομιξίας,* Αθήνα, Εκδόσεις του Εικοστού

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

(1) ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗ		
ΤΜΗΜΑ	ΙΣΤΟΡΙΑΣ-ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΟ		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	**ΛΑΟ 495**	**ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ**	Ε΄, Ζ΄, (Επ. Υπ.)
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Έθιμα και Τελετουργίες του Χώρου και του Χρόνου		

ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ *σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων*	**ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ**	**ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ**
Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο (δ).		

ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ *γενικού υποβάθρου, ειδικού υποβάθρου, ειδίκευσης γενικών γνώσεων, ανάπτυξης δεξιοτήτων*	Μάθημα Γενικού Υποβάθρου
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	Εισαγωγή στη Λαογραφία
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Ελληνικά
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	Ναι
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	

(2) ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.

Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α

- *Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με το Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης*
- *Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης και το Παράρτημα Β*
- *Περιληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων*

Οι φοιτητές/-τριες μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος αναμένεται να είναι σε θέση:

• Να αναγνωρίζουν τις σημαντικότερες ανθρωπολογικές θεωρίες για την τελετή/τελετουργία και για την οργάνωση του χώρου/τοπίου και του χρόνου.
• Να κατανοούν τη συγκρότηση του χώρου και του χρόνου ως πολιτισμικών κατηγοριών.
• Να είναι σε θέση να διακρίνουν τις πολιτισμικές πρακτικές με τις οποίες συγκροτείται ο χώρος και ο χρόνος ως βιωμένη εμπειρία στην καθημερινότητα.
• Να συνδυάζουν τη θεωρητική σκευή και την εθνογραφική (αυτό)παρατήρηση της καθημερινότητας, προκειμένου να συγκροτούν ερμηνείες και ταξινομήσεις.

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα;.

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών	*Σχεδιασμός και διαχείριση έργων*
	Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα
	Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον
Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις	*Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου*
Λήψη αποφάσεων	
Αυτόνομη εργασία	*Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής*
Ομαδική εργασία	*Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης*
Εργασία σε διεθνές περιβάλλον	*……*
Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον	*Άλλες…*
Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών	*…….*

Το μάθημα αναμένεται να βοηθήσει τους/τις φοιτητές/-τριες ώστε: α) να αναγνωρίζουν και να σέβονται τη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα β) να αναγνωρίζουν και να σέβονται το φυσικό περιβάλλον και το τοπίο γ) να ασκούν κριτική και αυτοκριτική στα πολιτισμικά στερεότυπα δ) να προάγουν την ελεύθερη, δημιουργική και επαγωγική σκέψη.

(3) ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Θεωρητικά ζητήματα αναφορικά με την τελετή/τελετουργία και την κοινωνική και πολιτισμική συγκρότηση του χώρου και του χρόνου. Από τη θεωρία της αντανάκλασης στη θεωρία της «κατασκευής». Το τοπίο ως υλικότητα/ως συμβολική σχέση/ως βιωμένη εμπειρία. Το σώμα και η αντίληψη του χώρου και του τοπίου. Η έννοια της κατοίκησης (dwelling). Πώς το φυσικό μετατρέπεται σε πολιτισμικό τοπίο. Η ιστορικότητα του τοπίου, το τοπίο ως παλίμψηστο. Φυσικό περιβάλλον και κοινωνικές σχέσεις παραγωγής/παραγωγικά τοπία/τοπία εργασίας. Ο τόπος και η κοινότητα. Τοπόσημα και μνημονικοί τόποι. Τελετές καθαγιασμού του χώρου, λαογραφικές αναφορές και εθνογραφικά παραδείγματα.
Η κοινωνική συγκρότηση του χρόνου. Κυκλικός και γραμμικός χρόνος. Ο χρόνος της παραγωγής και ο χρόνος των ρολογιών. Για την αρχή και το τέλος. Η «αιώνια επιστροφή» και ο «ενιαύσιος δαίμων». Ο χρόνος και η κοινότητα. Ο οικολογικός και ο δομικός χρόνος. Ο κύκλος του χρόνου και ο κύκλος της ζωής. Ανθρωπολογικές και θρησκειολογικές προσεγγίσεις. Λαογραφικές αναφορές και εθνογραφικά παραδείγματα.

(4) ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ *Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.*	Παραδόσεις πρόσωπο με πρόσωπο
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ *Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές*	Προβολή αρχείων ppt Αξιοποίηση ταινιών εθνογραφικού περιεχομένου και εν γένει οπτικού υλικού τεκμηρίωσης.
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ *Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας.* *Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία,*	

Δραστηριότητα	***Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου***
13 τρίωρες παραδόσεις	39 ώρες
Μελέτη της βιβλιογραφίας	71 ώρες
Προετοιμασία Πηγών	15 ώρες

Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ. *Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης σύμφωνα με τις αρχές του ECTS*		
	Σύνολο Μαθήματος	***125***
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ *Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης* *Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες* *Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.*	Γραπτή εξέταση.	

(5) ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Δρίνης, Γ.Ν.-Μιχάλακας, Σ. (2024), «"Φέρνοντας τον Αγιώρη"» στη Νεστάνη: Ήθη και έθιμα σε έναν κόσμο που αλλάζει", *Εθνολογία*, τ. 19, σελ. 111-160.
Λαγόπουλος, Φ.-Αλέξανδρος (2003), *Ο Ουρανός πάνω στη Γη. Τελετουργίες Καθαγίασης του Ελληνικού Παραδοσιακού Οικισμού και Προέλευσή τους*, Αθήνα: Οδυσσέας.
Νιτσιάκος, Β. (2023), *Χτίζοντας τον χώρο και τον χρόνο* (β'έκδοση), Ιωάννινα: Ισνάφι
Ψυχογιού, Ε. (2008), *Μαυρηγή και Ελένη, Τελετουργίες Θανάτου και Αναγέννησης*, Αθήνα Ακαδημία Αθηνών.

Συναφή επιστημονικά περιοδικά:
περ. *Λαογραφία*
περ. *Εθνολογία*

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

(1) ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗ ΣΧΟΛΗ		
ΤΜΗΜΑ	ΙΣΤΟΡΙΑΣ-ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΟ		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	**ΛΑΟ 497**	**ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ**	Ε΄, Ζ΄ (Επ. Υπ.)
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Λαογραφία και Πολιτιστική Κληρονομιά. Κριτικές Προσεγγίσεις.		

ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ *σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων*	**ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ**	**ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ**
Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο (δ).		

ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ *γενικού υποβάθρου, ειδικού υποβάθρου, ειδίκευσης γενικών γνώσεων, ανάπτυξης δεξιοτήτων*	Μάθημα Γενικού Υποβάθρου
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	Εισαγωγή στη Λαογραφία
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Ελληνικά
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	Ναι
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	

(2) ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.

Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α

- *Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με το Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης*
- *Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης και το Παράρτημα Β*
- *Περιληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων*

Οι φοιτητές/-τριες μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος αναμένεται να είναι σε θέση:

• Να αναγνωρίζουν τις διάφορες χρήσεις του πολιτισμού και της πολιτιστικής κληρονομιάς στον σύγχρονο κόσμο.
• Να κατανοούν την ανάγκη μιας κριτικής προσέγγισης της πολιτιστικής κληρονομιάς και των πολιτικών που σχετίζονται με αυτή εκ μέρους της λαογραφίας και των ευρύτερων ανθρωπολογικών σπουδών.
• Να γνωρίζουν τις ποικίλες διαστάσεις των πολιτικών για την πολιτιστική κληρονομιά σε τοπική, εθνική και παγκόσμια κλίμακα.
• Να σχεδιάζουν, να συμμετέχουν, να διαχειρίζονται και να αξιολογούν ως μελλοντικοί επαγγελματίες δημόσιες πολιτικές για την ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς.
• Να αναγνωρίζουν τα ηθικά και δεοντολογικά ζητήματα που προκύπτουν σε ό,τι αφορά τις δημόσιες πολιτικές για την πολιτιστική κληρονομιά, ειδικά στο πλαίσιο μιας δημόσιας λαογραφίας.

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα;.

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών	*Σχεδιασμός και διαχείριση έργων*
	Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα
	Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον
Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις	*Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας*
Λήψη αποφάσεων	*και ευαισθησίας σε θέματα φύλου*
Αυτόνομη εργασία	*Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής*
Ομαδική εργασία	*Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης*
Εργασία σε διεθνές περιβάλλον	*……*
Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον	*Άλλες…*
Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών	*…….*

Το μάθημα αναμένεται να βοηθήσει τους/τις φοιτητές/-τριες: α) να αναζητούν, να αναλύουν και να συνθέτουν δεδομένα και πληροφορίες για τον πολιτισμό και την πολιτιστική κληρονομιά στον δημόσιο λόγο β) να προσεγγίζουν κριτικά και αναστοχαστικά τις στερεοτυπικές αντιλήψεις περί ταυτότητας και παρελθόντος (π.χ. αυθεντικότητα, γνησιότητα, μοναδικότητα κτλ.). γ) να προάγουν τον σεβασμό στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα.

(3) ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Το μάθημα συνιστά μια εισαγωγή: α) στον όρο και στην έννοια της πολιτιστικής κληρονομιάς, όπως διαμορφώνεται στην Ελλάδα και διεθνώς, με έμφαση στη μεταποικιακή περίοδο (τοπικές και εθνικές ταυτότητες, διαμόρφωση της δυτικής ηγεμονίας και αντι-ηγεμονίας κτλ.) β) στην έννοια και στις πρακτικές της δημόσιας λαογραφίας, όπως αυτές διαμορφώνονται στην Ελλάδα και διεθνώς (ΗΠΑ, Ευρώπη κ.ά.). Κριτική προσέγγιση από τη μεριά της λαογραφίας και των ευρύτερων ανθρωπολογικών σπουδών των δημόσιων πολιτικών, όπως αυτές διαμορφώνονται σήμερα σε εθνική, περιφερειακή και παγκόσμια κλίμακα (εγχώρια νομοθεσία και πρακτικές για την προστασία/διαφύλαξη της νεότερης πολιτιστικής κληρονομιάς και του λαϊκού πολιτισμού, Σύμβαση για την Πολιτιστική Κληρονομιά [UNESCO 1972], Σύμβαση για τη Διαφύλαξη της Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς, [UNESCO 2003] κ.ά., Σύμβαση για την Πνευματική Ιδιοκτησία, του Γενετικούς Πόρους και τη Συνδεδεμένη Παραδοσιακή Γνώση [Treaty on Intellectual Property, Genetic Resources and Associated Traditional Knowledge, WIPO 2024]). Ιδιαίτερη έμφαση θα αποδοθεί στην κριτική προσέγγιση: α) των πολιτικών για την ανάδειξη του αγροτικού χώρου, κατ' εξοχήν πεδίου μελέτης της ελληνικής λαογραφίας, και της «υπαίθρου» ως πολιτιστικής κληρονομιάς (Κοινή Αγροτική Πολιτική, σχετικά ευρωπαϊκά προγράμματα κτλ.) και ως «αναπτυξιακού πόρου β) της ανάδειξης του λαϊκού πολιτισμού και της νεότερης πολιτιστικής κληρονομιάς (υλικής και άυλης) στο πλαίσιο του λεγόμενου «δημιουργικού/πολιτιστικού τομέα» και της οικονομίας του τουρισμού.

(4) ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ *Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.*	Πρόσωπο με πρόσωπο	
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ *Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές*		
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ *Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας.*	***Δραστηριότητα***	***Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου***
	13 τρίωρες παραδόσεις	39 ώρες

Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ. *Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης σύμφωνα με τις αρχές του ECTS*	Μελέτη της βιβλιογραφίας	60 ώρες
	Προετοιμασία Πηγών	26 ώρες
	Σύνολο Μαθήματος	***125***
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ *Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης* *Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες* *Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.*	Γραπτή Εξέταση	

(5) ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Προτεινόμενη Βιβλιογραφία:

Anttonen, P.J. (2018), *Η Παράδοση μέσα από τη νεωτερικότητα. Μεταμοντερνισμός και Έθνος-Κράτος στην Επιστήμη της Λαογραφίας*, Αθήνα: Πατάκης.

Δρίνης, Γ.Ν., Νιτσιάκος, Β., Ποτηρόπουλος, Π. (2022), *Πολιτιστικές Κληρονομιές: Νέες αναγνώσεις-Κριτικές προσεγγίσεις*, Αθήνα: Ars Nova.

Λεκάκης, Σ. και Πάντζου, Ν. (επιμ.) (2020), *Εισαγωγή στη διαχείριση της πολιτιστικής κληρονομιάς. Μια κριτική επισκόπηση του πεδίου στην Ελλάδα*, Αθήνα: εκδόσεις Ασίνη.

Stefano, M.L και Davis, P. (2021), *Άυλη Πολιτιστική Κληρονομιά, Πλήρης Οδηγός*, Αθήνα: Πολιτιστικό Ίδρυμα Ομίλου Πειραιώς.

Συναφή επιστημονικά περιοδικά:

Εθνολογία
International Journal of Critical Heritage Studies
Ethnologia Europaea

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗ ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΤΕΧΝΗ

(1)

ΣΧΟΛΗ	**Φιλοσοφική**		
ΤΜΗΜΑ	**Ιστορίας και Αρχαιολογίας**		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	**Προπτυχιακό**		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	**ΑΒΥ 701**	**ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ**	**Β'**
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	**Εισαγωγή στη Βυζαντινή Αρχαιολογία και Τέχνη**		

ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ *σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων*	**ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ**	**ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ**
	3	5
Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο (δ).	Παράδοση	

ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ *γενικού υποβάθρου, ειδικού υποβάθρου, ειδίκευσης γενικών γνώσεων, ανάπτυξης δεξιοτήτων*	Μάθημα γενικού και εισαγωγικού υποβάθρου.
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	Όχι
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Ελληνικά και για φοιτητές του προγράμματος ανταλλαγών Erasmus+ κατά περίπτωση εξετάσεις σε Αγγλικά, Γερμανικά ή Γαλλικά
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	Και σε φοιτητές Erasmus+
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	-

(2) ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.

Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α

- *Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με το Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης*
- *Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης και το Παράρτημα Β*
- *Περιληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων*

Πρώτη γνωριμία με την τέχνη της παλαιοχριστιανικής και βυζαντινής περιόδου, γνώση του γενικού ιστορικού και καλλιτεχνικού πλαισίου, της αισθητικής του Μεσαίωνα στην Ανατολή, σημαντικών μνημείων αρχιτεκτονικής και ζωγραφικής. Εκμάθηση αρχαιολογικής ορολογίας σε Ελληνικά και Αγγλικά.

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα;.

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών
Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις
Λήψη αποφάσεων
Αυτόνομη εργασία
Ομαδική εργασία
Εργασία σε διεθνές περιβάλλον
Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον
Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών
Σχεδιασμός και διαχείριση έργων
Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα
Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον
Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου
Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής
Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης
……
Άλλες…
…….

Ανάπτυξη κριτικής ικανότητας και γνώση της αρχαιολογικής ορολογίας του Μεσαίωνα, ανάπτυξη δυνατότητας χρήσης και ερμηνείας πηγών που αναφέρονται στη Βυζαντινή τέχνη, αυτόνομη αναζήτηση στο αντικείμενο της Βυζαντινή Αρχαιολογίας και Τέχνης, προσαρμογή και χρήση νέων τεχνολογιών στον χώρο της Βυζαντινής Τέχνης.

(3) ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Χρονικά όρια και περίοδοι της Βυζαντινής τέχνης. Κατηγορίες έργων (αρχιτεκτονική, γλυπτική, είδη ζωγραφικής, μικροτεχνία, κεραμική, νομίσματα). Υλικά και τεχνικές. Τομές και συνέχειες σε σχέση με την Ρωμαϊκή και την τέχνη της Ύστερης Αρχαιότητας, βασικές αρχές της αισθητικής του Μεσαίωνα στην Ανατολή. Σύντομη ανάλυση των βασικών αρχιτεκτονικών τύπων των ναών (από τη βασιλική μέχρι και τον σταυροειδή εγγεγραμμένο (cross in square). Παρουσίαση και σύντομη ανάλυση μνημείων-σταθμών της αρχιτεκτονικής και μνημειακής ζωγραφικής (τοιχογραφίες και ψηφιδωτά) από την Παλαιοχριστιανική μέχρι και την Παλαιολόγεια περίοδο. Σύνδεση των μνημείων (σε όσα είναι δυνατόν) με χορηγούς (αυτοκράτορες, πολιτικούς και θρησκευτικούς αξιωματούχους) και γενικά με την κοινωνία της εκάστοτε εποχής.

(4) ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ *Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.*	Παράδοση πρόσωπο με πρόσωπο
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ *Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές*	**Έντονη χρήση παρουσίασης power point**

ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ *Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας.* *Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο,*	***Δραστηριότητα***	***Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου***
	Αυτόνομη μελέτη	86 ώρες
	Διαλέξεις	39 ώρες

Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ. *Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης σύμφωνα με τις αρχές του ECTS*		
	Σύνολο Μαθήματος	**125 ώρες**
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ *Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης* *Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες* *Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.*	Γλώσσα αξιολόγησης: Ελληνικά και για φοιτητές του προγράμματος ανταλλαγών Erasmus+ κατά περίπτωση εξετάσεις σε Αγγλικά, Γερμανικά ή Γαλλικά. Γραπτή εξέταση. Ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής για την κατανόηση της Βυζαντινής Τέχνης και των συμβατικών υποδιαιρέσεών της. Ερωτήσεις σύντομης ανάπτυξης που αφορούν στη γνώση της αρχιτεκτονικής και της μνημειακής ζωγραφικής συγκεκριμένων μνημείων της εξεταζόμενης εποχής.	

(5) ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

DELVOYE CH,, *Βυζαντινή Τέχνη*, Αθήνα 2003.
CORMACK R., *Byzantine Art*, Οξφόρδη 2000.
RODLEY L., *Εισαγωγή στη Βυζαντινή Τέχνη και Αρχιτεκτονική*, Αθήνα 2010.
ΣΤΟΥΦΗ-ΠΟΥΛΗΜΕΝΟΥ Ι., *Χριστιανική και Βυζαντινή Αρχαιολογία και Τέχνη*, Αθήνα 2013.
MANGO C., *The Art of the Byzantine Empire 312-1453. Sources and Documents*, Englewood Cliffs, NJ; Prentice-Hall 1972.
GRABAR A., *La peinture Byzantine*, Παρίσι 1953.
ΧΑΤΖΗΔΑΚΗ Ν., *Ελληνική Τέχνη. Βυζαντινά Ψηφιδωτά*, Αθήνα 1996.
ΑΧΕΙΜΑΣΤΟΥ-ΠΟΤΑΜΙΑΝΟΥ Μ., *Ελληνική Τέχνη. Βυζαντινές Τοιχογραφίες*, Αθήνα 1994.
MANGO C., *Byzantine Architecture*, Νέα Υόρκη 1976.
KRAUTHEIMER R., *Παλαιοχριστιανική και Βυζαντινή Αρχιτεκτονική*, Αθήνα 1991.
ΜΠΟΥΡΑΣ Χ., *Βυζαντινή και Μεταβυζαντινή Αρχιτεκτονική στην Ελλάδα*, Αθήνα 2001.

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

(1) ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	Φιλοσοφική		
ΤΜΗΜΑ	Ιστορίας και Αρχαιολογίας		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	Προπτυχιακό		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ		**ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ**	Β΄ (Υποχρεωτικό)
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Μεσαιωνική Ιστορία του Σλαβικού Κόσμου		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ *σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων*		**ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ**	**ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ**
		3	5
Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο (δ).			
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ *γενικού υποβάθρου, ειδικού υποβάθρου, ειδίκευσης γενικών γνώσεων, ανάπτυξης δεξιοτήτων*	Γενικού υποβάθρου		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	Όχι		
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Ελληνική. Για φοιτητές του προγράμματος ανταλλαγών Erasmus+ κατά περίπτωση εξετάσεις ή γραπτή εργασία στην Αγγλική		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	Ναι (στην Ελληνική)		
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)			

(2) ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.

Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α

- *Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με το Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης*
- *Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης και το Παράρτημα Β*

- *Περιληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων*

Το μάθημα αποσκοπεί στην παρουσίαση και ανάλυση των σλαβικών λαών κατά τον Μεσαίωνα. Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος ο φοιτητής /τρια θα είναι σε θέση να:

- Γνωρίζει τις συνθήκες διαμόρφωσης των σλαβικών λαών
- Εμβαθύνει στις εσωτερικές διεργασίες και τις έξωθεν επιδράσεις που σχετίζονται με αυτούς
- Αναλύει τις πληροφορίες σχετικά με πρόσωπα, δομές, ιδεολογία και λειτουργίες στους μεσαιωνικούς σλαβικούς λαούς
- Επεξεργάζεται ειδικότερα θέματα που άπτονται της ιστορίας και του πολιτισμού του μεσαιωνικού σλαβικού κόσμου

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα;.

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών
Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις
Λήψη αποφάσεων
Αυτόνομη εργασία
Ομαδική εργασία
Εργασία σε διεθνές περιβάλλον
Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον
Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών
Σχεδιασμός και διαχείριση έργων
Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα
Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον
Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου
Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής
Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης
……
Άλλες…
…….

- Ανάλυση ιστορικών πηγών και αρχαιολογικών τεκμηρίων με ταυτόχρονη αντιμετώπιση των ερευνητικών ζητημάτων
- Ανάπτυξη κριτικής ικανότητας και ιστορικής σκέψης
- Εμβάθυνση των γνώσεων για τους μεσαιωνικούς σλαβικούς λαούς και του περίγυρού τους Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα

(3) ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Το μάθημα αποσκοπεί στην κατανόηση της ιστορικής και πολιτισμικής εξέλιξης του μεσαιωνικού σλαβικού κόσμου από τον 5ο έως τον 15ο αιώνα. Μέσα από τις σχετικές πληροφορίες κατά τις παραδόσεις και την ανάλυση των πηγών, οι φοιτητές έχουν τη δυνατότητα να παρακολουθήσουν την εξέλιξη από τη σλαβική εθνογένεση έως τη διαμόρφωση και άνοδο των μεσαιωνικών σλαβικών κρατών και να προσεγγίσουν κριτικά τα ζητήματα που θίγονται και αναλύονται.

Περίγραμμα μαθημάτων: με απαρχή την σλαβική εθνογένεση στην Ανατολική Ευρώπη καθώς και ορισμένα χαρακτηριστικά των πρώιμων Σλάβων (πολιτικές και κοινωνικές δομές, θρησκευτικές αντιλήψεις κ.ά.), εξετάζεται η σλαβική επέκταση στον ευρωπαϊκό χώρο και, λαμβάνοντας υπόψη τα σύγχρονα σλαβικά κράτη (ή άλλες σημαντικές σλαβικές κοινότητες), καταγράφεται η ιστορική και πολιτισμική εξέλιξη του καθενός κατά τον Μεσαίωνα. Τις ευρύτερες ομάδες αποτελούν οι Σλάβοι στην Κεντρική, Ανατολική και Νοτιοανατολική Ευρώπη. Ταυτόχρονα, γίνεται κατανοητή η μετάβαση από την εποχή της μετανάστευσης σε εκείνη των φυλετικών ενώσεων και τέλος στα μεσαιωνικά σλαβικά κράτη, η εγκαθίδρυση των οποίων συνδέεται με τον εκχριστιανισμό και την εθνογένεση των σύγχρονων σλαβικών λαών. Αναφορικά με την Κεντρική Ευρώπη προσεγγίζονται οι ηγεμονίες που διαμορφώθηκαν στην Πολωνία, την Τσεχία, τη Σλοβακία, τη Σλοβενία καθώς και οι ζώσες σλαβικές κοινότητες στην Αυστρία και τη Γερμανία. Στην Ανατολική Ευρώπη το ενδιαφέρον στρέφεται στη λεγόμενη Ρωσία του Κιέβου που κάλυπτε τη σημερινή Ουκρανία, τη Λευκορωσία και τμήμα της Ρωσίας, ενώ στη Νοτιοανατολική Ευρώπη (Βαλκάνια) προσεγγίζεται η μεσαιωνική ιστορία της Κροατίας, της Σερβίας και της Βουλγαρίας μετά τον εκχριστιανισμό της. Σημαντική παράμετρο αποτελούν οι έξωθεν επιδράσεις σε αυτές τις ομάδες από ισχυρούς γείτονες, οι οποίες συνέβαλαν στη διαμόρφωση των πολιτισμικών τους χαρακτηριστικών.

Το μάθημα εξετάζεται γραπτά.

(1) ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

<table>
<tr><td>ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ
Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.</td><td colspan="2">Με φυσική παρουσία στην αίθουσα</td></tr>
<tr><td>ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ
Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές</td><td colspan="2">Ναι, όταν απαιτείται</td></tr>
<tr><td>ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ
Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας.
Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση</td><td>Δραστηριότητα</td><td>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</td></tr>
<tr><td></td><td>Διαδραστική διδασκαλία</td><td>60</td></tr>
<tr><td></td><td>Παρουσίαση και ανάλυση ιστορικών πηγών</td><td>60</td></tr>
</table>

Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ. *Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης σύμφωνα με τις αρχές του ECTS*	Μελέτη και ανάλυση βιβλιογραφίας	5
	Σύνολο Μαθήματος	***125***
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ *Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης* *Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες* *Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.*	Γλώσσα αξιολόγησης: Ελληνική Το μάθημα εξετάζεται γραπτά	

(2) ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Σύγγραμμα για τον Εύδοξο: Barford P., *Οι πρώιμοι Σλάβοι. Πολιτισμός και κοινωνία στην πρώιμη μεσαιωνική Ανατολική Ευρώπη*, Αθήνα 2023.

-Προτεινόμενη Βιβλιογραφία*:*

Buko, A., *The Archaeology of Early Medieval Poland. Discoveries—Hypotheses—Interpretations* [ECEEMA 1], Leiden – Boston 2008.

Curta, F., *The Making of the Slavs: History and Archaeology of the Lower Danube Region, c. 500-700*, Cambridge – New York 2001.

Δεληκάρη, Α., *Βυζαντινο-Σλαβικά Μελετήματα*, Θεσσαλονίκη 2017.

Goehrke, C., *Frühzeit des Ostslaventums* [Erträge der Forschung 277], Darmstadt 1992.

Καρδαράς, Γ., *Εθνογένεση και επέκταση των πρώιμων Σλάβων στον ευρωπαϊκό χώρο (5ος–7ος αι.)*. (e-book, ΙΙΕ/ΕΙΕ, Αθήνα 2020).

Μαλιγκούδης Φ., *Σλάβοι στη Μεσαιωνική Ελλάδα*, Θεσσαλονίκη 1991.

Obolensky D., *The Byzantine Commonwealth 500-1453*, Λονδίνο 1971.

Σοφούλης Π., Παπαγεωργίου Α. (επιμ.), *Μεσαιωνικός Σλαβικός κόσμος*, Αθήνα 2015.

Terpilovskiι, R.V., *Slavs in the Dnieper Region in the first half of the first millennium A. D.*, Lublin 2004.

-Συναφή επιστημονικά περιοδικά:

ΣΧΟΛΗ	**Φιλοσοφική**		
ΤΜΗΜΑ	**Ιστορίας και Αρχαιολογίας**		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	**Προπτυχιακό**		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	**ΙΝΤ 804α**	**ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ**	**Β**
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	**ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ**		

ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	**ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ**	**ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ**
	3	5

ΓΝΩΣΤΙΚΟ ΠΕΔΙΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Εισαγωγικό Μάθημα Το μάθημα απευθύνεται σε εκπαιδευόμενους ιστορικούς της τέχνης, ιστορικούς του νεώτερου κόσμου, κλασικούς αρχαιολόγους, σπουδαστές της ιστορίας της φιλοσοφίας και της λογοτεχνίας, αλλά είναι επίσης καλά προσαρμοσμένο στις ανάγκες όλων όσων προέρχονται από άλλες σχολές ή τμήματα με ενδιαφέροντα στην ιστορία, την τέχνη και τα ζητήματα πολιτιστικής και καλλιτεχνικής διαχείρισης σήμερα.
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	-
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Ελληνικά
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	Ναι
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	-

2. ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Σκοποί
- να έλθουν οι φοιτητές σε επαφή με τα βασικά εργαλεία και την ορολογία της τρέχουσας ιστορίας της τέχνης ως επιστημονικού κλάδου
- να εξοικειωθούν με την υπάρχουσα πολλαπλότητα των προσεγγίσεων και των ερμηνειών κατά την επεξεργασία των εικόνων και των έργων τέχνης
- να γίνει κατανοητή η πολυδιάστατη οντότητα του έργου τέχνης ως υλικού αντικειμένου ως ιστορικού τεκμηρίου αλλά και ως παράγοντα διαμορφωτικού της ιστορίας
- να παρουσιαστεί η ιδιαιτερότητα του κλάδου, και να αξιολογηθούν κριτικά τόσο οι διαφορές του με την παραδοσιακή ιστορία και την αρχαιολογία, όσο και οι σημερινές του συγκλίσεις με τις υπόλοιπες ιστορικές σπουδές
- να δοθεί μία πρώτη ιστορική επισκόπηση της νεώτερης ευρωπαϊκής τέχνης κατά τα πρώτα της βήματα μετά την Αναγέννηση

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές

αποσκοπεί το μάθημα;.	
Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών *Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις* *Λήψη αποφάσεων* *Αυτόνομη εργασία* *Ομαδική εργασία* *Εργασία σε διεθνές περιβάλλον* *Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον* *Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών*	*Σχεδιασμός και διαχείριση έργων* *Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα* *Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον* *Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου* *Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής* *Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης* *……* *Άλλες…* *…….*
Γενικές Ικανότητες	

3. ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Σκοπός του μαθήματος είναι η παροχή εργαλείων και δεξιοτήτων για την έρευνα, την ερμηνεία και την ουσιαστική προσέγγιση της καλλιτεχνικής παραγωγής και της ιστορίας της εκ μέρους των πρωτοετών φοιτητών. Εξετάζονται οι ορισμοί της τέχνης και ο καθορισμός του αντικείμενου της ιστορίας της τέχνης. Αναλύονται οι βασικές επαγγελματικές πρακτικές των ιστορικών της τέχνης και οι θεμελιώδεις έννοιες της ιστορίας της τέχνης. Παρουσιάζεται μία ιστοριογραφική αναδρομή στις καταβολές της ιστορίας της τέχνης ως επιστήμης όπως επίσης και τα βασικά ερωτήματα, οι τρόποι εργασίας και οι ειδικοί όροι που απασχολούν τους ιστορικούς της τέχνης κατά τη διερεύνηση των αντικειμένων τους. Επίσης, αναλύονται όλες οι βασικές μέθοδοι και προσεγγίσεις που αναπτύχθηκαν στον χώρο της ιστορικής ανάλυσης της τέχνης τα τελευταία χρόνια, τονίζοντας τις σημαντικές διαμάχες μεταξύ παλαιών ή συντηρητικών μεθόδων (μορφολογία/φορμαλισμός, βιογραφισμός, ειδημοσύνη και εικονολογία), και νεότερων ριζοσπαστικών μοντέλων –πολιτιστική και κοινωνική ιστορία, ψυχανάλυση, φεμινισμός, μετα–αποικιοκρατικά μοντέλα κά. Τέλος, δίνεται μία επαρκής επισκόπηση των μεγάλων περιόδων της ιστορίας της τέχνης και τα βασικά καλλιτεχνικά ρεύματα της νεώτερης ευρωπαϊκής τέχνης από την Ρωμανική και Γοτθική Τέχνη μέχρι την Αναγέννηση και το Μπαρόκ.

Σκοπός του μαθήματος είναι να έλθουν οι φοιτητές σε επαφή με τα βασικά εργαλεία και την ορολογία της τρέχουσας ιστορίας της τέχνης ως επιστημονικού κλάδου, να εξοικειωθούν με την υπάρχουσα πολλαπλότητα των προσεγγίσεων και των ερμηνειών κατά την επεξεργασία των εικόνων και να παρουσιαστεί η λεπτή σχέση του κλάδου τόσο με την παραδοσιακή ιστορία και την αρχαιολογία όσο και με τις υπόλοιπες ιστορικές και κοινωνικές ή ανθρωπολογικές σπουδές σήμερα

Το μάθημα εξετάζεται γραπτά. Προβάλλονται διαφάνειες και βιντεάκια και χρησιμοποιούνται θεμελιώδη ιστορικά και θεωρητικά κείμενα όπως επίσης και μία μεγάλη γκάμα επιλεγμένων πηγών, δοκιμίων και βιντεοσκοπημένων διαλέξεων, τα οποία είναι διαθέσιμα στη διεξοδικά ενημερωμένη ιστοσελίδα του μαθήματος.

4. ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ.	Παράδοση πρόσωπο με πρόσωπο
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ	Εκτός από το ποικίλο οπτικό υλικό που θα καλυφθεί, το μάθημα αυτό ενσωματώνει μία εκτενή γκάμα βιβλιογραφίας, από πρωτογενείς γραπτές πηγές (πρακτικά διαβουλεύσεων, ιστορικά άρθρα και δημοσιεύσεις στον τύπο) μέχρι σύγχρονες ακαδημαϊκές δημοσιεύσεις για τα υπό εξέταση θέματα.

ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	
	Δραστηριότητα / **Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου** Αυτόνομη μελέτη: 85 ώρες Προετοιμασία εργασίας: 40 ώρες Σύνολο Μαθήματος: **125 ώρες**
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ	Γλώσσα αξιολόγησης: Ελληνικά Γραπτή εξέταση Θα προσφερθούν σε εθελοντική βάση ατομικές ή ομαδικές εργασίες – μεταφράσεις συγκεκριμένων πρωτογενών πηγών από τα αγγλικά ή αυτόνομα δοκίμια πάνω σε συγκεκριμένα θέματα και βιβλιογραφία – οι οποίες θα περατωθούν με την επίβλεψη και συνεργασία του διδάσκοντα. Οι εργασίες δεν είναι υποχρεωτικές αλλά θα αξιολογηθούν και θα συνυπολογισθούν στην τελική βαθμολογία αυτών που θα τις αναλάβουν.

4. ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Το μάθημα αυτό ενσωματώνει μία εκτενή γκάμα βιβλιογραφίας, από πρωτογενείς γραπτές πηγές μέχρι σύγχρονες ακαδημαϊκές δημοσιεύσεις και απομαγνητοφωμένες και βιντεοσκοπημένες διαλέξεις και ομιλίες του διδάσκοντα για τα υπό εξέταση θέματα. Θα υποστηριχθεί από ευρεία επιλογή σημαντικών δευτερογενών άρθρων και δοκιμίων μεταφρασμένων στα ελληνικά. Υποστηρίζεται από έναν τόμο σχετικών δοκιμίων και κεφαλαίων επιλεγμένων από τον διδάσκοντα.

Eric Fernie, *Art history and its Methods*, London, Phaidon, 1995 (βλ. κάθε φορά τα κείμενα για την αντίστοιχη έννοια, μέθοδο ή ιστορικό της τέχνης με τον οποίο θα ασχολούμαστε. Περιέχει χρήσιμο γλωσσάρι) 707 ART
Michael Hatt and Charlotte Klonk, *Art History: A Critical Introduction into its Methods*, Manchester, Manchester University Press, 2006
Helen Gardner, *Gardner's Art Through the Ages*, London, Thomson Learning, 2001 (11th edition) [Μονογραφίες που δεν δανείζονται: BNC 709 GAR]
Heinrich Wolfflin, *Βασικές Έννοιες της Ιστορίας της Τέχνης*, Θεσσαλονίκη, Παρατηρητής, 1992.
Erwin Panofsky, *Μελέτες Εικονολογίας*, Αθήνα, Νεφέλη, 1991 (23-56)
Ευγένιος Ματθιόπουλος, «Η Ιστορία της Τέχνης στα Όρια του Έθνους,» στο *Ιστορία της Τέχνης στην Ελλάδα*, Ν. Χατζηνικολάου, Ε. Ματθιόπουλος, Ν. Δασκαλοθανάσης, Ρέθυμνο, Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης, 2003.
Φρέντερικ Άνταλ, *Μελέτες Ιστορίας της Τέχνης*, Ηράκλειο, Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης, 1999
Belting, Dilly, Kemp, Sauerlander, Wanke (επιμ.), *Εισαγωγή στην Ιστορία της Τέχνης*, Θεσσαλονίκη, Εκδ. Βάνιας, 1995 (βλ. κυρίως σελ. 9-21, 25-58, 185-239,279-325,384-463.
Erwin Panofsky, "Art History as a Humanistic Discipline," Eric Fernie, Art History and its Methods, London, Phaidon, 1995, 181-195

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

(1) ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	**Φιλοσοφική**			
ΤΜΗΜΑ	**Ιστορίας και Αρχαιολογίας**			
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	**Προπτυχιακό**			
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	**ΛΑΟ 451**	**ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ**	**Β'**	
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	**Εισαγωγή στη Λαογραφία**			
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ *σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων*			**ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ**	**ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ**
			3	5
Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο (δ).				
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ *γενικού υποβάθρου, ειδικού υποβάθρου, ειδίκευσης γενικών γνώσεων, ανάπτυξης δεξιοτήτων*	**Γενικού υποβάθρου**			
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:				
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	**Ελληνικά**			
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	**Ναι**			
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)				

(1) ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.

Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α

- *Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με το Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης*
- *Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης και το Παράρτημα Β*
- *Περιληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων*

Μετά την επιτυχή ολοκλήρωση των μαθημάτων ο/η φοιτητής/τρια:
α) Κατανοεί τις βασικές επιστημολογικές και μεθοδολογικές αρχές της λαογραφίας
β) Γνωρίζει τα βασικά κείμενα της ελληνικής και της διεθνούς βιβλιογραφίας και μελέτες περιπτώσεων
γ) Ερμηνεύει κριτικά την ιστορία της ελληνικής λαογραφίας, την εξέλιξή της και τη σύνδεσή της με συγγενείς επιστήμες

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα;.

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών
Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις
Λήψη αποφάσεων
Αυτόνομη εργασία
Ομαδική εργασία
Εργασία σε διεθνές περιβάλλον
Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον
Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών
Σχεδιασμός και διαχείριση έργων
Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα
Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον
Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου
Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής
Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης
……
Άλλες…
…….

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών
Αυτόνομη εργασία
Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον
Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα
Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου
Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής
Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

(2) ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Το μάθημα εξετάζει το αντικείμενο, τις βασικές θεωρητικές παραδοχές και τα μεθοδολογικά εργαλεία της Λαογραφίας. Συγκεκριμένα:
- Αναλύονται οι όροι “λαός”, “πολιτισμός” και “παράδοση” και οι διαφορετικές εννοιολογήσεις τους στο πέρασμα του χρόνου
- Εξετάζονται το πλαίσιο γέννησης και εξέλιξης της Λαογραφίας και οι διαφορετικές φάσεις της σε διεθνές και ελληνικό επίπεδο, καθώς και το έργο των σημαντικότερων Ελλήνων λαογράφων
- Ερμηνεύονται ο αρχικός εθνικός προσανατολισμός της, αλλά και σύγχρονες θεωρητικές και μεθοδολογικές προσεγγίσεις που διευρύνουν τη διεπιστημονική συζήτηση.
- Συζητούνται συνέχειες και τομές, κριτικές που έχουν κατά καιρούς διατυπωθεί και οι σύγχρονες προοπτικές της στην Ελλάδα
- Παρουσιάζονται μελέτες από διαφορετικούς τομείς όπως ο προφορικός πολιτισμός, ο υλικός πολιτισμός, η κοινωνική οργάνωση και οι πολιτισμικές ταυτότητες.

(3) ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ *Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.*	Πρόσωπο με πρόσωπο
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ *Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές*	Χρήση Τ.Π.Ε στη Διδασκαλία και στην Επικοινωνία με τους φοιτητές
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ *Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας.* *Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ.* *Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης σύμφωνα με τις αρχές του ECTS*	

Δραστηριότητα	***Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου***
Διαλέξεις	39
Μελέτη και ανάλυση βιβλιογραφίας	86

	Σύνολο Μαθήματος	***125***
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ *Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης* *Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες* *Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.*	Γραπτή εξέταση (Ερωτήσεις σύντομης απάντησης και Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων)	

(4) **ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ**-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Νιτσιάκος Βασίλης, *Προσανατολισμοί. Μια κριτική εισαγωγή στη Λαογραφία*, Κριτική, Αθήνα, 2014.

Κυριακίδου-Νέστορος Άλκη, *Η θεωρία της ελληνικής Λαογραφίας*, Σχ.Μωραΐτη, Αθήνα, 1978.

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

(1) ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	**ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗ**		
ΤΜΗΜΑ	**ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ**		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	**Προπτυχιακό**		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	**ΙΡΩ 171**	**ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ**	**Β'**
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	**Εισαγωγή στη Ρωμαϊκή Ιστορία**		

ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ *σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων*	**ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ**	**ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ**
	3 (τρεις)	
Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο (δ).		

ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ *γενικού υποβάθρου, ειδικού υποβάθρου, ειδίκευσης γενικών γνώσεων, ανάπτυξης δεξιοτήτων*	Γενικού υποβάθρου (εισαγωγικό)
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Ελληνική
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	

(2) ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.

Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α

- *Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με το Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης*
- *Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης και το Παράρτημα Β*
- *Περιληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων*

Η απόκτηση βασικών γνώσεων για την Αρχαία Ρώμη, οι οποίες θα καθιστούν ήδη, από το πρώτο έτος των σπουδών, αντιληπτή την ιδιοσυστασία της ρωμαϊκής συμβολής στην παγκόσμια Ιστορία. Εξοικείωση των πρωτοετών φοιτητών με τις πηγές οι οποίες αφορούν στη ρωμαϊκή ιστορία, και η εξέταση των στοιχείων που τοποθετούν σε εξελικτική προοπτική την πορεία των Ρωμαίων στο ιστορικό γίγνεσθαι: γιατί, πώς και πότε συντελέσθηκαν οι αλλαγές εκείνες, πολιτικές και κοινωνικές, που διαχωρίζουν την ιστορία της Ρώμης στις περιόδους της Βασιλείας, της Respublica και της Αυτοκρατορίας (η τελευταία, υποδιαιρούμενη στην περίοδο της Ηγεμονίας και σ' εκείνη της Δεσποτείας).

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα;.

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών	*Σχεδιασμός και διαχείριση έργων*
Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις	*Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα*
Λήψη αποφάσεων	*Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον*
Αυτόνομη εργασία	*Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου*
Ομαδική εργασία	*Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής*
Εργασία σε διεθνές περιβάλλον	*Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης*
Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον	……
Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών	*Άλλες…*

Προαγωγή της ελεύθερης δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης
Λήψη αποφάσεων στη βάση της ιστορικής πληροφορίας
Κατανόηση της ρωμαϊκού τύπου έννοιας της εξουσίας που κληρονομήθηκε στον σημερινό κόσμο: *imperium* και *potestas*
Σεβασμός στην πολιτισμική διαφορετικότητα

(3) ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Πηγές της Ρωμαϊκής Ιστορίας.
Επισκόπηση των περιόδων της Βασιλείας, της Respublica και της Αυτοκρατορίας (Ηγεμονίας και Δεσποτεία).
Θεσμική ανάλυση του πολιτεύματος που αναλογεί σε καθεμιά από τις τρεις αυτές περιόδους.
Πολιτικά και στρατιωτικά γεγονότα,
Κοινωνική διαστρωμάτωση και διακρίσεις που αντικατοπτρίζονται στους ρωμαϊκούς νόμους.

(4) ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

<table>
<tr><td>ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ
Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.</td><td>Στο σύνολο των φοιτητών Α΄ έτους στο αμφιθέατρο</td></tr>
<tr><td>ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ
Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές</td><td></td></tr>
<tr><td>ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ
Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας.
Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ.

Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης σύμφωνα με τις αρχές του ECTS</td><td>
<table>
<tr><th>Δραστηριότητα</th><th>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</th></tr>
<tr><td>Διαλέξεις</td><td></td></tr>
<tr><td></td><td></td></tr>
<tr><td></td><td></td></tr>
<tr><td></td><td></td></tr>
<tr><td></td><td></td></tr>
<tr><td></td><td></td></tr>
<tr><td></td><td></td></tr>
<tr><td></td><td></td></tr>
<tr><td></td><td></td></tr>
<tr><td>Σύνολο Μαθήματος</td><td></td></tr>
</table>
</td></tr>
<tr><td>ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ
Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης

Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες

Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.</td><td>Γραπτή εξέταση στην ελληνική γλώσσα, είτε με δύο Ερωτήσεις Εκτενούς Απάντησης, είτε με Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, είτε με Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής.</td></tr>
</table>

(5) ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

-Προτεινόμενη Βιβλιογραφία :
-Συναφή επιστημονικά περιοδικά:

1) M. Humbert, *Ιστορία των πολιτικών και κοινωνικών θεσμών της Αρχαιότητας*, Εκδ. Σάκκουλα Α.Ε. Αθήνα / Θεσσαλονίκη 2012 [ISBN: 978-960-445-673-4].
2) G. Alföldy, *Ιστορία της Ρωμαϊκής κοινωνίας*, Εκδόσεις Μ.Ι.Ε.Τ., Αθήνα, τρέχουσα έκδοση

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

(1) ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	**Φιλοσοφική**		
ΤΜΗΜΑ	**Ιστορίας-Αρχαιολογίας**		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	**Προπτυχιακό**		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	**ΙΕΠ 470**	**ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ**	**Β'**
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	**Εισαγωγή στη Νεότερη Ευρωπαϊκή Ιστορία**		

ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ *σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων*	**ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ**	**ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ**
	3	5
Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο (δ).		

ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ *γενικού υποβάθρου, ειδικού υποβάθρου, ειδίκευσης γενικών γνώσεων, ανάπτυξης δεξιοτήτων*	Γενικού υποβάθρου
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	όχι
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Ελληνικά και για φοιτητές προγράμματος ανταλλαγών Erasmus+, κατά περίπτωση, εξετάσεις σε Αγγλικά
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	Ναι
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	

(2) ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.

Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α

- *Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με το Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης*
- *Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης και το Παράρτημα Β*
- *Περιληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων*

Σκοπός του μαθήματος είναι η πραγματολογική ενημέρωση για την ευρωπαϊκή ιστορία από τους πρώιμους νεότερους χρόνους μέχρι τον 20ο αιώνα αλλά και μια διαφοροποιημένη ιστορική προσέγγιση που περιλαμβάνει τόσο τον ευρωπαϊκό όσο και, κατά περιόδους τουλάχιστον, τον εξωευρωπαϊκό χώρο, παρακολουθεί τις ευρωπαϊκές περιφέρειες όπως διαμορφώνονται στο πέρασμα των αιώνων και δίνει έμφαση στις διαπεριφερειακές ανταλλαγές.

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα;.

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών
Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις
Λήψη αποφάσεων
Αυτόνομη εργασία
Ομαδική εργασία
Εργασία σε διεθνές περιβάλλον
Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον
Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών
Σχεδιασμός και διαχείριση έργων
Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα
Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον
Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου
Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής
Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης
……
Άλλες…
…….

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών. Αυτόνομη και ομαδική εργασία σε διεθνές και διεπιστημονικό περιβάλλον. Παραγωγή νέων ερευνητικών ιδεών. Σεβασμός στη διαφορετικότητα και την πολύπολιτισμικότητα. Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου. Παραγωγή ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης.

(3) ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Το μάθημα προσφέρει μία εισαγωγική επισκόπηση της νεότερης και σύγχρονης ευρωπαϊκής ιστορίας από την Εποχή των Ανακαλύψεων έως το τελευταίο τέταρτο του 20ου αιώνα, κάνοντας αναφορά σε κεντρικές πολιτικές, οικονομικές, κοινωνικές και ιδεολογικές εξελίξεις. Σκοπός είναι, πέρα από τη βασική πραγματολογική ενημέρωση, μία διαφοροποιημένη ιστορική προσέγγιση η οποία περιλαμβάνει τόσο τη δυτική όσο και την ανατολική/νοτιοανατολική Ευρώπη με ιδιαίτερη έμφαση στη διαμόρφωση των ευρωπαϊκών περιφερειών και στις ανταλλαγές που εκτυλίσσονται μεταξύ τους στο πέρασμα των αιώνων στο επίπεδο της πολιτικής, της οικονομίας, της διανόησης και της ιδεολογίας. Λέξεις κλειδιά: αποικιοκρατία, ιμπεριαλισμός και παγκοσμιοποίηση / τράπεζες και καπιταλισμός / τυπογραφία και πυροβόλα / Ουμανισμός και Διαφωτισμός / γραφειοκρατίες και τακτικοί στρατοί / Μεσόγειος / δυτική Ευρώπη/ κεντρικές δυνάμεις / «παγκόσμιοι πόλεμοι» και Παγκόσμιοι Πόλεμοι / απολυταρχία και επανάσταση / πόλεμος, οικονομική κρίση, φασισμός, ολοκληρωτισμός.

(4) ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ *Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.*	Πρόσωπο με πρόσωπο
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ *Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές*	Power point
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ *Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας.* *Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ.* *Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης σύμφωνα με τις αρχές του ECTS*	

Δραστηριότητα	***Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου***
Αυτόνομη Μελέτη	70 ώρες
Μελέτη και ανάλυση πηγών και βιβλιογραφίας	55 ώρες
Σύνολο Μαθήματος	***125***

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ *Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης* *Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες* *Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.*	Ελληνικά. Γραπτές εξετάσεις. Δυνατότητα προαιρετικής σύνταξης γραπτής εργασίας (έως 3.000 λέξεις) που θα συνυπολογιστεί στην τελική βαθμολογία.

(5) ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

-Giovanni Arrighi, *The Long Twentieth Century: Money, Power and the Origins of Our Times,* (Verso, 2010)
- Serge Berstein / Pierre Milza, *Ιστορία της Ευρώπης*. 1ος/2ος/3ος (Ι. Από τη Ρωμαϊκή Αυτοκρατορία στα ευρωπαϊκά κράτη, ΙΙ. Η Ευρωπαϊκή συμφωνία και η Ευρώπη των εθνών, ΙΙΙ. Διάσπαση και ανοικοδόμηση της Ευρώπης), (κωδ. Εύδοξος 15437)
-T. C. W. Blanning, *Ιστορία της Σύγχρονης Ευρώπης*, (Αθήνα: εκδ. Τουρίκη, 2009)
- Fernand Braudel (επιμ.), *Η Μεσόγειος. Ο χώρος και η ιστορία*, ISBN 9789602210154 (κωδ. Εύδοξος 15418)
- Fernand Braudel, Georges Duby (επιμ.), *Η Μεσόγειος. Άνθρωποι και πολιτισμική κληρονομιά* ISBN 9789602210185 (κωδ. Εύδοξος 15419)
- Geoff Eley, *Σφυρηλατώντας τη δημοκρατία: ιστορία της ευρωπαϊκής αριστεράς*, τόμος Α' (1850-1923), τόμος Β' (1923-2000) (Αθήνα: Σαββάλας, 2010)
- J.H. Elliot, Europe Divided 1559-1598, Glasgow 1974
- Edward Burns, *Ευρωπαϊκή Ιστορία. Ο Δυτικός Πολιτισμός: Νεότεροι Χρόνοι*, (Αθήνα: Επίκεντρο, 2006)
-Robert Gildea, *Οδοφράγματα και Σύνορα. Η ιστορία της Ευρώπης 1800-1914*, (Αθήνα: Πεδίο, 2020)
- N. Ferguson, *Ο πόλεμος στον κόσμο: Ο αιώνας του μίσους 1901-2000* (Αθήνα:Ιωλκός, 2007), τόμοι Ι-ΙΙ
- Gregory Hanlon, *European Military Rivalry, 1500–1750. Fierce Pageant*, Λονδίνο 2020
- E.Hobsbawm, *Η εποχή των άκρων: ο σύντομος εικοστός αιώνας, 1914-1991* (Αθήνα: Θεμέλιο, 1999)
- Michael Howard, *Ο ρόλος του πολέμου στη νεότερη ευρωπαϊκή ιστορία* (Αθήνα: Ποιότητα, 2001)
- Beat Kümin (επιμ.), *The European World 1500–1800. An Introduction to Early Modern History*, Λονδίνο 2023
- Jan Hansen e.a. (επιμ.), *The European Experience. A Multi-Perspective History of Modern Europe 1500-2000*, Open Book Publishers 2023
- James Joll, *Η Ευρώπη 1870-1970* (Θεσσαλονίκη: Βάνιας, 2006)
- P. Kennedy, *Η άνοδος και η πτώση των Μεγάλων Δυνάμεων* (Αθήνα: Αξιωτέλης, 1990), τόμοι Ι-ΙΙ
- M. Mazower, *Σκοτεινή ήπειρος: ο ευρωπαϊκός εικοστός αιώνας* (Αθήνα: Αλεξάνδρεια, 2001)
- J. Osterhammel, N.P. Petersson, *Ιστορία της Παγκοσμιοποίησης*, (Αθήνα: Αιώρα, 2013)
- J.M. Roberts, *Παγκόσμια Ιστορία* (Αθήνα: Οδυσσέας, 2002), τόμος ΙΙ

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

(1) ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	**Φιλοσοφική**		
ΤΜΗΜΑ	**Ιστορίας και Αρχαιολογίας**		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	**Προπτυχιακό**		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	**ΑΚΛ100**	**ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ**	**Δ**
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Κλασική Αρχαιολογία Ι: Ιερά της Αρχαίας Ελλάδας		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ *σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων*		**ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ**	**ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ**
		3	5
Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο (δ).		Παράδοση	
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ *γενικού υποβάθρου, ειδικού υποβάθρου, ειδίκευσης γενικών γνώσεων, ανάπτυξης δεξιοτήτων*	Μάθημα γενικού υποβάθρου.		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	Εισαγωγή στην Κλασική Αρχαιολογία		
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Ελληνικά και για φοιτητές του προγράμματος ανταλλαγών Erasmus+ κατά περίπτωση εξετάσεις σε Αγγλικά ή Γαλλικά		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	ΝΑΙ		
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	http://ecourse.uoi.gr/course/view.php?id=1514		

(2) ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.

Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α

- *Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με το Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης*

Εκπαίδευσης

- *Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης και το Παράρτημα Β*
- *Περιληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων*

Μετά την ολοκλήρωση των μαθημάτων, ο φοιτητής θα:

- έχει εξοικειωθεί με την τοπογραφία των σημαντικότερων ιερών στην Ελλάδα, την εξέλιξή τους στο χρόνο, τα μνημεία, αλλά και τη λειτουργία τους,
- έχει γνωρίσει το αρχαιολογικό πλαίσιο αλλά και τα χαρακτηριστικά των χαρακτηριστικότερων αρχιτεκτονημάτων, αλλά και γλυπτών, πήλινων, μεταλλικών και άλλων αναθημάτων
- έχει κατανοήσει το ιστορικό και κοινωνιολογικό πλαίσιο του αρχαίου ελληνικού ιερού, την οικονομική διάσταση της λατρείας, τον ρόλο των ιερών ως χώρων πολιτικής και ιδεολογικής αντιπαράθεσης, καθώς και τη σημασία τους για την ατομική και συλλογική ταυτότητα των λατρευτών, τόσο σε επίπεδο πόλεων και εθνών, όσο και σε πανελλήνιο,
- κατανοήσει τον αντίκτυπο των έργων τέχνης αλλά και της αρχιτεκτονικής των ιερών στη ζωή των λατρευτών και των πόλεων,
- εξοικειωθεί περαιτέρω με τις μεθόδους έρευνας και συνθετικής ερμηνείας των αρχαιολογικών ενδείξεων για τη μελέτη των ιερών.
- εξοικειωθεί με τις λατρευτικές και αναθηματικές πρακτικές των πιστών στα ιερά

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα:.

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών	*Σχεδιασμός και διαχείριση έργων*
Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις	*Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα*
Λήψη αποφάσεων	*Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον*
Αυτόνομη εργασία	*Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου*
Ομαδική εργασία	*Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής*
Εργασία σε διεθνές περιβάλλον	*Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης*
Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον	*.....*
Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών	*Άλλες...*
	.....

- Ανάπτυξη κριτικής ικανότητας και αρχαιολογικής σκέψης
- Ανάπτυξη δυνατότητας κατανόησης και ερμηνείας τοπογραφίας ιερών
- Χρήση όρων και αρχαιολογικών εννοιών σχετιζόμενων με τα ιερά και τις λατρευτικές πρακτικές
- Χρήση φιλολογικών, ιστορικών πηγών και αρχαιολογικών δεδομένων στο αντικείμενο
- Επαφή με νέες μεθόδους έρευνας στο χώρο της αρχαίας ελληνικής λατρείας

(3) **ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ**

Το μάθημα διερευνά την εξέλιξη και τις λειτουργίες των ιερών του αρχαίου ελληνικού κόσμου από την Εποχή του Σιδήρου έως και το τέλος των Ελληνιστικών χρόνων. Έμφαση δίνεται στον αρχιτεκτονικό σχεδιασμό και την τοπογραφία τους, καθώς και στα σχετιζόμενα ευρήματα όλων των τύπων. Εξετάζονται οι διαφορετικοί τύποι ιερών σε συνδυασμό με τις δραστηριότητες που λάμβαναν χώρα σε αυτά. Μέσω της μελέτης τους, το μάθημα αποσκοπεί να εισαγάγει τους φοιτητές στην αρχαιολογία της αρχαίας ελληνικής θρησκείας, στις πρακτικές της και εν γένει στη θρησκευτική ζωή των αρχαίων Ελλήνων στο ευρύ αυτό αρχαιολογικό πλαίσιο.

(4) ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

<table>
<tr><td>ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ
Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.</td><td>Παράδοση πρόσωπο με πρόσωπο στο αμφιθέατρο</td></tr>
<tr><td>ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ
Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές</td><td>• Χρήση power point
• Υποστήριξη Μαθησιακής διαδικασίας μέσω της ηλεκτρονικής πλατφόρμας e-course.
• Επικοινωνία μέσω e-mail</td></tr>
<tr><td>ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ
Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας. Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ.

Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης σύμφωνα με τις αρχές του ECTS</td><td>
<table>
<tr><th>Δραστηριότητα</th><th>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</th></tr>
<tr><td>Διαλέξεις του διδάσκοντος και παρουσιάσεις των φοιτητών</td><td>39</td></tr>
<tr><td>Επίσκεψη σε Αρχαιολογικό Χώρο</td><td>4 ώρες</td></tr>
<tr><td>Αυτόνομη Μελέτη</td><td>82 ώρες</td></tr>
<tr><td></td><td></td></tr>
<tr><td>Σύνολο Μαθήματος</td><td>125 ώρες</td></tr>
</table>
</td></tr>
<tr><td>ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ
Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης

Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία</td><td>Γλώσσα αξιολόγησης: Ελληνικά και για φοιτητές του προγράμματος ανταλλαγών Erasmus+ κατά περίπτωση εξετάσεις σε Αγγλικά, ή Γαλλικά.

Γραπτή εξέταση με</td></tr>
</table>

Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη /Άλλες *Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.*	• Ερωτήσεις ανάπτυξης που αφορούν θεωρητικά ζητήματα λατρείας • Ερωτήσεις βασισμένες σε εικόνες (τοπογραφικά ιερών) με πιο εξιδεικευμένο αρχαιολογικό προσανατολισμό • Προαιρετική προετοιμασία και παρουσίαση εργασίας Η εξέταση αποσκοπεί στην εξακρίβωση • της εμπέδωσης γνώσεων • ικανότητας αναγνώρισης και χρονολόγησης μνημείων και τέχνεργων • της βαθύτερης κατανόηση θεωρητικών ζητημάτων • κριτικής ανασύνθεσης πληροφοριών

(5) **ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ**

- Αρχαία Ελληνικά Ιερά: Γενικά

Alcock S.E. και Osborne R. (επιμ.), 1994. *Placing the Gods. Sanctuaries and Sacred Space in Ancient Greece*. Oxford.

Βαλαβάνης Π., 2004. *Ιερά και αγώνες στην αρχαία Ελλάδα. Ολυμπία, Δελφοί, Ισθμία, Νεμέα, Αθήνα*. Αθήνα.

Bergquist B., 1967. *The Archaic Greek Temenos: A Study of Structure and Function*. Lund.

De Polignac F., 2000. *Η γέννηση της αρχαίας ελληνικής πόλης. Λατρείες, χώρος και κοινωνία: 8ος-7ος αιώνας* (μτφρ. Ν. Κυριαζόπουλος), Αθήνα.

Gruben G., 2000. *Ιερά και ναοί της αρχαίας Ελλάδας*. Αθήνα.

Marinatos N., 1993. "What were Greek Sanctuaries? A Synthesis", στο N. Marinatos και R. Hägg (επιμ.), *Greek Sanctuaries. New Approaches*. London, 228-233.

Morgan C., 1990. *Athletes and Oracles. The Transformation of Olympia and Delphi in the Eighth Century BC.* Cambridge.

Pedley J., 2005. *Sanctuaries and the Sacred in the Ancient Greek World*. Cambridge.

- Αρχαία Ελληνική Θρησκεία

Burkert W., 1996. *Αρχαία Ελληνική Θρησκεία. Αρχαϊκή και Κλασσική Εποχή*. Αθήνα.

Camp, J. και Fisher, E., 2005. *Θεοί, ήρωες και σοφοί. Ανακαλύπτοντας τον κόσμο των αρχαίων Ελλήνων* (μτφρ. Α. Καλλέγια). Αθήνα.

Eidinow E. και Kindt J. (επιμ.), 2015. *The Oxford Handbook of Ancient Greek Religion*. Oxford.

ThesCRA: Thesaurus Cultus et Rituum Antiquorum. Los Angeles 2004-2012.

- Λατρεία Ηρώων

Antonaccio C.M., 1995. *An Archaeology of Ancestors. Tomb Cult and Hero Cult in Early Iron Age Greece*. Lanham.
Boardman J., 2007. *Η Αρχαιολογία της Νοσταλγίας. Πώς οι αρχαίοι Έλληνε αναπαρέστησαν το Μυθικό Παρελθόν τους* (μτφρ. Β. Δημητρίου), Αθήνα.

- Αναθήματα

Alroth B., 1989. *Greek Gods and Figurines. Aspects of the Anthropomorphic Dedications*, Uppsala (*Boreas* 18).
Linders T. και Nordquist G. (επιμ.), 1987. *Gifts to the Gods. Proceedings of the Uppsala Symposium 1985*, Uppsala.

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

(1) ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	**Φιλοσοφική**		
ΤΜΗΜΑ	**Ιστορίας και Αρχαιολογίας**		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	**Προπτυχιακό**		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	**ΕΠΙ 152**	**ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ**	**Δ΄**
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	**Εισαγωγή στην Επιγραφική**		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ *σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων*		**ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ**	**ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ**
		3	5
Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο (δ).			
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ *γενικού υποβάθρου, ειδικού υποβάθρου, ειδίκευσης γενικών γνώσεων, ανάπτυξης δεξιοτήτων*	Μάθημα γενικού υποβάθρου		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	Όχι		
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Ελληνική. Για φοιτητές του προγράμματος ανταλλαγών Erasmus+ κατά περίπτωση εξετάσεις στην Αγγλική ή Γαλλική		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	Ναι, με δυνατότητα επικουρικής σεμιναριακής διδασκαλίας στην Αγγλική και στη Γαλλική		
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	-		

(2) ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.

Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α

- *Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με το Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης*

Εκπαίδευσης

- *Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης και το Παράρτημα Β*
- *Περιληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων*

Το μάθημα είναι μια γενική εισαγωγή στη μελέτη των αρχαίων ελληνικών επιγραφών και αποσκοπεί στην εξοικείωση των φοιτητών με το γνωστικό αντικείμενο της ελληνικής επιγραφικής. Οι φοιτητές αποκτούν γνώσεις σχετικά με την ιστορία της αρχαίας ελληνικής αλφαβητικής γραφής ως τους ρωμαϊκούς αυτοκρατορικούς χρόνους και μαθαίνουν να αναγνωρίζουν μέσα από αντιπροσωπευτικά παραδείγματα τις κυριότερες κατηγορίες αρχαίων ελληνικών επιγραφών. Παράλληλα ασκούνται στην μέθοδο μελέτης και ανάλυσης των πληροφοριών που διασώζουν οι επιγραφές και εξοικειώνονται με τον τρόπο έκδοσης και σχολιασμού τους, με την αναζήτηση της βιβλιογραφίας και με τη χρήση σχετικών ιστοσελίδων του διαδικτύου. Στο μάθημα δίδεται ιδιαίτερη έμφαση στη συμβολή των επιγραφών σε διάφορους κλάδους της αρχαιογνωστικής επιστήμης (φιλολογία, ιστορία, θρησκεία, αρχαιολογία, ιστορική γεωγραφία κλπ.). Στους φοιτητές προτείνονται προαιρετικές εργασίες με αντικείμενο τη μελέτη και ανάλυση του περιεχομένου μιας επιγραφής.

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα;.

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών	*Σχεδιασμός και διαχείριση έργων*
Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις	*Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα*
Λήψη αποφάσεων	*Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον*
Αυτόνομη εργασία	*Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου*
Ομαδική εργασία	*Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής*
Εργασία σε διεθνές περιβάλλον	*Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης*
Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον	*……*
Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών	*Άλλες…*
	…….

Ανάπτυξη της ικανότητας αξιοποίησης των αρχαίων ελληνικών επιγραφών ως ιστορικών πηγών, προαγωγή της ιστορικής σκέψης, ανάπτυξη της ικανότητας αναζήτησης, κριτικής προσέγγισης, ανάλυσης και σύνθεσης δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση βιβλιογραφίας που εμβαθύνει σε διάφορα θέματα καθώς και νέων τεχνολογιών που προάγουν την καλύτερη κατανόηση και μελέτη της ελληνικής και ρωμαϊκής αρχαιότητας.

(3) ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Γενική επισκόπηση της ελληνικής επιγραφικής και προσδιορισμός του αντικειμένου και των χρονικών και γεωγραφικών ορίων που καλύπτει, ανασκόπηση της ιστορίας της γραφής στον αρχαίο ελληνικό κόσμο με συνοπτική παρουσίαση των αρχαιότερων προ-αλφαβητικών συστημάτων γραφής και των σταδίων εξέλιξης της αρχαίας ελληνικής αλφαβητικής γραφής από τις απαρχές ως την ρωμαϊκή αυτοκρατορική εποχή, παρουσίαση των κυριότερων κατηγοριών αρχαίων ελληνικών επιγραφών με εξέταση αντιπροσωπευτικών παραδειγμάτων, ανάλυση επιγραφών που αναδεικνύουν την σημασία

τους για την πολιτική, κοινωνική και οικονομική ιστορία (διεθνής βίος, νομοθεσία, θεσμοί πολιτικής και κοινωνικής οργάνωσης κλπ.), την θρησκεία (λατρείες, θρησκευτικές παραδόσεις και δοξασίες, κανονισμοί λειτουργίας ιερών, κατηγορίες αναθημάτων κλπ.), την φιλολογία (γραφή, γλώσσα, λογοτεχνία κλπ.) και διάφορους άλλους τομείς της επιστήμης της αρχαιότητας, παρουσίαση του τρόπου μελέτης, σχολιασμού και έκδοσης των επιγραφών, άσκηση στη μέθοδο καταγραφής των επιγραφών και στην κριτική προσέγγιση και ερμηνεία της επιγραφικής μαρτυρίας ως προϊόντος ενός συγκεκριμένου ιστορικού και γεωγραφικού περιβάλλοντος.

(4) ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

<table>
<tr><td>ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ
Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.</td><td>Παράδοση πρόσωπο με πρόσωπο στην αίθουσα διδασκαλίας</td></tr>
<tr><td>ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ
Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές</td><td>Διδασκαλία με χρήση προγράμματος παρουσίασης PowerPoint και με προβολή ιστοσελίδων ελληνικών και διεθνών εκπαιδευτικών και ερευνητικών ιδρυμάτων. Επικοινωνία με τους φοιτητές μέσω e-mail.</td></tr>
<tr><td>ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ
Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας. Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ.

Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης σύμφωνα με τις αρχές του ECTS</td><td>
<table>
<tr><th>Δραστηριότητα</th><th>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</th></tr>
<tr><td>Αυτόνομη μελέτη</td><td>110 ώρες</td></tr>
<tr><td>Προετοιμασία πηγών</td><td>15 ώρες</td></tr>
<tr><td></td><td></td></tr>
<tr><td></td><td></td></tr>
<tr><td></td><td></td></tr>
<tr><td></td><td></td></tr>
<tr><td></td><td></td></tr>
<tr><td></td><td></td></tr>
<tr><td>Σύνολο Μαθήματος</td><td>125 ώρες</td></tr>
</table>
</td></tr>
<tr><td>ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ
Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης

Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων, Επίλυση</td><td>Γλώσσα αξιολόγησης: Ελληνική. Για φοιτητές του προγράμματος ανταλλαγών Erasmus+ κατά περίπτωση εξετάσεις στην Αγγλική ή στη Γαλλική.

Διαδικασία αξιολόγησης: Γραπτή εξέταση διάρκειας τριών (3) ωρών. Εξαίρεση αποτελούν οι περιπτώσεις φοιτητών με διαταραχές λόγου, για τους οποίους προβλέπεται προφορική εξέταση.
Αξιολόγηση των γνώσεων και της εν γένει εκφραστικής ικανότητας του φοιτητή με:</td></tr>
</table>

Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες *Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.*	Ερωτήσεις κατανόησης και σχολιασμού του περιεχομένου επιγραφικών κειμένων που παρουσιάζονται στα μαθήματα και Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων για σημαντικά θέματα που συζητώνται στα μαθήματα σχετικά με τη συμβολή των επιγραφών στη μελέτη της αρχαιότητας. Στην αξιολόγηση συνεκτιμώνται η ενεργός συμμετοχή του φοιτητή στα μαθήματα και η εκπόνηση γραπτής εργασίας.

(5) ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Κωδικός Βιβλίου στον Εύδοξο: 94644100. M. GUARDUCCI, *Η Ελληνική Επιγραφική. Από τις απαρχές ως την Ύστερη Ρωμαϊκή Αυτοκρατορική περίοδο* (μετάφραση: Κ. Κουρεμένος, εποπτεία/βιβλιογραφική ενημέρωση: Σ. Ανεζίρη, Χ. Κριτζάς, Κ. Μπουραζέλης), Αθήνα, 2008.

G. KLAFFENBACH, *Griechische Epigraphik*, Γοτίγγη 1966[2] (*Ελληνική Επιγραφική*, μετάφραση: Αθ. Αντωνίου, Αθήνα, 2003[3]).
A. G. WOODHEAD, *Η Μελέτη των Ελληνικών Επιγραφών* (μετάφραση: Ε. Κουρίνου – Φλ. Πίκουλα, επιμέλεια: Γ. Α. Πίκουλας), Αθήνα, 2009.
Μ. ΛΑΓΟΓΙΑΝΝΗ-ΓΕΩΡΓΑΚΑΡΑΚΟΥ – Κ. ΜΠΟΥΡΑΖΕΛΗΣ (εκδ.), *Ἔδοξεν τῆι βουλῆι καὶ τῶι δήμωι: Η αθηναϊκή δημοκρατία μιλάει με τις επιγραφές της.* Αθήνα, 2007.
A. WILHELM, *Εισαγωγικά περί ελληνικών επιγραφών*, Ελληνική Επιγραφική Εταιρεία 2005: (αναδημοσίευση του άρθρου στο *Δελτίον Ακαδημαϊκού ομίλου Φιλοσοφικής Σχολής Αθηνών*, έτος Α΄, αρ. 4-5, Απρίλιος-Μάϊος 1926, σελ. 82-101).
Στ. ΚΟΥΜΑΝΟΥΔΗΣ – Ά. Π. ΜΑΤΘΑΙΟΥ, *Αρχαίες ελληνικές επιγραφές. Κείμενο, μετάφραση, σχόλια*. Αθήνα, 1986.
M.N. TOD, *A Selection of Greek Historical Inscriptions.* τόμ. I-II, Οξφόρδη, 1933-1948.
R. MEIGGS & D. LEWIS, *A Selection of Greek Historical Inscriptions to the end of the Fifth Century B.C.* Οξφόρδη 1988[2].
P. RHODES & R. OSBORNE, *Greek Historical Inscriptions 404-323 B.C*. Οξφόρδη, 2003.
J. BODEL (εκδ.), *Epigraphic evidence. Ancient history from inscriptions*. Cambridge, 2001.
F. BÉRARD – D. FEISSEL – P. PETITMENGIN – M. SÈVE (εκδ.), *Guide de l'épigraphiste*. Παρίσι, Online Supplement 2015[4].
B.H. MACLEAN, *An Introduction to Greek Epigraphy of the Hellenistic and Roman Periods from Alexander the Great down to the Reign of Constantine (323 B.C.-A.D. 337)*. Michigan, 2002.
Bulletin épigraphique, Revue des études grecques, 1888- .
Supplementum Epigraphicum Graecum, 1923- .
L'Année Épigraphique, 1888- .
A. E. COOLEY, *The Cambridge Manual of Latin Epigraphy*, 2012.

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

(1) ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	**ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗ**		
ΤΜΗΜΑ	**ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ**		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	**ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΟ**		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	**ΙΒΥ 100**	**ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ**	**4ο (ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΟ)**
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	**ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΙΣΤΟΡΙΑ Ι**		

ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ *σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων*	**ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ**	**ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ**
Διαλέξεις	3	5
Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο (δ).		

ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ *γενικού υποβάθρου, ειδικού υποβάθρου, ειδίκευσης γενικών γνώσεων, ανάπτυξης δεξιοτήτων*	Μάθημα γενικού υποβάθρου
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Ελληνική
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	Ναι (στην ελληνική)
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	

(2) ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.

Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α

- *Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με το Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης*
- *Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης και το Παράρτημα Β*
- *Περιληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων*

Το μάθημα αποσκοπεί σε μια περιεκτική και εμπεριστατωμένη παρουσίαση των σημαντικότερων σταθμών της πολιτικής ιστορίας του Βυζαντίου από τον 4ο μέχρι τον 15ο αι.

Με την ολοκλήρωση του μαθήματος ο φοιτητής/τρια θα είναι σε θέση να:

- Αντιλαμβάνεται την έννοια του χώρου ως συνιστώσας του κράτους
- Να διακρίνει τις φάσεις μετάβασης από την πρώιμη μέχρι την ύστερη βυζαντινή περίοδο
- Να αναγνωρίζει τους παράγοντες που διαμόρφωσαν τους θεσμούς του βυζαντινού κράτους
- Να εξηγεί την ισχύ και διάρκεια του βυζαντινού κράτους κατά τη μεσαιωνική περίοδο και να αξιολογεί τη σημασία της διπλωματίας
- Να εμβαθύνει στο πολυεθνοτικό υπόστρωμα του Βυζαντίου
- Να κατανοεί τις επιδράσεις της βυζαντινής κληρονομιάς στη σύγχρονη ευρωπαϊκή ιστορία
- Να αναλύει αντιπροσωπευτικές πηγές (κυρίως κείμενα) αποκτώντας εξοικείωση με τα εργαλεία της επιστημονικής έρευνας

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα;.

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών	*Σχεδιασμός και διαχείριση έργων*
	Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα
	Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον
Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις	*Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου*
Λήψη αποφάσεων	
Αυτόνομη εργασία	*Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής*
Ομαδική εργασία	*Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης*
Εργασία σε διεθνές περιβάλλον	*……*
Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον	*Άλλες…*
Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών	*…….*

- Ανάλυση ιστορικών πηγών
- Ανάπτυξη κριτικής ικανότητας και ιστορικής σκέψης
- Σεβασμός στη διαφορετικότητα και την πολυπολιτισμικότητα
- Αναγνώριση των ιστορικών ιδιαιτεροτήτων του Βυζαντίου και της σημασίας τους για τον σύγχρονο ελληνισμό και τον ευρωπαϊκό πολιτισμό

(3) ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Α. Εισαγωγικά (Η ίδρυση της βυζαντινής αυτοκρατορίας, περιοδολόγηση, ορολογία)

Β. Παρουσίαση των βασικών πολιτικών σταθμών:
- Β.1. Κωνσταντίνος Α΄ και Κωνσταντινούπολη
- Β.2. The vision of Pax Christiana
- Β.3. Νέες προκλήσεις: η αλλαγή των συνόρων (602-867)
- Β.4. Επέκταση και ακτινοβολία (867-1056)
- Β.5. Μια μεταβατική φάση: 1056-1204
- Β.6. Η νέα πραγματικότητα: ο πολιτικός κατακερματισμός (1204-1261)
- Β.7. Ο δρόμος προς την πτώση (1261-1453)

Γ. Θεματικές ενότητες:
- Γ.1. Πολιτική ιδεολογία και θεσμοί
- Γ.2. Κοινωνική και οικονομική οργάνωση – Πληθυσμός
- Γ.3. Κράτος και Εκκλησία
- Γ.3. Επιδράσεις του Βυζαντίου στη σύγχρονη ευρωπαϊκή σκέψη και ιστορία

(4) ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ *Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.*	Πρόσωπο με πρόσωπο (στην αίθουσα)
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ *Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές*	Χρήση ΤΠΕ στην διδασκαλία
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ *Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας.* *Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ.* *Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης σύμφωνα με τις αρχές του ECTS*	

Δραστηριότητα	***Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου***
Διαλέξεις	70
Διαδραστική διδασκαλία	30
Μελέτη και ανάλυση ιστορικών πηγών	25
Σύνολο Μαθήματος	**125**

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ *Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης* *Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες* *Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.*	Γλώσσα αξιολόγησης: Ελληνική (για φοιτητές του προγράμματος Erasmus+ κατά περίπτωση εξέταση στην Αγγλική). Γραπτή εξέταση με ερωτήσεις ανάπτυξης και ερωτήσεις κατανόησης ιστορικών κειμένων διδαχθέντων στην αίθουσα.

(5) ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Α. ΣΥΓΓΡΑΜΑΤΑ ΓΙΑ ΤΟΝ ΕΥΔΟΞΟ

- Σταθακόπουλος Δ., *Μικρή Ιστορία της βυζαντινής αυτοκρατορίας*, Αθήνα 2017. (ΚΩΔ. ΕΥΔΟΞΟΣ: **68404500**)

Β. ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Angold M., *Η Βυζαντινή αυτοκρατορία από το 1025 έως το 1204. Μια πολιτική ιστορία*, μτφ. Ε. Καργιανιώτη, Αθήνα 2008.
- Beck H.-G., *Η βυζαντινή χιλιετία,* μτφ. Δ. Κούρτοβικ, Αθήνα 1990.
- Beck H.-G., *Ιστορία της Ορθόδοξης Εκκλησίας στη Βυζαντινή αυτοκρατορία,* τόμ. Α΄- Β΄, μτφ. Λ. Αναγνώστου, Αθήνα 2004.
- Braudel F. – Aymard M. – Coarelli F*., Η Μεσόγειος. Ο χώρος και η ιστορία*, μτφ. Ε. Αβδελά – Ρ. Μπενβενίστε, Αθήνα 1990.
- Βρυώνης Σπ., *Η παρακμή του μεσαιωνικού ελληνισμού στη Μικρά Ασία και η διαδικασία εξισλαμισμού (11ος – 15ος αιώνας*), μτφ. Κ. Γαλαταριώτου, Αθήνα 2000[2].
- Γιαννακόπουλος Κ.Ι., *Μεσαιωνικός δυτικός πολιτισμός και οι κόσμοι του Βυζαντίου και του Ισλάμ,* μτφ. Π.Κ. Χρήστου, Θεσσαλονίκη 1993.
- Γλύκατζη-Αρβελέρ Ε., *Γιατί το Βυζάντιο*, Αθήνα 2009.
- Haldon J., *Βυζάντιο. Μια ιστορία,* μτφ. Σ. Σφυρόερα, Αθήνα 2007.
- Harvey A., *Οικονομική ανάπτυξη στο Βυζάντιο 900-1200*, μτφ. Ελ. Σταμπόγλη, Αθήνα 1997.
- Herrin J., *Η άνοδος και η πτώση της βυζαντινής αυτοκρατορίας,* μτφ. Χ. Σαμαρά, τομ. Α΄-Β΄, Αθήνα 2017-2018.
- Herrin J., *Τι είναι το Βυζάντιο,* μτφ. Χ. Σαμαρά, Αθήνα 2008.
- Kaldellis A., *Λαός και εξουσία στο Βυζάντιο. Η πολιτεία της Νέας Ρώμης*, μτφ. Α. Βουδούρη-Χ. Μαγουλάς, Θεσσαλονίκη 2020.
- Kazhdan A.,– Epstein A-W, *Αλλαγές στον Βυζαντινό πολιτισμό,* μτφ. Α. Παππάς, Αθήνα 1997.
- Καραγιαννόπουλος Ι., *Η πολιτική θεωρία των Βυζαντινών*, Θεσσαλονίκη 1992.
- Καραγιαννόπουλος Ι., *Ιστορία Βυζαντινού κράτους*, τόμοι Α΄, Β΄, Γ΄1, Θεσσαλονίκη 1993-1999.
- Καραγιαννόπουλος Ι., *Το βυζαντινό κράτος* Θεσσαλονίκη 1996,[4].
- Koder J., *Το Βυζάντιο ως χώρος*, μτφ. Δ. Σταθακόπουλος, Θεσσαλονίκη 2005.

- Κοντσίνα Έν., *Η βυζαντινή πόλη*, μτφ. Κ. Δασκαλάκη, Αθήνα 2009.
- Κωνσταντέλος Δ., *Βυζαντινή φιλανθρωπία και κοινωνική πρόνοια*, μτφ. μέλη του Συλλόγου *Κοινωνική Προσπάθεια*, Αθήνα 1983.
- Lilie R.J., *Εισαγωγή στη βυζαντινή ιστορία*, μτφ. Χ. Τσατσούλης, Αθήνα 2011.
- Λαΐου Αγγ., *Η οικονομική ιστορία του Βυζαντίου από τον 7ο έως τον 15ο αιώνα,* τομ. 1- 3, μτφ. Κ. Σκλαβενίτη, Αθήνα 2010.
- Luttwak E. N., *Η υψηλή στρατηγική της Βυζαντινής αυτοκρατορίας*, μτφ. Μ. Μπλέττας, Αθήνα 2009.
- Μεργιαλή-Σαχά Σ., *Το Βυζάντιο στο θέατρο της οικουμένης τον ύστερο Μεσαίωνα (1261-1453). Πολιτική ιδεολογία, πολιτική υπόσταση και διεθνείς σχέσεις του κράτους των Παλαιολόγων,* Αθήνα 2024.
- Mango C., *Βυζάντιο: Η αυτοκρατορία της Νέας Ρώμης,* μτφ. Δ. Τσουγκαράκης, Αθήνα 2013.
- Ματσούκας Ν.Α., *Ιστορία της βυζαντινής φιλοσοφίας*. Με παράρτημα το σχολαστικισμό του Δυτικού Μεσαίωνα, Θεσσαλονίκη 1994.
- Nicol D., *Οι τελευταίοι αιώνες του Βυζαντίου 1261 – 1453*, μτφ. Στ. Κομνηνός, Αθήνα 1996.
- Νικολάου Κ., *Η θέση της γυναίκας στη βυζαντινή κοινωνία*, Αθήνα 1993.
- Νεράτζη-Βαρμάζη Β., *Βυζαντινή Ιστορία, 324-1453*, Θεσσαλονίκη 2022².
- Νεράτζη-Βαρμάζη Β., *Βυζαντινός πολιτισμός (4ος -15ος αι.),* Θεσσαλονίκη 2013.
- Ostrogorsky G.*, Ἱστορία τοῦ Βυζαντινοῦ κράτους*, τόμ. 1-3, μτφ. Ι. Παναγόπουλος, Αθήνα 1989.
- P. Stephenson, *Ο θρύλος του Βασιλείου του Βουλγαροκτόνου*, μτφ. Ν. Παπαδάκης, Αθήνα 2007.
- Treadgold W., *Βυζάντιο. Επίτομη Ιστορία*, μτφ. Γ. Λεβενιώτης, Αθήνα 2008.
- Χριστοφιλοπούλου Αικ. *, Βυζαντινὴ αὐτοκρατορία. Νεότερος ἑλληνισμός. Συμβολὴ στὴν ἔρευνα,* τόμ. Α΄-Γ΄, Αθήνα 2006.
- Χριστοφιλοπούλου Αικ., *Βυζαντινή Ιστορία*, τόμοι Α΄ – Γ΄1, Θεσσαλονίκη 1993-2001.

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

(1) ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	**Φιλοσοφική**		
ΤΜΗΜΑ	**Ιστορίας και Αρχαιολογίας**		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	**Προπτυχιακό**		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	**ΙΝΕ363**	**ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ**	**Δ**
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	**Νεότερη Ελληνική Ιστορία** **Η Ελληνική Επανάσταση του 1821: Η Ευρωπαϊκή διάσταση**		

ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ *σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων*	**ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ**	**ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ**
	3	5
Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο (δ).	Παράδοση	

ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ *γενικού υποβάθρου, ειδικού υποβάθρου, ειδίκευσης γενικών γνώσεων, ανάπτυξης δεξιοτήτων*	Μάθημα γενικού και εισαγωγικού υποβάθρου.
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	Όχι
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Ελληνικά και για φοιτήτριες/φοιτητές του προγράμματος ανταλλαγών Erasmus+ κατά περίπτωση εξετάσεις σε Αγγλικά, Γαλλικά ή Ιταλικά
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	Και σε φοιτήτριες/φοιτητές Erasmus+
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	

(2) ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.

Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α

- *Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με το Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης*
- *Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης και το Παράρτημα Β*
- *Περιληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων*

Μαθησιακά αποτελέσματα: εξοικείωση των φοιτητριών/φοιτητών με ευρείες ερμηνείες της Ελληνικής Επανάστασης στη συγχρονία αλλά και διαχρονικά, οι οποίες επαναφέρουν τον αναστοχασμό και την κριτική σκέψη στο σημαντικό αυτό ζήτημα της νεότερης ιστορίας, που η σχολική ιστορία έχει περικλύσει στα στενά όρια παλαιών στερεότυπων, κάποτε, δε, και αναληθών περιγραφών (π.χ. Ύψωση της Σημαίας στην Αγία Λαύρα, Κρυφό Σχολειό κ.α.)

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα;.

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών	*Σχεδιασμός και διαχείριση έργων*
	Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα
	Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον
Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις	*Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας*
Λήψη αποφάσεων	*και ευαισθησίας σε θέματα φύλου*
Αυτόνομη εργασία	*Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής*
Ομαδική εργασία	*Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης*
Εργασία σε διεθνές περιβάλλον	*……*
Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον	*Άλλες…*
Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών	*…….*

Ανάπτυξη κριτικής ικανότητας και ιστορικής σκέψης, ανάπτυξη δυνατότητας χρήσης και ερμηνείας πηγών, αυτόνομη αναζήτηση στα αντικείμενα της Νεότερης Ιστορίας, προσαρμογή και χρήση νέων τεχνολογιών στον χώρο των ιστορικών σπουδών (π.χ. χρήση ψηφιακής τεχνολογίας, podcast κ.α)

(3) ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Το μάθημα εξετάζει το κορυφαίο γεγονός της Ελληνικής Επανάστασης του 1821 στην ευρωπαϊκή του διάσταση. «Αγαπημένο παιδί» της ελληνικής ιστοριογραφίας, ο δωδεκαετής αγώνας των Ελλήνων για ανεξαρτησία από την Οθωμανική αυτοκρατορία και συγκρότησης εθνικού νεοτερικού κράτους στην άκρη της Νοτιοανατολικής Μεσογείου, έχει εμπλουτιστεί, τα τελευταία χρόνια, από αξιόλογες μελέτες της ευρωπαϊκής ερευνητικής παραγωγής. Μέσα σ' αυτό το πλαίσιο, το μάθημα διερευνά τις πολιτικές, οικονομικές και πολιτισμικές διαστάσεις του ελληνικού επαναστατικού φαινομένου, αξιοποιώντας τις σύγχρονες, διεθνείς, ιστοριογραφικές προσεγγίσεις που τοποθετούν το συγκεκριμένο γεγονός στο ευρύτερο επαναστατικό κύμα το οποίο κατακλύζει την Ευρώπη και τον κόσμο στα τέλη του 18ου και τις αρχές του 19ου αιώνα. Παράλληλα, η Επανάσταση θα δειχθεί ως μια διαδικασία που πηγάζει από τις πολιτικοκοινωνικές και οικονομικές αντιφάσεις και κρίσεις του οθωμανικού χώρου, ο οποίος θα αποτελέσει το «παλαιό καθεστώς» της επαναστατικής ανατροπής. Σε ένα δεύτερο επίπεδο, το μάθημα θα διερευνήσει τα εθνικά-κρατικά αφηγήματα του 19ου και του 20ού αιώνα, σύμφωνα με τα οποία η Ελληνική Επανάσταση κατέχει κυρίαρχη θέση, στα πλαίσια των εθνικών επετείων και κάθε είδους δημόσιου λόγου όπου αποτυπώνονται τα εκάστοτε εθνικά οράματα/διεκδικήσεις.

Θα μας απασχολήσουν οι όροι υπό τους οποίους οι ελληνόφωνες/χριστιανικές κοινωνίες της οθωμανικής επικράτειας προσέλαβαν τις ιδεολογίες του Ευρωπαϊκού Διαφωτισμού και της Γαλλικής Επανάστασης, οι οσμώσεις αλλά και οι αντιπαλότητες των νεωτερικών ιδεών με τον παραδοσιακό κόσμο των οθωμανοκρατούμενων περιοχών όπου ξέσπασε και επικράτησε ο αγώνας, τα πολιτικά-διοικητικά όργανα και τα κείμενα που συγκροτήθηκαν, οι κυριότερες πολεμικές επιχειρήσεις και τα όρια του ανταρτοπολέμου, οι Ευρωπαίοι και οι Βαλκάνιοι «μαχητές της ελευθερίας» που προσέτρεξαν στα μέτωπα καθώς και η διεθνής διπλωματία, όταν μετά τη Ναυμαχία του Ναβαρίνου, τον Οκτώβριο του 1827, οι Μεγάλες Δυνάμεις ανταγωνίζονταν για το ελληνικό ζήτημα. Η θεσμοθέτηση της εθνικής επετείου το 1838 κατά την Οθωνική βασιλεία, οι επετειακοί δημόσιοι λόγοι της πρώτης εκατονταετηρίδας της και η αναπαραγωγή ενός συγκεκριμένου νοήματος της Επανάστασης στα σχολεία του ελληνικού κράτους, θα ολοκληρώσουν τους βασικούς άξονες του μαθήματος.

Συνοπτικό Διάγραμμα Διαλέξεων

1. Στόχοι του μαθήματος - Η συγκρότηση του κλάδου της Νεοελληνικής Ιστορίας
2. Η Ελληνική Επανάσταση: ερμηνευτικές προτάσεις
3. Η επανάσταση του «έθνους» και το ορθόδοξο «γένος» - Η συγκρότηση και ο ρόλος της Φιλικής Εταιρείας
4. Οι πολεμικές επιχειρήσεις στη Μολδοβλαχία: σχεδιασμοί, αποτυχίες, ηρωισμός, κατακραυγή (τα άλογα του πολέμου)
5. Η Πελοπόννησος, οι προεστοί και ο Κολοκοτρώνης
6. Το Αιγαίο στις φλόγες: ανταρσίες και η εκστρατεία των ναυτικών μοιρών
7. Η Επανάσταση στη Στερεά Ελλάδα και ο Γεώργιος Καραϊσκάκης (από την τοπικότητα στην εθνική επικράτεια)
8. Οι Μαχητές της Ελευθερίας και τα όρια του Φιλελληνισμού
9. Η οργή του Σουλτάνου: Οι θεσμοί της οθωμανικής κυριαρχίας και η «απάντηση» στην Ελληνική Επανάσταση
10. Οι επαναστατημένοι θεσμοθετούν: τοπικά πολιτεύματα και εθνοσυνελεύσεις
11. Οικογενειακές συμμαχίες, ερωτικές σχέσεις και σεξουαλικές πρακτικές
12. Η δημοσιονομική πολιτική, 1821-1827
13. Ο «πόλεμος της μνήμης»: η θεσμοθέτηση της εθνικής επετείου του 1821, τα απομνημονεύματα των αγωνιστών, τελετές και η συγκρότηση του «πανθέου» των αγωνιστών

(4) ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ *Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.*	Παράδοση πρόσωπο με πρόσωπο
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ *Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές*	**Έντονη χρήση παρουσίασης power point και σχετικών video**
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ *Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας.* *Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ.* *Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης σύμφωνα με τις αρχές του ECTS*	

Δραστηριότητα	*Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου*
Αυτόνομη μελέτη	110 ώρες
Προετοιμασία πηγών	15 ώρες
Σύνολο Μαθήματος	**125 ώρες**

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ *Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης* *Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες* *Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.*	Γλώσσα αξιολόγησης: Ελληνικά και για φοιτήριες/φοιτητές του προγράμματος ανταλλαγών Erasmus+ κατά περίπτωση εξετάσεις σε Αγγλικά, Γαλλικά ή Ιταλικά. Γραπτή εξέταση. Ερωτήσεις ανάπτυξης όπου απαιτείται από μεγάλα κεφάλαια να επιλεγούν τα σημαντικότερα. Μικρές ερωτήσεις εξειδικευμένων αλλά σημαντικών θεμάτων της Νεότερης Ιστορίας με παράλληλη ανάλυση πρωτογενούς υλικού. Σε ειδικές περιπτώσεις (π.χ. εξ αποστάσεως εξετάσεις λόγω πανδημίας) ενδέχεται να δοθεί η δυνατότητα στις φοιτήτριες και στους φοιτητές να συνθέσουν μια μεγάλη εργασία η οποία μπορεί να λειτουργήσει και ως απαλλακτική των εξετάσεων

(5) ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Βασίλης Κρεμμυδάς, *Η Ελληνική Επανάσταση του 1821. Τεκμήρια, Αναψηλαφήσεις, Ερμηνείες,* Gutenberg, Αθήνα 2016.
- Άννα Καρακατσούλη, *«Μαχητές της Ελευθερίας» και 1821. Η Ελληνική Επανάσταση στη διεθνική της διάσταση*, Πεδίο, Αθήνα 2016.
- Νίκος Θεοτοκάς – Νίκος Κοταρίδης, *Παραδοσιακές και νεωτερικές εξουσίες στην Ελλάδα του 19ου αιώνα*, Βιβλιόραμα, Αθήνα 2006.
- Νικηφόρος Διαμαντούρος, *Οι απαρχές της συγκρότησης σύγχρονου κράτους στην Ελλάδα, 1821-1828*, Μ.Ι.Ε.Τ., Αθήνα 2006.
- Gunnar Hering, *Τα πολιτικά κόμματα στην Ελλάδα, 1821-1936*, Α' τόμος, Μ.Ι.Ε.Τ., Αθήνα 2006.
- Μαρία Ρεπούση, «Το νέο Εικοσιένα. Η ανολοκλήρωτη ελληνική επανάσταση στις δημόσιες επετειακές αφηγήσεις της πρώτης εκατονταετηρίδας της», στο *Αθέατες όψεις της ιστορίας. Κείμενα αφιερωμένα στον Γιάνη Γιανουλόπουλο,* Ασίνη, Αθήνα 2012.
- Χριστίνα Κουλούρη, «Γιορτάζοντας το Έθνος: Εθνικές επέτειοι στην Ελλάδα τον 19ο αιώνα», στο *Αθέατες όψεις της ιστορίας. Κείμενα αφιερωμένα στον Γιάνη Γιανουλόπουλο,* Ασίνη, Αθήνα 2012.
- Mandilara A., - Kimourtzis P. –"Fêtes commémoratives et symbolismes d'État, Grèce 1830-1860", στο: Kostis, K. (ed.), *Economy, Politics, Society. Volume attributed to Prof. Georges B. Dertilis*, Alpha Bank – Historical Archives, Athens 2010.

- Άννα Μανδυλαρά – Παναγιώτης Κιμουρτζής, «Δημόσιες εορτές στην Ελλάδα, 1830-1860. Γένεση του κρατικού συμβολισμού», *Δωδώνη. Ιστορία και Αρχαιολογία*, τ. 38-42, Ιωάννινα, 2008-2013.
- *Όψεις της Επανάστασης του 1821*, (συλλογικό έργο), Πρακτικά Συνεδρίου Αθήνα 12 και 13 Ιουνίου 2015. Ε.Μ.Ν.Ε., Αθήνα 2018.
- Πέτρος Πιζάνιας (επιμέλεια-εισαγωγή), *Η Ελληνική Επανάσταση του 1821. Ένα Ευρωπαϊκό γεγονός,* Κέδρος, Αθήνα 2009.
- Στέφανος Π. Παπαγεωργίου, *Από το γένος στο έθνος. Η θεμελίωση του ελληνικού κράτους, 1821-1862,* Παπαζήσης, Αθήνα 2005.
- Απόστολος Ε. Βακαλόπουλος, *Ιστορία του Νέου Ελληνισμού*, Τόμος Ε': Η Μεγάλη Ελληνική Επανάσταση (1821-1829). Οι προϋποθέσεις και οι βάσεις της. Ηρόδοτος, Αθήνα 2007. (ISBN 978-960-8256-81-1, κωδικός στο σύστημα Εύδοξος: 24674.)
- Άννα Μανδυλαρά - Γιώργος Νικολάου - Λάμπρος Φλιτούρης - Νικόλαος Αναστασόπουλος (επιστ. επιμέλεια/εισαγωγή Άννα Μανδυλαρά-Λάμπρος Φλιτούρης), *Φιλελληνισμός. Το ενδιαφέρον για την Ελλάδα και τους Έλληνες από το 1821 ως σήμερα,* Δήμος Νικολάου Σκουφά/Ηρόδοτος, Αθήνα 2015.
- Άννα Μανδυλαρά – Γιώργος Νικολάου (επιστ. επιμέλεια – εισαγωγή), *Η Φιλική Εταιρεία. Επαναστατική Δράση και Μυστικές Εταιρείες στη Νεότερη Ευρώπη*, Δήμος Νικολάου Σκουφά/Ασίνη, Αθήνα 2017.
- Ξενοφών Κοντιάδης, *Η περιπετειώδης ιστορία των επαναστατικών συνταγμάτων του 1821*, Καστανιώτης, Αθήνα 2021

Προτεινόμενα εγχειρίδια

Πέτρος Πιζάνιας (επιμέλεια-εισαγωγή), *Η Ελληνική Επανάσταση του 1821. Ένα Ευρωπαϊκό γεγονός,* Κέδρος, Αθήνα 2009.

Όψεις της Επανάστασης του 1821, (συλλογικό έργο), Πρακτικά Συνεδρίου Αθήνα 12 και 13 Ιουνίου 2015. Ε.Μ.Ν.Ε., Αθήνα 2018.

Χρήστος Λούκος, *Μια σύντομη ιστορία της Ελληνικής Επανάστασης*, Θεμέλιο, Αθήνα 2022

Απόστολος Ε. Βακαλόπουλος, *Ιστορία του Νέου Ελληνισμού*, Τόμος Ε': Η Μεγάλη Ελληνική Επανάσταση (1821-1829). Οι προϋποθέσεις και οι βάσεις της. Ηρόδοτος, Αθήνα 2007. (ISBN 978-960-8256-81-1, κωδικός στο σύστημα Εύδοξος: 24674.)

Ημερολόγιο του Αγώνα (συλλογικό έργο), Ακαδημία Αθηνών, Αθήνα 2024

Όλγα Κατσιαρδή-Hering, Δημήτριος Κοντογεώργης, *Η Αυστριακή Αρμάδα κατά την Ελληνική Επανάσταση. Διπλωματία και Πόλεμος,* Ίδρυμα της Βουλής των Ελλήνων, Αθήνα 2023

Ηλίας Κολοβός, Σουκρού Ιλιτζάκ, Μοχαμάντ Σχαριάτ Παναχί, *Η οργή του Σουλτάνου. Αυτόγραφα Διατάγματα του Σουλτάνου Μαχμούτ Β του 1821*, ΕΑΠ, Αθήνα 2021

Λεωνίδας Μοίρας, *Η Ελληνική Επανάσταση μέσα από τα μάτια των Οθωμανών*, Τόπος, Αθήνα 2021

Ηλίας Κολοβός – Κώστας Κωστής (επιμέλεια), *Κατανοώντας τον πόλεμο της ανεξαρτησίας*,

Πατάκης, Αθήνα 2022.

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

(1) ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗ		
ΤΜΗΜΑ	ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΟ		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΑΡΩ100	**ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ**	Δ΄
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΡΩΜΑΪΚΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ		

ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ *σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων*	**ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ**	**ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ**
	3	5
Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο (δ).	Παράδοση Διαφάνειες σε κάθε παράδοση και παροχή συμπληρωματικής βιβλιογραφίας για κατανόηση και εμβάθυνση στη μελέτη του θέματος. Τροφοδότηση με άρθρα, βιβλία και ηλεκτρονικές πηγές και ιστοτόπους για σφαιρική πρόσεγγιση.	

ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ *γενικού υποβάθρου, ειδικού υποβάθρου, ειδίκευσης γενικών γνώσεων, ανάπτυξης δεξιοτήτων*	Γενικού υποβάθρου
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	-
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Ελληνική Για φοιτητές του προγράμματος ανταλλαγών Erasmus+ παροχή δυνατότητας γραπτής ή προφορικής εξέτασης στα αγγλικά.
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	ΝΑΙ
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	https://ecourse.uoi.gr/course/view.php?id=3445

(2) ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα *Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες*

καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.

Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α

- *Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με το Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης*
- *Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης και το Παράρτημα Β*
- *Περιληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων*

Εξοικείωση των φοιτητών με τη ρωμαϊκή τέχνη στο σύνολό της.
Οι φοιτητές θα έρθουν σε επαφή με τον ρωμαϊκό πολιτισμό και θα είναι σε θέση να κατανοήσουν την εξέλιξή του μέσα από διάφορες και ποικίλες πτυχές του.
Επιπλέον, θα γνωρίσουν και θα εξοικειωθούν με τις βασικότερες και σημαντικότερες κατηγορίες της ρωμαϊκής τέχνης.
Θα είναι σε θέση να απαντούν σε εξειδικευμένες ερωτήσεις πάνω στο θέμα.

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα;.

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών	*Σχεδιασμός και διαχείριση έργων*
	Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα
	Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον
Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις	*Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας*
Λήψη αποφάσεων	*και ευαισθησίας σε θέματα φύλου*
Αυτόνομη εργασία	*Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής*
Ομαδική εργασία	*Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης*
Εργασία σε διεθνές περιβάλλον	*……*
Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον	*Άλλες…*
Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών	*…….*

-Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση των δεδομένων, πληροφοριών και της βιβλιογραφίας, με τη χρήση των απαραίτητων τεχνολογιών
- Αυτόνομη εργασία
- Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα
- Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής
- Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης
- Κατανόηση του ρωμαϊκού πολιτισμού μέσα από τις πτυχές του δημόσιου και ιδιωτικού βίου αλλά και μέσα από το πρίσμα της ερμηνείας των δεδομένων.

(3) ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Το μάθημα εξετάζει την εξέλιξη του ρωμαϊκού πολιτισμού, ενός από τις σημαντικότερους. Το χρονολογικό πλαίσιο ορίζεται από την εμφάνιση του πολιτισμού Villa Nova κατά την εποχή του Σιδήρου, μέχρι και τους ύστερους αυτοκρατορικούς χρόνους.
Θα διερευνηθούν οι επαφές με την Ετρουρία και τον αρχαίο ελληνικό πολιτισμό και θα παρακολουθήσουμε πώς αυτές μετουσιώνονται σε αυτό που είναι γνωστό ως ρωμαϊκός πολιτισμός και τέχνη. Η μελέτη της λειτουργίας των αρχιτεκτονικών μνημείων, των γλυπτών, του πορτρέτου και των άλλων έργων τέχνης θα φωτίσει πτυχές του δημόσιου και ιδιωτικού βίου και παράλληλα θα αποκαλύψουν πως λειτούργησαν πολλά από αυτά ως φορείς της αυτοκρατορικής εξουσίας και προπαγάνδας σε όλη την έκταση της αυτοκρατορίας. Για τον λόγο αυτό θα μελετηθούν τα ιστορικά και κοινωνικοπολιτικά δεδομένα, ώστε να αποκτήσουμε μια σαφή ερμηνεία και κατανόηση των καλλιτεχνικών μορφών. Η προσέγγιση θα γίνει μέσα από την συνεξέταση των ιερών, των αγαλμάτων, της εικονογραφίας, των γλυπτών και των ενεπίγραφων μνημείων αλλά και των πηγών που διασώζουν πολύτιμες πληροφορίες για την κοινωνία της εποχής.

<u>Ενότητες του μαθήματος</u>

- Εισαγωγή. Ο χώρος και ο χρόνος. Οι μυθολογικές παραδόσεις. Ο πολιτισμός Βιλλανόβα. Τα αρχαιότερα λείψανα στη Ρώμη.
- Οι Ετρούσκοι. Η επαφή με τους Έλληνες.
- Υλικά δομής-πολεοδομία.
- Έργα υποδομής. Το Forum Romanum.
- Οι αυτοκρατορικές Αγορές.
- Οι ναοί.
- Ο πολιτισμός του νερού.
- Τα κτήρια θεαμάτων.
- Η ρωμαϊκή οικία: αρχιτεκτονική και διακόσμηση,
- Ζωγραφική των Ρωμαίων.
- Ρωμαϊκά ιστορικά ανάγλυφα.
- Ρωμαϊκό πορτρέτο.
- Ρωμαϊκά ταφικά μνημεία.

(4) ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ *Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.*	Πρόσωπο με πρόσωπο - διαλέξεις στην τάξη
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ *Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές*	Παρουσιάσεις με χρήση PowerPoint Χρήση της ηλεκτρονικής πλατφόρμας του μαθήματος στο e-course Επίσημες ιστοσελίδες ερευνητικών φορέων Επικοινωνία με τους φοιτητές μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου (e-mail).
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ *Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας.* *Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ.* *Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης σύμφωνα*	

Δραστηριότητα	***Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου***
Διαλέξεις	39 ώρες
Μελέτη και ανάλυση βιβλιογραφίας	86 ώρες

με τις αρχές του ECTS		
	Σύνολο Μαθήματος	***125***
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ *Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης* *Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες* *Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.*	-Τρίωρη γραπτή εξέταση. Ερωτήσεις σύντομης απάντησης, αναγνώριση και σχολιασμός εικόνων και ερωτήσεις ανάπτυξης που αφορούν θέματα και ζητήματα της ύλης που διδάχθηκε. -Γλώσσα αξιολόγησης: Ελληνικά και για φοιτητές του προγράμματος ανταλλαγών Erasmus+ κατά περίπτωση γραπτή ή προφορική εξέταση στα Αγγλικά -Δυνατότητα προφορικής εξέτασης για φοιτητές με βεβαιωμένη δυσκολία γραφής και κατανόησης	

(5) ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

-Προτεινόμενη Βιβλιογραφία :

1. Boethius, A. 1978. *Etruscan and Early Roman Architecture*, Yale University Press (2η έκδοση).
2. Borg, B. (επιμ.), 2015. *A Companion to Roman Art*, Wiley Blackwell
3. Dobbins, J.J. και P.W. Foss (επιμ.) 2007. *The World of Pompeii*, Routledge.
4. Fejfer J., Roman Portraits in Context (Image and Context 2) (Berlin 2008)
5. Hayes, J. 1997. *Handbook of Mediterranean Roman Pottery*, University of Oklahoma Press.
6. von Hesberg, H. 2009. *Ρωμαϊκή αρχιτεκτονική*, University Studio Press.
7. Kleiner, D. 1992. *Roman Sculpture*, Yale University Press.
8. Kleiner, F. 2010. *A History of Roman Art*, Wadsworth.
9. V. Kockel, Porträt reliefs Stadtrömischer Grabbauten: ein Beitrag zur Geschichte und zum Verständnis des spätrepublikanisch-frühkaiserzeitlichen Privatporträts, Beiträge zur Erschließung hellenistischer und kaiserzeitlicher Skulptur und Architektur 12 (Mainz am Rhein 1993)
10. Ling, R. 1991. *Roman Painting*, Cambridge University Press.
11. Mac Donald, W.L. 1982², 1986² *The Architecture of the Roman Empire* (2 τόμοι), Yale University Press
12. Ramage, N. και A. 2018. *Ρωμαϊκή τέχνη, από τον Ρωμύλο έως τον Κωνσταντίνο*, University Studio Press (2η έκδοση).
13. Tuck, St. 2015. *A History of Roman Art,* Wiley Blackwell.
14. Ward-Perkins, J.B. 1981². *Roman Imperial Architecture*, Penguin.
15. C. C. Vermeule, Roman Imperial Art in Greece and Asia Minor, Cambridge, Mass.: Harvard University Press (London: Oxford University Press), 1968
16. Zanker, P. 2007. *Ο Αύγουστος και η δύναμη των εικόνων*, MIET.

-Συναφή επιστημονικά περιοδικά:

- The Journal of Roman Studies
-Journal of Roman Archaeology

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

(1) ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	**Φιλοσοφική**		
ΤΜΗΜΑ	**Ιστορίας και Αρχαιολογίας**		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	**Προπτυχιακό**		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	**ΑΒΥ 715**	**ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ**	**6ο, 8ο**
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	**Βυζαντινή Μικροτεχνία ΙΙ**		

ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ *σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων*	**ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ**	**ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ**
	3	
Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο (δ).	Παράδοση, παρουσίαση φοιτητικών εργασιών	

ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ *γενικού υποβάθρου, ειδικού υποβάθρου, ειδίκευσης γενικών γνώσεων, ανάπτυξης δεξιοτήτων*	Μάθημα ειδικού υποβάθρου.
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	Όχι
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Ελληνικά και για φοιτητές του προγράμματος ανταλλαγών Erasmus+ κατά περίπτωση εξετάσεις σε Αγγλικά, Γερμανικά ή Γαλλικά ά
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	Και σε φοιτητές Erasmus+
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	-

(2) ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.

Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α

- *Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με το Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης*

- *Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης και το Παράρτημα Β*

- *Περιληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων*

Εξοικείωση των φοιτητών με έργα βυζαντινής μικροτεχνίας και ειδικά επιστημονικά ζητήματα που αφορούν στο εν λόγω θέμα. Γνώση υλικών, τεχνικής, εικονογραφίας, τεχνοτροπίας, προβλημάτων χρονολόγησης και απόδοσης σε εργαστήρια. Δώρα των βυζαντινών αυτοκρατόρων σε ηγεμόνες της Δύσης (κατά την παράδοση και την αρχαιολογική μαρτυρία). Οι φοιτητές έρχονται σε επαφή με το θέμα της βυζαντινής μικροτεχνίας, συνδυασμένο με αναφορές στη βυζαντινή κοινωνία και διοίκηση (τίτλοι, αξιώματα κλπ.)

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα;.

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών	*Σχεδιασμός και διαχείριση έργων*
Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις	*Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα*
Λήψη αποφάσεων	*Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον*
Αυτόνομη εργασία	*Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου*
Ομαδική εργασία	*Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής*
Εργασία σε διεθνές περιβάλλον	*Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης*
Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον	……
Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών	*Άλλες…*
	…….

Ανάπτυξη κριτικής ικανότητας και γνώσης της ορολογίας που αναφέρεται στη βυζαντινή μικροτεχνία. Ανάπτυξη δυνατότητας χρήσης και ερμηνείας πηγών που αναφέρονται στο θέμα και – όταν είναι δυνατόν – σύνδεσής τους με σωζόμενα έργα, αυτόνομη αναζήτηση στο αντικείμενο της Βυζαντινής Μικροτεχνία, χρήση νέων τεχνολογιών στον χώρο της Βυζαντινής Μικροτεχνίας. Εξοικείωση με την αναζήτηση ειδικών μελετών σε βιβλιοθήκες και το διαδίκτυο.

(3) ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Σύντομος προσδιορισμός του όρου «μικροτεχνία» και αναφορά στις κατηγορίες έργων που περιλαμβάνει. Υλικά κατασκευής και τεχνικές κατεργασίας, ζητήματα χρονολόγησης και απόδοσης σε εργαστήρια. Παρουσίαση των αντικειμένων σύμφωνα με το υλικό κατασκευής. Μελέτη αντικειμένων που χρονολογούνται από την Υστερη Αρχαιότητα/Παλαιοχριστιανική Εποχή μέχρι και το τέλος της Υστεροβυζαντινής Εποχής. **Σμάλτα:** Προβληματισμός της διάκρισης των έργων μεταξύ σμάλτων και πολυτίμων μετάλλων. Χρήση, εικονογραφία και τεχνοτροπία του διακόσμου. Εξέταση του θέματος της αυθεντικότητας (για όσα τεθεί). Παλαιοχριστιανικά, «Εικονομαχικά» και Σμάλτα της «Μακεδονικής Αναγέννησης», αυτοκρατορικά δώρα, τα σμάλτα ως σταχώσεις. Πολύ κοντά στα προηγούμενα βρίσκονται τα αντικείμενα από **πολύτιμα μέταλλα**, φτιαγμένα συνήθως από καθαρό χρυσό ή επιχρυσωμένο άργυρο, τα οποία συχνά φέρουν διάκοσμο από σμάλτο. Θα εξετασθεί κυρίως ο διάκοσμος των εν λόγω αντικειμένων, η εικονογραφία, η τεχνοτροπία και η ένταξή του στο ευρύτερο καλλιτεχνικό περιβάλλον της εποχής του. Ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί στις early Christian ampoules of the loca sancta και στον ρόλο τους για τη διαμόρφωση κοινής χριστιανικής εικονογραφίας σε όλη τη ρωμαϊκή αυτοκρατορία. Σε ένα τέλος ή δύο μαθήματα θα εξετασθούν τα περίφημα βυζαντινά υφάσματα, με έμφαση στα μεταξωτά.
Στο πλαίσιο του μαθήματος προβλέπεται **προαιρετική** εκπόνηση σύντομης εργασίας και παρουσίασής της.

(4) ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ *Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως*	Παράδοση πρόσωπο με πρόσωπο και παρουσίαση

<table>
<tr><td>εκπαίδευση κ.λπ.</td><td>εργασιών</td></tr>
<tr><td>ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ
Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές</td><td>Έντονη χρήση παρουσίασης power point</td></tr>
<tr><td>ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ
Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας.
Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ.

Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης σύμφωνα με τις αρχές του ECTS</td><td>
<table>
<tr><th>Δραστηριότητα</th><th>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</th></tr>
<tr><td>Αυτόνομη μελέτη</td><td>110 ώρες</td></tr>
<tr><td>Υποχρεωτική εκπόνηση και προφορική παρουσίαση σύντομης εργασίας</td><td>15 ώρες</td></tr>
<tr><td></td><td></td></tr>
<tr><td></td><td></td></tr>
<tr><td></td><td></td></tr>
<tr><td></td><td></td></tr>
<tr><td></td><td></td></tr>
<tr><td></td><td></td></tr>
<tr><td></td><td></td></tr>
<tr><td>Σύνολο Μαθήματος</td><td>125 ώρες</td></tr>
</table>
</td></tr>
<tr><td>ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ
Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης

Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες

Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.</td><td>Γλώσσα αξιολόγησης: Ελληνικά και για φοιτητές του προγράμματος ανταλλαγών Erasmus+ κατά περίπτωση εξετάσεις σε Αγγλικά, Γερμανικά ή Γαλλικά.
Γραπτή εξέταση. Ερωτήσεις ανάπτυξης που αφορούν στην αναγνώριση και χρονολόγηση σημαντικών έργων της βυζαντινής μικροτεχνίας, την ένταξή τους σε ευρύτερο καλλιτεχνικό περιβάλλον και καλλιτεχνικά ρεύματα. Στη βαθμολογία προσμετράται η εκπόνηση εργασίας.</td></tr>
</table>

(5) ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

WEITZMANN K. (εκδ.), *Age of Spirituality. Late Antique and Early Christian Art, Third to Seventh Century*, (κατ. έκθ.), The Metropolitan Museum of Art, N. Υόρκη 1979.
Splendeurs de Byzance, Europalia 82 (κατ. έκθ.), Βρυξέλλες 1982.
DURAND J. (εκδ.), *Byzance, Louvre. L'art byzantin dans les Collections publiques françaises* (κατ. έκθ.), Παρίσι 1992.
CUTLER A. – NESBITT J. L'arte bizantina e il suo pubblico, I-II, Τορίνο 1986.
Βυζαντινή Τέχνη – Τέχνη Ευρωπαϊκή (κατ. έκθ)., Αθήνα 1964.
HAHNLOSER H. R. (εκδ.), *Il Tesoro di San Marco. Il tesoro e il museo*, I-II, Φλωρεντία 1971.
BUCKTON D. (εκδ.), *Byzantium. Treasures of Byzantine Art and Culture from British Collections*,

Λονδίνο 199.4
EVANS H. – WIXOM W. (εκδ.), *The Glory of Byzantium*, The Metropolitan Museum of Art, N. Υόρκη 1997.
Ώρες Βυζαντίου. Έργα και Ημέρες: Το Βυζάντιο ως Οικουμένη (κατ. έκθ.), Αθήνα 2001.
ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑ-ΜΠΑΚΙΡΤΖΗ Δ.(εκδ.), *Καθημερινή ζωή στο Βυζάντιο.* Θεσσαλονίκη, Λευκός Πύργος 2001-2002, (κατ. έκθ.), Αθήνα 2002.
EVANS H. (εκδ.), *Byzantium, Faith and Power (1261 – 1557)*, The Metropolitan Museum of Art, N. Υόρκη 2004.
Byzantium and Islam: Age of Transition (κατ. έκθ.), The Metropolitan Museum of Art, N. Υόρκη 2012.
DELVOYE CH, *Βυζαντινή Τέχνη*, Αθήνα 2003.
RODLEY L., *Εισαγωγή στη Βυζαντινή Τέχνη και Αρχιτεκτονική*, Αθήνα 2010.

ΣΧΟΛΗ	**Φιλοσοφική**		
ΤΜΗΜΑ	**Ιστορίας και Αρχαιολογίας**		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	**Προπτυχιακό**		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	**ΑΒΥ 753**	**ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ**	**Δ'**
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Τοπογραφία βυζαντινής Κωνσταντινούπολης		

ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	**ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ**	**ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ**
	3	5

ΓΝΩΣΤΙΚΟ ΠΕΔΙΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Γενικού υποβάθρου
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	-
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Ελληνικά, για φοιτητές του προγράμματος ανταλλαγών Erasmus+ κατά περίπτωση εξετάσεις σε Αγγλικά ή Ιταλικά
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	Ναι
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	-

2. ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα
Κύριος στόχος του μαθήματος είναι η ανάλυση των πολιτισμικών και μνημειακών κατάλοιπων της βυζαντινής παρουσίας στην Κωνσταντινούπολη.
Γενικές Ικανότητες

Αναγνώριση και σύνθεση των πληροφοριών σχετικά με τα μνημειακά κατάλοιπα της Πρωτεύουσας της βυζαντινής αυτοκρατορίας. Ανάπτυξη κριτικής ικανότητας στην προσέγγιση στα δεδομένα της έρευνας.

3. ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Ξεκινώντας από την εποχή της ίδρυσης της παλιάς ελληνικής αποικίας του Βυζάντιου, θα παρουσιαστούν οι σημαντικότερες οικοδομικές μαρτυρίες της ιστορικής πορείας της Πόλης, μέχρι την τελική παρακμή της στα μέσα του 15 ου αιώνα. Ιδιαίτερη προσοχή θα δοθεί στα μνημεία που εξακολουθούν να σηματοδοτούν το αστικό τοπίο της Πόλης, όπως τα τείχη του Θεοδοσίου, η εκκλησία της Αγίας Σοφίας, η Μονή της Χώρας και τα υπόλοιπα θρησκευτικά και διοικητικά κτήρια, οι αγορές, το υδραγωγείο, οι θέρμες, τα θριαμβικά τόξα και οι κίονες. Ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί στην ανάλυση των πολλών γραπτών πηγών για την πόλη, ξεκινώντας από τις περιγραφές και «εκφράσεις» των μνημείων και στα οδοιπορικά της βυζαντινής εποχής και καταλήγοντας στα κείμενα των ξένων ταξιδιωτών και προσκυνητών. Πάλι με τη βοήθεια των γραπτών πηγών, θα σκιαγραφήσουμε την ιστορία μιας σειράς χαμένων κτιρίων, όπως η εκκλησία του Φάρου, ο ταφικός ναός των Αγίων Αποστόλων και τα ανακτορικά συγκροτήματα. Γίνεται τέλος μνεία στη μεταγενέστερη πρόσληψη της εικόνας της Πόλης καθώς και στη μετεξέλιξη της μέχρι τη σημερινή εποχή.

4. ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

<table>
<tr><td>ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ.</td><td>Παράδοση πρόσωπο με πρόσωπο</td></tr>
<tr><td>ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ</td><td>Χρήση παρουσίασης power point</td></tr>
<tr><td>ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ</td><td>Το μάθημα παραδίδεται υπό μορφή διαλέξεων. Αν υπάρξουν οι προϋποθέσεις, θα οργανωθεί μια εκπαιδευτική εκδρομή στην πόλη.</td></tr>
<tr><td></td><td>
<table>
<tr><th>Δραστηριότητα</th><th>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</th></tr>
<tr><td>Αυτόνομη μελέτη</td><td>86 ώρες</td></tr>
<tr><td>Διαλέξεις του διδάσκοντος και παρουσιάσεις των φοιτητών</td><td>39 (3Χ13) ώρες</td></tr>
<tr><td>Σύνολο Μαθήματος</td><td>125 ώρες</td></tr>
</table>
</td></tr>
<tr><td>ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ</td><td>Γραπτή εξέταση. Ερωτήσεις αναγνώρισης και περιγραφής έργων και μνημείων συνδυαστικά με ερωτήσεις μικρής ανάπτυξης. Η εκπόνηση εργασίας από</td></tr>
</table>

	τους φοιτητές είναι προαιρετική και επιτρέπεται μόνο σε όσους παρακολουθούν το μάθημα.

5. ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

C. Barsanti, A.G. Guidobaldi, *Santa Sofia di Costantinopoli: l'arredo marmoreo della grande chiesa giustinianea*, Roma 2004

S. Bassett, *The Urban Image of Late Antique Constantinople*, Cambridge 2004

H. Belting, C. Mango, D. Mouriki, Mosaics and Frescoes of Saint Mary Pammakaristos (=Fethiye Cami Istanbul), Washington D.C. 1978

R. Janin, *Constantinople Byzantine: Développement urbain et repertoire topographique*, Paris 1964

R. Mainstone, *Hagia Sophia: Architecture, Structure and Liturgy of Justinian's Great Church*, London 1988

G. Majeska (επιμ.), *Russian Travelers to Constantinople in the Fourteenth and the Fifteenth Centuries*, Washington 1984

C. Mango, *Studies on Constantinople*, Aldershot 1993

V. Marinis, *Architecture and Ritual in the Churches of Constantinople*, Cambridge 2014

W. Müller-Wiener, *Bildlexikon zur Topographie Istanbul: Byzantion, Konstantinupolis, Istanbul bis zum Beginn d. 17. Jh.*, Tübingen 1977

N. Necipoglou (επιμ.), *Byzantine Constantinople: Monuments, Topography and Everyday Life*, Leiden 2001

M. Philippides, W. Hanak, The Siege and the Fall of Constantinople in 1453. Historiography, Topography and Military Studies, Farnham 2011

P.A. Underwood (επιμ.), The Kariye Djami, voll. 1-4, New York 1966

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

(1) ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	**Φιλοσοφική**			
ΤΜΗΜΑ	**Ιστορίας και Αρχαιολογίας**			
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	**Προπτυχιακό**			
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	**ΑΒΥ 754**	**ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ**	Ε', Ζ' (κατ'επιλογήν υποχρεωτικό)	
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Βυζαντινά Μνημεία της Ιταλίας			

ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ *σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων*	**ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ**	**ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ**
	3	5
Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο (δ).	Παράδοση	

ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ *γενικού υποβάθρου, ειδικού υποβάθρου, ειδίκευσης γενικών γνώσεων, ανάπτυξης δεξιοτήτων*	Μάθημα γενικού υποβάθρου.
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	Δεν υπάρχουν προαπαιτούμενα
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Ελληνικά και για φοιτητές του προγράμματος ανταλλαγών Erasmus+ κατά περίπτωση εξετάσεις σε Αγγλικά, Ιταλικά
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	Και σε φοιτητές Erasmus+
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	-

(2) ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.

Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α

- *Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με το Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης*
- *Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης και το Παράρτημα Β*
- *Περιληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων*

Μαθησιακά αποτελέσματα: Εξοικείωση με την καλλιτεχνική γεωγραφία και ιστορία της μεσαιωνικής Ιταλίας. Γνώση των κυριότερων βυζαντινών μνημείων της χώρας.

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα;.

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών	*Σχεδιασμός και διαχείριση έργων*
	Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα
	Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον
Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις	*Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου*
Λήψη αποφάσεων	
Αυτόνομη εργασία	*Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής*
Ομαδική εργασία	*Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης*
Εργασία σε διεθνές περιβάλλον	……
Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον	*Άλλες…*
Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών	…….

Το μάθημα έχει ως στόχο να αναλύσει τις τύχες της βυζαντινής παρουσίας στην Ιταλία μέσα από τη μελέτη τόσο του υλικού πλούτου όσο και της πολιτιστικής παράδοσης της.

(3) ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Κεντρικό θέμα των μαθημάτων θα είναι μνημεία σε μεγάλες πόλεις της τέχνης όπως η Ρώμη, Ραβέννα, η Βενετία και το Παλέρμο, καθώς και στις λιγότερο γνωστές περιοχές της ακτινοβολίας του ιταλο-βυζαντινού πολιτισμού. Ιδιαίτερη προσοχή θα αφιερωθεί στις καλλιτεχνικές και πολιτιστικές σχέσεις μεταξύ της ιταλικής χερσονήσου και το Βυζάντιο στα χρόνια από την οριστική εγκατάλειψη των τελευταίων Βυζαντινών εδαφών στην Ιταλία τον ενδέκατο αιώνα μέχρι τις αρχές του ευρωπαϊκού Ουμανισμού.

(4) ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ *Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.*	Παράδοση πρόσωπο με πρόσωπο
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ *Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές*	χρήση παρουσίασης power point και σχετικών video. Αν υπάρξουν οι προϋποθέσεις, θα οργανωθεί μια εκδρομή στη νότια Ιταλία.
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ *Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας.* *Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο,*	

Δραστηριότητα	***Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου***
Αυτόνομη μελέτη	110 ώρες
Προετοιμασία πηγών	15 ώρες

Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ. *Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης σύμφωνα με τις αρχές του ECTS*	<table><tr><td></td><td></td></tr><tr><td></td><td></td></tr><tr><td>Σύνολο Μαθήματος</td><td>125 ώρες</td></tr></table>
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ *Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης* *Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες* *Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.*	Γλώσσα αξιολόγησης: Ελληνικά και για φοιτητές του προγράμματος ανταλλαγών Erasmus+ κατά περίπτωση εξετάσεις σε Αγγλικά ή Ιταλικά. Γραπτή εξέταση. 'Εκθεση. Προφορική εξέταση υπό συγκεκριμές προϋποθέσεις.

(5) ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

CAVALLO G. – VON FALKENHAUSEN V. (επιμ.), *I Bizantini in Italia*, Milano 1982
GEANAKOPLOS D.J., *Byzantine East and Latin West*, New York 1966
GUILLOU A., *Studies on Byzantine Italy*, London 1970
IACOBINI A., *Le porte del Paradiso. Arte e tecnologia bizantina tra Italia e Mediterraneo*, (Milion, 7), Roma 2009

IACOBINI A.- della Valle M., *L'arte di Bisanzio e l'Italia al tempo dei Paleologi*, 1261-1453 (Milion, 5), Roma 1999

Ν. ΓΚΙΟΛΕΣ, *Παλαιοχριστιανική μνημειακή ζωγραφική*, Αθήνα 2007

Μ. ΒΑΣΙΛΟΠΟΥΛΟΣ, *Η βυζαντινή τέχνη στην Ιταλία*, Αθήνα 2004
Ε. KITZINGER, *Η βυζαντινή τέχνη εν τω γενέσθαι*, Ηράκλειο 2004

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

(1) ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	**Φιλοσοφική**		
ΤΜΗΜΑ	**Ιστορίας και Αρχαιολογίας**		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	**Προπτυχιακό**		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	**ΑΒΥ 780**	**ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ**	**ΣΤ, Η**
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	**Νομισματική και Σφραγιστική του Βυζαντινού Κράτους**		

ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ *σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων*	**ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ**	**ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ**
	3	5
Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο (δ).	Παράδοση	

ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ *γενικού υποβάθρου, ειδικού υποβάθρου, ειδίκευσης γενικών γνώσεων, ανάπτυξης δεξιοτήτων*	Μάθημα ειδικού υποβάθρου και εξειδίκευσης, ανάπτυξης δεξιοτήτων
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	Όχι
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Ελληνικά και για φοιτητές του προγράμματος ανταλλαγών Erasmus+ κατά περίπτωση εξετάσεις σε Αγγλικά, Γερμανικά ή Γαλλικά
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	Και σε φοιτητές Erasmus+
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	-

(2) ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.

Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α

- *Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με το Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης*
- *Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης και το Παράρτημα Β*
- *Περιληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων*

Εξοικείωση με τη σφραγίδα και το νόμισμα ως πηγή της Βυζαντινής ιστορίας, ανάπτυξη δυνατοτήτων στην αναγνώριση, ταύτιση, χρονολόγηση, ερμηνεία των σφραγίδων και νομισμάτων ως αρχαιολογικού ευρήματος, ανάπτυξη δυνατοτήτων δημοσίευσης σφραγίδων και νομισμάτων

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα;.

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών
Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις
Λήψη αποφάσεων
Αυτόνομη εργασία
Ομαδική εργασία
Εργασία σε διεθνές περιβάλλον
Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον
Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών
Σχεδιασμός και διαχείριση έργων
Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα
Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον
Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου
Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής
Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης
……
Άλλες…
…….

Ανάπτυξη κριτικής ικανότητας και ιστορικής και αρχαιολογικής σκέψης, ανάπτυξη δυνατότητας χρήσης και ερμηνείας σφραγιστικών και νομισματικών πηγών, αυτόνομη αναζήτηση στο αντικείμενο της Βυζαντινής Σφραγιστικής και Νομισματικής, προσαρμογή και χρήση νέων τεχνολογιών στον χώρο των μεσαιωνικών σπουδών (Σφραγιστική και Νομισματική), αυτόνομη χρήση βιβλιογραφίας

(3) ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Περιγραφή βυζαντινών σφραγίδων, ιστορία της επιστήμης της Σφραγιστικής, οι συλλογές ανά τον κόσμο, η σφραγίδα ως αρχαιολογικό εύρημα και ιστορική ερμηνεία, τυπολογία και μορφή, απεικονίσεις και παραστάσεις, η γλώσσα των βυζαντινών σφραγίδων. Ασκήσεις ταύτισης και ανάγνωσης των επιγραφών.

Περιγραφή των νομισμάτων και ιστορία της (βυζαντινής) Νομισματικής, το νόμισμα ως αρχαιολογικό εύρημα και ιστορική ερμηνεία του, τυπολογία και μορφή, απεικονίσεις και παραστάσεις, η γλώσσα των βυζαντινών νομισμάτων. Ασκήσεις ταύτισης και ανάγνωσης των επιγραφών των νομισμάτων.

(4) ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

<table>
<tr><td>ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ
Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.</td><td>Παράδοση πρόσωπο με πρόσωπο</td></tr>
<tr><td>ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ
Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές</td><td>Έντονη χρήση παρουσίασης power point και σχετικών video</td></tr>
<tr><td>ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ
Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας.
Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ.
Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης σύμφωνα με τις αρχές του ECTS</td><td>
<table>
<tr><th>Δραστηριότητα</th><th>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</th></tr>
<tr><td>Αυτόνομη μελέτη</td><td>60 ώρες</td></tr>
<tr><td>Προετοιμασία πηγών</td><td>15 ώρες</td></tr>
<tr><td>Αυτόνομη εργασία στην αναγνώριση των πηγών</td><td>50</td></tr>
<tr><td></td><td></td></tr>
<tr><td></td><td></td></tr>
<tr><td></td><td></td></tr>
<tr><td></td><td></td></tr>
<tr><td></td><td></td></tr>
<tr><td></td><td></td></tr>
<tr><td>Σύνολο Μαθήματος</td><td>125 ώρες</td></tr>
</table>
</td></tr>
<tr><td>ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ
Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης

Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες

Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.</td><td>Γλώσσα αξιολόγησης: Ελληνικά και για φοιτητές του προγράμματος ανταλλαγών Erasmus+ κατά περίπτωση εξετάσεις σε Αγγλικά, Γερμανικά ή Γαλλικά.
Γραπτή εξέταση. Αναγνώριση των πηγών και ερμηνεία τους. Μικρές ερωτήσεις εξειδικευμένων αλλά σημαντικών θεμάτων της Βυζαντινής Νομισματικής και Σφραγιστικής</td></tr>
</table>

(5) ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Βυζαντινή Σφραγιστική

J.-CL. CHEYNET, Introduction à la Sigillographie byzantine. In : J.-CL. CHEYNET, La société byzantine. L'apport des sceaux I. Παρίσι 2008, 1 - 82.

J. COTSONIS, The Contribution of Byzantine Lead Seals to the Study of the Saints (Sixth – Twelfth Century). *Byzantion* 75 (2005) 383 – 497.

Catalogue of the Byzantine Seals at Dumbarton Oaks and in the Fogg Museum of art. I – IV, hrsg. von J. NESBITT – N. OIKONOMIDES; V, εκδ. E. MC GEER – J. NESBITT – N.

ΟΙΚΟΝΟΜΙDES; VI, εκδ. J. NESBITT – C. MORRISSON. Ουάσινγκτον D. C. 1991, 1994, 1996, 2001, 2005, 2009.
I. JORDANOV, Corpus of the Byzantine Seals from Bulgaria. I. Byzantine Lead Seals with Geographical names. Σόφια 2003
I. KOLTSIDA-MAKRE, Βυζαντινά μολυβδόβουλλα συλλογής Ορφανίδη/Νικολαΐδη Νομισματικού Μουσείου Αθηνών. Αθήνα 1996.
K. M. KONSTANTOPOULOS, Βυζαντιακὰ μολυβδόβουλλα τοῦ ἐν Ἀθήναις Νομισματικοῦ Μουσείου. Αθήνα 1917
V. LAURENT, Le Corpus des sceaux de l'empire byzantin. II : L'administration centrale. Παρίσι 1981.
V. LAURENT, Le Corpus des sceaux de l'empire byzantin. V: L'église, parties 1 - 3. Παρίσι 1963 – 1972
V. LAURENT, Documents de sigillographie byzantine. La collection C. Orghidan. Παρίσι 1952.
V. LAURENT, Les sceaux byzantins du Médailler Vatican. Πόλη του Βατικανού 1962
J. NESBITT, Overstruck Seals in the Dumbarton Oaks Collection: Reused or Counterstamped? *SBS* 2 (1990) 67 – 93
N. OIKONOMIDES, A Collection of Dated Byzantine Lead Seals. Washington D. C. 1986
N. OIKONOMIDES, Τὰ βυζαντινὰ μολυβδόβουλλα ὡς ἱστορικὴ πηγή. *Πρακτικὰ τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν* 62 (1987) 1 -18
N. OIKONOMIDES, The usual Lead seal. *DOP* 37 (1983) 147 – 157.
W. SEIBT, Die byzantinischen Bleisiegel in Österreich. 1. Teil: Kaiserhof. Βιέννη 1978
A.-K. WASSILIOU – W. SEIBT, Die byzantinischen Bleisiegel in Österreich. 2. Teil: Zentral- und Provinzialverwaltung. Βιέννη 2004
V. S. ŠANDROVSKAJA, Die byzantinischen Bleisiegel als Kunstwerke. Σε: Metallkunst von der Spätantike bis zum ausgehenden Mittelalter. A. EFFENBERGER (εκδ.). Βερολίνο 1982, 48 – 55.
V. S. ŠANDROVSKAJA – W. SEIBT, Byzantinische Bleisiegel der staatlichen Eremitage mit Familiennamen. 1. Teil. Sammlung Lichačev – Namen A bis I. Βιέννη 2005.
W. SEIBT, Die Darstellung der Theotokos auf byzantinischen Bleisiegeln, besonders im 11. Jahrhundert. *SBS* 1 (1987) 35 – 56
CL. SODE, Byzantinische Bleisigel in Berlin II. Βόννη1997
CH. STAVRAKOS, Die byzantinischen Bleisiegel mit Familiennamen aus der Sammlung des Numismatischen Museums Athen. Βισμπάντεν 2000.
D. TSOUGARAKIS, Εισαγωγή στη βυζαντινή Σφραγιδογραφία. Αθήνα 1999
A.– K. WASSILIOU-SEIBT, Corpus der byzantinischen Siegel mit metrischen Legenden. Teil 1. Einleitung, Siegellegenden von Alpha bis inklusive My. W(iener) B(yzantinistische) S(tudien)28/1. Βιέννη 2011.
G. ZACOS, Byzantine lead Seals. II, ed. J. NESBITT, Βέρνη 1984
G. ZACOS – A. VEGLERY, Byzantine Lead Seals. I. Βασιλεία 1972

Βυζαντινή Νομισματική
P. GRIERSON, *Byzantine Coinage,* Ουάσινγκτον DC 1999 (DO handbook) http://www.doaks.org/publications/doaks_online_publications/byzcoins.pdf (και μεταφρασμένο στα ελληνικά από το MIET)
P. GRIERSON, *Byzantine Coins,* Λονδίνο, Μπέρκλεϋ, 1982
C. MORRISSON, "Money," in *Economic History of Byzantium* (*EHB*), A. E. Laiou ed., Ουάσινγκτον DC, 2002, ch. 42, on http://www.doaks/EHB.html
C. MORRISSON "The Sixth Century," *ibidem*, ch. 16, on http://www.doaks/EHB.html
C. "Money, coins and the economy" in *The Byzantine world*, ed. P. Stephenson, Λονδίνο, Νέα Υόρκη 2010, 34-47
P. GRIERSON, M. F. HENDY, *Catalogue of the Byzantine Coins in the Dumbarton Oaks Collection and in the Whittemore Collection*, I - V, Ουάσινγκτον DC, 1966 - 1999, 5 vols (για την εισαγωγή στους τόμους 2-5).
E. GEORGANTELI, "Numismatics," in E. Jeffreys, J. Haldon & R. Cormack (eds.), *Oxford Handbook of Byzantium*, Οξφόρδη 2008, 157-75.

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

(1) ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	**Φιλοσοφική**		
ΤΜΗΜΑ	**Ιστορίας και Αρχαιολογίας**		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	**Προπτυχιακό**		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	**ΑΚΛ 619**	**ΕΞΑΜΗΝΟ**	**ΣΤ΄, Η΄**
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	**Κεραμική και Πηλοπλαστική Υστεροαρχαϊκών και Κλασικών Χρόνων**		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤ ΗΡΙΟΤ ΗΤΕΣ *σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις,*	**ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ**		**ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ**
	3		3
Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο (δ).	Παράδοση στο αμφιθέατρο Αναλυτικές σημειώσεις για κάθε παράδοση με συμπληρωματική βιβλιογραφία για εμβάθυνση Παρουσίαση εργασιών φοιτητών κατά τη διάρκεια της εκπαιδευτικής εκδρομής Ασκήσεις σε υλικό της Διδακτικής Συλλογής του Μουσείου Εκμαγείων Βιωματικό εργαστήριο Εκπαιδευτική εκδρομή		
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ *γενικού υποβάθρου, ειδικού υποβάθρου, ειδίκευσης γενικών γνώσεων, ανάπτυξης δεξιοτήτων*	Μάθημα γενικού υποβάθρου για φοιτητές κατεύθυνσης αρχαιολογίας		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	Συνιστάται η Εισαγωγή στην Κλασική Αρχαιολογία (ΑΚΛ 601) και η Κλασική Τέχνη (ΑΚΛ 602)		
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Ελληνικά		

ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	-
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	https://ecourse.uoi.gr/course/view.php?id=4229

(2) ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.

Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α

- *Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με το Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης*
- *Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης και το Παράρτημα Β*
- *Περιληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων*

Εξοικείωση των φοιτητών με τη μεθοδολογία της επιστημονικής έρευνας και εξάσκησή τους στην παρουσίαση τεκμηρίων, ιδεών και επιχειρημάτων.
Εμβάθυνση στην τεχνολογία, παραγωγή, χρήση και σημασία κεραμικής και ειδωλίων κατά την υστεροαρχαϊκή και κλασική περίοδο. Απόκτηση ειδικότερων γνώσεων.

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα;.

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών
Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις
Λήψη αποφάσεων
Αυτόνομη εργασία
Ομαδική εργασία
Εργασία σε διεθνές περιβάλλον
Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον
Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών
Σχεδιασμός και διαχείριση έργων
Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα
Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον
Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου
Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής
Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης
……
Άλλες…
…….

Ανάπτυξη κριτικής ικανότητας και σύνθεση των δεδομένων και της βιβλιογραφίας, ανάπτυξη κριτικής ικανότητας, αυτόνομη εργασία αλλά και εξοικείωση με τη συνεργασία σε ομάδες. Προαγωγή της δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης.

(3) ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Στο πλαίσιο του μαθήματος, θα σκιαγραφηθεί η εξέλιξη της κεραμικής και της ειδωλοπλαστικής από το 6ο έως και το τέλος του 4ου αιώνα π.Χ. Θα συζητηθούν μεταξύ των άλλων ζητήματα κεραμικής τεχνολογίας, σχήματα αγγείων και τεχνικές διακόσμησης, χρήσεις και εμπόριο αγγείων, ειδωλίων και προσωπογραφίες αγγειοπλαστών. Θα δοθεί έμφαση στο αρχαιολογικό συγκείμενο αγγείων και ειδωλίων και στη σημασία κυρίως της κεραμικής για την αρχαιολογία των υστεροαρχαϊκών και κλασικών χρόνων και για την κατανόηση των σύγχρονών της κοινωνιών.

Οι φοιτητές/τριες εξετάζονται γραπτά, ενώ αν αναλάβουν προαιρετικά εργασία μετά την επιτυχή παρουσίαση της (προφορικά και σε έντυπη μορφή), ο βαθμός της θα προσμετρηθεί στον τελικό βαθμό (20%).
Προβλέπεται άσκηση σε πρωτότυπο υλικό (κεραμικής και ειδωλίων) στη Διδακτική Συλλογή στο Μουσείο Εκμαγείων, ενώ θα υπάρξουν και διαλέξεις και βιωματικό εργαστήριο από προσκεκλημένους ομιλητές.

(4) ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

<table>
<tr><td>ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ
Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.</td><td>Παράδοση πρόσωπο με πρόσωπο στην αίθουσα διδασκαλίας, προσωπικές συναντήσεις κατά την εκπόνηση των προαιρετικών εργασιών</td></tr>
<tr><td>ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ
Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές</td><td>Χρήση παρουσίασης PowerPoint και σχετικών Video όπως και υλικού από επίσημες ιστοσελίδες ερευνητικών φορέων.

Τροφοδότηση της ηλεκτρονικής πλατφόρμας του e-course με άρθρα και άλλο υλικό για τη συγγραφή των εργασιών και τη σχετική έρευνα.

Τακτική επικοινωνία με τους φοιτητές (μέσω e-mail).</td></tr>
<tr><td>ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ
Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας. Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ.

Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης σύμφωνα με τις αρχές του ECTS</td><td>
<table>
<tr><th>Δραστηριότητα</th><th>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</th></tr>
<tr><td>Διδασκαλία στο αμφιθέατρο</td><td>33 ώρες</td></tr>
<tr><td>Βιωματικό εργαστήριο και πρακτική άσκηση στη διδακτική συλλογή του Μουσείου Εκμαγείων</td><td>6 ώρες</td></tr>
<tr><td>Εκπαιδευτική εκδρομή</td><td>11 ώρες</td></tr>
<tr><td>Αυτόνομη μελέτη και ανάλυση βιβλιογραφίας</td><td>75 ώρες</td></tr>
<tr><td></td><td></td></tr>
<tr><td></td><td></td></tr>
<tr><td>Σύνολο Μαθήματος</td><td>125 ώρες</td></tr>
</table>
</td></tr>
</table>

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ *Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης* *Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες* *Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.*	

(5) ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Ambrosini, L. 2016. *Classical and Hellenistic Painted Pottery*, Austin.
- Boardman, J., 2001. *Η ιστορία των αρχαίων ελληνικών αγγείων: αγγειοπλάστες, αγγειογράφοι και εικόνες* (μτφρ. Κ. Κοπανιάς), Αθήνα.
- Cook, R. M. 1994. *Ελληνική Αγγειογραφία*. Αθήνα.
- Domínguez Monedero, A., C. Sánchez Fernández, και G. Revazovič Cecchladze, 2001. *Greek Pottery from the Iberian Peninsula: Archaic and Classical Periods*, Leiden.
- Μανακίδου, Ε. και Α. Αβραμίδου, 2019. *Η κεραμική της Κλασικής Εποχής στο Βόρειο Αιγαίο και την περιφέρειά του (480-323/300 π.Χ.): Πρακτικά του Διεθνούς*
- Αρχαιολογικού Συνεδρίου, Θεσσαλονίκη 17-20 Μαΐου, Θεσσαλονίκη.
- Rasmussen, T. και Spivey, N., 1997. *Προσεκτικές ματιές στα ελληνικά αγγεία* (μτφρ. Θ. Ξένος), Αθήνα.
- Scheibler, I., 1992. *Ελληνική κεραμική. Παραγωγή, εμπόριο και χρήση των αρχαίων ελληνικών αγγείων* (μτφρ. Ε. Μανακίδου), Αθήνα.
- Sparkes, B. A., 1991. *Greek Pottery: An Introduction*, Manchester.
- Sparkes, B. A., 2000. *Το ερυθρόν και το μέλαν. Μελέτες στην αρχαία ελληνική κεραμική* (μτφρ. Δ. Τσιαφάκη), Αθήνα.
- Τιβέριος, Μ., 1996. *Ελληνική τέχνη. Αρχαία αγγεία*. Αθήνα.

- Γιαννικουρή, Α., 2014. *Κοροπλαστική και μικροτεχνία στον αιγαιακό χώρο από τους γεωμετρικούς χρόνους έως και τη ρωμαϊκή περίοδο: διεθνές συνέδριο στη μνήμη της Ηούς Ζερβουδάκη : Ρόδος, 26-29 Νοεμβρίου 2009*. Αθήνα.
- Ζωγράφου, Η., Α. Κουκουβού, Ο. Πάλλη, και Ε. Παπαδοπούλου, 2024. *Το ειδώλιο στον βορειοελλαδικό χώρο από την προϊστορία έως τους ρωμαϊκούς χρόνους: πρακτικά επιστημονικού συμποσίου, 11-13.10.2018, Αρχαιολογικό Μουσείο Θεσσαλονίκης*. Θεσσαλονίκη.
- Αδάμ-Βελένη, Π., Α. Κουκουβού, Ο. Πάλλη, Ε. Στεφανή και Η. Ζωγράφου, 2017. *ΕΙΔΩΛΙΟ: Ένας μικρόκοσμος από πηλό*, Θεσσαλονίκη.
- Descamps-Lequime, S., V. Jeammet, και A. Patrice, 2023. *Pratiques d'ateliers dans la Grèce et l'Égypte anciennes: Du coroplathe au bronzier*, Paris.
- Higgins, R. A., 1986. *Tanagra and the Figurines*, London.
- Muller, A., E. Lafli, και S. Huysecom-Haxhi, 2015. *Figurines de terre cuite en Méditerranée grecque et romaine*, Villeneuve d'Ascq.
- Wonders, S., 2020. *Figurines, Puppets, and the Aesthetics of Scale in Archaic and Classical Greece*, Oxford.

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

(1) ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	**Φιλοσοφική**		
ΤΜΗΜΑ	**Ιστορίας και Αρχαιολογίας**		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	**Προπτυχιακό**		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	**ΑΠΡ 520**	**ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ**	**Η**
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	**Ανασκαφική – Αρχαιολογία πεδίου στην Ήπειρο**		

ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ *σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων*	**ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ**	**ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ**
	3	5
Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο (δ).	Παράδοση στο αμφιθέατρο Υποχρεωτική συμμετοχή φοιτητών στην ανασκαφή στη θέση Δουρούτη εντός Πανεπιστημιούπολης και διαχείριση ευρημάτων στη Διδακτική Συλλογή του Μουσείου εκμαγείων Αναλυτικές σημειώσεις για κάθε παράδοση με συμπληρωματική βιβλιογραφία για εμβάθυνση	

ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ *γενικού υποβάθρου, ειδικού υποβάθρου, ειδίκευσης γενικών γνώσεων, ανάπτυξης δεξιοτήτων*	Μάθημα ειδικού υποβάθρου για φοιτητές κατεύθυνσης Αρχαιολογίας
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	Εισαγωγή στην Προϊστορική Αρχαιολογία (συνίσταται) Εισαγωγή στην Κλασική Αρχαιολογία (συνίσταται)
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Ελληνικά

ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	ΝΑΙ
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	-

(2) ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.

Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α

- *Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με το Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης*
- *Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης και το Παράρτημα Β*
- *Περιληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων*

Εξοικείωση των φοιτητών με τη μεθοδολογία και τεχνική της ανασκαφής πεδίου.
Εμβάθυνση σε θεωρητικά ζητήματα ανασκαφικής /επιφανειακής έρευνας και εξοικείωση με διαχείριση ευρημάτων στο υπάρχον πλαίσιο νόμου και επιστημονικής δεοντολογίας.
Εμβάθυνση στην αρχαιολογία πεδίου στην Ήπειρο.

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα;.

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών
Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις
Λήψη αποφάσεων
Αυτόνομη εργασία
Ομαδική εργασία
Εργασία σε διεθνές περιβάλλον
Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον
Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών
Σχεδιασμός και διαχείριση έργων
Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα
Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον
Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου
Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής
Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης
……
Άλλες…
…….

Λήψη αποφάσεων και σχεδιασμός ανασκαφής και μελέτης.
Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση θεωρητικών και πρακτικών δεδομένων με τη χρήση των απαραίτητων εργαλείων.
Προαγωγή κριτικής σκέψης
Προαγωγή ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης
Εξοικείωση με τη συνεργασία σε ομάδες αλλά και με την αυτόνομη εργασία.
Διαχείριση και μελέτη αρχαιολογικού υλικού.
Προαγωγή επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας για ερμηνεία παρελθόντος και προστασία πολιτισμικής κληρονομιάς

(3) ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Στόχος του μαθήματος είναι να μυήσει τους φοιτητές στη μεθοδολογία της ανασκαφής τόσο θεωρητικά όσο και πρακτικά στο πεδίο μέσω της συμμετοχής τους στις ανασκαφικές εργασίες στον

αρχαιολογικό χώρο της Δουρούτης εντός της Πανεπιστημιούπολης, όπου το Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων διενεργεί συστηματική εκπαιδευτική ανασκαφή.

Η άσκηση στο πεδίο συνδυάζεται με σειρά παραδόσεων στο αμφιθέατρο, όπου θα συζητηθούν διεξοδικά τα στάδια από την σύλληψη ενός αρχαιολογικού ερωτήματος, το σχεδιασμό και υλοποίηση μιας αρχαιολογικής έρευνας, είτε πεδίου, είτε συστηματική/σωστική, έως και τη μελέτη και δημοσίευση των αποτελεσμάτων της στο υπάρχον πλαίσιο νόμου και επιστημονικής δεοντολογίας.

Οι παραδόσεις και η επιτόπια άσκηση εστιάζουν στην επιφανειακή έρευνα, τις τεχνικές συστηματικής και σωστικής ανασκαφής, τις υποβρύχιες έρευνες, αλλά και τη χρήση νέων τεχνολογιών στις σύγχρονες έρευνες πεδίου.

Γεωφυσικές, γεωτρητικές και γεωχημικές έρευνες, χρήση δορυφορικών συστημάτων, τηλεπισκόπηση και αεροφωτογράφηση, εκτεταμένη ή/και επισταμένη επιφανειακή έρευνα θα συζητηθούν πριν τη διδασκαλία της μεθοδολογίας που υιοθετείται στην ανασκαφική έρευνα ανάλογα με τον τύπο της ανασκαφής (χερσαία, υποβρύχια, σωστική, συστηματική, ανασκαφή σε σπήλαιο). Έμφαση θα δοθεί στις ανασκαφικές και άλλες έρευνες στην Ήπειρο.

(4) ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

<table>
<tr><td>ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ
Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.</td><td>Παράδοση πρόσωπο με πρόσωπο</td></tr>
<tr><td>ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ
Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές</td><td>Χρήση παρουσίασης power point

Χρήση διαδικτύου για την παρουσίαση επίσημων ιστότοπων μουσείων, φορέων, ιδρυμάτων ανασκαφών και ερευνών.

Τροφοδότηση της ηλεκρονικής πλατφόρμας διδασκαλίας ecourse με βιβλιογραφικό και ηλεκτρονικό υλικό

Χρήση νέων τεχνολογιών στο πεδίο (i-dig, λήψη φωτογραφιών με drone, φωτογραμμετρία)</td></tr>
<tr><td>ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ
Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας.
Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ.

Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης σύμφωνα με τις αρχές του ECTS</td><td>
<table>
<tr><th>Δραστηριότητα</th><th>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</th></tr>
<tr><td>Διδασκαλία στο αμφιθέατρο</td><td>21 ώρες</td></tr>
<tr><td>Συμμετοχή στην ανασκαφή πεδίου</td><td>30 ώρες</td></tr>
<tr><td>Διαχείριση ευρημάτων στη Διδακτική Συλλογή</td><td>20 ώρες</td></tr>
<tr><td>Αυτόνομη μελέτη</td><td>54 ώρες</td></tr>
<tr><td></td><td></td></tr>
<tr><td>Σύνολο Μαθήματος</td><td>125 ώρες</td></tr>
</table>
</td></tr>
<tr><td>ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ
Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης</td><td>Γλώσσα αξιολόγησης: Ελληνικά</td></tr>
</table>

Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες *Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.*	Γραπτή πρόοδος Συμμετοχή στην ανασκαφή στο πεδίο Εργασίες διαχείρισης υλικού στη διδακτική συλλογή

(5) ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Banning, E.B. 2002. *Archaeological survey*, New York.
- Banning, E.B. 2020. *The Archaeologist's Laboratory*, Cham.
- Binford, L. 1983. *In pursuit of the past. Decoding the archaeological record*, London.
- Corinth Excavations, Archaeological Site Manual, American School of Classical Studies, 2008 (Ανασκαφικό εγχειρίδιο της Αμερικανικής Σχολής Κλασικών Σπουδών Αθηνών στην Κόρινθο) (http://www.ascsa.edu.gr/index.php/excavationcorinth/manual).
- Θέμελης, Π. 2018. *Ανασκαφή*, Αθήνα.
- Carver, M. 2009. *Archaeological Investigation*, London.
- Djindjian, F. *Αρχαιολογία. Θεωρίες, μέθοδοι και* ανασυνθέσεις (επιμ. Γ. Βαβουρανάκης), Αθήνα.
- Drewett, P. L. 1999. *Field Archaeology - An Introduction*, London.
- Harris, E. 1989. *Principles of Archaeological Excavation*, Academic Press.
- Hodder, I. 2002. *Διαβάζοντας το παρελθόν. Τρέχουσες ερμηνευτικές προσεγγίσεις στην αρχαιολογία* (επιμ. Κ. Κωτσάκης, μτφρ. Π. Μουτζουρίδης, Κ. Νικολέντζος & Μ. Τσούλη). Αθήνα.
- Renfrew, C. & Bahn, P. 2000. *Αρχαιολογία: Θεωρίες, μεθοδολογία και πρακτικές εφαρμογές* (μτφρ. Ι. Καραλή-Γιαννακοπούλου), Αθήνα.
- Trigger, B.G. 2006. *A History of Archaeological Thought*, Cambridge.
- van Andel, T. & Runnels, C. 2002. *Αρχαιολογία χωρίς σκαπάνη. Η περίπτωση της Νότιας Αργολίδας* (μτφρ. Ε. Σαχπέρογλου & Ε. Σταμπόγλη), Αθήνα.
- Wilkinson, P. 2020. *Archaeology: What it is, where it is and how to do it*[4], Oxford.
- Σακελλαράκης, Γ. 2006. *Ανασκάπτοντας το παρελθόν*, Αθήνα.
- Χουρμουζιάδης, Γ. 1999. *Λόγια από χώμα*, Αθήνα.
- Χουρμουζιάδης, Γ. 2006. *Ανασκαφής Εγκόλπιον*, Αθήνα.

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

(1) ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	**Φιλοσοφική**		
ΤΜΗΜΑ	**Ιστορίας και Αρχαιολογίας**		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	**Προπτυχιακό**		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΑΠΡ 521	**ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ**	ΣΤ΄, Η΄
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Η Παλαιολιθική περίοδος στην Ελλάδα		

ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ *σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων*	**ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ**	**ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ**
	3	5
Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο (δ).	• Προσκεκλημένοι ομιλητές • Επιτόπια μαθήματα σε αρχαιολογικούς χώρους • Πρακτική άσκηση σε συλλογές Μουσείου	

ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ *γενικού υποβάθρου, ειδικού υποβάθρου, ειδίκευσης γενικών γνώσεων, ανάπτυξης δεξιοτήτων*	Μάθημα ειδικού υποβάθρου για τους φοιτητές κατεύθυνσης Αρχαιολογίας (υποχρεωτικό επιλογής στα εξάμηνα σπουδών ΣΤ' και Η').
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	Εισαγωγή στην Προϊστορική Αρχαιολογία (συνιστάται) Η Αρχαιολογία της ανθρώπινης εξέλιξης (συνιστάται) Παλαιολιθικός και Μεσολιθικός πολιτισμός (συνιστάται)
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Ελληνικά. Για φοιτητές του προγράμματος ανταλλαγών Erasmus+ κατά περίπτωση εξετάσεις σε Αγγλικά
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	Και σε φοιτητές Erasmus+
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	https://ecourse.uoi.gr/enrol/index.php?id=3829

(2) ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.

Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α

- *Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με το Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης*
- *Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης και το Παράρτημα Β*
- *Περιληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων*

Οι φοιτήτριες/φοιτητές εξοικειώνονται με τις βασικές έννοιες, τις θεωρητικές προσεγγίσεις και τα μεθοδολογικά εργαλεία της παλαιολιθικής έρευνας κυρίως στον ελλαδικό χώρο αλλά και σε συνάρτηση / σύγκριση με γειτονικές περιοχές (Νοτιοανατολική Ευρώπη, Μεσόγειος). Αποκτούν βασικές γνώσεις σχετικά με την πρωιμότερη περίοδο κατοίκησης του ανθρώπου στην ελλαδική χερσόνησο και εξοικειώνονται με την προβληματική της παλαιολιθικής αρχαιολογίας στον αιγαιακό χώρο μέσα από τη σπουδή των πιο σημαντικών αρχαιολογικών θέσεων της περιόδου. Μελέτες περίπτωσης, οι οποίες συζητούνται στο μάθημα, επιτρέπουν στους φοιτητές να γνωρίσουν σε βάθος συγκεκριμένα ερευνητικά ερωτήματα και ερμηνευτικά μοντέλα.

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα;.

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών	*Σχεδιασμός και διαχείριση έργων*
	Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα
	Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον
Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις	*Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας*
Λήψη αποφάσεων	*και ευαισθησίας σε θέματα φύλου*
Αυτόνομη εργασία	*Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής*
Ομαδική εργασία	*Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης*
Εργασία σε διεθνές περιβάλλον	*……*
Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον	*Άλλες…*
Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών	*…….*

Οι φοιτήτριες/φοιτητές μαθαίνουν να συλλέγουν, να αναλύουν και να συνθέτουν επιστημονικά δεδομένα και πληροφορίες μέσα από την κριτική διερεύνηση των πρωτογενών πηγών στη σχετική βιβλιογραφία, καθώς και από τη μελέτη συνθετικών εργασιών. Επίσης, οι φοιτήτριες/φοιτητές εξοικειώνονται με τις διεπιστημονικές προσεγγίσεις θεματικών ενοτήτων της παλαιολιθικής αρχαιολογίας και μελετούν εργασίες στις οποίες τα πρωτογενή αρχαιολογικά δεδομένα συναξιολογούνται μέσα από τη μεθοδολογική σύγκλιση των Επιστημών της Γής (γεωλογία, παλαιοντολογία, ταφονομία) με τα πεδιά των ανθρωπιστικών επιστημών (προϊστορική τεχνολογία, παλαιοανθρωπολογία, κοινωνική ανθρωπολογία, εθνοαρχαιολογία). Με αυτό τον τρόπο εκπαιδεύονται στη συγγραφή αυτόνομων εργασιών ή/και στις ομαδικές εργασίες, την παραγωγή νέων ερευνητικών ιδεών, την άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής, προάγοντας ταυτόχρονα την κριτική αντίληψη και την επαγωγική σκέψη.

(3) ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Η φυσιογραφική ποικιλομορφία, η βιοποικιλότητα και τα μωσαϊκά περιβάλλοντα του ελλαδικού ηπειρωτικού και νησιωτικού χώρου καθιστούν την περιοχή 'φυσικό εργαστήριο' για την αξιολόγηση ερμηνευτικών μοντέλων σχετικά με το ρόλο της τοπογραφίας και του κλίματος στην προσαρμογή της ανθρώπινης συμπεριφοράς και τις στρατηγικές διαβίωσης των Παλαιολιθικών κυνηγών-(τροφο)συλλεκτών. Το μάθημα παρουσιάζει μια συνθετική θεώρηση της Παλαιολιθικής περιόδου στον ελλαδικό χώρο, εξετάζοντας τις σημαντικότερες θέσεις και εντάσσοντας την αρχαιολογική μαρτυρία μέσα στα γεωμορφολογικά, παλαιοπεριβαλλοντικά, πολιτισμικά και κοινωνικο-οικονομικά συγκείμενα. Τα πρωτογενή αρχαιολογικά δεδομένα συναξιολογούνται στο ευρύτερο πλαίσιο της προβληματικής σχετικά με τις μετακινήσεις πληθυσμών και την πρώιμη κατοίκηση της Ευρώπης στην Κατώτερη Παλαιολιθική, τις πολιτισμικές αλλαγές της Μέσης Παλαιολιθικής μέχρι την εξαφάνιση των Νεάντερταλ, και την εξάπλωση των *Homo sapiens* στην Ανώτερη Παλαιολιθική. Το μάθημα εστιάζει κυρίως στα νέα δεδομένα που έχουν προκύψει από τις ανασκαφικές και εργαστηριακές έρευνες των τελευταίων 20-30 χρόνων, πολλές από τις οποίες συνέβαλαν στην επαναθεώρηση του ρόλου της ελλαδικής χερσονήσου στην ανθρωπογεωγραφία της ευρωπαϊκής ηπείρου κατά την Παλαιολιθική περίοδο. Το μάθημα περιλαμβάνει εκπαιδευτική εκδρομή σε ανοιχτές θέσεις και σπήλαια/βραχοσκεπές της Ηπείρου.

(4) ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ *Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.*	Διαλέξεις, με συζήτηση επιστημονικών άρθρων και σχετικές παρουσιάσεις εργασιών, πρόσωπο με πρόσωπο
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ *Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές*	Αρχεία ειδικά δημιουργημένων για τα μαθήματα προβολών (power point presentations), χρήση των επίσημων ιστότοπων Μουσείων, ανασκαφών και ερευνών. Προβολές βίντεο μέσω του διαδικτύου, χρήση διαδικτυακών βάσεων δεδομένων και ιστότοπων εκπαιδευτικού / ακαδημαϊκού χαρακτήρα. Χρησιμοποιείται το σύστημα ασύγχρονης τηλεκπαίδευσης για τη διάθεση σημειώσεων, εργασιών και επικοινωνίας με τους φοιτητές/φοιτήτριες.
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ *Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας.* *Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ.* *Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης σύμφωνα με τις αρχές του ECTS*	

Δραστηριότητα	***Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου***
Διαλέξεις, συζήτηση και παρουσιάσεις στην τάξη	33 ώρες
Αναζήτηση και συλλογή βιβλιογραφίας στη Βιβλιοθήκη του Π.Ι.	3 ώρες
Επισκέψεις και επιτόπια μαθήματα σε αρχαιολογικούς χώρους	6 ώρες
Επιτόπια μαθήματα σε Μουσειακές συλλογές	6 ώρες
Μελέτη και ανάλυση βιβλιογραφίας	77 ώρες

	Σύνολο Μαθήματος	125 ώρες
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ *Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης* *Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες* *Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.*	Γλώσσα αξιολόγησης: Ελληνικά. Για φοιτητές του προγράμματος ανταλλαγών Erasmus+ κατά περίπτωση εξετάσεις σε Αγγλικά, Γαλλικά, Ιταλικά. Γραπτή εξέταση υποχρεωτική. Ερωτήσεις (υπαγορεύονται 4 ή 5 θέματα και ζητείται ανάπτυξη στα 3 από αυτά) που απαιτούν απαντήσεις δοκιμιακού τύπου, με βάση τη βιβλιογραφία και την ατομική μελέτη. Αξιολογείται το επίπεδο κριτικής αντίληψης, η επιστημονική προσέγγιση του εξεταζόμενου ερωτήματος, η αναλυτική, επαγωγική και συνθετική σκέψη, καθώς και ο βαθμός κατανόησης των ερευνητικών ζητημάτων όπως συζητήθηκαν στο μάθημα και παρουσιάζονται στη σχετική βιβλιογραφία. Σε συνεννόηση με τον διδάσκοντα, οι φοιτητές μπορούν να αναλάβουν γραπτές εργασίες ή/και παρουσιάσεις επιλεγμένων θεμάτων στο μάθημα (*όχι υποχρεωτικές*). Δυνατότητα προφορικής εξέτασης για φοιτητές με δυσκολίες γραφής και κατανόησης. Προφορική εξέταση για τους φοιτητές Erasmus +, με παρουσίαση εργασία τους που άπτεται των ενδιαφερόντων και των γνώσεων που έχουν λάβει στη χώρα σπουδών τους.	

(5) ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

-Προτεινόμενη Βιβλιογραφία:
Η βιβλιογραφία αναρτάται κάτω από τις αντίστοιχες 13 συναντήσεις στην ιστοσελίδα του μαθήματος της πλατφόρμας ecourse.uoi.gr

Βασικά συγγράμματα:
Σάμψων, Α., 2014. Προϊστορική Αρχαιολογία της Μεσογείου. Εκδόσεις Ψυχογιός.
Δημητρίου, Σ., 1993. Η εξέλιξη του ανθρώπου, Τόμος Γ': Παλαιολιθική Εποχή. Εκδόσεις Ιδεολόγιο

-Συναφή επιστημονικά περιοδικά:
Journal of Paleolithic Archaeology, Quaternary International, Journal of Archaeological Sciences, Antiquity, Journal of Human Evolution, Paleoanthropology, Quaternary Science Reviews, Nature, Science, Scientific Reports, PLoS One, Evolutionary Anthropology, Journal of Field Archaeology, Journal of Greek Archaeology, Journal of Mediterranean Archaeology, Αρχαιολογία & Τέχνες.

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

(1) ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	**Φιλοσοφική**		
ΤΜΗΜΑ	**Ιστορίας και Αρχαιολογίας**		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	**Προπτυχιακό**		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΑΠΡ 522	**ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ**	ΣΤ΄, Η΄
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Τεχνολογικά Συστήματα της Εποχής του Λίθου		

ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ *σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων*	**ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ**	**ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ**
	3	5
Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο (δ).	• Προσκεκλημένοι ομιλητές • Πρακτική άσκηση σε συλλογές Μουσείου • Εργαστηριακή άσκηση πειραματικής αρχαιολογίας	

ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ *γενικού υποβάθρου, ειδικού υποβάθρου, ειδίκευσης γενικών γνώσεων, ανάπτυξης δεξιοτήτων*	Μάθημα ειδικού υποβάθρου για τους φοιτητές κατεύθυνσης Αρχαιολογίας (υποχρεωτικό επιλογής στα εξάμηνα σπουδών ΣΤ' και Η').
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	Εισαγωγή στην Προϊστορική Αρχαιολογία (συνιστάται) Η Αρχαιολογία της ανθρώπινης εξέλιξης (συνιστάται)
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Ελληνικά. Για φοιτητές του προγράμματος ανταλλαγών Erasmus+ κατά περίπτωση εξετάσεις σε Αγγλικά, Γαλλικά, Ιταλικά
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	Και σε φοιτητές Erasmus+
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	https://ecourse.uoi.gr/enrol/index.php?id=3830

(2) ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.

Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α

- *Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με το Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης*
- *Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης και το Παράρτημα Β*
- *Περιληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων*

Οι φοιτήτριες/φοιτητές εμβαθύνουν στη γνώση των τεχνολογικών συστημάτων που χρησιμοποιήθηκαν κατά την Εποχή του Λίθου. Εξετάζεται κυρίως η τεχνολογία κατεργασίας εργαλείων αποκρουσμένου λίθου, αλλά και τεχνολογίες οργανικών υλικών (οστό, κέρατο, ξύλο), με έμφαση στα αρχαιολογικά αρχεία της Ευρώπης και της Αφρικής. Οι φοιτήτριες/φοιτητές εξοικειώνονται με τις βασικές έννοιες, τις θεωρητικές προσεγγίσεις και τα μεθοδολογικά εργαλεία της έρευνας σχετικά με την εξέλιξη της τεχνολογίας κατά τη διάρκεια της Εποχής του Λίθου, και αποκτούν βασικές γνώσεις για τις κοινωνικές, οικονομικές και ιδεολογικές διαστάσεις της προϊστορικής τεχνολογίας. Μέσα από τη συζήτηση στις διαλέξεις και τη μελέτη της βιβλιογραφίας, οι φοιτητές εισάγονται στην προβληματική και τις ερμηνευτικές προσεγγίσεις για το διαχρονικό ρόλο των τεχνολογικών συστημάτων στις παραγωγικές διαδικασίες, τις κοινωνικές δομές και την ιδεολογία / κοσμολογία των προϊστορικών κοινοτήτων.

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα;.

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών	*Σχεδιασμός και διαχείριση έργων*
	Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα
	Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον
Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις	*Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας*
Λήψη αποφάσεων	*και ευαισθησίας σε θέματα φύλου*
Αυτόνομη εργασία	*Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής*
Ομαδική εργασία	*Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης*
Εργασία σε διεθνές περιβάλλον	*……*
Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον	*Άλλες…*
Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών	*…….*

Οι φοιτήτριες/φοιτητές μαθαίνουν να συλλέγουν, να αναλύουν και να συνθέτουν επιστημονικά δεδομένα και πληροφορίες μέσα από την κριτική διερεύνηση των πρωτογενών πηγών στη σχετική βιβλιογραφία, καθώς και από τη μελέτη συνθετικών εργασιών. Επίσης, οι φοιτήτριες/φοιτητές εξοικειώνονται με τις διεπιστημονικές προσεγγίσεις θεματικών ενοτήτων στην έρευνα της τεχνολογίας της Εποχής του Λίθου, και μελετούν εργασίες στις οποίες τα πρωτογενή αρχαιολογικά δεδομένα συναξιολογούνται μέσα από τη μεθοδολογική σύγκλιση των επιστημονικών πεδίων της της αρχαιολογίας, της παλαιοανθρωπολογίας, της κοινωνικής ανθρωπολογίας, της εθνογραφίας / εθνοαρχαιολογίας και της πειραματικής αρχαιολογίας. Οι φοιτήτριες/φοιτητές εκπαιδεύονται στη συγγραφή αυτόνομων εργασιών ή/και στις ομαδικές εργασίες, την προφορική παρουσίαση μελετών, την παραγωγή νέων ερευνητικών ιδεών, την άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής, την κριτική αντίληψη και την επαγωγική σκέψη.

(3) ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Το ανθρώπινο είδος χαρακτηρίζεται από την ικανότητα του να αναδημιουργεί και να προσαρμόζει τις συνθήκες της ίδιας του της ύπαρξης και της εξέλιξής του μέσω της χρήσης τεχνουργημάτων και της αλληλεπίδρασης του με τον υλικό κόσμο. Το μάθημα εξετάζει την εξέλιξη της τεχνολογίας από την πρώτη εμφάνιση εργαλείων στην Κατώτερη Παλαιολιθική, έως και τις τεχνολογικές αλλαγές που επέρχονται με την εμφάνιση της παραγωγικής οικονομίας κατά τη νεολιθική περίοδο. Στο μάθημα συζητούνται οι εξής θεματικές ενότητες:
1**)** Εισαγωγή στην τεχνολογία της Εποχής του Λίθου: οι απαρχές της τεχνολογίας και η εμφάνιση της παραγωγής εργαλείων, χρήση εργαλείων από μη-ανθρώπινα πρωτεύοντα ("αρχαιολογία των πρωτευόντων") και από τους πρώτους ανθρωπίδες 2) Τεχνολογικά συστήματα της Κατώτερης Παλαιολιθικής: Oldowan ('Mode I' ή 'core-and-flake' technology) και Αχελαία τεχνολογία ('Mode II' ή 'Acheulean'): ορισμός, διάρκεια, προέλευση, χωροχρονική κατανομή, λειτουργικές ιδιότητες και εξελικτικές επιπτώσεις. 3) Η καθιέρωση των τεχνικών προετοιμασμένου πυρήνα και οι τεχνολογικές καινοτομίες στη Μέση Παλαιολιθική: 1) η τεχνική Quina ως μελέτη περίπτωσης για πιθανές συμβολικές διαστάσεις στην τεχνολογία του λίθου, 2) ο έλεγχος της φωτιάς και η πυροτεχνολογία. 4) Η τεχνολογία στην Ανώτερη Παλαιολιθική: σύνθετη βλητική τεχνολογία και άλλες καινοτομίες. 6) Η τεχνολογία της Νεολιθικής: γεωργία, μόνιμη εγκατάσταση και εξάπλωση των εργαλείων συγκομιδής και επεξεργασίας των σιτηρών. 7) Διδασκαλία και εκμάθηση της τεχνολογίας στις τροφοσυλλεκτικές-θηρευτικές κοινωνίες. 8) Θεωρητικές προσεγγίσεις της τεχνολογίας και της υλικότητας στην αρχαιολογία: πράγματα, αντικείμενα, τεχνουργήματα και τεχνικές. 9) Η τεχνολογία «ιστορικών» («εθνογραφικά γνωστών») κυνηγών-(τροφο)συλλεκτών, η σημασία της για την κατανόηση της τεχνολογίας στην Εποχή του Λίθου και τα ζητήματα γύρω από τη χρήση εθνογραφικών αναλόγων στην αρχαιολογία. 10) Τεχνολογική πολυπλοκότητα, καινοτομία και η έννοια της 'προόδου' στην αρχαιολογική καταγραφή της Εποχής του Λίθου. 11) Οργανική τεχνολογία: τα οστά και το ξύλο ως πρώτες ύλες στην Εποχή του Λίθου.

(4) ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

<table>
<tr><td>ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ
Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.</td><td>Σεμιναριακό μάθημα με συζήτηση επιστημονικών άρθρων και σχετικές παρουσιάσεις εργασιών, πρόσωπο με πρόσωπο</td></tr>
<tr><td>ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ
Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές</td><td>Αρχεία ειδικά δημιουργημένων για τα μαθήματα προβολών (power point presentations), χρήση των επίσημων ιστότοπων Μουσείων, ανασκαφών και ερευνών. Προβολές βίντεο μέσω του διαδικτύου, χρήση διαδικτυακών βάσεων δεδομένων και ιστότοπων εκπαιδευτικού / ακαδημαϊκού χαρακτήρα. Χρησιμοποιείται το σύστημα ασύγχρονης τηλεκπαίδευσης για τη διάθεση σημειώσεων, εργασιών και επικοινωνίας με τους φοιτητές/φοιτήτριες.</td></tr>
<tr><td>ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ
Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας.
Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση,</td><td><table><tr><th>Δραστηριότητα</th><th>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</th></tr><tr><td>Διαλέξεις, συζήτηση και</td><td>36 ώρες</td></tr></table></td></tr>
</table>

Άσκηση Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ. *Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης σύμφωνα με τις αρχές του ECTS*	παρουσιάσεις στην τάξη	
	Αναζήτηση και συλλογή βιβλιογραφίας στη Βιβλιοθήκη του Π.Ι.	3 ώρες
	Επιτόπια μαθήματα σε Μουσειακές συλλογές	3 ώρες
	Μελέτη και ανάλυση βιβλιογραφίας, παρουσιάσεις στο μάθημα	83 ώρες
	Σύνολο Μαθήματος	125 ώρες
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ *Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης* *Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες* *Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.*	Γλώσσα αξιολόγησης: Ελληνικά. Για φοιτητές του προγράμματος ανταλλαγών Erasmus+ κατά περίπτωση εξετάσεις σε Αγγλικά, Γαλλικά, Ιταλικά. Υποχρεωτικές παρουσιάσεις από τους φοιτητές επιλεγμένων θεμάτων στο μάθημα, σε συνεννόηση με τον διδάσκοντα. Γραπτή εργασία (σχετική με την παρουσίαση στο μάθημα) Αξιολογείται το επίπεδο κριτικής αντίληψης, η επιστημονική προσέγγιση του εξεταζόμενου ερωτήματος, η αναλυτική, επαγωγική και συνθετική σκέψη, καθώς και ο βαθμός κατανόησης των ερευνητικών ζητημάτων όπως συζητήθηκαν στο μάθημα και παρουσιάζονται στη σχετική βιβλιογραφία. Δυνατότητα προφορικής εξέτασης για φοιτητές με δυσκολίες γραφής και κατανόησης. Προφορική εξέταση για τους φοιτητές Erasmus +, με παρουσίαση εργασία τους που άπτεται των ενδιαφερόντων και των γνώσεων που έχουν λάβει στη χώρα σπουδών τους.	

(5) ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

-Προτεινόμενη Βιβλιογραφία:
Η βιβλιογραφία αναρτάται κάτω από τα αντίστοιχα μαθήματα στην ιστοσελίδα του μαθήματος της πλατφόρμας ecourse.uoi.gr

Βασικά συγγράμματα:
Hodder, I., 2020. Η εξέλιξη των ανθρώπων και των πραγμάτων. Αθήνα, Εκδόσεις του Εικοστού Πρώτου.
Κωδικός Βιβλίου στον Εύδοξο: 94642857

Γιαλούρη, Ε., 2012. Υλικός πολιτισμός: η ανθρωπολογία στη χώρα των πραγμάτων. Εκδόσεις Αλεξάνδρεια.
Κωδικός Βιβλίου στον Εύδοξο: 22769369

Leroi–Gourhan, A. 2007. Το έργο και η ομιλία του ανθρώπου, Τόμος Α': Τεχνική και Γλώσσα. 1η ανατύπωση, Αθήνα, Μορφωτικό Ίδρυμα Εθνικής Τραπέζης.
Κωδικός Βιβλίου στον Εύδοξο: 44015

Leroi-Gourhan A., 2000. Το Έργο και η Ομιλία του Ανθρώπου, Τόμος Β: Η Μνήμη και οι Ρυθμοί. Αθήνα, Μορφωτικό Ίδρυμα Εθνικής Τραπέζης.
Κωδικός Βιβλίου στον Εύδοξο: 59369624

-Συναφή επιστημονικά περιοδικά:
Nature, Science, Scientific Reports, Journal of Archaeological Method and Theory, Journal of Lithic Studies, Lithic Technology, PLoS One, Journal of Paleolithic Archaeology, Quaternary International, Journal of Archaeological Sciences, Antiquity, Journal of Human Evolution, Paleoanthropology, Evolutionary Anthropology, Αρχαιολογία & Τέχνες.

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

(1) ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	**Φιλοσοφική**			
ΤΜΗΜΑ	**Ιστορίας και Αρχαιολογίας** **Φιλολογίας**			
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	**Προπτυχιακό**			
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	**ΙΑΕ**	**ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ**	**6, 8**	
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	**ΑΡΧΑΙΑ ΗΠΕΙΡΟΣ**			
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ		**ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ**	**ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ**	
		3	5	
Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο (δ).		Παράδοση και συζήτηση στην αίθουσα ή μέσω MSTeams		
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Μάθημα γενικού και εισαγωγικού υποβάθρου.			
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	Όχι			
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Ελληνικά και για φοιτητές του προγράμματος ανταλλαγών Erasmus+ κατά περίπτωση εξετάσεις σε Αγγλικά, Γερμανικά ή Γαλλικά			
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	Και σε φοιτητές Erasmus+			
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	Στην επίσημη ιστοσελίδα e-course του Πανεπιστημίου			

(2) ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα

- *Κατανόηση των διαφορετικών γεωγραφικών και δημογραφικών διαστάσεων ελληνικού χώρου κατά τη διάρκεια μιας διακριτής ιστορικής περιόδου*
- *Αναγνώριση των συνισταμένων που οδηγούν στη συγκρότηση των ισορροπιών μεταξύ των ελληνικών πολιτικών δυνάμεων, τον έλεγχο και τη διαχείριση της εξουσίας σε μια περίοδο που διακρίνεται από αλλαγές*
- *Αξιολόγηση της πολιτισμικής παραμέτρου ως ιστορικής αναλυτικής κατηγορίας*
- *Εξοικείωση με τα ερευνητικά εργαλεία και μεθοδολογία που χρησιμοποιούν οι ιστορικοί της αρχαιότητας*

Γενικές Ικανότητες

1. *Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των*

απαραίτητων τεχνολογιών
2. *Αυτόνομη εργασία*
3. *Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα*
4. *Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής σκέψης.*

(3) ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Το μάθημα αποσκοπεί στην επισκόπηση της ιστορίας της Ηπείρου στην αρχαιότητα, από την αρχαϊκή έως τη ρωμαϊκή περίοδο (8ος αι. π.Χ. – 2ος αι. μ.Χ.). Εξετάζεται η γεωγραφία και η εθνογραφική σύνθεση, οι τρόποι κατοίκησης και οι ευρύτεροι πολιτικοί, κοινωνικοί και οικονομικοί δομές και θεσμοί.

Έμφαση δίνεται σε μεθοδολογικά ζητήματα που αφορούν τον τρόπο με τον οποίο εφαρμόζεται η ιστορική και αρχαιογνωστική έρευνα στον χώρο της Ηπείρου, καθώς και στην ανάλυση αντιπροσωπευτικών γραμματειακών, επιγραφικών και αρχαιολογικών πηγών της περιόδου.
Στο πλαίσιο του μαθήματος οργανώνονται εκπαιδευτική εκδρομή σε σημαντικούς αρχαιολογικούς χώρους και επισκέψεις σε μουσεία.

Επιμέρους ενότητες και μαθήματα:

1. Η γεωγραφία της Ηπείρου.
2. Οι πρώτες εγκαταστάσεις και οι σχέσεις με τον υπόλοιπο ελληνικό κόσμο (8ος – 6ος αι. π.Χ.).
3. Τα έθνη της Ηπείρου.
4. Οι εξελίξεις κατά τον 5ο αι. π.Χ.
5. Η βασιλεία στην Ήπειρο κατά τον 5ο και 4ο αι. π.Χ.
6. Ο ρόλος των μεγάλων ιερών και των λατρειών.
7. Ηπειρώτες, Ιλλυριοί και Μακεδόνες κατά τον 4ο αι. π.Χ.
8. Η βασιλεία του Πύρρου.
9. Η Ήπειρος και ο ελληνιστικός κόσμος.
10. Ηπειρώτες και Ρωμαίοι κατά τον 3ο και 2ο αι. π.Χ.
11. Η Ήπειρος και ο ρωμαϊκός κόσμος κατά τους 1ο αι. π.Χ.-2ο αι. μ.Χ.
12. Κοινωνία και οικονομία.
13. Θρησκεία και πολιτισμός.

(4) ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

<table>
<tr><td>ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ.</td><td>Παράδοση πρόσωπο με πρόσωπο και εξ’ αποστάσεως</td></tr>
<tr><td>ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ</td><td>Χρήση παρουσίασης power point και σχετικού εποπτικού υλικού (χαρτών και σχεδιαγραμμάτων).
Επικοινωνία με τους φοιτητές μέσω τηλεφώνου ή μέσω της πλατφόρμας ασύγχρονης τηλεκπαίδευσης</td></tr>
<tr><td>ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ</td><td>
<table>
<tr><th>Δραστηριότητα</th><th>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</th></tr>
<tr><td>Διαλέξεις, Ανάλυση βιβλιογραφίας και πηγών</td><td>40 ώρες</td></tr>
<tr><td>Αυτόνομη μελέτη</td><td>80 ώρες</td></tr>
<tr><td></td><td></td></tr>
<tr><td>Εκπόνηση μελέτης (προαιρετική)</td><td></td></tr>
<tr><td></td><td></td></tr>
<tr><td>Σύνολο Μαθήματος</td><td>120 ώρες</td></tr>
</table>
</td></tr>
<tr><td>ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ</td><td>Γλώσσα αξιολόγησης: Ελληνικά και για φοιτητές του προγράμματος ανταλλαγών Erasmus+ κατά περίπτωση εξετάσεις σε Αγγλικά, Γερμανικά ή Γαλλικά.
Κατά κανόνα γραπτή, και κατ’εξαίρεση προφορική εξέταση με ερωτήσεις κατανόησης ευρύτερων θεμάτων, καθώς και ιστορικής αξιολόγησης κειμένων και πηγών. Παράλληλη απαίτηση για κρίση, αναλυτική και συνθετική ικανότητα.
Ενισχυτική εργασία, που μπορεί να αποτελέσει έως 20% της τελικής βαθμολογίας.</td></tr>
</table>

(5) ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Εγχειρίδιο για τον Εύδοξο:

Μ. Σακελλαρίου (επιμ.), *Ήπειρος. 4.000 χρόνια ελληνικής ιστορίας και πολιτισμού*, Αθήνα 2023.

Συμπληρωματική βιβλιογραφία:

1. Δάκαρης, Σ., *Οι Γενεαλογικοί Μύθοι των Μολοσσών*, Αθήνα 1964

2. M.-F. Baslez, *Πολιτική Ιστορία του Αρχαίου Κόσμου*, Αθήνα 2014.

3. H. Bengtson, *Ιστορία της Αρχαίας Ελλάδος*, Αθήνα 1998.

4. C. Mossé και A. Schnapp-Gourbeillon, *Επίτομη Ιστορία της Αρχαίας Ελλάδας*, (εκδ. Παπαδήμα), Αθήνα 1998.

5. F. Walbank, *Ο ελληνιστικός κόσμος*, Θεσσαλονίκη 1999.

6. H.-J. Gehrke, *Ιστορία του ελληνιστικού κόσμου*, Αθήνα 2000.
7. P. Lévêque, *Ο ελληνιστικός κόσμος*, Αθήνα 2001.
8. Pomeroy, S., και άλλοι, *Συνοπτική Ιστορία της Αρχαίας Ελλάδας*, Αθήνα 2023

9. G. Shipley, *Ο ελληνικός κόσμος μετά τον Αλέξανδρο*, Αθήνα 2012.

10. M. Austin & P. Vidal-Naquet*, Οικονομία και κοινωνία στην Αρχαία Ελλάδα,* Αθήνα 1988.

11. J. M. Hall, *Αρχαία ελληνική ιστορία. Η αρχαϊκή περίοδος 1200 - 479 π. Χ.*, Θεσσαλονίκη 2013.

12. C. Orrieux και P. Schmitt Pantel, *Αρχαία Ελληνική Ιστορία*, Εκδ. Gutenberg, Αθήνα 2018, σελ. 236-494.

13. F. Lefèvre, *Ιστορία του Αρχαίου Ελληνικού Κόσμου*, Εκδ. Καρδαμίτσα, Αθήνα 2016.

14. Cabanes, P. (εκδ)., *Corpus des inscriptions grecques d'Illyrie méridionale et d'Épire 4. Inscriptions de la Molossie*, Paris 2020.

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

(1) ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	**Φιλοσοφική**		
ΤΜΗΜΑ	**Ιστορίας και Αρχαιολογίας**		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	**Προπτυχιακό**		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	**ΙΑΕ 159**	**ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ**	**6, 8**
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	**ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ ΚΑΙ ΕΘΝΟΓΡΑΦΙΑ ΣΤΗΝ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΑ**		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ		**ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ**	**ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ**
		3	5
		Παράδοση και συζήτηση στην αίθουσα ή μέσω MSTeams	
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Μάθημα ειδίκευσης.		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	Όχι		
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Ελληνικά και για φοιτητές του προγράμματος ανταλλαγών Erasmus+ κατά περίπτωση εξετάσεις σε Αγγλικά, Γερμανικά ή Γαλλικά		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	Και σε φοιτητές Erasmus+		
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	Στην επίσημη ιστοσελίδα e-course του Πανεπιστημίου		

(2) ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα

- *Κατανόηση των ευρύτερων αρχών της γεωγραφικής και εθνογραφικής σκέψης στην Αρχαιότητα.*
- *Αναγνώριση των παραγόντων που οδηγούν στη συγκρότηση της αντίληψης για τον χώρο και τα γεωγραφικά όρια ως βάση για τη δημιουργία μιας κοινής συλλογικής ταυτότητας.*
- *Σημασία των αντιλήψεων για τον χώρο και τη γεωγραφία ως επιχείρημα για την άσκηση στρατιωτικής και οικονομικής πολιτικής.*
- *Εξοικείωση με τα ερευνητικά εργαλεία και μεθοδολογία που χρησιμοποιούν οι ιστορικοί της αρχαιότητας.*

Γενικές Ικανότητες

1. *Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών*
2. *Αυτόνομη εργασία*
3. *Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα*
4. *Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής σκέψης.*

(3) ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Το μάθημα προσεγγίζει το θέμα της γεωγραφίας και της εθνογραφίας σε σχέση με την πολιτική και ιστορική πραγματικότητα. Μελετάται ο τρόπος με τον οποίο γίνεται αντιληπτός ο δημόσιος και ιδιωτικός χώρος και η επικράτεια μιας κρατικής οντότητας. Εξετάζεται η ανάπτυξη του εθνογραφικού λόγου στο πλαίσιο της αρχαίας *πόλεως* και ειδικότερα της δημοκρατικής κατά τον 5ο αι. μέσα από συγκεκριμένα παραδείγματα. Κατόπιν, στον χώρο των ελληνιστικών βασιλείων και τέλος της ρωμαϊκής αυτοκρατορίας.
Επιχειρείται μια διαχρονική ανίχνευση του είδους αυτού που σχετίζεται με την γεωγραφία και τονίζονται οι κοινωνικές και πολιτισμικές διαστάσεις αυτής της εξέλιξης. Επίσης, εξετάζεται ο τρόπος εργαλειοποίησης αυτών των αφηγήσεων κατά τον 19ο και 20 αιώνα σε ένα αποικιοκρατικό και μετα-αποικιοκρατικό λόγο.

1. Πηγές και μέθοδοι
2. Οι πρώτες αναπαραστάσεις του χώρου και η *πόλις*.
3. Δίκτυα κατοίκησης, άμυνας και συναλλαγών.
4. Ομηρική γεωγραφία και Ησίοδος
5. Η εμφάνιση των χαρτών
6. Η χρήση των χαρτών και ο πόλεμος
7. Χώρος, γεωγραφία και εθνογραφία στον Ηρόδοτο.
8. Η Αθήνα και η «αυτοκρατορία» της.
9. Η συστηματοποίηση της γεωγραφικής και εθνογραφικής έρευνας και ο ελληνιστικός κόσμος.
10. Χαρτογραφία και Αστρονομία: Ερατοσθένης
11. Γεωγραφία και ιστορία κατά την πρώϊμη ρωμαϊκή αυτοκρατορία: Στράβων
12. Η ρωμαϊκή αυτοκρατορία και η αναπαράσταση του χώρου: Κλαύδιος Πτολεμαίος και Παυσανίας ο Περιηγητής.
13. Η πρόσληψη του γεωγραφικού και εθνογραφικού λόγου των αρχαίων από τους μεταγενέστερους.

(4) ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ.	Παράδοση πρόσωπο με πρόσωπο και εξ' αποστάσεως	
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ	**Χρήση παρουσίασης power point και σχετικού εποπτικού υλικού (χαρτών και σχεδιαγραμμάτων).** **Επικοινωνία με τους φοιτητές μέσω τηλεφώνου ή μέσω της πλατφόρμας ασύγχρονης τηλεκπαίδευσης**	
ΟΡΓΑΝΩΣΗ	***Δραστηριότητα***	***Φόρτος Εργασίας***

ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ		***Εξαμήνου***
	Διαλέξεις, Ανάλυση βιβλιογραφίας και πηγών	40 ώρες
	Αυτόνομη μελέτη	80 ώρες
	Εκπόνηση μελέτης (προαιρετική)	
	Σύνολο Μαθήματος	**120 ώρες**
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ	Γλώσσα αξιολόγησης: Ελληνικά και για φοιτητές του προγράμματος ανταλλαγών Erasmus+ κατά περίπτωση εξετάσεις σε Αγγλικά, Γερμανικά ή Γαλλικά. Κατά κανόνα γραπτή, και κατ'εξαίρεση προφορική εξέταση με ερωτήσεις κατανόησης ευρύτερων θεμάτων, καθώς και ιστορικής αξιολόγησης κειμένων και πηγών. Παράλληλη απαίτηση για κρίση, αναλυτική και συνθετική ικανότητα. Ενισχυτική εργασία, που μπορεί να αποτελέσει έως 20% της τελικής βαθμολογίας.	

(5) ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Εγχειρίδια για τον Εύδοξο:

1. D. Roller, Αρχαία Γεωγραφία, University Studio Press, Θεσσαλονίκη 2023.
2. Ch. Jacob, Γεωγραφία και Εθνογραφία στην Αρχαία Ελλάδα, Gutenberg, Αθήνα 1997.

Περαιτέρω βιβλιογραφία:

1. Ch. Jacob, Γεωγραφία και Εθνογραφία στην Αρχαία Ελλάδα, Gutenberg, Αθήνα 1997.
2. Στάϊνχάουερ, Γ., Ιστορική Γεωγραφία του Αρχαίου Κόσμου, Παπαδήμας, Αθήνα 2009.
3. Δ. Δρακούλης, Γ. Τσότσος (επιμ.), Ιστορική Γεωγραφία της Ελλάδας και της ανατολικής μεσογείου, Εκδ. Α. Σταμούλης, Θεσσαλονίκη 2013.
4. D. Asheri, A. Corcella, A. Lloyd, Ηροδότου Ιστορίαι. Κείμενο και ερμηνευτικό υπόμνημα. Βιβλία Α-Δ, επιμ. Α. Ρεγκάκος, University Studio Press, Θεσσαλονίκη 2018.
5. Λαγόπουλος, Α., Ο Συμβολισμός του χώρου της Αρχαίας Ελλάδος, Ακαδημία Αθηνών, Αθήνα 2012.

1. ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	**Φιλοσοφική**		
ΤΜΗΜΑ	**Ιστορίας και Αρχαιολογίας**		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	**Προπτυχιακό**		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	**ΙΒΥ 102**	**ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ**	**ΣΤ', Η'**
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	**ΒΥΖΑΝΤΙΝΕΣ ΚΑΙ ΜΕΤΑΒΥΖΑΝΤΙΝΕΣ ΕΠΙΓΡΑΦΕΣ ΤΗΣ ΗΠΕΙΡΟΥ**		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ		**ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ**	**ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ**
		3	5
ΓΝΩΣΤΙΚΟ ΠΕΔΙΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Μάθημα ειδικού υποβάθρου.		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	-		
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Ελληνική		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	Ναι		
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)			

2. ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα
Αντικειμενικός σκοπός του μαθήματος είναι η απόκτηση ικανότητας ανάγνωσης των επιγραφών και χρήσης τους ως πηγών για την ιστορία και την ιστορία της τέχνης.
Γενικές Ικανότητες
Εξοικείωση με την επιστημονική έρευνα και τη συγγραφή επιστημονικών δοκιμίων στον χώρο των βυζαντινών σπουδών.

3. ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Στο πλαίσιο του σεμιναρίου θα εξεταστούν οι επιγραφές ως ομάδα ιστορικών πηγών για την ιστορία της ευρύτερης περιοχή της βυζαντινής Ηπείρου αλλά και των πρώιμων χρόνων της οθωμανικής κατάκτησης. Θα δοθούν υποχρεωτικές σεμιναριακές εργασίες, οι οποίες θα παρουσιαστούν και προφορικά. Εκπαιδευτική εκδρομή.

4. ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ.	Στην τάξη
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ	
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	Εκπαιδευτική εκδρομή.
	Δραστηριότητα / ***Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου***
	Αυτόνομη μελέτη — 65 ώρες
	Προετοιμασία εργασιών — 65 ώρες
	Σύνολο Μαθήματος — **120 ώρες**
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ	Η βαθμολόγηση των συμμετεχόντων θα γίνει αποκλειστικά επί τη βάσει των γραπτών εργασιών που θα παραδώσουν και της παρουσίασης αυτών.

5. ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Η βιβλιογραφία διαμορφώνεται στη διάρκεια του σεμιναρίου

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

(1) ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	**ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗ**		
ΤΜΗΜΑ	**ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ**		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	**ΕΙΔΙΚΟ ΥΠΟΒΑΘΡΟ (ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΙΣΤΟΡΙΑ, ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ)**		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	**ΙΒΥ 213**	**ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ**	**6^{Ο} , 8^{Ο}, ΠΤΥΧΙΟ (ΕΠΙΛΟΓΗΣ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΟ)**
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	**ΠΟΛΕΜΙΚΕΣ ΣΥΓΚΡΟΥΣΕΙΣ ΚΑΙ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΑ ΚΙΝΗΜΑΤΑ ΣΤΟ ΒΥΖΑΝΤΙΟ: ΜΕΣΗ ΚΑΙ ΥΣΤΕΡΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ**		

ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ *σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων*	**ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ**	**ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ**
	3	5
Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο (δ).	Σεμινάριο	

ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ *γενικού υποβάθρου, ειδικού υποβάθρου, ειδίκευσης γενικών γνώσεων, ανάπτυξης δεξιοτήτων*	Ειδικού υποβάθρου, ειδίκευσης, ανάπτυξης δεξιοτήτων
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	Βυζαντινή Ιστορία
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Ελληνική
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	Ναι (στην Ελληνική)
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	

(2) ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.

Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α

- *Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με το Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης*
- *Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης και το Παράρτημα Β*
- *Περιληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων*

Το σεμινάριο αποσκοπεί στην παρουσίαση και ανάλυση της έννοιας και της πρακτικής του πολέμου στο Βυζάντιο.

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος ο φοιτητής / τρια θα είναι σε θέση να:

- Γνωρίζει τις πολεμικές πρακτικές, τις ένοπλες δυνάμεις και την τέχνη του πολέμου στο Βυζάντιο
- Εμβαθύνει στην στρατηγική των Βυζαντινών και να κατανοεί τη χρήση της διπλωματίας
- Αναλύει σημαντικά στρατιωτικά γεγονότα
- Αντιλαμβάνεται την έννοια της «πολεμικής» ιδεολογίας
- Κατανοεί τις κοινωνικές επιπτώσεις του πολέμου
- Επεξεργάζεται ειδικότερα θέματα του πολέμου, όπως π.χ. οχυρώσεις, πολεμική τεχνολογία, κ.ά.

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα;.

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών	*Σχεδιασμός και διαχείριση έργων*
	Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα
	Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον
Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις	*Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου*
Λήψη αποφάσεων	
Αυτόνομη εργασία	*Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής*
Ομαδική εργασία	*Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης*
Εργασία σε διεθνές περιβάλλον	*……*
Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον	*Άλλες…*
Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών	*…….*

- Ανάλυση ιστορικών πηγών
- Ανάπτυξη κριτικής ικανότητας και ιστορικής σκέψης
- Επεξεργασία διεθνούς βιβλιογραφίας
- Επίλυση επιμέρους πολεμικών ζητημάτων, π.χ. τοπογραφία, οχυρώσεις, κ.ά
- Παραγωγή νέων ερευνητικών ιδεών
- Εξοικείωση με τα εργαλεία μεθόδου της στρατιωτικής ιστορίας
- Αντιμετώπιση ερευνητικών προβλημάτων

(3) ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Α. Εισαγωγική παρουσίαση της θεωρίας και της ιδεολογίας του πολέμου στο Βυζάντιο - Ανάπτυξη της «τέχνης» του πολέμου στο Βυζάντιο

Β. Εργασίες - Ανάλυση ειδικότερων θεμάτων, όπως συγκεκριμένες μάχες, πολεμική τεχνολογία, στρατιωτικά εγχειρίδια, εξεγέρσεις, κ.ά – Αντιμετώπιση μεθοδολογικών προβλημάτων

Γ. Παρουσίαση εργασιών

(4) ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ *Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.*	
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ *Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές*	
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ *Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας.* *Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ.* *Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης σύμφωνα με τις αρχές του ECTS*	

Δραστηριότητα	***Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου***
Διαλέξεις	15
Ανάλυση πηγών	25
Μελέτη και ανάλυση βιβλιογραφίας	25
Συγγραφή εργασίας	60
Σύνολο Μαθήματος	**125**

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ *Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης* *Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες* *Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.*	Γλώσσα αξιολόγησης: Ελληνική. Σύνταξη γραπτής εργασίας και παρουσίαση αυτής στην αίθουσα - Δημόσια παρουσίαση της εργασίας

(5) ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Α. ΣΥΓΓΡΑΜΑΤΑ ΓΙΑ ΤΟΝ ΕΥΔΟΞΟ

- Κ. Καραπλή, *Κατευόδωσις στρατού. Η οργάνωση και η ψυχολογική προετοιμασία του βυζαντινού στρατού (610-1081),* Αθήνα 2010.

(ΚΩΔ. ΕΥΔΟΞΟΣ: **24678)**

Β. ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Birkenmeier J., *The development of the Komnenian Army, 1081-1180,* Leiden-Boston-Köln 2002.
- Christides V., «Naval history and naval technology in Medieval times. The need for interdisciplinary studies», *Byzantion* 58 (1988), 309-332.
- Contamine P., *War in the Middle Ages,* Oxford 1986.
- Haldon J., *Warfare, State and Society in the Byzantine world, 565-1204,* London 1999.
- Kaegi W. , *Army, Society and Religion in Byzantium*. London, VR, 1982.
- Ο ίδιος, *Some Thoughts on Byzantine Military Strategy*, Brookline, Mass.: Hellenic College Press, 1983.
- Κόλια-Δερμιτζάκη Α., *Ο Βυζαντινός «ιερός πόλεμος». Η έννοια και η προβολή του θρησκευτικού πολέμου στο Βυζάντιο*, Αθήνα 1991.
- Kolias T.G., *Byzantinische Waffen. Ein Beitrag zur byzantinischen Waffenkunde von den Anfängen bis zur lateinischen Eroberung* [Byzantina Vindobonesia 17], Wien 1988.
- Koutrakou N., "Diplomacy and espionage: their role in byzantine foreign relations, 8th - 10th centuries", στο: J. Haldon (ed.), *Byzantine Warfare*, Aldershot 2007, σσ. 529-548.
- Luttwak E.N., *The Grand Strategy of the Byzantine Empire*, Cambridge-Massachusetts-London 2009.
- Nicolle D.C., *Arms and Armour of the Crusading Era: 1050-1350,* τ. Α΄-Β΄, Ν. Υόρκη 1988.
- Παπασωτηρίου Χ., *Βυζαντινή υψηλή στρατηγική 6ος–11ος αιώνας,* Αθήνα 2000.
- Parry V.J. - Yapp M.E. (εκδ.), *War, technology and society in the Middle East,* London, N. York, Toronto 1975.
- Πατούρα Σ., *Οι αιχμάλωτοι ως παράγοντες επικοινωνίας και πληροφόρησης (4ος – 10ος αι.),* Αθήνα 1994.
- Σαββίδης Α., *Βυζαντινά στασιαστικά και αυτονομιστικά κινήματα στα Δωδεκάνησα και στη Μ. Ασία, 1189-1240 μ.Χ. Συμβολή στη μελέτη της υστεροβυζαντινής προσωπογραφίας και τοπογραφίας την εποχή των Αγγέλων, των Λασκαρίδων της Νίκαιας και των Μεγαλοκομνηνών του Πόντου,* Αθήνα 1987.
- Συγκέλλου Ε., *Ο πόλεμος στον δυτικό ελλαδικό χώρο κατά τον ύστερο Μεσαίωνα (13ος-15ος αι.)* [ΕΙΕ/ ΙΒΕ, Μονογραφίες 8], Αθήνα 2008.

- *Το Εμπόλεμο Βυζάντιο (9ος – 12ος αι.),* επιμ. Κ. Τσικνάκης, Αθήνα 1997.

(1) ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	Φιλοσοφική		
ΤΜΗΜΑ	Ιστορίας και Αρχαιολογίας		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	Προπτυχιακό		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ		**ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ**	Στ΄, Η΄ (ΕΥ)
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Οι βαρβαρικοί λαοί στον Κάτω Δούναβη, 4ος-7ος αι.		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ *σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων*		**ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ**	**ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ**
		3	5
Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο (δ).			
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ *γενικού υποβάθρου, ειδικού υποβάθρου, ειδίκευσης γενικών γνώσεων, ανάπτυξης δεξιοτήτων*	Γενικού υποβάθρου		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	Όχι		
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Ελληνική. Για φοιτητές του προγράμματος ανταλλαγών Erasmus+ κατά περίπτωση εξετάσεις ή γραπτή εργασία στην Αγγλική		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	Ναι (στην Ελληνική)		
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)			

(2) ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.

Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α

- *Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με το Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης*
- *Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης και το Παράρτημα Β*
- *Περιληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων*

Το μάθημα αποσκοπεί στην παρουσίαση των βαρβαρικών λαών στον Κάτω Δούναβη κατά την ύστερη Αρχαιότητα και τον πρώιμο Μεσαίωνα. Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος ο φοιτητής/τρια θα είναι σε θέση να:

- Γνωρίζει τις συνθήκες εγκατάστασης των βαρβαρικών λαών στον Κάτω Δούναβη
- Εμβαθύνει στις εσωτερικές διεργασίες και τις έξωθεν επιδράσεις που σχετίζονται με αυτούς
- Αναλύει τις πληροφορίες σχετικά με πρόσωπα, δομές, και ιδεολογία στους βαρβαρικούς λαούς
- Επεξεργάζεται ειδικότερα θέματα που άπτονται της ιστορίας και του πολιτισμού των βαρβαρικών λαών

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα;.

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών
Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις
Λήψη αποφάσεων
Αυτόνομη εργασία
Ομαδική εργασία
Εργασία σε διεθνές περιβάλλον
Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον
Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών
Σχεδιασμός και διαχείριση έργων
Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα
Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον
Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου
Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής
Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης
……
Άλλες…
……

• Ανάλυση ιστορικών πηγών και αρχαιολογικών τεκμηρίων με ταυτόχρονη αντιμετώπιση των ερευνητικών ζητημάτων

• Ανάπτυξη κριτικής ικανότητας και ιστορικής σκέψης

• Εμβάθυνση των γνώσεων για τους μεσαιωνικούς σλαβικούς λαούς και του περίγυρού τους Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα

(3) ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Στο μάθημα εξετάζεται ο Κάτω Δούναβης κατά την ύστερη Αρχαιότητα και τον πρώιμο Μεσαίωνα σε συνάρτηση με τους βαρβαρικούς λαούς που εγκαταστάθηκαν στον χώρο ή διενεργούσαν επιδρομές στις παραδουνάβιες βυζαντινές επαρχίες. Διευκρινίζοντας αρχικά τις αντιλήψεις του ρωμαϊκού/βυζαντινού κόσμου για τους βαρβαρικούς λαούς, την πολιτική και πολιτισμική έννοια του συνόρου (με τη βόρεια όχθη να προσδιορίζεται ως *barbaricum*) και, ειδικότερα, τη σημασία του Κάτω Δούναβη σε αυτό το πλαίσιο, τίθεται στο επίκεντρο η παρουσία των Γερμανών (Γότθων, Γεπιδών, Ερούλων, Λογγοβάρδων), των πρώιμων Σλάβων (Σκλαβηνών και Αντών) και των λαών της στέπας (Σαρματών, Ούννων, Πρωτοβούλγαρων, Αβάρων) στον ποταμό, ως αποτέλεσμα της μετανάστευσης των λαών. Προσεγγίζονται διεπιστημονικά οι εθνοτικές και πολιτισμικές μεταβολές που επέφεραν οι βαρβαρικές εγκαταστάσεις στον Κάτω Δούναβη, οι συνέπειες των εγκαταστάσεών τους σε κοινωνικό, οικονομικό και δημογραφικό επίπεδο τόσο για τη μεθοριακή ζώνη όσο και νοτιότερα στις βαλκανικές επαρχίες και η, κατά περίπτωση, πολιτική της ένταξής τους στο στρατιωτικό και διοικητικό σύστημα του πρώιμου βυζαντινού κράτους (βάρβαροι υπόσπονδοι/φοιδεράτοι) ή οι προσπάθειες εκχριστιανισμού τους. Ιδιαίτερη σημασία στο μάθημα δίνεται αφενός στα μικτά πολιτισμικά στοιχεία του πρώιμου βυζαντινού και του βαρβαρικού κόσμου στον Κάτω Δούναβη και αφετέρου στις αλληλεπιδράσεις μεταξύ των βαρβαρικών λαών και τα αντίστοιχα δεδομένα που αναδεικνύονται από τη συμβίωσή τους. Το μάθημα

εξετάζεται γραπτά.

(4) ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ *Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.*	Με φυσική παρουσία στην αίθουσα
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ *Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές*	Ναι, όταν απαιτείται
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ *Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας.* *Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ.* *Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης σύμφωνα με τις αρχές του ECTS*	

Δραστηριότητα	***Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου***
Διαδραστική διδασκαλία	60
Παρουσίαση και ανάλυση ιστορικών πηγών	60
Μελέτη και ανάλυση βιβλιογραφίας	5
Σύνολο Μαθήματος	***125***

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ *Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης* *Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες* *Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.*	Γλώσσα αξιολόγησης: Ελληνική Το μάθημα εξετάζεται γραπτά.

(5) ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Σύγγραμμα για τον Εύδοξο: James F. Edward, *Οι βάρβαροι της Ευρώπης*, 200-600 μ.Χ. Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης 2022.

-Προτεινόμενη Βιβλιογραφία*:*

Barford Paul. *Οι πρώιμοι Σλάβοι. Πολιτισμός και κοινωνία στην πρώιμη μεσαιωνική Ανατολική Ευρώπη*, Αθήνα 2023.

Curta, Florin. *The Making of the Slavs: History and Archaeology of the Lower Danube Region, c. 500-700*, Cambridge – New York 2001.

Fiedler, Uwe. *Studien zu Gräberfeldern des 6. bis 9. Jahrhunderts an der unteren Donau* [Universitätsforschungen zur prähistorischen Archäologie 11]. 2 vols. Bonn: Habelt 1992.

Καρδαράς, Γεώργιος. *Εθνογένεση και επέκταση των πρώιμων Σλάβων στον ευρωπαϊκό χώρο (5ος–7ος αι.)*. (e-book, ΙΙΕ/ΕΙΕ, Αθήνα 2020).

Madgearu, Alexandru. ‘‘The Downfall of the Lower Danubian Late Roman Frontier.’’ *Revue Rumaine d’Histoire* 34, no. 3–4 (1997): 315–36.

Pohl, Walter. *The Avars: A Steppe Empire in Europe, 567–822*. Ithaca NY: Cornell University Press, 2018.

Sarantis, Alexander. *Justinian’s Balkan Wars. Campaigning, Diplomacy and Development in Illyricum, Thrace and the Northern World A.D. 527–565* [ARCA Classical and Medieval Texts, Papers and Monographs 53]. Prenton: Cairns, 2016.

Špehar, Perica. ‘‘The Danubian limes between *Lederata* and *Aquae* during the Migration period.’’ In *The Pontic-Danubian Realm in the Period of the Great Migration*. Edited by Vujadin Ivanišević and Michel Kazanski [Monographies 36], 35–56. Paris: CNRS-Centre de Recherche d'Histoire et Civilisation de Byzance, 2012.

-Συναφή επιστημονικά περιοδικά:

1. ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	**Φιλοσοφική**		
ΤΜΗΜΑ	**Ιστορίας και Αρχαιολογίας**		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	**Προπτυχιακό**		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	**ΙΕΠ 464**	**ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ**	**ΣΤ', Η'**
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	**Η ΕΥΡΩΠΗ ΣΤΟ Β' ΠΑΓΚΟΣΜΙΟ ΠΟΛΕΜΟ**		

ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	**ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ**	**ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ**
	3	5

ΓΝΩΣΤΙΚΟ ΠΕΔΙΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Μάθημα ειδικού υποβάθρου
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	-
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Ελληνικά και για φοιτητές του προγράμματος ανταλλαγών Erasmus+ κατά περίπτωση εξετάσεις σε Αγγλικά
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	Ναι
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	

2. ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα
Η εκμάθηση των γεγονότων στη διάρκεια του Β' Παγκοσμίου πολέμου.
Γενικές Ικανότητες
Ο φοιτητής έχει την ικανότητα να αναλύει τα σημερινά πολιτικά και οικονομικά φαινόμενα της Ευρώπης σε συνάφεια με εκείνου του 20ου αιώνα.

3. ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Ως το τέλος του 1941 η Ευρώπη από τα Πυρηναία μέχρι την καρδιά της ευρωπαϊκής Ρωσίας και από το Βόρειο Ακρωτήριο μέχρι την Κρήτη, με εξαίρεση τις ουδέτερες χώρες (Σουηδία, Ελβετία), είχε καταληφθεί από τους Γερμανούς. Στο μάθημα εξετάζουμε την πολιτική της

Γερμανίας στην κατεχόμενη Ευρώπη, πολιτική που παρουσίαζε αξιοσημείωτη ανομοιομορφία, με σημαντικότερη διαφορά εκείνη της συμπεριφοράς των αρχών κατοχής μεταξύ δυτικής και ανατολικής Ευρώπης. Ξεκινούμε εξετάζοντας τα ασαφή σχέδια του Χίτλερ για τη «Νέα Ευρωπαϊκή Τάξη» που διαμορφώνονται σταδιακά από τη δεκαετία του 1930: περιοχές εποικισμού για τους γερμανούς αγρότες, περιοχές τροφοδοσίας της ηπείρου της οποίας τον οικονομικό έλεγχο θα έχει η Γερμανία, ζώνες που τιμητικά εντάσσονταν στο γερμανικό έθνος και προηγμένα κράτη της δυτικής Ευρώπης, που θα μπορούσαν υπό όρους να απολαμβάνουν κάποιας μορφής ανεξαρτησία. Εξετάζουμε τους δρόμους μέσω των οποίων οι Γερμανοί διαπίστωσαν το «εβραϊκό πρόβλημα», τη σταδιακή εξέλιξη της πολιτικής τους προς την «τελική λύση» και την αντίσταση και τη διαμαρτυρία των ανθρώπων που ενεπλάκησαν στην πραγματοποίηση του σχεδίου εξολόθρευσης. Προσπαθούμε να χαρτογραφήσουμε τις μορφές αντίστασης που διαμορφώθηκαν στις κατεχόμενες χώρες: χειρονομίες απείθειας, προσωπικές διαμαρτυρίες, δολιοφθορά, παράνομες οργανώσεις που δρούσαν στον αστικό χώρο, ανταρτοπόλεμος μικρής ή μεγαλύτερης κλίμακας και αντίστοιχα τους γερμανικούς μηχανισμούς καταστολής. Στο πλαίσιο αυτό προσεγγίζουμε τις σχέσεις μεταξύ των Συμμάχων, τα δίκτυα απόδρασης που διαμορφώνονται και τις διαδρομές των ευρωπαϊκών πληθυσμών εντός και εκτός Ευρώπης. Τέλος εξετάζουμε τις επιπτώσεις που είχε η νέα διαίρεση του Ψυχρού Πολέμου στην πρόσληψη των όρων «δωσιλογισμός» και «αντίσταση» στην κατεχομένη Ευρώπη.

4. ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ.	Παράδοση πρόσωπο με πρόσωπο
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ	Χρήση ΤΠΕ στην διδασκαλία
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	

Δραστηριότητα	***Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου***
Αυτόνομη Μελέτη	60 ώρες
Προετοιμασία πηγών	15 ώρες
Αυτόνομη εργασία στην αναγνώριση των πηγών και της βιβλιογραφίας	50 ώρες
Σύνολο Μαθήματος	**125 ώρες**

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ	Γλώσσα αξιολόγησης: Ελληνικά και για φοιτητές του προγράμματος ανταλλαγών Erasmus+ κατά περίπτωση εξετάσεις σε Αγγλικά. Γραπτή εξέταση.

5. ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Η βιβλιογραφία δίνεται στα πλαίσια του μαθήματος

Έντυπο Ε.4.3α- 01 **ΥΠΟΔΕΙΓΜΑ ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ**

1. ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗ		
ΤΜΗΜΑ	ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΟ		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΙΕΠ480	**ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ**	ΣΤ', Η'
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Εικόνα και Ιστορία: από την γένεση της φωτογραφίας στο διαδίκτυο		

ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ *σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων*	**ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ**	**ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ (ECTS)**
Διαλέξεις	3	5
Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο (4).		

ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ *Γενικού Υποβάθρου, Επιστημονικής Περιοχής (Ειδικού Υποβάθρου), Ειδίκευσης ή Κατεύθυνσης, Γενικών Γνώσεων, Ανάπτυξης Δεξιοτήτων*	ΓΕΝΙΚΟΥ ΥΠΟΒΑΘΡΟΥ
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	ελληνικά
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	ΝΑΙ
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	

2. ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος, οι γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.
Συμβουλευτείτε:

- Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6 & 7 σύμφωνα με το Ευρωπαϊκό και το Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων Ανώτατης Εκπαίδευσης
- Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων του Ε.Ο.Π.Π.Ε.Π
- Οδηγό ECTS 2015

Ο στόχος του σεμιναρίου είναι η εξοικείωση των φοιτητών με την ανάλυση της εικόνας και με τη χρήση των οπτικών πηγών ως τεκμήρια της ιστορικής έρευνας.

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος, σε ποια/ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα;

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών	Σχεδιασμός και διαχείριση έργων Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον

Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις Λήψη αποφάσεων Αυτόνομη εργασία Ομαδική εργασία Εργασία σε διεθνές περιβάλλον Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών	Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης …… (Άλλες)
Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών , Αυτόνομη εργασία, Ομαδική Εργασία	

3. ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Καλύπτοντας μια περίοδο από τα τέλη του 19ου αι. ως σήμερα, το σεμινάριο εξετάζει τους τρόπους με τους οποίους η έλευση των νέων τεχνολογιών στην μετάδοση και την αναπαραγωγή μετέβαλλε την σχέση των σύγχρονων κοινωνιών με την εικόνα. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στην σχέση της εικόνας με την προπαγάνδα. Στο σεμινάριο αναλύονται μια σειρά από διαφορετικούς τύπους εικόνων (αφίσες, φωτογραφίες, κινηματογραφικές ταινίες, σχέδια και γελοιογραφίες, λαϊκές εικόνες, τηλεοπτικά προγράμματα κτλπ), οι χρήσεις τους σε πολιτικό, κοινωνικό και οικονομικό επίπεδο και οι τρόποι συγκρότησης των πολιτισμικών αισθητικών προτύπων στις σύγχρονες κοινωνίες.

Ειδικότερα εξετάζονται τα ζητήματα : Η εικόνα στην υπηρεσία της προπαγάνδας: Από τον Μεγάλο Πόλεμο στην Επανάσταση των Μπολσεβίκων. Η εικόνα στην υπηρεσία της προπαγάνδας: η φασιστική Ιταλία και η ναζιστική Γερμανία. Η εικόνα στην υπηρεσία της προπαγάνδας: ο λόγος του «Λευκού ανθρώπου» και η αποικιοκρατία. Το φωτορεπορτάζ. Η εικόνα στην υπηρεσία της προπαγάνδας: ο Β'Παγκόσμιος Πόλεμος. Η ανακάλυψη του Ολοκαυτώματος. Η ανακάλυψη του Αμερικάνικου Ονείρου. Η οπτική κουλτούρα του Ψυχρού Πολέμου. Η μαζική κουλτούρα και η παγκόσμια εικόνα Η εικόνα ως αντι-ιστορία

4. ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ *Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.*	Πρόσωπο με πρόσωπο	
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ *Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές*	Χρήση Τ.Π.Ε.	
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ *Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας.* *Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας/εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ.* *Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα, καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης σύμφωνα με τις αρχές του ECTS*	**Δραστηριότητα**	**Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου**
	Διαλέξεις-Σεμινάρια	39
	Μελέτη -ανάλυση βιβλιογραφίας	70
	Συγγραφή εργασίας	16
	Σύνολο Μαθήματος	125

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ *Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης* *Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες* *Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης (περιγραφή του τι χρειάζεται να κάνει ο φοιτητής για να αποδείξει ότι έχει επιτύχει το συγκεκριμένο μαθησιακό αποτέλεσμα) και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.*	Η αξιολόγηση γίνεται με συγγραφή εργασίας στα ελληνικά, η οποία και θα παρουσιαστεί κατά τη διάρκεια των σεμιναρίων και με την ανάλυση πηγών κατά τις παραδόσεις. Θα αξιολογηθεί η επιστημονική τεκμηρίωση, η επιχειρηματολογία, η ποιότητα του γραπτού λόγου, η σαφήνεια και η συνομιλία του με την διεθνή βιβλιογραφία	

5. ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

-Προτεινόμενη Βιβλιογραφία :

- Ophir Levy-Emmanuel Taieb (επιμ.), Η πολιτική δύναμη των εικόνων, Πεδίο, Αθήνα 2025 (υπό έκδοση)

- Peter Burke, Αυτοψία. Οι χρήσεις των εικόνων ως ιστορικών μαρτυριών, Μεταίχμιο, Αθήνα 2003.

- Γιάννης Σκαρπέλος, Εικόνα και κοινωνία, Τόπος, Αθήνα 2011.

- Roland Barthes, Εικόνα-μουσική-κείμενο, Πλέθρον, Αθήνα 2001.

- Μαρία Κομνηνού-Μυρτώ Ρήγου (επιμ.), Πολιτικές της εικόνας. Μεταξύ εικονολατρίας και εικονομαχίας, Παπαζήσης, Αθήνα 2014.

- Γιώργος Πλειός, Ο λόγος της εικόνας. Ιδεολογία και πολιτική,Παπαζήσης, Αθήνα 2001.

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

(1) ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	**Φιλοσοφική**		
ΤΜΗΜΑ	**Ιστορίας και Αρχαιολογίας**		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	**προπτυχιακό σεμινάριο**		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	**ΙΝΕ 102**	**ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ**	**Στ/Η/Πτυχίο**
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	**Οι Εβραίοι στην οθωμανική αυτοκρατορία και στο ελληνικό έθνος-κράτος**		

ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ *σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων*	**ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ**	**ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ**
	3	5
Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο (δ).		

ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ *γενικού υποβάθρου, ειδικού υποβάθρου, ειδίκευσης γενικών γνώσεων, ανάπτυξης δεξιοτήτων*	Ειδικού υποβάθρου, εξειδίκευσης
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	δεν υπάρχουν προαπαιτούμενα
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	ελληνική
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	Ναι
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	http://ecourse.uoi.gr/course/view.php?id=847 (Φιλοσοφική σχολή/Ιστορίας & Αρχαιολογίας/προπτυχιακά/Οι Εβραίοι στην οθωμανική αυτοκρατορία και στο ελληνικό έθνος-κράτος)

(2)

(2) ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.

Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α

Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με το Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης

Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης και το Παράρτημα Β

Περιληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων

Τα μαθησιακά αποτελέσματα αναμένονται να είναι:

α) η εισαγωγή των φοιτητών στη πολυδιάστατη ιστορία των Εβραίων, β) η κατανόηση όρων όπως «αντισημιτισμός», «ρατσισμός», «Ολοκαύτωμα», γ) η κατανόηση και ερμηνεία ιστορικών φαινομένων, η ισχύς των οποίων είναι ακόμα εξαιρετικά ζωντανή στη συλλογική μνήμη (Ολοκαύτωμα) και δ) η εισαγωγή/εξοικείωση με τη λογική της ιστορικής έρευνας στη σύγχρονη ιστορία (μέσω της χρήσης – γραπτών, προφορικών, οπτικοακουστικών- πηγών και βιβλιογραφίας

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα;.

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών
Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις
Λήψη αποφάσεων
Αυτόνομη εργασία
Ομαδική εργασία
Εργασία σε διεθνές περιβάλλον
Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον
Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών
Σχεδιασμός και διαχείριση έργων
Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα
Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον
Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου
Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής
Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης
……
Άλλες…
…….

1. Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών για ιστορικά θέματα με τη χρήση βιβλιογραφίας, αρχειακών πηγών και των απαραίτητων τεχνολογιών.
2. Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα μέσα από την αναγνώριση της ιστορικότητας των φαινομένων.
3. Αντίληψη των ιστοριογραφικών διαβημάτων μέσα από τη γνώση της συγχρονης ελληνικής ιστοριας του 19ου και του 20ου αι.
4. Ικανότητα διάκρισης των οπτικών προσεγγισης των εξελιξεων στην Ελλάδα και στην οθωμανική αυτοκρατορία μέσω της οικονομικής, κοινωνικής, πολιτικής και πολιτισμικής ιστορίας.
5. Διεύρυνση του γνωσιολογικού πεδίου σε σχέση με τις ιστοριογραφικες θέσεις για τα κοινωνικα/οικονομικα/πολιτικα φαινομενα: ρατσισμός, αντισημιτισμός, ναζισμός, ολοκαύτωμα.
6. Κινητοποίηση/διεύρυνση/ενίσχυση των ικανοτήτων στη διαμορφωση ερωτηματων και προβληματισμων, στην αναζητηση συνδεσεων, συνεχειων και τομων στις ιστορικες εξελιξεις, στην αναλυση, τη συνθεση και τον κριτικό αναστοχασμό των ιστοριογραφικων προσεγγισεων αναφορικά με την παρουσία των Εβραίων στον ελλαδικό και οθωμανικό χώρο.

(3) ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Το μάθημα εξετάζει τη θέση των Εβραίων στην πολυεθνοτική Οθωμανική Αυτοκρατορία και στη νεοελληνική κοινωνία από την Επανάσταση του 1821 μέχρι την επαύριο του Δευτέρου Παγκοσμίου Πολέμου. Παρουσιάζεται η κοινωνική και οικονομική δραστηριότητα, η πολιτισμική ταυτότητα των Εβραίων της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας και της Ελλάδας και θα αναλυθούν κομβικά γεγονότα της ιστορίας των Εβραίων στα δύο κρατικά μορφώματα (όπως οι σφαγές κατά την περίοδο της Επανάστασης, οι Βαλκανικοί Πόλεμοι, η ενσωμάτωση των Εβραίων της Θεσσαλονίκης και των Ιωαννίνων, το Ολοκαύτωμα και η εφαρμογή της τελικής Λύσης στην Ελλάδα, η μεταπολεμική ανασυγκρότηση και η μετανάστευση στο Ισραήλ και τις ΗΠΑ). Ερμηνευτικά, η έμφαση δίδεται στην ανάδειξη της εσωτερικής ποικιλομορφίας που διακρίνει την ιστορική διαδρομή των Εβραίων της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας και της Ελλάδας. Διερευνώνται ειδικότερα οι σχέσεις των εβραϊκών πληθυσμών με την οθωμανική εξουσία και το ελληνικό κράτος και με τις υπόλοιπες εθνο-θρησκευτικές κοινότητες· οι ποικίλες όψεις της συμβίωσης· το μεταβαλλόμενο περιεχόμενο του ελληνικού αντισημιτισμού και οι πολλαπλές εκδοχές της αφομοίωσης· και, τέλος, η θέση του Ολοκαυτώματος στην ελληνική συλλογική μνήμη.

<u>Διάγραμμαπαραδόσεων</u>

1. Εισαγωγή: Οι Εβραίοι στον ελληνικό χώρο: ιστοριογραφικά ζητήματα. Όψεις του αντισημιτισμού.

2. Οι Εβραίοι στον Μεσαίωνα.

3. Οι Εβραίοι στην Οθωμανική Αυτοκρατορία, 15ος-18ος αιώνας.

4. Οι Εβραίοι στην Οθωμανική Αυτοκρατορία, 18ος -19ος αιώνας. Οι Εβραίοι στο νεοελληνικό Διαφωτισμό και στην Ελληνική Επανάσταση.

5. Οι Εβραίοι στην Οθωμανική Αυτοκρατορία και τη Μεσόγειο, 19ος αιώνας.

6. Οι Εβραίοι στην Ελλάδα του 19ου αιώνα. Η εμφάνιση του πολιτικού αντισημιτισμού.

7. Οι Βαλκανικοί Πόλεμοι και η ενσωμάτωση των Εβραίων των Νέων Χωρών.

8. Μειονότητα, αφομοίωση και διαμόρφωση της ελληνοεβραϊκής κουλτούρας.

9. Ο αντισημιτισμός στην Ελλάδα του Μεσοπολέμου. Ο φυλετικός αντισημιτισμός.

10. Το ναζιστικό καθεστώς και η γενοκτονία των Εβραίων της Ευρώπης.

11. Το Ολοκαύτωμα: Η εξόντωση των Εβραίων της Ελλάδας. Η συμμετοχή των Εβραίων στην Αντίσταση.

12. Μετά τον πόλεμο: επιστροφή, ανασυγκρότηση, μετανάστευση. Το Ολοκαύτωμα: μνήμη και μαρτυρία. Πηγές για την ιστορία του Ολοκαυτώματος: οπτικοακουστικές μαρτυρίες, κινηματογραφικές αποτυπώσεις, απομνημονεύματα. Οι μουσειακές αναπαραστάσεις.

13. Οι Έλληνες Εβραίοι σήμερα: μνήμη, τραύμα, νοσταλγία. Όψεις του αντισημιτισμού στη σύγχρονη Ελλάδα.

(4) ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ *Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.*	εβδομαδιαίες συναντήσεις στην αίθουσα διδασκαλίας
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ *Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές*	μέσω της πλατφόρμας του e-course, μέσω e-mail και στο γραφείο της διδάσκουσας κατά τις ώρες επικοινωνίας που έχουν οριστεί.
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ *Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας.* *Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ.* *Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης σύμφωνα με τις αρχές του ECTS*	***Δραστηριότητα Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου*** διαλέξεις της διδάσκουσας με power-point και παρουσιάσεις εργασιών: 14x3=42 h ατομικές εργασίες, βοηθητικές στη βαθμολογία (προετοιμασία 30h και παρουσίαση 48h)=78 h μη καθοδηγούμενη μελέτη για τις εξετάσεις: 80 h ***Σύνολο Μαθήματος: 200 h (δηλαδή 40h ανά ECTS)***

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ *Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης* *Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες* *Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.*	ελληνικά για όλους και αγγλικά/γαλλικά/γερμανικά για τους φοιτητές Erasmus *Γραπτή εξέταση* αποτελούμενη από ερωτήσεις διαβαθμισμένης δυσκολίας που περιλαμβάνουν: α) Κατανόηση και ανάλυση ιστορικής πηγής β) Ορισμούς εννοιών και ιστορικών όρων γ) Ερώτηση ανάλυσης και σύνθεσης. *Προαιρετικές εργασίες.* Οι φοιτητές και οι φοιτήτριες ενθαρρύνονται να αναλάβουν μικρές εργασίες 2.500-3.000 λέξεων. Οι εργασίες βασίζονται στην παρουσίαση και ανάλυση δύο-τριών βασικών κειμένων. Αποβλέπουν στην εξοικείωση των φοιτητών με τους τρόπους ανάγνωσης ενός ιστορικού κειμένου, τη διαπραγμάτευση ενός ιστορικού θέματος και τη συγγραφή μιας ιστορικής ανάλυσης. Η εργασία προσμετράται στην τελική βαθμολογία με έως και 3 βαθμούς, εφόσον η επίδοση στις γραπτές εξετάσεις είναι τουλάχιστον πέντε (5). Κριτήρια αξιολόγησης: i) έλεγχος των θεμάτων που έχουμε επεξεργαστεί στη διάρκεια του εξαμήνου, ικανότητα αντίληψης της χρονικής αλληλουχίας/περιοδολόγησης των ιστορικών ρευμάτων στο χώρο και το χρόνο (50%) ii) ικανότητα ανασύνθεσης και παρουσίασης των πληροφοριών με γλωσσική επάρκεια/ικανότητα κριτικής και συλλογισμού επί αυτών (30%) iii) δομή και οργάνωση των απαντήσεων στις γραπτές εξετάσεις ή/και στις προαιρετικές βοηθητικές εργασίες (20%)

(5)ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Προτεινόμενη ενδεικτική Βιβλιογραφία :

Φραγκίσκη Αμπατζοπούλου, *Το Ολοκαύτωμα στις μαρτυρίες των Ελλήνων Εβραίων*, Θεσσαλονίκη 1993.

Φραγκίσκη Αμπατζοπούλου, *Ο Άλλος εν διωγμώ. Η εικόνα του Εβραίου στη λογοτεχνία. Ζητήματα ιστορίας και μυθοπλασίας*, Αθήνα 1998.

Γ. Αντωνίου, Σ. Δορδανάς, Ν. Ζάικος, Ν. Μαραντζίδης (επιμ.), *Το Ολοκαύτωμα στα Βαλκάνια*, Θεσσαλονίκη 2011

«Ο Άλλος εν λόγω: Εβραίοι στη σύγχρονη ελληνική λογοτεχνία», αφιέρωμα του περιοδικού *Νέα Εστία* 1842 (2011).

Οντέτ Βαρών Βασάρ, *Η ανάδυση μιας δύσκολης μνήμης. Κείμενα για τη γενοκτονία των Εβραίων*, Βιβλιοπωλείο της Εστίας, Αθήνα 2012.

Μαρία Βασιλικού, «Εθνοτικές αντιθέσεις στην Ελλάδα του Μεσοπολέμου. Η περίπτωση του εμπρησμού του Κάμπελ», *Ίστωρ* 7 (1994), σ. 153-174.

Άννα - Μαρία Δρουμπούκη, *Μνημεία της λήθης, Ίχνη του Β΄ παγκοσμίου πολέμου στην Ελλάδα και στην Ευρώπη*, Πόλις, Αθήνα 2014

Γαβριέλλα Ετμεκτσόγλου, «Το Ολοκαύτωμα των Ελλήνων Εβραίων», στο Χρ. Χατζηιωσήφ-Π. Παπαστράτης (επιμ.), *Ιστορία της Ελλάδας του 20ου αιώνα*, τ. Γ1, Αθήνα 2009, σ. 175-196.

Μαρία Ευθυμίου, *Εβραίοι και Χριστιανοί στα τουρκοκρατούμενα νησιά του Αιγαίου: Οι δύσκολες πλευρές μιας γόνιμης συνύπαρξης*, Τροχαλία, Αθήνα 1992.

Εταιρεία Σπουδών Νεοελληνικού Πολιτισμού και Γενικής Παιδείας, *Ο Ελληνικός Εβραϊσμός*, Επιστημονικό Συμπόσιο (3-4 Απριλίου 1998), Αθήνα 1999.

Εταιρεία Μελέτης Ελληνικού Εβραϊσμού, *Οι Εβραίοι στον ελληνικό χώρο. Ζητήματα ιστορίας στη μακρά διάρκεια,* Πρακτικά του Α΄ Συμποσίου Ιστορίας (Θεσσαλονίκη 23-24/11 1991), Αθήνα 1995.

Katherine Fleming, *Ιστορία των Ελλήνων Εβραίων,* Οδυσσέας, Αθήνα 2009.

Saul Friedländer, *Η ναζιστική Γερμανία και οι Εβραίοι*, Αθήνα 2013

Carla Hesse - Thomas W. Laqueur, «Ορατά και αόρατα σώματα: η εξάλειψη του εβραϊκού νεκροταφείου από τη ζωή της σύγχρονης Θεσσαλονίκης», στο Αλεξάνδρα Χαλκιά - Μάρθα Μιχαηλίδου (επιμ.), *Η παραγωγή του κοινωνικού σώματος*, Αθήνα 2005, σ. 31-56.

Σουκρού Ιλιτζάκ, Μαρίνα Αγγελοπούλου, *Έλληνες και Εβραίοι εργάτες στη Θεσσαλονίκη των νεότουρκων Ο εβραϊκός σοσιαλισμός στην οθωμανική Θεσσαλονίκη: Ζητήματα σχετικά με την απεργία των Ελλήνων σερβιτόρων στη Θεσσαλονίκη του 1908*, Ισνάφι, 2004

Κεντρικό Ισραηλιτικό Συμβούλιο Ελλάδος, *Το Ολοκαύτωμα των Ελλήνων Εβραίων. Μνημεία και Μνήμες* (2007)

Κεντρικό Ισραηλιτικό Συμβούλιο Ελλάδος, *Νέοι στη δίνη της Κατοχικής Ελλάδας. Ο διωγμός και το Ολοκαύτωμα των Εβραίων 1943-1944* (2008)

Ian Kershaw, *Ο Χίτλερ, οι Γερμανοί και η Τελική Λύση,* Πατάκης, Αθήνα 2011.

Έρικα Κούνιο Αμαρίλιο - Αλμπέρτο Ναρ (επιμ.), *Προφορικές μαρτυρίες Εβραίων της Θεσσαλονίκης για το Ολοκαύτωμα*, Θεσσαλονίκη 1998

Πρίμο Λέβι, *Εάν αυτό είναι ο άνθρωπος*, Άγρα, Αθήνα 2009.

Ευτυχία Δ. Λιάτα, *Η Κέρκυρα και η Ζάκυνθος στον κυκλώνα του αντισημιτισμού. Η «συκοφαντία για το αίμα» του 1891,* Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών, Αθήνα 2006.

Bea Lewkowicz, «Μετά τον πόλεμο ήμασταν όλοι μαζί: Αναμνήσεις Εβραίων της μεταπολεμικής Θεσσαλονίκης», στο Mark Mazower (επιμ.), *Μετά τον πόλεμο. Η ανασυγκρότηση της οικογένειας, του έθνους και του κράτους στην Ελλάδα, 1943-1960*, Αθήνα 2003.

Γιώργος Μαργαρίτης, *Ανεπιθύμητοι συμπατριώτες. Στοιχεία για την καταστροφή των μειονοτήτων της Ελλάδας,* Βιβλιόραμα, Αθήνα 2005.

Σπύρος Μαρκέτος, «Έθνος χωρίς Εβραίους: απόψεις της ιστοριογραφικής κατασκευής του ελληνισμού», *Σύγχρονα Θέματα*, 52-53 (Ιούλιος-Δεκέμβριος 1994), σ. 52-69.

Μιχαήλ Ναούμ Μάτσας, *Μαρτυρίες μαρτύρων. Ο αφανισμός μιας κοινότητας. Ονομαστικός κατάλογος*, Αθήνα 2009.

Mark Mazower, *Η Αυτοκρατορία του Χίτλερ. Ναζιστική εξουσία στην κατοχική Ευρώπη,* Αλεξάνδρεια, Αθήνα 2009.

Mark Mazower, *Στην Ελλάδα του Χίτλερ. Η εμπειρία της Κατοχής,* Αλεξάνδρεια, Αθήνα 1994.

Mark Mazower, *Θεσσαλονίκη, πόλη των φαντασμάτων. Χριστιανοί, μουσουλμάνοι και εβραίοι 1430-1950,* Αλεξάνδρεια, Αθήνα 2006.
Ρίκα Μπενβενίστε, Οντέτ Βαρών-Βασάρ, *Εβραϊκή ιστορία και μνήμη*, Αθήνα 1998.
Ρίκα Μπενβενίστε, *Εβραίοι Ταξιδιώτες τον Μεσαίωνα*, Νεφέλη, Αθήνα 2000
Ρίκα Μπενβενίστε, «Σκέψεις για τον ελληνικό αντισημιτισμό», *Σύγχρονα Θέματα* 91(2005), σ. 39-42.
Ρίκα Μπενβενίστε, «Η ιστοριογραφία για το Ολοκαύτωμα στην Ελλάδα: Μια επισκόπηση», *Σύγχρονα Θέματα,* 76-77 (2001) σ.104-109.
Ρίκα Μπενβενίστε, *Αυτοί που επέζησαν. Εκτόπιση, Αντίσταση, Επιστροφή. Θεσσαλονικείς Εβραίοι στη δεκαετία του 1940*, Πόλις, Αθήνα 2014
Bernard Pierron, *Εβραίοι και Χριστιανοί στη νεότερη Ελλάδα. Ιστορία των διακοινοτικών σχέσεων από το 1821 ως το 1945*, Πόλις, Αθήνα 2004.
Moishe Postone, *Οι ιστορικοί και το ολοκαύτωμα*, μετάφραση Αχ. Φωτάκης, επιμ. Σάββας Μιχαήλ, Ισνάφι, Γιάννενα 2006

Christoph U. Schminck - Gustavus**,** *Μνήμες κατοχής Ιταλοί και Γερμανοί στα Γιάννενα και η καταστροφή της Εβραϊκής κοινότητας,* Ισνάφι**, 2008**

Pierre-André Taguieff, *Τι είναι αντισημιτισμός*;, Βιβλιοπωλείο της Εστίας, Αθήνα 2011.
Enzo Traverso, *Οι ρίζες της ναζιστικής βίας, Μια ευρωπαϊκή γενεαλογία*, μετάφραση Νίκος Κούρκουλος, Εκδόσεις του Εικοστού Πρώτου, Αθήνα 2013
Ιακώβ Σιμπή & Καρίνα Λάμψα, *Η ζωή απ' την αρχή. Η μετανάστευση των Ελλήνων Εβραίων στην Παλαιστίνη (1945-1948),* Αλεξάνδρεια, Αθήνα 2010.
Κορίνα Λάμψα & Ιακώβ Σιμπή, *Η διάσωση. Η σωπή του κόσμου, η αντίσταση στα γκέτο και τα στρατόπεδα, οι Έλληνες Εβραίοι στα χρόνια της Κατοχής*, Αθήνα 2012
Χάγκεν Φλάισερ, *Οι πόλεμοι της μνήμης. Ο Β΄ Παγκόσμιος Πόλεμος στη δημόσια ιστορία*, Νεφέλη, Αθήνα 2008
Annette Wievorka, *Το Άουσβιτς όπως το εξήγησα στην κόρη μου*, Πόλις, Αθήνα 2013

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

(1) ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	**Φιλοσοφική**		
ΤΜΗΜΑ	**Ιστορίας και Αρχαιολογίας**		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	**Προπτυχιακό**		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	**ΙΝΕ 386**	**ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ**	**Υποχρεωτικό 6ου κσι 8ου εξαμήνου (προσφέρεται και στο ΦΠΨ)**
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	**Δημόσιες Εορτές και Εθνικές Επέτειοι στην Ευρωπαϊκή Νεοτερικότητα**		

ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ *σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων*	**ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ**	**ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ**
	3	5
Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο (δ).	Παράδοση	

ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ *γενικού υποβάθρου, ειδικού υποβάθρου, ειδίκευσης γενικών γνώσεων, ανάπτυξης δεξιοτήτων*	Μάθημα γενικού υποβάθρου με ειδίκευση γενικών γνώσεων στα πεδία της Ιστορίας, της Ανθρωπολογίας και της Κοινωνιολογίας
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	Όχι
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Ελληνικά και για φοιτήτριες/φοιτητές του προγράμματος ανταλλαγών Erasmus+ κατά περίπτωση εξετάσεις σε Αγγλικά, Γαλλικά ή Ιταλικά
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	Και σε φοιτήτριες/φοιτητές Erasmus+
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	

(2) ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.

Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α

- *Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με το Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης*
- *Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης και το Παράρτημα Β*
- *Περιληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων*

Μαθησιακά αποτελέσματα: εξοικείωση των φοιτητριών και των φοιτητών με ένα κατεξοχήν διεπιστημονικό θέμα, όπως οι δημόσιες τελετουργίες, όπου τονίζονται συγκλίσεις και αποκλίσεις μεταξύ «συγγενών» επιστημονικών κλάδων· άλλωστε, η «διεπιστημονικότητα» ενώ αποτελεί, παλαιό, διακηρυγμένο στόχο όλων των ανθρωπιστικών επιστημών, παραμένει, σε πολλά πεδία της ιστορίας, εν πολλοίς, ευσεβής πόθος.

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα;.

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών	*Σχεδιασμός και διαχείριση έργων*
	Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα
	Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον
Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις	*Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας*
Λήψη αποφάσεων	*και ευαισθησίας σε θέματα φύλου*
Αυτόνομη εργασία	*Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής*
Ομαδική εργασία	*Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης*
Εργασία σε διεθνές περιβάλλον	*……*
Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον	*Άλλες…*
Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών	*…….*

Ανάπτυξη κριτικής ικανότητας και ιστορικής σκέψης, ανάπτυξη δυνατότητας χρήσης και ερμηνείας πηγών, αυτόνομη αναζήτηση στα αντικείμενα της Νεότερης και Σύγχρονης Ιστορίας, προσαρμογή και χρήση νέων τεχνολογιών στον χώρο των ιστορικών σπουδών.

Βασικός μας στόχος είναι η εξοικείωση των φοιτητριών/φοιτητών τόσο με θεωρητικές προσεγγίσεις όσο και με εξειδικευμένα παραδείγματα όπου αναλύονται έννοιες όπως «σύμβολα», «τελετουργίες», «επιτέλεση», «πολιτιστικό κεφάλαιο» «δημόσιος χώρος», «ταυτότητες», «συλλογική μνήμη», «τελετουργικά θεάματα».

(3) ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Το ότι οι γιορτές αποτελούν πια, δικαιωματικά, αντικείμενο της ιστορίας, το οφείλουμε στην παρακίνηση της λαογραφίας, της εθνολογίας και της ανθρωπολογίας. Η επαφή με αυτές τις επιστήμες έμαθε στον ιστορικό να ενδιαφέρεται για το όπλο που προσφέρει στην ανθρώπινη ύπαρξη η τελετουργικότητα, ακόμα κι όταν είναι ανώνυμη, ακόμα κι όταν δεν έχει σαφή κανονισμό ή συνειδητή συνοχή. Ταυτοχρόνως, η ψυχανάλυση μας δίδαξε το ενδιαφέρον που μπορεί να έχει το φαινομενικά «ασήμαντο».

Αφετηρία του μαθήματος είναι η ευρεία ερευνητική παραγωγή ανθρωπολογικών και πολιτισμικών προσεγγίσεων γύρω από τις έννοιες και τις πρακτικές της «τελετουργίας», της «επιτέλεσης» και των «συμβόλων» οι οποίες εμπλούτισαν την ιστορική έρευνα των «εθνικών συμβόλων και επετείων» των νέων, δημόσιων «επινοημένων παραδόσεων»· οι τελευταίες, σύμφωνα με τον ιστορικό Eric Hobsbawm, συγκροτήθηκαν στα περισσότερα ευρωπαϊκά κράτη κατά τον 19ο και τις αρχές του 20ου αιώνα. Μέσα από συγκεκριμένα παραδείγματα θεσμοθέτησης δημόσιων τελετών και εθνικών επετείων στην Βρετανία, την Γερμανία, το Βέλγιο, τη Γαλλία, το Ισραήλ, την Ιταλία και την Ελλάδα του 19ου και του 20ου αιώνα, θα μελετηθούν διάφοροι δημόσιοι εορτασμοί ως πεδία συγκρότησης εθνικών ταυτοτήτων, κληρονομιάς, μνήμης, τόπων μνήμης και κοινής ιστορίας.

Σε ένα δεύτερο επίπεδο το μάθημα διερευνά τις τελετουργίες και τη λαϊκή κουλτούρα παλαιότερων εποχών όπως π.χ. τις παραδοσιακές τελετουργικές συμπεριφορές της Γαλλικής και της Αγγλικής μοναρχίας (βλ. το πρωτοποριακό έργο του Marc Bloch, *Les rois thaumaturges*), τις δημόσιες τελετές στην Κέρκυρα κατά τη Βενετική κυριαρχία (βλ. τη μελέτη της Αλίκης Νικηφόρου, *Δημόσιες Τελετές στην Κέρκυρα κατά την περίοδο της Βενετικής Κυριαρχίας, 14ος – 18ος αιώνας*), ή τις γιορτές, τα πανηγύρια και τα καρναβάλια του Μεσαίωνα και της Αναγέννησης (όπως έχουν διερευνηθεί από τον Μιχαήλ Μπαχτίν στο

περίφημο βιβλίο του *Ο Ραμπελαί και ο Κόσμος του. Για τη λαϊκή κουλτούρα του Μεσαίωνα και της Αναγέννησης*).

Συνοπτικό Διάγραμμα Διαλέξεων

1. Έννοιες και όροι: τα «ανοιχτά σύνορα» των προσεγγίσεων
2. Η μελέτη της τελετουργίας μέσα από διαφορετικές προσεγγίσεις (Θρησκευτική ανθρωπολογία – Διαρθρωτική λειτουργικότητα – Πολιτισμικές Σπουδές)
3. Κράτος και Συμβολική Εξουσία: η κοινωνιολογική προσέγγιση του Pierre Bourdieu
4. Τα σύμβολα του Έθνους – Κράτους, 19ος – 20ός αιώνας
5. Η «επινόηση της παράδοσης»: δημόσιες τελετές και εθνικές επέτειοι, 19ος – 20ός αιώνας (παραδείγματα από ευρωπαϊκές χώρες)
6. Το άχρονο παρόν: δυναστικές, εθνικές και θρησκευτικές εορτές στο ελληνικό βασίλειο, 1833-1862
7. Ο Βαυαρός ηγεμόνας, το Έθνος, το Κράτος: δυναστικό πρωτόκολλο και εθνικό θέαμα της Απόλυτης Μοναρχίας, 1833 – 1837
8. «Χαίρε Ελλάς! Ο Κύριος μετά Σου»: οι ετήσιοι εορτασμοί της 25ης Μαρτίου 1821
9. Το δημόσιο προφίλ του Οθώνειου Πανεπιστημίου: οι τελετές
10. Η «παράξενη και περιττή περιέργεια του Marc Bloch»: από την ιστορία στην ιστορική ανθρωπολογία
11. Η κουλτούρα του γέλιου, του πανηγυριού και της πλατείας στο κέντρο των ευρωπαϊκών κοινωνιών του Μεσαίωνα και της Αναγέννησης: Ο Ραμπελαί του Μιχαήλ Μπαχτίν
12. Οι Βενετοί, η Κέρκυρα και οι δημόσιες τελετουργίες
13. Από τη Δύναμη του Ιερού στην Εξουσία του Στερεότυπου (αυτονόητου/φαινομενικά ασήμαντου): σχόλια για τις τελετουργίες της σύγχρονης εποχής

(4) ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ *Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.*	Παράδοση πρόσωπο με πρόσωπο
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ *Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές*	**Έντονη χρήση παρουσίασης power point και σχετικών video**
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ *Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας.* *Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ.* *Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης σύμφωνα με τις αρχές του ECTS*	

Δραστηριότητα	***Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου***
Αυτόνομη μελέτη	110 ώρες
Προετοιμασία πηγών	15 ώρες
Σύνολο Μαθήματος	**125 ώρες**

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ *Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης* *Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες* *Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.*	Γλώσσα αξιολόγησης: Ελληνικά και για φοιτήτριες/φοιτητές του προγράμματος ανταλλαγών Erasmus+ κατά περίπτωση εξετάσεις σε Αγγλικά, Γαλλικά ή Ιταλικά. Γραπτή εξέταση. Ερωτήσεις ανάπτυξης όπου απαιτείται από μεγάλα κεφάλαια να επιλεγούν τα σημαντικότερα. Μικρές ερωτήσεις εξειδικευμένων αλλά σημαντικών θεμάτων της Ιστορίας των Δημόσιων Τελετών και Επετείων με παράλληλη ανάλυση πρωτογενούς υλικού. Σε ειδικές περιπτώσεις (π.χ. εξ αποστάσεως εξετάσεις λόγω πανδημίας) ενδέχεται να δοθεί η δυνατότητα στις φοιτήτριες και στους φοιτητές να συνθέσουν μια μεγάλη εργασία η οποία μπορεί να λειτουργήσει και ως απαλλακτική των εξετάσεων

(5) ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- **Ελληνόγλωσση**

- E. Hobsbawm / T. Ranger (eds), *Η επινόηση της παράδοσης*, Αθήνα: Θεμέλιο, 2004
- P. Bourdieu, *Γλώσσα και Συμβολική Εξουσία*, Αθήνα: Α. Καρδαμίτσας, 1999
- Mona Ozouf, "Η γιορτή τον καιρό της Γαλλικής Επανάστασης", στο: J. Le Goff – Pierre Nora, *Το έργο της Ιστορίας*, μτφρ. Κλαίρη Μιτσοτάκη, Αθήνα: Ράππας, 1988, τ. 3, σσ. 243-244.
- Arnold Van Gennep, *Τελετουργίες Διάβασης. Συστηματική μελέτη των τελετών*, Ηριδανός, Αθήνα 2016
- Αλίκη Νικηφόρου, *Δημόσιες Τελετές στην Κέρκυρα κατά την περίοδο της Βενετικής Κυριαρχίας, 14ος – 18ος αιώνας,* Fagotto Books, Αθήνα 2014
- Ι.Κ.Μαζαράκης-Αινιάν, *Ιστορία της Ελληνικής Σημαίας,* Εθνικό Ιστορικό Μουσείο, Αθήνα 2007
- Ι.Κ.Μαζαράκης-Αινιάν (εισαγωγή-κείμενα), *Σημαίες Ελευθερίας, Συλλογή του Εθνικού Ιστορικού Μουσείου,* Ιστορική και Εθνολογική Εταιρεία της Ελλάδος, Αθήναι 1996
- Χάρης Εξερτζόγλου, «Πολιτικές τελετουργίες στη Νεώτερη Ελλάδα. Η μετακομιδή των οστών του Γρηγορίου Ε' και η πεντηκονταετηρίδα της Ελληνικής Επανάστασης https://ejournals.epublishing.ekt.gr/index.php/mnimon/article/viewFile/8404/8608.pdf
- Χριστίνα Κουλούρη, «Γιορτάζοντας το Έθνος: Εθνικές επέτειοι στην Ελλάδα τον 19ο αιώνα», στο *Αθέατες όψεις της ιστορίας. Κείμενα αφιερωμένα στον Γιάνη Γιανουλόπουλο*, Εκδόσεις Ασίνη, Αθήνα 2012, σ. 181-210
- Γιώργος Μαργαρίτης, «Οι περιπέτειες του ηρωϊκού θανάτου: 1912-1920», http://dx.org/10.12681/mnimon.399

- **Ξενόγλωσση**

- Adonnino, P. (1985), A People's Europe: Reports from the *ad hoc* Committee, *Bulletin of the European Communities*, Supplement 7/85, Luxembourg, OOPEC
- Barnett, C. (2001), Culture, policy, and subsidiarity in the European Union: from symbolic identity to the governmentalisation of culture, *Political Geography*, Vol. 20, 405-426
- Billig, M. (1995), *Banal Nationalism*, SAGE Publications Ltd, London
- Brubaker, R. and F. Cooper (2000), Beyond "Identity", *Theory and Society*, Vol.29 (1), 1-47
- Bruter, M. (2003), Winning Hearts and Minds for Europe: The Impact of News and Symbols on Civic and Cultural European Identity, *Comparative Political Studies*, Vol. 36 (10), 1148-1179
- Bruter, M. (2004), On what citizens mean by feeling 'European': Perceptions of news, symbols and borderless-ness, *Journal of Ethnic and Migration Studies*, Vol. 30 (1), 21-39
- Bruter, M. (2009), Time Bomb? The Dynamic Effect of News and Symbols on the Political Identity of European Citizens, *Comparative Political Studies*, Vol. 42 (12), 1498-1536
- Butz, D.A. (2009), National Symbols as Agents of Psychological and Social Change, *Political Psychology*, Vol. 30 (5), 779-?
- Cerulo, K.A. (1989), Sociopolitical Control and the Structure of National Symbols: An Empirical Analysis of National Anthems, *Social Forces*, Vol. 68 (1), 76-99
- Clark, C. (1997), Forging Identity: Beethoven's "Ode" as European Anthem, *Critical Inquiry*, Vol. 23 (4), 789-807
- Curti Gialdino, C. (2005), I Simboli dell'Unione europea, Bandiera – Inno – Motto – Moneta – Giornata, Roma: Istituto Poligrafico e Zecca dello Stato S.p.A. Translated by the CVCE
- Declaration on European Identity (Copenhagen, 14 December 1973)
- Delanty, G. (1995), *Inventing Europe: Idea, Identity, Reality*, St. Martin's Press, New York
- Delanty, G. (2002), Models of European Identity: Reconciling Universalism and Particularism, *Perspectives on European Politics and Society*, Vol. 3 (3), 345-359
- Delanty, G. and C. Rumford (2005), *Rethinking Europe: Social theory and the implications of Europeanization*, Routledge, Oxon and New York 62

- Fligstein, N. (2009), in Checkel, J.T. and P.J. Katzenstein ed. (2009), *European Identity*, Cambridge University Press, Cambridge
- Foret, F. (2009), Symbolic dimensions of EU legitimization, *Media, Culture & Society*, Vol. 31, 313-324 H6
- Friedman, J. (1992a), Myth, History and Political Identity, *Cultural Anthropology*, Vol.7 (2), 194-210
- Friedman, J. (1992b), The Past in the Future: History and the Politics of Identity, *American Anthropologist*, New Series, Vol. 94 (4), 837-859
- Kaelbe, H., in Checkel, J.T. and P.J. Katzenstein ed. (2009), *European Identity*, Cambridge University Press, Cambridge
- Kohli, M. (2000), The Battlegrounds of European Identity, *European Societies*, Vol. 2 (2), 113-137
- Kolstø, P. (2006), National symbols as signs of unity and division, *Ethnic and Racial Studies*, Vol. 29 (4), 676-701
- Laffan, B. (2001), The European Union polity: a union of regulative, normative and cognitive pillars, *Journal of European Public Policy*, Vol. 8 (5), 709-727
- Manners, I. (2011), Symbolism in European integration, *Comparative European Politics*, Vol. 9 (3), 243-268
- Morgan, P. (1996), in Wintle, M.J. (1996), *Culture and Identity in Europe*, Ashgate Publishing Company
- Radius (1971), Report on a European anthem, Consultative Assembly of the Council of Europe, RO/303 Y71, doc. 2978
- Schatz, R.T. and H. Lavine (2007), Waving the Flag: National Symbolism, Social Identity, and Political Engagement, *Political Psychology*, Vol. 28 (3), 329-355
- Shore, C. (2000), *Building Europe: the Cultural Politics of European Integration*, London, Routledge
- Shore, C. (2004), Whither European Citizenship? Eros and Civilization Revisited, *European Journal of Social Theory*, Vol. 7 (1), 27-44
- Smith, A.D. (1992), National Identity and the Idea of European Unity, *International Affairs*, Vol. 68 (1), 55-76 63
- Spiering, M (1996), in Wintle, M.J. (1996), *Culture and Identity in Europe*, Ashgate Publishing Company
- Stråth, B. (2002), A European Identity: To the Historical Limits of a Concept, *European Journal of Social Theory*, Vol. 5 (4), 387-401
- Verkuyten, M. (1995), Symbols and Social Representation, *Journal for the Theory of*

Social Behaviour, Vol. 25 (3), 263- 284

- Wintle, M.J. (1996), *Culture and Identity in Europe*, Ashgate Publishing Company

Προτεινόμενα εγχειρίδια

Παναγιώτης Κιμουρτζής – Άννα Μανδυλαρά, *Φιλέορτο Βασίλειο. Δημόσιες Τελετές και Εθνικές Επέτειοι κατά την Οθωνική περίοδο*, Gutenberg, Αθήνα 2023.
(ISBN: 978-960-01-2454-5)

E. Hobsbawm / T. Ranger (eds), *Η επινόηση της παράδοσης*, Θεμέλιο, Αθήνα 2004. (ISBN13 9789603103035)

Arnold Van Gennep, *Τελετουργίες Διάβασης. Συστηματική μελέτη των τελετών*, Ηριδανός, Αθήνα 2016. (ISBN13 9789603353560)

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

(1) ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗ		
ΤΜΗΜΑ	ΤΜΗΜΑ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	Προπτυχιακό		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	**ΙΝΕ417**	**ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ**	**ΣΤ', Η', (Επ. Υπ.)**
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΑΠΟ ΤΟ 1909 ΣΤΟ 1940: ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΡΗΞΕΙΣ, ΘΕΣΜΙΚΕΣ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΤΟΜΕΣ From 1909 to 1940: Political Ruptures, Institutional Developments, and Social Transformations		

ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ *σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων*	**ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ**	**ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ**
Διαλέξεις	3	5
Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο (δ).		

ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ *γενικού υποβάθρου, ειδικού υποβάθρου, ειδίκευσης γενικών γνώσεων, ανάπτυξης δεξιοτήτων*	Ειδικού υποβάθρου
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Ελληνικά
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	Ναι
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	

(2) ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.

Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α

- *Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με το Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης*
- *Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης και το Παράρτημα Β*
- *Περιληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων*

Το μάθημα αποσκοπεί στην ενίσχυση του ενδιαφέροντος των φοιτητών για την περίοδο από το Κίνημα στο Γουδί (1909) έως την έναρξη του Ελληνοϊταλικού Πολέμου (1940), προτρέποντάς τους να αναπτύξουν πρωτοβουλία στην ανάπτυξη ερωτημάτων, προτάσεων και προβληματισμών. Εστιάζει την προσοχή του, ιδιαίτερα, στη διερεύνηση των πολιτικών, οικονομικών, θεσμικών και κοινωνικών εξελίξεων της εποχής, μέσω της κριτικής προσέγγισης των ιστορικών πηγών και αρχειακών τεκμηρίων και της εξοικείωσης με τις μεθόδους της ιστορικής έρευνας.

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα;.

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών	*Σχεδιασμός και διαχείριση έργων*
	Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα
	Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον
Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις	*Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου*
Λήψη αποφάσεων	
Αυτόνομη εργασία	*Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής*
Ομαδική εργασία	*Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης*
Εργασία σε διεθνές περιβάλλον	*……*
Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον	*Άλλες…*
Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών	*…….*

Στόχος του μαθήματος είναι η εισαγωγή των φοιτητών στη θεωρητική προσέγγιση των ιστορικών δεδομένων της περιόδου από το Κίνημα στο Γουδί (1909) έως την έναρξη του Ελληνοϊταλικού Πολέμου (1940), με έμφαση στη σύνθετη πολιτική, κοινωνική και θεσμική δυναμική της εποχής. Οι φοιτητές μυούνται στη βασική βιβλιογραφία και εξοικειώνονται με τις μεθοδολογικές προσεγγίσεις της ιστορικής έρευνας, μέσα σε ένα διεπιστημονικό πλαίσιο που συνδυάζει την πολιτική ιστορία με εργαλεία από τις κοινωνικές επιστήμες.

Κατά τη διάρκεια του μαθήματος καλλιεργείται η ικανότητα κριτικής ανάγνωσης και αξιοποίησης ιστορικών πηγών και αρχειακού υλικού, ενώ ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στην ανάπτυξη αυτόνομων ερευνητικών εργασιών. Μέσα από τη συστηματική ανάλυση, επιδιώκεται η διαμόρφωση νέων ερευνητικών ιδεών γύρω από τις πολλαπλές όψεις της εποχής 1909–1940.

(3) ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Το μάθημα αναλύει τις βασικές συνιστώσες της κοινωνικής, οικονομικής και πολιτικής ιστορίας της Ελλάδας κατά την περίοδο από το Κίνημα στο Γουδί (1909) έως την έναρξη του Ελληνοϊταλικού Πολέμου (1940), με έμφαση στη μεσοπολεμική εποχή. Εστιάζει την προσοχή του στη μελέτη των μεταβαλλόμενων και σταθερών δομών της ελληνικής πραγματικότητας, επιδιώκοντας να αναδείξει τη σύνθετη φύση των ιστορικών εξελίξεων.

Στο μάθημα εξετάζονται, κατά θεματικό τρόπο, ζητήματα, τα οποία σχετίζονται με την οργάνωση του κράτους, την λειτουργία των πολιτικών θεσμών καθώς και την διαμορφούμενη εσωτερική και εξωτερική πολιτική. Επιπρόσθετα, θα μας απασχολήσουν θέματα, τα οποία αφορούν τους Βαλκανικούς πολέμους, τον εθνικό διχασμό, την Μικρασιατική Καταστροφή την προσφυγική ή υπερπόντια μετανάστευση, τις σταθερές και τις μεταβολές στην οικονομία όπως και τον αστικό εκσυγχρονισμό.

Στην ίδια κατεύθυνση θα αναλυθούν ζητήματα σχετικά με την εκπαιδευτική μεταρρύθμιση, το εργατικό κίνημα και την αντιμετώπιση κοινωνικών φαινομένων, όπως αυτό της ληστείας. Εξετάζονται επίσης θέματα που αφορούν την πνευματική και πολιτισμική ζωή κατά την εξεταζόμενη περίοδο.

Στο πλαίσιο του μαθήματος, οι φοιτητές καλούνται να αναπτύξουν κριτική σκέψη μέσω της επεξεργασίας ιστορικών πηγών και αρχειακού υλικού. Θα προβληθούν σχετικά ιστορικά ντοκουμέντα από το Ιστορικό Κινηματογραφικό Αρχείο της ΕΡΤ, ενώ προβλέπεται και η πραγματοποίηση εκπαιδευτικών επισκέψεων στα Γενικά Αρχεία του Κράτους, την Εταιρεία Ηπειρωτικών Μελετών και, ενδεχομένως, σε φορείς της Αθήνας, όπως η Βουλή των Ελλήνων, το Εθνικό Ιστορικό Μουσείο και το Μουσείο Μπενάκη.

Συνοπτικό διάγραμμα παραδόσεων:

1. Οι Βαλκανικοί Πόλεμοι (1912–1913). Στρατιωτικές επιχειρήσεις, γεωπολιτικές επιπτώσεις, κοινωνικές ανακατατάξεις.
2. Ο Εθνικός Διχασμός (1915–1917). Πολιτικές συγκρούσεις και διαμόρφωση εσωτερικής πολιτικής.
3. Η Μικρασιατική Εκστρατεία και Καταστροφή (1919–1922). Στρατηγικές επιλογές, συνέπειες, πρόσφυγες και ιστορικές ερμηνείες.
4. Από τις Σέβρες στη Λωζάννη. Οι διεθνείς συνθήκες και η νέα γεωπολιτική πραγματικότητα στα Βαλκάνια
5. Εσωτερικές Πολιτικές Εξελίξεις (1923–1936). Κυβερνήσεις, κόμματα, εγκαθίδρυση Δημοκρατίας, πολιτική αστάθεια.
6. Η Ελληνική Εξωτερική Πολιτική. Διεθνείς σχέσεις, συμμαχίες, ελληνοτουρκικές σχέσεις.
7. Συνταγματικός Φιλελευθερισμός και Πολιτική Οργάνωση. Θεσμοί, πολιτικές ιδεολογίες και μορφές εξουσίας.
8. Κοινωνία, καθημερινότητα, παραβατικότητα και κρατική καταστολή.
9. Η Οικονομία στον Μεσοπόλεμο. Ανασυγκρότηση, κρίσεις, μεταβολές και ανισότητες.
10. Εκπαίδευση, Τέχνη και Πολιτισμός
11. Ο Ελληνισμός της Διασποράς και η Υπερατλαντική Μετανάστευση
12. Η Μεταξική Δικτατορία (1936–1940)
13. Παρουσιάσεις εργασιών

(4) ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

<table>
<tr><td>ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ
Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.</td><td>Παράδοση πρόσωπο με πρόσωπο στην τάξη</td></tr>
<tr><td>ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ
Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές</td><td>Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία (βλέπε Power Point) και προβολή σχετικών φίλμ (ντοκιμαντέρ, ταινίες κ.λπ.) στην Επικοινωνία με τους φοιτητές και από το σύστημα E-Course.</td></tr>
<tr><td>ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ
Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας.
Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ.

Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης σύμφωνα με τις αρχές του ECTS</td><td>
<table>
<tr><th>Δραστηριότητα</th><th>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</th></tr>
<tr><td>Διαλέξεις</td><td>39 ώρες</td></tr>
<tr><td>Παρουσίαση και ανάλυση ιστορικών πηγών</td><td>15 ώρες</td></tr>
<tr><td>Μελέτη</td><td>71 ώρες</td></tr>
<tr><td>Σύνολο Μαθήματος</td><td>125</td></tr>
</table>
</td></tr>
<tr><td>ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ
Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης

Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες

Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.</td><td>Γλώσσα αξιολόγησης: Ελληνικά
-Γραπτές ή προφορικές εξετάσεις-αξιοποίηση/σχολιασμός, εκ μέρους των φοιτητών, ιστορικών πηγών
-Γραπτή εργασία, συμπληρωματική στην αξιολόγηση. Η εργασία προσμετράται στην τελική βαθμολογία με έως και 3 βαθμούς, εφόσον η επίδοση στις γραπτές εξετάσεις είναι τουλάχιστον πέντε (5).</td></tr>
</table>

(5) ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

-Προτεινόμενη Βιβλιογραφία :

- Έφη Αβδελά / Αγγέλικα Ψαρά, Ο φεμινισμός στην Ελλάδα του Μεσοπολέμου, Μία ανθολογία, Αθήνα 1985.
- Βαγγέλης Αγγελής, «Γιατί χαίρεται ο κόσμος και χαμογελάει, πατέρα…», Μαθήματα Εθνικής Αγωγής και νεολαιίστικη προπαγάνδα στα χρόνια της μεταξικής δικτατορίας, Αθήνα 2006.
- Νίκος Αλιβιζάτος, Οι πολιτικοί θεσμοί σε κρίση 1922 - 1974, Όψεις της ελληνικής εμπειρίας, Αθήνα 1995.
- Νικόλαος Α. Αναστασόπουλος, Παραβατικές συμπεριφορές και καταστολή στην Ελλάδα κατά το Μεσοπόλεμο: Το παράδειγμα του νομού Ιωαννίνων, Ιωάννινα 2012.
- Βενιζελισμός και Αστικός Εκσυγχρονισμός (επιμ. Γιώργος Θ. Μαυρογορδάτος - Χρήστος Χατζηιωσήφ), Ηράκλειο 1992.
- Ελευθέριος Βενιζέλος, Κοινωνία - Οικονομία - Πολιτική στην εποχή του (επιμ. Θ. Βερέμης - Γ. Γουλιμής), Αθήνα 1989,

- Θάνος Βερέμης, Οι επεμβάσεις του στρατού στην ελληνική πολιτική 1916 – 1936, Αθήνα 1977.
- Θάνος Βερέμης – Γιάννης Κολιόπουλος, Ελλάς, Η σύγχρονη συνέχεια. Από το 1821 μέχρι σήμερα, Αθήνα 2006.
- Τάσος Βουρνάς, Ιστορία της Νεώτερης και Σύγχρονης Ελλάδας, τόμ. Β΄, Αθήνα 2001.
- Έφη Γαζή, Πατρίς, Θρησκεία, Οικογένεια, Ιστορία ενός συνθήματος (1880 – 1930), Αθήνα 2011.
- Βίκα Δ. Γκιζελή, Κοινωνικοί Μετασχηματισμοί και προέλευση της κοινωνικής κατοικίας στην Ελλάδα (1920 - 1930), Αθήνα 1984.
- Γρηγόριος Δαφνής, Η Ελλάς μεταξύ δύο πολέμων 1923 - 1940, τόμ. Α΄ και Β΄, 1955.
- Η Ελλάδα ’36 - ’40. Από τη Δικτατορία στον Εμφύλιο, Τομές και συνέχειες (επιμ. Χάγκεν Φλάισερ), Αθήνα 2003.
- Ιστορία της Ελλάδας του 20ού αιώνα, Ο Μεσοπόλεμος 1922 - 1940 (επιμ. Χρήστος Χατζηιωσήφ), τόμ. Α΄ και Β΄, Αθήνα 2002.
- Ιστορία του Ελληνικού Έθνους, τόμ. ΙΕ΄.
- Margaret E. Kenna, Η κοινωνική οργάνωση της εξορίας, πολιτικοί κρατούμενοι στον Μεσοπόλεμο, Αθήνα 2004.
- Κώστας Κωστής, Αγροτική οικονομία και Γεωργική Τράπεζα, Όψεις της ελληνικής οικονομίας στο Μεσοπόλεμο (1919 -1928), Αθήνα 1987.
- Αντώνης Λιάκος, Εργασία και πολιτική στην Ελλάδα του Μεσοπολέμου, Το διεθνές γραφείο Εργασίας και η ανάδυση των κοινωνικών θεσμών, Αθήνα 1993.
- Γεώργιος Ν. Μοσχόπουλος, Ιστορία του Νέου Ελληνικού κράτους, πολιτικές προσεγγίσεις, τόμ. Α΄ (1832 - 1940), Αθήνα 1997.
- Νίκος Μουζέλης, Οικονομία και κράτος την εποχή του Βενιζέλου, Μελετήματα γύρω από τον Βενιζέλο και την εποχή του, Αθήνα 1980.
- Mark Mazower, Η Ελλάδα και η οικονομική κρίση του μεσοπολέμου, (μτφ. Σπύρος Μαρκέτος), Αθήνα 2002.
- Αγγελική Πανοπούλου - Κώστας Τσικνάκης, Ελληνικός Νεανικός Τύπος (1936 - 1941), Καταγραφή, Αθήνα 1992.
- Μαρίνα Πετράκη, Ο μύθος του Μεταξά, Δικτατορία και προπαγάνδα στην Ελλάδα, Αθήνα 2006.
- Bernard Pierron, Εβραίοι και χριστιανοί στη νεότερη Ελλάδα, ιστορία των διακοινοτικών σχέσεων από το 1821 ως το 1945, (μτφ. Γιώργος Σαρατσιώτης), Αθήνα 2004.
- Πέτρος Πιζάνιας, Οι φτωχοί των πόλεων, η τεχνογνωσία της επιβίωσης στην Ελλάδα το μεσοπόλεμο, Αθήνα 1993.
- Άλκης Ρήγος, Η Β΄ Ελληνική Δημοκρατία 1924 - 1935, Κοινωνικές διαστάσεις της πολιτικής σκηνής, Αθήνα 1992.
- Άλκης Ρήγος, Τα κρίσιμα χρόνια 1922 – 1935, Αθήνα 1995.
- Θεόδωρος Διον. Σακελλαρόπουλος, Οικονομία, κοινωνία, κράτος στην Ελλάδα του Μεσοπολέμου, Αθήνα 1991.
- Κωνσταντίνος Σβολόπουλος, Η ελληνική εξωτερική πολιτική, 1900 - 1935, Αθήνα 1992.
- Σπύρος Τζόκας, Ο Ελευθέριος Βενιζέλος και το εγχείρημα του αστικού εκσυγχρονισμού 1928 – 1932, η οικοδόμηση του αστικού κράτους, Αθήνα 2002.

- Χάγκεν Φλάισερ (επιμ.), Η Ελλάδα ’36 - 49. Από τη Δικτατορία στον Εμφύλιο. Τομές και συνέχειες, Αθήνα, 2003.
- Ιωάννης Κ. Χασιώτης, Επισκόπηση της ιστορίας της νεοελληνικής διασποράς, Θεσσαλονίκη 1993.
- Ευάνθης Χατζηβασιλείου, Ο Ελληνικός Φιλελευθερισμός στο Σταυροδρόμι: Η «σοσιαλίζουσα» φάση 1934 - 1944, Αθήνα 2003.
- Gunnar Hering, Τα πολιτικά κόμματα στην Ελλάδα, 1821 - 1936 (μτφ. Θόδωρος Παρασκευόπουλος), τόμ. Β΄, Αθήνα 2004.
- Χρήστος Χατζηιωσήφ, Η γηραιά σελήνη, η βιομηχανία στην ελληνική οικονομία, 1830 - 1940, Αθήνα 1993.
- Μιχάλης Ψαλιδόπουλος, Η κρίση του 1929 και οι Έλληνες οικονομολόγοι. Συμβολή στην ιστορία της οικονομικής σκέψης στην Ελλάδα του μεσοπολέμου, Αθήνα 1989.
- Σπύρος Τζόκας, Ο Ελευθέριος Βενιζέλος και το εγχείρημα του αστικού εκσυγχρονισμού, Αθήνα 1999.
- Ελευθέριος Βενιζέλος, η διαμόρφωση της πολιτικής σκέψης του, ιδεολογικές αφετηρίες και επιρροές, Ίδρυμα της Βουλής, Αθήνα 2014.
- Νικόλαος Τσίρος, Η νομοθεσία του Ελευθερίου Βενιζέλου κατά την περίοδο 1911 – 1920 στα πλαίσια της μεταρρυθμιστικής του πολιτικής και στα κοινωνικοπολιτικά δεδομένα της εποχής, Αθήνα 2013.
- Μιχάλης Ρηγίνος, Παραγωγικές δομές και εργατικά ημερομίσθια στην Ελλάδα, 1909 - 1936, Βιομηχανία - Βιοτεχνία, Αθήνα 1987.
- Ξενοφών Ε. Ζολώτας, Η Ελλάς εις το στάδιον της εκβιομηχανίσεως, Αθήνα 1926, και ο ίδιος, Κατευθύνσεις της οικονομικής μας πολιτικής, Αθήνα 1936.
- Μαργαρίτα Δρίτσα, Βιομηχανία και Τράπεζες στην Ελλάδα του μεσοπολέμου, Αθήνα 1990.
- Θάνος Βερέμης (επίμ.), Ο Μεταξάς και η εποχή του, Αθήνα 2009.
- Σπύρος Μαρκέτος, Πώς φίλησα τον Μουσολίνι! Τα πρώτα βήματα του ελληνικού φασισμού, τόμ. Ι, Αθήνα 2006.
- Η Ελλάδα στο Μεσοπόλεμο, μετασχηματισμοί και διακυβεύματα, (επιμ. Έφη Αβδελά, Ραϋμόνδος Αλβανός, Δημήτρης Κουσουρής, Μενέλαος Χαραλαμπίδης), Αθήνα 2017.

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

(1) ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	Φιλοσοφική		
ΤΜΗΜΑ	Ιστορίας και Αρχαιολογίας		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	Προπτυχιακό		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	**ΙΟΘ102**	**ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ**	Στ΄, Η΄
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Οθωμανική Γλώσσα και Παλαιογραφία ΙΙ		

ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ *σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων*	**ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ**	**ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ**
	3	5
Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο (δ).		

ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ *γενικού υποβάθρου, ειδικού υποβάθρου, ειδίκευσης γενικών γνώσεων, ανάπτυξης δεξιοτήτων*	Ειδικού υπόβαθρου
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	Οθωμανική Γλώσσα και Παλαιογραφία Ι
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Ελληνική· για φοιτητές του προγράμματος Erasmus+ κατά περίπτωση εξετάσεις στην Αγγλική
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	Ναι
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	

(2) ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.

Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α

- *Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με το Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης*
- *Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης και το Παράρτημα Β*
- *Περιληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων*

Βασικός εκπαιδευτικός–μαθησιακός στόχος του μαθήματος είναι η περεταίρω εντρύφηση –σε συνέχεια του μαθήματος «Οθωμανική Γλώσσα και Παλαιογραφία Ι»– των φοιτητών στην ιστορική περίοδο της Κλασικής Οθωμανικής Τουρκικής (ΚΟΤ) (16ος – μέσα 19ου αι), στα διάφορα είδη γραφών που απαντούν στα οθωμανικά χειρόγραφα και στην τουρκική, αραβική και περσική μορφολογία και σύνταξη. Οι φοιτητές καλούνται να διαβάζουν, να μεταγράφουν και να μεταφράζουν μικρά έντυπα (*maṭbūʿ*) αλλά και χειρόγραφα (*el yazması*) κείμενα της ΚΟΤ με τη χρήση λεξικών. Στο μάθημα παρουσιάζονται και αυθεντικά οθωμανικά χειρόγραφα, ούτως ώστε οι φοιτητές να εξοικειωθούν με την πραγματική παραγωγή της Αυτοκρατορικής Γραμματείας.

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα;.

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών	*Σχεδιασμός και διαχείριση έργων*
	Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα
	Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον
Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις	*Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου*
Λήψη αποφάσεων	
Αυτόνομη εργασία	*Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής*
Ομαδική εργασία	*Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης*
Εργασία σε διεθνές περιβάλλον	*……*
Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον	*Άλλες…*
Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών	*…….*

Αυτόνομη και ομαδική εργασία
Απόκτηση βιωματικής εμπειρίας με το αντικείμενο της μελέτης
Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

(3) ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Σε συνέχεια του μαθήματος «Οθωμανική Γλώσσα και Παλαιογραφία Ι», διδάσκονται ανά γλώσσα τα ακόλουθα μορφολογικά και συντακτικά φαινόμενα:
(α) Τουρκική: οι απλοί και οι σύνθετοι χρόνοι και οι εγκλίσεις των ρημάτων (πίνακες σχηματισμού, χρήση, παραδείγματα) με τους αρχαϊσμούς της Παλαιοτουρκικής της Μ. Ασίας (*Eski Anadolu Türkçesi*) που επιβιώνουν στην Κλασική Οθωμανική Τουρκική (ΚΟΤ), τα αριθμητικά, τα ονοματικά σύνολα–γενική κτητική (*ad/isim tamlaması*, *sıfat tamlaması*).
(β) Αραβική: η κλίση ομαλών ουσιαστικών, ο σχηματισμός δυϊκού (*müṣennā*), ομαλού πληθυντικού αριθμού, τα αριθμητικά, τα ονοματικά σύνολα–γενική κτητική (*et-terkībü'l-iżāfī*, *et-terkībü't-tavṣīfī*), οι ενεργητικές και οι παθητικές μετοχές των ρημάτων (*ism-i fāʿil*, *ism-i mefʿūl*).
(γ) Περσική: οι παραγωγικές καταλήξεις με συχνή εμφάνιση στην ΚΟΤ, τα αριθμητικά, τα ονοματικά σύνολα–γενική κτητική (*terkīb-i iżāfī*, *terkīb-i tavṣīfī*).
Ως προς τα εξεταζόμενα κείμενα, σε πρώτη φάση, συνεχίζονται τα έντυπα κείμενα διδακτικού εγχειριδίου που καθένα στοχεύει στην εμπέδωση του εκάστοτε μορφολογικού και συντακτικού φαινομένου. Σε δεύτερη φάση, διδάσκεται ένα αυθεντικό έντυπο κείμενο που αναφέρεται στην ιστορία και γεωγραφία του Βασιλείου της Ελλάδος. Σε τρίτη φάση, και ύστερα από την παρουσίαση (Power Point) των διαφόρων ειδών γραφών που χρησιμοποιούνται στα οθωμανικά έγγραφα, εξετάζεται το πρώτο χειρόγραφο, σε γραφή *nesiḫ*, η οποία θεωρείται εύληπτη, καθώς προσιδιάζει σε αυτήν των εντύπων. Παράλληλα, δίνονται οδηγίες για την ετοιμασία της φιλολογικής υπομνηματισμένης έκδοσής του, πράγμα το οποίο ζητείται, μαζί με τη μετάφραση στην Ελληνική, ύστερα από την ολοκλήρωση της μελέτης του. Στα τελευταία μαθήματα εξετάζεται οθωμανικό τραπεζογραμμάτιο, όπου απαντούν τέσσερις γραφές: *şülüş*, *dīvānī*, *celī dīvānī* και *riḳʿa*, ώστε οι φοιτητές να αποκτήσουν γενική εποπτεία των διαφορετικών γραφών σε ένα έγγραφο.

(4) ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ *Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.*	Πρόσωπο με πρόσωπο
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ *Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές*	Προβολή διαφανειών Power Point
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ *Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας.* *Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ.* *Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης σύμφωνα με τις αρχές του ECTS*	

Δραστηριότητα	***Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου***
13 τρίωρες διαλέξεις	39
Ασκήσεις (ανάγνωσης και γραπτές)	26
Αυτόνομη μελέτη	60
Σύνολο Μαθήματος	***125***

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ *Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης* *Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες* *Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.*	Ελληνική (ή Αγγλική για τους φοιτητές Erasmus+). Το μάθημα αξιολογείται συνδυαστικά: (α) με γραπτές ασκήσεις κατά τη διάρκεια του εξαμήνου με συντελεστή 20%, (β) με τελική γραπτή εξέταση με συντελεστή βαθμολογίας 80% (40% ασκήσεις πρόσληψης γραπτού λόγου, λεξιλογίου και 60% ασκήσεις μορφολογίας και σύνταξης).

(5) ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Korkut M. Buğday, *The Routledge introduction to literary Ottoman*, Jerold C. Frakes (μτφρ.) (Λονδίνο: Routledge, 2009) ISBN 978-041-5494-38-0

Mehmet Eminoğlu, *Osmanlı Vesikalarını Okumaya Giriş* (Άγκυρα: Türkiye Diyanet Vakfı, 1996[3]) ISBN 978-975-3890-76-2

Muhammed Ali Ensârî, *Osmanlıca İmlâ Müfredâtı* (Κωνσταντινούπολη: Hayrât, 2010) ISBN 978-975-9023-21-8

Faruk K. Timurtaş, *Tarihî Türkiye Türkçesi Araştırmaları. III Osmanlı Türkçesi Grameri. Eski Yazı ve İmlâ, Arapça, Farsça, Eski Anadolu Türkçesi*, (Κωνσταντινούπολη: Alfa, 2013[14]) ISBN 978-975-736-871-7

Ἰωάννης Χλωρός, *Μέθοδος πρὸς ἐκμάθησιν τῆς ὀθωμανικῆς γλώσσης* (Κωνσταντινούπολις: Πατριαρχικὸν Τυπογραφεῖον, 1900).

Recep Karacakaya, İsmail Yücedağ, *Osmanlı Arşiv Vesikaları* (Κωνσταντινούπολη: İdeal Kültür ve Yayıncılık, 2017[5]) ISBN 978-605-5729-36-3

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

(1) ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	Φιλοσοφική		
ΤΜΗΜΑ	Ιστορίας και Αρχαιολογίας		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	Προπτυχιακό		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	**ΙΟΘ103**	**ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ**	Στ΄, Η΄
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Πηγές Οθωμανικής Ιστορίας		

ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ *σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων*	**ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ**	**ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ**
	3	5
Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο (δ).		

ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ *γενικού υποβάθρου, ειδικού υποβάθρου, ειδίκευσης γενικών γνώσεων, ανάπτυξης δεξιοτήτων*	Ειδικού υποβάθρου
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	Εισαγωγή στην Οθωμανική Ιστορία του ελλαδικού χώρου
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Ελληνική· για φοιτητές του προγράμματος Erasmus+ κατά περίπτωση εξετάσεις στην Αγγλική
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	Ναι
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	

(2) ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.

Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α

- *Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με το Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης*
- *Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης και το Παράρτημα Β*
- *Περιληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων*

Βασικός εκπαιδευτικός–μαθησιακός στόχος του μαθήματος είναι η γνωριμία των φοιτητών με τις ποικίλες πηγές της Οθωμανικής Ιστορίας και τη μεθοδολογία που εφαρμόζεται κατά την προσέγγισή τους. Κάθε μάθημα επικεντρώνεται σε ένα είδος πηγής ή εγγράφου της Οθωμανικής Γραμματείας και εξετάζεται η διαδικασία σύνταξης, το περιεχόμενο, τα μέρη και η οργάνωση, οι εμπεριεχόμενες ιστορικές πληροφορίες και, τέλος, οι αρχειακές συλλογές όπου φυλάσσεται σήμερα. Οι φοιτητές έχουν την ευκαιρία να διαβάσουν και να σχολιάσουν ιστορικά στην αίθουσα μεταφράσεις οθωμανικών εγγράφων ενδεικτικών κάθε εξεταζόμενου είδους, ώστε να αποκτήσουν την ανάλογη εξοικείωση. Παράλληλα, παρουσιάζεται η σχετική βιβλιογραφία (βασική και εμβάθυνσης) καθώς και εποπτικό υλικό (βιβλία, άρθρα, χάρτες, νομίσματα, επιγραφές, αυθεντικά χειρόγραφα, ζωντανή μουσική).

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα;.

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών	*Σχεδιασμός και διαχείριση έργων*
	Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα
	Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον
Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις	*Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου*
Λήψη αποφάσεων	
Αυτόνομη εργασία	*Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής*
Ομαδική εργασία	*Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης*
Εργασία σε διεθνές περιβάλλον	*……*
Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον	*Άλλες…*
Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών	*…….*

Ανάπτυξη κριτικής ιστορικής σκέψης
Σχολιασμός, ανάλυση και κατανόηση πρωτογενών πηγών
Απόκτηση βιωματικής εμπειρίας με το αντικείμενο της μελέτης
Ομαδική εργασία
Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον (Ιστορία, Παλαιογραφία, Αρχαιολογία, Μουσικολογία)
Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών
Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα
Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

(3) ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Εξετάζονται οι ακόλουθοι τομείς:
(α) Πηγές: τι είναι ιστορική πηγή, ποια τα είδη της. Συλλογές οθωμανικών αρχειακών πηγών: α) διάδοχα κράτη της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας, β) κράτη εκτός της οθωμανικής επικράτειας, γ) Ελλάδα.
(β) Φορολογικά κατάστιχα (*tapu tahrir defterleri*): μέθοδος απογραφών, σύνταξη και οργάνωση κατάστιχων, εμπεριεχόμενα στοιχεία και πληροφορίες. Η ιστοριογραφία και οι σχολές της καταστιχολογίας.
(γ) Ιεροδικαστικοί κώδικες (*şeriyye sicilleri*): ιστορική αναδρομή (Ισλαμική Γραμματεία, Μαμελούκοι, Φατιμίδες), περιεχόμενο, σύνταξη και οργάνωση κωδίκων. Δικαστική εξουσία, τάξη των νομομαθών/νομιδιδασκάλων (*ulema*). Ιστοριογραφία της μελέτης των κωδίκων.
(δ) Σουλτανικά διατάγματα (*ferman*): περιεχόμενο, όροι, μέρη, σύνταξη και αποστολή διαταγμάτων. Σουλτανικά μονογράμματα (*tuğra*), η μορφολογία και η σημασία τους ως στοιχείου χρονολόγησης.
(ε) Σουλτανικά διπλώματα (*berat*): είδη, περιεχόμενο, μέρη, σύνταξη και αποστολή διπλωμάτων. Διαφορές φιρμανίων–βερατίων. Μητροπολιτικά (και πατριαρχικά) ενθρονιστήρια βεράτια.
(στ) Ιερονομικές ρήτρες/γνωμοδοτήσεις (*fetva*): θέση και λειτούργημα του μουφτή και του σεϊχουλισλάμη. Νομικές σχολές στο Ισλάμ. Ο Ebu's-suud Efendi και η διαδικασία κωδικοποίησης των νόμων. Μέρη, διαδικασία έκδοσης και ισχύς του φετβά.
(ζ) Περιηγητισμός: Ευρωπαίοι περιηγητές (διπλωμάτες, προσκυνητές, αιχμάλωτοι, έμποροι, ιεραπόστολοι) στην Οθωμανική Αυτοκρατορία: κίνητρα, δρομολόγια, γλωσσικό ύφος, ιστορικές πληροφορίες από την περιηγητική λογοτεχνία. Διαφορές Ευρωπαίων και Οθωμανών περιηγητών, προκαταλήψεις. Το οδοιπορικό (*Seyahatname*) του Εβλιγιά Τσελεμπί. Οδοιπορικά κατάκτησης (*fetihname*): περιεχόμενο, μέρη, σύνταξη.
(η) Απτικές πηγές, Επιγραφική: τα είδη των οθωμανικών επιγραφών: μνημειακές, κτιτορικές, επιτύμβιες, ευχετικές, ακιδογραφήματα–τοιχογραφήματα (*graffiti*). Είδη υλικών και γραφών. Η εξέλιξη του περιεχομένου των επιτύμβιων επιγραφών. Συντάγματα (*corpora*) οθωμανικών επιγραφών στην Ελλάδα. Μέθοδος κριτικής υπομνηματισμένης έκδοσης οθωμανικών επιγραφών. Εκπαιδευτική επίσκεψη στον περιβάλλοντα χώρο του τεμένους Ασλάν Πασά και ξενάγηση στο οθωμανικό ενεπίγραφο υλικό που εκτίθεται εκεί.
(θ) Έντυπος τύπος, εφημερίδες και περιοδικά: η εκδοτική δραστηριότητα στον τύπο. Η διάδοση της είδησης στην Αυτοκρατορία. Δυτικοευρωπαϊκές επιρροές μέσω των περιοδικών (π.χ. γυναικεία μόδα). Παρουσίαση οθωμανικών εφημερίδων και περιοδικών ποικίλης ύλης.
(ι) Ακουστικές πηγές: σχέσεις βυζαντινής και οθωμανικής παλατινής μουσικής (*Türk Sanat Müziği*). Ακρόαση οθωμανικής μουσικής.
Εκπαιδευτική επίσκεψη και ξενάγηση σε οθωμανικό αρχείο. Εκ του σύνεγγυς εξέταση αυθεντικών οθωμανικών χειρογράφων.

(4) ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ *Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.*	Πρόσωπο με πρόσωπο
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ *Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές*	Προβολή διαφανειών Power Point
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ *Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας.* *Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ.* *Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης σύμφωνα*	

Δραστηριότητα	***Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου***
11 τρίωρες διαλέξεις	33
2 τρίωρες εκπαιδευτικές επισκέψεις	6
Μελέτη και ανάλυση πηγών	13
Αυτόνομη μελέτη	73

με τις αρχές του ECTS		
	Σύνολο Μαθήματος	***125***
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ *Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης* *Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες* *Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.*	Ελληνική (ή Αγγλική για τους φοιτητές Erasmus+). Γραπτές εξετάσεις με ερωτήσεις ανάπτυξης και σχολιασμού πηγών. Οι φοιτητές Erasmus+ έχουν τη δυνατότητα να υποβάλουν απαλλακτική εργασία στην Αγγλική.	

(5) ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Suraiya Faroqhi, *Προσεγγίζοντας την Οθωμανική Ιστορία. Εισαγωγή στις πηγές*, Κώστας Ε. Καμπουρίδης (μτφρ.) (Θεσσαλονίκη: University Studio Press, 2006) ISBN 978-960-12-1518-1

Παύλος Χιδίρογλου, *Συμβολή στην ελληνική τουρκολογία*, τόμ. 1 (Αθήνα: Ηρόδοτος, 1990) ISBN 978-960-72-9017-5

Παύλος Χιδίρογλου, *Συμβολή στην ελληνική τουρκολογία*, τόμ. 4 (Θεσσαλονίκη: Βάνιας, 2000) ISBN 978-960-28-8069-2

Mübahat Kütükoğlu, *Osmanlı Belgelerinin Dili (Diplomatik)*, Kubbealtı Neşriyâtı 35 (Κωνσταντινούπολη: Kubbealtı Akademisi Kültür ve San'at Vakfı, 1998) ISBN 975-7663-18-2

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

(1) ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	Φιλοσοφική		
ΤΜΗΜΑ	Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	Προπτυχιακό		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	INT 836	**ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ**	Εαρινό Στ΄/Η΄
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Ιστορία της Ευρωπαϊκής Τέχνης: Αναγέννηση, Μανιερισμός, Μπαρόκ		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ *σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων*		ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	**ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ**
		3	3
Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο (δ).			
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ *γενικού υποβάθρου, ειδικού υποβάθρου, ειδίκευσης γενικών γνώσεων, ανάπτυξης δεξιοτήτων*	Γενικού υποβάθρου		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	Όχι		
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Ελληνική. Για τους φοιτητές Erasmus υπάρχει πρόβλεψη παροχής ξενόγλωσσης βιβλιογραφίας, κυρίως αγγλικής και θα εξεταστεί η παροχή βιβλιογραφίας σε δεύτερη ξένη γλώσσα.		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	Ναι		
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	https://ecourse.uoi.gr/course/view.php?id=1792		

(2) ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.

Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α

- *Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με το Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης*
- *Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης και το Παράρτημα Β*
- *Περιληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων*

Οι φοιτητές/ριες θα αποκτήσουν μια βασική κατανόηση της τέχνης της Αναγέννησης, του Μανιερισμού και του Μπαρόκ από τον 13ο μέχρι και τον 17ο αιώνα (ζωγραφική, γλυπτική, αρχιτεκτονική). Με την ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές/ριες θα είναι σε θέση να αναγνωρίζουν και να διακρίνουν έργα τέχνης της Αναγέννησης, του Μανιερισμού και του Μπαρόκ, αλλά και να κατανοήσουν το ιστορικό πλαίσιό μέσα στο οποίο δημιουργήθηκαν.

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα;.

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών
Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις
Λήψη αποφάσεων
Αυτόνομη εργασία
Ομαδική εργασία
Εργασία σε διεθνές περιβάλλον
Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον
Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών
Σχεδιασμός και διαχείριση έργων
Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα
Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον
Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου
Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής
Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης
……
Άλλες…
…….

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση των απαραίτητων τεχνολογιών.
Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον.
Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα.
Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής.
Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης.

(3) ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Το μάθημα παρακολουθεί την τέχνη της πρώιμης νεωτερικότητας από τον ύστερο Μεσαίωνα ως τα τέλη του 17ου αιώνα. Με δεδομένη τη μεγάλη χρονική έκταση, το μάθημα τηρεί την χρονολογική ακολουθία εστιάζοντας σε θέματα της ιστορίας της τέχνης, που αναδύονται στους αιώνες της πρώιμης νεωτερικότητας: η ανάδυση της αστικής τέχνης ως μια από τις πρώτες εκφάνσεις της νεωτερικότητας, η παρατήρηση και μελέτη της φύσης, η κατάκτηση νέων τεχνικών και τεχνοτροπιών, η καλλιτεχνική εξέλιξη ως απότοκο πνευματικών κινημάτων της Δύσης, η εδραίωση της κλασικής τέχνης, ο ταραγμένος 16ος αιώνας, η αμφισβήτηση των καθιερωμένων καλλιτεχνικών αξιών, ο αντιφατικός 17ος αιώνας, η ανάδυση των εθνικών κρατών και η παγίωση των διαφορετικών καλλιτεχνικών εκφράσεων των δογμάτων.

Διάγραμμα Μαθήματος

1. Εισαγωγή, περιεχόμενο, στόχοι του μαθήματος. Η δυτική Ευρώπη στους «σκοτεινούς αιώνες» (475-περ.1000). Ρομανική τέχνη (11ος & 12ος αι.), «Η στρατευόμενη Εκκλησία». Γοτθική τέχνη (13-14ος αι.), «Η θριαμβεύουσα Εκκλησία»
2. *Από την Αυλή στην Πόλη*. Ιταλία: Πρωτοαναγέννηση (μέσα 13ου-μέσα 14ου αιώνα). Κεντρική Ευρώπη: Ύστερη γοτθική περίοδος – Διεθνές Γοτθικό Στιλ (14ος αιώνας-αρχές 15ου).
3. Πρώιμη Αναγέννηση στην Ιταλία (15ος αιώνας). Quattrocento. α΄ μισό: «*Ω τι ωραία που είναι η προοπτική!*». Η κατάκτηση της πραγματικότητας. (α΄ μέρος)
4. Πρώιμη Αναγέννηση στην Ιταλία (15ος αιώνας). Quattrocento. α΄ μισό: «*Ω τι ωραία που είναι η προοπτική!*». Η κατάκτηση της πραγματικότητας. (β΄ μέρος)
5. Πρώιμη Αναγέννηση στην Ιταλία (15ος αιώνας). Quattrocento β΄ μισό. Παράδοση και Ανανέωση/Χριστιανισμός και Αρχαιότητα
6. Πρώιμη Αναγέννηση στην Βενετία (15ος αιώνας). Quattrocento. Πρώιμη Αναγέννηση στην Κεντρική Ευρώπη.
7. Πρώιμη Αναγέννηση στην Κεντρική Ευρώπη. (15ος αιώνας). Ώριμη Αναγέννηση. Φλωρεντία και Ρώμη (1492-1530). Cinquecento. *Η Κατάκτηση της Αρμονίας*. α΄ μέρος: Leonardo da Vinci.
8. Cinquecento. *Η Κατάκτηση της Αρμονίας*. β΄ μέρος: Michelangelo Buonarroti.
9. Cinquecento. *Η Κατάκτηση της Αρμονίας*. γ΄ μέρος: Raffaello Sanzio.
10. 16ος αιώνας. Όψιμη Αναγέννηση-Μανιερισμός. Φλωρεντία, Βενετία.
11. 16ος αιώνας. Όψιμη Αναγέννηση-Μανιερισμός. Βενετία. Αναγέννηση στην κεντρική Ευρώπη (Γερμανία, Φλάνδρα).
12. 16ος αιώνας. Αναγέννηση στην κεντρική Ευρώπη (Γερμανία, Φλάνδρα). Η τέχνη του 17ου αιώνα. Μπαρόκ. Ιταλία.
13. Η τέχνη του 17ου αιώνα. Μπαρόκ. Γαλλία, Ιταλία, Ισπανία, Ολλανδία, Φλάνδρα.

(4) ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ *Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.*	Πρόσωπο με πρόσωπο
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ *Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές*	Παρουσιάσεις με διαφάνειες power point, βίντεο κλπ.
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ *Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας.* *Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση*	

Δραστηριότητα	***Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου***
Διαλέξεις	39 ώρες
Αυτόνομη μελέτη	86 ώρες

βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ. *Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης σύμφωνα με τις αρχές του ECTS*	Σύνολο Μαθήματος: **125**
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ *Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης* *Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες* *Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.*	*Γραπτή εξέταση* αποτελούμενη από ερωτήσεις διαβαθμισμένης δυσκολίας. *Συμμετοχή στο μάθημα* *Προαιρετικές εργασίες.* Οι φοιτητές και οι φοιτήτριες ενθαρρύνονται να αναλάβουν μικρές εργασίες 2.500 λέξεων. Η εργασία παρουσιάζεται προφορικά και υποβάλλεται γραπτά την ίδια μέρα με την εξέταση του μαθήματος στο mail της διδάσκουσας. Προσμετράται στην τελική βαθμολογία με έως και 3 βαθμούς, εφόσον η επίδοση στις γραπτές εξετάσεις είναι τουλάχιστον πέντε (5). Θα συνεκτιμηθεί η ικανότητα αναγνώρισης βασικών εικαστικών έργων, οργανικής τους ένταξης στο ιστορικό-πολιτικό-κοινωνικό πλαίσιο μέσα στο οποίο δημιουργήθηκαν, σύνδεσής τους με τα καλλιτεχνικά κινήματα στα οποία ανήκουν και εντοπισμού των βασικών καλλιτεχνικών χαρακτηριστικών, πάντα σε σύνδεση με τις έννοιες του φύλου και της σεξουαλικότητας. Για τους φοιτητές Erasmus προβλέπεται η παροχή βιβλιογραφίας σε αγγλικά και γαλλικά, ενδεχομένως και γερμανικά. Η εξέταση θα γίνει με την παρουσίαση εργασίας στη διάρκεια του εξαμήνου και την παράδοση τελικής εργασίας στην ημερομηνία της εξέτασης του μαθήματος.

(5) ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

-Προτεινόμενη Βιβλιογραφία :
-Συναφή επιστημονικά περιοδικά:

Α. Ιστορία

- Davis, Rh.C., *Ιστορία της Μεσαιωνικής Ευρώπης. Από τον Μέγα Κωνσταντίνο στον Άγιο Λουδοβίκο*, μτφρ. Χρηστίδης Γιώργος, επιμ. Τούντα Ελένη, Εκδόσεις Κριτική, Αθήνα, Μάρτιος 2011 (μέρος 2ο, κφφ. 1-9).
- Kamen, Henry, *Πρώιμη Νεότερη Ευρωπαϊκή Ιστορία*, μτφρ. Καλογιάννη Ελένη, επιμ. Γονιδάκη Μαρία, Εκδόσεις Μεταίχμιο, Αθήνα, 2002.

- Wickham, Chris, *Η Μεσαιωνική Ευρώπη*, μτφρ. Γεμελιάρης Χρήστος, Εκδόσεις Αλεξάνδρεια, Αθήνα, Νοέμβριος 2018 (κφφ. 8-13).
- Wiesner-Hanks, E. Merry, *Πρώιμη Νεότερη Ευρώπη 1450-1789*, μτφρ. Καλογιάννη Ελένη, επιμ. Μπουκάλα Αρετή, Εκδόσεις Ξιφάρας, Αθήνα, Νοέμβριος 2008.

Β. Ιστορία της Τέχνης

- Alberti, Leon Battista, *Περί ζωγραφικής*, Εκδόσεις Καστανιώτη, Αθήνα, 2008.
- Antal, Frederick, *Florentine Painting and Its Social Background: The Bourgeois, Republic before Cosimo de' Medici's Advent to Power: XIV and early XV centuries*, Belknap Press of Harvard University Press, Cambridge, Mass, 1986.
- Bailey, Gauvin Alexander, *Baroque and Rococo*, Phaidon, London, 2012.
- Baxandall, Michael, *Painting and Experience in 15th-Century Italy,* Oxford University Press, Oxford, 1988.
- Burckhardt, Jacob, *Ο πολιτισμός της Αναγέννησης στην Ιταλία*, μτφρ. Τοπάλη Μαρία, Εκδόσεις Νεφέλη, Αθήνα 1997.
- Chipps-Smith, Jeffrey, *Η Αναγέννηση στη Βόρεια Ευρώπη*, Εκδόσεις Καστανιώτης, Αθήνα, 2005.
- Δασκαλοθανάσης, Νίκος, *Ιστορία της Τέχνης. Ο Δυτικός Κόσμος από την Προϊστορία έως τις Μέρες μας*, Εκδόσεις Utopia, Αθήνα, 2023 (σσ. 347-575, με έμφαση σσ. 368-575).
- Gombrich, Ernst, H., *Το Χρονικό της Τέχνης*, μτφρ. Κάσδαγλη Λίνα, MIET, Αθήνα, 2013 (κεφ. 12-22: 223-445).
- Hartt, Frederick, *History of Italian Renaissance, Painting, Sculpture, Architecture*, Thames and Hudson, London, 1987.
- Hauser, Arnold, *Κοινωνική Ιστορία της Τέχνης*, β΄ τόμος: Αναγέννησης, Μανιερισμός, Μπαρόκ, Εκδόσεις Κάλβος, Αθήνα, 1984.
- Κορνέζου, Τιτίνα, *Οι Κανόνες της Τέχνης και η Μαγεία της Ζωγραφικής. Καλλιτεχνικοί Θεσμοί στη Γαλλία 17ος-18ος αιώνας*, Εκδόσεις Gutenberg, Αθήνα, Ιούλιος 2020.
- Λαμπράκη-Πλάκα, Μαρίνα, *Ιταλική Αναγέννηση,* Εκδόσεις Καστανιώτης, Αθήνα, 2004.
- Μουρίκη, Ντούλα, *Αναγέννηση, Μανιερισμός, Μπαρόκ. Ζωγραφική-Γλυπτική*, ιδιωτική έκδοση, Αθήνα, 1986.
- Murray, Peter and Linda, *Η τέχνη της Αναγέννησης*, μτφρ. Παππάς Ανδρέας, Εκδόσεις Υποδομή, Αθήνα, 1995.
- Panofsky, Erwin, *Μελέτες εικονολογίας. Ουμανιστικά θέματα στην Τέχνη της Αναγέννησης*, μτφρ. Παππάς Ανδρέας, Αθήνα, Νεφέλη, 1991.
- Turner, A. Richard, *Η Αναγέννηση στη Φλωρεντία: Η Γένεση μιας Νέας Τέχνης*, μτφρ. Λυχούνας Μιχάλης, επιμ. Γκότση Γλαύκη, Εκδόσεις University Studio Press, Θεσσαλονίκη, 2011.
- Φρόιντ, Σίγκμουντ, *Μια Παιδική Ανάμνηση του Λεονάρντο ντα Βίντσι*, μτφρ. Μανουσάκη Αγγελική, Εκδόσεις Ερατώ, Αθήνα, 2006.
- Vasari, Giorgio, *Καλλιτέχνες της Αναγέννησης*, μτφρ. Λυδάκης Στέλιος, Εκδόσεις Κανάκη, Αθήνα, 1995.
- Vasari, Giorgio, *Οι Βίοι των Πλέον Εξαιρέτων Ζωγράφων, Γλυπτών και Αρχιτεκτόνων. Οι Δύο Αφιερώσεις και το Προοίμιο*, μτφρ. Σκουτέλης Νίκος, Βαλάκας Κώστας, Χατζηνικολάου Νίκος, Εκδόσεις Πατάκη, Αθήνα, 1997.
- Wölfflin, Heinrich, *Βασικές Έννοιες της Ιστορίας της Τέχνης*, μτφρ. Κοκαβέσης Φώτης, πρόλ.

Παπανικολάου Μιλτιάδης, Εκδόσεις Παρατηρητής, Θεσσαλονίκη, 1992.

- Wölfflin, Heinrich, *Η Κλασική Τέχνη. Μια Εισαγωγή στην Ιταλική Αναγέννηση*, μτφρ. Λυδάκης Στέλιος, Εκδόσεις Κανάκη, Αθήνα, 1997.
- Χαραλαμπίδης, Άλκης, *Η Ιταλική Αναγέννηση*, Εκδόσεις University Studio Press, Θεσσαλονίκη, 2014.
- Χαραλαμπίδης, Άλκης, *Μπαρόκ. Αρχιτεκτονική, Γλυπτική, Ζωγραφική*, Εκδόσεις University Studio Press, Θεσσαλονίκη, 2017.
- Χατζηνικολάου, Νίκος, *Νοήματα της Εικόνας*, Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης, Ρέθυμνο, α΄ έκδοση 1994, τρέχουσα 2020.
- Χρήστου, Χρύσανθος, *Η Ευρωπαϊκή ζωγραφική του 17ου αιώνα-Το Μπαρόκ*, Θεσσαλονίκη 1992.
- Zöllner, Frank and Nathan, Johannes, *Leonardo Da Vinci: The Complete Paintings and Drawings*, Taschen, 2011.

Γ. Ιστορία της Αρχιτεκτονικής

- Furneaux-Jordan Robert, *Ιστορία της Αρχιτεκτονικής*, μτφρ. Δημήτρης Ηλίας, Εκδόσεις Υποδομή, Αθήνα, 1981 (σσ. 126-342, με έμφαση σσ. 219-342).
- Πετρίδου, Βασιλική και Ζιρώ, Όλγα, *Τέχνες και Αρχιτεκτονική από την Αναγέννηση έως τον 21ο αιώνα, Κάλλιπος*, 2015, [διαθέσιμο στην ηλεκτρονική διεύθυνση: https://repository.kallipos.gr/handle/11419/3541], σσ. 8-86.
- Watkin, David, *Ιστορία της Δυτικής Αρχιτεκτονικής*, μτφρ. Κουρεμένος Κώστας, MIET, Αθήνα 2005 (σσ. 107-364, με έμφαση σσ. 212-364).

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

(1) ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	**ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗ**		
ΤΜΗΜΑ	**ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ**		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	**Προπτυχιακό**		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	**ΙΡΩ 202**	**ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ**	**ΣΤ΄- Η΄**
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	**Γάιος Ιούλιος Καίσαρ (102/100-44 π.Χ.)**		

ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ *σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων*	**ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ**	**ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ**
	3 (τρεις)	
Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο (δ).		

ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ *γενικού υποβάθρου, ειδικού υποβάθρου, ειδίκευσης γενικών γνώσεων, ανάπτυξης δεξιοτήτων*	
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Ελληνική
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	ΝΑΙ
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	

(2) ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.

Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α

- *Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με το Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης*
- *Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης και το Παράρτημα Β*
- *Περιληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων*

Εκμάθηση μεθόδου προς εκπόνηση γραπτής επιστημονικής εργασίας τεκμηριωμένου αποτελέσματος.
Κατανόηση των βασικών αρχών της προσωπογραφικής μεθόδου ως εργαλείου για την ιστορική επιστημονική έρευνα.
Συνειδητοποίηση της χρησιμότητας μιας ιστορικής βιογραφίας για την κριτική προσέγγιση του ιστορικού γίγνεσθαι.

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα;.

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών	*Σχεδιασμός και διαχείριση έργων*
Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις	*Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα*
Λήψη αποφάσεων	*Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον*
Αυτόνομη εργασία	*Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου*
Ομαδική εργασία	*Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής*
Εργασία σε διεθνές περιβάλλον	*Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης*
Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον	……
Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών	*Άλλες…*
	…….

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών
Αυτόνομη εργασία
Σεβασμός στην πολιτισμική διαφορετικότητα

(3) ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Η πολιτική και στρατιωτική σταδιοδρομία του Ιουλίου Καίσαρα.
Η εξέλιξη της ιστορικής αυτής προσωπικότητας από την ηγεσία των *populares* στην ισόβια δικτατορία.
Οι θεσμικές επιλογές και μεταρρυθμίσεις του: σκοπός και επιτευχθέν αποτέλεσμα.
Η επιρροή τους στην Ιστορία.

(4) ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ *Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.*	Πρόσωπο με πρόσωπο, στην τάξη

ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ *Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές*	
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ *Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας.* *Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ.* *Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης σύμφωνα με τις αρχές του ECTS*	<table><tr><th>Δραστηριότητα</th><th>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</th></tr><tr><td>Διαλέξεις</td><td></td></tr><tr><td></td><td></td></tr><tr><td></td><td></td></tr><tr><td></td><td></td></tr><tr><td></td><td></td></tr><tr><td></td><td></td></tr><tr><td></td><td></td></tr><tr><td></td><td></td></tr><tr><td></td><td></td></tr><tr><td>Σύνολο Μαθήματος</td><td></td></tr></table>
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ *Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης* *Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες* *Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.*	Γραπτή εξέταση στην ελληνική γλώσσα, είτε με Ερωτήσεις Εκτενούς Απάντησης, είτε με Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, είτε με Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής (κατά την κρίση του διδάσκοντος).

(5) ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

-Προτεινόμενη Βιβλιογραφία :
-Συναφή επιστημονικά περιοδικά:

1) Luciano CANFORA, *Ιούλιος Καίσαρας– Ο δημοκρατικός δικτάτορας*, Εκδ. Σαββάλας, Αθήνα 2005 [ISBN: 960-460-937-8]
2) Γάιος Σουητώνιος, *Η ζωή των Καισάρων, 1: Ιούλιος Καίσαρ*, Εκδ. Παρασκήνιο, Αθήνα 2005 [ISBN: 960-7107-03-9]

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

(1) ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	Φιλοσοφική		
ΤΜΗΜΑ	Ιστορίας και Αρχαιολογίας		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	Προπτυχιακό		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	**ΚΑΝ105**	**ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ**	**6ο και 8ο**
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Συμβολική σκέψη και πολιτισμός		

ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ *σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων*	**ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ**	**ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ**
13 Διαλέξεις	3	5
Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο (δ).		

ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ *γενικού υποβάθρου, ειδικού υποβάθρου, ειδίκευσης γενικών γνώσεων, ανάπτυξης δεξιοτήτων*	Σεμινάριο ειδικού υποβάθρου, ειδίκευσης γενικών γνώσεων, ανάπτυξης μαθησιακών δεξιοτήτων
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Ελληνική
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	Όχι
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	https://ecourse.uoi.gr/

(2) ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.

Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α

- *Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με το Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης*
- *Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης και το Παράρτημα Β*
- *Περιληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων*

Μαθησιακοί στόχοι του μαθήματος:

1) Εισαγωγή στα πεδία της συμβολικής ανθρωπολογίας και εξοικείωση με τις θεωρητικές αρχές και τη μεθοδολογία της
2) Βαθύτερη κατανόηση των φαινομένων της σύγχρονης κοινωνικής πραγματικότητας
3) Διεπιστημονική προσέγγιση των φαινομένων του πολιτισμού
4) Εξοικείωση με σύνθετα θεωρητικά κείμενα.

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα;.

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών	*Σχεδιασμός και διαχείριση έργων*
	Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα
	Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον
Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις	*Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας*
Λήψη αποφάσεων	*και ευαισθησίας σε θέματα φύλου*
Αυτόνομη εργασία	*Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής*
Ομαδική εργασία	*Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης*
Εργασία σε διεθνές περιβάλλον	*……*
Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον	*Άλλες…*
Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών	*…….*

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών
Λήψη αποφάσεων
Αυτόνομη εργασία
Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον
Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών
Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα
Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον
Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου
Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής
Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

(3) ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Σεμινάριο με ερευνητικό και διαδραστικό χαρακτήρα θεωρητικού προσανατολισμού. Το σεμινάριο πραγματεύεται τους μικροκόσμους των ανθρώπινων πολιτισμών, όπως αυτοί μας είναι γνωστοί μέσα από τις συγχρονίες και την ιστορικότητά τους, είτε πρόκειται για τον ελληνικό παραδοσιακό πολιτισμό της καθημερινότητας, είτε για περισσότερο ή λιγότερο γνωστά διεθνή του ανάλογα. Οι συλλογικές αναπαραστάσεις και τα σύμβολα συνιστούν άρρητα ή υπόρρητα επικοινωνιακά «οχήματα» συμβολικής σκέψης όπως αυτή διαμεσολαβείται σε καθημερινή βάση από αφηγηματικές και τελετουργικές πρακτικές, υλικότητες, αλλά και από αφηρημένα νοητικά σχήματα που τεκμηριώνουν αξιωματικά (ταξινομικές)

αντιλήψεις μας για τη ζωή μέσα από τη δύναμη του αυτονόητου – που δεν είναι όμως το ίδιο για όλους, αλλά βρίσκεται σε άμεση συνάρτηση με τον πολιτισμό που το υπαγορεύει. Απαιτείται παρακολούθηση και διαδραστική συμμετοχή όσων το επιλέξουν (περιορισμένος αριθμός συμμετοχών).

Προγραμματισμός παραδόσεων

1-2. Εισαγωγή στο θεωρητικό πλαίσιο του μαθήματος και στη βιβλιογραφία του
3-5. Η έννοια του συμβόλου και η συμβολική σκέψη
6-7. Ταξινομικές κατηγορίες και ορισμοί
8-10. Η έννοια του συστήματος και η μελέτη των πολιτισμών
11-12. Συλλογικές αναπαραστάσεις και μυθολογίες
13. Παρουσιάσεις εργασιών.

(4) ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ *Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.*	Πρόσωπο με πρόσωπο
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ *Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές*	**Τ.Π.Ε.**
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ *Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας.* *Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ.* *Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης σύμφωνα με τις αρχές του ECTS*	

Δραστηριότητα	***Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου***
Σεμινάρια-Διαδραστική διδασκαλία	80
Εκπόνηση μελέτης	45
Σύνολο Μαθήματος	***125***

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ *Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης* *Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες* *Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.*	Γραπτή Εργασία, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση

(5) ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Γκέφου-Μαδιανού Δήμητρα, Πολιτισμός και Εθνογραφία. Από τον Εθνογραφικό Ρεαλισμό στην Πολιτισμική Κριτική. Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα 1999.

Durkheim Emile & Marcel Mauss, Μορφές πρωτόγονης ταξινόμησης: Συνεισφορά στη μελέτη των συλλογικών αναπαραστάσεων · μτφ. Α. Γεωργούλας · επιμέλεια σειράς Δ. Γ. Τσαούσης. - 1η έκδ. – Αθήνα, Gutenberg - Γιώργος & Κώστας Δαρδανός, 2001.

Geertz Clifford, Η ερμηνεία των πολιτισμών, μτφ. Θόδωρος Παραδέλλης, Αλεξάνδρεια, Αθήνα 2003.

Hendry Joy, Οι κόσμοι που μοιραζόμαστε – εισαγωγή στην πολιτισμική και κοινωνική ανθρωπολογία, επιμέλεια Έλια Πετρίδου, Κριτική, Αθήνα 2011.

Παπαχριστοφόρου Μαριλένα, Μύθος, Λατρεία, Ταυτότητες, εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα 2013. ISBN 978-960-02-2886-1.

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

(1) ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗ		
ΤΜΗΜΑ	ΙΣΤΟΡΙΑΣ-ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΟ		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	**ΛΑΟ 455**	**ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ**	Στ΄, Η΄ (Επ. Υπ.)
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Υλικός Πολιτισμός		

ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ *σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων*	**ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ**	**ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ**
	3	5
Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο (δ).		

ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ *γενικού υποβάθρου, ειδικού υποβάθρου, ειδίκευσης γενικών γνώσεων, ανάπτυξης δεξιοτήτων*	Μάθημα Γενικού Υποβάθρου
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	Εισαγωγή στη Λαογραφία
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Ελληνικά
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	Ναι
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	

ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.

Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α

- *Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με το Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης*
- *Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης και το Παράρτημα Β*
- *Περιληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων*

Οι φοιτητές/-τριες μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος αναμένεται να είναι σε θέση:

• Να κατανοούν τα ρεύματα και τις σχολές σκέψης για τη μελέτη του υλικού πολιτισμού υπό το πρίσμα της εξέλιξης της λαογραφίας και των ευρύτερων ανθρωπολογικών σπουδών τόσο στην Ελλάδα όσο και διεθνώς.

• Να αναγνωρίζουν την ποικιλία των πεδίων στα οποία εφαρμόζεται η σύγχρονη έρευνα για τον υλικό πολιτισμό, την κοινή διεπιστημονική βάση που συνέχει τις έρευνες για τον υλικό πολιτισμό.

• Να ορίζουν τη συνεισφορά της λαογραφίας και των ευρύτερων ανθρωπολογικών σπουδών στον σχετικό διεπιστημονικό διάλογο.

• Να ερμηνεύουν κριτικά τις πολιτισμικές χρήσεις των υλικών αντικειμένων στην καθημερινή ζωή.

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα;.

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών	*Σχεδιασμός και διαχείριση έργων*
	Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα
	Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον
Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις	*Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου*
Λήψη αποφάσεων	
Αυτόνομη εργασία	*Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής*
Ομαδική εργασία	*Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης*
Εργασία σε διεθνές περιβάλλον	*……*
Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον	*Άλλες…*
Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών	*…….*

Το μάθημα αναμένεται να βοηθήσει τους/τις φοιτητές/-τριες ώστε α) να ενισχύσουν τον *εθνογραφικό τρόπο* προσέγγισης και κατανόησης της καθημερινής ζωής β) να αντιληφθούν τη σημασία της διεπιστημονικής προσέγγισης των πολιτισμικών και κοινωνικών φαινομένων που χαρακτηρίζουν τον σύγχρονο κόσμο γ) να αντιληφθούν τη σημασία της διαφορετικότητας και της πολυπολιτισμικότητας.

(2) ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Ο υλικός πολιτισμός συνιστά ένα από τα βασικά αντικείμενα της επιστήμης της Λαογραφίας και των ευρύτερων ανθρωπολογικών σπουδών. Στο γνωστικό αυτό πεδίο εντάσσονται, μεταξύ άλλων, θέματα όπως το φυσικό και δομημένο περιβάλλον, το οικιστικό πλαίσιο, η κατοικία, οι πρωτογενείς παραγωγικές δραστηριότητες, η βιοτεχνία, η διατροφή και η ενδυμασία, η σύγχρονη κατανάλωση κτλ.
Στο πλαίσιο του μαθήματος οι φοιτητές/-τριες θα έχουν την ευκαιρία: α) να εισαχθούν αφενός στη μελέτη του υλικού πολιτισμού, όπως διαμορφώθηκε στην Ελλάδα και διεθνώς (γαλλική εθνολογική σχολή, βρετανική σχολή material culture κ.ά.) στο πλαίσιο της λαογραφίας, της εθνολογίας και των ευρύτερων ανθρωπολογικών σπουδών και αφετέρου στη μελέτη του υλικού πολιτισμού εκ μέρους της ελληνικής λαογραφίας β) να αντιληφθούν πώς διευρύνθηκε το περιεχόμενό τους (σημειολογία των αντικειμένων, δίκτυα δρώντων υποκειμένων, ανθρωπολογία του τοπίου, θεωρίες της κατανάλωσης κ.ά.) γ) να κατανοήσουν την ανάδειξη του υλικού πολιτισμού σε κατ' εξοχήν πεδίο διεπιστημονικών συγκλίσεων.
Θα εξεταστούν θέματα σχετικά με την κατοίκηση, το πολιτισμικό τοπίο, ζητήματα σχετικά με την παραγωγή και την κατανάλωση υλικών αγαθών και τις συμβολικές τους διαστάσεις, ειδικά στο πεδίο της τροφής και της διατροφής.

(3) ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ *Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.*	Παραδόσεις πρόσωπο με πρόσωπο
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ *Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές*	Προβολή αρχείων ppt Προβολή ταινιών εθνογραφικού περιεχομένου και εν γένει οπτικού υλικού τεκμηρίωσης.
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ *Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας.* *Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης*	

Δραστηριότητα	*Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου*
13 τρίωρες παραδόσεις	39 ώρες
Μελέτη της βιβλιογραφίας	71 ώρες
Προετοιμασία Πηγών	15 ώρες

(project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ. *Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης σύμφωνα με τις αρχές του ECTS*		
	Σύνολο Μαθήματος	***125***
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ *Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης* *Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες* *Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.*	Γραπτή εξέταση	

(4) ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Appadurai, A. (επιμ.) (1996), *The Social Life of Things. Commodities in Cultural Perspective*, Κέιμπριτζ: Cambridge University Press.
Bourdieu, P. (2013), *Η Διάκριση. Κοινωνική Κριτική της Καλαισθητικής Κρίσης*, Αθήνα: Πατάκης.
Γιαλούρη, Α. (2012), *Υλικός Πολιτισμός. Η Ανθρωπολογία στη Χώρα των Πραγμάτων*, Αθήνα: Αλεξάνδρεια.
Οικονόμου, Α. (2014), *Υλικός πολιτισμός: Θεωρία, μεθοδολογία, αξιοποίηση,* Αθήνα: Παπαζήσης.
Σερεμετάκη, Ν.Κ. (1994), *Παλιννόστηση Αισθήσεων-Αντίληψη και μνήμη ως υλική κουλτούρα στη σύγχρονη εποχή*, Αθήνα: Νέα Σύνορα Λιβάνης.
Tilley, Ch. (2006), *Handbook of Material Culture*, Λονδίνο: Sage.

περ. *Εθνολογία*
περ. *Λαογραφία*
Journal of Material Culture
Ethnologia Europaea

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

(1) ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	Φιλοσοφική		
ΤΜΗΜΑ	Ιστορίας και Αρχαιολογίας		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	Προπτυχιακό		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	**ΛΑΟ 465**	**ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ**	**6ο και 8ο**
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Η Ιστορία των Παραμυθιών		

ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ *σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων*	**ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ**	**ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ**
13 Διαλέξεις	3	5
Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο (δ).		

ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ *γενικού υποβάθρου, ειδικού υποβάθρου, ειδίκευσης* *γενικών γνώσεων, ανάπτυξης δεξιοτήτων*	Μάθημα ειδικού υποβάθρου, ειδίκευσης γενικών γνώσεων, ανάπτυξης μαθησιακών δεξιοτήτων
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Ελληνική
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	Όχι
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	https://ecourse.uoi.gr/

(2) ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.

Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α

- *Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με το Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης*
- *Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης και το Παράρτημα Β*
- *Περιληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων*

Μαθησιακοί στόχοι του μαθήματος:

α) Εισαγωγή στη διεπιστημονική προσέγγιση ενός ειδικού γνωστικού αντικειμένου, όπως είναι το παραμύθι, και της διαχρονικής σπουδαιότητάς του ως φορέα πολιτισμικής ιστορίας. Ανάπτυξη θεωρητικών υποδομών και σύνδεσή τους με την ειδική ορολογία του αντικειμένου.

β) Εισαγωγή στη χρήση ταξινομικών συστημάτων αρχειοθέτησης και βιβλιογραφίας.

γ) Σύνδεση του αντικειμένου, μέσα από τη μυθοπλασία, με τις σύγχρονες εκδοχές του στη βιομηχανία του θεάματος.

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα;.

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών

Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις

Λήψη αποφάσεων

Αυτόνομη εργασία

Ομαδική εργασία

Εργασία σε διεθνές περιβάλλον

Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον

Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών

Σχεδιασμός και διαχείριση έργων

Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα

Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον

Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου

Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής

Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

……

Άλλες…

…….

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών

Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον

Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών

Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα

Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον

Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου

Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής

Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

(3) ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Το μάθημα διατρέχει την ιστορία των παραμυθιών και προσεγγίζει το παραμύθι ως ιδιαίτερο αφηγηματικό είδος, αντικείμενο προφορικών παραδόσεων και πολιτισμών αφενός, αντικείμενο της εκδοτικής παραγωγής και της βιομηχανίας του θεάματος, αφετέρου. Παρουσιάζονται οι κύριες θεωρίες που έχουν διατυπωθεί για την προσέγγιση και την ερμηνεία του παραμυθιού καθώς και η ευρύτερη σχέση του παραμυθιού με τις μυθολογίες, τις τελετουργίες, το συλλογικό φαντασιακό και τις σύγχρονες χρήσεις του. Μέσα από ειδικά παραδείγματα εξετάζονται ζητήματα, όπως το συμβολικό φορτίο των παραμυθιών, οι κοινωνικές στρατηγικές, το κοινωνικό και επιτελεστικό πλαίσιο της αφήγησης, οι προσαρμογές του παραμυθιού ως μυθοπλαστικής πρακτικής στα σύγχρονα μέσα επικοινωνίας.

<u>Προγραμματισμός παραδόσεων</u>

1. Εισαγωγή, αντικείμενο και στόχοι του μαθήματος, ορισμοί και βιβλιογραφία.

2-7. Ιστορικό και Θεωρητικό Πλαίσιο

8-12. Γνωστά παραμύθια ως παραδείγματα ιστορικής, ανθρωπολογικής, και λαογραφικής προσέγγισης

13. Συμπεράσματα και ανακεφαλαίωση του μαθήματος.

(4) ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ *Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.*	Πρόσωπο με πρόσωπο
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ *Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές*	**Τ.Π.Ε.**

ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ

Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας.

Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ.

Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης σύμφωνα με τις αρχές του ECTS

Δραστηριότητα	***Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου***
Διαλέξεις	80
Μελέτη και ανάλυση Βιβλιογραφίας	40
Καλλιτεχνική Δημιουργία	5
Σύνολο Μαθήματος	***125***

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ

Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης

Γραπτές Εξετάσεις με ανάπτυξη δοκιμίου/Προφορική Εξέταση

Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες

Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.

(5) ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Αδαμαντίου, Αδαμάντιος: «Τηνιακά», Δ.Ι.Ε.Ε.Ε. Ε΄ (1896-1900), σ. 277-292.

Δαμιανού, Δέσποινα & Παπαχριστοφόρου, Μαριλένα: Λαϊκή Φιλολογία, τόμος Γ΄ της θεματικής ενότητας: "Δημόσιος και ιδιωτικός βίος στην Ελλάδα ΙΙ: οι νεότεροι χρόνοι" (ΕΛΠ 41), Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο, Πάτρα 2002, σ. 15-93.

Προπ, Βλαντιμίρ: Μορφολογία του παραμυθιού. Η διαμάχη με τον Κλωντ Λεβι-Στρως και άλλα κείμενα, μτφ. Α. Παρίση, Καρδαμίτσας, Αθήνα 1987.

Χατζητάκη – Καψωμένου, Χρυσούλα: *Το νεοελληνικό λαϊκό παραμύθι*, Ινστιτούτο Νεοελληνικών Σπουδών - Ίδρυμα Μανόλη Τριανταφυλλίδη, Θεσσαλονίκη 2002.

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

(1) ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	**ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΉ**		
ΤΜΗΜΑ	**Ιστορίας και Αρχαιολογίας**		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	**Προπτυχιακό**		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	**ΛΑΟ 506**	**ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ**	**ΣΤ΄, Η΄**
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	**Το Δημοτικό Τραγούδι**		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ *σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων*		**ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ**	**ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ**
		3	5
Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο (δ).			
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ *γενικού υποβάθρου, ειδικού υποβάθρου, ειδίκευσης γενικών γνώσεων, ανάπτυξης δεξιοτήτων*	**Γενικού υποβάθρου**		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:			
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	**Ελληνικά**		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	**Ναι**		
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)			

(1) ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.

Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α

- *Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με το Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης*
- *Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης και το Παράρτημα Β*
- *Περιληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων*

Μετά την επιτυχή ολοκλήρωση των μαθημάτων ο/η φοιτητής/τρια:
1. κατανοεί τις κοινωνικές, πολιτισμικές, οικονομικές και πολιτικές μεταβολές που επηρέασαν τη δημιουργία, τη λειτουργία, τη διάδοση και την έρευνα του δημοτικού τραγουδιού
2. γνωρίζει τα βασικά κείμενα της ελληνικής και διεθνούς βιβλιογραφίας για το δημοτικό τραγούδι
3. ερμηνεύει κριτικά τις διαφορετικές προσεγγίσεις από τον 19ο έως τον 21ο αιώνα
4. είναι σε θέση να συζητά ζητήματα που προκύπτουν από το πέρασμα της προφορικής παράδοσης στη μουσική και στιχουργική καταγραφή ή την ηχογράφηση.

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα;.

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών
Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις
Λήψη αποφάσεων
Αυτόνομη εργασία
Ομαδική εργασία
Εργασία σε διεθνές περιβάλλον
Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον
Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών
Σχεδιασμός και διαχείριση έργων
Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα
Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον
Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου
Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής
Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης
……
Άλλες…
…….

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών
Αυτόνομη εργασία
Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον
Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα
Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου
Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής
Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

(2) ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Αντικείμενο του μαθήματος είναι η κριτική επισκόπηση των ερευνών για το δημοτικό τραγούδι από τον 19ο αιώνα έως σήμερα. Εξετάζεται η ανακάλυψή του, ο ορισμός του, η λειτουργία του, η διάδοσή του και οι διαφορετικές προσεγγίσεις του, από την εγκαθίδρυση της φιλολογικής μελέτης του από Δυτικοευρωπαίους φιλόμουσους και φιλέλληνες λόγιους έως τις σύγχρονες εθνομουσικολογικές αναλύσεις. Ιδιαίτερη μνεία γίνεται στο έργο των Ελλήνων λαογράφων.

Αναλυτικότερα, οι διαλέξεις δομούνται ως εξής:
1. Γενική εισαγωγή. Η μουσική ως ολικό κοινωνικό φαινόμενο. Μουσική και ταυτότητα. Δημοτικά, δημώδη ή λαϊκά; Η σημασία των μουσικοκοινωνικών κατηγοριοποιήσεων.
2-5. Η ανακάλυψη των δημοτικών τραγουδιών και η διεθνοποίηση μιας εθνικής κουλτούρας. Η επιρροή των ιδεών του Χέρντερ και ο ρομαντισμός. Ο Φωριέλ και η εγκαθίδρυση της φιλολογικής προσέγγισης. Μουσικές καταγραφές: πεντάγραμμο και κύλινδροι.
6-10. Έλληνες λόγιοι και δημοτικό τραγούδι. Η Εθνική Μουσική Σχολή και η αναζήτηση της ελληνικότητας για την νεοελληνική δημιουργία. Συλλογές και μελέτες Ελλήνων λαογράφων. Ο Νικόλαος Πολίτης και το Λαογραφικό Αρχείο της Ακαδημίας Αθηνών. Η Μέλπω Λογοθέτη-Μερλιέ και τα Μουσικά Αρχεία της παράδοσης. Ο Σύλλογος προς Διάδοσιν της Εθνικής Μουσικής και η επικράτηση της ραδιοφωνίας. Μεταπολεμικές λαογραφικές συλλογές: συνέχειες και τομές.
11-13. Σύγχρονες προσεγγίσεις. Το δημοτικό τραγούδι στη διεθνή βιβλιογραφία και μουσική παραγωγή. Λαογραφικές, ανθρωπολογικές και μουσικολογικές έρευνες στην Ελλάδα σήμερα.

(3) ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ *Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.*	Πρόσωπο με πρόσωπο
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ *Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές*	Χρήση Τ.Π.Ε στη Διδασκαλία και στην Επικοινωνία με τους φοιτητές
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ *Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας.* *Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ.* *Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης σύμφωνα με τις αρχές του ECTS*	

Δραστηριότητα	***Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου***
Διαλέξεις	39
Μελέτη και ανάλυση βιβλιογραφίας	86
Σύνολο Μαθήματος	***125***

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ *Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης* *Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες* *Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.*	Γραπτή εξέταση

(4) **ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ**-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Πολίτης Αλέξης, *Το Δημοτικό Τραγούδι*, Ηράκλειο, Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης, 2010.
Σηφάκης Γρηγόρης, *Για μια Ποιητική του Ελληνικού Δημοτικού Τραγουδιού*, Ηράκλειο, Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης, 1998.

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

(1) ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗ		
ΤΜΗΜΑ	ΙΣΤΟΡΙΑΣ-ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΟ		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	**ΛΑΟ 496**	**ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ**	Στ΄, Η΄ (Επ. Υπ.)
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Έθνη, εθνοτικές ομάδες, ταυτότητες και υλικός πολιτισμός στα Βαλκάνια.		

ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ *σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων*	**ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ**	**ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ**
	3	5
Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο (δ).		

ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ *γενικού υποβάθρου, ειδικού υποβάθρου, ειδίκευσης γενικών γνώσεων, ανάπτυξης δεξιοτήτων*	Μάθημα Γενικού Υποβάθρου
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	Εισαγωγή στη Λαογραφία
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Ελληνικά
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	Ναι
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	

(2) ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.

Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α

- *Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με το Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης*
- *Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης και το Παράρτημα Β*
- *Περιληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων*

Οι φοιτητές/-τριες μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος αναμένεται να είναι σε θέση:

• Να κατανοούν τις συλλογικές ταυτότητες (εθνικές/εθνοτικές κ.ά. με έμφαση στα Βαλκάνια), ως ιστορικές κατηγορίες που συγκροτούνται και ανασυγκροτούνται όχι μόνο «από τα πάνω» και τις ελίτ, αλλά και «από τα κάτω», στην καθημερινή ζωή.
• Να αναγνωρίζουν τη σημασία των υλικοτήτων (από τα μνημεία και εν γένει τα υλικά αποτυπώματα του παρελθόντος μέχρι τα σύγχρονα καταναλωτικά προϊόντα και τα «ευτελή» αντικείμενα) για τη δημιουργία και την ανάδειξη των συλλογικών ταυτοτήτων (εθνικών/εθνοτικών κ.ά. με έμφαση στα Βαλκάνια).
• Να διακρίνουν και να εξηγούν τις χρήσεις του λαϊκού πολιτισμού και της λαογραφίας/εθνολογίας (αλλά και της αρχαιολογίας, της γεωγραφίας κ.ά.) στη δημιουργία και νοηματοδότηση των συλλογικών ταυτοτήτων (εθνικών/εθνοτικών κ.ά. με έμφαση στα Βαλκάνια).
• Να ερμηνεύουν κριτικά την επίδραση που ασκεί στον τρόπο που αντιλαμβανόμαστε τον «εαυτό» και τον «άλλο» η κατασκευή των εθνικών στερεοτύπων, ειδικά στο πεδίο του πολιτισμού και της πολιτιστικής κληρονομιάς.

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα;.

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών	*Σχεδιασμός και διαχείριση έργων*
	Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα
	Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον
Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις	*Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας*
Λήψη αποφάσεων	*και ευαισθησίας σε θέματα φύλου*
Αυτόνομη εργασία	*Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής*
Ομαδική εργασία	*Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης*
Εργασία σε διεθνές περιβάλλον	*……*
Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον	*Άλλες…*
Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών	*…….*

Το μάθημα αναμένεται να βοηθήσει τους/τις φοιτητές/-τριες: α) να ενισχύσουν τον *εθνογραφικό τρόπο* θέασης και κατανόησης της καθημερινής ζωής και των υλικοτήτων, ειδικά σε ό,τι αφορά την επίδρασή τους στη διαμόρφωση των συλλογικών ταυτοτήτων (εθνικών/εθνοτικών κ.ά., με έμφαση στα Βαλκάνια) β) να αντιληφθούν τη σημασία της διεπιστημονικής προσέγγισης των πολιτισμικών και κοινωνικών φαινομένων που χαρακτηρίζουν τον σύγχρονο κόσμο γ) να αντιληφθούν τη σημασία της διαφορετικότητας και της πολυπολιτισμικότητας.

(3) ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Η συγκρότηση των συλλογικών ταυτοτήτων (εθνικών/εθνοτικών κ.ά.) και η ανάδειξη των διάφορων μορφών υλικότητας ως συστατικών στοιχείων τους. Το μνημειακό και το ιερό, και οι χρήσεις τους στο πλαίσιο της διαπραγμάτευσης και επαναδιαπραγμάτευσης των συλλογικών ταυτοτήτων (εθνικών/εθνοτικών κ.ά.). Η καθημερινότητα ως αντικείμενο διεπιστημονικής προσέγγισης στο πεδίο της λαογραφίας και των ευρύτερων ανθρωπολογικών επιστημών. Οι εθνικές/εθνοτικές ταυτότητες και η ανασυγκρότησή τους στην καθημερινότητα, ο «εθνικισμός της καθημερινής ζωής» (everyday nationalism). Οι διάφορες μορφές υλικότητας και το καθημερινό και το «ευτελές» ως πεδίο διαπραγμάτευσης και αναπαράστασης των εθνικών και των εθνοτικών ταυτοτήτων αλλά και ως πεδίο διεκδίκησης και ανταγωνισμού (ένδυση, διατροφή, κατοίκηση, κατανάλωση). Η «νοσταλγία» ως πολιτισμική πρακτική στα Βαλκάνια και ο κόσμος των αντικειμένων. Τα αντικείμενα και η κατοχή/χρήση τους ως σύμβολα κύρους ή πολιτισμικής κατωτερότητας.

(4) ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ *Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.*	Πρόσωπο με πρόσωπο
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ *Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές*	

ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ *Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας.* *Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ.* *Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης σύμφωνα με τις αρχές του ECTS*	***Δραστηριότητα***	***Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου***
	13 τρίωρες παραδόσεις	39 ώρες
	Μελέτη της βιβλιογραφίας	61 ώρες
	Προετοιμασία Πηγών	25 ώρες
	Σύνολο Μαθήματος	***125***
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ *Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης* *Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες* *Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.*	Γραπτή Εξέταση	

(5) ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Mazower, M. (2013), *Τα Βαλκάνια*, Αθήνα: Πατάκης

Νιτσιάκος, Β. (2010), *Στο Σύνορο. Μετανάστευση, σύνορα και ταυτότητες στην ελληνοαλβανική μεθόριο,* Αθήνα: Οδυσσέας

Edensor, T. (2002), *National identity, popular culture and everyday life,* Oxford: OUP.

περ. *Εθνολογία*
περ. *Λαογραφία*
περ. *Nations and Nationalisms*
περ. *Journal of Material Culture*

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

(1) ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	Φιλοσοφική		
ΤΜΗΜΑ	Ιστορίας και Αρχαιολογίας		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	Προπτυχιακό		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ		**ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ**	Z, H
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Σεμιναριακή εργασία		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ *σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων*		**ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ**	**ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ**
		3	5
Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο (δ).			
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ *γενικού υποβάθρου, ειδικού υποβάθρου, ειδίκευσης, γενικών γνώσεων, ανάπτυξης δεξιοτήτων*	Γραπτή, υποχρεωτική και απαλλακτική εργασία για σεμιναριακό μάθημα ειδικού υποβάθρου		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:			
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Ελληνικά. Για φοιτητές του προγράμματος ανταλλαγών Erasmus+ κατά περίπτωση εξετάσεις σε Αγγλικά, Γαλλικά, Ιταλικά		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	Ναι		
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)			

(2) ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.

Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α

- *Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με το Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης*
- *Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης και το Παράρτημα Β*
- *Περιληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων*

Οι φοιτήτριες/φοιτητές εκπαιδεύονται στον γραπτό ακαδημαϊκό λόγο και την αυτοτελή και αυτόνομη έρευνα. Αφού πρώτα εξοικειωθούν με τις βασικές έννοιες, τις θεωρητικές προσεγγίσεις και τα μεθοδολογικά εργαλεία της συγγραφικής πράξης, μαθαίνουν να συλλέγουν και να επιλέγουν την κατάλληλη βιβλιογραφία, να αποδελτιώνουν τις πηγές, να μελετούν τα σχετικά δεδομένα και να συνθέτουν τις δικές τους αξιολογικές κρίσεις και πρωτότυπες ιδέες πάνω σε θεματικές που έχουν επιλέξει σε συνεργασία με την/τον επιβλέπουσα/επιβλέποντα καθηγήτρια/καθηγητή.

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα;.

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών	*Σχεδιασμός και διαχείριση έργων*
	Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα
	Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον
Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις	*Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας*
Λήψη αποφάσεων	*και ευαισθησίας σε θέματα φύλου*
Αυτόνομη εργασία	*Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής*
Ομαδική εργασία	*Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης*
Εργασία σε διεθνές περιβάλλον	*……*
Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον	*Άλλες…*
Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών	*…….*

Οι φοιτήτριες/φοιτητές μαθαίνουν να συλλέγουν, να αναλύουν και να συνθέτουν επιστημονικά δεδομένα και πληροφορίες μέσα από την κριτική διερεύνηση των πρωτογενών πηγών στη σχετική βιβλιογραφία, καθώς και από τη μελέτη συνθετικών εργασιών. Επίσης, οι φοιτήτριες/φοιτητές εξοικειώνονται με τις διεπιστημονικές προσεγγίσεις θεματικών ενοτήτων στην ιστορική και αρχαιολογική έρευνα, και μελετούν εργασίες στις οποίες τα πρωτογενή δεδομένα συναξιολογούνται μέσα από τη μεθοδολογική σύγκλιση διαφορετικών επιστημονικών πεδίων. Οι φοιτήτριες/φοιτητές εκπαιδεύονται στη συγγραφή αυτόνομων εργασιών, την προφορική παρουσίαση μελετών, την παραγωγή νέων ερευνητικών ιδεών, την άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής, την κριτική αντίληψη και την επαγωγική σκέψη.

(3) ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Εκπόνηση γραπτής εργασίας στα πλαίσια σεμιναριακού μαθήματος ειδικού υποβάθρου, το οποίο είναι υποχρεωτικό (επιλογής) στο 3ο και 4ο έτος σπουδών. Σε συνεργασία με την/τον επιβλέπουσα/επιβλέποντα καθηγήτρια/καθηγητή, οι φοιτητές επιλέγουν το θέμα της εργασίας, συλλέγουν τη βιβλιογραφία ή/και τα απαραίτητα πρωτογενή δεδομένα, τα μελετούν και τα αναλύουν ώστε να διατυπώσουν πρωτότυπες αξιολογικές κρίσεις και κριτικά συμπεράσματα.

(4) ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ *Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.*	Γραπτή εργασία
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ *Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές*	
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ *Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας.* *Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ.* *Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης σύμφωνα με τις αρχές του ECTS*	

Δραστηριότητα	***Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου***
Διαλέξεις, συζήτηση και παρουσιάσεις στην τάξη	16 ώρες
Αναζήτηση και συλλογή βιβλιογραφίας στη Βιβλιοθήκη του Π.Ι.	23 ώρες
Επιτόπια μαθήματα σε Μουσειακές συλλογές	3 ώρες
Μελέτη και ανάλυση βιβλιογραφίας, παρουσιάσεις στο μάθημα	83 ώρες
Σύνολο Μαθήματος	***125 ώρες***

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ *Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης* *Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες* *Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.*	Γλώσσα αξιολόγησης: Ελληνικά. Για φοιτητές του προγράμματος ανταλλαγών Erasmus+ κατά περίπτωση σε Αγγλικά, Γαλλικά, Ιταλικά. Υποχρεωτική παρουσίαση της εργασίας στο μάθημα. Γραπτή εργασία Αξιολογείται το επίπεδο κριτικής αντίληψης, η επιστημονική προσέγγιση του εξεταζόμενου ερωτήματος, η αναλυτική, επαγωγική και συνθετική σκέψη, καθώς και ο βαθμός κατανόησης των ερευνητικών ζητημάτων όπως συζητήθηκαν στο μάθημα και παρουσιάζονται στη σχετική βιβλιογραφία. Δυνατότητα προφορικής εξέτασης για φοιτητές με δυσκολίες γραφής και κατανόησης.

(5) ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Προτεινόμενη Βιβλιογραφία:

- Συναφή επιστημονικά περιοδικά:

Υπό την επίβλεψη και με αρωγή της/του διδάσκουσας/διδάσκοντος καθηγήτριας/καθηγητή, η βιβλιογραφία της γραπτής εργασίας συλλέγεται και μελετάται από τον/την φοιτητή/φοιτήτρια.

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

(1) ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	**ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗ**		
ΤΜΗΜΑ	**ΙΣΤΟΡΙΑΣ & ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ**		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	**ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΟ**		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	**ΠΡΚ100**	**ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ**	**Στ΄, Η΄**
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	**ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΑΣΚΗΣΗ**		

ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ *σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων*	**ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ**	**ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ**
		2
Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο (δ).		

ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ *γενικού υποβάθρου, ειδικού υποβάθρου, ειδίκευσης, γενικών γνώσεων, ανάπτυξης δεξιοτήτων*	Το μάθημα που ανήκει στην κατηγορία «Μαθήματα Ανάπτυξης δεξιοτήτων» απευθύνεται σε φοιτητές που διανύουν το τρίτο ή τέταρτο έτος των σπουδών τους ή είναι επί πτυχίω (μόνον οι του πέμπτου έτους). Ειδικότερα, πρόκειται για μάθημα ειδίκευσης και εφαρμογής των γνώσεων που απέκτησαν οι φοιτητές στην πράξη, σε φορείς και οργανισμούς που έχουν άμεση συνάφεια με τα ειδικά επαγγελματικά -ερευνητικά τους ενδιαφέροντα.
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	ΟΧΙ
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	ΕΛΛΗΝΙΚΗ Δεν είναι μάθημα που βαθμολογείται, αλλά αντιστοιχεί σε 2 ECTS που καταχωρούνται στο Παράρτημα Διπλώματος.
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	ΟΧΙ
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	ΟΧΙ

(2) ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.

Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α

- *Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με το Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης*
- *Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης και το Παράρτημα Β*
- *Περιληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων*

Τα μαθησιακά αποτελέσματα της Π.Α. διαρθρώνονται ως εξής:
α) Εμπέδωση των θεωρητικών και πρακτικών γνώσεων που απέκτησαν οι φοιτητές και οι φοιτήτριες στα μαθήματα μέσα από την πρακτική εφαρμογή τους ή τη διερεύνηση των δυνατοτήτων πρακτικής εφαρμογής τους,
β) Άμεση γνώση των συνθηκών εργασίας και έρευνας σε πραγματικούς εργασιακούς χώρους, στους οποίους μπορούν να εργαστούν οι απόφοιτοι του Τμήματος,
γ) Ανάπτυξη δεξιοτήτων και εξειδικεύσεων που σχετίζονται με τις γνώσεις και τα εφόδια που έχουν λάβει οι φοιτητές του Τμήματος κατά την διάρκεια των προπτυχιακών σπουδών τους.

Με την άσκηση των φοιτητών/τριών σε φορείς και οργανισμούς κατά τη διάρκεια των σπουδών τους, επιδιώκεται η απόκτηση επαγγελματικής εμπειρίας, γνώσης των συνθηκών εργασίας και έρευνας και μεταφορά της αξιολογημένης συνολικής εμπειρίας στο Τμήμα. Με τον τρόπο αυτό διευκολύνεται και η επαγγελματική ένταξη των αποφοίτων μέσω της άμεσης ενημέρωσής τους στο περιβάλλον εργασίας.

Γενικές Ικανότητες
Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα;.

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών	*Σχεδιασμός και διαχείριση έργων*
	Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα
	Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον
Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις	*Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου*
Λήψη αποφάσεων	
Αυτόνομη εργασία	*Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής*
Ομαδική εργασία	*Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης*
Εργασία σε διεθνές περιβάλλον	*……*
Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον	*Άλλες…*
Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών	*…….*

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών
Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις
Λήψη αποφάσεων
Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης
Παραγωγή νέων ερευνητικών ιδεών
Σεβασμός στη διαφορετικότητα και την πολυπολιτισμικότητα
Επίδειξη επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας

(3) ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Οι φοιτητές ενημερώνονται καταρχήν μέσω ενημερωτικών εκδηλώσεων που διοργανώνει το Γραφείο Πρακτικής Άσκησης του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, στις οποίες συμμετέχουν ο/η Πρόεδρος του Τμήματος καθώς και μέλη ΔΕΠ του Τμήματος.

Η Πρακτική Άσκηση, διάρκειας δύο μηνών, πραγματοποιείται σε επιλεγμένους εργασιακούς χώρους που έχουν άμεση συνάφεια με τα ειδικά επαγγελματικά - ερευνητικά ενδιαφέροντα των φοιτητών/τριών.

Ειδικότερα:

<u>Για τους Ιστορικούς</u>

Οι φοιτητές που ακολουθούν την ιστορική κατεύθυνση μπορούν να ασκηθούν σε αρχεία (του δημοσίου και ιδιωτικού τομέα), ερευνητικά κέντρα, μουσεία (δημόσια, δημοτικά και ιδιωτικά), φορείς διαχείρισης της πολιτιστικής κληρονομιάς, τα Μ.Μ.Ε., εκδοτικούς οργανισμούς, κ.ά.

Για τους Αρχαιολόγους

Οι φοιτητές που ακολουθούν την αρχαιολογική κατεύθυνση μπορούν να πραγματοποιήσουν την Πρακτική τους Άσκηση σε ανασκαφές (συστηματικές, σωστικές, σπηλαίων, υποβρύχιες), επιφανειακές αρχαιολογικές έρευνες, μουσεία (ταξινόμηση, καταγραφή και μελέτη των ευρημάτων πάσης φύσεως, διοργάνωση εκθέσεων), πινακοθήκες (δημόσιες, ιδιωτικές, δημοτικές), εφορείες αρχαιοτήτων, αρχαιολογικά ινστιτούτα, έργα του ΤΑ.Δ.Π.Α.Ε. (ΥΠ.ΠΟ.), προγράμματα διαχείρισης πολιτιστικής κληρονομιάς, εκδοτικούς οργανισμούς κ.ά.

Για τους φοιτητές που ενδιαφέρονται για την Λαογραφία και την Ανθρωπολογία

Οι φοιτητές που ενδιαφέρονται ιδιαιτέρως για τη λαογραφία θα έχουν τη δυνατότητα να ασκηθούν με την Πρακτική Άσκηση σε εργασιακούς χώρους όπως είναι τα μουσεία, αρχεία προφορικής ιστορίας και οπτικοακουστικών μαρτυριών, ερευνητικά κέντρα, εκδοτικοί οργανισμοί και Μ.Μ.Ε., όπως επίσης και σε προγράμματα διαχείρισης πολιτιστικής κληρονομιάς, προγράμματα μελέτης της μετανάστευσης, των κοινωνικών αποκλεισμών, των μειονοτήτων, του ρατσισμού, κ.ά.

(4) ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

<table>
<tr><td>ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ
Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.</td><td colspan="2">Πρόσωπο με πρόσωπο (Συνθήκες κανονικής εργασίας)</td></tr>
<tr><td>ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ
Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές</td><td colspan="2">ΝΑΙ</td></tr>
<tr><td>ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ
Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας.
Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ.

Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης σύμφωνα με τις αρχές του ECTS</td><td>Δραστηριότητα</td><td>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</td></tr>
<tr><td></td><td>Πρακτική Άσκηση στο Φορέα</td><td>Κανονική εργασία 8ωρη
Διάρκειας 8 εβδομάδων</td></tr>
<tr><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td></td><td></td><td></td></tr>
</table>

	Σύνολο Μαθήματος	**2 μήνες**
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ *Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης* *Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες* *Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.*	Δεν πρόκειται για μάθημα που βαθμολογείται. Αξιολογείται η εν γένει επίδοση του φοιτητή στο τέλος. Η εξέλιξη της Πρακτικής Άσκησης του κάθε φοιτητή παρακολουθείται από έναν Ακαδημαϊκό Επιβλέποντα, μέλος ΔΕΠ του Τμήματος αλλά και από τον Επόπτη του στο Φορέα Υποδοχής. Στο τέλος της Π.Α. οι φοιτητές συμπληρώνουν και υποβάλλουν Βιβλίο Πρακτικής Άσκησης, την οποία αξιολογούν τόσο ο Φορέας Υποδοχής όσο και ο Ακαδημαϊκός Επιβλέπων.	

(5) ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ανάλογα με τα ενδιαφέροντα των φοιτητών/τριών και το αντικείμενο της εργασίας τους κατά τη διάρκεια της Π.Α. τούς υποδεικνύεται η κατάλληλη γενική και ειδική βιβλιογραφία καταρχήν από τον Ακαδημαϊκό τους Επιβλέποντα και στη συνέχεια και από τον Επόπτη τους στο Φορέα Υποδοχής.

COURSE OUTLINE

(1) GENERAL

SCHOOL	**SCHOOL OF PHILOSOPHY**		
ACADEMIC UNIT	**DEPARTMENT OF HISTORY AND ARCHAEOLOGY**		
LEVEL OF STUDIES	**UNDERGRADUATE**		
COURSE CODE	**AKL 601**	**SEMESTER**	**1rst**
COURSE TITLE	**Introduction to Classical Archaeology and Art (1100-31 BC)**		
INDEPENDENT TEACHING ACTIVITIES *if credits are awarded for separate components of the course, e.g. lectures, laboratory exercises, etc. If the credits are awarded for the whole of the course, give the weekly teaching hours and the total credits*		**WEEKLY TEACHING HOURS**	**CREDITS**
		3	3
Add rows if necessary. The organisation of teaching and the teaching methods used are described in detail at (d).		Lecture Notes for each lecture with additional bibliography Educational visits to Museums	
COURSE TYPE *general background, special background, specialised general knowledge, skills development*	Course of general background for students with no specialization in Archaeology (compulsory for all students in the 1rst semester of their studies)		
PREREQUISITE COURSES:			
LANGUAGE OF INSTRUCTION and EXAMINATIONS:	Greek – for Erasmus students it may be also in English or German		
IS THE COURSE OFFERED TO ERASMUS STUDENTS	Yes		
COURSE WEBSITE (URL)	http://ecourse.uoi.gr/course/view.php?id=1771		

(2) LEARNING OUTCOMES

Learning outcomes

The course learning outcomes, specific knowledge, skills and competences of an appropriate level, which the students will acquire with the successful completion of the course are described.

Consult Appendix A

- *Description of the level of learning outcomes for each qualifications cycle, according to the Qualifications Framework of the European Higher Education Area*
- *Descriptors for Levels 6, 7 & 8 of the European Qualifications Framework for Lifelong Learning and Appendix B*
- *Guidelines for writing Learning Outcomes*

The course is aimed at first year students, with little to no knowledge of archaeology. By the successful completion of the course, the students will have got familiarized themselves with the art and culture of the classical period and they will have learned the most important monuments of the ancient Greek art.

General Competences

Taking into consideration the general competences that the degree-holder must acquire (as these appear in the Diploma Supplement and appear below), at which of the following does the course aim?	
Search for, analysis and synthesis of data and information, with the use of the necessary technology	*Project planning and management*
Adapting to new situations	*Respect for difference and multiculturalism*
Decision-making	*Respect for the natural environment*
Working independently	*Showing social, professional and ethical responsibility and sensitivity to gender issues*
Team work	*Criticism and self-criticism*
Working in an international environment	*Production of free, creative and inductive thinking*
Working in an interdisciplinary environment	……
Production of new research ideas	*Others…*
	…….
Search for, analysis and synthesis of data and information, with the use of the necessary technology	

(3) SYLLABUS

In the frame of this course, the main objective is the familiarization of the students with the science of classical archaeology. Students get familiar with the historiography of classical antiquity: Schools - methodological tools, research directions. The significance of archaeological remains and historical sources is also considered. The most important monuments of Ancient Greek Art are presented: Architectural Sculpture, Wall- and Panel-painting and Greek Decorated Pottery. Therefore, with the completion of the course, the aim is to introduce students to the subject of classical archaeology and to get to know some of the most important monuments

Course modules

1. Archaeology as an individual branch of archaeological research. The subject of archaeology. The research field of classical archaeology. The transition from the Bronze Age to the Iron Age. The periods of ancient Greek Art from 1100 to 31 BC. Bibliography.
2. The stages of Greek archaeology. Foreign Archaeological Schools. The Greek Archaeological Service. Methodological tools, research directions. The excavation process - archaeological remains. Archeology and History of Art.
3. The end of the 2nd and the beginning of the 1st millennium. The "Dark Ages". The geometric period (end of the 11th to the end of the 8th century BC). Archaeological data. The geometric style (pottery and metallurgy).
4. Archaic period: "the Daedalic Style", "Orientalizing Style". The birth of monumental sculpture. Analysis of terms: style, iconographic approach based on concrete examples of artworks.
5. Classical period: "Severe style". Analysis of the term style. The great bronze works. Famous sculptors - saved works.
6. The Panhellenic Sanctuaries: Types of buildings. The ancient Greek temple and its parts. The treasuries, the stoas, the theatre. Cult statues, votive offerings. Free-standing and Relief Sculpture.
7. Public and private structures in Greek Cities. Necropoleis and burial monuments. Urban planning. The ancient Greek house.
8. Wall- and Panel-painting and mosaics. Written sources and surviving works. Greek Decorated Pottery and its different styles. The construction and use of vessels.
9. Luxury arts (Jewellery, metal vessels, engraved gems, finger rings). The use of metals and precious stones.

(4) TEACHING and LEARNING METHODS - EVALUATION

DELIVERY *Face-to-face, Distance learning, etc.*	Lectures in class
USE OF INFORMATION AND COMMUNICATIONS TECHNOLOGY	• PowerPoint presentations • Official sites of research units • Additional material on the E-course platform

Use of ICT in teaching, laboratory education, communication with students	• E-mail for communication with students
TEACHING METHODS *The manner and methods of teaching are described in detail.* *Lectures, seminars, laboratory practice, fieldwork, study and analysis of bibliography, tutorials, placements, clinical practice, art workshop, interactive teaching, educational visits, project, essay writing, artistic creativity, etc.* *The student's study hours for each learning activity are given as well as the hours of non-directed study according to the principles of the ECTS*	

Activity	***Semester workload***
Lectures	3 X 13 = 39 hours
Educational visit to the Archaeological Museum of Ioannina	6 hours
Laboratory practice in the Cast Museum of the University of Ioannina	3 hours
Independent study	57 hours
Preparation of an essay (optional)	20 hours
Course total	**125 hours**

STUDENT PERFORMANCE EVALUATION *Description of the evaluation procedure* *Language of evaluation, methods of evaluation, summative or conclusive, multiple choice questionnaires, short-answer questions, open-ended questions, problem solving, written work, essay/report, oral examination, public presentation, laboratory work, clinical examination of patient, art interpretation, other* *Specifically-defined evaluation criteria are given, and if and where they are accessible to students.*	Written exam (100%); optional essays (up to 20%). Identification and comments on monuments and archaeological remains. Short-answer and open-ended questions regarding the main issues raised during the course. Language of evaluation: Greek. For Erasmus students it may be also in English or German Oral exam for students with reading and writing difficulties and disabilities

(5) ATTACHED BIBLIOGRAPHY

Basic Bibliography

Neer, R.T., *Τέχνη & αρχαιολογία του ελληνικού κόσμου* (μτφρ. Α. Καλλέγια) Αθήνα 2018 Πλάντζος, Δ., *Ελληνική Τέχνη και Αρχαιολογία 1100-30 π.Χ.*, Αθήνα 2016²
Βουτυράς Μ., Γουλάκη-Βουτυρά Α., *Η αρχαία ελληνική τέχνη και η ακτινοβολία της*, Θεσσαλονίκη 2011.
Hölscher T., *Κλασική αρχαιολογία. Βασικές γνώσεις* (μτφρ. Π. Παπαγεωργίου), Θεσσαλονίκη 2019²

Further Reading

Κοκκορού –Αλευρά Γ., *Η τέχνη της αρχαίας Ελλάδας. Σύντομη ιστορία (1050-50 π.Χ.)*, Αθήνα 1990.
Gruben G., *Ιερά και ναοί της αρχαίας Ελλάδας* (μτφρ. Δ. Ακτσελή), Αθήνα 2015²
Helmann M. -Ch., *Η αρχαία ελληνική αρχιτεκτονική* (μτφρ. Μ. Λεβεντοπούλου), Αθήνα 2003.
Müller- Wiener W., *Η αρχιτεκτονική στην αρχαία Ελλάδα* (μτφρ. Μ.Σμιτ-Δούνα), Θεσσαλονίκη 1995

Γιαλούρης Ν., *Αρχαία γλυπτά*, στη σειρά: Ελληνική Τέχνη, Εκδοτική Αθηνών, Αθήνα 1994.
Βοκοτοπούλου Ι., *Αργυρά και χάλκινα έργα τέχνης*, στη σειρά: Ελληνική Τέχνη, Εκδοτική Αθηνών, Αθήνα 1997.
Καλτσάς Ν., *Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο. Τα γλυπτά*, Αθήνα 2000.

Λυδάκης Σ., *Αρχαία ελληνική ζωγραφική και οι απηχήσεις της στους νεότερους χρόνους*, Αθήνα 2002.

Πλάντζος Δ., *Η τέχνη της ζωγραφικής στον αρχαιοελληνικό κόσμο*, Αθήνα 2018.

Boardman J., *Η Ιστορία των αρχαίων ελληνικών αγγείων* (μτφρ. Κ. Κοπανιάς), Αθήνα 2006. Τιβέριος Μ., *Αρχαία αγγεία*, στη σειρά : Ελληνική Τέχνη, Εκδοτική Αθηνών, Αθήνα 1996.

Online Sources

Ίδρυμα Λάτση. Ο κύκλος των Μουσείων http://www.latsis-foundation.org/ell/ekpaidefsiepistimi-politismos/politismos/o-kyklos-ton-mouseion

COURSE OUTLINE

(1) GENERAL

SCHOOL	**PHILOSOPHY**		
ACADEMIC UNIT	**HISTORY-ARCHAEOLOGY**		
LEVEL OF STUDIES	**UNDERGRADUATE**		
COURSE CODE	**ΑΠΡ 501**	**SEMESTER**	**A**
COURSE TITLE	**INTRODUCTION TO PREHISTORIC ARCHAEOLOGY.**		

INDEPENDENT TEACHING ACTIVITIES *if credits are awarded for separate components of the course, e.g. lectures, laboratory exercises, etc. If the credits are awarded for the whole of the course, give the weekly teaching hours and the total credits*	**WEEKLY TEACHING HOURS**	**CREDITS**
Lectures	3	5
Add rows if necessary. The organisation of teaching and the teaching methods used are described in detail at (d).		

COURSE TYPE *general background, special background, specialised general knowledge, skills development*	General background
PREREQUISITE COURSES:	-
LANGUAGE OF INSTRUCTION and EXAMINATIONS:	Greek
IS THE COURSE OFFERED TO ERASMUS STUDENTS	-
COURSE WEBSITE (URL)	http://users.uoi.gr/gramisar/prosopiko/vlaxopoulos/

(2) LEARNING OUTCOMES

Learning outcomes

The course learning outcomes, specific knowledge, skills and competences of an appropriate level, which the students will acquire with the successful completion of the course are described.

Consult Appendix A

- *Description of the level of learning outcomes for each qualifications cycle, according to the Qualifications Framework of the European Higher Education Area*
- *Descriptors for Levels 6, 7 & 8 of the European Qualifications Framework for Lifelong Learning and Appendix B*
- *Guidelines for writing Learning Outcomes*

The course provides a basic background in the field of Prehistoric Archaeology. The scientific objectives of Prehistoric Archaeology, the methods and techniques of field research, the laboratory analyses of prehistoric finds and the methods used for their dating and for the identification of their construction are briefly presented. The interdisciplinary character of Prehistoric Archeology and its dependence on auxiliary disciplines, such as Geomorphology, Anthropology, Bio-sciences and Taphonomy, are emphasized. Also, the succession of civilizations on Mainland Greece and in the Aegean during the Stone Age and the Bronze Age, is highlighted.

Aim:

The familiarization of students with basic concepts (terminology), with the chronological-cultural context of Prehistoric Aegean, with the practices of modern Prehistoric Archaeology, also with the knowledge of the differences between Prehistoric Archaeology and related disciplines, such as the Archaeology of the Historical Periods and History.

General Competences

Taking into consideration the general competences that the degree-holder must acquire (as these appear in the Diploma Supplement and appear below), at which of the following does the course aim?

Search for, analysis and synthesis of data and information, with the use of the necessary technology	*Project planning and management*
Adapting to new situations	*Respect for difference and multiculturalism*
Decision-making	*Respect for the natural environment*
Working independently	*Showing social, professional and ethical responsibility and sensitivity to gender issues*
Team work	*Criticism and self-criticism*
Working in an international environment	*Production of free, creative and inductive thinking*
Working in an interdisciplinary environment	……
Production of new research ideas	*Others…*
	…….

Analysis and synthesis of data.
Creative and inductive thinking.
Respect for the natural environment.
Working in an interdisciplinary environment.
Showing social, professional and ethical responsibility and sensitivity to gender issues.

(3) SYLLABUS

Outline of course:

-Introduction to the discipline – the limits of Prehistory. History of research. Portraits of prehistorians. Basic terminology. Bibliographical guidance (2 classes).
-Methods and techniques of excavation and survey. Archaeological stratigraphy (1 class).
-Methods of dating (relative and absolute dating). Interdisciplinary approaches (1 class).
-General outline of Greek and Aegean Prehistory. Phases and dating (1 class).
-Paleolithic and Mesolithic Ages (2 classes).
-Neolithic culture on Mainland Greece and in the Aegean (2 classes).
-Cultural units of the Early Bronze Age (3rd millennium B.C.) in the wider Aegean area (2 classes).
-Developments during the Middle and the Late Bronze Ages in the Aegean. Succession and evolution of three palatial civilizations in the 2nd millennium B.C. (Old Palaces and New Palaces on Crete and Mycenaean culture on Mainland Greece), along with the related prehistoric scripts (2 classes).

(4) TEACHING and LEARNING METHODS - EVALUATION

DELIVERY *Face-to-face, Distance learning, etc.*	Lectures in the class
USE OF INFORMATION AND COMMUNICATIONS TECHNOLOGY *Use of ICT in teaching, laboratory education, communication with students*	
TEACHING METHODS *The manner and methods of teaching are described in detail.* *Lectures, seminars, laboratory practice, fieldwork, study and analysis of bibliography, tutorials, placements, clinical practice, art workshop, interactive teaching, educational visits, project, essay writing, artistic creativity, etc.*	

Activity	***Semester workload***
Lectures	3 X 13 = 39 hours
Optional essay	10 hours
Tutorials on the treatment of ceramic and stone prehistoric finds in the Museum of Casts and Teaching Collection of	3 X 3 = 9 hours

The student's study hours for each learning activity are given as well as the hours of non-directed study according to the principles of the ECTS	the Unit of Archeology of the University of Ioannina	
	Invited lecturer	2 hours
	Personal study	40 hours
	Course total	100 hours
STUDENT PERFORMANCE EVALUATION *Description of the evaluation procedure* *Language of evaluation, methods of evaluation, summative or conclusive, multiple choice questionnaires, short-answer questions, open-ended questions, problem solving, written work, essay/report, oral examination, public presentation, laboratory work, clinical examination of patient, art interpretation, other* *Specifically-defined evaluation criteria are given, and if and where they are accessible to students.*	Written exam (100%). Oral exam for students with reading and writing difficulties and disabilities. Optional short project essay and presentation in class.	

(5) ATTACHED BIBLIOGRAPHY

Supplementary material has been uploaded on the personal web pages of the instructor
http://users.uoi.gr/gramisar/prosopiko/vlaxopoulos/

COURSE OUTLINE

(1) GENERAL

SCHOOL	Philosophy		
ACADEMIC UNIT	History and Archaeology		
LEVEL OF STUDIES	Undergraduate		
COURSE CODE	**IAE103**	**SEMESTER**	**1**
COURSE TITLE	INTRODUCTION TO THE ANCIENT GREEK HISTORY AND CIVILIZATION		

INDEPENDENT TEACHING ACTIVITIES *if credits are awarded for separate components of the course, e.g. lectures, laboratory exercises, etc. If the credits are awarded for the whole of the course, give the weekly teaching hours and the total credits*	**WEEKLY TEACHING HOURS**	**CREDITS**
	3	5
Add rows if necessary. The organisation of teaching and the teaching methods used are described in detail at (d).	Lecture and discussion	

COURSE TYPE *general background, special background, specialised general knowledge, skills development*	General background
PREREQUISITE COURSES:	IAE103 Introduction to Ancient Greek History
LANGUAGE OF INSTRUCTION and EXAMINATIONS:	Greek. For Erasmus students it may be also in English, German and French.
IS THE COURSE OFFERED TO ERASMUS STUDENTS	Yes
COURSE WEBSITE (URL)	

(2) LEARNING OUTCOMES

Learning outcomes

The course learning outcomes, specific knowledge, skills and competences of an appropriate level, which the students will acquire with the successful completion of the course are described.

Consult Appendix A

- *Description of the level of learning outcomes for each qualifications cycle, according to the Qualifications Framework of the European Higher Education Area*
- *Descriptors for Levels 6, 7 & 8 of the European Qualifications Framework for Lifelong Learning and Appendix B*
- *Guidelines for writing Learning Outcomes*

The course aims to present a broader period of Ancient Greek History. It aims to highlight the continuities and intersections between the late Bronze Age and the classical period, in basic concepts and institutions, both in politics, society and culture.

The subject of the course is the period from the end of the Mycenaean world (12th c. BC) to the end of the classical era (4th c. BC).

Emphasis is placed on methodological issues concerning the way in which historical research is applied, as well as on the analysis of representative literary, epigraphic and archaeological sources of the period, but also on more recent historiographical approaches to ancient Greek history.

General Competences

Taking into consideration the general competences that the degree-holder must acquire (as these appear in the Diploma Supplement and appear below), at which of the following does the course aim?

Search for, analysis and synthesis of data and information, with the use of the necessary technology	*Project planning and management*
Adapting to new situations	*Respect for difference and multiculturalism*
	Respect for the natural environment

Decision-making *Working independently* *Team work* *Working in an international environment* *Working in an interdisciplinary environment* *Production of new research ideas*	*Showing social, professional and ethical responsibility and sensitivity to gender issues* *Criticism and self-criticism* *Production of free, creative and inductive thinking* *……* *Others…* *…….*

Working independently.
Production of free, creative and inductive thinking.

(3) SYLLABUS

1. The place of Antiquity in contemporary society and education. Basic problems and research trends. Sources and bibliography. Historical methodology. Chronological problems.
2. The Mycenaeans, the 'Dark Ages' and the Homeric world: economy and society, political institutions. The political structure and functioning of society described in the Homeric epics. The aristocratic ideology.
3. The Archaic era: innovations and the genesis and development of the 'polis'.
4. The expansion of the Greek world and colonization (8th-6th century BC).
5. Conflicts and crises of the Archaic period. Political, economic and military transformations. Tyrants and legislators. The example of the Corinthian Cypselids (7th-6th century BC).
6. Sparta and Athens. Internal developments and interstate relations (7th-6th century BC).
7. The Greco-Persian wars (5th century BC).
8. The rise of the Athenian democracy (5th century BC)
9. Nations and cities of the classical period (5th century BC).
10. The Peloponnesian War and its consequences.
11. Society and economy in the classical period (5th-4th century BC).
12. Culture and religious life (5th-4th century BC).
13. Key developments in the 4th century BC. From the hegemonic cities to the Macedonian hegemony.

(4) TEACHING and LEARNING METHODS - EVALUATION

DELIVERY *Face-to-face, Distance learning, etc.*	Face-to-face
USE OF INFORMATION AND COMMUNICATIONS TECHNOLOGY *Use of ICT in teaching, laboratory education, communication with students*	Use of power point
TEACHING METHODS *The manner and methods of teaching are described in detail.* *Lectures, seminars, laboratory practice, fieldwork, study and analysis of bibliography, tutorials, placements, clinical practice, art workshop, interactive teaching, educational visits, project, essay writing, artistic creativity, etc.* *The student's study hours for each learning activity are given as well as the hours of non-directed study according to the principles of the ECTS*	

Activity	*Semester workload*
Lectures, study and analysis of bibliography and historical sources	40hrs
Student's study	80hrs
Optional essay writing	

	Course total	**120**
STUDENT PERFORMANCE EVALUATION *Description of the evaluation procedure* *Language of evaluation, methods of evaluation, summative or conclusive, multiple choice questionnaires, short-answer questions, open-ended questions, problem solving, written work, essay/report, oral examination, public presentation, laboratory work, clinical examination of patient, art interpretation, other* *Specifically-defined evaluation criteria are given, and if and where they are accessible to students.*	Written examination in Greek, regarding the main issues raised during the courses, and the analysis of a given historical source as well. For Erasmus students it may be also in English, German and French. Optional essay.	

(5) ATTACHED BIBLIOGRAPHY

Suggested bibliography:

Basic bibliography:

POMEROY Sarah B. et al. "A BRIEF HISTORY OF ANCIENT GREECE. Politics, Society,and Culture", Oxford 2004.

Further reading:

1. Clancier, Ph., Coloru, O., Gorre, G., *Οι Ελληνιστικοί Κόσμοι. Από τον Νείλο στον Ινδό Ποταμό,* Gutenberg, Αθήνα 2020.
2. M.-F. Baslez, *Πολιτική Ιστορία του Αρχαίου Κόσμου*, Αθήνα 2014.
3. H. Bengtson, *Ιστορία της Αρχαίας Ελλάδος*, Αθήνα 1998.
4. C. Mossé και A. Schnapp-Gourbeillon, *Επίτομη Ιστορία της Αρχαίας Ελλάδας*, (εκδ. Παπαδήμα), Αθήνα 1998.
5. F. Walbank, *Ο ελληνιστικός κόσμος*, Θεσσαλονίκη 1999.
6. H.-J. Gehrke, *Ιστορία του ελληνιστικού κόσμου*, Αθήνα 2000.
7. P. Lévêque, *Ο ελληνιστικός κόσμος*, Αθήνα 2001.
8. A. Momigliano, *Ξένη σοφία. Τα όρια του εξελληνισμού στην αρχαιότητα*, Αθήνα 1998.
9. G. Shipley, *Ο ελληνικός κόσμος μετά τον Αλέξανδρο*, Αθήνα 2012.
10. M. Austin & P. Vidal-Naquet*, Οικονομία και κοινωνία στην Αρχαία Ελλάδα,* Αθήνα 1988.
11. J. M. Hall, *Αρχαία ελληνική ιστορία. Η αρχαϊκή περίοδος 1200 - 479 π. Χ.,* Θεσσαλονίκη 2013.
12. C. Orrieux και P. Schmitt Pantel, *Αρχαία Ελληνική Ιστορία*, Εκδ. Gutenberg, Αθήνα 2018, σελ. 236-494.
13. F. Lefèvre, *Ιστορία του Αρχαίου Ελληνικού Κόσμου*, Εκδ. Καρδαμίτσα, Αθήνα 2016.

- Related academic journals:
Journal of Hellenic Studies, Klio, Historia

COURSE OUTLINE

(1) GENERAL

SCHOOL	**Philisophy**		
ACADEMIC UNIT	**Dept. of History and Archaeology**		
LEVEL OF STUDIES	**Undergraduate**		
COURSE CODE	**IBY 201**	SEMESTER	1st
COURSE TITLE	**Introduction to the Byzantine Studies**		

INDEPENDENT TEACHING ACTIVITIES *if credits are awarded for separate components of the course, e.g. lectures, laboratory exercises, etc. If the credits are awarded for the whole of the course, give the weekly teaching hours and the total credits*	WEEKLY TEACHING HOURS	CREDITS
	3	5
Add rows if necessary. The organisation of teaching and the teaching methods used are described in detail at (d).		

COURSE TYPE *general background, special background, specialised general knowledge, skills development*	General overview
PREREQUISITE COURSES:	no
LANGUAGE OF INSTRUCTION and EXAMINATIONS:	Greek (for Erasmus students English or German)
IS THE COURSE OFFERED TO ERASMUS STUDENTS	Yes
COURSE WEBSITE (URL)	http://ecourse.uoi.gr/course/view.php?id=1018

(2) LEARNING OUTCOMES

Learning outcomes

The course learning outcomes, specific knowledge, skills and competences of an appropriate level, which the students will acquire with the successful completion of the course are described.

Consult Appendix A

- *Description of the level of learning outcomes for each qualifications cycle, according to the Qualifications Framework of the European Higher Education Area*
- *Descriptors for Levels 6, 7 & 8 of the European Qualifications Framework for Lifelong Learning and Appendix B*
- *Guidelines for writing Learning Outcomes*

General knowledge of the byzantine history and culture, the social framework, the byzantine administration in the centre and provinces, the basic principals of the economy and every day life

General Competences

Taking into consideration the general competences that the degree-holder must acquire (as these appear in the Diploma Supplement and appear below), at which of the following does the course aim?

Search for, analysis and synthesis of data and information, with the use of the necessary technology
Adapting to new situations
Decision-making
Working independently
Team work
Project planning and management
Respect for difference and multiculturalism
Respect for the natural environment
Showing social, professional and ethical responsibility and sensitivity to gender issues
Criticism and self-criticism

Working in an international environment *Working in an interdisciplinary environment* *Production of new research ideas*	*Production of free, creative and inductive thinking* …… *Others…* …….
Search for, analysis and synthesis of data and information, with the use of the necessary technology Adapting to new situations Criticism and self-criticism Production of free, creative and inductive thinking	

(3) SYLLABUS

1. Periods of the Byzantine History. The sources
2. The provinces
3. The capital, Constantinople
4. Administration
5. Dignitaries and officials
6. The transport and the Army
7. The emperor
8. Other sources

(4) TEACHING and LEARNING METHODS - EVALUATION

DELIVERY *Face-to-face, Distance learning, etc.*	Face-to-face
USE OF INFORMATION AND COMMUNICATIONS TECHNOLOGY *Use of ICT in teaching, laboratory education, communication with students*	Power poin presentations and excursions
TEACHING METHODS *The manner and methods of teaching are described in detail.* *Lectures, seminars, laboratory practice, fieldwork, study and analysis of bibliography, tutorials, placements, clinical practice, art workshop, interactive teaching, educational visits, project, essay writing, artistic creativity, etc.* *The student's study hours for each learning activity are given as well as the hours of non-directed study according to the principles of the ECTS*	
STUDENT PERFORMANCE EVALUATION *Description of the evaluation procedure* *Language of evaluation, methods of evaluation, summative or conclusive,*	Greek, English or German Tests with several kinds of questions Essay

Activity	*Semester workload*
Autonomous study	110
Preparation of the sources	15
	125
Course total	

multiple choice questionnaires, short-answer questions, open-ended questions, problem solving, written work, essay/report, oral examination, public presentation, laboratory work, clinical examination of patient, art interpretation, other *Specifically-defined evaluation criteria are given, and if and where they are accessible to students.*	

(5) ATTACHED BIBLIOGRAPHY

- Suggested bibliography: *- Related academic journals:* R. –J. Lilie, Einfuehrung in die Byzantinische Geschichte. Athens 2007 G. Ostrogorsky, History of the Byzantine State. Athens 2008

COURSE OUTLINE

(1) GENERAL

SCHOOL	School of Philosophy		
ACADEMIC UNIT	Department of History and Archaeology		
LEVEL OF STUDIES	Undergraduate		
COURSE CODE	**IME 100**	**SEMESTER**	**A**
COURSE TITLE	Introduction to the History of the medieval West (4th-15th century)		

INDEPENDENT TEACHING ACTIVITIES *if credits are awarded for separate components of the course, e.g. lectures, laboratory exercises, etc. If the credits are awarded for the whole of the course, give the weekly teaching hours and the total credits*	**WEEKLY TEACHING HOURS**	**CREDITS**
	3	5
Add rows if necessary. The organisation of teaching and the teaching methods used are described in detail at (d).		

COURSE TYPE *general background, special background, specialised general knowledge, skills development*	
PREREQUISITE COURSES:	General course
LANGUAGE OF INSTRUCTION and EXAMINATIONS:	Greek/English
IS THE COURSE OFFERED TO ERASMUS STUDENTS	Yes
COURSE WEBSITE (URL)	

(2) LEARNING OUTCOMES

Learning outcomes

The course learning outcomes, specific knowledge, skills and competences of an appropriate level, which the students will acquire with the successful completion of the course are described.

Consult Appendix A

- *Description of the level of learning outcomes for each qualifications cycle, according to the Qualifications Framework of the European Higher Education Area*
- *Descriptors for Levels 6, 7 & 8 of the European Qualifications Framework for Lifelong Learning and Appendix B*
- *Guidelines for writing Learning Outcomes*

This course offers a comprehensive survey of the political, social, religious, and cultural developments that shaped Western Europe from Late Antiquity to the end of the Middle Ages. It traces the transition from the Roman world to the medieval order and explores key thematic areas, including:

- The settlement of Germanic tribes in former Roman territories and the formation of early "barbarian" kingdoms.
- The gradual rise of the papacy and the evolving relationship between Church and State.
- The coexistence and interaction of two empires (Western and Byzantine) and the shaping of the idea of "Christendom."
- The Crusades and their religious and political dimensions.
- The development of monasticism, the Carolingian cultural revival, and the urban and economic transformations of the 12th and 13th centuries.
- Regional specificities in areas such as England and the Iberian Peninsula.

- Economic changes and the shift from a purely agrarian system to more complex forms of trade and social organization.

Throughout the semester, students will become familiar with key categories of medieval historical sources, practice diachronic analysis of institutions and ideas, and develop critical thinking in assessing historical events and interpretations. Special emphasis is placed on contemporary historiographical approaches that enrich our understanding of the period.

Assessment will be based on a final written exam, while active participation and an in-class oral presentation will also contribute to the final grade.

The aim of this course is to provide students with a solid introductory understanding of the European Middle Ages, to highlight major developments, and to help situate them within broader historical processes over the long term.

General Competences

Taking into consideration the general competences that the degree-holder must acquire (as these appear in the Diploma Supplement and appear below), at which of the following does the course aim?

Search for, analysis and synthesis of data and information, with the use of the necessary technology	*Project planning and management*
Adapting to new situations	*Respect for difference and multiculturalism*
Decision-making	*Respect for the natural environment*
Working independently	*Showing social, professional and ethical responsibility and sensitivity to gender issues*
Team work	*Criticism and self-criticism*
Working in an international environment	*Production of free, creative and inductive thinking*
Working in an interdisciplinary environment	*……*
Production of new research ideas	*Others…*
	…….

Research, analysis, synthesis of data and information, using appropriate technologies

Promotion of free, creative, and inductive thinking

Development of critical thinking skills

Respect for diversity and multiculturalism

Generation of original research ideas

Optional individual or group assignment

(3) SYLLABUS

The course consists of 13 three-hour sessions, primarily in the form of lectures. Students are encouraged to deliver an oral presentation, which may contribute additional points to their final grade. The lectures aim to provide a balanced overview of the Early, High, and Late Middle Ages, addressing key political, religious, economic, and social developments. By the end of the course,

students are expected to have acquired a foundational understanding of the historical evolution of medieval Western Europe.

(4) TEACHING and LEARNING METHODS - EVALUATION

DELIVERY *Face-to-face, Distance learning, etc.*	Lectures will take place on site
USE OF INFORMATION AND COMMUNICATIONS TECHNOLOGY *Use of ICT in teaching, laboratory education, communication with students*	**Use of Power point presentations. A dedicated course page is available on the university's e-learning platform, where lecture slides, primary and secondary sources, as well as relevant web links, are uploaded.**
TEACHING METHODS *The manner and methods of teaching are described in detail.* *Lectures, seminars, laboratory practice, fieldwork, study and analysis of bibliography, tutorials, placements, clinical practice, art workshop, interactive teaching, educational visits, project, essay writing, artistic creativity, etc.* *The student's study hours for each learning activity are given as well as the hours of non-directed study according to the principles of the ECTS*	

Activity	***Semester workload***
Study	60 hours
Preparation of primary sources	15 hours
Study of primary sources	50 hours
Course total	***125 hours***

STUDENT PERFORMANCE EVALUATION *Description of the evaluation procedure* *Language of evaluation, methods of evaluation, summative or conclusive, multiple choice questionnaires, short-answer questions, open-ended questions, problem solving, written work, essay/report, oral examination, public presentation, laboratory work, clinical examination of patient, art interpretation, other* *Specifically-defined evaluation criteria are given, and if and where they are accessible to students.*	A. Written examination (80%) including: - Essay-type questions or - Short-answer questions - Summative assessment B. Optional Assignment (20%)

(5) ATTACHED BIBLIOGRAPHY

- Suggested bibliography:

- Related academic journals:

COURSE OUTLINE

(1) GENERAL

SCHOOL	School of Philosophy		
ACADEMIC UNIT	Department of History and Archaeology		
LEVEL OF STUDIES	Undergraduate		
COURSE CODE	**INE361**	**SEMESTER**	**1st**
COURSE TITLE	INTRODUCTION TO MODERN AND CONTEMPORARY GREEK HISTORY (15th-20th century)		

INDEPENDENT TEACHING ACTIVITIES *if credits are awarded for separate components of the course, e.g. lectures, laboratory exercises, etc. If the credits are awarded for the whole of the course, give the weekly teaching hours and the total credits*	**WEEKLY TEACHING HOURS**	**CREDITS**
	3	5
Add rows if necessary. The organisation of teaching and the teaching methods used are described in detail at (d).		

COURSE TYPE *general background, special background, specialised general knowledge, skills development*	General background
PREREQUISITE COURSES:	
LANGUAGE OF INSTRUCTION and EXAMINATIONS:	Greek
IS THE COURSE OFFERED TO ERASMUS STUDENTS	Yes
COURSE WEBSITE (URL)	

(2) LEARNING OUTCOMES

Learning outcomes

The course learning outcomes, specific knowledge, skills and competences of an appropriate level, which the students will acquire with the successful completion of the course are described.

Consult Appendix A

- *Description of the level of learning outcomes for each qualifications cycle, according to the Qualifications Framework of the European Higher Education Area*
- *Descriptors for Levels 6, 7 & 8 of the European Qualifications Framework for Lifelong Learning and Appendix B*
- *Guidelines for writing Learning Outcomes*

The course presents and discusses sets of sources of modern and contemporary Greek history, basic research tools (bibliographies, journals) and the main general historical works (e.g. *History of Modern Hellenism* by A. Vakalopoulos, *History of the Greek Nation*, etc.).

General Competences

Taking into consideration the general competences that the degree-holder must acquire (as these appear in the Diploma Supplement and appear below), at which of the following does the course aim?

Search for, analysis and synthesis of data and information, with the use of the necessary technology
Adapting to new situations
Decision-making
Working independently
Team work
Working in an international environment
Working in an interdisciplinary environment
Production of new research ideas
Project planning and management
Respect for difference and multiculturalism
Respect for the natural environment
Showing social, professional and ethical responsibility and sensitivity to gender issues
Criticism and self-criticism
Production of free, creative and inductive thinking
……
Others…
…….

Familiarization with modern and contemporary Greek history and historiography
Familiarization with historical study and methodology

Knowledge of the wider historical context of modern and contemporary Greek history

(3) SYLLABUS

Summary: Introductory course in modern and contemporary Greek history. Basic thematic axes: a) Periodization of modern and contemporary Greek history; b) Analysis of the concepts used by historiography to define modern and contemporary Greek history: "history of modern Hellenism", "early modern Greek history", "history of the conquered Greek nation", "*Venetokratia* (Venetian domination)", "*Tourkokratia* (Turkish domination), "Ottoman rule", "history of the Greek state", "contemporary history" etc.
At the same time, the course presents the notion of historical sources and archives and briefly examines the critical study of the sources. The course emphasizes and discusses the main sets of sources for modern and contemporary Greek history, the basic research tools (bibliographies, journals), and the main general historiographical works (e.g. *History of Modern Hellenism* by A. Vakalopoulos; *History of the Greek Nation; History of Modern Hellenism 1770-2000,* edited by V. Panagiotopoulos; *History of Greece in the 20th century*, edited by Ch. Hatziiossif).
The course includes visits to historical archives and libraries.

COURSE DESCRIPTION
Lectures 1 -3
Introduction: What is "modern history", "modern Greek history", "history of modern Hellenism", "contemporary history", "cotemporary Greek history", "history of the Greek state"? Issues of periodization and historiography. "Objectivity" in history.
Lectures 4- 8
Sources and bibliography: What is a source? Categories and genres of sources. What is an archive? Archival institutions. How are archives kept and governed? Broadening the sources for historical research. The critical method for the study of sources (internal and external criticism), the research questions, and the elaboration of sources. The world of sources and archives in Greece. Basic sets of sources for modern and contemporary Greek history. Bibliographies and handbooks.
Lectures 9- 12
Issues of periodization and historiography: Terminology, periodization and main historiographical issues (Ottoman rule, Venetian rule, Enlightenment, Greek Revolution, Greek state, Tanzimat reforms, Trikoupis/Venizelos modernization, Balkan Wars, Interwar period, World War I and II, 1940s, Postwar world). Sources.
Lecture 13
Overview.

(4) TEACHING and LEARNING METHODS - EVALUATION

DELIVERY *Face-to-face, Distance learning, etc.*	Face-to-face
USE OF INFORMATION AND COMMUNICATIONS TECHNOLOGY *Use of ICT in teaching, laboratory education, communication with students*	Lectures are conducted with use of PowerPoint presentations, as well of other printed and electronic materials. The course is supported by the E-Course system.
TEACHING METHODS *The manner and methods of teaching are described in detail.* *Lectures, seminars, laboratory practice, fieldwork, study and analysis of bibliography, tutorials, placements, clinical practice, art workshop, interactive teaching, educational visits, project, essay writing, artistic creativity, etc.* *The student's study hours for each learning activity are given as well as the hours of non-directed study according to the principles of the ECTS*	
STUDENT PERFORMANCE	

Activity	***Semester workload***
Lectures	39
Presentation and analysis of historical sources	15
Study	71
Course total	***125***

EVALUATION *Description of the evaluation procedure* *Language of evaluation, methods of evaluation, summative or conclusive, multiple choice questionnaires, short-answer questions, open-ended questions, problem solving, written work, essay/report, oral examination, public presentation, laboratory work, clinical examination of patient, art interpretation, other* *Specifically-defined evaluation criteria are given, and if and where they are accessible to students.*	Evaluation language: Greek. Eventual Erasmus+ students are examined in English. Written or oral examinations with graded questions.

(5) ATTACHED BIBLIOGRAPHY

The course is based on a bibliographic guide, on handbooks from the academic database "Eudoxus", on digitized open access articles, and on open access electronic handbooks.

Open access electronic handbooks

1. Dimitris Papastamatiou, Phokion Kotzageorgis, *Ιστορία του νέου ελληνισμού κατά τη διάρκεια της οθωμανικής πολιτικής κυριαρχίας*, Σύνδεσμος Ελληνικών Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών, Athens 2015. https://repository.kallipos.gr/handle/11419/4721.
2. Elpida Vogli, *Τι πρέπει να γνωρίζει ο ιστορικός για την επιστήμη και το επάγγελμά του;* Σύνδεσμος Ελληνικών Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών, Athens 2015. https://repository.kallipos.gr/handle/11419/3821

Handbooks – "Eudoxus"

1. Christos Hadjiyosif (ed.), *Όψεις πολιτικής και οικονομικής ιστορίας 1900-1940*, Βιβλιόραμα, Athens 2009. Code number in Eudoxus database: 6625. ISBN: 978-960-8087-84-2.
2. Thomas Gallant, Νεότερη Ελλάδα. Από τον πόλεμο της Ανεξαρτησίας μέχρι τις μέρες μας, Πεδίο, Athens 2017. Code number in Eudoxus database: 59385852. ISBN: 9789605467807.

COURSE OUTLINE

(1) GENERAL

SCHOOL	Of Philosophy		
ACADEMIC UNIT	Department of History and Archaeology		
LEVEL OF STUDIES	Undergraduate		
COURSE CODE	**KAN102**	**SEMESTER**	**3rd**
COURSE TITLE	Social Theory and Anthropological Thought		

INDEPENDENT TEACHING ACTIVITIES *if credits are awarded for separate components of the course, e.g. lectures, laboratory exercises, etc. If the credits are awarded for the whole of the course, give the weekly teaching hours and the total credits*	**WEEKLY TEACHING HOURS**	**CREDITS**
	3	5
Add rows if necessary. The organisation of teaching and the teaching methods used are described in detail at (d).		

COURSE TYPE *general background, special background, specialised general knowledge, skills development*	General background
PREREQUISITE COURSES:	
LANGUAGE OF INSTRUCTION and EXAMINATIONS:	Greek
IS THE COURSE OFFERED TO ERASMUS STUDENTS	no
COURSE WEBSITE (URL)	

(2) LEARNING OUTCOMES

Learning outcomes

The course learning outcomes, specific knowledge, skills and competences of an appropriate level, which the students will acquire with the successful completion of the course are described.

Consult Appendix A

- *Description of the level of learning outcomes for each qualifications cycle, according to the Qualifications Framework of the European Higher Education Area*
- *Descriptors for Levels 6, 7 & 8 of the European Qualifications Framework for Lifelong Learning and Appendix B*
- *Guidelines for writing Learning Outcomes*

α) Familiarisation with the epistemological issues and the main theoretical approaches of the Social Sciences from the 19th century to the present day

b) Acquaintance with key theoretical texts and authors of the international literature

(c) Understanding of the basic principles of social theory

(d) Introductory knowledge of theoretical and methodological principles in social and cultural anthropology; familiarisation with the relevant research areas

General Competences

Taking into consideration the general competences that the degree-holder must acquire (as these appear in the Diploma

Supplement and appear below), at which of the following does the course aim?

Search for, analysis and synthesis of data and information, with the use of the necessary technology	*Project planning and management*
Adapting to new situations	*Respect for difference and multiculturalism*
Decision-making	*Respect for the natural environment*
Working independently	*Showing social, professional and ethical responsibility and sensitivity to gender issues*
Team work	*Criticism and self-criticism*
Working in an international environment	*Production of free, creative and inductive thinking*
Working in an interdisciplinary environment	*……*
Production of new research ideas	*Others…*
	…….

Search for, analysis and synthesis of data and information, with the use of the necessary technology
Working in an interdisciplinary environment
Respect for difference and multiculturalism
Showing social, professional and ethical responsibility and sensitivity to gender issues
Criticism and self-criticism
Production of free, creative and inductive thinking

(3) SYLLABUS

The course examines the concepts of society and culture, through an introduction of the most important currents in social theory and their respective theoretical "Schools" from the 19th century to the present, from evolutionism and functionalism to contemporary gender and postcolonial theories.
The classes are divided in two parts:
A. Social Theory:
- a brief presentation of epistemological issues in the social sciences (subject and object, causal explanation and interpretation, productive and inductive reasoning)
- an elaborated discussion on the main schools of social theory and their assumptions, as well as the various turns (linguistic, cultural, material, spatial), and the relationships between the individual and society, human action and social structure.
B. Anthropological Thought:
- elaboration of the concepts of 'society', 'culture', 'tradition', as sets of actions and exchanges, of symbols, of collective representations and classifications, underlying social institutions, relations and identities, mapping human actions within human societies and cultures. Difference and 'otherness'; collective memory and orality. Areas of research for social/cultural anthropology and its basic methodological principles.

(4) TEACHING and LEARNING METHODS - EVALUATION

DELIVERY *Face-to-face, Distance learning, etc.*	Face to face
USE OF INFORMATION AND COMMUNICATIONS TECHNOLOGY *Use of ICT in teaching, laboratory education, communication with students*	Use of ICT in teaching and communication with students
TEACHING METHODS *The manner and methods of teaching are described in detail.* *Lectures, seminars, laboratory practice, fieldwork, study and analysis of bibliography, tutorials, placements, clinical practice, art workshop, interactive teaching, educational visits, project, essay writing, artistic creativity, etc.* *The student's study hours for each learning*	

Activity	*Semester workload*
Lectures	80
Study and analysis of bibliography	45

activity are given as well as the hours of non-directed study according to the principles of the ECTS		
	Course total	***125***
STUDENT PERFORMANCE EVALUATION *Description of the evaluation procedure* *Language of evaluation, methods of evaluation, summative or conclusive, multiple choice questionnaires, short-answer questions, open-ended questions, problem solving, written work, essay/report, oral examination, public presentation, laboratory work, clinical examination of patient, art interpretation, other* *Specifically-defined evaluation criteria are given, and if and where they are accessible to students.*	The evaluation is conducted in Greek. Written examination (short-answer questions and open-ended questions)	

(5) ATTACHED BIBLIOGRAPHY

Elliott Anthony, *Σύγχρονη Κοινωνική Θεωρία. Μια εισαγωγή*, Αθήνα, Πεδίο, 2021 (*Contemporary Social Theory. An Introduction*, London, Routledge, 2009).

Γκέφου-Μαδιανού Δήμητρα, *Πολιτισμός και εθνογραφία. Από τον εθνογραφικό ρεαλισμό στην πολιτισμική κριτική*, (5η εκδ.), Αθήνα, Εκδόσεις Πατάκη, 2022.

COURSE OUTLINE

(1) GENERAL

SCHOOL	Faculty of Letters		
ACADEMIC UNIT	Department of History and Archaeology		
LEVEL OF STUDIES	Undergraduate		
COURSE CODE	**ΙΕΠ471**	**SEMESTER**	**3**
COURSE TITLE	**Modern European and World History:** from the Great Depression of the 19th century to Globalization		
INDEPENDENT TEACHING ACTIVITIES *if credits are awarded for separate components of the course, e.g. lectures, laboratory exercises, etc. If the credits are awarded for the whole of the course, give the weekly teaching hours and the total credits*		**WEEKLY TEACHING HOURS**	**CREDITS**
	lectures	3	5
Add rows if necessary. The organisation of teaching and the teaching methods used are described in detail at (d).			
COURSE TYPE *general background, special background, specialised general knowledge, skills development*	General background		
PREREQUISITE COURSES:	Non		
LANGUAGE OF INSTRUCTION and EXAMINATIONS:	Instruction: Greek. Examinations: Greek and English (Erasmus+ students)		
IS THE COURSE OFFERED TO ERASMUS STUDENTS	Yes		
COURSE WEBSITE (URL)			

(2) LEARNING OUTCOMES

Learning outcomes

The course learning outcomes, specific knowledge, skills and competences of an appropriate level, which the students will acquire with the successful completion of the course are described.

Consult Appendix A

- *Description of the level of learning outcomes for each qualifications cycle, according to the Qualifications Framework of the European Higher Education Area*
- *Descriptors for Levels 6, 7 & 8 of the European Qualifications Framework for Lifelong Learning and Appendix B*
- *Guidelines for writing Learning Outcomes*

Discuss the subject area in its entirety;
evaluate different scholarly approaches to the subject;
acquire in-depth knowledge of a special subject;
enlarge their critical and synthetic abilities to produce written work with the use of sources and bibliography;
improve the ability to assess and evaluate historical questions through the construction of appropriate arguments;
recognise and present interdisciplinary approaches to the subject area;

General Competences

Taking into consideration the general competences that the degree-holder must acquire (as these appear in the Diploma Supplement and appear below), at which of the following does the course aim?

Search for, analysis and synthesis of data and information, with the use of the necessary technology	*Project planning and management*
Adapting to new situations	*Respect for difference and multiculturalism*
Decision-making	*Respect for the natural environment*
Working independently	*Showing social, professional and ethical responsibility and sensitivity to gender issues*
Team work	*Criticism and self-criticism*
Working in an international environment	*Production of free, creative and inductive thinking*
Working in an interdisciplinary environment	*……*
Production of new research ideas	*Others…*
	…….

Search for, analysis and synthesis of sources and bibliography
Working independently
Working in an interdisciplinary environment
Production of new research ideas
Respect for difference and multiculturalism
Respect for the natural environment
Showing social, professional and ethical responsibility and sensitivity to gender issues
Criticism and self-criticism
Production of free, creative and inductive thinking

(3) SYLLABUS

The course is an overview of international history, with an emphasis on Europe, from the Great Depression of 1873 to the present day.
The first part (classes 1-4) examines Europe and the United States in the era of the great political and social changes of the last quarter of the 19th century. Issues to be discussed include the management of political and economic power by the bourgeoisie, the emergence of the labor question, socialism and syndicalism, the importance of the economic policy of nation states, the dynamism of the American economy after the Civil War and the characteristics of the new imperialist phase of colonialism, which led to an internationalized economy and upset the European balance of power.
The second part (classes 5-8) examines the two World Wars and traces the continuities and intersections that characterize the interwar period from the point of view of capitalist development. Capitalism was confronted with the upheavals of the war but also with a new production mode (socialism) that emerged after the Russian Revolution, while at the same time its political expression (parliamentary system) was assailed by fascism. Special attention will be given to the economic crisis of 1929, the national recovery options and the new models of economic

development devised to deal with it, both at the level of politics (New Deal) and the level of theory (Keynes, General Theory).
The third part (classes 9-12) examines the construction of the post-war order and the attempt to create, with the Bretton Woods agreements, a multilateral international system different from that of the 19th century and the interwar period. The effects of the Marshall Plan on European economies, the consolidation of the Cold War, decolonization, the consolidation of models of social and economic prosperity in the West, the creation of the European communities, the disputes of the 1960s and the oil crises of the 1970s will be presented and analyzed.

(4) TEACHING and LEARNING METHODS - EVALUATION

DELIVERY *Face-to-face, Distance learning, etc.*	Face to Face
USE OF INFORMATION AND COMMUNICATIONS TECHNOLOGY *Use of ICT in teaching, laboratory education, communication with students*	Use of ICT in teaching mainly power point and the UoI e-course platform. Communication through e-mails
TEACHING METHODS *The manner and methods of teaching are described in detail.* *Lectures, seminars, laboratory practice, fieldwork, study and analysis of bibliography, tutorials, placements, clinical practice, art workshop, interactive teaching, educational visits, project, essay writing, artistic creativity, etc.* *The student's study hours for each learning activity are given as well as the hours of non-directed study according to the principles of the ECTS*	

Activity	*Semester workload*
Lectures	39
Stand-alone study	31
Literature study and analysis	55
Course total	***125***

STUDENT PERFORMANCE EVALUATION *Description of the evaluation procedure* *Language of evaluation, methods of evaluation, summative or conclusive, multiple choice questionnaires, short-answer questions, open-ended questions, problem solving, written work, essay/report, oral examination, public presentation, laboratory work, clinical examination of patient, art interpretation, other* *Specifically-defined evaluation criteria are given, and if and where they are accessible to students.*	Language of evaluation: Greek and English (Erasmus+ Students). Methods of evaluation: Written exams.

(5) ATTACHED BIBLIOGRAPHY

- Suggested bibliography:

- Derek Aldcroft, Η Ευρωπαϊκή Οικονομία, 1914-2000, Αθήνα, Αλεξάνδρεια, 2007
- Ivan T. Berend, Οικονομική Ιστορία του Ευρωπαϊκού 20ού Αιώνα. Τα οικονομικά συστήματα από το Laissez-Faire στην παγκοσμιοποίηση, Αθήνα, Gutenberg, 2021
- Bradford DeLong, Στον δρόμο προς την ουτοπία - Η οικονομική ιστορία του 20ού αιώνα, Αθήνα, Μεταίχμιο, 2023
- Barry Eichengreen, Η Ευρωπαϊκή Οικονομία μετά το 1945, Αθήνα, Αλεξάνδρεια, 2013

- Robert Heilbroner, William Mildberg, Η γένεση της οικονομικής κοινωνίας, Αθήνα, Κριτική, 2010
- Tony Judt, Η Ευρώπη μετά τον Πόλεμο, Αθήνα, Αλεξάνδρεια, 2012
- Albert S. Lindemann, Ιστορία της Νεότερης Ευρώπης, Αθήνα, Κριτική, 2014
- John Merriman, Ιστορία της Νεώτερης Ευρώπης, Αθήνα, εκδόσεις Πεδίο, 2022
- Ashoka Mody, EuroTragedy : A Drama in Nine Acts, Οξφόρδη, Oxford University Press, 2018
- Βασίλης Πατρώνης, Ευρωπαϊκή οικονομική ιστορία, Αθήνα, εκδόσεις Ηρόδοτος 2019
- D. Priestland, The Red Flag: Communism and the Making of the Modern World (London: Penguin, 2010)
- Derek W. Urwin, The Community of Europe: A History of European Integration since 1945, Λονδίνο (β΄ έκδοση), Taylor and Francis, 1995
- J. Young, J. Kent, International Relations Since 1945: A Global History (Oxford: Oxford University Press, 2004)

- Related academic journals:

COURSE OUTLINE

(1) GENERAL

SCHOOL	**PHILOSOPHY**		
ACADEMIC UNIT	**HISTORY AND ARCHAEOLOGY**		
LEVEL OF STUDIES	**BACHELOR**		
COURSE CODE	**IBY311**	**SEMESTER**	**5TH (OBLIGATORY)**
COURSE TITLE	**THE LATE BYZANTINE PERIOD: STATE AND SOCIETY**		

INDEPENDENT TEACHING ACTIVITIES *if credits are awarded for separate components of the course, e.g. lectures, laboratory exercises, etc. If the credits are awarded for the whole of the course, give the weekly teaching hours and the total credits*	**WEEKLY TEACHING HOURS**	**CREDITS**
Lectures	3	5
Add rows if necessary. The organisation of teaching and the teaching methods used are described in detail at (d).		

COURSE TYPE *general background, special background, specialised general knowledge, skills development*	General background
PREREQUISITE COURSES:	
LANGUAGE OF INSTRUCTION and EXAMINATIONS:	Greek
IS THE COURSE OFFERED TO ERASMUS STUDENTS	Yes (in Greek)
COURSE WEBSITE (URL)	

(2) LEARNING OUTCOMES

Learning outcomes

The course learning outcomes, specific knowledge, skills and competences of an appropriate level, which the students will acquire with the successful completion of the course are described.

Consult Appendix A

- *Description of the level of learning outcomes for each qualifications cycle, according to the Qualifications Framework of the European Higher Education Area*
- *Descriptors for Levels 6, 7 & 8 of the European Qualifications Framework for Lifelong Learning and Appendix B*
- *Guidelines for writing Learning Outcomes*

This course aims at presenting the history of Byzantium during the Late Byzantine period, mainly the years between 1204 and 1453.

After the end of the course, the student will be able to:

- Know the most important political facts of the late period (1204-1453)
- Understand the formation and evolution of the institutions of the Late Byzantine state
- Comprehend the continuity and change in the evolution of the Byzantine civilization
- Deepen the multiethnic background of the Byzantine territory as it was

shrinking after the capture of Constantinople by the crusaders (1204)

- Identify the new political entities that were emerged after 1204 as well as their role to the configuration of a new political framework in SE Mediterranean
- Perceive the social structures as they were formed during the belligerent Palaeologan era
- Realize the role of the Byzantine ideological, political and cultural construction to the formation of new Hellenism
- Analyze representative sources such as historical texts in order to become familiar with the tools of scientific research

General Competences

Taking into consideration the general competences that the degree-holder must acquire (as these appear in the Diploma Supplement and appear below), at which of the following does the course aim?

Search for, analysis and synthesis of data and information, with the use of the necessary technology	*Project planning and management*
Adapting to new situations	*Respect for difference and multiculturalism*
Decision-making	*Respect for the natural environment*
Working independently	*Showing social, professional and ethical responsibility and sensitivity to gender issues*
Team work	*Criticism and self-criticism*
Working in an international environment	*Production of free, creative and inductive thinking*
Working in an interdisciplinary environment	*……*
Production of new research ideas	*Others…*
	…….

- Analysis of historical sources
- Development of criticism and historical thinking
- Respect for difference and multiculturalism
- Recognition of the historical particularities of Byzantium and its contribution to the formation of new Hellenism

(3) SYLLABUS

A. Introduction (Byzantium and the Crusades)

B. Political history:

B.1. The 4th Crusade and the fall of Constantinople (1204)
B.2. The first Palaeologi and the western powers
B.3. The Byzantine civil wars
B.4. The expansion of the Serbs and the Ottomans
B.5. The Ottoman conquest of Byzantium

Γ. State and society:

Γ.1. State structures and institutions
Γ.2. Social and economic organization – Populations/Cities
Γ.3. East and West: Religious controversies
Γ.4. Palaeologan Renaissance

(4) TEACHING and LEARNING METHODS - EVALUATION

DELIVERY *Face-to-face, Distance learning, etc.*	Face to face (in classroom)
USE OF INFORMATION AND	Use of ICT in teaching

COMMUNICATIONS TECHNOLOGY *Use of ICT in teaching, laboratory education, communication with students*	
TEACHING METHODS *The manner and methods of teaching are described in detail.* *Lectures, seminars, laboratory practice, fieldwork, study and analysis of bibliography, tutorials, placements, clinical practice, art workshop, interactive teaching, educational visits, project, essay writing, artistic creativity, etc.* *The student's study hours for each learning activity are given as well as the hours of non-directed study according to the principles of the ECTS*	*Activity* — *Semester workload* Lectures — 70 Interactive teaching — 30 Study and analysis of historical sources — 25 Course total — 125
STUDENT PERFORMANCE EVALUATION *Description of the evaluation procedure* *Language of evaluation, methods of evaluation, summative or conclusive, multiple choice questionnaires, short-answer questions, open-ended questions, problem solving, written work, essay/report, oral examination, public presentation, laboratory work, clinical examination of patient, art interpretation, other* *Specifically-defined evaluation criteria are given, and if and where they are accessible to students.*	Language of evaluation: Greek (evaluation for students of Erasmus+ as appropriate in English) Written examination: open-ended questions and short-answer questions on historical texts discussed in the classroom

(5) ATTACHED BIBLIOGRAPHY

A. RECCOMENDED TEXTBOOK

- Nicol D., *Οι τελευταίοι αιώνες του Βυζαντίου 1261-1453,* trans. S. Komnenos, Athens 2005. (COD. EUDOXOS: **86053763**)

B. BIBLIOGRAPHY

- Arampatzis Ch., *Η Σύνοδος της Λυών. Πρόσωπα και Θεολογία*, Thessaloniki 2002.
- Vryonis S., *Η παρακμή του μεσαιωνικού Ελληνισμού στην Μικρά Ασία και η διαδικασία εξισλαμισμού (11ος - 15ος αι.),* trans.. K. Galariotou, Athens 2000².
- Giannakopoulos K., *Βυζαντινή Ανατολή και Λατινική Δύση,* (Greek trans.) Athens 1974.
- Giannakopoulos K., *Ο αυτοκράτωρ Μιχαήλ Η΄ Παλαιολόγος και η Δύσις, 1258-1282,* trans. K. Politi, Athens 1991².
- Glykatzi-Ahrweiler E., *Η πολιτική ιδεολογία της βυζαντινής αυτοκρατορίας*, Athens 2009².
- Hendrickx B., *Οι πολιτικοί και στρατιωτικοί θεσμοί της Λατινικής Αυτοκρατορίας της Κωνσταντινουπόλεως,* Athens 1999.
- Inalcik H., *Η οθωμανική αυτοκρατορία. Η κλασική εποχή, 1300-1600*, trans. M. Kokolakis, Athens 1995.
- Karpov S., *Ιστορία της αυτοκρατορίας της Τραπεζούντας*, trans. E. Kritsefskaya, Athens

2017.
- Katsoni P., *Μια επταετία κρίσιμων γεγονότων. Το Βυζάντιο στα έτη 1366-1373. Η διαμάχη Ανδρονίκου Δ΄ και Ιωάννη Ε΄ των Παλαιολόγων*, Thessaloniki 2002.
- Katsoni P., *Ανδρόνικος Δ΄ Παλαιολόγος. Βασιλεία και αλληλομαχία*, Thessaloniki 2008.
- Kiousopoulou T., *Βασιλεύς ή Οικονόμος. Πολιτική εξουσία και ιδεολογία πριν την Άλωση,* Athens 2007.
- Kontogianopoulou A., *Η εσωτερική πολιτική του Ανδρονίκου Β΄ Παλαιολόγου (1282-1328). Διοίκηση – Οικονομία,* Thessaloniki 2004.
- Kontogianopoulou A., *Τοπικά συμβούλια στις βυζαντινές πόλεις. Παράδοση και εξέλιξη (13ος -15ος αι.),* Athens 2015.
- Kordoses M., *Η κατάκτηση της νότιας Ελλάδας από τους Φράγκους. Ιστορικά και τοπογραφικά προβλήματα,* Thessaloniki 1986.
- Kotsiopoulos K., *Το κίνημα των Ζηλωτών στη Θεσσαλονίκη (1342-1349). Ιστορική, θεολογική και κοινωνική διερεύνηση,* Thessaloniki 1997.
- Laiou A., *Η αγροτική κοινωνία στην ύστερη βυζαντινή εποχή,* trans. A. Kasdagli, Athens 1983.
- Mavrommatis L., *Οι πρώτοι Παλαιολόγοι. Προβλήματα πολιτικής πρακτικής και ιδεολογίας,* Athens 1983.
- Neratzi-Varmazi V., *Το Βυζάντιο και η Δύση (1354-1369). Συμβολή στην ιστορία των πρώτων χρόνων της μονοκρατορίας του Ιωάννη Ε΄ Παλαιολόγου,* Thessaloniki 1993.
- Nicol D., *Βυζάντιο και Βενετία*, trans. X.A. Moutsopoulou, Athens 2004.
- Nicol D., *Ιωάννης Καντακουζηνός: ο απρόθυμος αυτοκράτορας: αυτοκράτορας του Βυζαντίου και μοναχός, 1295-1383,* trans. E. Nikolaou, Athens 2008.
- Nicol D., *Ο αθάνατος αυτοκράτορας: η ζωή και ο μύθος του Κωνσταντίνου Παλαιολόγου, τελευταίου αυτοκράτορα του Βυζαντίου,* (Greek trans.) Athens 1993.
- Nicol D., *Το Δεσποτάτο της Ηπείρου, 1267-1479. Μια συνεισφορά στην ιστορία της Ελλάδας κατά τον Μεσαίωνα,* (Greek trans.) Athens 1991.
- Nicol D., *Το τέλος της βυζαντινής αυτοκρατορίας,* trans. M. Bletas, Athens 1997.
- Ntourou-Iliopoulou M., *Η ανδεγαυική κυριαρχία στη Ρωμανία επί Καρόλου Α΄, 1266-1285,* Athens 1987.
- Ostrogorsky G., *Ιστορία του βυζαντινού κράτους,* vol. Γ΄, trans. I. Panagopoulos, Athens 2014³.
- Runciman St., *Σικελικοί εσπερινοί: Η ιστορία του μεσογειακού κόσμου στα τέλη του 13ου αιώνα*, (Greek trans.) Athens 2003.
- Stavridou-Zafraka A., *Νίκαια και Ήπειρος τον 13ο αι.. Ιδεολογική αντιπαράθεση στην προσπάθειά τους να ανακτήσουν την αυτοκρατορία,* Thessaloniki 1990.

- *Βυζάντιο και Σερβία κατά τον ΙΔ΄αιώνα,* Athens 1996.
- *Μοναστήρια, Οικονομία και Πολιτική. Από τους μεσαιωνικούς στους νεώτερους χρόνους,* ed. I. Kolovos, Irakleio 2012.
- *Η Άλωση της Πόλης,* ed. E. Chrysos, Athens 1994.
- *Η άλωση της Κωνσταντινούπολης. Η κατάκτηση του Βυζαντίου από τους Οθωμανούς*, trans. P. Goumea, Athens 2008.
- *Η τέταρτη Σταυροφορία και ο ελληνικός κόσμος*, ed. N. Moschonas, Athens 2008.
- *Ο ύστερος Μεσαιωνικός κόσμος, 11ος -16ος αι.,* ed. A. Savvides – N. Nikoloudes, Athens 2007.
- Οι *βυζαντινές πόλεις 8ος – 15ος αι. Προοπτικές της έρευνας και νέες ερμηνευτικές προσεγγίσεις,* ed. T. Kiousopoulou, Rethymno 2012.

COURSE OUTLINE

(1) GENERAL

SCHOOL	Philosophy		
ACADEMIC UNIT	History and Archaeology		
LEVEL OF STUDIES	Pre-master		
COURSE CODE	**ABY 704**	**SEMESTER**	**5, 7**
COURSE TITLE	Early Christian and Byzantine architecture		

INDEPENDENT TEACHING ACTIVITIES *if credits are awarded for separate components of the course, e.g. lectures, laboratory exercises, etc. If the credits are awarded for the whole of the course, give the weekly teaching hours and the total credits*	**WEEKLY TEACHING HOURS**	**CREDITS**
	3	5
Add rows if necessary. The organisation of teaching and the teaching methods used are described in detail at (d).		

COURSE TYPE *general background, special background, specialised general knowledge, skills development*	General background
PREREQUISITE COURSES:	no
LANGUAGE OF INSTRUCTION and EXAMINATIONS:	Greek, English, German
IS THE COURSE OFFERED TO ERASMUS STUDENTS	yes
COURSE WEBSITE (URL)	

(2) LEARNING OUTCOMES

Learning outcomes

The course learning outcomes, specific knowledge, skills and competences of an appropriate level, which the students will acquire with the successful completion of the course are described.

Consult Appendix A

- *Description of the level of learning outcomes for each qualifications cycle, according to the Qualifications Framework of the European Higher Education Area*
- *Descriptors for Levels 6, 7 & 8 of the European Qualifications Framework for Lifelong Learning and Appendix B*
- *Guidelines for writing Learning Outcomes*

Focus of teaching is on issues related with the identification, dating and historical evaluation of Byzantine secular and ecclesiastical buildings through the study of construction techniques, architectural types, and terminology.

General Competences

Taking into consideration the general competences that the degree-holder must acquire (as these appear in the Diploma Supplement and appear below), at which of the following does the course aim?

Search for, analysis and synthesis of data and information, with the use of the necessary technology	*Project planning and management*
Adapting to new situations	*Respect for difference and multiculturalism*
Decision-making	*Respect for the natural environment*
	Showing social, professional and ethical responsibility and

Working independently	*sensitivity to gender issues*
Team work	*Criticism and self-criticism*
Working in an international environment	*Production of free, creative and inductive thinking*
Working in an interdisciplinary environment	……
Production of new research ideas	*Others…*
	…….

The course aims at the recognition and synthesis of information about architectural remains coming from the early Christian and the Byzantine era. Among the *desiderata* there is the developing of critical ability in approaching research data.

(3) SYLLABUS

Beginning with practical considerations concerning the building materials, design and construction of buildings, the course will trace and analyze the main stages in the development of Byzantine architecture from its origins in the early Christian period in Rome and the Holy Land to its last brilliant achievements in Thessaloniki and Mystras during the Palaeologan era. In addition to familiarizing students with groups, categories and types of buildings, the different parts of buildings, their function and development will also be considered.
The course will not be limited to the architecture of religious buildings, but will also extend to the architecture of secular monuments. Particular emphasis will be layed on the analysis of the ecclesiastical and secular architecture of Constantinople and the urban planning of the city from its foundation in 324 to its conquest in 1453. In addition, the dissemination and influence of the capital's architecture on the Byzantine provinces and neighboring states will be discussed, as well as the regional characteristics that contribute to the unique significance of Byzantine architecture.

(4) TEACHING and LEARNING METHODS - EVALUATION

DELIVERY *Face-to-face, Distance learning, etc.*	Face-to-face teaching
USE OF INFORMATION AND COMMUNICATIONS TECHNOLOGY *Use of ICT in teaching, laboratory education, communication with students*	Use of power point presentations
TEACHING METHODS *The manner and methods of teaching are described in detail.* *Lectures, seminars, laboratory practice, fieldwork, study and analysis of bibliography, tutorials, placements, clinical practice, art workshop, interactive teaching, educational visits, project, essay writing, artistic creativity, etc.* *The student's study hours for each learning activity are given as well as the hours of non-directed study according to the principles of the ECTS*	

Activity	***Semester workload***
lectures	39 hours
Study trip to Arta	
non-directed study	86 hours
Course total	125 hours

STUDENT PERFORMANCE EVALUATION *Description of the evaluation procedure* *Language of evaluation, methods of evaluation, summative or conclusive, multiple choice questionnaires, short-answer questions, open-ended questions, problem solving, written work, essay/report, oral examination, public presentation, laboratory work, clinical examination of patient, art interpretation, other* *Specifically-defined evaluation criteria are*	Written evaluation with short-answer questions about the identification and description of works of art and monuments. Student's essays and public presentations are optional and will be appointed only to the students attending the course.

given, and if and where they are accessible to students.	

(5) ATTACHED BIBLIOGRAPHY

ĆURČIĆ S., Architecture in the Balkans. From Diocletian to Süleyman the Magnificent, New Haven 2010

ΓΚΙΟΛΕΣ Ν., Παλαιοχριστιανική Τέχνη. Ναοδομία (π. 200-600), Αθήνα 19982

ΓΚΙΟΛΕΣ Ν., Βυζαντινή Ναοδομία (600-1204), Αθήνα 1992

KRAUTHEIMER R., Παλαιοχριστιανική και Βυζαντινή Αρχιτεκτονική, Αθήνα 1991

MANGO C, Byzantine Architecture, New York 1976

ΜΠΟΥΡΑΣ Χ. – ΜΠΟΥΡΑ Λ., Η ελλαδική ναοδομία κατά τον 12ο αιώνα, Αθήνα 2002

OUSTERHOUT R., Eastern Medieval Architecture: The Building Traditions of Byzantium and Neighboring Lands, Oxford 2019

ΠΑΝΑΓΙΩΤΙΔΗ-ΚΕΣΣΙΣΟΓΛΟΥ Μ. – ΚΑΛΟΠΙΣΗ-ΒΕΡΤΗ Σ., Πολύγλωσσο εικονογραφημένο λεξικό όρων βυζαντινής αρχιτεκτονικής και γλυπτικής, Αθήνα 2010

RODLEY L., Εισαγωγή στη Βυζαντινή Τέχνη και Αρχιτεκτονική, Αθήνα 2010

ΧΑΤΖΗΤΡΫΦΩΝΟΣ Ε. - ĆURČIĆ S., (επιμ.), Η αρχιτεκτονική ως εικόνα. Πρόσληψη και αναπαράσταση της αρχιτεκτονικής στη βυζαντινή τέχνη, (6 Νοεμβρίου – 31 Ιανουαρίου 2010. Μουσείο Βυζαντινού Πολιτισμού), Θεσσαλονίκη 2009

COURSE OUTLINE

(1) GENERAL

SCHOOL	Philosophy		
ACADEMIC UNIT	History and Archaeology		
LEVEL OF STUDIES	Pre-master		
COURSE CODE	**ABY 747**	**SEMESTER**	**5, 7**
COURSE TITLE	Byzantine Sculpture		

INDEPENDENT TEACHING ACTIVITIES *if credits are awarded for separate components of the course, e.g. lectures, laboratory exercises, etc. If the credits are awarded for the whole of the course, give the weekly teaching hours and the total credits*	**WEEKLY TEACHING HOURS**	**CREDITS**
	3	5
Add rows if necessary. The organisation of teaching and the teaching methods used are described in detail at (d).		

COURSE TYPE *general background, special background, specialised general knowledge, skills development*	General background
PREREQUISITE COURSES:	no
LANGUAGE OF INSTRUCTION and EXAMINATIONS:	Greek, English, Italian
IS THE COURSE OFFERED TO ERASMUS STUDENTS	yes
COURSE WEBSITE (URL)	

(2) LEARNING OUTCOMES

Learning outcomes

The course learning outcomes, specific knowledge, skills and competences of an appropriate level, which the students will acquire with the successful completion of the course are described.

Consult Appendix A

- *Description of the level of learning outcomes for each qualifications cycle, according to the Qualifications Framework of the European Higher Education Area*

- *Descriptors for Levels 6, 7 & 8 of the European Qualifications Framework for*

Lifelong Learning and Appendix B

- *Guidelines for writing Learning Outcomes*

The course deals with material production in the Byzantine Empire and in culturally related areas in the fields of Early Christian sarcophagi, architectural reliefs, relief icons and small carved artifacts.

General Competences

Taking into consideration the general competences that the degree-holder must acquire (as these appear in the Diploma Supplement and appear below), at which of the following does the course aim?

Search for, analysis and synthesis of data and information, with the use of the necessary technology	*Project planning and management*
Adapting to new situations	*Respect for difference and multiculturalism*
Decision-making	*Respect for the natural environment*
Working independently	*Showing social, professional and ethical responsibility and sensitivity to gender issues*
Team work	*Criticism and self-criticism*
Working in an international environment	*Production of free, creative and inductive thinking*
Working in an interdisciplinary environment	*……*
Production of new research ideas	*Others…*
	……

Familiarization of the student with specimen of Byzantine sculpture and specialistic bibliography. Developing of a critical approach to this material.

(3) SYLLABUS

The course deals with the period going from the apparition of Christianity to the Palaiologan period. After a general introduction to the history of research, special emphasis will be placed on extant collections of sculptures and their history and on the materials and technical terminology of sculpture. Separate seminars will be dedicated to the reuse of classical architectural members and ancient statues in Byzantium and to the evolution and typology of Christian sarcophagi. The development of a new conception of three-dimensional forms after the iconoclastic dispute will also be examined.
Particular emphasis will be placed on examining Early Christian sculpture and the rare specimen of medieval and late Byzantine relief icons. A separate chapter will be devoted to the fate of Byzantine sculptures as spolia and their posthumous life in the medieval West.

(4) TEACHING and LEARNING METHODS - EVALUATION

DELIVERY *Face-to-face, Distance learning, etc.*	Face-to-face learning
USE OF INFORMATION AND COMMUNICATIONS TECHNOLOGY *Use of ICT in teaching, laboratory education,*	Use of power point presentations

<table>
<tr><td>communication with students</td><td></td></tr>
<tr><td>TEACHING METHODS
The manner and methods of teaching are described in detail.
Lectures, seminars, laboratory practice, fieldwork, study and analysis of bibliography, tutorials, placements, clinical practice, art workshop, interactive teaching, educational visits, project, essay writing, artistic creativity, etc.

The student's study hours for each learning activity are given as well as the hours of non-directed study according to the principles of the ECTS</td><td><table><tr><th>Activity</th><th>Semester workload</th></tr><tr><td>Lectures</td><td>39 hours</td></tr><tr><td></td><td></td></tr><tr><td>non-directed study</td><td>86 hours</td></tr><tr><td></td><td></td></tr><tr><td></td><td></td></tr><tr><td></td><td></td></tr><tr><td></td><td></td></tr><tr><td></td><td></td></tr><tr><td></td><td></td></tr><tr><td>Course total</td><td>125 hours</td></tr></table>The course is delivered in the form of lectures. An educational trip to the collection of Byzantine sculptures in Arta is planned.</td></tr>
<tr><td>STUDENT PERFORMANCE EVALUATION
Description of the evaluation procedure

Language of evaluation, methods of evaluation, summative or conclusive, multiple choice questionnaires, short-answer questions, open-ended questions, problem solving, written work, essay/report, oral examination, public presentation, laboratory work, clinical examination of patient, art interpretation, other

Specifically-defined evaluation criteria are given, and if and where they are accessible to students.</td><td>Oral Examination. Student’s essays and public presentations are optional and will be appointed only to the students attending the course.</td></tr>
</table>

(5) ATTACHED BIBLIOGRAPHY

Davis Ch., *Byzantine relief icons in Venice and along the Adriatic coast: orants and other images of the Mother of God*, München 2006

Effenberger A., Konstantinopel. Scultura bizantina dai musei di Berlino, Verona 2000

Firatlı N., La sculpture Byzantine figuree au Musee Archeologique d'Istanbul, Paris 1990

Grabar A., *Sculpture byzantine du Moyen Âge*, II *(XIe-XIVe siècle)*, [Biblioth. des «CArch», XII], Paris 1976

Lange R., Die byzantinische Reliefikone, Recklinghausen. 1964

Melvani N., Late Byzantine Sculpture, Turnhout 2013

Παζαράς Θ., Ανάγλυφες σαρκοφάγοι και επιτάφιες πλάκες της μέσης και ύστερης βυζαντινής περιόδου στην Ελλάδα, Αθήνα 1988

Pennas Ch. – C. Vanderheyde C. (επιμ.), La sculpture byzantine: VIIe-XIIe siècles, Actes du colloque international organisé par la 2e Éphorie des antiquités byzantines et l'École française d'Athènes, 6-8 septembre 2000, Athènes (= BCH (Suppl. 49) 2008)

Vikan G., *Catalogue of the Sculpture in the Dumbarton Oaks Collection from the Ptolemaic Period to the Renaissance*, Washington D.C. 1995

WINTER SEMESTER

COURSE OUTLINE

(1) GENERAL

SCHOOL	Philosophy		
ACADEMIC UNIT	History and Archaeology		
LEVEL OF STUDIES	Pre-master		
COURSE CODE	**ABY 763**	**SEMESTER**	**5, 7**
COURSE TITLE	Topography of Byzantine Mystra		

INDEPENDENT TEACHING ACTIVITIES *if credits are awarded for separate components of the course, e.g. lectures, laboratory exercises, etc. If the credits are awarded for the whole of the course, give the weekly teaching hours and the total credits*	**WEEKLY TEACHING HOURS**	**CREDITS**
	3	5
Add rows if necessary. The organisation of teaching and the teaching methods used are described in detail at (d).		

COURSE TYPE *general background, special background, specialised general knowledge, skills development*	General background
PREREQUISITE COURSES:	no
LANGUAGE OF INSTRUCTION and EXAMINATIONS:	Greek, English, Italian
IS THE COURSE OFFERED TO ERASMUS STUDENTS	yes
COURSE WEBSITE (URL)	

(2) LEARNING OUTCOMES

Learning outcomes

The course learning outcomes, specific knowledge, skills and competences of an appropriate level, which the students will acquire with the successful completion of the course are described.

Consult Appendix A

- *Description of the level of learning outcomes for each qualifications cycle,*

according to the Qualifications Framework of the European Higher Education Area

- *Descriptors for Levels 6, 7 & 8 of the European Qualifications Framework for Lifelong Learning and Appendix B*
- *Guidelines for writing Learning Outcomes*

The course examines the artistic, social and historical-political environment in the years of the Despotate of Mystras. The main focus of teaching is on issues related with the identification, dating and historical evaluation of Byzantine monuments in the area.

General Competences

Taking into consideration the general competences that the degree-holder must acquire (as these appear in the Diploma Supplement and appear below), at which of the following does the course aim?

Search for, analysis and synthesis of data and information, with the use of the necessary technology	*Project planning and management*
Adapting to new situations	*Respect for difference and multiculturalism*
Decision-making	*Respect for the natural environment*
Working independently	*Showing social, professional and ethical responsibility and sensitivity to gender issues*
Team work	*Criticism and self-criticism*
Working in an international environment	*Production of free, creative and inductive thinking*
Working in an interdisciplinary environment	*……*
Production of new research ideas	*Others…*
	……

The course aims at the recognition and synthesis of information about the monumental remains coming from the late Byzantine era in Southern Peloponnese. Among the *desiderata* there is the developing of some kind of critical ability in approaching research data.

(3) SYLLABUS

The course aims at a thorough analysis of the history, architecture and painting tradition of medieval Mystras, capital of the Despotate of Morea and one of the last important cultural and political centres of the Byzantine Empire. Lectures will be centred on the fortification works and the urban structure of the settlement, its monasteries and churches and finally on the presence of the imperial family in the city. Special attention will also be given to other artistic centres in the area such as Monemvasia, Geraki and Leonidio.

(4) TEACHING and LEARNING METHODS - EVALUATION

DELIVERY *Face-to-face, Distance learning, etc.*	Face-to-face teaching
USE OF INFORMATION AND COMMUNICATIONS TECHNOLOGY	Use of power point presentations

<table>
<tr><td>Use of ICT in teaching, laboratory education, communication with students</td><td></td></tr>
<tr><td>TEACHING METHODS
The manner and methods of teaching are described in detail.
Lectures, seminars, laboratory practice, fieldwork, study and analysis of bibliography, tutorials, placements, clinical practice, art workshop, interactive teaching, educational visits, project, essay writing, artistic creativity, etc.

The student's study hours for each learning activity are given as well as the hours of non-directed study according to the principles of the ECTS</td><td><table>
<tr><th>Activity</th><th>Semester workload</th></tr>
<tr><td>lectures</td><td>39 hours</td></tr>
<tr><td></td><td></td></tr>
<tr><td>non-directed study</td><td>86 hours</td></tr>
<tr><td></td><td></td></tr>
<tr><td></td><td></td></tr>
<tr><td></td><td></td></tr>
<tr><td></td><td></td></tr>
<tr><td></td><td></td></tr>
<tr><td></td><td></td></tr>
<tr><td>Course total</td><td>125 hours</td></tr>
</table></td></tr>
<tr><td>STUDENT PERFORMANCE EVALUATION
Description of the evaluation procedure

Language of evaluation, methods of evaluation, summative or conclusive, multiple choice questionnaires, short-answer questions, open-ended questions, problem solving, written work, essay/report, oral examination, public presentation, laboratory work, clinical examination of patient, art interpretation, other

Specifically-defined evaluation criteria are given, and if and where they are accessible to students.</td><td>Oral Examination. Student’s essays and public presentations are optional and will be appointed only to the students attending the course.</td></tr>
</table>

(5) ATTACHED BIBLIOGRAPHY

Γ. ΜΑΡΙΝΟΥ, *Άγιος Δημήτριος. Η μητρόπολη του Μυστρά* [Δημοσιεύματα του *Αρχαιολογικού Δελτίου* αρ. 78], Αθήνα 2002

ST. RUNCIMAN, *Μυστράς. Η Βυζαντινή πρωτεύουσα της Πελοποννήσου*, (μτφ. Π. Κορρέ – Τ. Καπαστώρη), Αθήνα 1986

Σ. ΣΙΝΟΣ (επιμ.), *Τα μνημεία του Μυστρά. Το έργο της Επιτροπής Αναστήλωσης Μνημείων Μυστρά*, Αθήνα 2009

Σ. ΣΙΝΟΣ, *Η αρχιτεκτονική του καθολικού της Μονής της Παντάνασσας του Μυστρά*, Αθήνα 2013

COURSE OUTLINE

(1) GENERAL

SCHOOL	**Philosophy**		
ACADEMIC UNIT	**History and Archaeology**		
LEVEL OF STUDIES	Undergraduate and Postgraduate		
COURSE CODE	**ABY 757**	**SEMESTER**	**5th, 7th**
COURSE TITLE	Topography of Byzantine Thessaloniki		

INDEPENDENT TEACHING ACTIVITIES *if credits are awarded for separate components of the course, e.g. lectures, laboratory exercises, etc. If the credits are awarded for the whole of the course, give the weekly teaching hours and the total credits*	**WEEKLY TEACHING HOURS**	**CREDITS**
	3	5
Add rows if necessary. The organisation of teaching and the teaching methods used are described in detail at (d).		

COURSE TYPE *general background, special background, specialised general knowledge, skills development*	Seminar
PREREQUISITE COURSES:	None
LANGUAGE OF INSTRUCTION and EXAMINATIONS:	Greek, for students participating in the Erasmus+ program, English or German
IS THE COURSE OFFERED TO ERASMUS STUDENTS	Also Available for Erasmus + Students
COURSE WEBSITE (URL)	

(2) LEARNING OUTCOMES

Learning outcomes

The course learning outcomes, specific knowledge, skills and competences of an appropriate level, which the students will acquire with the successful completion of the course are described.

Consult Appendix A

- *Description of the level of learning outcomes for each qualifications cycle, according to the Qualifications Framework of the European Higher Education Area*
- *Descriptors for Levels 6, 7 & 8 of the European Qualifications Framework for Lifelong Learning and Appendix B*
- *Guidelines for writing Learning Outcomes*

The objective of the course is to bring students into contact with the monuments of Thessaloniki dated from the Early Christian period to the Ottoman conquest of the city. Students are expected to broaden their knowledge of Byzantine art through the study of the architecture and painted decoration of the monuments.

General Competences

Taking into consideration the general competences that the degree-holder must acquire (as these appear in the Diploma Supplement and appear below), at which of the following does the course aim?

Search for, analysis and synthesis of data and information, with the use of the necessary technology	*Project planning and management*
Adapting to new situations	*Respect for difference and multiculturalism*
Decision-making	*Respect for the natural environment*
	Showing social, professional and ethical responsibility and

Working independently	*sensitivity to gender issues*
Team work	*Criticism and self-criticism*
Working in an international environment	*Production of free, creative and inductive thinking*
Working in an interdisciplinary environment	……
Production of new research ideas	*Others…*
	…….

Development of critical thinking, comparative thought and artistic comprehension. Knowledge of the aesthetics of the Late Antique, Early Christian and Medieval Age in the East, development of ability to use and interpret sources referring to Byzantine art, use of new technologies in the field of Byzantine Art.

(3) SYLLABUS

Seminar with mandatory presentation of a written assignment. The subject under examination is the architecture and painted art of Thessaloniki, from the Early Christian period to the Ottoman conquest in 1430. The study of funerary art, a fundamental element of the city's history, is connected with references to the art of the catacombs of Rome, in the cases where the surviving monuments allow such a comparison. The most emblematic monuments of the Early Christian, Middle, and Late Byzantine periods, including the city walls, are given a thorough examination. Regarding the Late period, particular emphasis is given to the analysis of the so-called "Thessaloniki school", and its connection to the art of the period.

(4) TEACHING and LEARNING METHODS - EVALUATION

DELIVERY *Face-to-face, Distance learning, etc.*	In person lectures and presentation of students' papers
USE OF INFORMATION AND COMMUNICATIONS TECHNOLOGY *Use of ICT in teaching, laboratory education, communication with students*	**Extensive use of power point**
TEACHING METHODS *The manner and methods of teaching are described in detail.* *Lectures, seminars, laboratory practice, fieldwork, study and analysis of bibliography, tutorials, placements, clinical practice, art workshop, interactive teaching, educational visits, project, essay writing, artistic creativity, etc.* *The student's study hours for each learning activity are given as well as the hours of non-directed study according to the principles of the ECTS*	
STUDENT PERFORMANCE EVALUATION *Description of the evaluation procedure* *Language of evaluation, methods of evaluation, summative or conclusive, multiple choice questionnaires, short-answer questions, open-ended questions, problem solving, written work, essay/report, oral examination, public presentation, laboratory work, clinical examination of patient, art interpretation, other*	Presentations of the students' paper

Activity	***Semester workload***
Independent study	90
Optional assignment completion	39 (3x13)
Course total	**129**

Specifically-defined evaluation criteria are given, and if and where they are accessible to students.	

(5) ATTACHED BIBLIOGRAPHY

- Ε. Μαρκή, *Η νεκρόπολη της Θεσσαλονίκης στους υστερωμαϊκούς και παλαιοχριστιανικούς χρόνους. Μέσα του 3ου έως μέσα του 8ου αιώνα*, Athens 2006.

Α. Ξυγγόπουλος, *Συμβολα` ε'ς τὴν τοπογραφίαν τῆς βυζαντινῆς Θεσσαλονίκης*, Athens 1949.

Χρ. Μαυροπούλου-Τσιούμη, *Βυζαντινή Θεσσαλονίκη*, Thessaloniki 1980.

Ε. Κουρκουτίδου-Νικολαΐδου – Α. Τούρτα, *Περίπατοι στη βυζαντινή Θεσσαλονίκη*, Athens 1997 (also in English and German).

Μ. Ι. Καζαμία-Τσέρνου, Μνημειακή Τοπογραφία της Χριστιανικής Θεσσαλονίκης. Οι ναοί 4ος-8ος αι., Thessaloniki 2009.

COURSE OUTLINE

(1) GENERAL

SCHOOL	**SCHOOL OF PHILOSOPHY**		
ACADEMIC UNIT	**DEPARTMENT OF HISTORY AND ARCHAEOLOGY**		
LEVEL OF STUDIES	**UNDERGRADUATE**		
COURSE CODE	**AKL 607**	**SEMESTER**	**5th , 7th**
COURSE TITLE	**Ancient Greek Architecture (General Overview)**		

INDEPENDENT TEACHING ACTIVITIES *if credits are awarded for separate components of the course, e.g. lectures, laboratory exercises, etc. If the credits are awarded for the whole of the course, give the weekly teaching hours and the total credits*	**WEEKLY TEACHING HOURS**	**CREDITS**
	3	3
Add rows if necessary. The organisation of teaching and the teaching methods used are described in detail at (d).	Lecture Notes for each lecture with additional bibliography Short oral presentations during the field trip. Educational trip	

COURSE TYPE *general background, special background, specialised general knowledge, skills development*	Course of general background for students with specialization both in History and Archaeology
PREREQUISITE COURSES:	Introduction to Classical Archaeology (AKL 601) is recommended
LANGUAGE OF INSTRUCTION and EXAMINATIONS:	Greek – for Erasmus students it may be also in English or German
IS THE COURSE OFFERED TO ERASMUS STUDENTS	Yes
COURSE WEBSITE (URL)	http://ecourse.uoi.gr/course/view.php?id=1904

(2) LEARNING OUTCOMES

Learning outcomes

The course learning outcomes, specific knowledge, skills and competences of an appropriate level, which the students will acquire with the successful completion of the course are described.

Consult Appendix A

- *Description of the level of learning outcomes for each qualifications cycle, according to the Qualifications Framework of the European Higher Education Area*
- *Descriptors for Levels 6, 7 & 8 of the European Qualifications Framework for Lifelong Learning and Appendix B*
- *Guidelines for writing Learning Outcomes*

The aim of the course is to get familiarized with basic terms of ancient Greek architecture and with the characteristics and function of the most important buildings of metropolitan Greece, Asia Minor and the colonies of the West.
Critical use of written sources and bibliography.

General Competences

Taking into consideration the general competences that the degree-holder must acquire (as these appear in the Diploma Supplement and appear below), at which of the following does the course aim?

Search for, analysis and synthesis of data and information, with the use of the necessary technology	*Project planning and management*
Adapting to new situations	*Respect for difference and multiculturalism*
Decision-making	*Respect for the natural environment*
Working independently	*Showing social, professional and ethical responsibility and sensitivity to gender issues*
Team work	*Criticism and self-criticism*
Working in an international environment	*Production of free, creative and inductive thinking*
Working in an interdisciplinary environment	……
Production of new research ideas	*Others…*
	…….

Analysis and synthesis of data and information
Working independently
Respect for difference and multiculturalism
Respect for the natural environment
Creative and inductive thinking
Better understanding of the society, the ideas and the material culture of Ancient Greece

(3) SYLLABUS

in the frame of this course the main objective is the familiarization of the students with ancient Greek architecture. Through the acquaintance with the main types of ancient Greek buildings and monuments and the approach of a special bibliography in combination with the use of written sources and the examination of the socio-political data of each periods, students will be able to check and supplement their knowledge on topics of religious, urban, residential, defense and burial architecture.
The aim of the course is to understand the conditions for the development of architecture while at the same time they get acquainted with its basic characteristics, different materials, structures, orders, various types and functions of Greek buildings. In particular, representative examples of temples will be examined, as well as the main types of public buildings, private structures, types of fortifications and burial buildings. Eventually, general aspects of city planning and organization and of sacred architecture will be addressed.

COURSE MODULES

- Ancient Greek architecture as an individual branch of archeological research and its subject matter. Outline and objectives of the course. Presentation and analysis of the periods that make up the historical times and of the historical events that determine them. Bibliography
- The beginnings of ancient Greek architecture - settlements, palaces and burial monuments during the Minoan and Mycenaean Period
- Materials, tools and techniques.
- Planning of a construction project - contractors, sponsors and donors, building committees, architects and craftsmen
- Presentation of the architectural elements that make up an architectural ensemble with reference to their ancient names.
- Greek architectural orders (Doric, Ionian and Corinthian). General characteristics and differentiating elements - presentation of the most important monuments of the archaic and classical period
- City planning and residential structures, defense structures
- Altars, gate buildings and treasuries
- *Tholoi*, stoas and fountains
- Theaters and *gymnasia*

- Architecture of the Hellenistic period - *akropoleis*, terraces, residential architecture (palaces, houses, public buildings, choragic monuments), sanctuaries and temples and burial monuments

(4) TEACHING and LEARNING METHODS - EVALUATION

<table>
<tr><td>DELIVERY
Face-to-face, Distance learning, etc.</td><td>Lectures in class</td></tr>
<tr><td>USE OF INFORMATION AND COMMUNICATIONS TECHNOLOGY
Use of ICT in teaching, laboratory education, communication with students</td><td>• PowerPoint presentations
• Official sites of research units
• Additional information on the E-course platform
• E-mail for communication with students</td></tr>
<tr><td>TEACHING METHODS
The manner and methods of teaching are described in detail.
Lectures, seminars, laboratory practice, fieldwork, study and analysis of bibliography, tutorials, placements, clinical practice, art workshop, interactive teaching, educational visits, project, essay writing, artistic creativity, etc.

The student's study hours for each learning activity are given as well as the hours of non-directed study according to the principles of the ECTS</td><td>
<table>
<tr><th>Activity</th><th>Semester workload</th></tr>
<tr><td>Lectures</td><td>3 X 13 = 39 hours</td></tr>
<tr><td>Lecture with an invited speaker and discussion</td><td>3 hours</td></tr>
<tr><td>Educational trip</td><td>10 hours</td></tr>
<tr><td>Independent study</td><td>73 hours</td></tr>
<tr><td></td><td></td></tr>
<tr><td>Course total</td><td>125 hours</td></tr>
</table>
</td></tr>
<tr><td>STUDENT PERFORMANCE EVALUATION
Description of the evaluation procedure

Language of evaluation, methods of evaluation, summative or conclusive, multiple choice questionnaires, short-answer questions, open-ended questions, problem solving, written work, essay/report, oral examination, public presentation, laboratory work, clinical examination of patient, art interpretation, other

Specifically-defined evaluation criteria are given, and if and where they are accessible to students.</td><td>Written exam (100%). Identification and comments on monuments and archaeological remains. Short-answer and open-ended questions regarding the main issues raised during the courses.

Language of evaluation: Greek. For Erasmus students it may be also in English or German

Oral exam for students with reading and writing difficulties and disabilities</td></tr>
</table>

(5) ATTACHED BIBLIOGRAPHY

Basic bibliography

Μαστραπάς Α. Ν., *Ελληνική Αρχιτεκτονική. Από τους πρώιμους ιστορικούς χρόνους μέχρι τη Ρωμαιοκρατία*, Αθήνα 1994.
Gruben G., *Ιερά και ναοί της Αρχαίας Ελλάδος* (μτφρ. Δ. Ακτσελή) Αθήνα 2015².
Hellmann M.-Ch., *Η αρχαία ελληνική αρχιτεκτονική* (μτφρ. Μ. Λεβεντοπούλου) Αθήνα 2003.
Mueller-Wiener W., *Η Αρχιτεκτονική στην Αρχαία Ελλάδα* (μτφρ. Μπ. Σμιτ-Δούνα) Θεσσαλονίκη 1995.

General bibliography

Ανδρόνικος Μ., Αρχιτεκτονική (αρχαϊκοί χρόνοι), στο: *ΙΕΕ* τ. Β' (1971) σελ. 396-410.
Ανδρόνικος Μ., Αρχιτεκτονική (κλασικοί χρόνοι), στο: *ΙΕΕ* τ. Γ'2 (1972) σελ. 270-291.
Βαλαβάνης Π., *ΙΕΡΑ ΚΑΙ ΑΓΩΝΕΣ ΣΤΗΝ ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΑΔΑ. Ολυμπία, Δελφοί, Ισθμία, Νεμέα, Αθήνα*, Αθήνα 2017².
Barletta, B.A. *The origins of the Greek Architectural* orders, Cambridge 2001.
Βιτρούβιος, *Περί αρχιτεκτονικής* (μτφρ. και σχόλια Π. Λέφας) Αθήνα 2000.
Dinsmoor W.B., *The Architecture of Ancient Greece. An Account of its Historical Development*, Λονδίνο 1975³.
Ginouvès R., *Dictionnaire méthodique de l'architecture grecque et romaine*, τ. 1-3 (1985-1998).
Gruben G., *Klassische Bauforschung*, Μόναχο 2007.
Hellmann M.-Ch., *L'architecture grecque*, τ. 1-3, Παρίσι 2002-2010.
Hoepfner W. - Schwandner, E. L., *Haus und Stadt im klassischen* Griechenland, Μόναχο 1994².
Hoepfner W. (επιμ.), *Ιστορία της κατοικίας 5000 π.Χ. – 500 μ.Χ.* (μτφρ. Η. Τσιριγκάκης) Θεσσαλονίκη 2005.
Κορρές Μ., *Από την Πεντέλη στον Παρθενώνα*, Αθήνα 1994².
Lauter H., *Αρχιτεκτονική των ελληνιστικών χρόνων* (μτφρ. Ε. Ρομποτή), Αθήνα 2017.
Lawrence A.W., *Greek Architecture*, Λονδίνο 1996⁵.
Lézine-Βελισσαροπούλου Β., *Αρχιτεκτονική και πολιτική στην αρχαία Ελλάδα. Η εμπειρία της αρχαϊκής τυραννίδας*, Αθήνα 2002.
Lippolis E. - Livadiotti M. – Rocco G., *Architettura greca. Storia e monumenti del mondo della polis dalle origini al V secolo* (2007).
Μπακαλάκης Γ. – Ντούσκου Ι., Αρχιτεκτονική των Ελληνιστικών χρόνων, στο: *ΙΕΕ* τ. Ε' (1974) σελ. 430-438.
Μπούρας Χ., *Μαθήματα Ιστορίας της Αρχιτεκτονικής* Ι, Αθήνα 1980.
Ορλάνδος Α.Κ., *Τα υλικά δομής των Αρχαίων Ελλήνων*, τ. Ι (1955-56), τ. ΙΙ (1959-1960).
Ορλάνδος Α.Κ. – Τραυλός, Ι., *Λεξικόν αρχαίων αρχιτεκτονικών όρων*, 1986.
Spawforth T., *The complete Greek* Temples, Λονδίνο 2006.
Walter-Καρύδη, Ε. *Το ελληνικό σπίτι. Ο εξευγενισμός της κατοικίας στα υστεροκλασικά χρόνια*, [Βιβλιοθήκη της εν Αθήναις Αρχαιολογικής Εταιρείας αρ. 158] Αθήνα 1996.
Winter F. E., *Studies in Hellenistic* Architecture, Toronto 2006.

ONLINE SOURCES

Ginouvès, R., *Dictionnaire méthodique de l'architecture grecque et romaine. Tome I. Matériaux, techniques de construction, techniques et formes du décor*, τ. I (1985)
https://www.persee.fr/doc/efr_0000-0000_1985_dic_84_1
Ginouvès, R. *Dictionnaire méthodique de l'architecture grecque et romaine. II. Eléments constructifs: supports, couvertures, aménagements intérieurs*, τ. II (1992)
https://www.persee.fr/doc/efr_0000-0000_1992_dic_84_2
Ginouvès, R. *Dictionnaire méthodique de l'architecture grecque et romaine. Tome III. Espaces architecturaux, bâtiments et ensembles*, τ. III (1998)
https://www.persee.fr/doc/efr_0000-0000_1998_dic_84_3

COURSE OUTLINE

(1) GENERAL

SCHOOL	Philosophy		
ACADEMIC UNIT	Department of History and Archaeology		
LEVEL OF STUDIES	Undergraduate		
COURSE CODE	**AKL 621**	**SEMESTER**	**5th, 7th**
COURSE TITLE	Pottery and Figurines of the Geometric and Archaic era		

INDEPENDENT TEACHING ACTIVITIES *if credits are awarded for separate components of the course, e.g. lectures, laboratory exercises, etc. If the credits are awarded for the whole of the course, give the weekly teaching hours and the total credits*	**WEEKLY TEACHING HOURS**	**CREDITS**
	3	5
Add rows if necessary. The organisation of teaching and the teaching methods used are described in detail at (d).	Taught courses in class Handouts for every course with additional bibliography Oral presentations by students in class Hands-on study at the Cast Museum	

COURSE TYPE *general background, special background, specialised general knowledge, skills development*	Specialised seminar addressing to 3rd- and 4th-year undergraduate students of Archaeology
PREREQUISITE COURSES:	Introduction to Classical Archaeology (optional)
LANGUAGE OF INSTRUCTION and EXAMINATIONS:	Greek
IS THE COURSE OFFERED TO ERASMUS STUDENTS	Yes
COURSE WEBSITE (URL)	

(2) LEARNING OUTCOMES

Learning outcomes

The course learning outcomes, specific knowledge, skills and competences of an appropriate level, which the students will acquire with the successful completion of the course are described.

Consult Appendix A

- *Description of the level of learning outcomes for each qualifications cycle, according to the Qualifications Framework of the European Higher Education Area*
- *Descriptors for Levels 6, 7 & 8 of the European Qualifications Framework for Lifelong Learning and Appendix B*
- *Guidelines for writing Learning Outcomes*

The students will familiarise themselves with the research process and the writing of a research paper. Acquisition of more specific knowledge on pottery and figurines of the Early Iron Age and the Archaic era.

General Competences

Taking into consideration the general competences that the degree-holder must acquire (as these appear in the Diploma Supplement and appear below), at which of the following does the course aim?

Search for, analysis and synthesis of data and information, with the use of the necessary technology

Adapting to new situations

Decision-making

Working independently

Team work

Working in an international environment

Working in an interdisciplinary environment

Production of new research ideas

Project planning and management

Respect for difference and multiculturalism

Respect for the natural environment

Showing social, professional and ethical responsibility and sensitivity to gender issues

Criticism and self-criticism

Production of free, creative and inductive thinking

……

Others…

Development of critical competence, acquaintance with analysis and synthesis of archaeological data, independent research but also team work. Study of material.

(3) SYLLABUS

The seminar focuses on the development of the typology and technology of pottery and figurines from the 12th to the end of the 7th century BC. Ceramic technology, fine and coarse pottery, decoration, uses and biographies of vases, figurines and the life and activity of potters and painters are some of the issues that will be discussed.

Emphasis will be placed on the archaeological context of the examined vessels and figurines and the importance of pottery mainly for the archaeology of the early historical period will be underlined.

The seminar includes some hours dedicated to the study of ceramic material kept at the Cast Collection.

(4) TEACHING and LEARNING METHODS - EVALUATION

<table>
<tr><td>DELIVERY
Face-to-face, Distance learning, etc.</td><td>Face-to-face</td></tr>
<tr><td>USE OF INFORMATION AND COMMUNICATIONS TECHNOLOGY
Use of ICT in teaching, laboratory education, communication with students</td><td>Power point presentations, videos, museum and site visits</td></tr>
<tr><td>TEACHING METHODS

The manner and methods of teaching are described in detail.

Lectures, seminars, laboratory practice, fieldwork, study and analysis of bibliography, tutorials, placements, clinical practice, art workshop, interactive teaching, educational visits, project, essay writing, artistic creativity, etc.

The student's study hours for each learning activity are given as well as the hours of non-directed study according to the principles of the ECTS</td><td>
<table>
<tr><th>Activity</th><th>Semester workload</th></tr>
<tr><td>Teaching in Class</td><td>33</td></tr>
<tr><td>Hands on Study at the Cast Collection</td><td>10</td></tr>
<tr><td>Autonomous study</td><td>42</td></tr>
<tr><td>Preparation of an essay</td><td>40</td></tr>
<tr><td>Course total</td><td>125</td></tr>
</table>
</td></tr>
<tr><td>STUDENT PERFORMANCE EVALUATION

Description of the evaluation procedure

Language of evaluation, methods of evaluation, summative or conclusive, multiple choice questionnaires, short-answer questions, open-ended questions, problem solving, written work, essay/report, oral examination, public presentation, laboratory work, clinical examination of patient, art interpretation, other

Specifically-defined evaluation criteria are given, and if and where they are accessible to students.</td><td>Language of evaluation: Greek,

Oral presentation and submission of a written essay</td></tr>
</table>

(5) ATTACHED BIBLIOGRAPHY

- Alexandridou, A., 2013. *The Early black-figured Pottery of Attica in Context (ca. 630-570 BCE)*, Leiden.

- Boardman, J. 2003. *Πρώιμη ελληνική αγγειογραφία. 11ος - 6ος αιώνας π.Χ.* Αθήνα.
- Boardman, J., 2001. *Η ιστορία των αρχαίων ελληνικών αγγείων: αγγειοπλάστες, αγγειογράφοι και εικόνες* (μτφρ. Κ. Κοπανιάς). Αθήνα.
- Cook, R.M., 1994. *Ελληνική Αγγειογραφία.* Αθήνα: Καρδαμίτσα.
- Rasmussen, T. και Spivey, N., 1997. *Προσεκτικές ματιές στα ελληνικά αγγεία* (μτφρ. Θ. Ξένος). Αθήνα.
- Coldstream, J.N., 1968/2008. *Greek Geometric Pottery. A survey of Ten Local Styles and their Chronology*, London.
- Coldstream, J.N., 1997. *Γεωμετρική Ελλάδα*, Αθήνα.
- Desborough, V.R.d'A., 1952. *Protogeometric Pottery,* Oxford.
- Langdon, S., 2008. *Art and Identity in Dark Age Greece, 1100–700 b.c.e.*, Cambridge.
- Lemos, I.S., 2002. *The protogeometric Aegean: the archaeology of the late eleventh and tenth centuries BC*, Oxford.
- Rocco, G., 2008. *La ceramografia protoattica. Pittori e botteghe (710-630 a.C.)*, Rahden/Westf.
- Rombos, Th., 1988. *The Iconography of Attic Late Geometric Pottery*, Jonsered.
- Τζιφόπουλος, Ι. (επιμ.), 2012. *Μεθώνη Ι: Επιγραφές, χαράγματα και εμπορικά σύμβολα στην υστερογεωμετρική και αρχαϊκή κεραμική από το 'Υπόγειο'*, Θεσσαλονίκη.
- Vlachou, V. (επιμ.), 2015. *Pots, Workshops and Early Iron Age Society: Function and Role of Ceramics in Early Greece. Proceedings of the International Symposium held at the Université libre de Bruxelles, 14-16 November 2013*, Brussels.
- Whitley, J., 1997. *Style and Society in Dark Age Greece. The Changing Face of a Pre-literate Society 1100-700 BC*, Cambridge.

COURSE OUTLINE

(1) GENERAL

SCHOOL	Philosophy		
ACADEMIC UNIT	History and Archaeology		
LEVEL OF STUDIES	Undergraduate		
COURSE CODE	**AKL 682**	**SEMESTER**	**E′, Z′**
COURSE TITLE	Classical Sculpture (General overview)		

INDEPENDENT TEACHING ACTIVITIES *if credits are awarded for separate components of the course, e.g. lectures, laboratory exercises, etc. If the credits are awarded for the whole of the course, give the weekly teaching hours and the total credits*	**WEEKLY TEACHING HOURS**	**CREDITS**
	3	5
Add rows if necessary. The organisation of teaching and the teaching methods used are described in detail at (d).	Lecture PowerPoint for each lecture, notes and additional bibliography. Educational visits to museums.	

COURSE TYPE *general background, special background, specialised general knowledge, skills development*	General background
PREREQUISITE COURSES:	Introduction to Classical Archaeology (AKL 601) is recommended.
LANGUAGE OF INSTRUCTION and EXAMINATIONS:	Greek/ Erasmus Students may be examined in English.
IS THE COURSE OFFERED TO ERASMUS STUDENTS	The course is offered to exchange programme students.
COURSE WEBSITE (URL)	https://ecourse.uoi.gr/course/view.php?id=1840

(2) LEARNING OUTCOMES

Learning outcomes

The course learning outcomes, specific knowledge, skills and competences of an appropriate level, which the students will acquire with the successful completion of the course are described.

Consult Appendix A

- *Description of the level of learning outcomes for each qualifications cycle, according to the Qualifications Framework of the European Higher Education Area*
- *Descriptors for Levels 6, 7 & 8 of the European Qualifications Framework for Lifelong Learning and Appendix B*
- *Guidelines for writing Learning Outcomes*

-To obtain specialized knowledge on works of ancient sculpture.
- To understand the evolution of the main categories of Greek and Roman sculpture.
- To understand the typological and technical features of the works of monumental sculpture as well as their differences in terms of chronology and form.
- To be able to analyze and assess comparatively the works of monumental sculpture.
- To be able to answer specialized questions within the specific topic, which

involve both critical thinking and knowledge.

General Competences

Taking into consideration the general competences that the degree-holder must acquire (as these appear in the Diploma Supplement and appear below), at which of the following does the course aim?

Search for, analysis and synthesis of data and information, with the use of the necessary technology	*Project planning and management*
Adapting to new situations	*Respect for difference and multiculturalism*
Decision-making	*Respect for the natural environment*
Working independently	*Showing social, professional and ethical responsibility and sensitivity to gender issues*
Team work	*Criticism and self-criticism*
Working in an international environment	*Production of free, creative and inductive thinking*
Working in an interdisciplinary environment	*……*
Production of new research ideas	*Others…*
	…….

- Apply knowledge in practice
- Work autonomously
- Appreciate diversity and multiculturality
- Be critical and self-critical
- Advance free, creative and causative thinking
- Understanding of ancient civilization through different aspects of public and private life.

(3) SYLLABUS

The course examines the evolution of monumental Greek sculpture from its appearance to the end of classical period.
In this frame the most significant categories of ancient Greek and Roman sculpture, such as idealistic and portrait statues, architectural sculptures and free-standing reliefs will be presented through representative examples.
All the above will be examined thoroughly according to their chronological order and their style.
Aim of the course is to get familiarized with monumental ancient Greek sculpture, its evolution, its main features and the different type of sculptured monuments, as well as with the terminology and the basic bibliography.

Course modules

- The subject matter of ancient Greek sculpture. Outline and objectives of the course. Terminology and basic bibliography. Different types of sculptural monuments and its use. The material. The beginnings of Greek sculpture.
- The Orientalizing and the Daidalic period.
- The archaic period: Kouroi.
- The archaic period: Korai and other types of free-standing sculptures.
- The archaic period: architectural sculpture.
- The archaic period: reliefs.
- Early classical period: free-standing sculptures.
- Early classical period: architectural sculpture.
- Classical period: architectural sculpture
- Classical period: free-standing sculptures.
- Architectural sculpture of the second half of the 5th c. BC.
- The *Rich style* in Greek Sculpture.
- Late classical period: the 4th c. BC.

(4) TEACHING and LEARNING METHODS - EVALUATION

DELIVERY *Face-to-face, Distance learning, etc.*	Face-to-face Lectures
USE OF INFORMATION AND COMMUNICATIONS TECHNOLOGY *Use of ICT in teaching, laboratory education, communication with students*	PowerPoint Presentations Additional information on the E-course platform Communication with Students via e-mail.
TEACHING METHODS *The manner and methods of teaching are described in detail.* *Lectures, seminars, laboratory practice, fieldwork, study and analysis of bibliography, tutorials, placements, clinical practice, art workshop, interactive teaching, educational visits, project, essay writing, artistic creativity, etc.* *The student's study hours for each learning activity are given as well as the hours of non-directed study according to the principles of the ECTS*	
STUDENT PERFORMANCE EVALUATION *Description of the evaluation procedure* *Language of evaluation, methods of evaluation, summative or conclusive, multiple choice questionnaires, short-answer questions, open-ended questions, problem solving, written work, essay/report, oral examination, public presentation, laboratory work, clinical examination of patient, art interpretation, other* *Specifically-defined evaluation criteria are given, and if and where they are accessible to students.*	- Written exam (100%). Short- answer and extended-answer questions regarding the main topics examined during the courses. Identification and comments on sculptural monuments. Language of evaluation: Greek/ English for Erasmus Students. Oral exam for students with reading and wiring difficulties and disabilities.

Activity	***Semester workload***
Lectures	39 hours
Visit to Museums	3 hours
Independent Study	83 hours
Course total	***125 hours***

(5) ATTACHED BIBLIOGRAPHY

- Suggested bibliography:

1. J. Boardman, *Ελληνική πλαστική. Η αρχαϊκή περίοδος* (μετ. Ε. Σημαντώνη-Μπουρνιά), Αθήνα 2001.
2. J. Boardman, *Greek sculpture: the archaic period: a handbook*, London 1978
3. J. Boardman, *Ελληνική πλαστική. Κλασική περίοδος* (μετ. Δ. Τσουκλίδου), Αθήνα 1993.
4. J. Boardman, *Greek sculpture: the classical period: a handbook*, N. York 1985.
5. J. Boardman, *Ελληνική πλαστική. Ύστερη κλασική περίοδος και γλυπτική στις υπερπόντιες αποικίες* (μετ. Α. Καλλέγια-Γαδ, επιμ. Θ. Ξένος), Αθήνα 1999.
6. J. Boardman *The Late Classical Period and Sculpture in Colonies and Overseas*, London 1995
7. Cl. Rolley, *Η ελληνική γλυπτική* I, (μετ. Ε. Δημητρακοπούλου), Αθήνα 2006.
8. Cl. Rolley, *La Sculpture grecque* v.1. *Des origines au milieu du Ve siècle*, Paris 1994.
9. Cl Rolley, *La sculpture grecque* II, Paris c. 1994.
10. Gisela Marie Augusta Richter, *Korai : Archaic Greek maidens : a study of the development of the Kore type in Greek Sculpture*, London 1968.
11. Gisela Marie Augusta Richter, *Kouroi : archaic Greek youths : a study of the development of the kouros type in Greek sculpture*, London 1960.
12. Καρακάση Κατερίνα, *Archaische Koren*, München 2001.
13. Νικόλαος Γιαλούρης, *Αρχαία Γλυπτά*, Αθήνα 1994.
10. Ιφιγένεια Λεβέντη, *Πόλη σε κρίση: αρχιτεκτονική γλυπτική της Αθήνας την περίοδο του πελοποννησιακού πολέμου*, Αθήνα 2014.

COURSE OUTLINE

(1) GENERAL

SCHOOL	Philosophy		
ACADEMIC UNIT	History and Archaeology		
LEVEL OF STUDIES	Undergraduate		
COURSE CODE	**ARO102**	**SEMESTER**	**E′, Z′**
COURSE TITLE	Roman Topography and Town Planning		

INDEPENDENT TEACHING ACTIVITIES *if credits are awarded for separate components of the course, e.g. lectures, laboratory exercises, etc. If the credits are awarded for the whole of the course, give the weekly teaching hours and the total credits*	**WEEKLY TEACHING HOURS**	**CREDITS**
	3	5
Add rows if necessary. The organisation of teaching and the teaching methods used are described in detail at (d).	Lecture PowerPoint for each lecture, notes and additional bibliography. Educational visits to archaeological sites.	

COURSE TYPE *general background, special background, specialised general knowledge, skills development*	General background
PREREQUISITE COURSES:	Although it is not compulsory, Roman Art is recommended.
LANGUAGE OF INSTRUCTION and EXAMINATIONS:	Greek/ Erasmus Students may be examined in English.
IS THE COURSE OFFERED TO ERASMUS STUDENTS	The course is offered to exchange programme students.
COURSE WEBSITE (URL)	https://ecourse.uoi.gr/course/view.php?id=3528

(2) LEARNING OUTCOMES

Learning outcomes

The course learning outcomes, specific knowledge, skills and competences of an appropriate level, which the students will acquire with the successful completion of the course are described.

Consult Appendix A

- *Description of the level of learning outcomes for each qualifications cycle, according to the Qualifications Framework of the European Higher Education Area*
- *Descriptors for Levels 6, 7 & 8 of the European Qualifications Framework for Lifelong Learning and Appendix B*
- *Guidelines for writing Learning Outcomes*

-To obtain specialized knowledge on works of the thematic area of the topography of the cities during the roman imperia period.
- To familiarize with the town planning of roman cities.
- To obtain specialized knowledge on the architectural monuments of roman cities.
-To obtain specialized knowledge on the Greek cities during the roman period.
- To understand the impact of roman civilization on the areas conquered by the Romans and especially on the Greek mainland.

- To be able to answer specialized questions within the specific topic, which involve both critical thinking and knowledge

General Competences

Taking into consideration the general competences that the degree-holder must acquire (as these appear in the Diploma Supplement and appear below), at which of the following does the course aim?

Search for, analysis and synthesis of data and information, with the use of the necessary technology	*Project planning and management*
Adapting to new situations	*Respect for difference and multiculturalism*
Decision-making	*Respect for the natural environment*
Working independently	*Showing social, professional and ethical responsibility and sensitivity to gender issues*
Team work	*Criticism and self-criticism*
Working in an international environment	*Production of free, creative and inductive thinking*
Working in an interdisciplinary environment	*……*
Production of new research ideas	*Others…*
	…….

- Apply knowledge in practice
- Work autonomously
- Appreciate diversity and multiculturality
- Be critical and self-critical
- Advance free, creative and causative thinking
- Understanding of ancient civilization through different aspects of public and private life.

(3) SYLLABUS

The course examines the topography of cities on the Italian peninsula and of the cities in the Eastern Mediterranean.
In this frame, the town-planning will be analyzed, as well as the different building types and their function and place in the city.
Moreover, the similarities and the differences between the cities of the eastern and western part of the empire will be also examined.
Aim of the course is to get familiarized with the topography and architecture during roman period, roman town-planning and the impact of roman civilization on Greek cities.

<u>Course modules</u>

- Introduction. The subject matter of Roman Topography. Outline and objectives of the course. Historical data. Romans and the Greeks. Town-planning during roman period. Characteristic roman building types.
- The city of Rome.
- Cities on the Italian peninsula
- The Greek cities during the roman period. Nicopolis
- Philippi
- Philippi
- Dion
- Thessaloniki
- Thessaloniki
- Athens
- Athens
- Corinth
- Cities in Asia Minor

(4) TEACHING and LEARNING METHODS - EVALUATION

DELIVERY *Face-to-face, Distance learning, etc.*	Face-to-face Lectures
USE OF INFORMATION AND COMMUNICATIONS TECHNOLOGY *Use of ICT in teaching, laboratory education, communication with students*	PowerPoint Presentations Additional information on the E-course platform Communication with Students via e-mail.
TEACHING METHODS *The manner and methods of teaching are described in detail.* *Lectures, seminars, laboratory practice, fieldwork, study and analysis of bibliography, tutorials, placements, clinical practice, art workshop, interactive teaching, educational visits, project, essay writing, artistic creativity, etc.* *The student's study hours for each learning activity are given as well as the hours of non-directed study according to the principles of the ECTS*	

Activity	***Semester workload***
Lectures	39 hours
Independent Study	76 hours
Educational visit to archaeological site	10 hours
Course total	***125 hours***

STUDENT PERFORMANCE EVALUATION *Description of the evaluation procedure* *Language of evaluation, methods of evaluation, summative or conclusive, multiple choice questionnaires, short-answer questions, open-ended questions, problem solving, written work, essay/report, oral examination, public presentation, laboratory work, clinical examination of patient, art interpretation, other* *Specifically-defined evaluation criteria are given, and if and where they are accessible to students.*	- Written exam (100%). Short- answer and extended-answer questions regarding the main topics examined during the courses. Identification and comments on different cities and monuments. Language of evaluation: Greek/ English for Erasmus Students. Oral exam for students with reading and wiring difficulties and disabilities.

(5) ATTACHED BIBLIOGRAPHY

1. Henner von Hesberg, *Ρωμαϊκή Αρχιτεκτονική*, Θεσσαλονίκη 2009.
2. Βασίλειος Ευαγγελίδης, *Η αγορά των πόλεων της Ελλάδας από τη ρωμαϊκή κατάκτηση ως τον 3ο αι. μΧ*, Θεσσαλονίκη, 2010.
3. Andrew & Nancy Ramage, *Ρωμαϊκή Τέχνη*: *από τον Ρωμύλο έως τον Κωνσταντίνο*, Θεσσαλονίκη 2018.
4. T. Hoelscher, *Κλασική Αρχαιολογία. Βασικές Αρχές*, Θεσσαλονίκη 2005.

5. Filippo Coarelli, *Guida Archeologica di Roma*, Milano 1980.
6. P. Gros, *L'architecture romaine : du debut du IIIe siecle av. J.-C. a la fin du Haut-Empire*, Paris 1996.
7. F. Shear, *Roman architecture*, N. Haven 2000.

COURSE OUTLINE

(1) GENERAL

SCHOOL	**PHILOSOPHY**		
ACADEMIC UNIT	**HISTORY AND ARCHAEOLOGY**		
LEVEL OF STUDIES	**UNDERGRADUATE**		
COURSE CODE	**ΑΠΡ 517**	**SEMESTER**	**5th / 7th**
COURSE TITLE	**INTRODUCTION TO MINOAN CIVILIZATION**		

INDEPENDENT TEACHING ACTIVITIES *if credits are awarded for separate components of the course, e.g. lectures, laboratory exercises, etc. If the credits are awarded for the whole of the course, give the weekly teaching hours and the total credits*	**WEEKLY TEACHING HOURS**	**CREDITS**
Lectures	3	5
Add rows if necessary. The organisation of teaching and the teaching methods used are described in detail at (d).		

COURSE TYPE *general background, special background, specialised general knowledge, skills development*	General background in Prehistoric Archaeology
PREREQUISITE COURSES:	Introduction to Prehistoric Archaeology The Aegean and the Mediterranean before the 2nd millennium BC
LANGUAGE OF INSTRUCTION and EXAMINATIONS:	Greek (English for Erasmus+ students)
IS THE COURSE OFFERED TO ERASMUS STUDENTS	Yes
COURSE WEBSITE (URL)	http://users.uoi.gr/gramisar/prosopiko/vlaxopoulos/

(2) LEARNING OUTCOMES

Learning outcomes

The course learning outcomes, specific knowledge, skills and competences of an appropriate level, which the students will acquire with the successful completion of the course are described.

Consult Appendix A

- *Description of the level of learning outcomes for each qualifications cycle, according to the Qualifications Framework of the European Higher Education Area*
- *Descriptors for Levels 6, 7 & 8 of the European Qualifications Framework for Lifelong Learning and Appendix B*
- *Guidelines for writing Learning Outcomes*

The course examines the archaeology of the Bronze Age in Crete, from the time of the excavations of Minos Kalokairinos and of Sir Arthur Evans, when the prehistoric civilization of the island was called "Minoan", to the present day, an era of total re-evaluation of data. Crete already shows a dynamic course in its historical course during the 3rd millennium BC and under the influence of neighboring civilizations. This course culminates with the establishment of the palaces and the consolidation of complex economic and social structures, which characterize the physiognomy of the island throughout the 2nd millennium BC (Protopalatial, Neopalatial and Postpalatial periods).

Through the excavation topography of the sites, the examination of the settlements, the burial customs and the cult places, and also through the Minoan scripts and art, the course is offered for an introductory acquaintance with the Minoan civilization.
Educational excursion to Crete.

General Competences

Taking into consideration the general competences that the degree-holder must acquire (as these appear in the Diploma Supplement and appear below), at which of the following does the course aim?

Search for, analysis and synthesis of data and information, with the use of the necessary technology	*Project planning and management*
Adapting to new situations	*Respect for difference and multiculturalism*
Decision-making	*Respect for the natural environment*
Working independently	*Showing social, professional and ethical responsibility and sensitivity to gender issues*
Team work	*Criticism and self-criticism*
Working in an international environment	*Production of free, creative and inductive thinking*
Working in an interdisciplinary environment	……
Production of new research ideas	*Others…*
	…….

The course aims to understand the geophysical, historical and cultural context in which the Minoan civilization developed. The student is invited to follow the bibliographic data, to search for more and to practice their composition, either by presenting oral short topics during the course of the lectures, or by writing a paper. A critical approach to the literature, the encouragement of independent work, the use of foreign language sources (conventional and electronic) and familiarity with the interdisciplinary research environment are key principles of the course.

(3) SYLLABUS

Outline of course:

Crete – The land and the landscape
The history of research
The "birth" of Minoan civilization
The Neolithic background
The Early Minoan Period – The Prepalatial period – The contacts with the East and Egypt
The Protopalatial period I. Topography – Palaces – Architecture – Arts – Settlements – Cemeteries and burial customs – Peak sanctuaries – Sacred caves
The Protopalatial period II. Economy – Script – International trade – Contacts
The Neopalatial period I-II. Topography and architecture of the Palaces
The Neopalatial period III-IV. Economy – Script – International trade – Contacts
Minoanization – Thera and the "Minoan" eruption
"Minoans" and "Mycenaeans" in Crete. The Postpalatial period
Mycenaean Crete
The perception of Minoan Crete in modern times.

(4) TEACHING and LEARNING METHODS - EVALUATION

DELIVERY *Face-to-face, Distance learning, etc.*	Lectures in the class
USE OF INFORMATION AND COMMUNICATIONS TECHNOLOGY *Use of ICT in teaching, laboratory education, communication with students*	
TEACHING METHODS *The manner and methods of teaching are described in detail.*	

Activity	***Semester workload***
Lectures	3 X 13 = 39 hours
Optional essay	

Lectures, seminars, laboratory practice, fieldwork, study and analysis of bibliography, tutorials, placements, clinical practice, art workshop, interactive teaching, educational visits, project, essay writing, artistic creativity, etc. *The student's study hours for each learning activity are given as well as the hours of non-directed study according to the principles of the ECTS*	Onsite courses in Museums and Sites of Crete	32 hours
	Invited lecturer	
	Personal study	
	Course total	71 hours
STUDENT PERFORMANCE EVALUATION *Description of the evaluation procedure* *Language of evaluation, methods of evaluation, summative or conclusive, multiple choice questionnaires, short-answer questions, open-ended questions, problem solving, written work, essay/report, oral examination, public presentation, laboratory work, clinical examination of patient, art interpretation, other* *Specifically-defined evaluation criteria are given, and if and where they are accessible to students.*	Written exam (100%). Oral exam for students with reading and writing difficulties and disabilities. Optional short project essay and presentation in class.	

(5) ATTACHED BIBLIOGRAPHY

General Bibliography

- Στ. Αλεξίου, *Μινωικός πολιτισμός*, Ηράκλειο 1964.
- Α. Βασιλάκης, *Μινωική Κρήτη. Από τον μύθο στην Ιστορία*, Αθήνα 1999.
- Α.Γ. Βλαχόπουλος (επιμ.), *Αρχαιολογία – Νησιά του Αιγαίου*, Αθήνα 2006.
- Ph. Betancourt, *Ιστορία της Μινωικής κεραμικής*, Αθήνα 1992.
- C. Davaras, *Guide to Cretan Antiquities*, Athens 1989.
- O.T.P.K Dickinson, *Αιγαίο - Εποχή του Χαλκού*, Αθήνα 2003.
- J.Driessen,R.Laffineur,I.Schoep(επιμ.),*MonumentsofMinos.RethinkingtheMinoan Palaces*, *Aegaeum* 23, 2002.
- P. Faure, *Ιερά σπήλαια της Κρήτης*, Ηράκλειο 1996.
- J.W. Graham, *The Palaces ofCrete*, Princeton 1987.
- J.-C. Poursat, *L'art Égéen* 1, Paris 2008.
- Rutter, J. (επιμ).: Τα μαθήματα αρ. 5, 6, 10-15, 18 στον ιστότοπο των Μαθημάτων Προϊστορικού Αιγαίου του Πανεπιστημίου Dartmouth
- http://www .dartmouth.edu/~prehistory/aegean/?page_id=104
- Γ. και Έ. Σακελλαράκη, «Νεολιθική και Μινωική Κρήτη», στο Ν. Παναγιωτάκης (επιμ.). *Κρήτη. Ιστορία και Πολιτισμός*, Ηράκλειο 1987.
- R. Treuil, P. Darcque, J.-Cl. Poursat, G. Touchais, *Οι Πολιτισμοί του Αιγαίου κατά τη Νεολιθική και την Εποχή του Χαλκού*, Αθήνα, 1996.
- P. Warren, *The Aegean Civilizations*, Oxford 1989.

Photographic material

- Δημοπούλου - Ρεθεμιωτάκη, Ν. Το Αρχαιολογικό Μουσείο Ηρακλείου , Ίδρυμα Ι. Λάτση, Αθήνα 2005 http://www .latsis-foundation.org/megazine/publish/ebook.php?book=8&preloader=1

Supplementary material has been uploaded on the personal web pages of the instructor
http://users.uoi.gr/gramisar/prosopiko/vlaxopoulos/vivliografia_minoikos_pol.htm

COURSE OUTLINE

(1) GENERAL

SCHOOL	Philosophy		
ACADEMIC UNIT	Department of History and Archaeology		
LEVEL OF STUDIES	Graduate		
COURSE CODE	**IME200**	**SEMESTER**	II
COURSE TITLE	Medieval History of the Slavic World		

INDEPENDENT TEACHING ACTIVITIES *if credits are awarded for separate components of the course, e.g. lectures, laboratory exercises, etc. If the credits are awarded for the whole of the course, give the weekly teaching hours and the total credits*	**WEEKLY TEACHING HOURS**	**CREDITS**
	3	5
Add rows if necessary. The organisation of teaching and the teaching methods used are described in detail at (d).		

COURSE TYPE *general background, special background, specialised general knowledge, skills development*	General background
PREREQUISITE COURSES:	No
LANGUAGE OF INSTRUCTION and EXAMINATIONS:	Greek. For Erasmus+ students exams or written essay in English
IS THE COURSE OFFERED TO ERASMUS STUDENTS	Yes (in Greek)
COURSE WEBSITE (URL)	

(2) LEARNING OUTCOMES

Learning outcomes

The course learning outcomes, specific knowledge, skills and competences of an appropriate level, which the students will acquire with the successful completion of the course are described.

Consult Appendix A

- *Description of the level of learning outcomes for each qualifications cycle, according to the Qualifications Framework of the European Higher Education Area*
- *Descriptors for Levels 6, 7 & 8 of the European Qualifications Framework for Lifelong Learning and Appendix B*
- *Guidelines for writing Learning Outcomes*

The course aims to present and analyze the Slavic peoples in the Middle Ages. Upon successful completion of the course, the student will be able to:

- Knows the conditions of formation of Slavic peoples
- Delve into the internal processes and external influences associated with them
- Analyzes information about persons, structures, ideology and functions in medieval Slavic peoples
- Elaborates on specific topics related to the history and culture of the medieval Slavic world

General Competences

Taking into consideration the general competences that the degree-holder must acquire (as these appear in the Diploma Supplement and appear below), at which of the following does the course aim?

Search for, analysis and synthesis of data and information, with the use of the necessary technology	*Project planning and management*
Adapting to new situations	*Respect for difference and multiculturalism*
Decision-making	*Respect for the natural environment*
Working independently	*Showing social, professional and ethical responsibility and sensitivity to gender issues*
Team work	*Criticism and self-criticism*
Working in an international environment	*Production of free, creative and inductive thinking*
Working in an interdisciplinary environment	*……*
Production of new research ideas	*Others…*
	…….

- Analysis of historical sources and archaeological evidence while addressing research issues
- Development of critical capacity and historical thinking
- Deepening knowledge of medieval Slavic peoples and their surroundings
- Respect for diversity and multiculturalism

(3) SYLLABUS

The course aims to the understanding of the historical and cultural development of the medieval Slavic world from the 5th to the 15th centuries. Through relevant information in the courses and analysis of sources, students have the opportunity to follow the development from Slavic ethnogenesis to the formation and rise of medieval Slavic states and to critically approach the issues discussed and analyzed.
Course outline: beginning with the Slavic ethnogenesis in Eastern Europe as well as some features of the early Slavs (political and social structures, religious beliefs, etc.), the Slavic expansion into European space is examined and, taking into account the modern Slavic states (or other important Slavic communities), the historical and cultural development of each in the Middle Ages is recorded. The wider groups are the Slavs in Central, Eastern and southeastern Europe. At the same time, the transition from the era of migration to that of tribal unions and finally to the medieval Slavic states, the establishment of which is associated with the Christianization and ethnogenesis of modern Slavic peoples, is understood. Regarding Central Europe, the principalities formed in Poland, the Czech Republic, Slovakia, Slovenia and the living Slavic communities in Austria and Germany are under consideration. In Eastern Europe, interest turns to the so-called Kievan Rus' that covered present-day Ukraine, Belarus and part of Russia, while in Southeastern Europe (the Balkans) the medieval history of Croatia, Serbia and Bulgaria after its Christianization is approached. An important parameter is the external influences on these groups from powerful

neighbors, which contributed to the formation of their cultural features. The course is examined in writing.

(4) TEACHING and LEARNING METHODS - EVALUATION

DELIVERY *Face-to-face, Distance learning, etc.*	With natural presence
USE OF INFORMATION AND COMMUNICATIONS TECHNOLOGY *Use of ICT in teaching, laboratory education, communication with students*	Yes, when required
TEACHING METHODS *The manner and methods of teaching are described in detail.* *Lectures, seminars, laboratory practice, fieldwork, study and analysis of bibliography, tutorials, placements, clinical practice, art workshop, interactive teaching, educational visits, project, essay writing, artistic creativity, etc.* *The student's study hours for each learning activity are given as well as the hours of non-directed study according to the principles of the ECTS*	

Activity	*Semester workload*
Lectures	60
Analysis of sources	60
Study and Analysis of Literature	5
Course total	***125***

STUDENT PERFORMANCE EVALUATION *Description of the evaluation procedure* *Language of evaluation, methods of evaluation, summative or conclusive, multiple choice questionnaires, short-answer questions, open-ended questions, problem solving, written work, essay/report, oral examination, public presentation, laboratory work, clinical examination of patient, art interpretation, other* *Specifically-defined evaluation criteria are given, and if and where they are accessible to students.*	Language of evaluation: Greek The course is examined in writing

(5) ATTACHED BIBLIOGRAPHY

Proposed work in Eudoxus: Barford P. *Οι πρώιμοι Σλάβοι. Πολιτισμός και κοινωνία στην πρώιμη μεσαιωνική Ανατολική Ευρώπη*, Αθήνα 2023 [*The Early Slavs. Culture and Society in early Medieval Eastern Europe*]

***- Suggested bibliography**:*

Buko, A., *The Archaeology of Early Medieval Poland. Discoveries—Hypotheses—Interpretations* [ECEEMA 1], Leiden – Boston 2008.

Curta, F., *The Making of the Slavs: History and Archaeology of the Lower Danube Region, c. 500-700*, Cambridge – New York 2001.

Δεληκάρη, Α., *Βυζαντινο-Σλαβικά Μελετήματα*, Θεσσαλονίκη 2017.

Goehrke, C., *Frühzeit des Ostslaventums* [Erträge der Forschung 277], Darmstadt 1992.

Καρδαράς, Γ., *Εθνογένεση και επέκταση των πρώιμων Σλάβων στον ευρωπαϊκό χώρο (5ος–7ος αι.)*. (e-book, ΙΙΕ/ΕΙΕ, Αθήνα 2020).

Μαλιγκούδης Φ., *Σλάβοι στη Μεσαιωνική Ελλάδα*, Θεσσαλονίκη 1991.

Obolensky D., *The Byzantine Commonwealth 500-1453*, Λονδίνο 1971.

Σοφούλης Π., Παπαγεωργίου Α. (επιμ.), *Μεσαιωνικός Σλαβικός κόσμος*, Αθήνα 2015.

Terpilovskiι, R.V., *Slavs in the Dnieper Region in the first half of the first millennium A. D.*, Lublin 2004.

- Related academic journals:

COURSE OUTLINE

1. GENERAL

SCHOOL	**Philosophy**		
ACADEMIC UNIT	**Department of History and Archaeology**		
LEVEL OF STUDIES	**Undergraduate**		
COURSE CODE	**INT 804**	**SEMESTER**	**2nd**
COURSE TITLE	**Introduction into Art History and its methods: Historiographical issues and a short survey since the Renaissance**		

INDEPENDENT TEACHING ACTIVITIES	**WEEKLY TEACHING HOURS**	**CREDITS**
	3	5

COURSE TYPE	Compulsory course of general background
PREREQUISITE COURSES	-
LANGUAGE OF INSTRUCTION and EXAMINATIONS	Greek
IS THE COURSE OFFERED TO ERASMUS STUDENTS	Yes
COURSE WEBSITE (URL)	

2. LEARNING OUTCOMES

Learning outcomes
The course's objective is to create those learning conditions requisite for an informed, critically and theoretically, approach and understanding of art creation and its histories. The course addresses the wealth of different historical definitions of and approaches to art from the Renaissance onwards as well as presenting a thorough historiographical account of the discipline of art history from its early modern rise in the eighteenth century until today. The course analyzes the basic professional practices, interests, skills, concepts, languages and methods of art historians today while embedding such concerns into a broad historical survey of the different art periods and movements from the Renaissance up to now. Finally the course aims to reveal the singularity/specificity of the field of art history in contradistinction to archaeology and history as well as revealing crucial synergies and complementations with these disciplines.

General Competences
The course brings students in contact with all the basic tools and terminology of a discipline specializing in the interpretation of visual realities and phenomena – art history. It familiarizes students with the pluralism of models, methods and approaches existing to facilitate the process of interpretation of visual works, images and artworks and provides them special ways of dealing with the visual and cultural realities around them. It fosters understanding of the multi-dimensional status of artworks as material objects, historical documents but also as formative factors acting in and on history.

3. SYLLABUS

The course presents a historiographical account of the origins of the discipline of art history – its historical relations with antiquarianism, collections of curiosities, archaeological expeditions and excavations, connoisseurship – as well as its modern transformations and relations with history, philosophy and other neighboring disciplines. The course also provides a solid survey of the different art periods and important artistic movements in modern European art from the Renaissance up to the 20th century. Finally the course focuses on explaining in detail all the basic historic as well as contemporary methods and models of interpretation vis-à-vis the analysis of art – from formalism and iconology, all the way to the rich methodologies of new art history including cultural, social and Marxist history of art, feminism, postcolonialism, semiology and psychoanalysis.

4. TEACHING and LEARNING METHODS - EVALUATION

DELIVERY	*Face-to-face*
USE OF INFORMATION AND COMMUNICATIONS TECHNOLOGY	Power point presentations
TEACHING METHODS	Excursion to Renaissance Italy
	Activity / ***Semester workload***
	Autonomous Study: 60
	Excursion: 60
	Total: **120 hours**
STUDENT PERFORMANCE EVALUATION	Written exams

5. SELECTED BIBLIOGRAPHY

Helen Gardner, *Gardner's Art Through the Ages*, London, Thomson Learning, 2001 (11th edition) [Μονογραφίες που δεν δανείζονται: BNC 709 GAR]

- **Heinrich Wolfflin, *Βασικές Έννοιες της Ιστορίας της Τέχνης*, Θεσσαλονίκη, Παρατηρητής, 1992.**
- **Erwin Panofsky, *Μελέτες Εικονολογίας*, Αθήνα, Νεφέλη, 1991 (23-56)**
- Erwin Panofsky, "Art History as a Humanistic Discipline," Eric Fernie, *Art History and its Methods*, London, Phaidon, 1995, 181-195
- **Eric Fernie, *Art history and its Methods*, London, Phaidon, 1995 (βλ. κάθε φορά τα κείμενα για την αντίστοιχη έννοια, μέθοδο ή ιστορικό της τέχνης με τον οποίο θα ασχολούμαστε. Περιέχει χρήσιμο γλωσσάρι) 707 ART**
- Ευγένιος Ματθιόπουλος, «Η Ιστορία της Τέχνης στα Όρια του Έθνους,» στο *Ιστορία της Τέχνης στην Ελλάδα*, Ν. Χατζηνικολάου, Ε. Ματθιόπουλος, Ν. Δασκαλοθανάσης, Ρέθυμνο, Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης, 2003.
- Νίκος Χατζηνικολάου, *Τα Νοήματα της Εικόνας*, Ρέθυμνο, Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης, 1999.
- **Frederick Antal, *Μελέτες Ιστορίας της Τέχνης*, Ηράκλειο, Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης, 1999**
- **Michael Hatt and Charlotte Klonk, *Art History: A Critical Introduction into its Methods*, Manchester, Manchester University Press, 2006**

COURSE OUTLINE

(1) GENERAL

SCHOOL	Of Philosophy		
ACADEMIC UNIT	Department of History and Archeology		
LEVEL OF STUDIES	Undergraduate		
COURSE CODE	**LAO451**	**SEMESTER**	**2st**
COURSE TITLE	Introduction to Folklore Studies		

INDEPENDENT TEACHING ACTIVITIES *if credits are awarded for separate components of the course, e.g. lectures, laboratory exercises, etc. If the credits are awarded for the whole of the course, give the weekly teaching hours and the total credits*	**WEEKLY TEACHING HOURS**	**CREDITS**
	3	5
Add rows if necessary. The organisation of teaching and the teaching methods used are described in detail at (d).		

COURSE TYPE *general background, special background, specialised general knowledge, skills development*	General background
PREREQUISITE COURSES:	
LANGUAGE OF INSTRUCTION and EXAMINATIONS:	Greek
IS THE COURSE OFFERED TO ERASMUS STUDENTS	Yes English and French friendly course
COURSE WEBSITE (URL)	

(2) LEARNING OUTCOMES

Learning outcomes

The course learning outcomes, specific knowledge, skills and competences of an appropriate level, which the students will acquire with the successful completion of the course are described.

Consult Appendix A

- *Description of the level of learning outcomes for each qualifications cycle, according to the Qualifications Framework of the European Higher Education Area*
- *Descriptors for Levels 6, 7 & 8 of the European Qualifications Framework for Lifelong Learning and Appendix B*
- *Guidelines for writing Learning Outcomes*

With the successful completion of the course the students:
α) understand the basic epistemological and methodological principles of folklore studies
b) familiarize with the basic texts of the Greek and international literature and case studies.
c) critically interpret the history of Greek folklore studies, their development and their connection with related sciences

General Competences

Taking into consideration the general competences that the degree-holder must acquire (as these appear in the Diploma Supplement and appear below), at which of the following does the course aim?

Search for, analysis and synthesis of data and information, with the use of the necessary technology	*Project planning and management*
Adapting to new situations	*Respect for difference and multiculturalism*
	Respect for the natural environment

Decision-making *Working independently* *Team work* *Working in an international environment* *Working in an interdisciplinary environment* *Production of new research ideas*	*Showing social, professional and ethical responsibility and sensitivity to gender issues* *Criticism and self-criticism* *Production of free, creative and inductive thinking* *……* *Others…* *…….*

Search for, analysis and synthesis of data and information, with the use of the necessary technology
Working independently
Working in an interdisciplinary environment
Respect for difference and multiculturalism
Showing social, professional and ethical responsibility and sensitivity to gender issues
Criticism and self-criticism
Production of free, creative and inductive thinking

(3) SYLLABUS

The course examines the subject matter, the basic theoretical assumptions and the methodological tools of the Folklore studies. Specifically:
- The terms "people," "culture," and "tradition" and their different conceptualizations over time are analyzed
- The context of the birth and development of Folklore studies and their different phases at international and Greek level, as well as the work of the most important Greek folklorists are examined.
- Their original national orientation is interpreted, as well as modern theoretical and methodological approaches that broaden the interdisciplinary debate.
- Continuities and intersections are discussed, as well as critiques that have been formulated from time to time and the contemporary perspectives of the discipline in Greece.
- Studies from different fields such as oral culture, material culture, social organization and cultural identities are presented

(4) TEACHING and LEARNING METHODS - EVALUATION

DELIVERY *Face-to-face, Distance learning, etc.*	Face to face
USE OF INFORMATION AND COMMUNICATIONS TECHNOLOGY *Use of ICT in teaching, laboratory education, communication with students*	Use of ICT in teaching and communication with students
TEACHING METHODS *The manner and methods of teaching are described in detail.* *Lectures, seminars, laboratory practice, fieldwork, study and analysis of bibliography, tutorials, placements, clinical practice, art workshop, interactive teaching, educational visits, project, essay writing, artistic creativity, etc.* *The student's study hours for each learning activity are given as well as the hours of non-directed study according to the principles of the ECTS*	
STUDENT PERFORMANCE EVALUATION *Description of the evaluation procedure*	

Activity	*Semester workload*
Lectures	39
Study and analysis of bibliography	86
Course total	***125***

Language of evaluation, methods of evaluation, summative or conclusive, multiple choice questionnaires, short-answer questions, open-ended questions, problem solving, written work, essay/report, oral examination, public presentation, laboratory work, clinical examination of patient, art interpretation, other *Specifically-defined evaluation criteria are given, and if and where they are accessible to students.*	The evaluation is conducted in Greek. Erasmus students are examined in English or French. Written examination (short-answer questions and open-ended questions)

(5) ATTACHED BIBLIOGRAPHY

Νιτσιάκος Βασίλης, *Προσανατολισμοί. Μια κριτική εισαγωγή στη Λαογραφία*, Κριτική, Αθήνα, 2014.
Κυριακίδου-Νέστορος Άλκη, *Η θεωρία της ελληνικής Λαογραφίας*, Σχ.Μωραΐτη, Αθήνα, 1978.

COURSE OUTLINE

(1) GENERAL

SCHOOL	**Philosophy**		
ACADEMIC UNIT	**History and Archeology**		
LEVEL OF STUDIES	**Pre-graduation**		
COURSE CODE	**IPΩ 171**	**SEMESTER**	**II**
COURSE TITLE	**Introduction to Roman History**		

INDEPENDENT TEACHING ACTIVITIES *if credits are awarded for separate components of the course, e.g. lectures, laboratory exercises, etc. If the credits are awarded for the whole of the course, give the weekly teaching hours and the total credits*	**WEEKLY TEACHING HOURS**	**CREDITS**
	3 (three)	
Add rows if necessary. The organisation of teaching and the teaching methods used are described in detail at (d).		

COURSE TYPE *general background, special background, specialised general knowledge, skills development*	General background (Introductive/Initiation Course)
PREREQUISITE COURSES:	
LANGUAGE OF INSTRUCTION and EXAMINATIONS:	Greek
IS THE COURSE OFFERED TO ERASMUS STUDENTS	YES
COURSE WEBSITE (URL)	

(2) LEARNING OUTCOMES

Learning outcomes

The course learning outcomes, specific knowledge, skills and competences of an appropriate level, which the students will acquire with the successful completion of the course are described.

Consult Appendix A

- *Description of the level of learning outcomes for each qualifications cycle, according to the Qualifications Framework of the European Higher Education Area*
- *Descriptors for Levels 6, 7 & 8 of the European Qualifications Framework for Lifelong Learning and Appendix B*
- *Guidelines for writing Learning Outcomes*

Acquiring basic knowledge about Ancient Rome, which shall lead to the perception, from the first year of studies, to perceive the particularity of the roman contribution to the Human History. Familiarization of the first year-students with the sources concerning Roman History, and examination of those elements which place in an evolutional perspective the itinerary of the Romans in History: why, how and when were accomplished the political and social changes dividing the history of Rome to the periods of Royalty, Respublica and Principatus-Dominatus.

General Competences

Taking into consideration the general competences that the degree-holder must acquire (as these appear in the Diploma Supplement and appear below), at which of the following does the course aim?

Search for, analysis and synthesis of data and information, with the use of the necessary technology	*Project planning and management*
Adapting to new situations	*Respect for difference and multiculturalism*
	Respect for the natural environment

Decision-making *Working independently* *Team work* *Working in an international environment* *Working in an interdisciplinary environment* *Production of new research ideas*	*Showing social, professional and ethical responsibility and sensitivity to gender issues* *Criticism and self-criticism* *Production of free, creative and inductive thinking* …… *Others…* …….
Production of free, creative and inductive thinking. Decision-making on the ground of historic information Understanding of the Roman type notion of Power which was legated to the modern world: *imperium και potestas* Respect for cultural difference	

(3) SYLLABUS

Sources of Roman History.
Survey of the Regal, Republican and Imperial (Principatus and Dominatus) Periods of Rome.
Institutional analysis of the political regime corresponding to each one of the above periods.
Political and military events.
Social stratification and penal discriminations in Roman Law.

(4) TEACHING and LEARNING METHODS - EVALUATION

DELIVERY *Face-to-face, Distance learning, etc.*	Face-to-face (amphitheater)
USE OF INFORMATION AND COMMUNICATIONS TECHNOLOGY *Use of ICT in teaching, laboratory education, communication with students*	
TEACHING METHODS *The manner and methods of teaching are described in detail.* *Lectures, seminars, laboratory practice, fieldwork, study and analysis of bibliography, tutorials, placements, clinical practice, art workshop, interactive teaching, educational visits, project, essay writing, artistic creativity, etc.* *The student's study hours for each learning activity are given as well as the hours of non-directed study according to the principles of the ECTS*	
STUDENT PERFORMANCE EVALUATION *Description of the evaluation procedure* *Language of evaluation, methods of evaluation, summative or conclusive, multiple choice questionnaires, short-answer questions, open-ended questions, problem solving, written work, essay/report, oral examination, public presentation, laboratory work, clinical examination of patient, art interpretation, other*	Written examination in Greek language: two questions requiring extended answering developments or a number of short-answer questions or multiple choice questionnaires

Activity	***Semester workload***
Lectures	
Course total	

Specifically-defined evaluation criteria are given, and if and where they are accessible to students.	

(5) ATTACHED BIBLIOGRAPHY

- Suggested bibliography: *- Related academic journals:* Michel Humbert, *Political and Social Institutions of Antiquity* (Greek version: Athens 2012).

COURSE OUTLINE

(1) GENERAL

SCHOOL	Faculty of Letters		
ACADEMIC UNIT	Department of History and Archaeology		
LEVEL OF STUDIES	Undergraduate		
COURSE CODE	**ΙΕΠ470**	**SEMESTER**	**2nd**
COURSE TITLE	**Introduction to Modern European History**		

INDEPENDENT TEACHING ACTIVITIES *if credits are awarded for separate components of the course, e.g. lectures, laboratory exercises, etc. If the credits are awarded for the whole of the course, give the weekly teaching hours and the total credits*	**WEEKLY TEACHING HOURS**	**CREDITS**
lectures	3	5
Add rows if necessary. The organisation of teaching and the teaching methods used are described in detail at (d).		

COURSE TYPE *general background, special background, specialised general knowledge, skills development*	General background
PREREQUISITE COURSES:	non
LANGUAGE OF INSTRUCTION and EXAMINATIONS:	Instruction: Greek. Examinations: Greek and English (Erasmus+ students)
IS THE COURSE OFFERED TO ERASMUS STUDENTS	Yes
COURSE WEBSITE (URL)	

(2) LEARNING OUTCOMES

Learning outcomes

The course learning outcomes, specific knowledge, skills and competences of an appropriate level, which the students will acquire with the successful completion of the course are described.

Consult Appendix A

- *Description of the level of learning outcomes for each qualifications cycle, according to the Qualifications Framework of the European Higher Education Area*
- *Descriptors for Levels 6, 7 & 8 of the European Qualifications Framework for Lifelong Learning and Appendix B*
- *Guidelines for writing Learning Outcomes*

Discuss the subject area in its entirety.
evaluate different scholarly approaches to the subject.
formulate a special subject.
enlarge their critical and synthetic abilities to produce written work with the use of sources and bibliography.
improve their ability to assess and evaluate historical questions through the construction of appropriate arguments.
recognize and synthesize interdisciplinary approaches to the subject area.

General Competences

Taking into consideration the general competences that the degree-holder must acquire (as these appear in the Diploma Supplement and appear below), at which of the following does the course aim?

Search for, analysis and synthesis of data and information, with the use of the necessary technology	*Project planning and management*
Adapting to new situations	*Respect for difference and multiculturalism*
Decision-making	*Respect for the natural environment*
Working independently	*Showing social, professional and ethical responsibility and sensitivity to gender issues*
Team work	*Criticism and self-criticism*
Working in an international environment	*Production of free, creative and inductive thinking*
Working in an interdisciplinary environment	*……*
Production of new research ideas	*Others…*
	…….

Search for, analysis and synthesis of data and information, with the use of the necessary technology
Working independently
Working in an international environment
Production of new research ideas
Respect for difference and multiculturalism
Respect for the natural environment
Showing social, professional and ethical responsibility and sensitivity to gender issues
Criticism and self-criticism
Production of free, creative and inductive thinking

(3) SYLLABUS

The course offers an introductory overview of modern and contemporary European history from the Age of Discovery to the last quarter of the 20th century, covering central political, economic, social and ideological developments. Along with providing basic information, the aim is to present a differentiated historical approach involving both Western and Eastern/South-Eastern Europe, with particular emphasis on the formation of European regions and the exchanges that took place between them over the centuries at the level of politics, economics, intellectuals and ideology. Keywords: colonialism, imperialism and globalization / banks and capitalism / printing and guns / Humanism and the Enlightenment / bureaucracies and regular armies / Mediterranean / Western Europe / central powers / "world wars" and World Wars / autocracy and revolution / war, economic crisis, fascism, totalitarianism.

(4) TEACHING and LEARNING METHODS - EVALUATION

DELIVERY *Face-to-face, Distance learning, etc.*	Face to Face
USE OF INFORMATION AND COMMUNICATIONS TECHNOLOGY *Use of ICT in teaching, laboratory education, communication with students*	Use of ICT in teaching mainly power point and the UoI e-course platform. Communication through e-mails
TEACHING METHODS *The manner and methods of teaching are described in detail.* *Lectures, seminars, laboratory practice, fieldwork, study and analysis of bibliography, tutorials, placements, clinical practice, art workshop, interactive teaching, educational visits, project, essay writing, artistic creativity, etc.* *The student's study hours for each learning activity are given as well as the hours of non-directed study according to the principles of the ECTS*	
STUDENT PERFORMANCE EVALUATION *Description of the evaluation procedure* *Language of evaluation, methods of evaluation, summative or conclusive, multiple choice questionnaires, short-answer questions, open-ended questions, problem solving, written work, essay/report, oral examination, public presentation, laboratory work, clinical examination of patient, art interpretation, other* *Specifically-defined evaluation criteria are given, and if and where they are accessible to students.*	Language of evaluation: Greek and English (Erasmus+ Students). Methods of evaluation: Written exams. Optional written paper (up to 3,000 words) that will be incorporated into the final grade.

Activity	*Semester workload*
Lectures	39
Stand-alone study	31
Literature study and analysis	55
Course total	***125***

(5) ATTACHED BIBLIOGRAPHY

- Suggested bibliography:

-Giovanni Arrighi, *The Long Twentieth Century: Money, Power and the Origins of Our Times,* (Verso, 2010)

- Serge Berstein / Pierre Milza, *Ιστορία της Ευρώπης*. 1ος /2ος/3ος (Ι. Από τη Ρωμαϊκή Αυτοκρατορία στα ευρωπαϊκά κράτη, ΙΙ. Η Ευρωπαϊκή συμφωνία και η Ευρώπη των εθνών, ΙΙΙ. Διάσπαση και ανοικοδόμηση της Ευρώπης), (κωδ. Εύδοξος 15437)

-T. C. W. Blanning, *Ιστορία της Σύγχρονης Ευρώπης*, (Αθήνα: εκδ. Τουρίκη, 2009)

- Fernand Braudel (επιμ.), *Η Μεσόγειος. Ο χώρος και η ιστορία*, ISBN 9789602210154 (κωδ. Εύδοξος 15418)

- Fernand Braudel, Georges Duby (επιμ.), *Η Μεσόγειος. Άνθρωποι και πολιτισμική κληρονομιά* ISBN 9789602210185 (κωδ. Εύδοξος 15419)

- Geoff Eley, *Σφυρηλατώντας τη δημοκρατία: ιστορία της ευρωπαϊκής αριστεράς*, τόμος Α΄ (1850-1923), τόμος Β΄ (1923-2000) (Αθήνα: Σαββάλας, 2010)

- J.H. Elliot, Europe Divided 1559-1598, Glasgow 1974

- Edward Burns, *Ευρωπαϊκή Ιστορία. Ο Δυτικός Πολιτισμός: Νεότεροι Χρόνοι*, (Αθήνα: Επίκεντρο, 2006)

-Robert Gildea, *Οδοφράγματα και Σύνορα. Η ιστορία της Ευρώπης 1800-1914*, (Αθήνα: Πεδίο, 2020)

- N. Ferguson, *Ο πόλεμος στον κόσμο: Ο αιώνας του μίσους 1901-2000* (Αθήνα:Ιωλκός, 2007), τόμοι Ι-ΙΙ

- Gregory Hanlon, *European Military Rivalry, 1500–1750. Fierce Pageant*, Λονδίνο 2020

- E.Hobsbawm, *Η εποχή των άκρων: ο σύντομος εικοστός αιώνας, 1914-1991* (Αθήνα: Θεμέλιο, 1999)
- Michael Howard, *Ο ρόλος του πολέμου στη νεότερη ευρωπαϊκή ιστορία* (Αθήνα: Ποιότητα, 2001)
- Beat Kümin (επιμ.), *The European World 1500–1800. An Introduction to Early Modern History*, Λονδίνο 2023
- Jan Hansen e.a. (επιμ.), *The European Experience. A Multi-Perspective History of Modern Europe 1500-2000*, Open Book Publishers 2023
- James Joll, *Η Ευρώπη 1870-1970* (Θεσσαλονίκη: Βάνιας, 2006)
- P. Kennedy, *Η άνοδος και η πτώση των Μεγάλων Δυνάμεων* (Αθήνα: Αξιωτέλης, 1990), τόμοι I-II
- M. Mazower, *Σκοτεινή ήπειρος: ο ευρωπαϊκός εικοστός αιώνας* (Αθήνα: Αλεξάνδρεια, 2001)
- J. Osterhammel, N.P. Petersson, *Ιστορία της Παγκοσμιοποίησης*, (Αθήνα: Αιώρα, 2013)
- J.M. Roberts, *Παγκόσμια Ιστορία* (Αθήνα: Οδυσσέας, 2002), τόμος II
- Related academic journals:

COURSE OUTLINE

(1) GENERAL

SCHOOL	School of Philosophy			
ACADEMIC UNIT	Department of History & Archaeology			
LEVEL OF STUDIES	Bachelor			
COURSE CODE	**AKL100**	**SEMESTER**	**4th**	
COURSE TITLE	Classical Archaeology: Ancient Greek Sanctuaries			
INDEPENDENT TEACHING ACTIVITIES *if credits are awarded for separate components of the course, e.g. lectures, laboratory exercises, etc. If the credits are awarded for the whole of the course, give the weekly teaching hours and the total credits*			**WEEKLY TEACHING HOURS**	**CREDITS**
			3	*5*
Add rows if necessary. The organisation of teaching and the teaching methods used are described in detail at (d).				
COURSE TYPE *general background, special background, specialised general knowledge, skills development*	General background			
PREREQUISITE COURSES:	Introduction to Classical Archaeology			
LANGUAGE OF INSTRUCTION and EXAMINATIONS:	Greek (exams for Erasmus students in English or French if necessary)			
IS THE COURSE OFFERED TO ERASMUS STUDENTS	YES			
COURSE WEBSITE (URL)	http://ecourse.uoi.gr/course/view.php?id=1514			

(2) LEARNING OUTCOMES

Learning outcomes

The course learning outcomes, specific knowledge, skills and competences of an appropriate level, which the students will acquire with the successful completion of the course are described.

Consult Appendix A

- *Description of the level of learning outcomes for each qualifications cycle, according to the Qualifications Framework of the European Higher Education Area*
- *Descriptors for Levels 6, 7 & 8 of the European Qualifications Framework for Lifelong Learning and Appendix B*
- *Guidelines for writing Learning Outcomes*

Upon completion of the course, the student will be able to:
• recognize the different sanctuaries, to describe and date the monuments, while discussing their function,
• recognize the historical and sociological context of the ancient Greek sanctuaries,
• comment on aspects of the organisation of the cult,
• understand the impact of works of art but also the architecture of the shrines in the life of the worshippers and of the poleis,
• realize the conditions under which sanctuaries developed over time
• assess the archaeological remains
• familiarize themselves with research methods and synthetic interpretation of archaeological

evidence for the study of the sacred.

General Competences

Taking into consideration the general competences that the degree-holder must acquire (as these appear in the Diploma Supplement and appear below), at which of the following does the course aim?

Search for, analysis and synthesis of data and information, with the use of the necessary technology	*Project planning and management*
Adapting to new situations	*Respect for difference and multiculturalism*
Decision-making	*Respect for the natural environment*
Working independently	*Showing social, professional and ethical responsibility and sensitivity to gender issues*
Team work	*Criticism and self-criticism*
Working in an international environment	*Production of free, creative and inductive thinking*
Working in an interdisciplinary environment	*.....*
Production of new research ideas	*Others...*
	.....

- Develop critical thought
- Adopt the necessary interpretative skills for understanding sacred topography
- Use archaeological terms associated with the sacred
- Use of philological, historical sources and archaeological data
- Familiarization with new research methods and skills of the archaeology of cult.

(3) SYLLABUS

The course aims at introducing students in the archaeology of cult in ancient Greece from the beginning of the Early Iron Age to the end of the Hellenistic period. It explores the evolution and function of ancient Greek sanctuaries and cult practices.
After examining the genesis of the first cult sites and their development, the most important sanctuaries of the ancient Greek world and their components are discussed in detail. Votive offerings, cult practices and new research methods are brought into discussion too.

(4) TEACHING and LEARNING METHODS - EVALUATION

DELIVERY *Face-to-face, Distance learning, etc.*	Face-to-face
USE OF INFORMATION AND COMMUNICATIONS TECHNOLOGY *Use of ICT in teaching, laboratory education, communication with students*	Teaching with the use of power point Use of the online platform e-course Communication with students via email
TEACHING METHODS *The manner and methods of teaching are described in detail. Lectures, seminars, laboratory practice, fieldwork, study and analysis of bibliography, tutorials, placements, clinical practice, art workshop, interactive teaching, educational visits, project, essay writing, artistic creativity, etc.*	

Activity	*Semester workload*
Teaching	39 (3X13)
Visit to Archaeological Site	4
Study hours	82
Course total	**125**

The student's study hours for each learning activity are given as well as the hours of non-directed study according to the principles of the ECTS	
STUDENT PERFORMANCE EVALUATION *Description of the evaluation procedure* *Language of evaluation, methods of evaluation, summative or conclusive, multiple choice questionnaires, short-answer questions, open-ended questions, problem solving, written work, essay/report, oral examination, public presentation, laboratory work, clinical examination of patient, art interpretation, other* *Specifically-defined evaluation criteria are given, and if and where they are accessible to students.*	Language of evaluation: Greek or English/French for Erasmus students Written exam with open-ended questions, as well as others based on architectural plans of sanctuaries. Non-compulsory written essays and presentations The evaluation aims at verifying • the acquired knowledge • the capacity for the identification and dating of monuments and artefacts • the deeper understanding of theoretical issues • the development of critical thought

(5) ATTACHED BIBLIOGRAPHY

- Ancient Greek Sanctuaries: General

Alcock S.E. και Osborne R. (επιμ.), 1994. *Placing the Gods. Sanctuaries and Sacred Space in Ancient Greece*. Oxford.
Βαλαβάνης Π., 2004. *Ιερά και αγώνες στην αρχαία Ελλάδα. Ολυμπία, Δελφοί, Ισθμία, Νεμέα, Αθήνα*. Athens.
De Polignac F., 2000. *Η γέννηση της αρχαίας ελληνικής πόλης. Λατρείες, χώρος και κοινωνία: 8ος-7ος αιώνας* (μτφρ. Ν. Κυριαζόπουλος), Αθήνα.
Gruben G., 2000. *Ιερά και ναοί της αρχαίας Ελλάδας*. Athens.
Marinatos N., 1993. "What were Greek Sanctuaries? A Synthesis", στο N. Marinatos και R. Hägg (επιμ.), *Greek Sanctuaries. New Approaches*. London, 228-233.
Morgan C., 1990. *Athletes and Oracles. The Transformation of Olympia and Delphi in the Eighth Century BC.* Cambridge.
Pedley J., 2005. *Sanctuaries and the Sacred in the Ancient Greek World*. Cambridge.

- Ancient Greek Religion

Burkert W., 1996. *Αρχαία Ελληνική Θρησκεία. Αρχαϊκή και Κλασσική Εποχή*. Athens.
Camp, J. & Fisher, E., 2005. *Θεοί, ήρωες και σοφοί. Ανακαλύπτοντας τον κόσμο των αρχαίων Ελλήνων* (μτφρ. Α. Καλλέγια). Athens.
Eidinow E. και Kindt J. (επιμ.), 2015. *The Oxford Handbook of Ancient Greek Religion*. Oxford.
ThesCRA: Thesaurus Cultus et Rituum Antiquorum. Los Angeles 2004-2012.

- Hero Cults

Antonaccio C.M., 1995. *An Archaeology of Ancestors. Tomb Cult and Hero Cult in Early*

Iron Age Greece. Lanham.

- Votive Offerings

Alroth B., 1989. *Greek Gods and Figurines. Aspects of the Anthropomorphic Dedications*, Uppsala.
Linders T. και Nordquist G. (επιμ.), 1987. *Gifts to the Gods. Proceedings of the Uppsala Symposium 1985*, Uppsala.

COURSE OUTLINE

(1) GENERAL

SCHOOL	**School of Philosophy**		
ACADEMIC UNIT	**Department of History and Archaeology**		
LEVEL OF STUDIES	**Undergraduate**		
COURSE CODE	**EPI 152**	**SEMESTER**	**4**
COURSE TITLE	**Introduction to Epigraphy**		

INDEPENDENT TEACHING ACTIVITIES *if credits are awarded for separate components of the course, e.g. lectures, laboratory exercises, etc. If the credits are awarded for the whole of the course, give the weekly teaching hours and the total credits*	**WEEKLY TEACHING HOURS**	**CREDITS**
	3	5
Add rows if necessary. The organisation of teaching and the teaching methods used are described in detail at (d).		

COURSE TYPE *general background, special background, specialised general knowledge, skills development*	Lecturing
PREREQUISITE COURSES:	No
LANGUAGE OF INSTRUCTION and EXAMINATIONS:	Greek. For Erasmus students: examinations in English or French
IS THE COURSE OFFERED TO ERASMUS STUDENTS	Yes; possibility of additional seminary instruction in English and/or French
COURSE WEBSITE (URL)	-

(2) LEARNING OUTCOMES

Learning outcomes

The course learning outcomes, specific knowledge, skills and competences of an appropriate level, which the students will acquire with the successful completion of the course are described.

Consult Appendix A

- *Description of the level of learning outcomes for each qualifications cycle, according to the Qualifications Framework of the European Higher Education Area*
- *Descriptors for Levels 6, 7 & 8 of the European Qualifications Framework for Lifelong Learning and Appendix B*
- *Guidelines for writing Learning Outcomes*

The course is a general introduction to the study of ancient Greek inscriptions. Its scope is to familiarize students with the academic discipline of Greek epigraphy. The students acquire knowledge about the history of the ancient Greek alphabetic script up to the Roman imperial period and they learn to identify the main categories of ancient Greek inscriptions through representative examples. At the same time, they practice the method used in studying and analyzing the information preserved in inscriptions and they get acquainted with the principles of editing and commenting inscriptions, the search of bibliography and the use of related websites. During the course, particular emphasis is placed on the contributions of inscriptions to various disciplines of classical studies (philology, history, science of religion, archaeology, historical geography etc.). The students are offered the option of writing an essay concerning the study of one particular inscription.

General Competences

Taking into consideration the general competences that the degree-holder must acquire (as these appear in the Diploma Supplement and appear below), at which of the following does the course aim?

Search for, analysis and synthesis of data and information, with the use of the necessary technology	*Project planning and management*
Adapting to new situations	*Respect for difference and multiculturalism*
Decision-making	*Respect for the natural environment*
Working independently	*Showing social, professional and ethical responsibility and sensitivity to gender issues*
Team work	*Criticism and self-criticism*
Working in an international environment	*Production of free, creative and inductive thinking*
Working in an interdisciplinary environment	……
Production of new research ideas	*Others…*
	…….

Development of the ability to utilize ancient Greek inscriptions as historical sources; advancement of historical thinking; development of the ability for search, critical approach, analysis and synthesis of data and information, aided by the use of bibliography as well as of new technologies that allow for a more sufficient understanding and study of Greek and Roman antiquity.

(3) SYLLABUS

General overview of Greek epigraphy, definition of the research field and its temporal and geographical span; review of the history of script in the ancient Greek world with a brief presentation of the preceding pre-alphabetic writing systems and the stages of development of ancient Greek alphabetic script, from the beginnings down to the Roman imperial period; introduction to the main categories of ancient Greek inscriptions through the study of representative examples; theoretical analysis of inscriptions, showcasing their importance for political, social and economic history (international life, legislation, political and social institutions, etc.), for religion (cults, religious traditions and beliefs, regulations on the operation of sanctuaries, types of offerings, etc.), for philology (script, language, literature, etc.), as well as for various other fields of classical studies; introduction to the method of studying, commenting and editing inscriptions; practice on the critical approach and interpretation of the epigraphic evidence as a product of a specific historical and geographical environment.

(4) TEACHING and LEARNING METHODS - EVALUATION

DELIVERY *Face-to-face, Distance learning, etc.*	Face-to-face lecturing in the classroom
USE OF INFORMATION AND COMMUNICATIONS TECHNOLOGY *Use of ICT in teaching, laboratory education, communication with students*	Teaching with PowerPoint presentations; browsing websites of Greek and international educational and research institutions. Communication with students via e-mail.
TEACHING METHODS *The manner and methods of teaching are described in detail.* *Lectures, seminars, laboratory practice, fieldwork, study and analysis of bibliography, tutorials, placements, clinical practice, art workshop, interactive teaching, educational visits, project, essay writing, artistic creativity, etc.* *The student's study hours for each learning activity are given as well as the hours of non-directed study according to the principles of the ECTS*	

Activity	***Semester workload***
Independent study	110 hours
Preparation of sources	15 hours
Course total	**125 hours**

STUDENT PERFORMANCE EVALUATION *Description of the evaluation procedure* *Language of evaluation, methods of evaluation, summative or conclusive, multiple choice questionnaires, short-answer questions, open-ended questions, problem solving, written work, essay/report, oral examination, public presentation, laboratory work, clinical examination of patient, art interpretation, other* *Specifically-defined evaluation criteria are given, and if and where they are accessible to students.*	Language of evaluation: Greek. On occasion, for the students of the exchange program Erasmus+, examination in English or French. Evaluation procedure: Written examination lasting three (3) hours. Exceptions will be made for students with language disorders, for whom an oral examination will be held. Evaluation of the acquired knowledge and general expressive capacity of the student with: Tasks of comprehension and commenting of the content of epigraphic texts previously presented in class and Essay Questions on important subjects discussed in class, concerning the contribution of inscriptions to the study of antiquity. Active participation of the student in class and/or preparation of a written essay will be as well taken into account during evaluation.

(5) ATTACHED BIBLIOGRAPHY

M. GUARDUCCI, *Η Ελληνική Επιγραφική. Από τις απαρχές ως την Ύστερη Ρωμαϊκή Αυτοκρατορική περίοδο* (μετάφραση: Κ. Κουρεμένος, εποπτεία/βιβλιογραφική ενημέρωση: Σ. Ανεζίρη, Χ. Κριτζάς, Κ. Μπουραζέλης), Αθήνα, 2008.
G. KLAFFENBACH, *Griechische Epigraphik*, Γοτίγγη 1966[2] (*Ελληνική Επιγραφική*, μετάφραση: Αθ. Αντωνίου, Αθήνα, 2003[3]).
A. G. WOODHEAD, *Η Μελέτη των Ελληνικών Επιγραφών* (μετάφραση: Ε. Κουρίνου – Φλ. Πίκουλα, επιμέλεια: Γ. Α. Πίκουλας), Αθήνα, 2009.
Μ. ΛΑΓΟΓΙΑΝΝΗ-ΓΕΩΡΓΑΚΑΡΑΚΟΥ – Κ. ΜΠΟΥΡΑΖΕΛΗΣ (εκδ.), *Ἔδοξεν τῆι βουλῆι κα` τῶι δήμωι: Η αθηναϊκή δημοκρατία μιλάει με τις επιγραφές της.* Αθήνα, 2007.
A. WILHELM, *Εισαγωγικά περί ελληνικών επιγραφών*, Ελληνική Επιγραφική Εταιρεία 2005: (αναδημοσίευση του άρθρου στο *Δελτίον Ακαδημαϊκού ομίλου Φιλοσοφικής Σχολής Αθηνών*, έτος Α', αρ. 4-5, Απρίλιος-Μάϊος 1926, σελ. 82-101).
Στ. ΚΟΥΜΑΝΟΥΔΗΣ – Ά. Π. ΜΑΤΘΑΙΟΥ, *Αρχαίες ελληνικές επιγραφές. Κείμενο, μετάφραση, σχόλια.* Αθήνα, 1986.
M.N. TOD, *A Selection of Greek Historical Inscriptions.* τόμ. I-II, Οξφόρδη, 1933-1948.
R. MEIGGS & D. LEWIS, *A Selection of Greek Historical Inscriptions to the end of the Fifth Century B.C.* Οξφόρδη 1988[2].
P. RHODES & R. OSBORNE, *Greek Historical Inscriptions 404-323 B.C.* Οξφόρδη, 2003.
J. BODEL (εκδ.), *Epigraphic evidence. Ancient history from inscriptions.* Cambridge, 2001.
F. BÉRARD – D. FEISSEL – P. PETITMENGIN – M. SÈVE (εκδ.), *Guide de l'épigraphiste.* Παρίσι, Online Supplement 2015[4].
B.H. MACLEAN, *An Introduction to Greek Epigraphy of the Hellenistic and Roman Periods from Alexander the Great down to the Reign of Constantine (323 B.C.-A.D. 337).* Michigan, 2002.
Bulletin épigraphique, Revue des études grecques, 1888- .
Supplementum Epigraphicum Graecum, 1923- .
L'Année Épigraphique, 1888- .
A. E. COOLEY, *The Cambridge Manual of Latin Epigraphy*, 2012.

COURSE OUTLINE

(1) GENERAL

SCHOOL	**PHILOSOPHY**		
ACADEMIC UNIT	**HISTORY AND ARCHAELOGY**		
LEVEL OF STUDIES	**BACHELOR**		
COURSE CODE	**IBY100**	**SEMESTER**	**4th (OBLIGATORY)**
COURSE TITLE	**BYZANTINE HISTORY I**		

INDEPENDENT TEACHING ACTIVITIES *if credits are awarded for separate components of the course, e.g. lectures, laboratory exercises, etc. If the credits are awarded for the whole of the course, give the weekly teaching hours and the total credits*	**WEEKLY TEACHING HOURS**	**CREDITS**
Lectures	3	3
Add rows if necessary. The organisation of teaching and the teaching methods used are described in detail at (d).		

COURSE TYPE *general background, special background, specialised general knowledge, skills development*	General background
PREREQUISITE COURSES:	
LANGUAGE OF INSTRUCTION and EXAMINATIONS:	Greek
IS THE COURSE OFFERED TO ERASMUS STUDENTS	Yes (in Greek)
COURSE WEBSITE (URL)	

(2) LEARNING OUTCOMES

Learning outcomes

The course learning outcomes, specific knowledge, skills and competences of an appropriate level, which the students will acquire with the successful completion of the course are described.

Consult Appendix A

- *Description of the level of learning outcomes for each qualifications cycle, according to the Qualifications Framework of the European Higher Education Area*
- *Descriptors for Levels 6, 7 & 8 of the European Qualifications Framework for Lifelong Learning and Appendix B*
- *Guidelines for writing Learning Outcomes*

The course aims at a comprehensive and in-depth presentation of the most important stages in the political history of Byzantium from the 4th to the 15th century.

After the end of the course the students will be able to:

- Understand space as a component of state
- Distinguish the phases of transition from the early to the late Byzantine period
- Recognize the factors that shaped the institutions of the Byzantine state
- Explain the strength and duration of the Byzantine state during the medieval period and evaluate the importance of diplomacy
- Deepen the multiethnic substratum of Byzantium

- Understand the influences of the Byzantine heritage on modern European history
- Analyze representative sources such as historical texts in order to become acquainted with the tools of scientific research

General Competences

Taking into consideration the general competences that the degree-holder must acquire (as these appear in the Diploma Supplement and appear below), at which of the following does the course aim?

Search for, analysis and synthesis of data and information, with the use of the necessary technology	*Project planning and management*
Adapting to new situations	*Respect for difference and multiculturalism*
Decision-making	*Respect for the natural environment*
Working independently	*Showing social, professional and ethical responsibility and sensitivity to gender issues*
Team work	*Criticism and self-criticism*
Working in an international environment	*Production of free, creative and inductive thinking*
Working in an interdisciplinary environment	*……*
Production of new research ideas	*Others…*
	…….

- Study of historical sources
- Capacity building as criticism and historical thinking
- Respect for difference and multiculturalism
- Recognition of the historical particularities of Byzantium and their importance for modern Hellenism and European culture

(3) SYLLABUS

A. Introduction (The founding of the Byzantine empire, periodization, terminology)

B. Presentation of the key political events:
- B.1. Constantine I and Constantinople
- B.2. The vision of Pax Christiana
- B.3. New challenges: changing borders (602-867)
- B.4. Expansion and radiation (867-1056)
- B.5. A transitional phase: 1056-1204
- B.6. The new reality: political fragmentation (1204-1261)
- B.7. The road to Fall (1261-1453)

Γ. Thematic sections:
- Γ.1. Political ideology and institutions
- Γ.2. Social and economic organization – Population
- Γ.3. State and Church
- Γ.3. Influences of Byzantium on modern European thought and history

(4) TEACHING and LEARNING METHODS - EVALUATION

DELIVERY *Face-to-face, Distance learning, etc.*	Face to face (in the classroom)
USE OF INFORMATION AND COMMUNICATIONS TECHNOLOGY *Use of ICT in teaching, laboratory education, communication with students*	Use of ICT in teaching
TEACHING METHODS *The manner and methods of teaching are described in detail.* *Lectures, seminars, laboratory practice, fieldwork, study and analysis of bibliography, tutorials, placements, clinical practice, art workshop, interactive teaching, educational visits, project, essay writing, artistic creativity, etc.* *The student's study hours for each learning activity are given as well as the hours of non-directed study according to the principles of the ECTS*	
STUDENT PERFORMANCE EVALUATION *Description of the evaluation procedure* *Language of evaluation, methods of evaluation, summative or conclusive, multiple choice questionnaires, short-answer questions, open-ended questions, problem solving, written work, essay/report, oral examination, public presentation, laboratory work, clinical examination of patient, art interpretation, other* *Specifically-defined evaluation criteria are given, and if and where they are accessible to students.*	Language of evaluation: Greek (evaluation in English for students of Erasmus+ as appropriate) Written examination (open-ended questions and short answer questions on the historical texts studied in the classroom)

Activity	*Semester workload*
Lectures	70
Interactive teaching	30
Study and analysis of historical sources	25
Course total	**125**

(5) ATTACHED BIBLIOGRAPHY

A. RECCOMENDED TEXTBOOK

- Σταθακόπουλος Δ., *Μικρή Ιστορία της βυζαντινής αυτοκρατορίας*, Αθήνα 2017.

(COD. EUDOXOS: **68404500**)

B. BIBLIOGRAPHY

- Angold M., *Η Βυζαντινή αυτοκρατορία από το 1025 έως το 1204. Μια πολιτική ιστορία*, μτφ. Ε. Καργιανιώτη, Αθήνα 2008.
- Beck H.-G., *Η βυζαντινή χιλιετία,* μτφ. Δ. Κούρτοβικ, Αθήνα 1990.
- Beck H.-G., *Ιστορία της Ορθόδοξης Εκκλησίας στη Βυζαντινή αυτοκρατορία,* τόμ. Α΄- Β΄, μτφ. Λ. Αναγνώστου, Αθήνα 2004.
- Braudel F. – Aymard M. – Coarelli F., *Η Μεσόγειος. Ο χώρος και η ιστορία*, μτφ. Ε. Αβδελά – Ρ. Μπενβενίστε, Αθήνα 1990.
- Βρυώνης Σπ., *Η παρακμή του μεσαιωνικού ελληνισμού στη Μικρά Ασία και η διαδικασία εξισλαμισμού (11ος – 15ος αιώνας*), μτφ. Κ. Γαλαταριώτου, Αθήνα 2000[2].

- Γιαννακόπουλος Κ.Ι., *Μεσαιωνικός δυτικός πολιτισμός και οι κόσμοι του Βυζαντίου και του Ισλάμ,* μτφ. Π.Κ. Χρήστου, Θεσσαλονίκη 1993.
- Γλύκατζη-Αρβελέρ Ε., *Γιατί το Βυζάντιο*, Αθήνα 2009.
- Haldon J., *Βυζάντιο. Μια ιστορία,* μτφ. Σ. Σφυρόερα, Αθήνα 2007.
- Harvey A., *Οικονομική ανάπτυξη στο Βυζάντιο 900-1200*, μτφ. Ελ. Σταμπόγλη, Αθήνα 1997.
- Herrin J., *Η άνοδος και η πτώση της βυζαντινής αυτοκρατορίας,* μτφ. Χ. Σαμαρά, τομ. Α΄-Β΄, Αθήνα 2017-2018.
- Herrin J., *Τι είναι το Βυζάντιο,* μτφ. Χ. Σαμαρά, Αθήνα 2008.
- Kaldellis A., *Λαός και εξουσία στο Βυζάντιο. Η πολιτεία της Νέας Ρώμης*, μτφ. Α. Βουδούρη-Χ. Μαγουλάς, Θεσσαλονίκη 2020.
- Kazhdan A.,– Epstein A-W, *Αλλαγές στον Βυζαντινό πολιτισμό,* μτφ. Α. Παππάς, Αθήνα 1997.
- Καραγιαννόπουλος Ι., *Η πολιτική θεωρία των Βυζαντινών*, Θεσσαλονίκη 1992.
- Καραγιαννόπουλος Ι., *Ιστορία Βυζαντινού κράτους*, τόμοι Α΄, Β΄, Γ΄1, Θεσσαλονίκη 1993-1999.
- Καραγιαννόπουλος Ι., *Το βυζαντινό κράτος* Θεσσαλονίκη 1996,[4].
- Koder J., *Το Βυζάντιο ως χώρος*, μτφ. Δ. Σταθακόπουλος, Θεσσαλονίκη 2005.
- Κοντσίνα Έν., *Η βυζαντινή πόλη*, μτφ. Κ. Δασκαλάκη, Αθήνα 2009.
- Κωνσταντέλος Δ., *Βυζαντινή φιλανθρωπία και κοινωνική πρόνοια*, μτφ. μέλη του Συλλόγου *Κοινωνική Προσπάθεια*, Αθήνα 1983.
- Lilie R.J., *Εισαγωγή στη βυζαντινή ιστορία*, μτφ. Χ. Τσατσούλης, Αθήνα 2011.
- Λαΐου Αγγ., *Η οικονομική ιστορία του Βυζαντίου από τον 7ο έως τον 15ο αιώνα,* τομ. 1- 3, μτφ. Κ. Σκλαβενίτη, Αθήνα 2010.
- Luttwak E. N., *Η υψηλή στρατηγική της Βυζαντινής αυτοκρατορίας*, μτφ. Μ. Μπλέττας, Αθήνα 2009.
- Μεργιαλή-Σαχά Σ., *Το Βυζάντιο στο θέατρο της οικουμένης τον ύστερο Μεσαίωνα (1261-1453). Πολιτική ιδεολογία, πολιτική υπόσταση και διεθνείς σχέσεις του κράτους των Παλαιολόγων,* Αθήνα 2024.
- Mango C., *Βυζάντιο: Η αυτοκρατορία της Νέας Ρώμης,* μτφ. Δ. Τσουγκαράκης, Αθήνα 2013.
- Ματσούκας Ν.Α., *Ιστορία της βυζαντινής φιλοσοφίας*. Με παράρτημα το σχολαστικισμό του Δυτικού Μεσαίωνα, Θεσσαλονίκη 1994.
- Nicol D., *Οι τελευταίοι αιώνες του Βυζαντίου 1261 – 1453*, μτφ. Στ. Κομνηνός, Αθήνα 1996.
- Νικολάου Κ., *Η θέση της γυναίκας στη βυζαντινή κοινωνία*, Αθήνα 1993.
- Νεράτζη-Βαρμάζη Β., *Βυζαντινή Ιστορία, 324-1453*, Θεσσαλονίκη 2022².
- Νεράτζη-Βαρμάζη Β., *Βυζαντινός πολιτισμός (4ος -15ος αι.),* Θεσσαλονίκη 2013.
- Ostrogorsky G., *Ἱστορία τοῦ Βυζαντινοῦ κράτους*, τόμ. 1-3, μτφ. Ι. Παναγόπουλος, Αθήνα 1989.
- Σταθακόπουλος Δ., *Μικρή Ιστορία της βυζαντινής αυτοκρατορίας*, Αθήνα 2017.
- P. Stephenson, *Ο θρύλος του Βασιλείου του Βουλγαροκτόνου*, μτφ. Ν. Παπαδάκης, Αθήνα 2007.
- Treadgold W., *Βυζάντιο. Επίτομη Ιστορία*, μτφ. Γ. Λεβενιώτης, Αθήνα 2008.
- Χριστοφιλοπούλου Αικ. *, Βυζαντινὴ αὐτοκρατορία. Νεότερος ἑλληνισμός. Συμβολὴ στὴν ἔρευνα,* τόμ. Α΄-Γ΄, Αθήνα 2006.
-Χριστοφιλοπούλου Αικ., *Βυζαντινή Ιστορία*, τόμοι Α΄ – Γ΄1, Θεσσαλονίκη 1993-2001.

COURSE OUTLINE

(1) GENERAL

SCHOOL	School of Philosophy		
ACADEMIC UNIT	Department of History and Archaeology		
LEVEL OF STUDIES	Undergraduate		
COURSE CODE	**INE363**	**SEMESTER**	**4th**
COURSE TITLE	Modern Greek History. The Greek Revolution of 1821: The European Dimension		

INDEPENDENT TEACHING ACTIVITIES *if credits are awarded for separate components of the course, e.g. lectures, laboratory exercises, etc. If the credits are awarded for the whole of the course, give the weekly teaching hours and the total credits*	**WEEKLY TEACHING HOURS**	**CREDITS**
	3	5
Add rows if necessary. The organisation of teaching and the teaching methods used are described in detail at (d).		

COURSE TYPE *general background, special background, specialised general knowledge, skills development*	General background
PREREQUISITE COURSES:	No
LANGUAGE OF INSTRUCTION and EXAMINATIONS:	Greek. For eventual Erasmus+ exchange students, examinations in English, French or Italian
IS THE COURSE OFFERED TO ERASMUS STUDENTS	Yes
COURSE WEBSITE (URL)	

(2) LEARNING OUTCOMES

Learning outcomes

The course learning outcomes, specific knowledge, skills and competences of an appropriate level, which the students will acquire with the successful completion of the course are described.

Consult Appendix A

- *Description of the level of learning outcomes for each qualifications cycle, according to the Qualifications Framework of the European Higher Education Area*
- *Descriptors for Levels 6, 7 & 8 of the European Qualifications Framework for Lifelong Learning and Appendix B*
- *Guidelines for writing Learning Outcomes*

Familiarization of students with broad interpretations of the Greek Revolution, both in a synchronic and diachronic perspective. The aim is to restore reflection and critical thinking on this central issue of modern Greek history, which has been enclosed within the narrow confines of old stereotypes, and even untrue descriptions, by the teaching of history in primary and secondary education.

General Competences

Taking into consideration the general competences that the degree-holder must acquire (as these appear in the Diploma Supplement and appear below), at which of the following does the course aim?

Search for, analysis and synthesis of data and information, with the use of the necessary technology
Adapting to new situations
Decision-making
Working independently
Team work
Working in an international environment
Working in an interdisciplinary environment
Production of new research ideas
Project planning and management
Respect for difference and multiculturalism
Respect for the natural environment
Showing social, professional and ethical responsibility and sensitivity to gender issues
Criticism and self-criticism
Production of free, creative and inductive thinking
……
Others…
…….

Development of critical ability and historical thinking

Development of the ability to use and interpret historical sources
Independent query in the fields of Modern and Contemporary History
Adaptation and use of new technologies in the field of historical studies

(3) SYLLABUS

The course examines the leading event of the Greek Revolution of 1821 in its European dimension. A "favourite child" of Greek historiography, the twelve-year struggle of the Greeks for independence from the Ottoman Empire and the establishment of a national modern state on the edge of the Southeastern Mediterranean has been enriched in recent years by remarkable studies of a European research perspective. Within this framework, the course explores the historical, political, economic and cultural dimensions of the Greek revolutionary phenomenon, drawing on contemporary and international historiographical approaches, which place this event within the broader revolutionary wave that engulfed Europe and the whole world in the late 18th and early 19th centuries. At the same time, it will be shown that the Revolution was also a process stemming from the sociopolitical and economic contradictions and crises of the Ottoman Empire. Ottoman rule is thus the "old regime" of revolutionary overthrow. On a second level, the course will explore the historiographical narratives of the national Greek state in the 19th and 20th centuries, within which the Greek Revolution occupies a dominant position. The course will emphasize this issue in the context of national anniversaries, as well as in public discourse reflecting national visions and demands.
We will deal with the conditions under which the Greek societies of the Ottoman territory adopted the ideologies of the European Enlightenment and the French Revolution; with the osmosis and conflicts of modern ideas with the traditional world of the regions under Ottoman rule where the struggle broke out and prevailed; with the political-administrative institutions, the texts and the discourses that emerged; with the main military operations and the limits of the guerrilla war; with the European and Balkan "freedom fighters" who participated in the war; and with the international diplomacy, when, after the Battle of Navarino in October 1827, the Great Powers were competing over the Greek question. The institutionalization of the national anniversary of the Revolution in 1838, during the reign of king Otto, the commemorative public speeches of its first centenary, as well as the reproduction of a specific meaning for the Revolution in the schools of the Greek state will complete the main thematic axes of the course.

(4) TEACHING and LEARNING METHODS - EVALUATION

DELIVERY *Face-to-face, Distance learning, etc.*	Face-to-face
USE OF INFORMATION AND COMMUNICATIONS TECHNOLOGY *Use of ICT in teaching, laboratory education, communication with students*	Continual use of PowerPoint presentations and videos. The course is supported by the E-Course system.
TEACHING METHODS *The manner and methods of teaching are described in detail.* *Lectures, seminars, laboratory practice, fieldwork, study and analysis of bibliography, tutorials, placements, clinical practice, art workshop, interactive teaching, educational visits, project, essay writing, artistic creativity, etc.* *The student's study hours for each learning activity are given as well as the hours of non-directed study according to the principles of the ECTS*	

Activity	***Semester workload***
Independent study	110
Preparation of sources	15
Course total	***125***

STUDENT PERFORMANCE EVALUATION *Description of the evaluation procedure* *Language of evaluation, methods of evaluation, summative or conclusive, multiple choice questionnaires, short-answer questions, open-ended questions, problem solving, written work, essay/report, oral examination,*	Evaluation language: Greek. For eventual Erasmus+ students, examinations in English, French or Italian. Written examination. Development questions that require critical selection from larger units. Short questions on specific but important topics of Modern and

public presentation, laboratory work, clinical examination of patient, art interpretation, other *Specifically-defined evaluation criteria are given, and if and where they are accessible to students.*	Contemporary History, with parallel analysis of primary material. In special cases (e.g. distance learning due to a pandemic), students are given the opportunity to compose a major essay in lieu of examination.

(5) ATTACHED BIBLIOGRAPHY

Vasilis Kremmydas, *Η Ελληνική Επανάσταση του 1821. Τεκμήρια, Αναψηλαφήσεις, Ερμηνείες*, Gutenberg, Athens 2016.
Anna Karakatsouli, *«Μαχητές της Ελευθερίας» και 1821. Η Ελληνική Επανάσταση στη διεθνική της διάσταση*, Πεδίο, Athens 2016.
Nikos Theotokas – Nikos Kotaridis, *Παραδοσιακές και νεωτερικές εξουσίες στην Ελλάδα του 19ου αιώνα*, Βιβλιόραμα, Athens 2006.
Nikiphoros Diamandouros, *Οι απαρχές της συγκρότησης σύγχρονου κράτους στην Ελλάδα*, 1821-1828, M.I.E.T., Athens 2006.
Gunnar Hering, *Τα πολιτικά κόμματα στην Ελλάδα*, 1821-1936, vol. 1, M.I.E.T., Athens 2006.
Anna Mandylara – Giorgos Nikolaou (eds), *Η Φιλική Εταιρεία. Επαναστατική δράση και μυστικές εταιρείες στη Νεότερη Ευρώπη*, Δήμος Νικολάου Σκουφά/Ασίνη, Athens 2017.
Maria Repoussi, «Το νέο Εικοσιένα. Η ανολοκλήρωτη ελληνική επανάσταση στις δημόσιες επετειακές αφηγήσεις της πρώτης εκατονταετηρίδας της», in: *Αθέατες όψεις της ιστορίας. Κείμενα αφιερωμένα στον Γιάνη Γιανουλόπουλο*, Ασίνη, Athens 2012.
Christina Koulouri, «Γιορτάζοντας το Έθνος: Εθνικές επέτειοι στην Ελλάδα τον 19ο αιώνα», in: *Αθέατες όψεις της ιστορίας. Κείμενα αφιερωμένα στον Γιάνη Γιανουλόπουλο*, Ασίνη, Athens 2012.
Anna Mandilara – Panagiotis Kimourtzis, "Fêtes commémoratives et symbolismes d'État, Grèce 1830-1860", στο: Kostis, K. (ed.), *Economy, Politics, Society. Volume attributed to Prof. Georges B. Dertilis*, Alpha Bank – Historical Archives, Athens 2010.
Anna Mandilara – Panagiotis Kimourtzis, «Δημόσιες εορτές στην Ελλάδα, 1830-1860. Γένεση του κρατικού συμβολισμού», *Δωδώνη. Ιστορία και Αρχαιολογία*, 38-42, Ioannina, 2008-2013.
Όψεις της Επανάστασης του 1821 (collective work), Πρακτικά Συνεδρίου Αθήνα 12 και 13 Ιουνίου 2015. E.M.N.E., Athens 2018.
Petros Pizanias (ed.), *Η Ελληνική Επανάσταση του 1821. Ένα Ευρωπαϊκό γεγονός*, Κέδρος, Αθήνα 2009.
Stephanos Papageorgiou, *Από το γένος στο έθνος. Η θεμελίωση του ελληνικού κράτους, 1821-1862*, Παπαζήσης, Athens 2005.
Apostolos E. Vakalopoulos, *Ιστορία του Νέου Ελληνισμού*, vol. 5: *Η Μεγάλη Ελληνική Επανάσταση (1821-1829). Οι προϋποθέσεις και οι βάσεις της,* Ηρόδοτος, Athens 2007. (ISBN 978-960-8256-81-1, code number in the Eudoxus database: 24674.)
Anna Mandylara - Giorgos Nikolaou - Lambros Flitouris - Nikolaos Anastasopoulos (eds), *Φιλελληνισμός. Το ενδιαφέρον για την Ελλάδα και τους Έλληνες από το 1821 ως σήμερα*, Δήμος Νικολάου Σκουφά/Ηρόδοτος, Athens 2015.
Anna Mandylara - Giorgos Nikolaou (eds), *Η Φιλική Εταιρεία. Επαναστατική Δράση και Μυστικές Εταιρείες στη Νεότερη Ευρώπη*, Δήμος Νικολάου Σκουφά/Ασίνη, Athens 2017.
Xenophon Kontiadis, *Η περιπετειώδης ιστορία των επαναστατικών συνταγμάτων του 1821*, Καστανιώτης, Athens 2021

Suggested handbooks:

Petros Pizanias (ed.), *Η Ελληνική Επανάσταση του 1821. Ένα Ευρωπαϊκό γεγονός*, Κέδρος, Athens 2009.

Όψεις της Επανάστασης του 1821 (collective work), Πρακτικά Συνεδρίου Αθήνα 12 και 13 Ιουνίου 2015. Ε.Μ.Ν.Ε., Athens 2018.

Christos Loukos, *Μια σύντομη ιστορία της Ελληνικής Επανάστασης*, Θεμέλιο, Athens 2022

Apostolos E. Vakalopoulos, *Ιστορία του Νέου Ελληνισμού*, vol. 5: *Η Μεγάλη Ελληνική Επανάσταση (1821-1829). Οι προϋποθέσεις και οι βάσεις της,* Ηρόδοτος, Athens 2007. (ISBN 978-960-8256-81-1, code number in the Eudoxus database: 24674.)

Ημερολόγιο του Αγώνα (collective work), Ακαδημία Αθηνών, Athens 2024

Olga Katsiardi-Hering, Dimitrios Kontogeorgis, *Η Αυστριακή Αρμάδα κατά την Ελληνική Επανάσταση. Διπλωματία και Πόλεμος*, Ίδρυμα της Βουλής των Ελλήνων, Athens 2023

Elias Kolovos, Şükrü Ilıcak, Mohammad Shariat Panahi, *Η οργή του Σουλτάνου. Αυτόγραφα Διατάγματα του Σουλτάνου Μαχμούτ Β του 1821*, ΕΑΠ, Athens 2021

Leonidas Moiras, *Η Ελληνική Επανάσταση μέσα από τα μάτια των Οθωμανών*, Τόπος, Athens 2021

Elias Kolovos – Kostas Kostis (eds), *Κατανοώντας τον πόλεμο της ανεξαρτησίας*, Πατάκης, Athens 2022.

COURSE OUTLINE

(1) GENERAL

SCHOOL	Philosophy		
ACADEMIC UNIT	History and Archaeology		
LEVEL OF STUDIES	Undergraduate		
COURSE CODE	**ARO100**	**SEMESTER**	**D΄**
COURSE TITLE	Introduction to roman art		

INDEPENDENT TEACHING ACTIVITIES *if credits are awarded for separate components of the course, e.g. lectures, laboratory exercises, etc. If the credits are awarded for the whole of the course, give the weekly teaching hours and the total credits*	**WEEKLY TEACHING HOURS**	**CREDITS**
	3	5
Add rows if necessary. The organisation of teaching and the teaching methods used are described in detail at (d).	Lecture PowerPoint for each lecture, notes and additional bibliography. Educational visits to museums.	

COURSE TYPE *general background, special background, specialised general knowledge, skills development*	Course of General background, compulsory for all students in the 4th semester of their studies
PREREQUISITE COURSES:	Introduction to Classical Archaeology (AKL 601) is recommended.
LANGUAGE OF INSTRUCTION and EXAMINATIONS:	Greek/ Erasmus Students may be examined in English.
IS THE COURSE OFFERED TO ERASMUS STUDENTS	The course is offered to exchange programme students.
COURSE WEBSITE (URL)	https://ecourse.uoi.gr/course/view.php?id=3445

(2) LEARNING OUTCOMES

Learning outcomes

The course learning outcomes, specific knowledge, skills and competences of an appropriate level, which the students will acquire with the successful completion of the course are described.

Consult Appendix A

- *Description of the level of learning outcomes for each qualifications cycle, according to the Qualifications Framework of the European Higher Education Area*
- *Descriptors for Levels 6, 7 & 8 of the European Qualifications Framework for Lifelong Learning and Appendix B*
- *Guidelines for writing Learning Outcomes*

-To familiarize with roman art in general.
- To understand roman civilization and its evolution.
- To familiarize with different aspects of roman art.
- To be able to answer specialized questions within the specific topic, which involve both critical thinking and knowledge

General Competences

Taking into consideration the general competences that the degree-holder must acquire (as these appear in the Diploma Supplement and appear below), at which of the following does the course aim?

Search for, analysis and synthesis of data and information, with the use of the necessary technology	*Project planning and management*
Adapting to new situations	*Respect for difference and multiculturalism*
Decision-making	*Respect for the natural environment*
Working independently	*Showing social, professional and ethical responsibility and sensitivity to gender issues*
Team work	*Criticism and self-criticism*
Working in an international environment	*Production of free, creative and inductive thinking*
Working in an interdisciplinary environment	*……*
Production of new research ideas	*Others…*
	…….

- Apply knowledge in practice
- Work autonomously
- Appreciate diversity and multiculturality
- Be critical and self-critical
- Advance free, creative and causative thinking
- Understanding of roman civilization through different aspects of public and private life.

(3) SYLLABUS

The course examines the evolution of roman civilization from the Iron Age to the Late Antiquity.
In this frame the contacts with the Etruscan as well as with Greek civilization will be examined in order to understand how these contributed to what is known as “roman art and civilization”.
The study of the architectural monuments, of the sculptures, the portraits as well as other forms of art will shed light to the public and private life. At the same time, it will become clear how these monuments were used by the imperial propaganda across the empire. For this reason, the historical and socio-political circumstances will be also examined, in order to understand and interpret the different forms of art.
The Etruscan art, roman town planning, the different roman building -types, the different categories of roman sculpture, as well as roman paintings, will be examined in combination with written sources.

Course modules

- Introduction to roman art. The space and time. The mythological traditions. The Villa Nova Civilization. The earliest archaeological remains in Rome.
- The Etruscans. The contacts with the Greeks.
- Building materials. Town-planning.
- Works of infrastructure. Forum Romanum.
- The Imperial Fora.
- The roman temples.
- The civilization of water.
- The buildings for spectacles.
- The roman house: architecture and decoration.
- Roman Painting
- Roman historical reliefs.
- Roman portrait.
- Roman funerary monuments.

(4) TEACHING and LEARNING METHODS - EVALUATION

DELIVERY *Face-to-face, Distance learning, etc.*	Face-to-face Lectures
USE OF INFORMATION AND COMMUNICATIONS TECHNOLOGY *Use of ICT in teaching, laboratory education, communication with students*	PowerPoint Presentations Additional information on the E-course platform. Communication with Students via e-mail.
TEACHING METHODS *The manner and methods of teaching are described in detail.* *Lectures, seminars, laboratory practice, fieldwork, study and analysis of bibliography, tutorials, placements, clinical practice, art workshop, interactive teaching, educational visits, project, essay writing, artistic creativity, etc.* *The student's study hours for each learning activity are given as well as the hours of non-directed study according to the principles of the ECTS*	

Activity	***Semester workload***
Lectures	39 hours
Visit to Museums	3 hours
Independent Study	83 hours
Course total	***125 hours***

STUDENT PERFORMANCE EVALUATION *Description of the evaluation procedure* *Language of evaluation, methods of evaluation, summative or conclusive, multiple choice questionnaires, short-answer questions, open-ended questions, problem solving, written work, essay/report, oral examination, public presentation, laboratory work, clinical examination of patient, art interpretation, other* *Specifically-defined evaluation criteria are given, and if and where they are accessible to students.*	- Written exam (100%). Short- answer and extended-answer questions regarding the main topics examined during the courses. Identification and comments on sculptural monuments. Language of evaluation: Greek/ English for Erasmus Students. Oral exam for students with reading and wiring difficulties and disabilities.

(5) ATTACHED BIBLIOGRAPHY

- Suggested bibliography:

1. Boethius, A. 1978. *Etruscan and Early Roman Architecture*, Yale University Press (2η έκδοση).
2. Borg, B. (επιμ.), 2015. *A Companion to Roman Art*, Wiley Blackwell
3. Dobbins, J.J. και P.W. Foss (επιμ.) 2007. *The World of Pompeii*, Routledge.
4. Fejfer J., *Roman Portraits in Context* (Image and Context 2) (Berlin 2008)
5. Hayes, J. 1997. *Handbook of Mediterranean Roman Pottery*, University of Oklahoma Press.
6. von Hesberg, H. 2009. *Ρωμαϊκή αρχιτεκτονική*, University Studio Press.
7. Kleiner, D. 1992. *Roman Sculpture*, Yale University Press.
8. Kleiner, F. 2010. *A History of Roman Art*, Wadsworth.
9. V. Kockel 1993, *Porträt reliefs Stadtrömischer Grabbauten: ein Beitrag zur Geschichte und zum Verständnis des spätrepublikanisch-frühkaiserzeitlichen Privatporträts, Beiträge zur Erschließung hellenistischer und kaiserzeitlicher Skulptur und Architektur* 12, Mainz am Rhein.
10. Ling, R. 1991. *Roman Painting*, Cambridge University Press.
11. Mac Donald, W.L. 1982², 1986² *The Architecture of the Roman Empire* (2 τόμοι), Yale University Press.
12. Ramage, N. και A. 2018. *Ρωμαϊκή τέχνη, από τον Ρωμύλο έως τον Κωνσταντίνο*, University Studio Press (2η έκδοση).
13. Tuck, St. 2015. *A History of Roman Art,* Wiley Blackwell.
14. Ward-Perkins, J.B. 1981². *Roman Imperial Architecture*, Penguin
15. C. C. Vermeule, *Roman Imperial Art in Greece and Asia Minor*, Cambridge, Mass.: Harvard University Press (London: Oxford University Press), 1968
16. Zanker, P. 2007. *Ο Αύγουστος και η δύναμη των εικόνων*, MIET.

COURSE OUTLINE

(6) GENERAL

SCHOOL	Philosophy		
ACADEMIC UNIT	History and Archaeology		
LEVEL OF STUDIES	Pre-master		
COURSE CODE	**ABY 754**	**SEMESTER**	**6, 8**
COURSE TITLE	The Byzantine Monuments of Italy		

INDEPENDENT TEACHING ACTIVITIES *if credits are awarded for separate components of the course, e.g. lectures, laboratory exercises, etc. If the credits are awarded for the whole of the course, give the weekly teaching hours and the total credits*	**WEEKLY TEACHING HOURS**	**CREDITS**
	3	5
Add rows if necessary. The organisation of teaching and the teaching methods used are described in detail at (d).		

COURSE TYPE *general background, special background, specialised general knowledge, skills development*	General background
PREREQUISITE COURSES:	no
LANGUAGE OF INSTRUCTION and EXAMINATIONS:	Greek, English, Italian
IS THE COURSE OFFERED TO ERASMUS STUDENTS	yes
COURSE WEBSITE (URL)	

(7) LEARNING OUTCOMES

Learning outcomes

The course learning outcomes, specific knowledge, skills and competences of an appropriate level, which the students will acquire with the successful completion of the course are described.

Consult Appendix A

- *Description of the level of learning outcomes for each qualifications cycle, according to the Qualifications Framework of the European Higher Education Area*

- *Descriptors for Levels 6, 7 & 8 of the European Qualifications Framework for Lifelong Learning and Appendix B*
- *Guidelines for writing Learning Outcomes*

The course examines the Byzantine artistic heritage in Italy and its reception.

General Competences

Taking into consideration the general competences that the degree-holder must acquire (as these appear in the Diploma Supplement and appear below), at which of the following does the course aim?

Search for, analysis and synthesis of data and information, with the use of the necessary technology	*Project planning and management*
Adapting to new situations	*Respect for difference and multiculturalism*
Decision-making	*Respect for the natural environment*
Working independently	*Showing social, professional and ethical responsibility and sensitivity to gender issues*
Team work	*Criticism and self-criticism*
Working in an international environment	*Production of free, creative and inductive thinking*
Working in an interdisciplinary environment	*…..…*
Production of new research ideas	*Others…*
	……..

The course aims at the recognition and collection of information on Byzantine monumental and artistic remains in Italy.

(8) SYLLABUS

The course offers an overview of the fortunes of Byzantine presence in Italy through the study of both material remains and Byzantine cultural tradition in situ. Monuments in great art cities such as Rome, Ravenna, Venice, and Palermo as well as in the less well-known areas of irradiation of the Italian- Byzantine culture will take central place in the readings. Particular attention will be dedicated as well to the artistic relations between the Italian peninsula and Byzantium in the years from the definitive abandonment of the last Byzantine strongholds in Italy in the eleventh century to the beginnings of European Humanism. The first collections of Byzantine works of art were created in Italian artistic centers from the 15th century onward and the story of their reception and appropriation in the West will also constitute a topic of discussion.

(9) TEACHING and LEARNING METHODS - EVALUATION

DELIVERY *Face-to-face, Distance learning, etc.*	Face-to-face teaching	
USE OF INFORMATION AND COMMUNICATIONS TECHNOLOGY *Use of ICT in teaching, laboratory education, communication with students*	Use of power point presentations. If viable, a study trip to the Byzantine monuments of Sicily will be organized.	
TEACHING METHODS	***Activity***	***Semester workload***

The manner and methods of teaching are described in detail. *Lectures, seminars, laboratory practice, fieldwork, study and analysis of bibliography, tutorials, placements, clinical practice, art workshop, interactive teaching, educational visits, project, essay writing, artistic creativity, etc.* *The student's study hours for each learning activity are given as well as the hours of non-directed study according to the principles of the ECTS*	lectures: 39 hours non-directed study: 86 hours Course total: 125 hours
STUDENT PERFORMANCE EVALUATION *Description of the evaluation procedure* *Language of evaluation, methods of evaluation, summative or conclusive, multiple choice questionnaires, short-answer questions, open-ended questions, problem solving, written work, essay/report, oral examination, public presentation, laboratory work, clinical examination of patient, art interpretation, other* *Specifically-defined evaluation criteria are given, and if and where they are accessible to students.*	Oral Examination. Student's essays and public presentations are optional and will be appointed only to the students attending the course.

(10) ATTACHED BIBLIOGRAPHY

Andaloro M. – Bordi G. – Morganti G. (επιμ.), Santa Maria Antiqua tra Roma e Bisanzio, (17 marzo – 11 settembre 2018), Milano 2016

Andaloro S. – Romano M. (επιμ.), La Pittura Medievale a Roma. L'orizzonte tardoantico e le nuove immagini 312-468. Corpus. Volume I, Roma 2006

Bonfioli M., Bisanzio e l'Italia, (Milion 6) Roma 2002

Cavallo G. – Von Falkenhausen V. – Farioli Campanati R., I Bizantini in Italia,

Milano 1982

Demus O., Kloos R.M., Weitzmann K., The Mosaics of San Marco in Venice, Washington D.C., 1984

Gasbarri G., Riscoprire Bisanzio: Lo Studio Dell'arte Bizantina a Roma E in Italia Tra Ottocento E Novecento, Bari 2015

Mauskopf Deliyannis D., Ravenna in Late Antiquity, Cambridge 2014

Moretti S., Roma bizantina, (Milion 10) Roma 2010

Poeschke J. - Argenton *B.* (επιμ.), I mosaici in Italia dal 300 al 1300, U*dine 2010*

COURSE OUTLINE

(11) GENERAL

SCHOOL	Philosophy		
ACADEMIC UNIT	History and Archaeology		
LEVEL OF STUDIES	Pre-master		
COURSE CODE	**ABY 753**	**SEMESTER**	**6, 8**
COURSE TITLE	Topography of Byzantine Constantinople		

INDEPENDENT TEACHING ACTIVITIES *if credits are awarded for separate components of the course, e.g. lectures, laboratory exercises, etc. If the credits are awarded for the whole of the course, give the weekly teaching hours and the total credits*	**WEEKLY TEACHING HOURS**	**CREDITS**
	3	5
Add rows if necessary. The organisation of teaching and the teaching methods used are described in detail at (d).		

COURSE TYPE *general background, special background, specialised general knowledge, skills development*	General background
PREREQUISITE COURSES:	no
LANGUAGE OF INSTRUCTION and EXAMINATIONS:	Greek, English, Italian
IS THE COURSE OFFERED TO ERASMUS STUDENTS	yes
COURSE WEBSITE (URL)	

(12) LEARNING OUTCOMES

Learning outcomes

The course learning outcomes, specific knowledge, skills and competences of an appropriate level, which the students will acquire with the successful completion of the course are described.

Consult Appendix A

- *Description of the level of learning outcomes for each qualifications cycle, according to the Qualifications Framework of the European Higher Education*

Area

- *Descriptors for Levels 6, 7 & 8 of the European Qualifications Framework for Lifelong Learning and Appendix B*
- *Guidelines for writing Learning Outcomes*

The main objective of this course is the analysis of the cultural and monumental remains of the Byzantine presence in Constantinople.

General Competences

Taking into consideration the general competences that the degree-holder must acquire (as these appear in the Diploma Supplement and appear below), at which of the following does the course aim?

Search for, analysis and synthesis of data and information, with the use of the necessary technology	*Project planning and management*
Adapting to new situations	*Respect for difference and multiculturalism*
Decision-making	*Respect for the natural environment*
Working independently	*Showing social, professional and ethical responsibility and sensitivity to gender issues*
Team work	*Criticism and self-criticism*
Working in an international environment	*Production of free, creative and inductive thinking*
Working in an interdisciplinary environment	*……*
Production of new research ideas	*Others…*
	……

The course aims at the recognition and collection of information about the monumental remains of Byzantine Constantinople. Particular attention will be paid to contemporary and post-Byzantine written sources about the city and its environs.

(13) SYLLABUS

Starting from the creation of the old Greek colony of Byzantium up to its decline in the mid-15th century, all architectural evidence of the historical development of the city will be reviewed. Particular attention will be paid to the monuments that still mark the urban landscape of the city, such as the walls of Theodosius, the church of Agia Sophia, the Monastery of Chora and the other religious and administrative buildings, the markets, the aqueduct, the baths, triumphal arches and columns. Particular emphasis will be placed on the analysis of the many written sources about the city, starting with the descriptions of the monuments and the itineraries of the Byzantine era up to the travelogues of foreign travellers and pilgrims. Again with the help of written sources, the history of a series of lost buildings, such as the Church of the Lighthouse, the burial church of the Holy Apostles and the palatial complexes will be outlined. Finally, reference will be made to the later perception of the image of the city up to the present day.

(14) TEACHING and LEARNING METHODS - EVALUATION

DELIVERY *Face-to-face, Distance learning, etc.*	Face-to-face teaching
USE OF INFORMATION AND COMMUNICATIONS	Use of power point presentations

TECHNOLOGY *Use of ICT in teaching, laboratory education, communication with students*	
TEACHING METHODS *The manner and methods of teaching are described in detail.* *Lectures, seminars, laboratory practice, fieldwork, study and analysis of bibliography, tutorials, placements, clinical practice, art workshop, interactive teaching, educational visits, project, essay writing, artistic creativity, etc.* *The student's study hours for each learning activity are given as well as the hours of non-directed study according to the principles of the ECTS*	
STUDENT PERFORMANCE EVALUATION *Description of the evaluation procedure* *Language of evaluation, methods of evaluation, summative or conclusive, multiple choice questionnaires, short-answer questions, open-ended questions, problem solving, written work, essay/report, oral examination, public presentation, laboratory work, clinical examination of patient, art interpretation, other* *Specifically-defined evaluation criteria are given, and if and where they are accessible to students.*	Oral examination about the identification and description of works of art and monuments of the City. Student's essays and public presentations are optional and will be appointed only to the students attending the course.

Activity	***Semester workload***
lectures	39 hours
non-directed study	86 hours
Course total	125 hours

(15) ATTACHED BIBLIOGRAPHY

C. Barsanti, A.G. Guidobaldi, *Santa Sofia di Costantinopoli: l'arredo marmoreo della grande chiesa giustinianea*, Roma 2004

S. Bassett, *The Urban Image of Late Antique Constantinople*, Cambridge 2004

H. Belting, C. Mango, D. Mouriki, Mosaics and Frescoes of Saint Mary Pammakaristos (=Fethiye Cami Istanbul), Washington D.C. 1978

R. Janin, *Constantinople Byzantine: Développement urbain et repertoire topographique*, Paris 1964

R. Mainstone, *Hagia Sophia: Architecture, Structure and Liturgy of Justinian's Great Church*, London 1988

G. Majeska (eds.), *Russian Travelers to Constantinople in the Fourteenth and the Fifteenth Centuries*, Washington 1984

C. Mango, *Studies on Constantinople*, Aldershot 1993

V. Marinis, *Architecture and Ritual in the Churches of Constantinople*, Cambridge 2014

W. Müller-Wiener, *Bildlexikon zur Topographie Istanbul: Byzantion, Konstantinupolis, Istanbul bis zum Beginn d. 17. Jh.*, Tübingen 1977

N. Necipoglou (eds.), *Byzantine Constantinople: Monuments, Topography and Everyday Life*, Leiden 2001

M. Philippides, W. Hanak, The Siege and the Fall of Constantinople in 1453. Historiography, Topography and Military Studies, Farnham 2011

P.A. Underwood (eds.), The Kariye Djami, voll. 1-4, New York 1966

COURSE OUTLINE

(1) GENERAL

SCHOOL	**Philisophy**		
ACADEMIC UNIT	**Dept. of History and Archaeology**		
LEVEL OF STUDIES	**Undergraduate**		
COURSE CODE	**ABY 780**	**SEMESTER**	**6th, 8th**
COURSE TITLE	**Byzantine Numismatics and Sigillography**		

INDEPENDENT TEACHING ACTIVITIES *if credits are awarded for separate components of the course, e.g. lectures, laboratory exercises, etc. If the credits are awarded for the whole of the course, give the weekly teaching hours and the total credits*	**WEEKLY TEACHING HOURS**	**CREDITS**
	3	5
Add rows if necessary. The organisation of teaching and the teaching methods used are described in detail at (d).		

COURSE TYPE *general background, special background, specialised general knowledge, skills development*	General overview
PREREQUISITE COURSES:	no
LANGUAGE OF INSTRUCTION and EXAMINATIONS:	Greek (for Erasmus students English or German)
IS THE COURSE OFFERED TO ERASMUS STUDENTS	Yes
COURSE WEBSITE (URL)	http://ecourse.uoi.gr/course/view.php?id=585

(2) LEARNING OUTCOMES

Learning outcomes

The course learning outcomes, specific knowledge, skills and competences of an appropriate level, which the students will acquire with the successful completion of the course are described.

Consult Appendix A

- *Description of the level of learning outcomes for each qualifications cycle, according to the Qualifications Framework of the European Higher Education Area*
- *Descriptors for Levels 6, 7 & 8 of the European Qualifications Framework for Lifelong Learning and Appendix B*
- *Guidelines for writing Learning Outcomes*

General knowledge of the byzantine seals and coins, their social framework, the seals and coins as historical sourcethe kinds and categories of seals and coins, general characteristica

General Competences

Taking into consideration the general competences that the degree-holder must acquire (as these appear in the Diploma Supplement and appear below), at which of the following does the course aim?

Search for, analysis and synthesis of data and information, with the use of the necessary technology	*Project planning and management*
Adapting to new situations	*Respect for difference and multiculturalism*
Decision-making	*Respect for the natural environment*
Working independently	*Showing social, professional and ethical responsibility and sensitivity to gender issues*
Team work	*Criticism and self-criticism*
Working in an international environment	*Production of free, creative and inductive thinking*
Working in an interdisciplinary environment	……

Production of new research ideas	*Others…* ……..
Search for, analysis and synthesis of data and information, with the use of the necessary technology Adapting to new situations Criticism and self-criticism Production of free, creative and inductive thinking	

(3) SYLLABUS

1. The seals as sources
2. The categories and the usage of seals
3. The depictons, the monogramms
4. Coins and Mints, the byzantine coinage and periods
5. Golden coins
6. Silver Coins
7. Copper Coins
8. Depictions and Inscriptions
9. Coins as historical source

(4) TEACHING and LEARNING METHODS - EVALUATION

DELIVERY *Face-to-face, Distance learning, etc.*	Face-to-face
USE OF INFORMATION AND COMMUNICATIONS TECHNOLOGY *Use of ICT in teaching, laboratory education, communication with students*	**Power poin presentations and excursions**
TEACHING METHODS *The manner and methods of teaching are described in detail.* *Lectures, seminars, laboratory practice, fieldwork, study and analysis of bibliography, tutorials, placements, clinical practice, art workshop, interactive teaching, educational visits, project, essay writing, artistic creativity, etc.* *The student's study hours for each learning activity are given as well as the hours of non-directed study according to the principles of the ECTS*	
STUDENT PERFORMANCE EVALUATION *Description of the evaluation procedure* *Language of evaluation, methods of evaluation, summative or conclusive, multiple choice questionnaires, short-answer questions, open-ended questions, problem solving, written work, essay/report, oral examination, public presentation, laboratory work, clinical examination of patient, art interpretation, other*	Greek, English or German Tests with several kinds of questions Essay

Activity	***Semester workload***
Autonomous study	110
Preparation of the sources	15
	125
Course total	

Specifically-defined evaluation criteria are given, and if and where they are accessible to students.	

(5) ATTACHED BIBLIOGRAPHY

- Suggested bibliography:
- Related academic journals:

- J.-CL. CHEYNET, Introduction à la Sigillographie byzantine. In : J.-CL. CHEYNET, La société
- byzantine. L'apport des sceaux I. Παρίσι 2008, 1 - 82.
- J. COTSONIS, The Contribution of Byzantine Lead Seals to the Study of the Saints (Sixth –Twelfth Century). *Byzantion* 75 (2005) 383 – 497.
- Catalogue of the Byzantine Seals at Dumbarton Oaks and in the Fogg Museum of art. I – IV,hrsg. von J. NESBITT – N. OIKONOMIDES; V, εκδ. E. MC GEER – J. NESBITT – N.
- OIKONOMIDES; VI, εκδ. J. NESBITT – C. MORRISSON. Ουάσινγκτον D. C. 1991, 1994, 1996,2001, 2005, 2009.
- I. JORDANOV, Corpus of the Byzantine Seals from Bulgaria. I. Byzantine Lead Seals with Geographical names. Σόφια 2003
- I. KOLTSIDA-MAKRE, Βυζαντινά μολυβδόβουλλα συλλογής Ορφανίδη/Νικολαΐδη Νομισματικού Μουσείου Αθηνών. Αθήνα 1996.
- K. M. KONSTANTOPOULOS, Βυζαντιακὰ μολυβδόβουλλα τοῦ ἐν Ἀθήναις Νομισματικοῦ Μουσείου. Αθήνα 1917
- V. LAURENT, Le Corpus des sceaux de l'empire byzantin. II : L'administration centrale. Παρίσι 1981.
- V. LAURENT, Le Corpus des sceaux de l'empire byzantin. V: L'église, parties 1 - 3. Παρίσι 1963– 1972
- V. LAURENT, Documents de sigillographie byzantine. La collection C. Orghidan. Παρίσι 1952.
- V. LAURENT, Les sceaux byzantins du Médailler Vatican. Πόλη του Βατικανού 1962
- J. NESBITT, Overstruck Seals in the Dumbarton Oaks Collection: Reused or Counterstamped?*SBS* 2 (1990) 67 – 93
- N. OIKONOMIDES, A Collection of Dated Byzantine Lead Seals. Washington D. C. 1986
- N. OIKONOMIDES, Τὰ βυζαντινὰ μολυβδόβουλλα ὡς ἱστορικὴ πηγή. *Πρακτικὰ τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν* 62 (1987) 1 -18
- N. OIKONOMIDES, The usual Lead seal. *DOP* 37 (1983) 147 – 157.
- W. SEIBT, Die byzantinischen Bleisiegel in Österreich. 1. Teil: Kaiserhof.
- A.-K. WASSILIOU – W. SEIBT, Die byzantinischen Bleisiegel in Österreich. 2. Teil: Zentral- und Provinzialverwaltung. Βιέννη 2004
- V. S. ŠANDROVSKAJA, Die byzantinischen Bleisiegel als Kunstwerke. Σε: Metallkunst von der Spätantike bis zum ausgehenden Mittelalter. A. EFFENBERGER (εκδ.). Βερολίνο 1982, 48 – 55.
- V. S. ŠANDROVSKAJA – W. SEIBT, Byzantinische Bleisiegel der staatlichen Eremitage mit Familiennamen. 1. Teil. Sammlung Lichačev – Namen A bis I. Βιέννη 2005.
- W. SEIBT, Die Darstellung der Theotokos auf byzantinischen Bleisiegeln, besonders im 11. Jahrhundert. *SBS* 1 (1987) 35 – 56
- CL. SODE, Byzantinische Bleisigel in Berlin II. Βόννη1997
- CH. STAVRAKOS, Die byzantinischen Bleisiegel mit Familiennamen aus der Sammlung des Numismatischen Museums Athen. Βισμπάντεν 2000.
- D. TSOUGARAKIS, Εισαγωγή στη βυζαντινή Σφραγιδογραφία. Αθήνα 1999

- A.– K. WASSILIOU-SEIBT, Corpus der byzantinischen Siegel mit metrischen Legenden. Teil 1. Einleitung, Siegellegenden von Alpha bis inklusive My. W(iener) B(yzantinistische) S(tudien)28/1. Βιέννη 2011.
- G. ZACOS, Byzantine lead Seals. II, ed. J. NESBITT, Βέρνη 1984
- G. ZACOS – A. VEGLERY, Byzantine Lead Seals. I. Βασιλεία 1972
- P. GRIERSON, *Byzantine Coinage,* Ουάσινγκτον DC 1999 (DO handbook)
- http://www.doaks.org/publications/doaks_online_publications/byzcoins.pdf (και μεταφρασμένο στα ελληνικά από το MIET)
- P. GRIERSON, *Byzantine Coins,* Λονδίνο, Μπέρκλεϋ, 1982
- C. MORRISSON, "Money," in *Economic History of Byzantium* (*EHB*), A. E. Laiou ed., Ουάσινγκτον
- DC, 2002, ch. 42, on http://www.doaks/EHB.html
- C. MORRISSON "The Sixth Century," *ibidem*, ch. 16, on http://www.doaks/EHB.html
- C. "Money, coins and the economy" in *The Byzantine world*, ed. P. Stephenson, Λονδίνο, Νέα Υόρκη 2010, 34-47
- P. GRIERSON, M. F. HENDY, *Catalogue of the Byzantine Coins in the Dumbarton Oaks Collection and in the Whittemore Collection*, I - V, Ουάσινγκτον DC, 1966 - 1999, 5 vols (για την εισαγωγή στους τόμους 2-5).
- E. GEORGANTELI, "Numismatics," in E. Jeffreys, J. Haldon & R. Cormack (eds.), *Oxford*
- *Handbook of Byzantium*, Οξφόρδη 2008, 157-75.

COURSE OUTLINE

(1) GENERAL

SCHOOL	**SCHOOL OF PHILOSOPHY**		
ACADEMIC UNIT	**DEPARTMENT OF HISTORY AND ARCHAEOLOGY**		
LEVEL OF STUDIES	**UNDERGRADUATE**		
COURSE CODE	**AKL 619**	**SEMESTER**	**6th, 8th**
COURSE TITLE	**POTTERY AND FIGURINES OF THE LATE ARCHAIC AND CLASSICAL PERIOD**		

INDEPENDENT TEACHING ACTIVITIES *if credits are awarded for separate components of the course, e.g. lectures, laboratory exercises, etc. If the credits are awarded for the whole of the course, give the weekly teaching hours and the total credits*	**WEEKLY TEACHING HOURS**	**CREDITS**
	3	3
Add rows if necessary. The organisation of teaching and the teaching methods used are described in detail at (d).	Lectures in class Handouts for each lecture with additional bibliography Educational trips Short oral presentations by students in class and during the field trip Hands-on lab at the Cast Museum	

COURSE TYPE *general background, special background, specialised general knowledge, skills development*	Course addressing to 3rd- and 4th-year undergraduate students with specialization in Archaeology
PREREQUISITE COURSES:	Introduction to Classical Archaeology (AKL 601) and Classical Art (AKL 602) are recommended
LANGUAGE OF INSTRUCTION and EXAMINATIONS:	Greek
IS THE COURSE OFFERED TO ERASMUS STUDENTS	-
COURSE WEBSITE (URL)	https://ecourse.uoi.gr/course/view.php?id=4229

(2) LEARNING OUTCOMES

Learning outcomes

The course learning outcomes, specific knowledge, skills and competences of an appropriate level, which the students will acquire with the successful completion of the course are described.

Consult Appendix A

- *Description of the level of learning outcomes for each qualifications cycle, according to the Qualifications Framework of the European Higher Education Area*
- *Descriptors for Levels 6, 7 & 8 of the European Qualifications Framework for Lifelong Learning and Appendix B*
- *Guidelines for writing Learning Outcomes*

The students will familiarize themselves with the research process and the writing of a research paper. Acquisition of more specific knowledge on pottery and figurines of the Late Archaic and Classical Period.

General Competences

Taking into consideration the general competences that the degree-holder must acquire (as these appear in the Diploma Supplement and appear below), at which of the following does the course aim?

Search for, analysis and synthesis of data and information, with the use of the necessary technology	*Project planning and management*
Adapting to new situations	*Respect for difference and multiculturalism*
Decision-making	*Respect for the natural environment*
Working independently	*Showing social, professional and ethical responsibility and sensitivity to gender issues*
Team work	*Criticism and self-criticism*
Working in an international environment	*Production of free, creative and inductive thinking*
Working in an interdisciplinary environment	*……*
Production of new research ideas	*Others…*
	…….

Acquaintance with analysis and synthesis of data and information
Creative and inductive thinking
Development of critical competence
Working independently
Development of responsibility, and cooperation in groups

(3) SYLLABUS

In the framework of this course, the development of the typology of pottery and figurines from the 6th to the end of the 4th century BC will be examined. Among other issues, ceramic technology, shapes and decoration techniques, uses and objects biographies will be discussed. Emphasis will be given to the archaeological context of vases and figurines and their importance for the archaeology of the Late Archaic and Classical period.

The students are obliged to take an assignment, which they present orally in the course, and then deliver in written form.

The course includes also an educational trip, lectures by invited speakers and a hands-on lab in the Cast Museum.

(4) TEACHING and LEARNING METHODS - EVALUATION

DELIVERY *Face-to-face, Distance learning, etc.*	Lectures in class
USE OF INFORMATION AND COMMUNICATIONS TECHNOLOGY *Use of ICT in teaching, laboratory education, communication with students*	• PowerPoint presentations • Additional information on the E-course platform • Museum and site visits • E-mail for communication with students
TEACHING METHODS *The manner and methods of teaching are described in detail.* *Lectures, seminars, laboratory practice, fieldwork, study and analysis of bibliography, tutorials, placements, clinical practice, art workshop, interactive teaching, educational visits, project, essay writing, artistic creativity, etc.* *The student's study hours for each learning activity are given as well as the hours of non-directed study according to the principles of the ECTS*	

Activity	***Semester workload***
Lectures	3 X 11 = 33 hours
Educational trip	11 hours
Hands-on lab with an invited artist at the Cast Museum	6 hours
Independent study	75 hours
Course total	**125 hours**

STUDENT PERFORMANCE EVALUATION *Description of the evaluation procedure* *Language of evaluation, methods of evaluation, summative or conclusive, multiple choice questionnaires, short-answer questions, open-ended questions, problem solving, written work, essay/report, oral examination, public presentation, laboratory work, clinical examination of patient, art interpretation, other* *Specifically-defined evaluation criteria are given, and if and where they are accessible to students.*	Written examination. The successful oral presentation and submission of a short written essay with add a 20% to the total grade of the written exam.

(5) ATTACHED BIBLIOGRAPHY

- Ambrosini, L. 2016. *Classical and Hellenistic Painted Pottery*, Austin.
- Boardman, J., 2001. *Η ιστορία των αρχαίων ελληνικών αγγείων: αγγειοπλάστες, αγγειογράφοι και εικόνες* (μτφρ. Κ. Κοπανιάς), Αθήνα.
- Cook, R. M. 1994. *Ελληνική Αγγειογραφία*. Αθήνα.
- Domínguez Monedero, A., C. Sánchez Fernández, και G. Revazovič Cecchladze, 2001. *Greek Pottery from the Iberian Peninsula: Archaic and Classical Periods*, Leiden.
- Μανακίδου, Ε. και Α. Αβραμίδου, 2019. *Η κεραμική της Κλασικής Εποχής στο Βόρειο Αιγαίο και την περιφέρειά του (480-323/300 π.Χ.): Πρακτικά του Διεθνούς*
- Αρχαιολογικού Συνεδρίου, Θεσσαλονίκη 17-20 Μαΐου, Θεσσαλονίκη.
- Rasmussen, T. και Spivey, N., 1997. *Προσεκτικές ματιές στα ελληνικά αγγεία* (μτφρ. Θ. Ξένος), Αθήνα.
- Scheibler, I., 1992. *Ελληνική κεραμική. Παραγωγή, εμπόριο και χρήση των αρχαίων ελληνικών αγγείων* (μτφρ. Ε. Μανακίδου), Αθήνα.
- Sparkes, B. A., 1991. *Greek Pottery: An Introduction*, Manchester.
- Sparkes, B. A., 2000. *Το ερυθρόν και το μέλαν. Μελέτες στην αρχαία ελληνική κεραμική* (μτφρ. Δ. Τσιαφάκη), Αθήνα.
- Τιβέριος, Μ., 1996. *Ελληνική τέχνη. Αρχαία αγγεία*. Αθήνα.
- Γιαννικουρή, Α., 2014. *Κοροπλαστική και μικροτεχνία στον αιγαιακό χώρο από τους γεωμετρικούς χρόνους έως και τη ρωμαϊκή περίοδο: διεθνές συνέδριο στη μνήμη της Ηούς Ζερβουδάκη : Ρόδος, 26-29 Νοεμβρίου 2009*. Αθήνα.
- Ζωγράφου, Η., Α. Κουκουβού, Ο. Πάλλη, και Ε. Παπαδοπούλου, 2024. *Το ειδώλιο στον βορειοελλαδικό χώρο από την προϊστορία έως τους ρωμαϊκούς χρόνους: πρακτικά επιστημονικού συμποσίου, 11-13.10.2018, Αρχαιολογικό Μουσείο Θεσσαλονίκης*. Θεσσαλονίκη.
- Αδάμ-Βελένη, Π., Α. Κουκουβού, Ο. Πάλλη, Ε. Στεφανή και Η. Ζωγράφου, 2017. *ΕΙΔΩΛΙΟ: Ένας μικρόκοσμος από πηλό*, Θεσσαλονίκη.
- Descamps-Lequime, S., V. Jeammet, και A. Patrice, 2023. *Pratiques d'ateliers dans la Grèce et l'Égypte anciennes: Du coroplathe au bronzier*, Paris.
- Higgins, R. A., 1986. *Tanagra and the Figurines*, London.
- Muller, A., E. Lafli, και S. Huysecom-Haxhi, 2015. *Figurines de terre cuite en Méditerranée grecque et romaine*, Villeneuve d'Ascq.
- Wonders, S., 2020. *Figurines, Puppets, and the Aesthetics of Scale in Archaic and Classical Greece*, Oxford.

COURSE OUTLINE

(1) GENERAL

SCHOOL	Philosophy		
ACADEMIC UNIT	Department of History and Archaeology		
LEVEL OF STUDIES	Undergraduate		
COURSE CODE	**APR 520**	**SEMESTER**	**8th**
COURSE TITLE	Excavation Methods – Field Archaeology in Epirus		

INDEPENDENT TEACHING ACTIVITIES *if credits are awarded for separate components of the course, e.g. lectures, laboratory exercises, etc. If the credits are awarded for the whole of the course, give the weekly teaching hours and the total credits*	**WEEKLY TEACHING HOURS**	**CREDITS**
	3	5
Add rows if necessary. The organisation of teaching and the teaching methods used are described in detail at (d).	Taught courses in class Handouts for every course with additional bibliography Compulsory participation at the excavation at the site of Dourouti in the campus and at the process of finds management at the Cast Museum.	

COURSE TYPE *general background, special background, specialised general knowledge, skills development*	Optional course of specialised knowledge addressing to undergraduate students of the last semester in their studies who have selected the sector of Archaeology
PREREQUISITE COURSES:	Introduction to Classical Archaeology
LANGUAGE OF INSTRUCTION and EXAMINATIONS:	Greek (for Erasmus+ students English, French or German)
IS THE COURSE OFFERED TO ERASMUS STUDENTS	Yes
COURSE WEBSITE (URL)	

(2) LEARNING OUTCOMES

Learning outcomes

The course learning outcomes, specific knowledge, skills and competences of an appropriate level, which the students will acquire with the successful completion of the course are described.

Consult Appendix A

- *Description of the level of learning outcomes for each qualifications cycle, according to the Qualifications Framework of the European Higher Education Area*
- *Descriptors for Levels 6, 7 & 8 of the European Qualifications Framework for Lifelong Learning and Appendix B*
- *Guidelines for writing Learning Outcomes*

This course seeks to familiarize students with the methodology and techniques of field excavation and with the management of findings within the existing framework of law and scientific ethics.

Moreover, they will be introduced into the theoretical issues of excavation/surface research and the field archaeology in Epirus.

They will understand the importance of archaeological context and of primary field research, while they will acquire the necessary knowledge on the legislation related to this type of research. Moreover, they will be taught how to manage the findings originating from a systematic excavation (collection, storage, recording, drawing, photography).

General Competences

Taking into consideration the general competences that the degree-holder must acquire (as these appear in the Diploma Supplement and appear below), at which of the following does the course aim?

Search for, analysis and synthesis of data and information, with the use of the necessary technology

Adapting to new situations

Decision-making

Working independently

Team work

Working in an international environment

Working in an interdisciplinary environment

Production of new research ideas

Project planning and management

Respect for difference and multiculturalism

Respect for the natural environment

Showing social, professional and ethical responsibility and sensitivity to gender issues

Criticism and self-criticism

Production of free, creative and inductive thinking

Others

Decision-making and planning of excavation and study.
Search, description, evaluation, synthesis of theoretical and practical data.
Promotion of free, creative and inductive thinking
Familiarity with team and autonomous work.
Management and study of archaeological material.
Promote professional and ethical responsibility and sensitivity for the interpretation of the past and the protection of the cultural heritage.

(3) SYLLABUS

This course aims at introducing students to the excavation methods both in theory and practice through their participation at the systematic excavation at the archaeological site of Dourouti within the University Campus.

The practice at the field will be combined with a series of lectures, during which all stages related to a systematic or rescue archaeological investigation will be discussed in detail (birth of the archaeological question, planning and implementation of excavation, study and publication of finds, legislation, scientific ethics). The lectures will focus on surface survey, systematic and rescue excavation techniques, underwater research, but also the use of new technologies in modern field research.

Geophysical and geochemical surveys, use of satellite systems, remote sensing and aerial photography, extensive and/or intensive surface survey will be discussed. A special focus will be placed on the excavation methods depending on the type of excavation (land, underwater, rescue, systematic, excavation in a cave). Excavations, archaeological research and the main main prehistoric, Classical and Roman sites (settlements, sanctuaries, cemeteries) in Epirus are at the centre of this course.

(4) TEACHING and LEARNING METHODS - EVALUATION

<table>
<tr><td>DELIVERY
Face-to-face, Distance learning, etc.</td><td>Face-to-face</td></tr>
<tr><td>USE OF INFORMATION AND COMMUNICATIONS TECHNOLOGY
Use of ICT in teaching, laboratory education, communication with students</td><td>Power point presentations, use of videos, and of websites of museums, collections, excavations.

Provision of related material on research and excavations the online platform “ecourse”.

Handouts for each class with the required bibliography, uploaded at “ecourse”.

Application of new technologies in the field (i-dig, drone photos).</td></tr>
<tr><td>TEACHING METHODS

The manner and methods of teaching are described in detail.

Lectures, seminars, laboratory practice, fieldwork, study and analysis of bibliography, tutorials, placements, clinical practice, art workshop, interactive teaching, educational visits, project, essay writing, artistic creativity, etc.

The student's study hours for each learning activity are given as well as the hours of non-directed study according to the principles of the ECTS</td><td>
<table>
<tr><th>Activity</th><th>Semester workload</th></tr>
<tr><td>Teaching in Class</td><td>21</td></tr>
<tr><td>Excavation</td><td>30</td></tr>
<tr><td>Processing of findings</td><td>20</td></tr>
<tr><td>Autonomous study</td><td>54</td></tr>
<tr><td>Course total</td><td>125</td></tr>
</table>
</td></tr>
<tr><td>STUDENT PERFORMANCE EVALUATION

Description of the evaluation procedure</td><td>Language of evaluation: Greek, and English, French or German for Erasmus+ students.

Written evaluation test.

Participation at the systematic excavation at the site of</td></tr>
</table>

Language of evaluation, methods of evaluation, summative or conclusive, multiple choice questionnaires, short-answer questions, open-ended questions, problem solving, written work, essay/report, oral examination, public presentation, laboratory work, clinical examination of patient, art interpretation, other *Specifically-defined evaluation criteria are given, and if and where they are accessible to students.*	Dourouti.

(5) SUGGESTED BIBLIOGRAPHY

- Banning, E.B. 2002. *Archaeological survey*, New York.
- Banning, E.B. 2020. *The Archaeologist's Laboratory*, Cham.
- Binford, L. 1983. *In pursuit of the past. Decoding the archaeological record*, London.
- Corinth Excavations, Archaeological Site Manual, American School of Classical Studies, 2008 (Ανασκαφικό εγχειρίδιο της Αμερικανικής Σχολής Κλασικών Σπουδών Αθηνών στην Κόρινθο) (http://www.ascsa.edu.gr/index.php/excavationcorinth/manual).
- Θέμελης, Π. 2018. *Ανασκαφή*, Αθήνα.
- Carver, M. 2009. *Archaeological Investigation*, London.
- Djindjian, F. *Αρχαιολογία. Θεωρίες, μέθοδοι και* ανασυνθέσεις (επιμ. Γ. Βαβουρανάκης), Αθήνα.
- Drewett, P. L. 1999. *Field Archaeology - An Introduction*, London.
- Harris, E. 1989. *Principles of Archaeological Excavation*, Academic Press.
- Hodder, I. 2002. *Διαβάζοντας το παρελθόν. Τρέχουσες ερμηνευτικές προσεγγίσεις στην αρχαιολογία* (επιμ. Κ. Κωτσάκης, μτφρ. Π. Μουτζουρίδης, Κ. Νικολέντζος & Μ. Τσούλη). Αθήνα.
- Renfrew, C. & Bahn, P. 2000. *Αρχαιολογία: Θεωρίες, μεθοδολογία και πρακτικές εφαρμογές* (μτφρ. Ι. Καραλή-Γιαννακοπούλου), Αθήνα.
- Trigger, B.G. 2006. *A History of Archaeological Thought*, Cambridge.
- van Andel, T. & Runnels, C. 2002. *Αρχαιολογία χωρίς σκαπάνη. Η περίπτωση της Νότιας Αργολίδας* (μτφρ. Ε. Σαχπέρογλου & Ε. Σταμπόγλη), Αθήνα.
- Wilkinson, P. 2020. *Archaeology: What it is, where it is and how to do it*[4], Oxford.
- Σακελλαράκης, Γ. 2006. *Ανασκάπτοντας το παρελθόν*, Αθήνα.
- Χουρμουζιάδης, Γ. 1999. *Λόγια από χώμα*, Αθήνα.
- Χουρμουζιάδης, Γ. 2006. *Ανασκαφής Εγκόλπιον*, Αθήνα.

COURSE OUTLINE

(1) GENERAL

SCHOOL	Philosophy		
ACADEMIC UNIT	Department of History and Archaeology		
LEVEL OF STUDIES	Graduate		
COURSE CODE	**APR-516**	**SEMESTER**	6th , 8th
COURSE TITLE	The Palaeolithic period in Greece		

INDEPENDENT TEACHING ACTIVITIES	**WEEKLY TEACHING HOURS**	**CREDITS**
	3	5

COURSE TYPE *general background, special background, specialised general knowledge, skills development*	Course of special background, best suited for students who choose to specialize in Archaeology
PREREQUISITE COURSES:	Introduction to Prehistoric Archaeology
LANGUAGE OF INSTRUCTION and EXAMINATIONS:	Greek. In English for Erasmus students, after arrangement with the instructor
IS THE COURSE OFFERED TO ERASMUS STUDENTS	Yes. Also to Erasmus +
COURSE WEBSITE (URL)	https://ecourse.uoi.gr/enrol/index.php?id=3829

(2) LEARNING OUTCOMES

Learning outcomes

The course learning outcomes, specific knowledge, skills and competences of an appropriate level, which the students will acquire with the successful completion of the course are described.

Consult Appendix A

- *Description of the level of learning outcomes for each qualifications cycle, according to the Qualifications Framework of the European Higher Education Area*
- *Descriptors for Levels 6, 7 & 8 of the European Qualifications Framework for Lifelong Learning and Appendix B*
- *Guidelines for writing Learning Outcomes*

Students become familiar with the basic concepts, theoretical approaches and methodological tools of Palaeolithic research, mainly in Greece but also in relation/comparison with neighbouring areas (Southeastern Europe, Mediterranean). They acquire basic knowledge about the earliest period of human occupation on the Greek peninsula and become familiar with the Palaeolithic research in the Aegean area through the study of the most important archaeological sites of this period. Case studies, which are discussed in the course, allow students to gain in-depth knowledge of specific research questions and interpretive models.

General Competences

Taking into consideration the general competences that the degree-holder must acquire (as these appear in the Diploma Supplement and appear below), at which of the following does the course aim?

Search for, analysis and synthesis of data and information, with the use of the necessary technology	*Project planning and management*
Adapting to new situations	*Respect for difference and multiculturalism*
Decision-making	*Respect for the natural environment*
Working independently	*Showing social, professional and ethical responsibility and sensitivity to gender issues*
Team work	*Criticism and self-criticism*
Working in an international environment	*Production of free, creative and inductive thinking*
Working in an interdisciplinary environment	*……*
Production of new research ideas	*Others…*
	…….

Students learn to collect, analyse and synthesise scientific data and information through the critical investigation of primary sources in the relevant literature, as well as through the study of synthetic works. Furthermore, students become familiar with the interdisciplinary approaches of thematic units of Palaeolithic archaeology and study papers in which primary archaeological data are co-evaluated through the methodological convergence of the Earth Sciences (geology, palaeontology, taphonomy) with the fields of the humanities (prehistoric technology, palaeoanthropology, social anthropology, ethno-archaeology). In this way, they are trained in essay writing either individually or in groups, as well as to produce new research ideas, to exercise critical and self-critical thinking, while also promoting critical perception and inductive thinking.

(3) SYLLABUS

The physiographic variability, the biodiversity and the mosaic environments of the continental and island landscapes of Greece, render the area a 'natural laboratory' for the assessment of interpretative models on the role of topography and climate in human behavioral adaptations and the subsistence strategies of hunter-gatherers during the Palaeolithic. The course presents a critical overview of the Palaeolithic period in the Greek peninsula, by examining the most important archaeological sites and by placing the archaeological evidence into the geomorphological, palaeoenvironmental, cultural and socio-economic contexts. The primary archaeological data are being cross-evaluated within the broader framework of the discourses about population movements and the early occupation of Europe in the Lower Palaeolithic; the cultural developments of the Middle Palaeolithic until the disappearance of the Neanderthals; and the dispersal of Homo sapiens in the Upper Palaeolithic. The course focuses mostly on the new data that have been produced from the excavation and laboratory research in the last 20-30 years, many of which have contributed to a reconsideration of the role of the Greek peninsula in the human geography of Palaeolithic Europe.

The course includes excursions to and on-the-spot courses at open-air and cave sites of Epirus, guest lectures from invited speakers, as well as visits to the Archaeological Museum of Ioannina and the Museum of Casts of the Department of History and Archaeology.

(4) TEACHING and LEARNING METHODS - EVALUATION

DELIVERY *Face-to-face, Distance learning, etc.*	Face-to-face lectures, with discussion of articles and the possibility for student presentations
USE OF INFORMATION AND COMMUNICATIONS TECHNOLOGY *Use of ICT in teaching, laboratory education, communication with students*	Power point presentations, use of official websites of Museums, excavations and research projects. Video projections, use of online / digital databases and websites with educational / academic objectives.
TEACHING METHODS *The manner and methods of teaching are described in detail.* *Lectures, seminars, laboratory practice, fieldwork, study and analysis of bibliography, tutorials, placements, clinical practice, art workshop, interactive teaching, educational visits, project, essay writing, artistic creativity, etc.* *The student's study hours for each learning activity are given as well as the hours of non-directed study according to the principles of the ECTS*	

Activity	***Semester workload***
Lectures, discussions and presentations in class	33 ώρες
Literature survey and collection at the University Library	3 hours
On-site class at archaeological sites	6 hours
On-site class at archaeological museums	6 hours
Literature study	77 hours
Course total	125 hours

STUDENT PERFORMANCE EVALUATION *Description of the evaluation procedure* *Language of evaluation, methods of evaluation, summative or conclusive, multiple choice questionnaires, short-answer questions, open-ended questions, problem solving, written work, essay/report, oral examination, public presentation, laboratory work, clinical examination of patient, art interpretation, other* *Specifically-defined evaluation criteria are given, and if and where they are accessible to students.*	Evaluation Language: Greek. For Erasmus students: examination in English, after arrangement with the instructor. Written examinations. Possibility for oral examinations for Erasmus+ students and for students with writing difficulties.

(5) SELECTED BIBLIOGRAPHY

Selected studies are uploaded to the course's website at ecourse.uoi.gr

Textbooks:

Bailey, G. N., Adam, E., Panagopoulou, E., Perles, C., & Zachos, K. (1999). The Palaeolithic archaeology of Greece and adjacent areas. In Proceedings of the ICOPAG Conference. Ioannina. Athens: British School at Athens.

Journal articles:

Tourloukis, V. and Harvati, K. (2018) 'The Palaeolithic record of Greece: a synthesis of the evidence and a research agenda for the future', Quaternary International 466, 48–65

Tourloukis, V. 2021. Palaeolithic archaeology: a review of recent research.

Archaeological Reports 67, 61-79.

Tourloukis, V. and Karkanas, P. (2012) 'The Middle Pleistocene archaeological record of Greece and the role of the Aegean in hominin dispersals: new data and interpretations', Quaternary Science Reviews 43, 1–15

Panagopoulou, E., Tourloukis, V., Thompson, N., Konidaris, G., Athanassiou, A., Giusti, D., Tsartsidou, G., Karkanas, P. and Harvati, K. (2018) 'The Lower Palaeolithic site of Marathousa 1, Megalopolis, Greece: overview of the evidence', Quaternary International 497, 33–46

Carter, T., Contreras, D., Holcomb, J., Mihailović, D.D., Karkanas, P., Guérin, G., Taffin, N., Athanasoulis, D. and Lahaye, C. (2019) 'Earliest occupation of the Central Aegean (Naxos), Greece: implications for hominin and Homo sapiens' behavior and dispersals', Science Advances 5, eaax0997

Delson, E. (2019) 'An early dispersal of modern humans from Africa to Greece', Nature 571, 487–88.

Karkanas, P., Koumouzelis, M., Kozlowski, J.K., Sitlivy, V., Sobczyk, K., Berna, F., Weiner, S. 2004. The earliest evidence for clay hearths: Aurignacian features in Klisoura Cave 1, southern Greece. Antiquity 78, 513-525.

Tourloukis, V., Karkanas, P. 2012. Geoarchaeology in Greece: a review. In: (Eds.) E. Skourtsos and G. S. Lister, Journal of the Virtual Explorer, volume 42, paper 4, doi: 10.3809/jvirtex.2012.00304

COURSE OUTLINE

(1) GENERAL

SCHOOL	Philosophy		
ACADEMIC UNIT	Department of History and Archaeology		
LEVEL OF STUDIES	Graduate		
COURSE CODE	**APR-522**	**SEMESTER**	6th , 8th
COURSE TITLE	Stone Age Technological Systems		

INDEPENDENT TEACHING ACTIVITIES *if credits are awarded for separate components of the course, e.g. lectures, laboratory exercises, etc. If the credits are awarded for the whole of the course, give the weekly teaching hours and the total credits*	**WEEKLY TEACHING HOURS**	**CREDITS**
	3	5
Add rows if necessary. The organisation of teaching and the teaching methods used are described in detail at (d).		

COURSE TYPE *general background, special background, specialised general knowledge, skills development*	Course of special background, best suited for students who choose to specialize in Archaeology
PREREQUISITE COURSES:	Introduction to Prehistoric Archaeology
LANGUAGE OF INSTRUCTION and EXAMINATIONS:	Greek. In English for Erasmus students, after arrangement with the instructor
IS THE COURSE OFFERED TO ERASMUS STUDENTS	Yes. Also to Erasmus +
COURSE WEBSITE (URL)	https://ecourse.uoi.gr/enrol/index.php?id=3830

(2) LEARNING OUTCOMES

Learning outcomes

The course learning outcomes, specific knowledge, skills and competences of an appropriate level, which the students will acquire with the successful completion of the course are described.

Consult Appendix A

- *Description of the level of learning outcomes for each qualifications cycle, according to the Qualifications Framework of the European Higher Education Area*
- *Descriptors for Levels 6, 7 & 8 of the European Qualifications Framework for Lifelong Learning and Appendix B*
- *Guidelines for writing Learning Outcomes*

Students will deepen their knowledge of the technological systems that were adopted during the Stone Age (Palaeolithic, Mesolithic, Neolithic). The course deals mainly with the technology of stone tools, but also with technologies of organic materials (bone, antler, wood), with a focus on the archaeological records of Europe and Africa. Students become familiar with the basic concepts, theoretical approaches and methodological tools of the research on the evolution of technology during the Stone Age, and acquire basic knowledge of the social, economic and ideological dimensions of prehistoric technology. Through the lectures, the discussions and the study of the literature, students are introduced to the theoretical discourse and interpretive approaches to the diachronic role of technological systems in the material world, social structures, and ideology/ cosmology of prehistoric communities. The course entails a strong focus on archaeological and anthropological theory, as well as on material culture studies.

General Competences

Taking into consideration the general competences that the degree-holder must acquire (as these appear in the Diploma Supplement and appear below), at which of the following does the course aim?

Search for, analysis and synthesis of data and information, with the use of the necessary technology	*Project planning and management*
Adapting to new situations	*Respect for difference and multiculturalism*
Decision-making	*Respect for the natural environment*
Working independently	*Showing social, professional and ethical responsibility and sensitivity to gender issues*
Team work	*Criticism and self-criticism*
Working in an international environment	*Production of free, creative and inductive thinking*
Working in an interdisciplinary environment	*……*
Production of new research ideas	*Others…*
	…….

Students learn to collect, analyse and synthesise scientific data and information through the critical investigation of primary sources in the relevant literature, as well as through the study of synthetic works. Students also become familiar with interdisciplinary approaches to the current debates in the research of Stone Age technology, and study papers in which primary archaeological data are co- and cross-evaluated through the methodological convergence of the disciplinary fields of palaeolithic archaeology, palaeoanthropology, social anthropology, ethnography/ethnoarchaeology and experimental archaeology. Students are trained in writing assignments individually or in groups, working on oral presentations, on the generation of new research ideas, in critical and self-critical thinking, as well as in inductive thinking.

(3) SYLLABUS

The human species is marked by the ability to reinvent and adjust the conditions of its own existence and evolution, by utilizing artefacts and by its interaction with the material world. The course examines the evolution of technology, from the emergence of stone-tools in the Lower Palaeolithic, to the technological changes that come along with the adoption of a production-based economy during the Neolithic period. The following topics are being explored: 1) Introduction to the technology of the Stone Age: the origins of technology and the emergence of toolmaking; tool-use by early hominins and by non-human primates ("primate archaeology"). 2) Technological systems of the Lower Palaeolithic: Oldowan ('Mode I' or 'core-and-flake' technology) and the Acheulean techno-complex: definition, duration, origins, spacio-temporal distribution, functional properties and evolutionary implications. 3) The establishment of prepared-core techniques and the technological innovations of the Middle Palaeolithic: a) the Quina technique and possible symbolic dimensions in stone-tool technology, b) habitual use of fire and the emergence of pyro-technology. 4) Technology in the Upper Palaeolithic: complex projectile technology and other innovative developments. 5) Technology in the Neolithic period: agriculture, sedentism and the dispersal of grain harvesting and processing technologies. 6) Teaching and learning technologies in foraging societies. 7) Theoretical approaches of technology and materiality in archaeology: things, objects, artefacts and techniques. 8) The technology of 'historical' ("ethnographically-known") hunter-gatherers, its importance for understanding and reconstructing Stone-Age technology and the problems with the use of the so-called 'ethnographic analogues' in archaeology. 9) Technological complexity, innovation, and the concept of progress/progressivism in the archaeological research of the Stone Age. 10) Organic technology: bones, antlers and wood as raw materials in the Stone Age.

(4) TEACHING and LEARNING METHODS - EVALUATION

DELIVERY *Face-to-face, Distance learning, etc.*	Face-to-face seminar, with discussion of articles and student presentations
USE OF INFORMATION AND COMMUNICATIONS TECHNOLOGY *Use of ICT in teaching, laboratory education, communication with students*	Power point presentations, use of official websites of Museums, excavations and research projects. Video projections, use of online / digital databases and websites with educational / academic objectives.
TEACHING METHODS *The manner and methods of teaching are described in detail.* *Lectures, seminars, laboratory practice, fieldwork, study and analysis of bibliography, tutorials, placements, clinical practice, art workshop, interactive teaching, educational visits, project, essay writing, artistic creativity, etc.* *The student's study hours for each learning activity are given as well as the hours of non-directed study according to the principles of the ECTS*	

Activity	***Semester workload***
Lectures, presentations and discussions in class	36 hours
Literature survey and collection at the University Library	3 hours
On-site class at archaeological museums	3 hours
Literature study	83
Course total	125 hours

STUDENT PERFORMANCE EVALUATION *Description of the evaluation procedure* *Language of evaluation, methods of evaluation, summative or conclusive, multiple choice questionnaires, short-answer questions, open-ended questions, problem solving, written work, essay/report, oral examination, public presentation, laboratory work, clinical examination of patient, art interpretation, other* *Specifically-defined evaluation criteria are given, and if and where they are accessible to students.*	Evaluation Language: Greek. For Erasmus students: examination in English, after arrangement with the instructor. Mandatory presentations by students on selected topics in the course, in consultation with the instructor. Written work (related to the presentation in the course) Assessment based on the level of critical perception, scientific approach to the question under examination, analytical, deductive and synthetic thinking, as well as the degree of understanding of the research issues discussed in the course and presented in the relevant literature. Possibility of oral examination for students with writing and comprehension difficulties. Oral examination for Erasmus+ students, with a presentation of a project related to their interests and based on previous knowledge acquired in their country of study.

(5) ATTACHED BIBLIOGRAPHY

Selected studies are uploaded to the course's website at ecourse.uoi.gr

Textbooks:

Hodder, I. (2018). *Where are we heading? The evolution of humans and things*. Yale University Press.

Leroi-Gourhan, A. (1993). *Gesture and speech*. miT Press.

Scientific Journals:
Nature, Science, Scientific Reports, Journal of Archaeological Method and Theory, Journal of Lithic Studies, Journal of Material Studies, Lithic Technology, PLoS One, Journal of Paleolithic Archaeology, Quaternary International, Journal of Archaeological Sciences, Antiquity, Journal of Human Evolution, Paleoanthropology, Evolutionary Anthropology,

COURSE OUTLINE

(1) GENERAL

SCHOOL	Philosophy		
ACADEMIC UNIT	History and Archaeology		
LEVEL OF STUDIES	Undergraduate		
COURSE CODE	**IAE174**	**SEMESTER**	**6, 8**
COURSE TITLE	ANCIENT EPIRUS		

INDEPENDENT TEACHING ACTIVITIES *if credits are awarded for separate components of the course, e.g. lectures, laboratory exercises, etc. If the credits are awarded for the whole of the course, give the weekly teaching hours and the total credits*	**WEEKLY TEACHING HOURS**	**CREDITS**
	3	5
Add rows if necessary. The organisation of teaching and the teaching methods used are described in detail at (d).	Lecture and discussion	

COURSE TYPE *general background, special background, specialised general knowledge, skills development*	General background
PREREQUISITE COURSES:	IAE103 Introduction to Ancient Greek History
LANGUAGE OF INSTRUCTION and EXAMINATIONS:	Greek. For Erasmus students it may be also in English, German and French.
IS THE COURSE OFFERED TO ERASMUS STUDENTS	Yes
COURSE WEBSITE (URL)	

(2) LEARNING OUTCOMES

Learning outcomes

The course learning outcomes, specific knowledge, skills and competences of an appropriate level, which the students will acquire with the successful completion of the course are described.

Consult Appendix A

- *Description of the level of learning outcomes for each qualifications cycle, according to the Qualifications Framework of the European Higher Education Area*
- *Descriptors for Levels 6, 7 & 8 of the European Qualifications Framework for Lifelong Learning and Appendix B*
- *Guidelines for writing Learning Outcomes*

The course aims to survey the history of Epirus in antiquity, from the Archaic to the Roman period (8th century BC - 2nd century AD). It examines the geography and ethnographic composition, the modes of settlement and the broader political, social and economic structures and institutions.
Emphasis is placed on methodological issues concerning the way in which historical and archaeological research is applied in the area of Epirus, as well as on the analysis of representative literary, epigraphic and archaeological sources of the period.

General Competences

Taking into consideration the general competences that the degree-holder must acquire (as these appear in the Diploma Supplement and appear below), at which of the following does the course aim?

Search for, analysis and synthesis of data and information, with the use of the necessary technology
Adapting to new situations
Decision-making
Working independently
Project planning and management
Respect for difference and multiculturalism
Respect for the natural environment
Showing social, professional and ethical responsibility and sensitivity to gender issues

Team work	*Criticism and self-criticism*
Working in an international environment	*Production of free, creative and inductive thinking*
Working in an interdisciplinary environment	*……*
Production of new research ideas	*Others…*
	…….

Working independently.
Production of free, creative and inductive thinking.

(3) SYLLABUS

1. The geography of Epirus.
2. The first settlements and relations with the rest of the Greek world (8th-6th century BC).
3. The nations (*ethnè*) of Epirus.
4. Developments in the 5th century BC.
5. The reign in Epirus in the 5th and 4th centuries BC.
6. The role of the great sanctuaries and cults.
7. Epirus, Illyrians and Macedonians in the 4th century BC.
8. The reign of Pyrrhus.
9. Epirus and the Hellenistic world.
10. Epirotes and Romans in the 3rd and 2nd centuries BC.
11. Epirus and the Roman world in the 1st century BC-2nd century AD.
12. Society and economy.
13. Religion and culture.

(4) TEACHING and LEARNING METHODS - EVALUATION

DELIVERY *Face-to-face, Distance learning, etc.*	Face-to-face
USE OF INFORMATION AND COMMUNICATIONS TECHNOLOGY *Use of ICT in teaching, laboratory education, communication with students*	Use of power point
TEACHING METHODS *The manner and methods of teaching are described in detail.* *Lectures, seminars, laboratory practice, fieldwork, study and analysis of bibliography, tutorials, placements, clinical practice, art workshop, interactive teaching, educational visits, project, essay writing, artistic creativity, etc.* *The student's study hours for each learning activity are given as well as the hours of non-directed study according to the principles of the ECTS*	

Activity	***Semester workload***
Lectures, study and analysis of bibliography and historical sources	40hrs
Student's study	80hrs
Optional essay writing	
Course total	**120**

STUDENT PERFORMANCE EVALUATION *Description of the evaluation procedure*	Written examination in Greek, regarding the main issues raised during the courses, and the analysis of a given historical source as well. For Erasmus students it may be also in English, German and French.

Language of evaluation, methods of evaluation, summative or conclusive, multiple choice questionnaires, short-answer questions, open-ended questions, problem solving, written work, essay/report, oral examination, public presentation, laboratory work, clinical examination of patient, art interpretation, other *Specifically-defined evaluation criteria are given, and if and where they are accessible to students.*	Optional essay.

(5) ATTACHED BIBLIOGRAPHY

Suggested bibliography:

Basic bibliography:

Μ. Σακελλαρίου (επιμ.), *Ήπειρος. 4.000 χρόνια ελληνικής ιστορίας και πολιτισμού*, Αθήνα 2023 (English translation).

Further reading:

1. Δάκαρης, Σ., *Οι Γενεαλογικοί Μύθοι των Μολοσσών*, Αθήνα 1964
2. M.-F. Baslez, *Πολιτική Ιστορία του Αρχαίου Κόσμου*, Αθήνα 2014.
3. H. Bengtson, *Ιστορία της Αρχαίας Ελλάδος*, Αθήνα 1998.
4. C. Mossé και A. Schnapp-Gourbeillon, *Επίτομη Ιστορία της Αρχαίας Ελλάδας*, (εκδ. Παπαδήμα), Αθήνα 1998.
5. F. Walbank, *Ο ελληνιστικός κόσμος*, Θεσσαλονίκη 1999.
6. H.-J. Gehrke, *Ιστορία του ελληνιστικού κόσμου*, Αθήνα 2000.
7. P. Lévêque, *Ο ελληνιστικός κόσμος*, Αθήνα 2001.
8. Pomeroy, S., και άλλοι, *Συνοπτική Ιστορία της Αρχαίας Ελλάδας*, Αθήνα 2023
9. G. Shipley, *Ο ελληνικός κόσμος μετά τον Αλέξανδρο*, Αθήνα 2012.
10. M. Austin & P. Vidal-Naquet*, Οικονομία και κοινωνία στην Αρχαία Ελλάδα,* Αθήνα 1988.
11. J. M. Hall, *Αρχαία ελληνική ιστορία. Η αρχαϊκή περίοδος 1200 - 479 π. Χ.*, Θεσσαλονίκη 2013.
12. C. Orrieux και P. Schmitt Pantel, *Αρχαία Ελληνική Ιστορία*, Εκδ. Gutenberg, Αθήνα 2018, σελ. 236-494.
13. F. Lefèvre, *Ιστορία του Αρχαίου Ελληνικού Κόσμου*, Εκδ. Καρδαμίτσα, Αθήνα 2016.
14. Cabanes, P. (εκδ)., *Corpus des inscriptions grecques d'Illyrie méridionale et d'Épire 4. Inscriptions de la Molossie*, Paris 2020.

- Related academic journals:
Journal of Hellenic Studies, Klio, Historia

COURSE OUTLINE

(1) GENERAL

SCHOOL	Philosophy		
ACADEMIC UNIT	History and Archaeology		
LEVEL OF STUDIES	Undergraduate		
COURSE CODE	**IAE159**	**SEMESTER**	**5, 7**
COURSE TITLE	**HISTORICAL GEOGRAPHY AND ETHNOGRAPHY IN ANTIQUITY**		
INDEPENDENT TEACHING ACTIVITIES		**WEEKLY TEACHING HOURS**	**CREDITS**
		3	5
		Lecture and discussion	
COURSE TYPE	Special background		
PREREQUISITE COURSES:	IAE103 Introduction to Ancient Greek History		
LANGUAGE OF INSTRUCTION and EXAMINATIONS:	Greek. For Erasmus students it may be also in English, German and French.		
IS THE COURSE OFFERED TO ERASMUS STUDENTS	Yes		
COURSE WEBSITE (URL)	In the official e-course site of the UOI		

(2) LEARNING OUTCOMES

Learning outcomes

1. Understanding the broader principles of geographical and ethnographic thought in Antiquity.
2. Identification of the factors that lead to the formation of the perceptions of space and geographical boundaries as a basis for the creation of a common collective identity.
3. Importance of perceptions of space and geography as an argument for military and economic policy.
4. Appropriating research tools used by historians of the antiquity.

General Competences

1. Search for, analysis and synthesis of data and information, with the use of the necessary technology
2. Working independently
3. Respect for difference and multiculturalism
4. Production of free, creative and inductive thinking

(3) SYLLABUS

This course approaches the subject of geography and ethnography in relation to political and historical reality in antiquity. Furthermore, the way in which the public and private space and the territory of a state entity are perceived is studied as well. The development of the ethnographic discourse in the context of the ancient cities, in the Hellenistic kingdoms and in the Roman Empire. It also examines how these narratives were instrumentalized in the 19th and 20th centuries in a colonial and post-colonial discourse. The social and cultural dimensions of this development are particularly discussed through specific cases and ancient sources:

1. Sources and methods.
2. The first representations of the space and the polis.
3. Housing, defense and transaction networks.
4. Homeric geography and Hesiod.
5. The appearance of the maps.
6. The use of maps and the war.
7. Space, geography and ethnography in Herodotus.
8. Athens and its "empire".
9. The systematization of geographical and ethnographic research in the Hellenistic world.
10. Cartography and Astronomy: Eratosthenes.
11. Geography and history during the early Roman Empire: Strabo.
12. The Roman Empire and the representation of space: Claudius Ptolemy and Pausanias the Traveler.
13. The reception of Antiquity's geographical and ethnographic discourse by later societies.

(4) TEACHING and LEARNING METHODS - EVALUATION

DELIVERY	Face-to-face or MSTeams
USE OF INFORMATION AND COMMUNICATIONS TECHNOLOGY	Use of power point and e-course facilities
TEACHING METHODS	
STUDENT PERFORMANCE EVALUATION	Written examination in Greek, regarding the main issues raised during the courses, and the analysis of a given historical source as well. For Erasmus students it may be also in English, German and French. Optional essay.

Activity	***Semester workload***
Lectures, study and analysis of bibliography and historical sources	40hrs
Student's study	80hrs
Optional essay writing	
Course total	**120**

(5) ATTACHED BIBLIOGRAPHY

Basic bibliography:

D. Roller, Ancient Geography, 2010.

Suggested bibliography:

1. Ch. Jacob, Γεωγραφία και Εθνογραφία στην Αρχαία Ελλάδα, Guenberg, Αθήνα 1997.
2. Στάϊνχάουερ, Γ., Ιστορική Γεωγραφία του Αρχαίου Κόσμου, Παπαδήμας, Αθήνα 2009.
3. Δ. Δρακούλης, Γ. Τσότσος (επιμ.), Ιστορική Γεωγραφία της Ελλάδας και της ανατολικής μεσογείου, Εκδ. Α. Σταμούλης, Θεσσαλονίκη 2013.
4. D. Asheri, A. Corcella, A. Lloyd, Ηροδότου Ιστορίαι. Κείμενο και ερμηνευτικό υπόμνημα. Βιβλία Α-Δ, επιμ. Α. Ρεγκάκος, University Studio Press, Θεσσαλονίκη 2018.
5. Λαγόπουλος, Α., Ο Συμβολισμός του χώρου της Αρχαίας Ελλάδος, Ακαδημία Αθηνών, Αθήνα 2012.
6. Skinner, J., The Invention of Greek Ethnography. From Homer to Herodotus, Οξφόρδη 2012
7. Dihle, A., Zur hellenistischen Ethnographie, στο: *Grecs et barbares,* Entretiens sur l'antiquite classique 8, Γενεύη 1962, 207-239.

- Related academic journals:
Journal of Hellenic Studies, Klio, Historia

COURSE OUTLINE

(1) GENERAL

SCHOOL	**Philosophy**		
ACADEMIC UNIT	**Dept. of History and Archaeology**		
LEVEL OF STUDIES	**Undergraduate**		
COURSE CODE	**IBY 102**	**SEMESTER**	**6th, 8th**
COURSE TITLE	**Byzantine and Post-byzantine inscriptions of Epirus**		

INDEPENDENT TEACHING ACTIVITIES *if credits are awarded for separate components of the course, e.g. lectures, laboratory exercises, etc. If the credits are awarded for the whole of the course, give the weekly teaching hours and the total credits*	**WEEKLY TEACHING HOURS**	**CREDITS**
	3	5
Add rows if necessary. The organisation of teaching and the teaching methods used are described in detail at (d).		

COURSE TYPE *general background, special background, specialised general knowledge, skills development*	Specialized general
PREREQUISITE COURSES:	no
LANGUAGE OF INSTRUCTION and EXAMINATIONS:	Greek (for Erasmus students English or German)
IS THE COURSE OFFERED TO ERASMUS STUDENTS	Yes
COURSE WEBSITE (URL)	http://ecourse.uoi.gr/course/view.php?id=1018

(2) LEARNING OUTCOMES

Learning outcomes
Seminar: The objective of the course is to acquire the ability to read inscriptions and interpret their use as sources for the history and history of art.
General Competences
Search for, analysis and synthesis of data and information, with the use of the necessary technology Adapting to new situations Criticism and self-criticism Production of free, creative and inductive thinking Familiarity with scientific research and the writing of scientific essays in field of Byzantine studies.

(3) SYLLABUS

The seminar will examine the inscriptions as a group of historical sources for history and archaeology of the wider region of Byzantine Epirus but also of the early years of the Ottoman conquest. Mandatory seminar papers will be given, which will be presented orally.

(4) TEACHING and LEARNING METHODS - EVALUATION

DELIVERY *Face-to-face, Distance learning, etc.*	Face-to-face
USE OF INFORMATION AND COMMUNICATIONS TECHNOLOGY *Use of ICT in teaching, laboratory education, communication with students*	**Power poin presentations and excursions**
TEACHING METHODS *The manner and methods of teaching are described in detail.* *Lectures, seminars, laboratory practice, fieldwork, study and analysis of bibliography, tutorials, placements, clinical practice, art workshop, interactive teaching, educational visits, project, essay writing, artistic creativity, etc.* *The student's study hours for each learning activity are given as well as the hours of non-directed study according to the principles of the ECTS*	***Activity*** / ***Semester workload*** Autonomous study: 110 Preparation of the sources: 15 Course total: 125
STUDENT PERFORMANCE EVALUATION *Description of the evaluation procedure* *Language of evaluation, methods of evaluation, summative or conclusive, multiple choice questionnaires, short-answer questions, open-ended questions, problem solving, written work, essay/report, oral examination, public presentation, laboratory work, clinical examination of patient, art interpretation, other* *Specifically-defined evaluation criteria are given, and if and where they are accessible to students.*	Greek, English or German Tests with several kinds of questions Essay

(5) ATTACHED BIBLIOGRAPHY

- Suggested bibliography:
- Related academic journals:

M. Acheimastou-Potamianou, Η μονή των Φιλανθρωπηνών και η πρώτη φάση της μεταβυζαντινής ζωγραφικής. Athens 1983.

L. Basileiades, Ἡ ἀρχιεπισκοπὴ Πωγωνιανῆς καὶ ἡ σταυροπηγιακὴ Μονὴ Μολυβδοσκεπάστου (Ἱστορικαὶ σημειώσεις). *Ἠπειρωτικὸς Ἀστὴρ, Ἡμερολόγιον ε'κονογραφημένον τοῦ βισέκτου ἔτους 1904* 1(1904) 180-183.
A. Blachopoulou-Oikonomou, Αρχαιολογική τοπογραφία της περιοχής Ζαγορίου Ηπείρου. *Αφιέρωμα στον N. G. L. Hammond (Παράρτημα «Μακεδονικών» 7)*. Thessalonike 1997, 47-64.
P. Bokotopoulos, Ἡ ἐκκλησιαστικὴ ἀρχιτεκτονικὴ εἰς τὴν δυτικὴν Στερεὰν Ἑλλάδα καὶ τὴν Ἤπειρον. Thessalonike 1975.
M. Chatzidakes – E. Drakopoulou, Έλληνες ζωγράφοι μετά την άλωση (1450-1830) ΙΙ. Athens 1997.
Chouliaras, Ένα άγνωστο συνεργείο ζωγράφων των αρχών του 16ου αιώνα στην Ήπειρο. *DChAE* 2011 (in print).
I. Chouliaras, Η εντοίχια θρησκευτική ζωγραφική του 16ου και 17ου αιώνα στο Δυτικό Ζαγόρι. Athens 2009.
I. Chouliaras, Τοιχογραφημένα μνημεία και ζωγράφοι του 15ου και 16ου αιώνα στην Ήπειρο και τη Νότια Αλβανία. *Dodone* 36-37 (2007-2008) 295-332.
D. Nicol, The Despotate of Epiros. Oxford 1957.
A. Rhoby, Byzantinische Epigramme in inschriftlicher Überlieferung. Band 1: Byzantinische Epigramme auf Fresken und Mosaiken. (Veröffentlichungen zur Byzanzforschung 15) Vienna 2009.
A. Stavropoulou –Makri, Les peintures murales de l'église de la Transfiguration a Veltsista (1568) en Epire et l'atelier des peintres Kondaris. Ioannina 2001.
Ch. Stavrakos, The Sixteenth Century Donor Inscriptions in the Monastery of the Dormition of the Virgin (Theotokos Molybdoskepastos). The Legend of the Emperor Constantine IV as Founder of Monasteries in Epirus. Wiesbaden 2013.
Ch. Stavrakos (Editor) "Epirus Revisited-New Perceptions of its History and Material Culture" Papers Thematic Session of free Communications of the 23rd International Congress of Byzantine Studies / Belgrade 22-27 August 2016. (Brepols) Tounhout 2020.

COURSE OUTLINE

(1) GENERAL

SCHOOL	**PHILOSOPHY**		
ACADEMIC UNIT	**HISTORY AND ARCHAELOGY**		
LEVEL OF STUDIES	**SPECIAL BACKGROUND (BYZANTINE HISTORY) SEMINAR**		
COURSE CODE	**IBY 213**	**SEMESTER**	6th , 8th , BACHELOR DEGREE (SELECTIVE OBLIGATORY)
COURSE TITLE	**WAR CONFLICTS AND MILITARY MOVEMENTS IN BYZANTIUM: MIDDLE AND LATE PERIOD**		

INDEPENDENT TEACHING ACTIVITIES *if credits are awarded for separate components of the course, e.g. lectures, laboratory exercises, etc. If the credits are awarded for the whole of the course, give the weekly teaching hours and the total credits*	**WEEKLY TEACHING HOURS**	**CREDITS**
	3	5
Add rows if necessary. The organisation of teaching and the teaching methods used are described in detail at (d).	Seminar	

COURSE TYPE *general background, special background, specialised general knowledge, skills development*	Special background, specialised general knowledge, skills development
PREREQUISITE COURSES:	Byzantine history
LANGUAGE OF INSTRUCTION and EXAMINATIONS:	Greek
IS THE COURSE OFFERED TO ERASMUS STUDENTS	Yes (in Greek)
COURSE WEBSITE (URL)	

(2) LEARNING OUTCOMES

Learning outcomes

The course learning outcomes, specific knowledge, skills and competences of an appropriate level, which the students will acquire with the successful completion of the course are described.

Consult Appendix A

- *Description of the level of learning outcomes for each qualifications cycle, according to the Qualifications Framework of the European Higher Education Area*
- *Descriptors for Levels 6, 7 & 8 of the European Qualifications Framework for Lifelong Learning and Appendix B*
- *Guidelines for writing Learning Outcomes*

The seminar aims at presenting and discussing the concept and practice of war in Byzantium. After the end of the seminar the students will be able to:

- Know the war practices, the armed forces and the art of war in Byzantium

- Deepen the Byzantine strategy and understand the use of diplomacy
- Analyze several significant military events
- Understand the concept of "war" ideology
- Analyze the social impact of war
- Process specific issues of war, such as fortifications, military technology, etc.

General Competences

Taking into consideration the general competences that the degree-holder must acquire (as these appear in the Diploma Supplement and appear below), at which of the following does the course aim?

Search for, analysis and synthesis of data and information, with the use of the necessary technology	*Project planning and management*
Adapting to new situations	*Respect for difference and multiculturalism*
Decision-making	*Respect for the natural environment*
Working independently	*Showing social, professional and ethical responsibility and sensitivity to gender issues*
Team work	*Criticism and self-criticism*
Working in an international environment	*Production of free, creative and inductive thinking*
Working in an interdisciplinary environment	……
Production of new research ideas	*Others…*
	…….

- Analysis of historical sources
- Capacity building such as criticism and historical thinking
- Processing of the international bibliography
- Studying of specific war issues, such as topography, fortifications, etc.
- Production of new research ideas
- Familiarity with the research methods of military history
- Resolving research problems

(3) SYLLABUS

A. Introduction to war theory and war ideology of Byzantium - Analysis of the Byzantine art of war

B. Written essays - Analysis of specific issues, such as battles, military technology, military manuals, riots, etc. – Solving methodological problems

Γ. Presentation of written essays

(4) TEACHING and LEARNING METHODS - EVALUATION

DELIVERY *Face-to-face, Distance learning, etc.*	Face to face (in the classroom)
USE OF INFORMATION AND COMMUNICATIONS TECHNOLOGY *Use of ICT in teaching, laboratory education, communication with students*	Use of ICT in teaching
TEACHING METHODS *The manner and methods of teaching are described in detail.* *Lectures, seminars, laboratory practice, fieldwork, study and analysis of bibliography, tutorials, placements, clinical practice, art workshop, interactive teaching, educational visits, project, essay writing, artistic creativity, etc.*	

Activity	***Semester workload***
Lectures	15
Study and analysis of historical texts	15
Study and analysis of bibliography	25
Essay writing	60

The student's study hours for each learning activity are given as well as the hours of non-directed study according to the principles of the ECTS		
	Course total	**125**
STUDENT PERFORMANCE EVALUATION *Description of the evaluation procedure* *Language of evaluation, methods of evaluation, summative or conclusive, multiple choice questionnaires, short-answer questions, open-ended questions, problem solving, written work, essay/report, oral examination, public presentation, laboratory work, clinical examination of patient, art interpretation, other* *Specifically-defined evaluation criteria are given, and if and where they are accessible to students.*	Language of evaluation: Greek Written essay - Presentation of the written work in the classroom or during a postgraduates' workshop	

(5) ATTACHED BIBLIOGRAPHY

- Birkenmeier J., *The development of the Komnenian Army, 1081-1180,* Leiden-Boston-Köln 2002.
- Christides V., «Naval history and naval technology in Medieval times. The need for interdisciplinary studies», *Byzantion* 58 (1988), 309-332.
- Contamine P., *War in the Middle Ages,* Oxford 1986.
- Haldon J., *Warfare, State and Society in the Byzantine world, 565-1204,* London 1999.
- Kaegi W. , *Army, Society and Religion in Byzantium*. London, VR, 1982.
- Kaegi W., *Some Thoughts on Byzantine Military Strategy*, Brookline, Mass.: Hellenic College Press, 1983.
- Kolia-Dermitzaki A., *Ο Βυζαντινός «ιερός πόλεμος». Η έννοια και η προβολή του θρησκευτικού πολέμου στο Βυζάντιο*, Athens 1991.
- Kolias T.G., *Byzantinische Waffen. Ein Beitrag zur byzantinischen Waffenkunde von den Anfängen bis zur lateinischen Eroberung* [Byzantina Vindobonesia 17], Wien 1988.
- Koutrakou N., "Diplomacy and espionage: their role in byzantine foreign relations, 8th - 10th centuries", in: J. Haldon (ed.), *Byzantine Warfare*, Aldershot 2007, 529-548.
- Luttwak E.N., *The Grand Strategy of the Byzantine Empire*, Cambridge-Massachusetts-London 2009.
- Nicolle D.C., *Arms and Armour of the Crusading Era: 1050-1350,* vol. A'-B', N. York 1988.
- Papasotiriou Ch. , *Βυζαντινή υψηλή στρατηγική 6ος–11ος αιώνας,* Athens 2000.
- Parry V.J. - Yapp M.E. (εκδ.), *War, technology and society in the Middle East,* London, N. York, Toronto 1975.
- Patoura S., *Οι αιχμάλωτοι ως παράγοντες επικοινωνίας και πληροφόρησης (4ος – 10ος αι.),* Athens 1994.
- Savvides A., *Βυζαντινά στασιαστικά και αυτονομιστικά κινήματα στα Δωδεκάνησα και στη Μ. Ασία, 1189-1240 μ.Χ. Συμβολή στη μελέτη της υστεροβυζαντινής προσωπογραφίας και τοπογραφίας την εποχή των Αγγέλων, των Λασκαρίδων της Νίκαιας και των Μεγαλοκομνηνών του Πόντου,* Athens 1987.
- Synkellou E., *Ο πόλεμος στον δυτικό ελλαδικό χώρο κατά τον ύστερο Μεσαίωνα (13ος-15ος αι.),* Athens 2008.

- *Το Εμπόλεμο Βυζάντιο (9ος – 12ος αι.),* ed. C. Tsiknakis, Athens 1997.

COURSE OUTLINE

(1) GENERAL

SCHOOL	Philosophy		
ACADEMIC UNIT	Department of History and Archaeology		
LEVEL OF STUDIES	Graduate		
COURSE CODE	**IME201**	**SEMESTER**	VI, VIII
COURSE TITLE	The Barbarian Peoples at the Lower Danube, 4th-7th c.		

INDEPENDENT TEACHING ACTIVITIES *if credits are awarded for separate components of the course, e.g. lectures, laboratory exercises, etc. If the credits are awarded for the whole of the course, give the weekly teaching hours and the total credits*	**WEEKLY TEACHING HOURS**	**CREDITS**
	3	5
Add rows if necessary. The organisation of teaching and the teaching methods used are described in detail at (d).		

COURSE TYPE *general background, special background, specialised general knowledge, skills development*	General background
PREREQUISITE COURSES:	No
LANGUAGE OF INSTRUCTION and EXAMINATIONS:	Greek. For Erasmus+ students exams or written essay in English
IS THE COURSE OFFERED TO ERASMUS STUDENTS	Yes (in Greek)
COURSE WEBSITE (URL)	

(2) LEARNING OUTCOMES

Learning outcomes

The course learning outcomes, specific knowledge, skills and competences of an appropriate level, which the students will acquire with the successful completion of the course are described.

Consult Appendix A

- *Description of the level of learning outcomes for each qualifications cycle, according to the Qualifications Framework of the European Higher Education Area*
- *Descriptors for Levels 6, 7 & 8 of the European Qualifications Framework for Lifelong Learning and Appendix B*
- *Guidelines for writing Learning Outcomes*

The course aims to present the Barbarian peoples on the Lower Danube during late antiquity and the early Middle Ages. Upon successful completion of the course, the student will be able to:

- Knows the conditions of settlement of the barbarian peoples on the Lower Danube
- Delve into the internal processes and external influences associated with them
- Analyze information about persons, structures, and ideology in barbarian peoples
- Elaborates on specific issues related to the history and culture of the barbarian peoples

General Competences

Taking into consideration the general competences that the degree-holder must acquire (as these appear in the Diploma Supplement and appear below), at which of the following does the course aim?

Search for, analysis and synthesis of data and information, with the use of the necessary technology	*Project planning and management*
Adapting to new situations	*Respect for difference and multiculturalism*
Decision-making	*Respect for the natural environment*
Working independently	*Showing social, professional and ethical responsibility and sensitivity to gender issues*
Team work	*Criticism and self-criticism*
Working in an international environment	*Production of free, creative and inductive thinking*
Working in an interdisciplinary environment	*……*
Production of new research ideas	*Others…*
	…….

- Analysis of historical sources and archaeological evidence while addressing research issues
- Development of critical capacity and historical thinking
- Deepening knowledge of Lower Danube barbarians
- Respect for diversity and multiculturalism

(3) SYLLABUS

The course examines the Lower Danube during Late Antiquity and the early Middle Ages in connection with the barbarian peoples who settled in the area or conducted raids in the Danubian Byzantine provinces. Clarifying initially the Roman/Byzantine world's perceptions of the barbarian peoples, the political and cultural meaning of the border (with the north bank being identified as *barbaricum*) and, in particular, the importance of the Lower Danube in this context, the presence of the Germans (Goths, Gepids, Heruls, Longobards), the early Slavs (Sclavenes and Antes) and the steppe peoples (Sarmatians, Huns, Bulgars, Avars) at the river is placed at the epicentre as a result of the migration of people. The ethnic and cultural changes brought about by the barbarian settlements at the Lower Danube, the social, economic and demographic consequences of their settlements both for the border zone and further south in the Balkan provinces, and the, where appropriate, policy of their integration into the military and administrative system of the early Byzantine state (barbarian federates) or the Christianization efforts are interdisciplinarily approached. Of particular importance in the course is given, on the one hand, to the mixed cultural elements of the early Byzantine

and barbarian worlds at the Lower Danube and, on the other hand, to the interactions between the barbarian peoples and the corresponding data that emerge from their coexistence. The course is examined in writing.

(4) TEACHING and LEARNING METHODS - EVALUATION

DELIVERY *Face-to-face, Distance learning, etc.*	With natural presence
USE OF INFORMATION AND COMMUNICATIONS TECHNOLOGY *Use of ICT in teaching, laboratory education, communication with students*	Yes, when required
TEACHING METHODS *The manner and methods of teaching are described in detail.* *Lectures, seminars, laboratory practice, fieldwork, study and analysis of bibliography, tutorials, placements, clinical practice, art workshop, interactive teaching, educational visits, project, essay writing, artistic creativity, etc.* *The student's study hours for each learning activity are given as well as the hours of non-directed study according to the principles of the ECTS*	

Activity	*Semester workload*
Lectures	60
Analysis of sources	60
Study and Analysis of Literature	5
Course total	125

STUDENT PERFORMANCE EVALUATION *Description of the evaluation procedure* *Language of evaluation, methods of evaluation, summative or conclusive, multiple choice questionnaires, short-answer questions, open-ended questions, problem solving, written work, essay/report, oral examination, public presentation, laboratory work, clinical examination of patient, art interpretation, other* *Specifically-defined evaluation criteria are given, and if and where they are accessible to students.*	Language of evaluation: Greek The course is examined in writing

(5) ATTACHED BIBLIOGRAPHY

Proposed work in Eudoxus: James F. Edward, *Οι βάρβαροι της Ευρώπης*, 200-600 μ.Χ Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης 2022 [*Europe's Barbarians, AD 200-600*]

***- Suggested bibliography**:*

Barford Paul. *Οι πρώιμοι Σλάβοι. Πολιτισμός και κοινωνία στην πρώιμη μεσαιωνική Ανατολική Ευρώπη*, Αθήνα 2023.

Curta, Florin. *The Making of the Slavs: History and Archaeology of the Lower Danube Region, c. 500-700*, Cambridge – New York 2001.

Fiedler, Uwe. *Studien zu Gräberfeldern des 6. bis 9. Jahrhunderts an der unteren Donau* [Universitätsforschungen zur prähistorischen Archäologie 11]. 2 vols. Bonn: Habelt 1992.

Καρδαράς, Γεώργιος. *Εθνογένεση και επέκταση των πρώιμων Σλάβων στον ευρωπαϊκό χώρο (5ος–7ος αι.)*. (e-book, ΙΙΕ/ΕΙΕ, Αθήνα 2020).

Madgearu, Alexandru. ''The Downfall of the Lower Danubian Late Roman Frontier.'' *Revue Rumaine d'Histoire* 34, no. 3–4 (1997): 315–36.

Pohl, Walter. *The Avars: A Steppe Empire in Europe, 567–822*. Ithaca NY: Cornell University Press, 2018.

Sarantis, Alexander. *Justinian's Balkan Wars. Campaigning, Diplomacy and Development in Illyricum, Thrace and the Northern World A.D. 527–565* [ARCA Classical and Medieval Texts, Papers and Monographs 53]. Prenton: Cairns, 2016.

Špehar, Perica. ''The Danubian limes between *Lederata* and *Aquae* during the Migration period.'' In *The Pontic-Danubian Realm in the Period of the Great Migration*. Edited by Vujadin Ivanišević and Michel Kazanski [Monographies 36], 35–56. Paris: CNRS-Centre de Recherche d'Histoire et Civilisation de Byzance, 2012.

- Related academic journals:

COURSE OUTLINE

(1) GENERAL

SCHOOL	Faculty of Letters		
ACADEMIC UNIT	Department of History and Archaeology		
LEVEL OF STUDIES	Undergraduate		
COURSE CODE	**ΙΕΠ464**	**SEMESTER**	**6th, 8th**
COURSE TITLE	**Europe in World War II**		

INDEPENDENT TEACHING ACTIVITIES *if credits are awarded for separate components of the course, e.g. lectures, laboratory exercises, etc. If the credits are awarded for the whole of the course, give the weekly teaching hours and the total credits*	**WEEKLY TEACHING HOURS**	**CREDITS**
Lectures	3	5
Add rows if necessary. The organisation of teaching and the teaching methods used are described in detail at (d).		

COURSE TYPE *general background, special background, specialised general knowledge, skills development*	General background
PREREQUISITE COURSES:	Non
LANGUAGE OF INSTRUCTION and EXAMINATIONS:	Instruction: Greek. Examinations: Greek and English (Erasmus+ students)
IS THE COURSE OFFERED TO ERASMUS STUDENTS	Yes
COURSE WEBSITE (URL)	

(2) LEARNING OUTCOMES

Learning outcomes

The course learning outcomes, specific knowledge, skills and competences of an appropriate level, which the students will acquire with the successful completion of the course are described.

Consult Appendix A

- *Description of the level of learning outcomes for each qualifications cycle, according to the Qualifications Framework of the European Higher Education Area*
- *Descriptors for Levels 6, 7 & 8 of the European Qualifications Framework for Lifelong Learning and Appendix B*
- *Guidelines for writing Learning Outcomes*

Discuss the subject area in its entirety;
evaluate and present different scholarly approaches to the subject;
acquire and relate in-depth knowledge of a special subject;
enlarge their critical and synthetic abilities to produce written work with the use of sources and bibliography;
improve their ability to assess and evaluate historical questions through the construction of appropriate arguments;
recognise interdisciplinary approaches to the subject area;

General Competences

Taking into consideration the general competences that the degree-holder must acquire (as these appear in the Diploma Supplement and appear below), at which of the following does the course aim?

Search for, analysis and synthesis of data and information, with the use of the necessary technology	*Project planning and management*
Adapting to new situations	*Respect for difference and multiculturalism*
Decision-making	*Respect for the natural environment*
Working independently	*Showing social, professional and ethical responsibility and sensitivity to gender issues*
Team work	*Criticism and self-criticism*
Working in an international environment	*Production of free, creative and inductive thinking*
Working in an interdisciplinary environment	*……*
Production of new research ideas	*Others…*
	…….

Search for, analysis and synthesis of sources and bibliography
Working independently
Working in an interdisciplinary environment
Production of new research ideas
Respect for difference and multiculturalism
Respect for the natural environment
Showing social, professional and ethical responsibility and sensitivity to gender issues
Criticism and self-criticism
Production of free, creative and inductive thinking

(3) SYLLABUS

By the end of 1941 Europe, from the Pyrenees to the heart of European Russia and from the Northern Cape to Crete, apart from the neutral countries (Sweden, Switzerland), had been occupied by Germany. The course examines German policy in occupied Europe as a policy of disparities, with the most important being that of the behavior of the occupation authorities in Western as opposed to Eastern Europe. The course examines Hitler's vague plans for the "New European Order" that had been gradually taking shape since the 1930s: settlement areas for German farmers, supply areas of the continent controlled by Germany, zones inhabited by Germans, and advanced Western European states that could conditionally enjoy some measure of independence. The course also discusses the ways in which the Germans defined the "Jewish question", the gradual evolution of their policy toward the "final solution", and the reaction of the groups involved in the extermination plan. An attempt is made to map the forms of resistance that emerged in the occupied countries: gestures of disobedience, personal protests, sabotage, illegal organizations operating in the urban space, small and large-scale guerrilla warfare and the correspondent German mechanisms of repression. In the same context, the course addresses the role of the Allies, the escape networks and the trajectories of European populations inside and outside Europe. The course highlights the effects that the new division of the Cold War

had on the uses and reception of the terms "collaboration" and "resistance" in the post-war period.

(4) TEACHING and LEARNING METHODS - EVALUATION

DELIVERY *Face-to-face, Distance learning, etc.*	Face-to-face
USE OF INFORMATION AND COMMUNICATIONS TECHNOLOGY *Use of ICT in teaching, laboratory education, communication with students*	Use of ICT in teaching mainly power point and the UoI e-course platform. Communication through e-mails
TEACHING METHODS *The manner and methods of teaching are described in detail.* *Lectures, seminars, laboratory practice, fieldwork, study and analysis of bibliography, tutorials, placements, clinical practice, art workshop, interactive teaching, educational visits, project, essay writing, artistic creativity, etc.* *The student's study hours for each learning activity are given as well as the hours of non-directed study according to the principles of the ECTS*	
STUDENT PERFORMANCE EVALUATION *Description of the evaluation procedure* *Language of evaluation, methods of evaluation, summative or conclusive, multiple choice questionnaires, short-answer questions, open-ended questions, problem solving, written work, essay/report, oral examination, public presentation, laboratory work, clinical examination of patient, art interpretation, other* *Specifically-defined evaluation criteria are given, and if and where they are accessible to students.*	Written assignments in two different versions: a. Students choose an essay topic at the beginning of the semester (public presentation at the end of the semester). The paper (approximately 4,000 words) is submitted to the e-course platform on a date during the exam period. b. Essay assignment: two topics are defined for written work through the e-course platform at the beginning of the examination period, with a specific time frame for submitting a thesis (5-8 days). The essay (2000-2500 words) is submitted on the e-course platform on a date during the exam period. The grade of the assignment amounts to 90% of the final grade, while the remaining 10% is awarded on the basis of participation in the lectures.

Activity	***Semester workload***
Lectures	39
Literature study and analysis	31
Essay writing	55
Course total	***125***

(5) ATTACHED BIBLIOGRAPHY

- Suggested bibliography:

Ιάσονας Χανδρινός, *Πόλεις σε πόλεμο 1939-1945: Ευρωπαϊκά αστικά κέντρα υπό γερμανική κατοχή*, Αθήνα, Ο Μωβ Σκίουρος, 2018, ISBN: 7886188304756

Timothy Snyder, *Αιματοβαμμένες χώρες: Η Ευρώπη μεταξύ Χίτλερ και Στάλιν*, Αθήνα, Παπαδόπουλος, 2017, ISBN: 9789605697587

Mark Mazower, *Η Αυτοκρατορία του Χίτλερ: Ναζιστική εξουσία στην κατοχική Ευρώπη*, Αθήνα, Αλεξάνδρεια, 2009, ISBN: 9789602214664

Hagen Fleischer, *Οι πόλεμοι της μνήμης: Ο Β΄Παγκόσμιος Πόλεμος στη δημόσια ιστορία*, Αθήνα, Νεφέλη, 2008, ISBN: 9789602118931

Jacques Semelin, *Άοπλοι απέναντι στον Χίτλερ: Η πολιτική αντίσταση στην Ευρώπη 1939-1943*, Αθήνα, Χατζηνικολή, 1993, ISBN: 9789602640661

Ambrose, S., D. Brinkley, Rise to Globalism: American Foreign Policy Since 1938, 8η αναθεωρημένη έκδοση (London: Penguin, 1997)

Dallek, R. Franklin D. Roosevelt and American Foreign Policy, 1932-1945, 2ηέκδοση (New York: Oxford University Press [1979] 1995)

Dockrill, S., G. Hughes (επιμ.), Cold War History (Basingstoke: Palgrave Macmillan, 2006)

Eisenberg, C., Drawing the Line: The American Decision to Divide Germany, 1944-1949 (Cambridge: Cambridge University Press, 1996)

Evans, R.J., The Coming of the Third Reich (London: Penguin, 2004)

Evans, R.J., The Third Reich in Power, 1933-1939 (London: Penguin, 2005)

Evans, R.J., The Third Reich at War (London: Penguin, 2009)

Finney, P., (επιμ.). The Origins of the Second World War (London: Arnold, 1997)

Gaddis, J.L., We Now Know: Rethinking Cold War History (New York:Oxford University Press, 1997)

Gaddis, J.L., The Cold War (London: Penguin, 2007)

Haslam, J., The Soviet Union and the Struggle for Collective Security in Europe, 1933-1939 (London: Palgrave Macmillan, 1984)

Hunt, M.H., Ideology and US Foreign Policy (New Haven, CT: Yale University Press, 1987)

LaFeber, W., America, Russia and the Cold War 1945-1992, 10η έκδοση (New York: McGraw-Hill, 2006)

Leffler, M., D. Painter (επιμ.), Origins of the Cold War: An International History, 2η έκδοση (London: Routledge, 2005)

Leffler, M., O.A. Westad (επιμ.), The Cambridge History of the Cold War, τόμοιI-III(Cambridge: Cambridge University Press, 2010)

May, Ernest, Strange Victory: Hitler's Conquest of France (London: I.B. Tauris, 2000).

Mawdsley, E., Thunder in the East: The Nazi-Soviet War, 1941-1945 (London: Hodder Arnold, 2005)

Martel, G. (επιμ.), The Origins of the Second World War Reconsidered, 2ηέκδοση (London: Routledge, 1999)

Naimark, N., L. Gibianski (επιμ.), The Establishment of Communist Regimes in Eastern Europe, 1944-1949 (Westport, CT: Westview Press, 1997)

Overy, R., A. Wheatcroft, The Road to War, αναθεωρημένη έκδοση (London: Penguin, 1999)

Painter, D., The Cold War: An International History (London: Routledge, 1999)

Reynolds, D. (επιμ.), The Origins of the Cold War in Europe: International Perspectives (Cambridge: Cambridge University Press, 1994)

Roberts, G., The Soviet Union and the Origins of the Second World War: Russo-German Relations and the Road to War, 1933-1941 (London: Macmillan, 1995)

Roberts, G., Stalin's Wars: From World War to Cold War, 1939-1953 (New Haven: Yale University Press, 2006)

Steiner, Z., The Lights That Failed: European International History 1919-1933 (Oxford: Oxford University Press, 2005)

Steiner, Z., The Triumph of the Dark: European International History 1933-1939 (Oxford: Oxford University Press, 2011)

Weinberg, G., A World At Arms: A Global History of WWII, 2ηέκδοση (Cambridge: Cambridge University Press, 2005)

- Related academic journals:

COURSE OUTLINE

(1) GENERAL

SCHOOL	School of Philosophy		
ACADEMIC UNIT	Department of History and Archaeology		
LEVEL OF STUDIES	Undergraduate seminar		
COURSE CODE	**INE 102**	**SEMESTER**	**6th, 8th , pending graduates**
COURSE TITLE	Jews in the Ottoman Empire and in the Greek nation state		

INDEPENDENT TEACHING ACTIVITIES *if credits are awarded for separate components of the course, e.g. lectures, laboratory exercises, etc. If the credits are awarded for the whole of the course, give the weekly teaching hours and the total credits*	**WEEKLY TEACHING HOURS**	**CREDITS**
	3	5
Add rows if necessary. The organisation of teaching and the teaching methods used are described in detail at (d).		

COURSE TYPE *general background, special background, specialised general knowledge, skills development*	Special background, specialization
PREREQUISITE COURSES:	There are no prerequisite courses
LANGUAGE OF INSTRUCTION and EXAMINATIONS:	Greek
IS THE COURSE OFFERED TO ERASMUS STUDENTS	Yes
COURSE WEBSITE (URL)	http://ecourse.uoi.gr/course/view.php?id=847

(2) LEARNING OUTCOMES

Learning outcomes

The course learning outcomes, specific knowledge, skills and competences of an appropriate level, which the students will acquire with the successful completion of the course are described.

Consult Appendix A

- *Description of the level of learning outcomes for each qualifications cycle, according to the Qualifications Framework of the European Higher Education Area*
- *Descriptors for Levels 6, 7 & 8 of the European Qualifications Framework for Lifelong Learning and Appendix B*
- *Guidelines for writing Learning Outcomes*

The expected learning outcomes are:
(a) the introduction of students to the multifaceted history of the Jews;
(b) the understanding of terms such as “antisemitism,” “racism,” and “the Holocaust”;
(c) the understanding and interpretation of historical phenomena whose impact remains extremely vivid in collective memory (the Holocaust); and
(d) the introduction to and familiarization with the logic of historical research in modern history, through the use of written, oral, and audiovisual sources, and of the scholarly literature.

General Competences

Taking into consideration the general competences that the degree-holder must acquire (as these appear in the Diploma Supplement and appear below), at which of the following does the course aim?

Search for, analysis and synthesis of data and information, with the use of the necessary technology
Adapting to new situations
Decision-making
Working independently
Team work
Working in an international environment
Working in an interdisciplinary environment
Production of new research ideas
Project planning and management
Respect for difference and multiculturalism
Respect for the natural environment
Showing social, professional and ethical responsibility and sensitivity to gender issues
Criticism and self-criticism
Production of free, creative and inductive thinking
……
Others…
…….

1. Search, analysis, and synthesis of data and information on historical topics through the use of bibliography, archival sources, and the necessary technologies.
2. Respect for diversity and multiculturalism through recognition of the historicity of social phenomena.
3. Understanding historiographical development and debates through knowledge of modern Greek history of the 19th and 20th centuries.
4. Ability to distinguish different interpretive perspectives on developments in Greece and the Ottoman Empire through economic, social, political, and cultural history.
5. Broadening the field of knowledge in relation to historiographical positions on social, economic, and political phenomena such as racism, antisemitism, Nazism, and the Holocaust.
6. Mobilization, expansion, and strengthening of skills in the formulation of questions and critical inquiries; in the identification of connections, continuities, and ruptures in historical developments; and in the analysis, synthesis, and critical reflection on historiographical approaches concerning the presence of Jews in Greece and the Ottoman Empire.

(3) SYLLABUS

The course examines the position of Jews in the multiethnic Ottoman Empire and in modern Greek society from the Revolution of 1821 to the aftermath of the Second World War. It presents the social and economic activity and the cultural identity of the Jews of the Ottoman Empire and Greece. During the course will be analyzed key events in Jewish history within the two states, such as the massacres during the period of the Revolution, the Balkan Wars, the incorporation of the Jewish communities of Thessaloniki and Ioannina, the Holocaust and the implementation of the Final Solution in Greece, the post-war reconstruction, and the migration to Israel and the United States. From an interpretive perspective, emphasis is placed on highlighting the internal diversity that characterizes the historical trajectory of the Jews of the Ottoman Empire and Greece. In particular, the course explores the relationships of Jewish populations with Ottoman authority and the Greek state, as well as with other ethno-religious communities; the various aspects of coexistence; the changing content of Greek antisemitism and the multiple versions of assimilation; and, finally, the place of the Holocaust in Greek collective memory.

Lectures outline

1. Introduction: Jews in the Greek lands: historiographical issues. Aspects of antisemitism.
2. Jews in the Middle Ages.
3. Jews in the Ottoman Empire, 15th–18th centuries.
4. Jews in the Ottoman Empire, 18th–19th centuries. Jews in the modern Greek Enlightenment and the Greek Revolution.
5. Jews in the Ottoman Empire and the Mediterranean, 19th century.
6. Jews in 19th-century Greece: The emergence of political antisemitism.
7. The Balkan Wars and the incorporation of the Jews of the New Territories.
8. Minority, assimilation, and the formation of Greek-Jewish culture.
9. Antisemitism in interwar Greece: Racial antisemitism.
10. The Nazi regime and the genocide of the Jews of Europe.
11. The Holocaust: The extermination of the Jews of Greece. The participation of Jews in the Resistance.
12. After the war: Return, reconstruction, migration. The Holocaust: memory and testimony. Sources for Holocaust history: audiovisual testimonies, film depictions, memoirs. Museum representations.
13. Greek Jews today: Memory, trauma, nostalgia. Aspects of antisemitism in contemporary Greece.

(4) TEACHING and LEARNING METHODS - EVALUATION

DELIVERY *Face-to-face, Distance learning, etc.*	Weekly meetings in the classroom
USE OF INFORMATION AND COMMUNICATIONS TECHNOLOGY *Use of ICT in teaching, laboratory education, communication with students*	Communication via the e-course platform, via e-mail, and at the instructor's office during the designated contact hours. Support through the electronic ecourse platform.
TEACHING METHODS *The manner and methods of teaching are described in detail.*	**Activity – Semester Workload**

Lectures, seminars, laboratory practice, fieldwork, study and analysis of bibliography, tutorials, placements, clinical practice, art workshop, interactive teaching, educational visits, project, essay writing, artistic creativity, etc. *The student's study hours for each learning activity are given as well as the hours of non-directed study according to the principles of the ECTS*	Lectures by the instructor with PowerPoint and student presentations: 14 × 3 = 42 h Individual assignments, contributing to the grade (preparation 30 h and presentation 48 h) = 78 h Independent study for exams: 80 h **Total Course Workload: 200 h (i.e., 40 h per ECTS)**
STUDENT PERFORMANCE EVALUATION *Description of the evaluation procedure* *Language of evaluation, methods of evaluation, summative or conclusive, multiple choice questionnaires, short-answer questions, open-ended questions, problem solving, written work, essay/report, oral examination, public presentation, laboratory work, clinical examination of patient, art interpretation, other* *Specifically-defined evaluation criteria are given, and if and where they are accessible to students.*	**Language:** Greek for all students; English/French/German for Erasmus students **Assessment:** Written examination consisting of questions of graded difficulty, including: a) Comprehension and analysis of a historical source b) Definitions of concepts and historical terms c) Question on the analysis and synthesis of a topic **Optional assignments:** Students are encouraged to undertake short papers of 2,500–3,000 words. The papers are based on the presentation and analysis of two to three key texts and aim to familiarize students with methods of reading a historical text, dealing with a historical topic, and writing a historical analysis. The assignment can contribute up to 3 points to the final grade, provided that the student's performance in the written exams is at least five (5). **Evaluation criteria:** a) Examination of topics covered during the semester and ability to understand chronological sequence/periodization of historical currents in space and time (50%) b) Ability to synthesize and present information with linguistic competence and critical reasoning (30%) c) Structure and organization of answers in the written exams and/or optional supplementary assignments (20%)

(5) ATTACHED BIBLIOGRAPHY

Recommended bibliography

Φραγκίσκη Αμπατζοπούλου, *Το Ολοκαύτωμα στις μαρτυρίες των Ελλήνων Εβραίων*, Thessaloniki 1993.

Φραγκίσκη Αμπατζοπούλου, *Ο Άλλος εν διωγμώ. Η εικόνα του Εβραίου στη λογοτεχνία. Ζητήματα ιστορίας και μυθοπλασίας*, Athens 1998.

Γ. Αντωνίου, Σ. Δορδανάς, Ν. Ζάικος, Ν. Μαραντζίδης (eds), Το Ολοκαύτωμα στα Βαλκάνια, Thessaloniki 2011.

«Ο Άλλος εν λόγω: Εβραίοι στη σύγχρονη ελληνική λογοτεχνία», special issue of the journal *Νέα Εστία* 1842 (2011).

Οντέτ Βαρών Βασάρ, *Η ανάδυση μιας δύσκολης μνήμης. Κείμενα για τη γενοκτονία των Εβραίων*, Βιβλιοπωλείο της Εστίας, Athens 2012.

Μαρία Βασιλικού, «Εθνοτικές αντιθέσεις στην Ελλάδα του Μεσοπολέμου. Η περίπτωση του εμπρησμού του Κάμπελ», *Ίστωρ* 7 (1994), pp. 153-174.

Άννα - Μαρία Δρουμπούκη, *Μνημεία της λήθης, Ίχνη του Β΄ παγκοσμίου πολέμου στην Ελλάδα και στην Ευρώπη*, Πόλις, Athens 2014.

Γαβριέλλα Ετμεκτσόγλου, «Το Ολοκαύτωμα των Ελλήνων Εβραίων», in Χρ. Χατζηιωσήφ-Π. Παπαστράτης (eds), *Ιστορία της Ελλάδας του 20ου αιώνα*, vol. Γ1, Athens 2009, pp. 175-196.

Μαρία Ευθυμίου, *Εβραίοι και Χριστιανοί στα τουρκοκρατούμενα νησιά του Αιγαίου: Οι δύσκολες πλευρές μιας γόνιμης συνύπαρξης*, Τροχαλία, Athens 1992.
Εταιρεία Σπουδών Νεοελληνικού Πολιτισμού και Γενικής Παιδείας, *Ο Ελληνικός Εβραϊσμός*, Scientific conference (3-4 April 1998), Athens 1999.
Εταιρεία Μελέτης Ελληνικού Εβραϊσμού, *Οι Εβραίοι στον ελληνικό χώρο. Ζητήματα ιστορίας στη μακρά διάρκεια*, Proceedings of the First Historical Conference (Thessaloniki 23-24/11 1991), Athens 1995.
Katherine Fleming, *Ιστορία των Ελλήνων Εβραίων*, Οδυσσέας, Athens 2009.
Saul Friedländer, *Η ναζιστική Γερμανία και οι Εβραίοι*, Athens 2013.
Carla Hesse - Thomas W. Laqueur, «Ορατά και αόρατα σώματα: η εξάλειψη του εβραϊκού νεκροταφείου από τη ζωή της σύγχρονης Θεσσαλονίκης», in Αλεξάνδρα Χαλκιά - Μάρθα Μιχαηλίδου (eds), *Η παραγωγή του κοινωνικού σώματος*, Athens 2005, pp. 31-56.
Σουκρού Ιλιτζάκ, Μαρίνα Αγγελοπούλου, *Έλληνες και Εβραίοι εργάτες στη Θεσσαλονίκη των νεότουρκων Ο εβραϊκός σοσιαλισμός στην οθωμανική Θεσσαλονίκη: Ζητήματα σχετικά με την απεργία των Ελλήνων σερβιτόρων στη Θεσσαλονίκη του 1908*, Ισνάφι, 2004.
Κεντρικό Ισραηλιτικό Συμβούλιο Ελλάδος, *Το Ολοκαύτωμα των Ελλήνων Εβραίων. Μνημεία και Μνήμες* (2007).
Κεντρικό Ισραηλιτικό Συμβούλιο Ελλάδος, *Νέοι στη δίνη της Κατοχικής Ελλάδας. Ο διωγμός και το Ολοκαύτωμα των Εβραίων 1943-1944* (2008).
Ian Kershaw, *Ο Χίτλερ, οι Γερμανοί και η Τελική Λύση*, Πατάκης, Athens 2011.
Έρικα Κούνιο Αμαρίλιο - Αλμπέρτο Ναρ (eds), Προφορικές μαρτυρίες Εβραίων της Θεσσαλονίκης για το Ολοκαύτωμα, Thessaloniki 1998.
Πρίμο Λέβι, *Εάν αυτό είναι ο άνθρωπος*, Άγρα, Athens 2009.
Ευτυχία Δ. Λιάτα, *Η Κέρκυρα και η Ζάκυνθος στον κυκλώνα του αντισημιτισμού. Η «συκοφαντία για το αίμα» του 1891*, Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών, Athens 2006.
Bea Lewkowicz, «Μετά τον πόλεμο ήμασταν όλοι μαζί: Αναμνήσεις Εβραίων της μεταπολεμικής Θεσσαλονίκης», in Mark Mazower (ed.), *Μετά τον πόλεμο. Η ανασυγκρότηση της οικογένειας, του έθνους και του κράτους στην Ελλάδα, 1943-1960*, Athens 2003.
Γιώργος Μαργαρίτης, *Ανεπιθύμητοι συμπατριώτες. Στοιχεία για την καταστροφή των μειονοτήτων της Ελλάδας*, Βιβλιόραμα, Athens 2005.
Σπύρος Μαρκέτος, «Έθνος χωρίς Εβραίους: απόψεις της ιστοριογραφικής κατασκευής του ελληνισμού», *Σύγχρονα Θέματα*, 52-53 (July-December 1994), pp. 52-69.
Μιχαήλ Ναούμ Μάτσας, *Μαρτυρίες μαρτύρων. Ο αφανισμός μιας κοινότητας. Ονομαστικός κατάλογος*, Athens 2009.
Mark Mazower, *Η Αυτοκρατορία του Χίτλερ. Ναζιστική εξουσία στην κατοχική Ευρώπη*, Αλεξάνδρεια, Athens 2009.
Mark Mazower, *Στην Ελλάδα του Χίτλερ. Η εμπειρία της Κατοχής*, Αλεξάνδρεια, Athens 1994.
Mark Mazower, *Θεσσαλονίκη, πόλη των φαντασμάτων. Χριστιανοί, μουσουλμάνοι και εβραίοι 1430-1950*, Αλεξάνδρεια, Athens 2006.
Ρίκα Μπενβενίστε, Οντέτ Βαρών-Βασάρ, *Εβραϊκή ιστορία και μνήμη*, Athens 1998.
Ρίκα Μπενβενίστε, *Εβραίοι Ταξιδιώτες τον Μεσαίωνα*, Νεφέλη, Athens 2000.
Ρίκα Μπενβενίστε, «Σκέψεις για τον ελληνικό αντισημιτισμό», *Σύγχρονα Θέματα* 91(2005), pp. 39-42.
Ρίκα Μπενβενίστε, «Η ιστοριογραφία για το Ολοκαύτωμα στην Ελλάδα: Μια επισκόπηση», *Σύγχρονα Θέματα*, 76-77 (2001) pp. 104-109.
Ρίκα Μπενβενίστε, *Αυτοί που επέζησαν. Εκτόπιση, Αντίσταση, Επιστροφή. Θεσσαλονικείς Εβραίοι στη δεκαετία του 1940*, Πόλις, Athens 2014.
Bernard Pierron, *Εβραίοι και Χριστιανοί στη νεότερη Ελλάδα. Ιστορία των διακοινοτικών σχέσεων από το 1821 ως το 1945*, Πόλις, Athens 2004.
Moishe Postone, *Οι ιστορικοί και το ολοκαύτωμα*, transl. Αχ. Φωτάκης, ed. Σάββας Μιχαήλ, Ισνάφι, Ioannina 2006.
Christoph U. Schminck - Gustavus, *Μνήμες κατοχής Ιταλοί και Γερμανοί στα Γιάννενα και η καταστροφή της Εβραϊκής κοινότητας*, Ισνάφι, 2008.
Pierre-André Taguieff, *Τι είναι αντισημιτισμός;, Βιβλιοπωλείο της Εστίας*, Athens 2011.
Enzo Traverso, *Οι ρίζες της ναζιστικής βίας, Μια ευρωπαϊκή γενεαλογία*, transl Νίκος Κούρκουλος, *Εκδόσεις του Εικοστού Πρώτου*, Athens 2013.
Ιακώβ Σιμπή & Καρίνα Λάμψα, *Η ζωή απ' την αρχή. Η μετανάστευση των Ελλήνων Εβραίων στην Παλαιστίνη (1945-1948)*, Αλεξάνδρεια, Athens 2010.
Κορίνα Λάμψα & Ιακώβ Σιμπή, *Η διάσωση. Η σιωπή του κόσμου, η αντίσταση στα γκέτο και τα στρατόπεδα, οι Έλληνες Εβραίοι στα χρόνια της Κατοχής*, Athens 2012.
Hagen Fleischer, *Οι πόλεμοι της μνήμης. Ο Β΄ Παγκόσμιος Πόλεμος στη δημόσια ιστορία*, Νεφέλη, Αθήνα 2008.

Annette Wievorka, *Το Άουσβιτς όπως το εξήγησα στην κόρη μου*, Πόλις, Athens 2013.

COURSE OUTLINE

(1) GENERAL

SCHOOL	School of Philosophy		
ACADEMIC UNIT	Department of History and Archaeology		
LEVEL OF STUDIES	Undergraduate		
COURSE CODE	**INE 417**	**SEMESTER**	**6th, 8th**
COURSE TITLE	From 1909 to 1940: Political Ruptures, Institutional Developments, and Social Transformations		

INDEPENDENT TEACHING ACTIVITIES *if credits are awarded for separate components of the course, e.g. lectures, laboratory exercises, etc. If the credits are awarded for the whole of the course, give the weekly teaching hours and the total credits*	**WEEKLY TEACHING HOURS**	**CREDITS**
	3	5
Add rows if necessary. The organisation of teaching and the teaching methods used are described in detail at (d).		

COURSE TYPE *general background, special background, specialised general knowledge, skills development*	Special background
PREREQUISITE COURSES:	
LANGUAGE OF INSTRUCTION and EXAMINATIONS:	Greek
IS THE COURSE OFFERED TO ERASMUS STUDENTS	Yes, by arrangement
COURSE WEBSITE (URL)	

(2) LEARNING OUTCOMES

Learning outcomes

The course learning outcomes, specific knowledge, skills and competences of an appropriate level, which the students will acquire with the successful completion of the course are described.

Consult Appendix A

- *Description of the level of learning outcomes for each qualifications cycle, according to the Qualifications Framework of the European Higher Education Area*
- *Descriptors for Levels 6, 7 & 8 of the European Qualifications Framework for Lifelong Learning and Appendix B*
- *Guidelines for writing Learning Outcomes*

The course aims at enhancing students' interest in the period from the Goudi Movement (1909) to the outbreak of the Greco-Italian War (1940), and at encouraging them to take initiative in developing questions, suggestions, and critical reflections. It focuses in particular on exploring the political, economic, institutional, and social developments of the era, through a critical approach to historical sources and archival evidence and through familiarization with the methods of historical research.

General Competences

Taking into consideration the general competences that the degree-holder must acquire (as these appear in the Diploma Supplement and appear below), at which of the following does the course aim?

Search for, analysis and synthesis of data and information, with the use of the necessary technology
Adapting to new situations
Decision-making
Working independently
Team work
Working in an international environment
Working in an interdisciplinary environment
Production of new research ideas
Project planning and management
Respect for difference and multiculturalism
Respect for the natural environment
Showing social, professional and ethical responsibility and sensitivity to gender issues
Criticism and self-criticism
Production of free, creative and inductive thinking
……
Others…
…….

The aim of the course is to introduce students to the theoretical approach to the historical data

of the period from the Goudi Movement (1909) to the outbreak of the Greco-Italian War (1940). Emphasis is given on the complex political, social, and institutional dynamics of the era. Students are introduced to the core bibliography and become familiar with the methodological approaches of historical research, within an interdisciplinary framework that combines political history with tools from the social sciences.

During the course, students develop the ability to critically read and utilize historical sources and archival material, while particular emphasis is placed on the development of independent research projects. Through systematic analysis, the course seeks to foster the formation of new research ideas concerning the multiple aspects of the period 1909–1940.

(3) SYLLABUS

The course analyzes the main components of Greece's social, economic, and political history during the period from the Goudi Movement (1909) to the outbreak of the Greco-Italian War (1940), with particular emphasis on the interwar era. It focuses on the study of both changing and enduring structures of Greek society, seeking to highlight the complex nature of historical developments.
The course examines, thematically, issues related to state organization, the functioning of political institutions, and the shaping of domestic and foreign policy. In addition, it addresses topics concerning the Balkan Wars, the National Schism, the Asia Minor Catastrophe, refugee and overseas migration, continuities and changes in the economy, as well as processes of urban modernization.
In the same vein, the course explores issues related to educational reform, the labor movement, and dealing with social phenomena such as banditry. It also examines aspects of intellectual and cultural life during the period under study.
Within the framework of the course, students are expected to develop critical thinking through the analysis of historical sources and archival material. Relevant historical documentaries from the Historical Archives of the Hellenic Broadcasting Corporation (ERT) will be screened, and educational visits are planned to the General State Archives, the Society for Epirotic Studies, and possibly to institutions in Athens such as the Hellenic Parliament, the National Historical Museum, and the Benaki Museum.

Outline of lectures:

1. The Balkan Wars (1912–1913): Military operations, geopolitical consequences, social upheavals.
2. The National Schism (1915–1917): Political conflicts and the shaping of domestic policy.
3. The Asia Minor Campaign and Catastrophe (1919–1922): Strategic choices, consequences, refugees, and historical interpretations.
4. From Sèvres to Lausanne: International treaties and the new geopolitical reality in the Balkans.
5. Domestic political developments (1923–1936): Governments, political parties, the establishment of the Republic, political instability.
6. Greek foreign policy: International relations, alliances, Greek–Turkish relations.
7. Constitutional liberalism and political organization: Institutions, political ideologies, and forms of power.
8. Society, everyday life, delinquency, and state repression.
9. The economy in the interwar period: Reconstruction, crises, changes, and inequalities.
10. Education, art, and culture.
11. The Greek diaspora and transatlantic migration.
12. The Metaxas Dictatorship (1936–1940).
13. Student presentations.

(4) TEACHING and LEARNING METHODS - EVALUATION

DELIVERY *Face-to-face, Distance learning, etc.*	Face-to-face
USE OF INFORMATION AND COMMUNICATIONS TECHNOLOGY *Use of ICT in teaching, laboratory education, communication with students*	Use of ICT in teaching (e.g. PowerPoint, screening of relevant documentaries, feature films, etc.), in communication with students and via the e-course system.

TEACHING METHODS *The manner and methods of teaching are described in detail.* *Lectures, seminars, laboratory practice, fieldwork, study and analysis of bibliography, tutorials, placements, clinical practice, art workshop, interactive teaching, educational visits, project, essay writing, artistic creativity, etc.* *The student's study hours for each learning activity are given as well as the hours of non-directed study according to the principles of the ECTS*	***Activity***	***Semester workload***
	Lectures	39
	Presentation and analysis of historical sources	15
	Study	71
	Course total	***125***
STUDENT PERFORMANCE EVALUATION *Description of the evaluation procedure* *Language of evaluation, methods of evaluation, summative or conclusive, multiple choice questionnaires, short-answer questions, open-ended questions, problem solving, written work, essay/report, oral examination, public presentation, laboratory work, clinical examination of patient, art interpretation, other* *Specifically-defined evaluation criteria are given, and if and where they are accessible to students.*	Language of assessment: Greek. Written or oral examinations, including the use and commentary by students on historical sources. Written assignment, supplementary to the assessment. The assignment may contribute up to 3 points to the final grade, provided that the student's performance in the written examinations is at least five (5).	

(5) ATTACHED BIBLIOGRAPHY

- Suggested bibliography:

- Έφη Αβδελά / Αγγέλικα Ψαρά, *Ο φεμινισμός στην Ελλάδα του Μεσοπολέμου, Μία ανθολογία*, Athens 1985.
- Βαγγέλης Αγγελής, *«Γιατί χαίρεται ο κόσμος και χαμογελάει, πατέρα...», Μαθήματα Εθνικής Αγωγής και νεολαιίστικη προπαγάνδα στα χρόνια της μεταξικής δικτατορίας*, Athens 2006.
- Νίκος Αλιβιζάτος, *Οι πολιτικοί θεσμοί σε κρίση 1922 - 1974, Όψεις της ελληνικής εμπειρίας*, Athens 1995.
- Νικόλαος Α. Αναστασόπουλος, *Παραβατικές συμπεριφορές και καταστολή στην Ελλάδα κατά το Μεσοπόλεμο: Το παράδειγμα του νομού Ιωαννίνων*, Ioannina 2012.
- *Βενιζελισμός και Αστικός Εκσυγχρονισμός* (eds. Γιώργος Θ. Μαυρογορδάτος - Χρήστος Χατζηιωσήφ), Heraclion 1992.
- *Ελευθέριος Βενιζέλος, Κοινωνία - Οικονομία - Πολιτική στην εποχή του* (eds. Θ. Βερέμης - Γ. Γουλιμής), Athens 1989,
- Θάνος Βερέμης, *Οι επεμβάσεις του στρατού στην ελληνική πολιτική 1916 – 1936*, Athens 1977.
- Θάνος Βερέμης – Γιάννης Κολιόπουλος, *Ελλάς, Η σύγχρονη συνέχεια. Από το 1821 μέχρι σήμερα*, Athens 2006.
- Τάσος Βουρνάς, *Ιστορία της Νεώτερης και Σύγχρονης Ελλάδας*, vol. 2, Athens 2001.
- Έφη Γαζή, *Πατρίς, Θρησκεία, Οικογένεια, Ιστορία ενός συνθήματος (1880–1930)*, Athens 2011.
- Βίκα Δ. Γκιζελή, *Κοινωνικοί Μετασχηματισμοί και προέλευση της κοινωνικής κατοικίας στην Ελλάδα (1920 - 1930)*, Athens 1984.
- Γρηγόριος Δαφνής, *Η Ελλάς μεταξύ δύο πολέμων 1923 - 1940*, vols. 1 and 2, 1955.
- *Η Ελλάδα '36-'40. Από τη Δικτατορία στον Εμφύλιο, Τομές και συνέχειες* (ed. Hagen Fleischer), Athens 2003.

- *Ιστορία της Ελλάδας του 20ού αιώνα, Ο Μεσοπόλεμος 1922 - 1940* (ed. Χρήστος Χατζηιωσήφ), vols. 1 and 2, Athens 2002.
- *Ιστορία του Ελληνικού Έθνους*, vol. 15.
Margaret E. Kenna, *Η κοινωνική οργάνωση της εξορίας, πολιτικοί κρατούμενοι στον Μεσοπόλεμο,* Athens 2004.
- Κώστας Κωστής, *Αγροτική οικονομία και Γεωργική Τράπεζα, Όψεις της ελληνικής οικονομίας στο Μεσοπόλεμο (1919 -1928)*, Athens 1987.
- Αντώνης Λιάκος, *Εργασία και πολιτική στην Ελλάδα του Μεσοπολέμου, Το διεθνές γραφείο Εργασίας και η ανάδυση των κοινωνικών θεσμών*, Athens 1993.
- Γεώργιος Ν. Μοσχόπουλος, *Ιστορία του Νέου Ελληνικού κράτους, πολιτικές προσεγγίσεις*, vol. 1 (1832 - 1940), Athens 1997.
- Νίκος Μουζέλης, *Οικονομία και κράτος την εποχή του Βενιζέλου, Μελετήματα γύρω από τον Βενιζέλο και την εποχή του*, Athens 1980.
- Mark Mazower, *Η Ελλάδα και η οικονομική κρίση του μεσοπολέμου* (transl. Σπύρος Μαρκέτος), Athens 2002.
- Αγγελική Πανοπούλου - Κώστας Τσικνάκης, *Ελληνικός Νεανικός Τύπος (1936 - 1941), Καταγραφή*, Athens 1992.
- Μαρίνα Πετράκη, *Ο μύθος του Μεταξά, Δικτατορία και προπαγάνδα στην Ελλάδα*, Athens 2006.
- Bernard Pierron, *Εβραίοι και χριστιανοί στη νεότερη Ελλάδα, ιστορία των διακοινοτικών σχέσεων από το 1821 ως το 1945* (transl. Γιώργος Σαρατσιώτης), Athens 2004.
- Πέτρος Πιζάνιας, *Οι φτωχοί των πόλεων, η τεχνογνωσία της επιβίωσης στην Ελλάδα το μεσοπόλεμο,* Athens 1993.
- Άλκης Ρήγος, *Η Β΄ Ελληνική Δημοκρατία 1924 - 1935, Κοινωνικές διαστάσεις της πολιτικής σκηνής*, Athens 1992.
- Άλκης Ρήγος, *Τα κρίσιμα χρόνια 1922 – 1935*, Athens 1995.
Θεόδωρος Διον. Σακελλαρόπουλος, *Οικονομία, κοινωνία, κράτος στην Ελλάδα του Μεσοπολέμου*, Athens 1991.
- Κωνσταντίνος Σβολόπουλος, *Η ελληνική εξωτερική πολιτική, 1900 - 1935*, Athens 1992.
- Σπύρος Τζόκας, *Ο Ελευθέριος Βενιζέλος και το εγχείρημα του αστικού εκσυγχρονισμού 1928 – 1932, η οικοδόμηση του αστικού κράτους*, Athens 2002.
- Hagen Fleischer (ed.), *Η Ελλάδα '36 - 49. Από τη Δικτατορία στον Εμφύλιο. Τομές και συνέχειες*, Athens 2003.
- Ιωάννης Κ. Χασιώτης, *Επισκόπηση της ιστορίας της νεοελληνικής διασποράς*, Thessaloniki 1993.
- Ευάνθης Χατζηβασιλείου, *Ο Ελληνικός Φιλελευθερισμός στο Σταυροδρόμι: Η «σοσιαλίζουσα» φάση 1934 - 1944*, Athens 2003.
- Gunnar Hering, *Τα πολιτικά κόμματα στην Ελλάδα, 1821 - 1936* (transl. Θόδωρος Παρασκευόπουλος), vol. 2, Athens 2004.
- Χρήστος Χατζηιωσήφ, *Η γηραιά σελήνη, η βιομηχανία στην ελληνική οικονομία, 1830 - 1940*, Athens 1993.
- Μιχάλης Ψαλιδόπουλος, *Η κρίση του 1929 και οι Έλληνες οικονομολόγοι. Συμβολή στην ιστορία της οικονομικής σκέψης στην Ελλάδα του μεσοπολέμου*, Athens 1989.
- Σπύρος Τζόκας, *Ο Ελευθέριος Βενιζέλος και το εγχείρημα του αστικού εκσυγχρονισμού*, Athens 1999.
- *Ελευθέριος Βενιζέλος, η διαμόρφωση της πολιτικής σκέψης του, ιδεολογικές αφετηρίες και επιρροές*, Hellenic Parliament Foundation, Athens 2014.
- Νικόλαος Τσίρος, *Η νομοθεσία του Ελευθερίου Βενιζέλου κατά την περίοδο 1911 – 1920 στα πλαίσια της μεταρρυθμιστικής του πολιτικής και στα κοινωνικοπολιτικά δεδομένα της εποχής*, Athens 2013.
- Μιχάλης Ρηγίνος, *Παραγωγικές δομές και εργατικά ημερομίσθια στην Ελλάδα, 1909 - 1936, Βιομηχανία - Βιοτεχνία*, Athens 1987.
- Ξενοφών Ε. Ζολώτας, *Η Ελλάς εις το στάδιον της εκβιομηχανίσεως*, Athens 1926.
- Ξενοφών Ε. Ζολώτας, Κατευθύνσεις της οικονομικής μας πολιτικής, Athens 1936.
- Μαργαρίτα Δρίτσα, *Βιομηχανία και Τράπεζες στην Ελλάδα του μεσοπολέμου*, Athens 1990.
- Θάνος Βερέμης (ed.), *Ο Μεταξάς και η εποχή του*, Athens 2009.
- Σπύρος Μαρκέτος, *Πώς φίλησα τον Μουσολίνι! Τα πρώτα βήματα του ελληνικού φασισμού*, vol. 1, Athens 2006.
- *Η Ελλάδα στο Μεσοπόλεμο, μετασχηματισμοί και διακυβεύματα* (eds. Έφη Αβδελά, Ραϋμόνδος Αλβανός, Δημήτρης Κουσουρής, Μενέλαος Χαραλαμπίδης), Athens 2017.

COURSE OUTLINE

(1) GENERAL

SCHOOL	Faculty of Philosophy		
ACADEMIC UNIT	History and Archaeology		
LEVEL OF STUDIES	Undergraduate		
COURSE CODE	INE 386	**SEMESTER**	6th – 8th
COURSE TITLE	Public Holidays and National Anniversaries in European Modernity		

INDEPENDENT TEACHING ACTIVITIES *if credits are awarded for separate components of the course, e.g. lectures, laboratory exercises, etc. If the credits are awarded for the whole of the course, give the weekly teaching hours and the total credits*	**WEEKLY TEACHING HOURS**	**CREDITS**
	3	5
Add rows if necessary. The organisation of teaching and the teaching methods used are described in detail at (d).		

COURSE TYPE *general background, special background, specialised general knowledge, skills development*	General background course with a specialisation in general knowledge in the fields of History, Anthropology and Sociology
PREREQUISITE COURSES:	No
LANGUAGE OF INSTRUCTION and EXAMINATIONS:	Greek and for Erasmus+ exchange students, examinations in English, French or Italian, if applicable And for Erasmus+ students
IS THE COURSE OFFERED TO ERASMUS STUDENTS	Yes
COURSE WEBSITE (URL)	

(2) LEARNING OUTCOMES

Learning outcomes

The course learning outcomes, specific knowledge, skills and competences of an appropriate level, which the students will acquire with the successful completion of the course are described.

Consult Appendix A

- *Description of the level of learning outcomes for each qualifications cycle, according to the Qualifications Framework of the European Higher Education Area*
- *Descriptors for Levels 6, 7 & 8 of the European Qualifications Framework for Lifelong Learning and Appendix B*
- *Guidelines for writing Learning Outcomes*

Learning outcomes: familiarization of students with a predominantly interdisciplinary subject, such as public rituals, where convergences and divergences between 'related' disciplines are emphasized; after all, 'interdisciplinarity', while an old, declared goal of all humanities, remains, in many fields of history, largely a wishful thinking.

General Competences

Taking into consideration the general competences that the degree-holder must acquire (as these appear in the Diploma Supplement and appear below), at which of the following does the course aim?

Search for, analysis and synthesis of data and information, with the use of the necessary technology	*Project planning and management*
Adapting to new situations	*Respect for difference and multiculturalism*
Decision-making	*Respect for the natural environment*
Working independently	*Showing social, professional and ethical responsibility and sensitivity to gender issues*
Team work	*Criticism and self-criticism*
Working in an international environment	*Production of free, creative and inductive thinking*
Working in an interdisciplinary environment	*……*
Production of new research ideas	*Others…*
	…….

Development of critical ability and historical thinking, development of the ability to use and interpret sources, independent research in the fields of Modern and Contemporary History, adaptation and use of new technologies in the field of historical studies.

Our main goal is to familiarize students with both theoretical approaches and specialized examples where concepts such as "symbols", "rituals", "performance", "cultural capital", "public space", "identities", "collective memory", "ritual spectacles" are analysed.

(3) SYLLABUS

The fact that festivals are now, by right, the subject of history is due to the stimulation of folklore, ethnology and anthropology. Contact with these disciplines has taught the historian to be interested in the weapon that rituality offers to human existence, even when it is anonymous, even when it has no clear regulation or conscious coherence. At the same time, psychoanalysis has taught us the interest that the seemingly "insignificant" can have.

The starting point of the course is the broad research production of anthropological and cultural approaches to the concepts and practices of 'ritual', 'performance' and 'symbols' which have enriched the historical research of 'national symbols and anniversaries' of new, public 'invented traditions'; the latter, according to the historian Eric Hobsbawm, were established in most European states in the 19th and early 20th centuries. Through concrete examples of the institutionalization of public ceremonies and national anniversaries in Britain, Germany, Belgium, France, Israel, Italy,

Germany, Belgium, France, and Greece in the 19th and 20th centuries, various public celebrations will be studied as fields of constitution of national identities, heritage, memory, sites of commemoration and shared history.

At a second level, the course explores the rituals and popular culture of earlier times, such as the traditional ritual behaviours of the French and English monarchy (see Marc Bloch's pioneering work, Les rois thaumaturges), the public ceremonies in Corfu under Venetian rule (see. See Aliki Nikiforou's study, Public Ceremonies in Corfu during the Venetian rule, 14th-18th century), or the celebrations, festivals and carnivals of the Middle Ages and the Renaissance (as explored by Michael Bakhtin in his famous book Rabelais and his World. On Popular Culture in the Middle Ages and the Renaissance).

Brief Schedule of Lectures

1. Concepts and terms: the "open borders" of approaches
2. The study of ritual through different approaches (Religious Anthropology - Structural Functionality - Cultural Studies)
3. State and Symbolic Power: the sociological approach of Pierre Bourdieu
4. The symbols of the Nation - State, 19th - 20th century
5. The 'invention of tradition': public ceremonies and national anniversaries, 19th - 20th century (examples from European countries)
6. The timeless present: dynastic, national and religious festivals in the Greek kingdom, 1833-1862
7. The Bavarian ruler, the nation, the state: dynastic protocol and national spectacle of the Absolute Monarchy, 1833-1837
8. "Hail Greece! The Lord is with you": the annual celebrations of 25 March 1821
9. The public profile of the University of Athens: the ceremonies
10. Marc Bloch's "strange and unnecessary curiosity": from history to historical anthropology
11. The culture of laughter, the fair and the square at the centre of medieval and Renaissance European societies: Michel Bakhtin's Rabelais
12. The Venetians, Corfu and public rituals
13. From the Power of the Sacred to the Power of the Stereotype (the obvious/apparently insignificant): comments on modern rituals

(4) TEACHING and LEARNING METHODS - EVALUATION

DELIVERY *Face-to-face, Distance learning, etc.*	Face to face delivery
USE OF INFORMATION AND COMMUNICATIONS TECHNOLOGY	Strong use of power point presentation and related

Use of ICT in teaching, laboratory education, communication with students	videos. The course is supported by the E-Course system.
TEACHING METHODS *The manner and methods of teaching are described in detail.* *Lectures, seminars, laboratory practice, fieldwork, study and analysis of bibliography, tutorials, placements, clinical practice, art workshop, interactive teaching, educational visits, project, essay writing, artistic creativity, etc.* *The student's study hours for each learning activity are given as well as the hours of non-directed study according to the principles of the ECTS*	

Activity	***Semester workload***
Independent study	110
Preparation of sources	15
Course total	125

STUDENT PERFORMANCE EVALUATION *Description of the evaluation procedure* *Language of evaluation, methods of evaluation, summative or conclusive, multiple choice questionnaires, short-answer questions, open-ended questions, problem solving, written work, essay/report, oral examination, public presentation, laboratory work, clinical examination of patient, art interpretation, other* *Specifically-defined evaluation criteria are given, and if and where they are accessible to students.*	Evaluation language: Greek and for Erasmus+ students, if applicable, examinations in English, French or Italian. Written examination. Development questions where it is necessary to select the most important chapters from large chapters. Short questions on specialised but important topics in the history of public ceremonies and anniversaries with parallel analysis of primary material. In special circumstances (e.g. distance examinations due to a pandemic) students may be given the opportunity to compose a major paper which may also serve as an examination exemption

(5) ATTACHED BIBLIOGRAPHY

- *Suggested bibliography:*

<u>Greek language</u>

- E. Hobsbawm / T. Ranger (eds), *Η επινόηση της παράδοσης*, Αθήνα: Θεμέλιο, 2004

- P. Bourdieu, *Γλώσσα και Συμβολική Εξουσία*, Αθήνα: Α. Καρδαμίτσας, 1999
- Mona Ozouf, "Η γιορτή τον καιρό της Γαλλικής Επανάστασης", στο: J. Le Goff – Pierre Nora, *Το έργο της Ιστορίας*, μτφρ. Κλαίρη Μιτσοτάκη, Αθήνα: Ράππας, 1988, τ. 3, σσ. 243-244.
- Arnold Van Gennep, *Τελετουργίες Διάβασης. Συστηματική μελέτη των τελετών*, Ηριδανός, Αθήνα 2016
- Αλίκη Νικηφόρου, *Δημόσιες Τελετές στην Κέρκυρα κατά την περίοδο της Βενετικής Κυριαρχίας, 14ος – 18ος αιώνας,* Fagotto Books, Αθήνα 2014
- Ι.Κ.Μαζαράκης-Αινιάν, *Ιστορία της Ελληνικής Σημαίας,* Εθνικό Ιστορικό Μουσείο, Αθήνα 2007
- Ι.Κ.Μαζαράκης-Αινιάν (εισαγωγή-κείμενα), *Σημαίες Ελευθερίας, Συλλογή του Εθνικού Ιστορικού Μουσείου,* Ιστορική και Εθνολογική Εταιρεία της Ελλάδος, Αθήναι 1996
- Χάρης Εξερτζόγλου, «Πολιτικές τελετουργίες στη Νεώτερη Ελλάδα. Η μετακομιδή των οστών του Γρηγορίου Ε΄ και η πεντηκονταετηρίδα της Ελληνικής Επανάστασης https://ejournals.epublishing.ekt.gr/index.php/mnimon/article/viewFile/8404/8608.pdf
- Χριστίνα Κουλούρη, «Γιορτάζοντας το Έθνος: Εθνικές επέτειοι στην Ελλάδα τον 19ο αιώνα», στο *Αθέατες όψεις της ιστορίας. Κείμενα αφιερωμένα στον Γιάνη Γιανουλόπουλο*, Εκδόσεις Ασίνη, Αθήνα 2012, σ. 181-210
- Γιώργος Μαργαρίτης, «Οι περιπέτειες του ηρωϊκού θανάτου: 1912-1920», http://dx.org/10.12681/mnimon.399

Foreign language

- Adonnino, P. (1985), A People's Europe: Reports from the *ad hoc* Committee, *Bulletin of the European Communities*, Supplement 7/85, Luxembourg, OOPEC
- Barnett, C. (2001), Culture, policy, and subsidiarity in the European Union: from symbolic identity to the governmentalisation of culture, *Political Geography*, Vol. 20, 405-426
- Billig, M. (1995), *Banal Nationalism*, SAGE Publications Ltd, London
- Brubaker, R. and F. Cooper (2000), Beyond ''Identity'', *Theory and Society*, Vol.29 (1), 1-47
- Bruter, M. (2003), Winning Hearts and Minds for Europe: The Impact of News and Symbols on Civic and Cultural European Identity, *Comparative Political Studies*, Vol. 36 (10), 1148-1179
- Bruter, M. (2004), On what citizens mean by feeling 'European': Perceptions of news, symbols and borderless-ness, *Journal of Ethnic and Migration Studies*, Vol. 30 (1), 21-39

- Bruter, M. (2009), Time Bomb? The Dynamic Effect of News and Symbols on the Political Identity of European Citizens, *Comparative Political Studies*, Vol. 42 (12), 1498-1536
- Butz, D.A. (2009), National Symbols as Agents of Psychological and Social Change, *Political Psychology*, Vol. 30 (5), 779-?
- Cerulo, K.A. (1989), Sociopolitical Control and the Structure of National Symbols: An Empirical Analysis of National Anthems, *Social Forces*, Vol. 68 (1), 76-99
- Clark, C. (1997), Forging Identity: Beethoven's ''Ode'' as European Anthem, *Critical Inquiry*, Vol. 23 (4), 789-807
- Curti Gialdino, C. (2005), I Simboli dell'Unione europea, Bandiera – Inno – Motto – Moneta – Giornata, Roma: Istituto Poligrafico e Zecca dello Stato S.p.A. Translated by the CVCE
- Declaration on European Identity (Copenhagen, 14 December 1973)
- Delanty, G. (1995), *Inventing Europe: Idea, Identity, Reality*, St. Martin's Press, New York
- Delanty, G. (2002), Models of European Identity: Reconciling Universalism and Particularism, *Perspectives on European Politics and Society*, Vol. 3 (3), 345-359
- Delanty, G. and C. Rumford (2005), *Rethinking Europe: Social theory and the implications of Europeanization*, Routledge, Oxon and New York 62
- Fligstein, N. (2009), in Checkel, J.T. and P.J. Katzenstein ed. (2009), *European Identity*, Cambridge University Press, Cambridge
- Foret, F. (2009), Symbolic dimensions of EU legitimization, *Media, Culture & Society*, Vol. 31, 313-324 H6
- Friedman, J. (1992a), Myth, History and Political Identity, *Cultural Anthropology*, Vol.7 (2), 194-210
- Friedman, J. (1992b), The Past in the Future: History and the Politics of Identity, *American Anthropologist*, New Series, Vol. 94 (4), 837-859
- Kaelbe, H., in Checkel, J.T. and P.J. Katzenstein ed. (2009), *European Identity*, Cambridge University Press, Cambridge
- Kohli, M. (2000), The Battlegrounds of European Identity, *European Societies*, Vol. 2 (2), 113-137
- Kolstø, P. (2006), National symbols as signs of unity and division, *Ethnic and Racial Studies*, Vol. 29 (4), 676-701
- Laffan, B. (2001), The European Union polity: a union of regulative, normative and cognitive pillars, *Journal of European Public Policy*, Vol. 8 (5), 709-727
- Manners, I. (2011), Symbolism in European integration, *Comparative European Politics*, Vol. 9 (3), 243-268

- Morgan, P. (1996), in Wintle, M.J. (1996), *Culture and Identity in Europe*, Ashgate Publishing Company
- Radius (1971), Report on a European anthem, Consultative Assembly of the Council of Europe, RO/303 Y71, doc. 2978
- Schatz, R.T. and H. Lavine (2007), Waving the Flag: National Symbolism, Social Identity, and Political Engagement, *Political Psychology*, Vol. 28 (3), 329-355
- Shore, C. (2000), *Building Europe: the Cultural Politics of European Integration*, London, Routledge
- Shore, C. (2004), Whither European Citizenship? Eros and Civilization Revisited, *European Journal of Social Theory*, Vol. 7 (1), 27-44
- Smith, A.D. (1992), National Identity and the Idea of European Unity, *International Affairs*, Vol. 68 (1), 55-76 63
- Spiering, M (1996), in Wintle, M.J. (1996), *Culture and Identity in Europe*, Ashgate Publishing Company
- Stråth, B. (2002), A European Identity: To the Historical Limits of a Concept, *European Journal of Social Theory*, Vol. 5 (4), 387-401
- Verkuyten, M. (1995), Symbols and Social Representation, *Journal for the Theory of Social Behaviour, Vol.* 25 (3), 263- 284
- Wintle, M.J. (1996), *Culture and Identity in Europe*, Ashgate Publishing Company

Recommended manuals

Παναγιώτης Κιμουρτζής – Άννα Μανδυλαρά, *Φιλέορτο Βασίλειο. Δημόσιες Τελετές και Εθνικές Επέτειοι κατά την Οθωνική περίοδο*, Gutenberg, Αθήνα 2023.
(ISBN: 978-960-01-2454-5)

E. Hobsbawm / T. Ranger (eds), *Η επινόηση της παράδοσης*, Θεμέλιο, Αθήνα 2004. (ISBN13 9789603103035)

Arnold Van Gennep, *Τελετουργίες Διάβασης. Συστηματική μελέτη των τελετών*, Ηριδανός, Αθήνα 2016. (ISBN13 9789603353560)

COURSE OUTLINE

(1) GENERAL

SCHOOL	Philosophy		
ACADEMIC UNIT	History and Archaeology		
LEVEL OF STUDIES	Undergraduate		
COURSE CODE	**IOTH102**	**SEMESTER**	6th, 8th
COURSE TITLE	Ottoman Language and Palaeography II		

INDEPENDENT TEACHING ACTIVITIES *if credits are awarded for separate components of the course, e.g. lectures, laboratory exercises, etc. If the credits are awarded for the whole of the course, give the weekly teaching hours and the total credits*	**WEEKLY TEACHING HOURS**	**CREDITS**
	3	5
Add rows if necessary. The organisation of teaching and the teaching methods used are described in detail at (d).		

COURSE TYPE *general background, special background, specialised general knowledge, skills development*	Special background
PREREQUISITE COURSES:	Ottoman Language and Palaeography I
LANGUAGE OF INSTRUCTION and EXAMINATIONS:	Greek; examinations in English for students of the Erasmus+ programme on a case–by–case basis
IS THE COURSE OFFERED TO ERASMUS STUDENTS	Yes
COURSE WEBSITE (URL)	

(2) LEARNING OUTCOMES

Learning outcomes

The course learning outcomes, specific knowledge, skills and competences of an appropriate level, which the students will acquire with the successful completion of the course are described.

Consult Appendix A

- *Description of the level of learning outcomes for each qualifications cycle, according to the Qualifications Framework of the European Higher Education Area*
- *Descriptors for Levels 6, 7 & 8 of the European Qualifications Framework for Lifelong Learning and Appendix B*
- *Guidelines for writing Learning Outcomes*

The primary educational–learning objective of the course is the further immersion—following the course "Ottoman Language and Palaeography I"—of students into the historical period of Classical Ottoman Turkish (COT) (16th – mid-19th century), the various types of scripts that appear in Ottoman manuscripts, and Turkish, Arabic, and Persian morphology and syntax. Students are expected to read, transcribe, and translate small printed (*maṭbūʿ*) as well as handwritten (*el yazması*) texts of COT using dictionaries. The course also presents original Ottoman manuscripts, allowing students to familiarise themselves with the actual production of the Imperial Chancery.

General Competences

Taking into consideration the general competences that the degree-holder must acquire (as these appear in the Diploma Supplement and appear below), at which of the following does the course aim?

Search for, analysis and synthesis of data and information, with the use of the necessary technology	*Project planning and management*
Adapting to new situations	*Respect for difference and multiculturalism*
Decision-making	*Respect for the natural environment*
Working independently	*Showing social, professional and ethical responsibility and sensitivity to gender issues*
Team work	*Criticism and self-criticism*
Working in an international environment	*Production of free, creative and inductive thinking*
Working in an interdisciplinary environment	*……*
Production of new research ideas	*Others…*
	…….

Independent and team work
Gaining hands-on experience with the subject of study
Production of free, creative, and inductive thinking

(3) SYLLABUS

Following the course "Ottoman Language and Palaeography I", the following morphological and syntactic phenomena are taught per language:
(a) Turkish: The simple and compound tenses and moods of verbs (formation tables, usage, examples), along with archaisms from Old Anatolian Turkish (*Eski Anadolu Türkçesi*) that survive in Classical Ottoman Turkish (COT); additionally, numerals and noun phrases–possessive/genitive constructions (*ad/isim tamlaması, sıfat tamlaması*) are covered.
(b) Arabic: Declension of regular nouns, formation of the dual (*müşennā*), regular plural, numerals, and noun phrases–possessive/genitive structures (*et-terkībü'l-iżāfī, et-terkībü't-tavṣīfī*).; the active and passive participles of verbs (*ism-i fāʿil, ism-i mefʿūl*) are also studied.
(c) Persian: Productive suffixes frequently appearing in COT, numerals, and noun phrases–possessive/genitive structures (*terkīb-i iżāfī, terkīb-i tavṣīfī*).
Regarding the examined texts:
Phase 1: Printed texts from a teaching manual continue, each designed to reinforce specific morphological and syntactic phenomena.
Phase 2: An original printed text focusing on the history and geography of the Kingdom of Greece is studied.
Phase 3: Following a Power Point Presentation on the different script types used in Ottoman documents, students examine their first manuscript, written in *nesiḫ*—a highly legible script resembling printed forms. They are then expected to prepare its annotated edition and translation into Greek, after being given the relative guidelines.
Finally, students examine an Ottoman banknote featuring four distinct scripts—*şülüş*, *dīvānī*, *celī dīvānī*, and *riḳʿa*—to gain a broad overview of the diverse scripts that appear in documents.

(4) TEACHING and LEARNING METHODS - EVALUATION

DELIVERY *Face-to-face, Distance learning, etc.*	Face–to–face
USE OF INFORMATION AND COMMUNICATIONS TECHNOLOGY	Power Point Presentation

Use of ICT in teaching, laboratory education, communication with students	
TEACHING METHODS *The manner and methods of teaching are described in detail.* *Lectures, seminars, laboratory practice, fieldwork, study and analysis of bibliography, tutorials, placements, clinical practice, art workshop, interactive teaching, educational visits, project, essay writing, artistic creativity, etc.* *The student's study hours for each learning activity are given as well as the hours of non-directed study according to the principles of the ECTS*	
STUDENT PERFORMANCE EVALUATION *Description of the evaluation procedure* *Language of evaluation, methods of evaluation, summative or conclusive, multiple choice questionnaires, short-answer questions, open-ended questions, problem solving, written work, essay/report, oral examination, public presentation, laboratory work, clinical examination of patient, art interpretation, other* *Specifically-defined evaluation criteria are given, and if and where they are accessible to students.*	Greek (or English for Erasmus+ students). The course is assessed through a combination of: (a) written exercises throughout the semester, accounting for 20% of the final grade, (b) a final written examination, contributing 80% to the final grade (40% reading comprehension and vocabulary exercises, and 60% morphology and syntax exercises).

Activity	***Semester workload***
13 three-hour lectures	39
Exercises (reading and writing)	26
Independent learning	60
Course total	***125***

(5) ATTACHED BIBLIOGRAPHY

Korkut M. Buğday, *The Routledge introduction to literary Ottoman*, Jerold C. Frakes (trans.) (London: Routledge, 2009) ISBN 978-041-5494-38-0

Mehmet Eminoğlu, *Osmanlı Vesikalarını Okumaya Giriş* (Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı, 1996[3]) ISBN 978-975-3890-76-2

Muhammed Ali Ensârî, *Osmanlıca İmlâ Müfredâtı* (İstanbul: Hayrât, 2010) ISBN 978-975-9023-21-8

Faruk K. Timurtaş, *Tarihî Türkiye Türkçesi Araştırmaları. III Osmanlı Türkçesi Grameri. Eski Yazı ve İmlâ, Arapça, Farsça, Eski Anadolu Türkçesi*, (İstanbul: Alfa, 2013[14]) ISBN 978-975-736-871-7

Ioannis Chloros, *Μέθοδος πρὸς ἐκμάθησιν τῆς ὀθωμανικῆς γλώσσης* (Constantinople: Πατριαρχικὸν Τυπογραφεῖον, 1900).

Recep Karacakaya, İsmail Yücedağ, *Osmanlı Arşiv Vesikaları* (İstanbul: İdeal Kültür ve Yayıncılık, 2017[5]) ISBN 978-605-5729-36-3

COURSE OUTLINE

(1) GENERAL

SCHOOL	Philosophy		
ACADEMIC UNIT	History and Archaeology		
LEVEL OF STUDIES	Undergraduate		
COURSE CODE	**IOTH103**	**SEMESTER**	6th, 8th
COURSE TITLE	Sources of Ottoman History		

INDEPENDENT TEACHING ACTIVITIES *if credits are awarded for separate components of the course, e.g. lectures, laboratory exercises, etc. If the credits are awarded for the whole of the course, give the weekly teaching hours and the total credits*	**WEEKLY TEACHING HOURS**	**CREDITS**
	3	5
Add rows if necessary. The organisation of teaching and the teaching methods used are described in detail at (d).		

COURSE TYPE *general background, special background, specialised general knowledge, skills development*	Special background
PREREQUISITE COURSES:	Introduction to the Ottoman History of the Greek Lands
LANGUAGE OF INSTRUCTION and EXAMINATIONS:	Greek; examinations in English for students of the Erasmus+ programme on a case–by–case basis
IS THE COURSE OFFERED TO ERASMUS STUDENTS	Yes
COURSE WEBSITE (URL)	

(2) LEARNING OUTCOMES

Learning outcomes

The course learning outcomes, specific knowledge, skills and competences of an appropriate level, which the students will acquire with the successful completion of the course are described.

Consult Appendix A

- *Description of the level of learning outcomes for each qualifications cycle, according to the Qualifications Framework of the European Higher Education Area*
- *Descriptors for Levels 6, 7 & 8 of the European Qualifications Framework for Lifelong Learning and Appendix B*
- *Guidelines for writing Learning Outcomes*

The primary educational–learning objective of the course is to familiarise students with the diverse sources of Ottoman history and the methodology applied in their study. Each lecture focuses on a specific type of source or document from the Ottoman Chancery, examining the drafting process, content, structure, organisation, historical information contained within, and finally, the archival collections where they are currently preserved. Students have the opportunity to read and historically analyse translations of Ottoman documents in class, allowing them to develop familiarity with each type of material examined. Additionally, relevant literature (both foundational and advanced) is presented, along with supplementary materials such as books, articles, maps, coins, inscriptions, original manuscripts, and live music.

General Competences

Taking into consideration the general competences that the degree-holder must acquire (as these appear in the Diploma Supplement and appear below), at which of the following does the course aim?

Search for, analysis and synthesis of data and information, with the use of the necessary technology
Adapting to new situations
Decision-making
Working independently
Team work
Project planning and management
Respect for difference and multiculturalism
Respect for the natural environment
Showing social, professional and ethical responsibility and sensitivity to gender issues
Criticism and self-criticism

Working in an international environment	*Production of free, creative and inductive thinking*
Working in an interdisciplinary environment	*……*
Production of new research ideas	*Others…*
	…….

Development of critical historical thinking
Analysis, commentary, and comprehension of primary sources
Gaining hands-on experience with the subject of study
Teamwork
Working in an interdisciplinary environment (History, Palaeography, Archaeology, Musicology)
Production of new research ideas
Respect for diversity and multiculturalism
Promotion of free, creative, and inductive thinking

(3) SYLLABUS

The following areas are examined:
(a) Sources: What constitutes a historical source and its types. Collections of Ottoman archival sources: (i) Successor states of the Ottoman Empire; (ii) States outside the Ottoman realm; (iii) Greece.
(b) Tax Registers (*tapu tahrir defterleri*): Survey methods, drafting and organisation of registers, data and information contained therein. Historiography and schools of *defterology*.
(c) Sharia Court Records (*şeriyye sicilleri*): Historical background (Islamic literature, Mamluks, Fatimids), content, drafting and organisation of court records. Judicial authority, the class of legal scholars and jurists (*ulema*). Historiography of court record studies.
(d) Imperial Edicts (*ferman*): Content, terms, sections, drafting and dispatching of decrees. Sultanic monograms (*tuğra*), their morphology and significance as chronological markers.
(e) Sultanic Diplomas (*berat*): Types, content, sections, drafting and dispatching of diplomas. Differences between *fermans* and *berats*. Metropolitan (and patriarchal) enthronement berats.
(f) Opinions on Legal Matters (*fetva*): Role and function of the *mufti* and the *Sheikh-ul-Islam*. Islamic legal schools. Ebu's-suud Efendi and the process of law codification. Components, issuance process, and validity of a *fetva*.
(g) Travel Literature: European travelers (diplomats, pilgrims, captives, merchants, missionaries) in the Ottoman Empire: motives, itineraries, linguistic style, historical insights from travel literature. Differences between European and Ottoman travelers, prejudices. The travelogue (*Seyahatname*) of Evliya Çelebi. Conquest itineraries (*fetihname*): content, sections, drafting.
(h) Tactile Sources and Epigraphy: Types of Ottoman inscriptions: monumental, dedicatory, funerary, votive, graffiti. Materials and scripts. Evolution of funerary inscription content. Collections (*corpora*) of Ottoman inscriptions in Greece. Method for annotated edition of Ottoman inscriptions. Educational visit to the Aslan Pasha Mosque site and guided tour of the exhibited Ottoman epigraphic material.
(i) Print Media, Newspapers, and Magazines: Publishing activity in the press. News dissemination in the Empire. Western European influences through periodicals (e.g., women's fashion). Presentation of various Ottoman newspapers and magazines.
(j) Audio Sources: Relationships between Byzantine and Ottoman court music (*Türk Sanat Müziği*). Listening to Ottoman music.
Educational visit and guided tour of an Ottoman archive. Close-up examination of original Ottoman manuscripts.

(4) TEACHING and LEARNING METHODS - EVALUATION

DELIVERY *Face-to-face, Distance learning, etc.*	Face–to–face
USE OF INFORMATION AND COMMUNICATIONS TECHNOLOGY *Use of ICT in teaching, laboratory education, communication with students*	Power Point Presentation
TEACHING METHODS *The manner and methods of teaching are described in detail.* *Lectures, seminars, laboratory practice, fieldwork, study and analysis of bibliography, tutorials, placements, clinical practice, art workshop, interactive teaching, educational visits, project, essay writing, artistic creativity, etc.* *The student's study hours for each learning activity are given as well as the hours of non-directed study according to the principles of the ECTS*	

Activity	***Semester workload***
11 three-hour lectures	33
2 three-hour educational visits	6
Study and analysis of sources	13
Independent learning	73
Course total	***125***

STUDENT PERFORMANCE EVALUATION *Description of the evaluation procedure* *Language of evaluation, methods of evaluation, summative or conclusive, multiple choice questionnaires, short-answer questions, open-ended questions, problem solving, written work, essay/report, oral examination, public presentation, laboratory work, clinical examination of patient, art interpretation, other* *Specifically-defined evaluation criteria are given, and if and where they are accessible to students.*	Greek (or English for Erasmus+ students). Written exams with extended response and source analysis questions. Erasmus+ students have the option to submit an exemption paper in English.

(5) ATTACHED BIBLIOGRAPHY

Suraiya Faroqhi, *Approaching Ottoman history. An introduction to the sources* (Cambridge: Cambridge University Press, 1999) ISBN 978-052-16-6648-0

Pavlos Chidiroglou, *Συμβολή στην ελληνική τουρκολογία*, vol. 1 (Athens: Ηρόδοτος, 1990) ISBN 978-960-72-9017-5

Pavlos Chidiroglou, *Συμβολή στην ελληνική τουρκολογία*, vol. 4 (Thessaloniki: Βάνιας, 2000) ISBN 978-960-28-8069-2

Mübahat Kütükoğlu, *Osmanlı Belgelerinin Dili (Diplomatik)*, Kubbealtı Neşriyâtı 35 (İstanbul: Kubbealtı Akademisi Kültür ve San'at Vakfı, 1998) ISBN 975-7663-18-2

COURSE OUTLINE

(1) GENERAL

SCHOOL	**Philosophy**		
ACADEMIC UNIT	**History and Arcaeology**		
LEVEL OF STUDIES	**Pre-graduation**		
COURSE CODE	**IPΩ 202**	**SEMESTER**	**VI & VIII**
COURSE TITLE	**Caius Iulius Caesar (102/100-44 B.C.E.)**		

INDEPENDENT TEACHING ACTIVITIES *if credits are awarded for separate components of the course, e.g. lectures, laboratory exercises, etc. If the credits are awarded for the whole of the course, give the weekly teaching hours and the total credits*	**WEEKLY TEACHING HOURS**	**CREDITS**
	3 (three)	5
Add rows if necessary. The organisation of teaching and the teaching methods used are described in detail at (d).		

COURSE TYPE *general background, special background, specialised general knowledge, skills development*	Specialised general knowledge, skills development.
PREREQUISITE COURSES:	
LANGUAGE OF INSTRUCTION and EXAMINATIONS:	GREEK
IS THE COURSE OFFERED TO ERASMUS STUDENTS	YES
COURSE WEBSITE (URL)	

(2) LEARNING OUTCOMES

Learning outcomes

The course learning outcomes, specific knowledge, skills and competences of an appropriate level, which the students will acquire with the successful completion of the course are described.

Consult Appendix A

- *Description of the level of learning outcomes for each qualifications cycle, according to the Qualifications Framework of the European Higher Education Area*
- *Descriptors for Levels 6, 7 & 8 of the European Qualifications Framework for Lifelong Learning and Appendix B*
- *Guidelines for writing Learning Outcomes*

Method learning for scientific paper writing and management of the historic information.
Understanding the method of prosopography as a tool for the historical scientific research.
Understanding the usefulness of a biography for the critical approach of the historical process.

General Competences

Taking into consideration the general competences that the degree-holder must acquire (as these appear in the Diploma Supplement and appear below), at which of the following does the course aim?

Search for, analysis and synthesis of data and information, with the use of the necessary technology
Adapting to new situations
Decision-making
Working independently
Project planning and management
Respect for difference and multiculturalism
Respect for the natural environment
Showing social, professional and ethical responsibility and sensitivity to gender issues

Team work *Working in an international environment* *Working in an interdisciplinary environment* *Production of new research ideas*	*Criticism and self-criticism* *Production of free, creative and inductive thinking* …… *Others…* …….
Search for, analysis and synthesis of data and information, with the use of the necessary technology Working independently. Decision-making on the ground of historic information. Respect for difference and multiculturalism. Production of free, creative and inductive thinking.	

(3) SYLLABUS

The political and military career of Julius Caesar.
The evolution of this historic personality from the leadership of *populares* to the life-long dictatorship.
The institutional choices and reforms: target and result.
Their influence on History.

(4) TEACHING and LEARNING METHODS - EVALUATION

DELIVERY *Face-to-face, Distance learning, etc.*	Face to face, in the classroom, for a limited number of students.
USE OF INFORMATION AND COMMUNICATIONS TECHNOLOGY *Use of ICT in teaching, laboratory education, communication with students*	
TEACHING METHODS *The manner and methods of teaching are described in detail.* *Lectures, seminars, laboratory practice, fieldwork, study and analysis of bibliography, tutorials, placements, clinical practice, art workshop, interactive teaching, educational visits, project, essay writing, artistic creativity, etc.* *The student's study hours for each learning activity are given as well as the hours of non-directed study according to the principles of the ECTS*	***Activity*** / ***Semester workload*** Seminar Lectures — 125 Course total — 125
STUDENT PERFORMANCE EVALUATION *Description of the evaluation procedure* *Language of evaluation, methods of evaluation, summative or conclusive, multiple choice questionnaires, short-answer questions, open-ended questions, problem solving, written work, essay/report, oral examination, public presentation, laboratory work, clinical*	Essay (personal paper) in Greek language and presentation before the other Seminar students. ALTERNATIVE: Written examination in Greek language.

examination of patient, art interpretation, other *Specifically-defined evaluation criteria are given, and if and where they are accessible to students.*	

(5) ATTACHED BIBLIOGRAPHY

- Suggested bibliography: *- Related academic journals:* 1) Luciano CANFORA, *Ιούλιος Καίσαρας – Ο δημοκρατικός δικτάτορας*, Εκδ. Σαββάλας, Αθήνα 2005 [ISBN: 960-460-937-8] 2) Γάιος Σουητώνιος, *Η ζωή των Καισάρων, 1: Ιούλιος Καίσαρ*, Εκδ. Παρασκήνιο, Αθήνα 2005 [ISBN: 960-7107-03-9]

COURSE OUTLINE

(1) GENERAL

SCHOOL	Of Philosophy		
ACADEMIC UNIT	Department of History and Archaeology		
LEVEL OF STUDIES	Undergraduate		
COURSE CODE	**KAN105**	**SEMESTER**	**6th and 8th**
COURSE TITLE	Symbolic Thought in Culture		

INDEPENDENT TEACHING ACTIVITIES *if credits are awarded for separate components of the course, e.g. lectures, laboratory exercises, etc. If the credits are awarded for the whole of the course, give the weekly teaching hours and the total credits*	**WEEKLY TEACHING HOURS**	**CREDITS**
13classes	3	5
Add rows if necessary. The organisation of teaching and the teaching methods used are described in detail at (d).		

COURSE TYPE *general background, special background, specialised general knowledge, skills development*	special background, skills development
PREREQUISITE COURSES:	
LANGUAGE OF INSTRUCTION and EXAMINATIONS:	Greek
IS THE COURSE OFFERED TO ERASMUS STUDENTS	no
COURSE WEBSITE (URL)	https://ecourse.uoi.gr/

(2) LEARNING OUTCOMES

Learning outcomes

The course learning outcomes, specific knowledge, skills and competences of an appropriate level, which the students will acquire with the successful completion of the course are described.

Consult Appendix A

- *Description of the level of learning outcomes for each qualifications cycle, according to the Qualifications Framework of the European Higher Education Area*
- *Descriptors for Levels 6, 7 & 8 of the European Qualifications Framework for Lifelong Learning and Appendix B*
- *Guidelines for writing Learning Outcomes*

1) Introduction to the fields of symbolic anthropology and familiarization with its theoretical principles and methodology
2) Deeper understanding of the phenomena of contemporary social reality
3) Interdisciplinary approach to the phenomena of human cultures
4) Familiarisation with complex theoretical texts.

General Competences

Taking into consideration the general competences that the degree-holder must acquire (as these appear in the Diploma Supplement and appear below), at which of the following does the course aim?

Search for, analysis and synthesis of data and information, with the use of the necessary technology
Adapting to new situations
Decision-making
Working independently
Team work
Working in an international environment
Working in an interdisciplinary environment
Production of new research ideas
Project planning and management
Respect for difference and multiculturalism
Respect for the natural environment
Showing social, professional and ethical responsibility and sensitivity to gender issues
Criticism and self-criticism
Production of free, creative and inductive thinking
……
Others…
…….

Search for, analysis and synthesis of data and information, with the use of the necessary technology
Working in an interdisciplinary environment
Respect for difference and multiculturalism

Showing social, professional and ethical responsibility and sensitivity to gender issues
Criticism and self-criticism
Production of free, creative and inductive thinking

(3) SYLLABUS

Interactive research seminar of theoretical orientation. The seminar deals with the microcosms of human cultures, as they are known to us through their synchronicities and their historicity, whether it is the Greek (traditional) culture of everyday life or its known international analogues. Collective representations and symbols constitute intangible or implicit communicative "vehicles" of symbolic thought as mediated on a daily basis by narrative and ritual practices, materialities, but also by abstract mental schemes that axiomatically defend our (taxonomic) perceptions of life through the power of the self-evident - which is not the same for everyone, but is in direct relation to the culture that dictates it. Attendance and interactive participation are required for those who choose the seminar (limited number of participants).
Delivery class schedule:
1-2. Introduction to the theoretical framework of the course and its literature
3-5. Symbol and symbolic thinking as theoretical concepts
6-7. Taxonomies and categorisations, definitions
8-10. The concept of system and the study of cultures
11-12. Collective representations and mythologies
13. Project presentations.

(4) TEACHING and LEARNING METHODS - EVALUATION

DELIVERY *Face-to-face, Distance learning, etc.*	Face to face
USE OF INFORMATION AND COMMUNICATIONS TECHNOLOGY *Use of ICT in teaching, laboratory education, communication with students*	Use of ICT in teaching and communication with students
TEACHING METHODS *The manner and methods of teaching are described in detail.* *Lectures, seminars, laboratory practice, fieldwork, study and analysis of bibliography, tutorials, placements, clinical practice, art workshop, interactive teaching, educational visits, project, essay writing, artistic creativity, etc.* *The student's study hours for each learning activity are given as well as the hours of non-directed study according to the principles of the ECTS*	

Activity	*Semester workload*
interactive teaching	40
study and analysis of bibliography	40
essay writing	40
educational visits	5
Course total	***125***

STUDENT PERFORMANCE EVALUATION *Description of the evaluation procedure* *Language of evaluation, methods of evaluation, summative or conclusive, multiple choice questionnaires, short-answer questions, open-ended questions, problem solving, written work, essay/report, oral examination, public presentation, laboratory work, clinical examination of patient, art interpretation, other* *Specifically-defined evaluation criteria are given, and if and where they are accessible to students.*	Public presentation, written work.

(5) ATTACHED BIBLIOGRAPHY

Geertz Clifford, *The interpretation of cultures* (3rd ed.). Basic Books, Chicago 2017.
Hendry Joy, *An Introduction to Social Anthropology: Other People's Worlds*, Red Globe Press, London 1999.
Mauss Marcel, Durkheim Émile, *De quelques formes primitives de classification. Contribution à l'étude des représentations collectives*, Paris, PUF, coll. « Quadrige », 2017, 150 p., édité par Éric Brian, Jules Salomone et Florence Weber,
Papachristophorou Marilena, *Myth, Representation and Identity: an Ethnography of Memory in Lipsi, Greece . Palgrave - Macmillan, New York 2013.*

COURSE OUTLINE

(1) GENERAL

SCHOOL	School of Philosophy		
ACADEMIC UNIT	Department of History and Archaeology		
LEVEL OF STUDIES	Undergraduate		
COURSE CODE	**ΛΑΟ455**	**SEMESTER**	6th & 8th
COURSE TITLE	Material Culture		

INDEPENDENT TEACHING ACTIVITIES *if credits are awarded for separate components of the course, e.g. lectures, laboratory exercises, etc. If the credits are awarded for the whole of the course, give the weekly teaching hours and the total credits*	**WEEKLY TEACHING HOURS**	**CREDITS**
Add rows if necessary. The organisation of teaching and the teaching methods used are described in detail at (d).		

COURSE TYPE *general background, special background, specialised general knowledge, skills development*	General Background-Lecturing
PREREQUISITE COURSES:	Introduction to Folklore Studies
LANGUAGE OF INSTRUCTION and EXAMINATIONS:	Greek
IS THE COURSE OFFERED TO ERASMUS STUDENTS	
COURSE WEBSITE (URL)	

(2) LEARNING OUTCOMES

Learning outcomes

The course learning outcomes, specific knowledge, skills and competences of an appropriate level, which the students will acquire with the successful completion of the course are described.

Consult Appendix A

- *Description of the level of learning outcomes for each qualifications cycle, according to the Qualifications Framework of the European Higher Education Area*
- *Descriptors for Levels 6, 7 & 8 of the European Qualifications Framework for Lifelong Learning and Appendix B*
- *Guidelines for writing Learning Outcomes*

After successfully completing this course, students are expected to be able to:

• Understand the schools of thought regarding the study of material culture.

• Recognise the expanding variety of contemporary research on material culture and the common interdisciplinary principles that underpins research on material culture.

• Define the contribution of folklore and anthropology to the current interdisciplinary dialogue concerning different aspects of material culture.

• Analyse critically the cultural uses of objects and materialities in everyday life.

General Competences

Taking into consideration the general competences that the degree-holder must acquire (as these appear in the Diploma Supplement and appear below), at which of the following does the course aim?

Search for, analysis and synthesis of data and information, with the use of the necessary technology
Adapting to new situations
Decision-making
Working independently
Team work
Project planning and management
Respect for difference and multiculturalism
Respect for the natural environment
Showing social, professional and ethical responsibility and sensitivity to gender issues
Criticism and self-criticism

Working in an international environment	*Production of free, creative and inductive thinking*
Working in an interdisciplinary environment	*……*
Production of new research ideas	*Others…*
	…….

After successfully completing this course, students are expected to: a) strengthen their ethnographic understanding of everyday life b) recognise the importance of interdisciplinary approaches to cultural and social phenomena c) understand the importance of cultural diversity and multiculturalism.

(3) SYLLABUS

Material culture is a sub-field of folklore and anthropology. At the same time, it constitutes an area of study with sound interdisciplinary character. The main aim of the course is to offer a critical introduction: a) to the main theoretical trends of the sub-field, as it is currently practised internationally (French ethnological school, British school of material culture, semiotics, networks of acting subjects, theories of dwelling, theories of consumption, etc.) b) to the ethnographic research concerning material culture, with an emphasis to selected ethnographic accounts focusing on natural environment and landscape, housing and architecture, crafts and craftsmanship, food, clothing, etc.

(4) TEACHING and LEARNING METHODS - EVALUATION

DELIVERY *Face-to-face, Distance learning, etc.*	Face-to Face, Lecturing
USE OF INFORMATION AND COMMUNICATIONS TECHNOLOGY *Use of ICT in teaching, laboratory education, communication with students*	Projection of ethnographic documentaries
TEACHING METHODS *The manner and methods of teaching are described in detail.* *Lectures, seminars, laboratory practice, fieldwork, study and analysis of bibliography, tutorials, placements, clinical practice, art workshop, interactive teaching, educational visits, project, essay writing, artistic creativity, etc.* *The student's study hours for each learning activity are given as well as the hours of non-directed study according to the principles of the ECTS*	
STUDENT PERFORMANCE EVALUATION *Description of the evaluation procedure* *Language of evaluation, methods of evaluation, summative or conclusive, multiple choice questionnaires, short-answer questions, open-ended questions, problem solving, written work, essay/report, oral examination, public presentation, laboratory work, clinical examination of patient, art interpretation, other* *Specifically-defined evaluation criteria are given, and if and where they are accessible to students.*	Written Exam/Open-Ended Questions

Activity	***Semester workload***
13 three-hours Lectures	39h
Individual Stydy	61h
Sources' Preparation	25h
Course total	125h

(5) ATTACHED BIBLIOGRAPHY

Suggested Bibliography

Appadurai, A. (επιμ.) (1996), *The Social Life of Things. Commodities in Cultural Perspective*, Κέιμπριτζ: Cambridge University Press.
Bourdieu, P. (2013), *Η Διάκριση. Κοινωνική Κριτική της Καλαισθητικής Κρίσης*, Αθήνα: Πατάκης.
Γιαλούρη, Α. (2012), *Υλικός Πολιτισμός. Η Ανθρωπολογία στη Χώρα των Πραγμάτων*, Αθήνα: Αλεξάνδρεια.
Οικονόμου, Α. (2014), *Υλικός πολιτισμός: Θεωρία, μεθοδολογία, αξιοποίηση*, Αθήνα: Παπαζήσης.
Σερεμετάκη, Ν.Κ. (1994), *Παλιννόστηση Αισθήσεων-Αντίληψη και μνήμη ως υλική κουλτούρα στη σύγχρονη εποχή*, Αθήνα: Νέα Σύνορα Λιβάνης.
Tilley, Ch. (2006), *Handbook of Material Culture*, Λονδίνο: Sage.

Related Academic Journals

Εθνολογία
Λαογραφία
Journal of Material Culture
Ethnologia Europaea

COURSE OUTLINE

(1) GENERAL

SCHOOL	School of Philosophy		
ACADEMIC UNIT	History and Archaeology		
LEVEL OF STUDIES	Undergraduate		
COURSE CODE	**LAO 465**	**SEMESTER**	**5th, 7th**
COURSE TITLE	On the History of Folktales		

INDEPENDENT TEACHING ACTIVITIES *if credits are awarded for separate components of the course, e.g. lectures, laboratory exercises, etc. If the credits are awarded for the whole of the course, give the weekly teaching hours and the total credits*	**WEEKLY TEACHING HOURS**	**CREDITS**
	3	5
Add rows if necessary. The organisation of teaching and the teaching methods used are described in detail at (d).	Lectures; powerpoint presentations for each lecture; text presentations; video and film projection followed by commenting and discussion	

COURSE TYPE *general background, special background, specialised general knowledge, skills development*	*special background, specialised general knowledge, skills development*
PREREQUISITE COURSES:	no
LANGUAGE OF INSTRUCTION and EXAMINATIONS:	Greek; for Erasmus students written essay in English or French
IS THE COURSE OFFERED TO ERASMUS STUDENTS	yes
COURSE WEBSITE (URL)	http://ecourse.uoi.gr/course/view.php?id=975

(2) LEARNING OUTCOMES

Learning outcomes

The course learning outcomes, specific knowledge, skills and competences of an appropriate level, which the students will acquire with the successful completion of the course are described.

Consult Appendix A

- *Description of the level of learning outcomes for each qualifications cycle, according to the Qualifications Framework of the European Higher Education Area*
- *Descriptors for Levels 6, 7 & 8 of the European Qualifications Framework for Lifelong Learning and Appendix B*
- *Guidelines for writing Learning Outcomes*

a) An introduction to Folktale studies; interdisciplinary theoretical and methodological issues
b) The International Classification system AT/ATU
c) The History of a genre; an overview in world's cultures
d) Ethnographic approaches in the study of symbolisms and collective representations
e) Fairytale adaptations in contemporary popular global culture.

General Competences

Taking into consideration the general competences that the degree-holder must acquire (as these appear in the Diploma Supplement and appear below), at which of the following does the course aim?

Search for, analysis and synthesis of data and information, with the use of the necessary technology	*Project planning and management*
Adapting to new situations	*Respect for difference and multiculturalism*
Decision-making	*Respect for the natural environment*
Working independently	*Showing social, professional and ethical responsibility and sensitivity to gender issues*
Team work	*Criticism and self-criticism*
Working in an international environment	*Production of free, creative and inductive thinking*
Working in an interdisciplinary environment	……
Production of new research ideas	*Others…*
	…….

*Working in an interdisciplinary environment; s*earch for, analysis and synthesis of data and information, with the use of the necessary technology; working independently; production of new research ideas; respect for difference and multiculturalism; respect for the natural environment; showing social, professional and ethical responsibility and sensitivity to gender issues; production of free, creative and inductive thinking.

(3) SYLLABUS

The course offers an overview of the history of folktales, where fairytales are seen as a special narrative genre, making the object of oral traditions and world cultures on the one hand, and the object of publishing production and the entertainment industry, on the other. This, cultural to an important extent, history of a genre includes basic theoretical approaches that have been formulated as an answer to long scholarship queries, as for instance the eventual connection of fairytale with mythologies, rituals, the collective fantasy and its modern uses, or implicit social strategies. Through interdisciplinary presentations and a variety of applications, the course aims to introduce the student in folktale studies.

(4) TEACHING and LEARNING METHODS - EVALUATION

DELIVERY *Face-to-face, Distance learning, etc.*	Face to face; online and distance learning due to CoViD19 pandemic restrictions.
USE OF INFORMATION AND COMMUNICATIONS TECHNOLOGY *Use of ICT in teaching, laboratory education, communication with students*	Use of ICT in teaching, communication with students.
TEACHING METHODS *The manner and methods of teaching are described in detail.* *Lectures, seminars, laboratory practice, fieldwork, study and analysis of bibliography, tutorials, placements, clinical practice, art workshop, interactive teaching, educational visits, project, essay writing, artistic creativity, etc.* *The student's study hours for each learning activity are given as well as the hours of non-directed study according to the principles of the ECTS*	

Activity	***Semester workload***
Lectures, interactive teaching, film workshops, tutorials	49 hours
and	**and**
study and analysis of bibliography	76 hours
or	**or**
Bibliographical research and essay writing, for Erasmus students only	76 hours
Course total	***125 hours***

STUDENT PERFORMANCE EVALUATION *Description of the evaluation procedure* *Language of evaluation, methods of evaluation, summative or conclusive, multiple choice questionnaires, short-answer questions, open-ended questions, problem solving, written work, essay/report, oral examination, public presentation, laboratory work, clinical examination of patient, art interpretation, other* *Specifically-defined evaluation criteria are given, and if and where they are accessible to students.*	Language of evaluation: Greek; English or French for Erasmus students. Methods of evaluation: short-answer questions/ open-ended questions/written work; essay/report, oral examination, public presentation.

(5) ATTACHED BIBLIOGRAPHY

- Suggested bibliography:
- Related academic journals:

Χατζητάκη-Καψωμένου, Χρυσούλα: *Το νεοελληνικό λαϊκό παραμύθι,* Ινστιτούτο Νεοελληνικών Σπουδών - Ίδρυμα Μανόλη Τριανταφυλλίδη, Θεσσαλονίκη 2002.

COURSE OUTLINE

(1) GENERAL

SCHOOL	Of Philosophy		
ACADEMIC UNIT	Department of History and Archaeology		
LEVEL OF STUDIES	Undergraduate		
COURSE CODE	**LAO506**	**SEMESTER**	**6th and 8th**
COURSE TITLE	Greek Folk Songs		

INDEPENDENT TEACHING ACTIVITIES *if credits are awarded for separate components of the course, e.g. lectures, laboratory exercises, etc. If the credits are awarded for the whole of the course, give the weekly teaching hours and the total credits*	**WEEKLY TEACHING HOURS**	**CREDITS**
	3	5
Add rows if necessary. The organisation of teaching and the teaching methods used are described in detail at (d).		

COURSE TYPE *general background, special background, specialised general knowledge, skills development*	General background
PREREQUISITE COURSES:	
LANGUAGE OF INSTRUCTION and EXAMINATIONS:	Greek
IS THE COURSE OFFERED TO ERASMUS STUDENTS	Yes English and French friendly course
COURSE WEBSITE (URL)	

(2) LEARNING OUTCOMES

Learning outcomes

The course learning outcomes, specific knowledge, skills and competences of an appropriate level, which the students will acquire with the successful completion of the course are described.

Consult Appendix A

- *Description of the level of learning outcomes for each qualifications cycle, according to the Qualifications Framework of the European Higher Education Area*
- *Descriptors for Levels 6, 7 & 8 of the European Qualifications Framework for Lifelong Learning and Appendix B*
- *Guidelines for writing Learning Outcomes*

With the successful completion of the course the students:
1. understand the social, cultural, economic and political changes that have influenced the creation, function, dissemination and research of Greek folk songs
2. know the basic texts of the Greek and international literature on Greek folk songs
3. critically interpret the different approaches from the 19th to the 21st century
4. can discuss issues arising from the passage from the oral tradition to musical and lyrical transcriptions or recordings.

General Competences

Taking into consideration the general competences that the degree-holder must acquire (as these appear in the Diploma Supplement and appear below), at which of the following does the course aim?

Search for, analysis and synthesis of data and information, with the use of the necessary technology

Project planning and management

Respect for difference and multiculturalism

Adapting to new situations *Decision-making* *Working independently* *Team work* *Working in an international environment* *Working in an interdisciplinary environment* *Production of new research ideas*	*Respect for the natural environment* *Showing social, professional and ethical responsibility and sensitivity to gender issues* *Criticism and self-criticism* *Production of free, creative and inductive thinking* *……* *Others…* *……*

Search for, analysis and synthesis of data and information, with the use of the necessary technology
Working independently
Working in an interdisciplinary environment
Respect for difference and multiculturalism
Showing social, professional and ethical responsibility and sensitivity to gender issues
Criticism and self-criticism
Production of free, creative and inductive thinking

(3) SYLLABUS

The subject of the course is the critical overview of research on Greek folk (demotic) songs from the 19th century to the present day. Their discovery, definition, function, dissemination and their different approaches are examined, from the establishment of their literary study by Western European philologists and philhellenic scholars to contemporary ethnomusicological analyses. Special mention is made of the work of Greek folklorists.

More specifically, the lectures are structured as follows:
1. 1. General introduction. Music as a total social fact. Music and Identity. Demotic, popular or folk music? The importance of music-social categorizations.
2-5. The discovery of demotic songs and the internationalization of a national culture. The influence of Herder's ideas and romanticism. Fauriel and the establishment of the philological approach. Musical recordings: music scores and cylinders.
6-10. Greek scholars and folk song. The National School of Music and the search for Greekness in modern Greek creation. Collections and studies of Greek folklorists. Nikolaos Politis and the Folklore Archive of the Academy of Athens. Melpo Logotheti-Merlier and the Musical Archives of Tradition. The Society for the Dissemination of National Music and the prevalence of radio. Post-war folklore collections: continuities and intersections.
11-13. Contemporary approaches. Folk singing in international literature and music production. Folkloric, anthropological and musicological research in Greece today.

(4) TEACHING and LEARNING METHODS - EVALUATION

DELIVERY *Face-to-face, Distance learning, etc.*	Face to face
USE OF INFORMATION AND COMMUNICATIONS TECHNOLOGY *Use of ICT in teaching, laboratory education, communication with students*	Use of ICT in teaching and communication with students
TEACHING METHODS *The manner and methods of teaching are described in detail.* *Lectures, seminars, laboratory practice, fieldwork, study and analysis of bibliography, tutorials, placements, clinical practice, art workshop, interactive teaching, educational visits, project, essay writing, artistic creativity,*	

Activity	*Semester workload*
Lectures	39
Study and analysis of bibliography	86

etc. *The student's study hours for each learning activity are given as well as the hours of non-directed study according to the principles of the ECTS*		
	Course total	***125***
STUDENT PERFORMANCE EVALUATION *Description of the evaluation procedure* *Language of evaluation, methods of evaluation, summative or conclusive, multiple choice questionnaires, short-answer questions, open-ended questions, problem solving, written work, essay/report, oral examination, public presentation, laboratory work, clinical examination of patient, art interpretation, other* *Specifically-defined evaluation criteria are given, and if and where they are accessible to students.*	Written examination (short-answer questions and open-ended questions)	

(5) ATTACHED BIBLIOGRAPHY

Πολίτης Αλέξης, *Το Δημοτικό Τραγούδι*, Ηράκλειο, Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης, 2010.
Σηφάκης Γρηγόρης, *Για μια Ποιητική του Ελληνικού Δημοτικού Τραγουδιού*, Ηράκλειο, Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης, 1998.

COURSE OUTLINE

(1) GENERAL

SCHOOL	School of Philosophy		
ACADEMIC UNIT	Department of History and Archaeology		
LEVEL OF STUDIES	Undergraduate		
COURSE CODE	**ΛΑΟ496**	**SEMESTER**	6th & 8th
COURSE TITLE	Nations, ethnic groups, identities, and material culture in the Balkans.		

INDEPENDENT TEACHING ACTIVITIES *if credits are awarded for separate components of the course, e.g. lectures, laboratory exercises, etc. If the credits are awarded for the whole of the course, give the weekly teaching hours and the total credits*	**WEEKLY TEACHING HOURS**	**CREDITS**
	3	5
Add rows if necessary. The organisation of teaching and the teaching methods used are described in detail at (d).		

COURSE TYPE *general background, special background, specialised general knowledge, skills development*	General Background-Lecturing
PREREQUISITE COURSES:	Introduction to Folklore Studies
LANGUAGE OF INSTRUCTION and EXAMINATIONS:	Greek
IS THE COURSE OFFERED TO ERASMUS STUDENTS	
COURSE WEBSITE (URL)	

(2) LEARNING OUTCOMES

Learning outcomes

The course learning outcomes, specific knowledge, skills and competences of an appropriate level, which the students will acquire with the successful completion of the course are described.

Consult Appendix A

- *Description of the level of learning outcomes for each qualifications cycle, according to the Qualifications Framework of the European Higher Education Area*
- *Descriptors for Levels 6, 7 & 8 of the European Qualifications Framework for Lifelong Learning and Appendix B*
- *Guidelines for writing Learning Outcomes*

After successful completion of the course, students are expected to be able to:

• Understand collective identities (national/ethnic etc. with an emphasis on the Balkans), as historical categories constructed and reconstructed not only "from above", but also "from below", in everyday life, as it is constituted both on a collective and individual level.
• Recognise the importance of materialities (from monuments and the material imprints of the past to contemporary consumer products and “trivial” objects) in the construction and reconstruction of collective identities (national/ethnic etc. with an emphasis on the Balkans).
• Discern and explain the uses of folk culture and folklore/ethnology (but also archaeology, geography, etc.) in the construction of collective identities (national, ethnic, etc.)
• Critically interpret the impact of national stereotypes on the way we perceive ourselves and the “other”, especially in the field of culture and heritage.

General Competences

Taking into consideration the general competences that the degree-holder must acquire (as these appear in the Diploma Supplement and appear below), at which of the following does the course aim?

Search for, analysis and synthesis of data and information, with the use of the necessary technology	*Project planning and management*
Adapting to new situations	*Respect for difference and multiculturalism*
Decision-making	*Respect for the natural environment*
Working independently	*Showing social, professional and ethical responsibility and sensitivity to gender issues*
Team work	*Criticism and self-criticism*
Working in an international environment	*Production of free, creative and inductive thinking*
Working in an interdisciplinary environment	*……*
Production of new research ideas	*Others…*
	…….

The course aims at : a) strengthening students' ethnographic way of viewing and understanding everyday life and materialities, especially in terms of their impact on the formation of collective identities (national/ethnic etc. with emphasis on the Balkans), b) recognising the importance of an interdisciplinary approach to the cultural and social phenomena that permeate the contemporary world c) evaluating the importance of diversity and multiculturalism.

(3) SYLLABUS

The construction of collective identities (national/ethnic etc.) and the emergence of various forms of materiality as their constituent elements. The monumental, the sacred and their uses in the context of the (re)negotiation of collective identities (national/ethnic etc.). Everyday life as a field of interdisciplinary research. National/ethnic identities and their reconstruction in everyday life. The notion of "everyday nationalism". The various forms of materiality and the everyday life. The "trivial" and the "mundane" as a field of negotiation and representation of national and ethnic identities. Different forms of materialities as a field of assertion and competition (clothing, food, habitation, consumption etc.). "Nostalgia" as a cultural practice in the Balkans. Objects and their possession/use as symbol of status or as a sign of cultural inferiority.

(4) TEACHING and LEARNING METHODS - EVALUATION

DELIVERY *Face-to-face, Distance learning, etc.*	Lecturing
USE OF INFORMATION AND COMMUNICATIONS TECHNOLOGY *Use of ICT in teaching, laboratory education, communication with students*	Projection of ethnographic documentaries.
TEACHING METHODS *The manner and methods of teaching are described in detail. Lectures, seminars, laboratory practice, fieldwork, study and analysis of bibliography,*	

Activity	Semester workload
13 three-hours Lectures	39 h
Individual study	61 h

tutorials, placements, clinical practice, art workshop, interactive teaching, educational visits, project, essay writing, artistic creativity, etc. *The student's study hours for each learning activity are given as well as the hours of non-directed study according to the principles of the ECTS*	Sources' Preparation	25 h
	Course total	125h
STUDENT PERFORMANCE EVALUATION *Description of the evaluation procedure* *Language of evaluation, methods of evaluation, summative or conclusive, multiple choice questionnaires, short-answer questions, open-ended questions, problem solving, written work, essay/report, oral examination, public presentation, laboratory work, clinical examination of patient, art interpretation, other* *Specifically-defined evaluation criteria are given, and if and where they are accessible to students.*	Language of Examination: Greek Written exam/open-ended questions.	

(5) ATTACHED BIBLIOGRAPHY

Suggested bibliography:

Mazower, M. 2013), *Τα Βαλκάνια*, Αθήνα: Πατάκης
Νιτσιάκος, Β. (2010), *Στο Σύνορο. Μετανάστευση, σύνορα και ταυτότητες στην ελληνοαλβανική μεθόριο*, Αθήνα: Οδυσσέας
Edensor, T. (2002), *National identity, popular culture and everyday life*, London: Routledge.

Related academic journals:

περ. *Εθνολογία*
περ. *Λαογραφία*
περ. *Nations and Nationalisms*

COURSE OUTLINE

(1) GENERAL

SCHOOL	PHILOSOPHY		
ACADEMIC UNIT	HISTORY AND ARCHAEOLOGY		
LEVEL OF STUDIES	UNDERGRADUATE		
COURSE CODE		**SEMESTER**	7, 8
COURSE TITLE	Seminar Essay		

INDEPENDENT TEACHING ACTIVITIES *if credits are awarded for separate components of the course, e.g. lectures, laboratory exercises, etc. If the credits are awarded for the whole of the course, give the weekly teaching hours and the total credits*	**WEEKLY TEACHING HOURS**	**CREDITS**
	3	5
Add rows if necessary. The organisation of teaching and the teaching methods used are described in detail at (d).		

COURSE TYPE *general background, special background, specialised general knowledge, skills development*	Written mandatory essay for specialized seminar
PREREQUISITE COURSES:	.
LANGUAGE OF INSTRUCTION and EXAMINATIONS:	Greek/ Erasmus Students may be examined in English.
IS THE COURSE OFFERED TO ERASMUS STUDENTS	The course is offered to exchange programme students.
COURSE WEBSITE (URL)	

(2) LEARNING OUTCOMES

Learning outcomes

The course learning outcomes, specific knowledge, skills and competences of an appropriate level, which the students will acquire with the successful completion of the course are described.

Consult Appendix A

- *Description of the level of learning outcomes for each qualifications cycle, according to the Qualifications Framework of the European Higher Education Area*
- *Descriptors for Levels 6, 7 & 8 of the European Qualifications Framework for Lifelong Learning and Appendix B*
- *Guidelines for writing Learning Outcomes*

Students are trained to work autonomously and to write an academic essay. They are introduced to fundamental concepts, theoretical approaches, and methodological tools for academic writing. They learn how to identify and select appropriate bibliographic sources, collect and analyze relevant materials, examine available data, and synthesize their own evaluative judgments. Through this process, they develop original ideas on topics chosen in collaboration with the supervising professor.

General Competences

Taking into consideration the general competences that the degree-holder must acquire (as these appear in the Diploma Supplement and appear below), at which of the following does the course aim?

Search for, analysis and synthesis of data and information, with the use of the necessary technology
Adapting to new situations
Decision-making
Working independently
Team work
Working in an international environment
Working in an interdisciplinary environment
Project planning and management
Respect for difference and multiculturalism
Respect for the natural environment
Showing social, professional and ethical responsibility and sensitivity to gender issues
Criticism and self-criticism
Production of free, creative and inductive thinking
……

Production of new research ideas	*Others…* *…….*

Students learn to collect, analyze, and synthesize scientific data through the study of primary sources and secondary bibliography. They are introduced to interdisciplinary approaches in historical and archaeological research and examine scholarly works in which primary data are evaluated using different scientific methodologies. Moreover, they are trained in academic writing, oral presentation of research papers, and the development of original research ideas. In addition, they are encouraged to exercise independent judgment and self-assessment, as well as to develop critical and deductive thinking skills.

(3) SYLLABUS

Students are required to write an essay within the framework of a specialized seminar, which is mandatory in the third and fourth years of study. In cooperation with the supervising professor, students select the essay topic, collect relevant bibliography and primary sources, and critically study and analyze them in order to develop original evaluations and well-supported conclusions.

(4) TEACHING and LEARNING METHODS - EVALUATION

DELIVERY *Face-to-face, Distance learning, etc.*	Written essay
USE OF INFORMATION AND COMMUNICATIONS TECHNOLOGY *Use of ICT in teaching, laboratory education, communication with students*	
TEACHING METHODS *The manner and methods of teaching are described in detail.* *Lectures, seminars, laboratory practice, fieldwork, study and analysis of bibliography, tutorials, placements, clinical practice, art workshop, interactive teaching, educational visits, project, essay writing, artistic creativity, etc.* *The student's study hours for each learning activity are given as well as the hours of non-directed study according to the principles of the ECTS*	

Activity	***Semester workload***
Lectures	16 hours
Research in the University Library	23 hours
Visits in Museums and Collections	3 hours
Study of the collected bibliography, presentation in class	83 hours
Course total	***125 hours***

STUDENT PERFORMANCE EVALUATION *Description of the evaluation procedure* *Language of evaluation, methods of evaluation, summative or conclusive, multiple choice questionnaires, short-answer questions, open-ended questions, problem solving, written work, essay/report, oral examination, public presentation, laboratory work, clinical*	Language of evaluation: Greek/ For Erasmus Students English, French, Italian. Mandatory presentation in class. Written essay.

examination of patient, art interpretation, other *Specifically-defined evaluation criteria are given, and if and where they are accessible to students.*	The level of critical perception, scientific approach of the subject, the analytic, deductive and synthetic thinking, as well as the level of understanding the research problems presented in the bibliography and discussed in class. Oral exam for students with reading and wiring difficulties and disabilities.

(5) ATTACHED BIBLIOGRAPHY

The bibliography of the written essay is collected and studied by the student under the supervision and with the help of the supervisor.

COURSE OUTLINE

GENERAL

SCHOOL	**PHILOSOPHY**		
ACADEMIC UNIT	**DEPARTMENT OF HISTORY & ARCHAEOLOGY**		
LEVEL OF STUDIES	**UNDERGRADUATE**		
COURSE CODE		**SEMESTER**	**3rd, 4th or 5th year**
COURSE TITLE	**INTERNSHIP (ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΑΣΚΗΣΗ)**		

INDEPENDENT TEACHING ACTIVITIES *if credits are awarded for separate components of the course, e.g. lectures, laboratory exercises, etc. If the credits are awarded for the whole of the course, give the weekly teaching hours and the total credits*	**WEEKLY TEACHING HOURS**	**CREDITS**
		2
Add rows if necessary. The organization of teaching and the teaching methods used are described in detail at (d).		

COURSE TYPE *general background, special background, specialized general knowledge, skills development*	The course, classified under the category "Skills Development Courses," is intended for students who are in the third or fourth year of their studies, as well as for students who are in the final stage prior to graduation (fifth-year students only). It is a specialization course aimed at the practical application of the knowledge acquired during undergraduate studies, within the framework of an Internship carried out in institutions and organizations directly aligned with the students' specific professional and research interests.
PREREQUISITE COURSES:	No
LANGUAGE OF INSTRUCTION and EXAMINATIONS:	Greek. The course is not subject to grading; however, it carries 2 ECTS credits, which are officially recorded in the Diploma Supplement. Students' overall performance is assessed at the end of the Internship period.
IS THE COURSE OFFERED TO ERASMUS STUDENTS	No
COURSE WEBSITE (URL)	No

LEARNING OUTCOMES

Learning outcomes
The course learning outcomes, specific knowledge, skills and competences of an appropriate level, which the students will acquire with the successful completion of the course are described. *Consult Appendix A* • *Description of the level of learning outcomes for each qualifications cycle, according to the Qualifications Framework of the European Higher Education Area* • *Descriptors for Levels 6, 7 & 8 of the European Qualifications Framework for Lifelong Learning and Appendix B* • *Guidelines for writing Learning Outcomes*

Learning outcomes of the Internship include:
(a) The consolidation of theoretical and practical knowledge acquired through coursework, achieved through its practical application or exploration of its potential for practical use.
(b) Direct familiarization with working and research conditions in real professional environments relevant to the Department's graduates.
(c) Development of skills and specializations related to the knowledge and competencies acquired during undergraduate studies.

Through the placement of students in institutions and organizations during their studies, the Internship is designed to provide professional experience, direct exposure to working and research conditions, and the transfer of the evaluated overall experience back to the Department. In this way, graduates' professional integration is facilitated through their direct engagement with the professional working environment.

General Competences

Taking into consideration the general competences that the degree-holder must acquire (as these appear in the Diploma Supplement and appear below), at which of the following does the course aim?

Search for, analysis and synthesis of data and information, with the use of the necessary technology	*Project planning and management*
Adapting to new situations	*Respect for difference and multiculturalism*
Decision-making	*Respect for the natural environment*
Working independently	*Showing social, professional and ethical responsibility and sensitivity to gender issues*
Teamwork	*Criticism and self-criticism*
Working in an international environment	*Production of free, creative and inductive thinking*
Working in an interdisciplinary environment	*……*
Production of new research ideas	*Others…*
	…….

Search for, analysis and synthesis of data and information, with the use of the necessary technology

Adapting to new situations

Decision-making

Production of free, creative and inductive thinking

Generation of new research ideas

Respect for difference and multiculturalism

Showing social, professional and ethical responsibility and sensitivity to gender issues

SYLLABUS

Students are initially informed through informational events organized by the Internship Office of the University of Ioannina, in which the Chair of the Department as well as members of the academic staff (Faculty) of the Department participate.

The Internship, with a duration of eight weeks, is carried out in selected professional environments that are directly aligned with the students' specific professional and research interests.

More specifically:

For students in the Historical Track

Students in the historical track undertake their Internship in archives (public and private), research centers, museums (state, municipal, and private), cultural heritage management bodies, mass media organizations, publishing houses, and other relevant professional environments.

For students in the Archaeological Track

Students in the archaeological track undertake their Internship in archaeological excavations (systematic, rescue, and underwater), surface archaeological surveys, museums (classification, documentation, study of all types of finds, and exhibition organization), art galleries (public, private, and municipal), Ephorates of Antiquities, archaeological institutes, projects funded by the Ministry of Culture, cultural heritage management programs, and publishing houses, among others.

For students interested in Folklore and Anthropology

Students focusing on Folklore and Anthropology may undertake their Internship in museums, oral history and audiovisual archives, research centers, publishing houses, and mass media organizations. They may also participate in cultural heritage management programs and research projects related to migration, social exclusion, minorities, racism, and related fields.

TEACHING and LEARNING METHODS - EVALUATION

DELIVERY *Face-to-face, Distance learning, etc.*	In-person (standard working conditions)	
USE OF INFORMATION AND COMMUNICATIONS TECHNOLOGY **Use of ICT in teaching, laboratory education, communication with students**	Yes	
TEACHING METHODS *The manner and methods of teaching are described in detail.* *Lectures, seminars, laboratory practice, fieldwork, study and analysis of bibliography, tutorials, placements, clinical practice, art*	***Activity***	***Semester workload***
	Internship at the Host Institution	Standard 8-hour workday - Duration: 8 weeks

workshop, interactive teaching, educational visits, project, essay writing, artistic creativity, etc. *The student's study hours for each learning activity are given as well as the hours of non-directed study according to the principles of the ECTS*		
	Course total	**2 months**
STUDENT PERFORMANCE EVALUATION *Description of the evaluation procedure* *Language of evaluation, methods of evaluation, summative or conclusive, multiple choice questionnaires, short-answer questions, open-ended questions, problem solving, written work, essay/report, oral examination, public presentation, laboratory work, clinical examination of patient, art interpretation, other* *Specifically-defined evaluation criteria are given, and if and where they are accessible to students.*	The Internship is not a graded course. Students' overall performance is assessed at the end of the Internship period. The progress of each student's Internship is monitored both by an Academic Supervisor, who is a member of the Department's Faculty, and by a Supervisor at the Host Institution. Upon completion of the Internship, students are required to complete and submit an Internship Logbook, which is evaluated both by the Host Institution and by the Academic Supervisor.	

ATTACHED BIBLIOGRAPHY

Depending on students' interests and the nature of the work undertaken during the Internship, appropriate general and specialized bibliography is initially recommended by the Academic Supervisor and subsequently supplemented by the Supervisor at the Host Institution.